

EBÛ MÜSLİM
HORASANÎ

CORCİ ZEYDAN

milenyum yayınları

EBÛ MÜSLİM HORASANÎ

CORCİ ZEYDAN

Ebu Müslim'in etnik menşei kesin olarak bilinmemektedir. Arap olmamakla birlikte Türk veya Fars asıllı olduğuna dair de bilgi yoktur. Kanaatimizce Horasan ve Merv bölgesinde Türkmen nüfusunun yoğun olduğu yerde yaşadığından dolayı Ebu Müslim'in Türkmen olma ihtimali yüksektir. Anadolu Türkmen halkı da Ebu Müslim'i bir Türk kahramanı olarak kabul etmiştir. Siyasi ve askeri başarılarının yanında Horasan'ın imarı yolunda da büyük adımlar atmıştır. Merv de ve Nişabur da camiler yaptırmış; Merv ve Semerkand'ın surlarını tamir ettirmiştir. Ebu Müslüm İran, Özbekistan, Türkmenistan ve Dağıstan da olduğu gibi Anadolu Türk halkı arasında da mübarek kahramanlardan biri kabul edilmiştir. O daima hakkı savunan, haksızlığa ve zulme karşı çıkan bir kişi olarak gösterilmiştir. Halife Mansur tarafından (12 şubat 755) Rumiye'de öldürtülmüş, Ebu Cafer'in emriyle cesedi Dicle nehrine atılmıştır. Ebu Müslim'in ölümünden sonra onun soyundan geldiğini iddia eden veya onun imametine, uluhiyetine inanan bazı kişiler ve guruplar siyasi-dini isyanlar başlatmışlar ve intikamını almak için seferber olmuşlardır. Bunlar arasında İshak (Türk), Sinbad, Mukanna El-Horasanî ve Babek gibi şahıslarla Rızamiyye, Hürrem Dinniye (Hürremiye), Ebu Müslimiyye, Berkükiyye, Revandiyye, Mukannaiyye gibi fırkaları sayabiliriz. Ebu Müslim'in ayrıca Ahiler ve Bektaşiler nezdinde de büyük itibarı vardır.

Ebu Müslim Horasanî'nin, ölümünden sonra miras olarak sadece 5 hizmetçi kız bıraktığı rivayet edilir. Kaynaklarda Fatıma ve Esmâ adlı iki kızı ile Yaser adında bir kardeşinden bahsedilmektedir. Dünyanın çeşitli kütüphanelerinde yazma nüshaları bulunan bu halk hikayeleri ve destanlar ciltlerle ifade edilmektedir. Elinizdeki bu kitapta onlardan biridir.

ISBN 978-975-8773-38-1

9 789758 773381

8-25

Yayın No: 50

Eserin Adı

EMî Müslim Horasanı

Yazan

Corcı Zeydan

Yayına Hazırlayan

Halit Fesih Kalkan

Baskı Tarihi

Ocak 2010

Kapak Tasarımı

Yunus Karaaslan

Sayfa Düzeni

Burhan Maden

Baskı-Cilt

S/ep Ajans

0212 446 88 46

Bağcılar-İstanbul

ISBN: 978 975 8773 38 1

Kültür Bakanlığı Sertifika No: 16979

Bu eserin tüm yayın hakları Elit Kitabevi Milenyum Yayıncılık Ltd. Şti'ye aittir.

e

elif kitabevi

Milenyum Yayıncılık Ltd. Şti

Sahaflar Çarşısı No: 4 Beyazıt • İstanbul

Tel: 0212 522 20 96 Faks: 0212. 520 24 51

EBLJ MÜSLİM HORASÂNÎ

Yayına Hazırlayan

Halit Fesih Kalkan

e

elif kitabevi

İ İHİ MİİM İM İİİOKASANI

İ İm Mü'İlin Alılıur.ılın.ın İİMİislini El -Horasani

Al>]ıı-ı ılıtıı.ılının omlc gelen şahsiyetlerinden, muhtemelen (718-1))l'.ılını veya Mııv de doğdu.Menşei ya da adı hakkında kaynaklı.ılılı lınlı lııplı'i verilmektedir.Kendi bastırıldığı sikkelerde adı Abdın ılım.ın İİ Muslini şeklinde geçmesine rağmen bazı kaynaklarda Mu.ılımı İİ (>.ıı.ı), (luderz(gevderz) ve Büzürg Mihr nin (Büzürc Mihr) lininin İhı.ılımı, Verulat İ İürmüzünoğlu Behza dan olarak da kaydedilmi'tı Mm Müslim'in etnik menşei kesin olarak bilinmemektedir.Arap olın.ıı.ıklılı birlikte Türk veya Fars asıllı olduğuna dair de bilgi yoktur. K ıı.ılımı/ır Horasan ve Merv bölgesinde Türkmen nüfusunun yo'ium olduğu yerde yaşadığından dolayı Ebu Müslim'in Türkmen olma ılıtıı.ılı yüksektir..Ebu Müslim çocukluğunu Kufe de İdris B.Makıl' in himayesinde geçirdi.Makıl 'ın oğluyla birlikte okudu ve Kur-an' ı ezberledi.Abbasi nakiblerinden Süleyman B.Kesir , Malik B. Heysem ve K.ılı.ıbr H.Şebib hacca giderken Kufe' ye uğramış, burada Ebu Müslim ile tanışıp zekasına hayran kalmıştır.Mekke' de de imam Muhammed İİ Ah İİ.Abdullah'a Ebu Müslim den bahsettiler.İlk defa (741-742) Abbasi davetçileriyle Ebu Müslim irtibat kurmuştur.Muhammed B. Ali'nin kısı.ı süre sonra ölümü(743) üzerine yerine geçen oğlu imam İbrahim'e l-bu Müslim 'i takdim ettiler. Ebu Müslim iyice yetiştirildikten sonra l-ıııir i Al-İ Muhammed ünvanıyla Abbasi ihtilal hareketini yönetmek üzere Horasan'a gönderildi(745).Daha sonra Ebu Müslim, Emevi Handedanlığının yıkılmasında ve Abbasilerin hilafete geçmesinde çok büyük bir rol oynadı.Bundan dolayı kendisine NakilüdDevle, Sahibüd Devle, Mııııtüd-Devle, Muhyid-Devle ünvanları verilmiştir.Siyasi ve askeri başarılarının yanında Horasan'ın imarı yolunda da büyük adımlar atmıştır. Merv de ve Nişabur da camiler yaptırmış; Merv ve Semerkand 'ın surlarını tamir ettirmiştir. Ebu Müslüm İran, Özbekistan, Türkmenistan ve Dağıstan da olduğu gibi Anadolu Türk halkı arasında da mübarek kahramanlardan bin kabul edilmiştir.O daima hakkı savunan, haksızlığa ve zulme karşı çıkan bir kişi olarak gösterilmiştir.Kısa boylu, geniş alınlı, esmer tenli bir kişi olan Ebu Müslim çok iyi derecede eğitim görmüş, iyi derecede Arapça ve Farsça bilmektedir.Halife Mansur tararından(12 şubat 755) Rumiye 'de öldürtülmüş, Ebu Cafer 'in emriyle cesedi Dicle nehrine atılmıştır. Ebu Müslim 'in ölümünden sonra onun soyundan geldiğini iddia eden veya onun imametine, uluhiyetine inanan bazı kişiler ve guruplar siyasi-dini isyanlar başlatmışlar ve intikamını almak için seferber olmuşlardır.Bunlar arasında İshak(Türk), Sinbad, Mukanna El-Horasani ve Babek gibi şahıslarla Rızamiyye, Hürrem Dinniye(Hürremiye), Ebu Müslimiyye, Berkükiyye, Revandıyye, Mukannaiyye gibi fırkaları sayabiliriz..Ebu Müslim 'in ayrıca Ahiler ve Bektaşiler nezainde de büyük itibarı vardır.

Ebu Müslim Horasani 'nin, ölümünden sonra miras olarak sadece 5 hizmetçi kız bıraktığı rivayet edilir. Kaynaklarda Fatıma ve Esmâ adlı iki kızı ile Yaser adında bir kardeşinden bahsedilmektedir.Dünyanın çeşitli kütüphanelerinde yazma nüshaları bulunan bu halk hikayeleri ve destanlar ciltlerle ifade edilmektedir. Elinizdeki bu kitapta onlardan biridir.

Halit Fesih Kalkan
İstanbul-2010

Ebû Müslim Horasanî

Emevi devleti, hâkimiyeti, dini hilâfet şeklinden çıkarıp padişahlık şekline dönüştürmek sûretiyle dört halifenin yolundan ayrıldığı gibi, ırkçılığı esas alarak da Abbasilerden ayrı bir yol tuttu.

Emevi devleti dehâ ve zekâ sahibi bir takım kimselerin himmetiyle kurulmuştu. Fakat valiler halka eşit muamele etme ve güzel davranma konusunda kusur ettiler. Mahkûm kavimler, söz sahibi olan millete oranla farklı muamele gördü. Bu fark, mahkûm kavimlerin gitgide öfkelenmesine ve kin beslemesine yol açtı. Çünkü hâkim unsur ile mahkûm unsur arasındaki fark, iyice göze çarpıyordu. Câhız'ı "*Kitâbü'l Mevâli*" adlı eserinde belirttiğine göre Haccac bin Yusuf, kendisinin düşmanı olan İbn-i Eşâb ile savaştan mevâliyi¹ bir daha toplanmamak için dağıtmak istediği zaman bunlardan her birinin avucuna damga vurur gibi, gönderdiği şehrin adını nakşettirmişti. Hatta mevâlinin künye taşınması bile caiz değildi. Onlara yalnız isimleriyle ve lâkaplarıyla hitap edebilirlerdi.

İşte bu türlü muameleler dolayısıyla Emevi devletinin yerine başka bir devletin kurulmasına çalışanlar halk büyük bir destek veriyordu. Eğer Emevi devletine mensup halifelerden ve valilerden bazılarının olağanüstü dehaları ve iktidarları söz konusu olmasaydı, bu devletin hâkimiyeti o kadar uzun sürmeyecekti. Emevi devleti, Muaviye, Ziyad bin Ebi, Amr bin As, Magire bin Şu'be gibi zatların iktidarları sayesinde vücut bulmuştu. Halk Muaviye'nin ya kılıcından korkarak veya lütfuna ve ihsanına minnettar kalarak kendisine biat etmişti.

Daha sonra meydana gelen gelişmeler de hilâfetin doksan yılдан ziyade Emevilerde kalmasına ortam hazırlamıştı.

1 Asıl memleket halkından olup ırk bakımından fatihlere mensup olmayan ve İslâmı sonradan kabul edenler.

Bu süre içinde Ehl-i Beyt'den bazı kimseler hilâfeti elde etmek için çalışmaktan geri kalmıyorlar, fakat başarılı olamıyorlardı. Bunlar iki büyük guruptan meydana geliyordu. Birincisi, Hz. Peygamber'in amcasının oğlu Hz. Ali'nin çocuklarından ve torunlarından oluşan Aleviler, diğeri de Peygamberimizin amcası Abbas bin Abdül-müttalip hazretlerinin çocuklarından ve torunlarından teşekkül eden Abbâsilerdi. Alevilerin de bir bölümü Hz. Fâtıma'nın çocukları olan Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ile bunların çocukları ve torunları, diğeri bölümü ise Hz. Ali'nin öteki evlâdı olan Muhammed bin el-Hanefiyye nâmına hilâfeti talep ediyorlardı. Muhammed bin el-Hanefiyye taraftarları "fırka-i Kisanîye", Abbâsilerin taraftarları da "fırka-i Râvendîye" nâmlarıyla biliniyorlardı.

Abbâsiler, Emevi devletinin ancak son zamanlarında hilâfeti istemeye başladılar. Halbuki Aleviler tâ Muaviye zamanından beri hilâfeti elde etmek maksadıyla çalışmaktan vazgeçmiyorlardı. İslâm ülkelerinin her tarafına devamlı adamlar gönderiyorlar, halkı kendilerine taraftar olmaya davet ediyorlardı. Bunlar, defalarca bir arada binlerce taraftar toplamışlar, fakat amaçlarını gerçekleştirmeyi başaramamışlardı. Böylece hicretin birinci asrı geçti. Artık Emeviler eski gücünü yitiriyor, devlet yıkılmaya yüz tutuyordu. İşte bu sırada Kisanîye fırkası kuvvet kazandı. Bunlar Muhammed bin el-Hanefiyye'nin oğlu Ebû Hâşim'i halife yapmak istiyorlardı. Irak'ta, Horasan'da Kisanîye fırkasından pek çok taraftar bulunuyordu. Ebû Hâşim, ölmeden önce hilâfetin Abbâsilere dönüştürülmesini vasiyet etti. Ebû Hâşim vefat edince bağluları, Hazreti Peygamberin amcası Hazreti Abbas'm oğlu Abdullah'ın torunu Muhammed bin Ali'nin yanına gelerek kendisine biat ettiler. Muhammed bin Ali, hicretin yüzüncü yılında hilâfete taraftar toplamak için her tarafa gizlice adamlar gönderdi. Bu davete icabet edenlerin çoğu mevali, yani Arap olmayan Müslümanlar, özellikle Şam'da Emevi hilâfetinin merkezinden uzak bulunan Horasan ahalisiydi. Hicretin 124. yılında Muhammed bin Ali vefat edince taraftarları oğlu İbrahim'e biat ettiler. İbrahim'e "İmam" nâmı veriliyordu. Geçen zamanla birlikte Abbâsiler kuvvetleniyor, Emeviler ise zayıflıyordu. İstihâyet hicretin 132. yılında Emevi devleti tamamen yıkıldı, yerine Abbâsi Devleti kuruldu.

Ebû Müslim Horasanî nâmında İranlı bir delikanlı, meydana gelen bu önemli değişiklikler esnasında Abbâsilere taraftar olanlara kumanda ediyordu. İşte bu romanın kahramanı da bu zattır.

Meru Beyi

Müslümanlar tarafından fethedilmeden önce Fars, Horasan, Mâveraünnehir gibi memleketler, şehirlerden ve köylerden ibaretti. Devlet adamları şehirlerde ikamet ediyorlar, bütün kuvvetlerini orarlarda topluyorlardı. Derebeylik devrinde Avrupa'da köyler kontlardan ve lordlardan meydana gelen soyluların elinde nasıl bulunmuşsa, adı geçen memleketlerdeki köyler de "*Dehâkm*" nâmıyla bilinen bir takım İranlı beylerin hâkimiyetine tâbi bulunmaktaydı. Arazi nükataalara ayrılmıştı. Her mukataa, tâbi olduğu beyin ismine mensuptu. Mukataarun muhafazası beyin askerine, ekilip biçilmesi ve imar edilmesi de adamlarına aitti. Mukata ile aslında tam bir otorite uygulayan bey ile adamları, memleketin asıl sâkinlerini oluşturan, Ari kavimlerin karışımından meydana gelen köy halkını esir gibi kullanırlardı. Bu halk, yüksek göğüslü, iri vücutlu insanlardan meydana geliyordu.

Araplar bu memleketleri fethettikleri zaman Horasan'da ve diğeri bir takım yerlerde bulunan beylerin durumu işte bundan ibaretti. Araplar ancak şehirlere hâkim olmuşlar, yalnız şehirlere asker yerleştirmişlerdi. Köylerde ise beyleri, İran devleti zamanında nasıl ise, o halde bırakmışlar ve bir çok hususlarda, özellikle haraç toplama işinde memleketin asıl halkı üzerinde haiz oldukları nüfuza güvenerek kendilerini yardımcı kabul etmişlerdi. Fatihler genellikle bu soyluları devlet adamlarının durumunu araştırmak ve kontrol etmek için görevlendirirlerdi. Diğeri taraftan bu beyler hakim durumunda olan kimselerin teveccühünden ve itimadından ve halktan topladıkları paradan nüfuz ve servet kazanarak, Araplar zamanında daha fazla mevki ve varlık sahibi oluyorlardı. Ancak şu da bir gerçektir ki bunların nüfusu ve serveti muhtelif idi. Bir çok çiftliklere, oldukça geniş arazilere sahip büyük beyler bulunduğu gibi, bir köy, yalnız bir tarla sahibi olan küçük beyler de vardı. Bu beyler çok defa valiler gibi, devlet memurluklarına tayin edilirdi. Fakat

İ. mevîler Arap olmayanlara kötü muamele ettikleri gibi zaman zaman, bunlara da aynı şekilde davrandılar. Beylerin dini, eski İranlıların dini olan Mecusilikti. Emevi devletinin yıkılışına kadar bunlardan çok azı Müslüman olmuştu.

11. yüzyılın başlarında Horasan beylerinin en büyüğü, bu ülkenin merkezi olan Merv şehri civarında sakin olan ve en çok çiftliklere sahip bulunan bir beydi. Onun için bu beye, oturduğu şehre nisbetle "*Merv Bafı*" deniyordu. Bey'in Gülnar adında bir kızı vardı. Bu kızın güzelliği ve akıllılığı sayesinde kazandığı şöhret, babasının şöhretinden aşağı değildi. Büyük devlet adamlarından ve soylulardan bir çok kimse onunla evlenmek talebinde bulunmuşlardı. Fakat kız bütün bu talepleri geri çevirmek suretiyle herkesin saygısını kazanmıştı. Evlenme teklifleri ortaya çıktıkça, babası cevap verme işini kızıma bırakıyor, net cevabı verdiğini gördükçe ona karşı gelmek istemiyordu.

Bu bey, Merv şehrinin güneyinde, şehre birkaç mil mesafede bulunan büyük ve muhteşem bir köşkte oturuyordu. Köşkün etrafı meyve ağaçlarıyla, göz oksayıcı çiçeklerle dolu olan bahçelerde çevriliydi. Bahçelerin etrafında kafeslerin içinde bulunan cins kuşlar manzarayı daha da güzelleştiriyordu. Köşkün ve bahçelerin etrafını kale duvarı gibi yüksek ve sağlam bir sur çeviriyordu. Bey'in maiyetinde bulunan kimselerin ikametine tahsis edilen evler, bunların aralarında hizmetçilere ve çiftçilere ait sazdan yapılmış kulübeler ise surun dışındaydı.

Köşkte bey ile hanımlarından, özel hizmetçilerinden, kızından başka kimse oturmuyordu. Beyin bu kızından başka çocuğu yoktu. Fakat bu köşk öyle özel bir tarzda yapılmıştı ki, ona bakan kimse, İslâm'dan önce İranlıların içinde ibadet ettikleri ateşanelerden biri olduğuna kanaat getirirdi. Belki de bu köşk, vaktiyle bir ateşgedeydi. Sahipleri Müslüman olunca onu eve dönüştürmüşler, etrafına bahçeler yaparak surla çevirmişlerdi. Köşkün cephesinde büyük mermer direkler vardı. Direklerin üzerinde eski savaş kahramanlarını, Mecusilere mahsus duaları tasvir eden bir takım Pehlevî nakışlar görülmüyordu. Direklerin arasında, bahçe zemininden yüksek ve bahçeye nazır mermerden bir zemini örten tavanın yüzü de Mecusilerin eski efsâneleriyle, dini ve tarihi olaylarıyla alâkalı boyalı resimlerle süslüydü. Buraya "Direkli Salon" veya "Büyük Salon" adı veriliyordu. Salonun arkasında kadife ve atlas ile İran tarzında gayet mükellef bir şekilde tefriş edilmiş büyük odalar vardı.

Gülmar

Hicri 129 yılının, Recep ayının mehtaplı bir gecesinde Merv beyi, büyük salonda duvarların arasında oturuyordu. Salona değerli kelimler ve üzerleri sırma ile işlenmiş minderler döşenmişti. Salonun ortasına sandal ağacından yapılmış ve sedef ile süslü tahta gibi bir şeyin üzerine sırtında zırh, başında demir bir tolga, ata binmiş, bir yana kılıcı sarkmış, eski bir İran kahramanına benzer küçük bir altın heykel konulmuştu. Gerek kahramanın gerek atın gözleri değerli taşlardan idi. Ortada bulunan ve hepsinden büyük olmak üzere tavana asılı olan fenerlerin tamamı, her gece olduğu gibi, salonu aydınlatmak için yakılmıştı. Fakat ayın ışığı buna ihtiyaç bırakmıyordu.

Bey, salonda ipek minderlerden birine bağdaş kurmuş, oturmuştu. Dalı ipek kumaştan bir kaftan giymişti. Başında deriden bir külâh, külâhm etrafında rengi beyaza çalan Keşmir şalından küçük bir sarık vardı. Mevsim ilkbahar olduğu için, kaftanın içi kürkle kaplıydı. O gece rüzgâr özellikle serin esiyordu. Bey, boynunu ve sakalının bir kısmını örtecek kadar kaftana bürünmüş, âdeta gömülmüştü. Büyük çehrelî, iri gözlü, büyük burunlu, bir kısmı ağarmış san saçlı olan bu adam altmışını geçkin iken yüzü, elliden fazla göstermiyordu.

Bey, orada bir süre yalnız oturduktan sonra birden bire ayağa kalktı. Kızının odasına doğru yürüdü. Bey'in aniden kalkıp gelmesini beklemeyen hizmetçiler şaşırıldılar, her biri bir tarafa çekilip durdu.

Gülmar akşam yemeğinden sonra odasına çekilerek Maşita'sını çağırmış, onun yardımıyla elbiselerini, mücevherlerini çıkarmaya başlamıştı. Sonra yatıncaya kadar Maşita'sı ile konuşup vakit geçirmek üzere yatağın kenarına oturdu. Her ne kadar yatma zamanı henüz gelmemişse de, Gülmar Maşita'sıyla baş başa konuşmak, onun fik-

rinden ve tecrübesinden istifade etmek için bir bahane bularak yatak odasına çekilmiş idi.

Gülner, göz kamaştırarak kadar güzeldi. Uzunca yuvarlak yüzlü, dolgun vücutlu, boylu boslu, beyaz benizli, siyah ve uzun saçlı, cezbedici bir görünümüne sahipti. İnci gibi dişleri, ince dudakları yüzüne bakanları derhal etkiliyordu. Gülünce, pembe, beyaz, saf ve parlak yanaklarında da hoş görünümlü bir çukurluk meydana getiriyordu.

Maşıta Gülner'in elbisesini çıkardıktan sonra ona gül rengine ipek bir gecelik giydirdi. Saçlarını çözerek fildişi bir tarakla taradıktan sonra, omuzlarına sarkan o güzel saçları bir örgü öreerek bağladı. Gerçekten zeki ve akıllı olan bu Maşıta aslen esir tüccarlarının Türk ve Hazar memleketlerinden getirdikleri cariyelerden biriydi. Bey, onu diğer birkaç beyaz cariyeye ile birlikte satın almıştı. Aradan çok geçmeden bu cariyeye zekâsı ve dirayeti sayesinde Bey'in kuze-nin güvenini kazanmış, böylece Maşıta'sı olmuştu. Maşıtalar İranlı beylerin evlerinde en büyük nüfuza sahiptiler. Çünkü hanımları bütün sırlarını onlara açıyorlar, en önemli işlerde onların gayretlerine ve sadakatlerine güveniyorlardı. Durum böyle olunca, Maşıta eğer kurnaz ise evde her işi eline alıyor, hem beyi, hem hanımı istediği gibi çevirebiliyordu.

Reyhane adındaki bu Maşıta, hanımının itimadını ve sevgisini tam anlamıyla kazanmıştı. Hele hele Gülner'in annesi vefat edince onun için Maşıta'smdan başka bir dost, bir sırdaş kalmamıştı. Gülner, elbise değiştirme işini bitirince gök renkli, atlas yüzlü, devekuşu tüyünden bir yastığa dayandı. Yanağını avucunun içine aldı. Yorganı omzunun aşağısına kadar üstüne çekti. Sağ kolunu yorganın üstüne uzattı. Bileziklerinden başka, elindeki mücevherlerin büyük bir bölümünü çıkarmıştı. Geceliğinin kolu dirseğine kadar sıyrılmıştı. Beyaz, cazip ve parlak teni görülüyordu.

Böyle cezbedici bir manzara içinde uzanan Gülner, yüzünü Reyhane'ye doğru çevirmişti. Reyhane başına ve boynuna Keşmir kumaşından bir örtü atmış, uzun bir entarinin altına da, o zamanki İranlı kadınların kıyafeti tarzında oldukça geniş bir şalvar giymişti. Üzerinde mücevher nâmına hiçbir şey yoktu.

Reyhane Gülner'in yanı başına oturdu. Elbisesini değiştirirken hanımında gördüğü sessizliği, can sıkıntısını merak ediyordu. Şakalaş-

mak, gülüşmek için böyle zamanlan fırsat saymak âdetiydi. Gülner'in konuşmadığını görünce, o da susmayı tercih etti. Harumî'nin ne düşündüğünü kısmen biliyordu. Fakat hanımının söze başlamasını daha uygun görüyor, bundan dolayı yavaş ve dikkatli hareket ediyordu. Gülner yastığına yaslanınca Maşıta'ya oda kapısını kapatmasını söyledi. Reyhane kapıyı kapadı. Eski yerine dönerek elini Gülner'in saçma uzattı. Parmaklarının ucuyla, saçıyla oynamaya başladı. Sonra eliyle hanımının başını okşadı. Maşıta, hanımının başını okşadı. Maşıta, hanımının yüzüne bakıyor, sanki bu sessizliğin sebebini soruyormuş gibi hafifçe gülümsüyordu. Hâkim idarenin dili Arapça olduğu için, o devirlerde İranlıların büyük bir bölümü bu lisanı bildikleri gibi, Gülner da biliyordu. Lâkin İranlılar kendi aralarında babalannın lisanı olan Farsça ile konuşuyorlardı. Gülner Maşıta'sma:

- Babamın yaptığına ne dersin?
- Hiç kuşkusuz sizin iyiliğinizi istiyordur.
- Çok doğru. Fakat evlenmemi çok istiyor.
- Bu konuda babanıza hak veriniz.

Hangi baba kızının evlenmesini istemez. Hamdolsun, rahatınız ve mutluluğunuz yerinde. Babanız Horasan beylerinin en büyüğüdür. Sizden başka evlâdı yoktur. Kim size evlenme talebinde bulunursa onu reddediyorsunuz. Bundan dolayı size güvenirse mazur sayılmaz mı?

Gülner içini çekti. Sanki susmak istiyor, fakat kalbi buna muvafakat etmiyordu. Geceliğinin yakasını düzeltmeye uğraşırken dedi ki:

- Ben de evlenmek istemez miyim sanıyorsun? Fakat görüyorum ki, babam bu konuda kendi menfaatinden başka bir şey düşünmüyor. Bunu sen de biliyorsun.

Reyhane işi bilmeyormuş gibi davrandı:

- Onu ben böyle görmüyorum, dedi. Sizi Horasan'daki komutanların en büyüğü ile evlendirmek istiyor. Bu komutan, koca bir ordunun komutanıdır. Hangi kızı istese ona vermek için yalvarırlar. Onu kim elde ederse, bu memlekette büyük bir nüfuz sahibi olur.

Gülner, Maşıta'nın sözünü kesti:

- Ben de bunu söylüyordum. Babam beni bu ordu komutanı Kirmanî'nin oğluna vermek istiyorsa, bu vesileyle onun yanında nüfuz kazanmak, haraç tahsilatıyla servetini çoğaltmak amacıyla istiyor.

Halbuki Kirmanı bugün kesin olarak buranın emiri değildir. Gerçi imareti elde etmek için uğraşiyor, peki ama bunu başarabilecek mi? İşin bu yönünü şimdiden kimse kestiremez.

Maşıta cevap verdi:

- İmareti elde edeceğine şüphem yoktur. Çünkü komutası altında büyük bir askeri kuvvet var. Horasan'ın idare merkezi olan Merv şehri kuşatma altına almış. Merv emiri Nasr bin Seyyar'ı sıkıştırma sonunda kaçmak zorunda bırakmış. Belki yakında Nasr gelir. Kirmanı'ye teslim olur. O andan itibaren Kirmanı Horasan'ın yegâne söz sahibi kesilir. Siz de o zaman Horasan'ın emiresi olursunuz.

Gülner'in bu sözlerden dolayı biraz canı sıkıldı:

- Galiba ne söylediğini iyi düşünmüyorsun. Kirmanı, Horasan emirine galip gelerek, onun yerine emir olacaktır diye çok şüpheli bir ümide kapılarak, onun oğluyla nasıl evlenebilirim? Bakalım Şam'daki halife kendisine karşı suskun kalacak mı? Asker gönderecek, Kirmanı'nin işini bitirmeyeceğini kim garanti edebilir? O zaman bizim halimiz ne olur?

Reyhane gülümsemeye başladı:

- Şam'daki halifeyi düşünüyorsanız, işin bu tarafını hiç merak etmeyiniz. Halife, etrafında cereyan eden bir takım tatsız olaylarla meşgul bulunmaktadır. Uzağı görecektir. Hizmetçiniz Dahhak'tan aldığım bilgilere göre şu anda iş başında bulunan halife, Mervan bin Muhammed bu makama geldiği zaman, akrabaları ve adamları da dahil, bütün halk kendisine düşman kesilmiş. Bir süreden beri Şam'daki düşmanlarıyla uğraşiyor. Çok büyük zorluklara katlanarak onlara galip gelmiş. Şu halde Horasan Kirmanı gibi bir adamın eline geçerse, emin olunuz, halifenin artık bu memleketi geri alması asla düşünülemez.

- O tuhaf hizmetçiyi aklıma getirmen çok iyi oldu. Bu adam, gerçekten hafif ruhlu biridir. Farsçayı çok iyi biliyor. Sürekli gülmesine, hafif hareketlerde bulunmasına rağmen çok akıllı, çok kurnaz görünüyor. Ona bazı konularda güvenilebilir. Acaba şimdi nerededir? Çağırırsanız fena olmaz. Belki kendisinden yeni bir şey duyurur.

Gece Misafiri

Reyhane hizmetçiyi çağırmak için kalkmaya hazırlanırken odanın kapısı önünde bir ayak sesi işitti. Bey'in oradan geçmekte olduğunu derhal anladı. Geçip gitmesini bekledi. Fakat bey, doğruca buldukları odaya geliyordu. Kapıya vanca onu açarak içeri girdi. Daha önce de belirttiğimiz gibi kaftana sıkı sıkıya sarılmıştı. Bey içeri girince Maşıta telaşla ayağı kalktı. Süratle kapıya doğru yürüdü ve çekip gitti. Gülner ise babasını görünce hemen doğrulup yatağın içinde oturdu. Babasının böyle bir zamanda, aniden içeri girmesinden dolayı biraz telaşlanmıştı. Fakat çabucak kendini topladı. Babasını güler yüzle karşıladı. Bey, Gülner'in yatağının kenarına oturdu. Bir baba şefkatiyle kızının çenesini parmaklarının arasına alarak okşamaya başladı. Gülner, o saatte nasıl bir maksatla geldiğini anlıyor, sessizce duruyordu. Bey, kızırı okşamaya devam ederken sordu:

Çok erken yatmak istiyorsun. Rahatsız mısın?

Hayır babacığım! Sadece kendimi biraz yorgun buldum. Onun için yatağa uzandım. Uykum gelmiyordu.

O halde haydi büyük salona gidelim. Orası bahçeye, çiçeklere nazır. Mevsim ilkbahar. Mehtâb var. Orada açılırsın.

Gülner'in, babasını isteğini yerine getirmekten başka yapacak bir şeyi yoktu. Ayağa kalktı. Abani geniş bir Keşmir şalına, bütün elbiselerini örtecek derecede sarılarak, babasıyla birlikte yürüdü. Salona vanca karşı karşıya iki mindere oturdular. Gülner babasının, kendisinin hoşuna gitmeyecek bir husustan bahsedeceğini anlıyordu. Babası minderin üstüne bağdaş kurduktan sonra şunları söyledi:

Seni bu gece her zaman bana gösterdiğin itimada ve itaate aykırı bir vaziyette görüyorum. Bunun sebebi nedir?

Bu söz Gülnar'ı biraz üzdü.

Babacığım! Hiçbir zaman sözünüzden dışarı çıkmadım. Ne emrettiyseniz onu yerine getirdim. Şimdi de avnı şekilde hareket etmeye hazırım.

Öyleyse Arap komutanının seni oğluyla nişanlamak için, bana adam gönderdiğinden söz ettiğim zaman niçin sustun? Bu komutana gelin olmanın, senin için en büyük mutluluğu teşkil edeceğini anlayamıyor musun?

Gülnar bilmiyormuş gibi davrandı.

Babacığım! Hangi komutandan söz ediyorsunuz?

Merv şehrini kuşatan, belki de şu anda şehri ele geçirmiş olan Yemen kabilelerinin komutanı Kirmanî'den söz ediyorum. Duyduğuma göre Emevilerin valisi Nasr bin Seyyar ona karşı koyamamış, şehri bırakıp kaçmış...

Emrinizden zerre kadar ayrılmayacağıma emin olunuz. Fakat ben bu komutanın başarılı olacağından emin değilim. Daha önce Merv valisi Nasr bin Seyyar da beni sizden oğlu için istemişti. Razi olmadınız. Halbuki Nasr Horasan'ın gerçek vahşiydi.

İşte bu da seni ne kadar sevdiğimi, mutlu olmanı ne kadar istediğimi göstermiyor mu? Çünkü Nasr denilen bu adamın çok geçmeden mağlup olacağını, büyük bir hezimete uğrayarak bu memleketten çıkıp gideceğini biliyordum. Sebebi de şudur; önce bu adamın maiyetinde bulunan askeri kuvvet oldukça zayıftır, ikincisi de mensup olduğu Emevi Devleti, son derece perişan bir durumdadır. Üçüncüsü, bütün Horasan halkı bu devlete düşman kesilmiş durumdadır. Zira bu devlet, İranlıları küçük gördüğü, bir takım haksız vergiler koyduğu gibi, Müslümanlardan da cizye almak istiyor.

Bu devletin böyle yolsuz hareketlerini biliyorum. Fakat ne olursa olsun, bence hâlâ bu devlet Kirmanî gibi devletsiz, hükümet-siz adamlardan daha kuvvetlidir. Kirmanî, kendi devletine isyan bayrağını çeken bir adamdan başka bir şey değildir. Ben bu adamı devletlerine âsi olan, neticede maktul ve perişan düşen Hâricilerden farklı görmüyorum. Hâricilerden şeytan'm bir süre önce Merv'i kuşatma altına aldığını görmediniz mi? Neticede ne kazandı? Haydi bu noktayı da görmemezlikten gelemim. Kirmanî'nin elinde ne kadar kuvvet var? O Araplardan yalnız Yemen kabilelerini elde edebilmiş. Halbuki bütün Hicaz kabileleri Nasr bin Seyyar'a destek ve-

riyor. Bu kuvvet Yemen kabilelerine denk, veya daha fazladır. Bir de hilafeti Ehl-i Beyt nâmına talep eden ve şimdilik Abbâsilerden İbrahim bin Muhammed için çalışan Şia fırkasını gözden uzak tutmak da yerinde bir hareket değildir. Biz de Abbâsilere destek olmak için, diğer İranlılar gibi, bu fırkaya bağlı kalacağımıza dair söz vermedik mi? Oysaki bu fırkanın en büyük kuvveti Horasan'dadır.

Evet, çok doğru söylüyorsunuz. Biz de Şia fırkasına bağlı olduğumuzu açıkça dile getirdik. Her türlü yardımdan geri durmadık. Fakat ben öyle görüyorum ki bu fırkanın teşebbüsleri hep sözde kalıyor, fiilen bir şey yapamıyor. Çünkü yardımımıza ve desteğimize gizlice müracaat ettikleri tarihten beri birkaç yıl geçtiği, kendilerine paraca da defalarca yardım ettiğimiz halde hâlâ gizlenerek vakit geçiriyorlar, ortaya çıkamıyorlar. Halbuki Kirmanî, askeri kendi tarafına çekerek açıkça ortaya atılmış. Herkese meydan okuyor. Yakında Meru'i kuşatacağına şüphe yoktur. Kirmanî bu şehri ele geçirdi mi, Horasan'ın emiri kesilir. Daha sonra bütün şehirler birer birer kendisine tabi olur. Emevi devletinin yerine kuvvetli bir devlet kurar. Bunu teyit eden en büyük delil, daha önceki gün Hars bin Süreyç'i mağlup ve maktul etmesi, şimdi de Merv'de galibiyet kazanarak, Nasr'ı firar etmek zorunda bırakmasıdır. Nasr hâlâ firardadır. Demek oluyor ki, bugün memleketin fiilen hâkimiyeti Kirmanî'nin elindedir. Nasihatlerimi kabul et. Sen kazanırsın. Seni oğluna vereceğimi, daha önce kendisine söyledim. Hatta bu konuda söz de verdim. Özel bir görevliyle mihrini de gönderdi.

Gözlerini yere diken Gülnar sessizliğini korudu. Babası, bu sükûtu, "evet" anlamında kabul etti. Bunu teyit etmek için ellerini birbirine vurdu. "Dahhak'ı bana çağır!" emrini verdi.

Dahhak

İr.*•ı hu MIH sonra, uzun boylu, zayıf vücutlu, kambur görümlü hu ,ul.ın salona girdi. Ahmaklar gibi sebepsiz yere gülen hu I u/mclıı yii/ü pek küçük, gözleri ufak ve çukur, sakalı ve bıyığı •ey ırk iken pek büyük bir sank sarıyordu. Dolayısıyla kıyafeti son ilcı'iv gülünçtü. Kendisiyle konuşulduğu zaman hareketlerine, tavlılarına ve sözlerine gülmek imkânsızdı. Dahhak, satın alınarak liey'in hizmetine girmişti. Bey, onu esir tüccarlarından satın almıştı. 1).ılıhak ırk itibariyle Arap olduğu, Araplar ise o devirlerde esir olarak pek az satıldıkları için burada özel bir ilgi görüyor, hafif ruhlu-luğu ile Bey'in son derece hoşuna gidiyordu.

Dolayısıyla Bey, sık sık onu yanma çağırarak Araplar hakkındaki görüşlerinden ve yorumlarından istifade ederdi. Dahhak, Bey'in konuyla ilgili sorduğu sorulara büyük bir vakıfiyetle ciddi cevaplar verir, bu arada şaka etmekten, ilginç fıkralar anlatmaktan da geri kalmazdı. O gece Bey kızının canı sıkıldığını anlayınca, hafif ruhlu ve hoşsohbet bir adam olan bu köleyi çağırma lüzum görmüştü. Dahhak'm her zaman olduğu gibi sebepsiz yere gülüşü, gerçekten son derece gülünç bir manzara teşkil ediyordu.

Gülner, Dahhak'ı o halde görünce gülmekten kendini alamadı. Zaten bu köleden çok hoşlanıyordu. En ciddi konulara bile şaka karıştırmaktan geri durmayan bu köleyi bazı işlerde kullanmak istiyordu.

Bey, Dahhak'a şu soruyu yöneltti:

- Emevilerin Horasan'da hâkimiyeti ne zaman düzelecek?
- Dahhak derhal şu cevabı verdi.
- Balık kavağa çıktığı zaman, efendim!...

Bey, bu cevap üzerine kızına bakarak gülümsemeye başladı. Sanki ona: "Ben de sana böyle söylemedim mi?" demek istiyordu. Sonra tekrar sözü yine Dahhak'a yöneltti.

- Bunu nasıl söylüyorsun? Emeviler hâlâ devletin sahibi değil midirler? Bir çok askerleri bulunan, teçhizata sahip olan halifeleri Şam'da ikamet etmiyor mu? Halife'nin bu ülkeye asker göndermeyeceğini, memleketi Kirmanî'den ve arkadaşlarından kurtarmayacağını nereden biliyorsun?

Dahhak kahkahayı patlattı:

Zavallı Nasr bin Seyyar! Emevilerden imdat ve yardım isteye isteye, fiilen asker gönderilmeyecek olursa akibetinin çok vahim olacağını haykıra haykıra zavallı adamın sesi kısıldı. Her türlü etkili vasıtaya baş vurdu. Fakat hiç biri fayda vermedi. Hatta bir şiir yazıp hilâfet merkezine gönderdi. İhtilâlin ciddi bir şekilde baş gösterdiğini, isyan ateşinin her tarafa yayılmasıyla akibetin çok dehşetli olacağını pek acıklı bir dille Emevilere yazdığı, onlara açıktan açığa: "Uykuda mısınız? Anlamıyor musunuz?" dediği halde halife ne cevap verdi bilmiyor musunuz?

Bilmiyoruz. Acaba nasıl bir cevap verdi?

Halife asker ve imdat göndermek yerine: "İşin başında bulunan, dışarıda bulunandan elbette ki daha iyi takdir eder. Elde mevcut vasıtalarla ve imkânlarla olayların önüne geçmek ve sükûneti sağlamak için gayret ediniz!" cevabını yazmakla yetindi. Başka hiçbir yardımda bulunmadı.

Dahhak bunu söylerken alaylı ve büyük bir kahkaha atıyordu.

Bey, düşündüklerinin ne kadar doğru olduğunu göstermek için tekrar kızının yüzüne bakmaya başladı. Gülner ise, bu sözlere bir türlü kanmak istemiyordu. Kanmak istememesinin sebebi de siyasi bir fikir veya bir hâkimiyet arzusu neticesi değildi. Gülner o yaşta, her kızın hakkı olan sevgi dolu bir kalp taşıyordu. İdaresini babasına teslim etse bile, kalbini Kirmanî'nin oğluna mümkün değil teslim edemezdi. Çünkü o kalp, kendisinin sevgisine layık bir adamın muhabbetiyle atıyordu. Bu adamı babasının yanında yalnız bir kere görmüştü. Ona yönelttiği bir bakış, kalbinde büyük bir muhabbet uyandırmıştı. Fakat bu aşkı babasına söyleyemiyordu. Çünkü o

adamın da kendisini sevip sevmediğini bilmiyordu. Onun için susmayı tercih ediyordu.

Bey, bir işaretle Dahhak'ı savdı. Kızıyla yalnız kalınca:

- Kızım! Bu iş burada bitti. Yarın Kirmanî'ye kesin cevabını göndereceğim. Artık Allah'a tevekkül et, gerisini hiç düşünme.

Fakat Gülnar sessiz durduğu esnada o mehtaplı gecenin derin sükûneti arasında, uzaktan bir çan hışıltısından sonra gece yolcularına ulumayı âdet hâline getiren köpek sesini işiterek fikren meşguldü. Biraz sonra bu ses, Bey'in de kulağına çalındı. Kızının fikren meşguliyetinden onun daha önce bu sesi işittiğini anlayarak: "Galiba mehtâpda bir kafilâ geçiyor" dedi. Fakat çan sesi gittikçe yaklaşıyor, köpeklerin uluması da gittikçe çoğalıyordu. Bey ile kızı ise zihnen meşgulmüş gibi sessizce duruyorlardı. Bey, Kirmanî'nin ihtilâl girişimlerinde başarılı olacağına emin gibiydi. Onunla akrabalık kurmak sûretiyle ne kadar büyük bir nüfuz kazanacağını düşünüyor, kızının muvafakat etmesinden dolayı büyük bir memnuniyet duyuyordu. Kirmanî'nin oğluna kızını isteyerek vermeyecek olursa sonra ister istemez vermeye mecbur edileceğinden de korkuyordu.

Ebu Müslim Horasânî

Aradan çok geçmeden deve, at, adam gürültüsü pek yakından gelmeye başladı. Bazı köleler Bey'in yanına koşarak büyük bir kafilânin köyün yanında durduğunu, misafirhaneye inmek istediğini haber verdiler.

Bey sordu:

- Çok kalabalık mı? Nereden geliyorlar?

Köleler:

- Yüz kişiden fazla oldukları anlaşılıyor. Yanlarında bir çok at ve deve var.

Bey:

- Zannedirim, bu kadar insanın hepsi bize misafir olmak istemez. Ama siz yine de buyurunuz, deyiniz.

Köleler çekilip çıktılar. Biraz sonra içle/inden biri geri dönerek: "Kafileden bazı adamlar Bey ile görüşmek istiyor" dedi.

Bey:

- Gelsinler, dedi.

Gülnar, misafir geleceğini öğrenince odasına çekilmek istedi, ancak babası bırakmadı.

- Zararı yok. Sen de kal. Bakalım gelenler kimlerdir.

Az sonra siyah kaftanlara bürünmüş, gözlerinden başka yüzlerini tamamen siyah bir kumaşla kapatmış iki adam salona giriverdi. Bunların arkalarında iki adam daha omuzlarında bir bağ taşıyorlardı. Salona girince omuzlarındaki bağ yere indirerek bir köşeye çekildiler. İlk gelen iki adam, komutanlara mahsus bir tavır ve yürüyüşle içeri girerek Farsça selâm vermişlerdi. Bey, bunların seslerini işitince birden bire ürktü. Çünkü bu ses tanıdığı bir adamın sesiydi.

Sesin sahibi Gülнар'a bakmadan Bey'e yaklaşarak, selâm vermişti. Bey, derhal kim olduğunu anladı. İster istemez ağzından "Abdurrahman!..." sözü kaçırverdi.

Gülнар bu adı duyar duymaz kalbinin çarptığını hissederek gözleriyle sahibini süzmeye başladı. Yüzü kapalı adamın göğsünün uzunluğu, bacaklarının kısıklığı ile beraber kısa boyluluğu dikkatini çekiyordu. Misafirin yüzündeki örtüyü kaldırmasını bekleyerek, yerinde oturdu kaldı. Yüzü kapalı şahıs, kendisini en güzel şekilde kabul eden Bey'i daha fazla merakta bırakmamak için örtüyü açtı. Siyah ve berrak gözlü, geniş alınlı, güzel ve sık sakallı uzun saçlı, esmer temiz bir çehre² ortaya çıktı. Gülнар bu çehreyi görünce karşısında duran delikanlının Abdurrahman bin Müslim olduğunu anlamakta güçlük çekmedi. Daha sonraları "*Ebû Müslim Horasani*" diye şöhret kazanan ve etrafa dehşet saçan büyük komutan, işte bu kısa boylu gençti. Biz de bundan sonra kendisinden bu isimle söz edeceğiz. Gülнар'ın yüzü, âşığının böyle beklenmedik bir zamanda ve birden karşısına çıkmasından dolayı kıpkırmızı kesilmişti.

Ebû Müslim'i daha önce sesinden de tanımakta güçlük çekmeyen Bey ona bir kat daha saygılı davranarak, bir mindere oturmaya davet etti.

Ebû Müslim mindere oturmakla birlikte kendisiyle beraber giren arkadaşına yavaş bir sesle: "Halid! Siz de geliniz, oturunuz!" dedi.

Bey, bu ismi işitince, sahibini tanıma konusunda tereddüt ediyormuş gibi ona dikkatli dikkatli bakmaya başladı. Ebû Müslim bu dikkatli bakışın neye işaret ettiğini derhal anladı:

Dostumuz Halid bin Bermek'tir. Kendisini tanıyor musunuz? Diyerek tereddüdü gidermek istedi. Bey, gelen iki misafirden ikincisinin de büyük bir zat olduğunu bildiği için, öyle apansız karşı karşıya gelmekten dolayı biraz şaşırıldı ve sordu:

Nevbahar âteşgedesi'nin, rûhani reisinin oğlu mu?

Ebû Müslim cevap verdi:

Evet, Halid bin Bermek. Fakat hâla âteşgedeleri niçin zikrediyorsunuz? \evbahar gibi ateşhanelerin zamanı geçti Allah'a şükür, İslâm ile şereflendik. Ateşe tapmaktan kurtulduk.

Doğru sövliyorsunuz. Şimdi hoş geldiniz, safa geldiniz.

2 *İbu-i Halik*Au. C. 1

Bu sözlerden sonra Merv Beyi, uşakları çağırarak için ellerini birbirine vurdu. Bu ses üzerine içeri giren uşaklara, misafirler için sofraya hazırlanmasını, kafileye lazım olan yem ve diğer ihtiyaçların verilmesini emretti.

Ebû Müslim, kendine mahsus sâkin tavnıyla özür diledi:

- Boşuna zahmet vermeyin. Biz yemek yedik. Kafilede de levazım var. Misafirperverliğiniz için teşekkür ederim, dedi.

Bey sordu:

- Ne taraftan geliyorsunuz?

Ebû Müslim duraklamadan cevap verdi:

-Hacc-ı Şeriften...

Fakat bunu söylerken öyle bir bakışla bakıyordu ki, Bey, onun bu bakışından doğru söylemediği, lâkin doğruyu da söylemek istemediği, öteden beri olduğu gibi, her şeyi gizli tutmayı arzu ettiği kanaatine vardı. Gerçekten de Ebu Müslim, Şia yardımcılarını nâmına, para vesaire istemek için daha önce İran beylerine defalarca müracaat etmiş ve Emevi devletine mensup valilerin sıkıştırmasından çekinerek, bu türlü girişimlerini çok gizli tutmuştu. Ebû Müslim zekâsı ve feraseti sayesinde Beyin böyle bir kanaate vardığını hissetti.

Bu sefer, dedi, işimizi gizli tutuyoruz zannetmeyiniz. Gizleme zamanları artık geçti. Şimdi açıkça hareket edeceğiz. Gizli, kapaklı bir şey bırakmayacağız. Bize olan desteğinizi sürdürmeye kararlı mısınız?

Merv Beyi, derhal Kirmanı ile akrabalık bağı kurduğunu hatırlayarak, verdiği söze muhalif bir harekette bulunduğunu anlıyordu. Çünkü daha önce Abbâsilere bütün kuvvetiyle, canıyla ve malıyla destek olacağına dair yemin etmişti. Fakat Ehl-i Beyt adına hilâfeti elde etmek için harekete geçen Şia'nın birbirini takip eden başarısızlıklarını göre göre Abbâsilere taraftar olanların da bir iş beceremeyecekleri kanaatine varmış, öyle uzak hayallere kapılmaktansa, büyük bir faaliyetle ortaya atılan Kirmanı'nin gelecekteki nüfusundan yararlanmayı kendi çıkarlarına daha uygun bulmuştu. Bununla birlikte Bey, Ebû Müslim'in sözlerinde abartı görür gibi oldu. Kirmanı ile olan münasebetlerini gizli tutmak, daha sonra hangi taraf galip gelirse o tarafa geçip menfaat sağlamak üzere, Ebû Müslim'in bahsettiği açık girişimler hakkında bilgi almak istedi.

Gizlenme zamanları artık geçti diyorsunuz. Bununla neyi kastediyorsunuz? Ebû Müslim cevap verdi.

- Demek istiyorum ki, İmam İbrahim lehine ve Emeviler aleyhine bütün İran beyleriyle birlikte sizin de yardımınızı ve desteğinizi sağlamak için, size o zaman gizlice başvuruyorduk. Bu gizlilik geçiciydi. Düşmanlarımıza kılıçla, kuvvetle karşı koyabilmenin zamanının gelmesini bekliyorduk. İşte beklediğimiz bu zaman şimdi geldi. Zira büsbütün meydana atılmak, açıkça iş görmek için bize İmam tarafından tam bir yetki verildi.

- Kılıçla karşı durabilmek için asker topladınız mı?

- Hayır, henüz toplamadık. Çünkü şu ana kadar açıkça henüz işe başlamadık. Hatta bu niyetimizden ilk haberdar olan sizsiniz. Fakat biz bir kere meydana çıkalım, aramıza pek çok kimsenin katılacağına eminiz. Zira Horasan'da hesapsız taraftarımız var. Beylerin büyük bir bölümü bizim destekçimizdir.

İşin bu yönü doğrudur. Bu taraftar Emevi düşmanlarının en büyük merkezi sayılır. Kafiyle sizinle beraber daha kimler var?

- Yetmiş kadar nakib (zabit) bize refakat ediyor. İmam hazretleri bunları en değerli taraftarlarının arasından seçmek sûretiyle kendi hilâfetine halkı davet etmek ve askeri kumanda eylemek üzere gönderdi. Bu zabitleri Horasan'ın çeşitli bölgelerine göndereceğiz.

Demek her şey yolunda... Fakat devlet bu perişan zamanında, her gördüğü İranlı hakkında suizanda bulunurken, bu kadar büyük bir kalabalıkla, yolda zorlukla karşılaşmadan buraya kadar gelmeniz gerçekten şaşılacak bir şeydir. Buna ne kadar hayret edilse yeridir.

İmamın Emirleri

Bey'in sorusu üzerine Ebû Müslim onun desteğini biraz daha kuvvetlendirmek amacıyla, hazırlığını yaptıkları inkılâp için ne gibi teşebbüslerde bulduklarına dair bilgi vermek istedi. Çünkü bu Bey kendilerine destek verdiği takdirde, Horasan'da bulunan birçok beyler de aynı yolu izleyeceklerdi. Gelişmeler hakkında şöyle konuştu:

- Bey! Siz de bilirsiniz ki Emeviler hakkımızda yapmadık hakaret bırakmadılar. Biz İranlılara âdeta esir gibi davranıyorlar. Hatta ellerinden gelse bizi yer yüzünden silerler. Halbuki iş başında bulunan bu Emevi hanedanı Hz. Peygamber'in akrabasından olmak gibi bir hakkı ve imtiyazı kendilerinde bulunduran insanlar da değildirler. Onlar tam aksine Ehl-i Bey'tin amansız düşmanlarıdır. Bütün Ehl-i Bey mensuplarına, özellikle Hz. Ali'nin çocuklarına ve torunlarına büyük bir zulüm uyguladılar, kan dökücü hareketler bulundular. Halbuki Ehl-i Bey mensupları Peygamber'in yolundan çıkmıyorlar, bütün Müslümanlara eşit davranıyorlardı. Hatta Arap olmayan Müslümanlara -kalpleri kırılmasın diye - daha şefkatli muamele ediyorlardı. İşte bundan dolayı bunların taraftarları hep İranlılardan oluştu. En son zamanda Aleviler hilâfet haklarını Hazreti Peygamber'in amcası Abbas'm torunlarına bıraktılar. Abbâsi hanedanına mensup insanların en büyüğü İmam İbrahim hazretleri olduğu için bütün Aleviler, şimdi bu zatı destekliyorlar. İmam hazretleri Şam'ın etrafında, Umman taraflarında Hamime kasabasında ikamet ediyor, hilâfetinin tanınmasını sağlamak için oradan her tarafa adamlar gönderiyor, haberleşmeyi temin ediyor. Kendisi geçen

yıl bu işin başkanlığını bana verdi. Bana uymaları gerektiğini bütün taraftarlarına yazılı olarak bildirdi. Beni Horasan'a ve ele geçireceğim bütün topraklara vali ve kumandan tayin etti. O sırada yirmi yaşından küçük olduğum için, büyük yaşta bulunan bazı nakipler beni küçük görmek istedilerse de, kısa bir süre sonra o fikirden vazgeçtiler. İmam hazretleri geçen yıl beni teşvik ettiği gün, bana bir takım önemli emirler verdi. Bu emirleri şimdiye kadar her hususta esas aldığım gibi, onun nâmına hilâfetin elde edilmesi yolunda, bundan sonra girişeceğim hareketleri de, bu emirlere uyduracağım.

Merv beyi Ebû Müslim'in sözlerini dinlerken, onun bu yaştaki azmine ve ciddiyetine hayran oluyor, dolayısıyla rast gele bir adamla değil, âdeta büyük bir hükümdarla konuştuğunu hissediyordu. Bey, "İmam'ın önemli emirleri" sözünü işitince bu emirlerin neler olduğunu öğrenme merakına düştü, bir an önce öğrenmek istedi. Günler, neler olup bittiğini öğrenmek için baştan aşağı göz kulak kesildiği halde kendisini bütün bunlara karşı ilgisiz duruyormuş gibi göstermeye çalışıyordu. O zamana kadar Ebû Müslim'i ikinci defa görüyordu. Fakat çehresinin her çizgisinin özel bir etki meydana getirdiğini hissediyordu.

Fakat heyhat!.. Ebû Müslim, melekler gibi güzel bu kızın duygularından kalbinde beslediği hislerden tamamen habersizdi. O bütün benliğini takip ettiği siyasi inkılâba vermişti. İmam nâmına hilâfeti elde etmekten başka bir şey düşünmüyordu.

Ebû Müslim İmam'ın emirlerini zikrettiği zaman elini cebine soktu. "Arapça nasıl anladıysam, size aynen öyle okuyacağım" diyerek bükülmüş bir ceylan derisi çıkardı. Herkes büyük bir sessizlik içindeydi. Okumaya başladı:

"Ey Abdurrahman! Biz Ehl-i Beyt'teniz. Sen de bizdensin. Sana verdiğim bu emirleri büyük bir titizlikle yerine getir. Yemen kabilelerine özel ilgi göstererek ve ihsanda bulunarak onların desteğini elde etmeye çalış. Zira Allah, bizi ancak onların desteğiyle, bu işte başarılı kılacaktır. Rebia kabilelerine hiç güvenme. Onlara daima şüpheli bir gözle bak. Mudar kabilesinden ise asla emin olma. Çünkü bize

en yakın düşmanlar bunlardır. Her kime güvenin kalmazsa, kimin sadakatini şüpheli görürsen, hiç tereddüt etme, onu derhal öldür. Elinden gelirse Horasan'da Araplardan ve onların taraftarlarından eser bırakmamak için çalış. Beş kanş boyundaki çocuklardan başlayarak, her kimi bize karşı iyi niyet beslemiyor, sadakat göstermiyor bir halde görürsen onu idam etmekle yükümlüsün!"³

Ebu Müslim, okumasını bitirince, nasıl bir tesir meydana getirdiğini öğrenmek için Merv Beyine baktı. Deriyi tekrar dürüp cebine koydu. Bey, İmam'ın emirlerini öğrenince, ihtimal ettiği şiddetten ve dehşetten dolayı titremeye başladı. Fakat diğer yandan, Emevilere büyük bir kin duyduğu için, İmam'ın intikam kokan bu sözleri karşısında büyük bir memnûniyet duydu. Her ne kadar kendisi kızını Kirmanî'nin oğluna vermek istiyorsa da, buna bir dereceye kadar, korku saikasıyla mecburiyet görüyordu. O hâlâ Abbâsilerin başarılı olacaklarına inanamıyordu. Bey bütün bu duygularını gizledi. İmam'ın emirlerini gerçekten takdir ediyormuş gibi görünerek dedi ki:

Gerçekten son derece isabetli emirler, etkileyici sözler!.. İleri görüşlü herkes, bunların ne kadar doğru ve yerinde olduğunu tasdik eder. İster Beyler'den olsun, ister sıradan insanlardan olsun; kim bunları işitirse derhal Abbâsilere taraftar kesilir. Halid! Siz de böyle düşünmüyor musunuz?

Bermcki'lerin cediti olan Mermek'in oğlu Halid, o sırada kırk yaşında bulunuyordu. Bermek, bir zamanlar Belh'te bulunan Nevbahar ateşhânesinin reisiydi. Mecûsi kaldığı, Müslüman olmadan öldüğü büyük bir ihtimal dahilindedir. Zeki ve cesur insanların en seçkinlerinden olan oğlu Halid diğer İranlı büyükler gibi İslam ile şereflenmişti. Bir taraftan İranlılar nâmına Emevilerden intikam almak, diğer taraftan da, yeni devleti kurdukları, en yüksek mevkilere geçerek nüfuzu ele almak üzere Abbâsilere bağlı fırkaya katılmıştı. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, kendisi kırk yaşında olmasına rağmen, yaşı yirmiyi biraz geçen Ebû Müslim'in maiyetinde bulunmaya razı olmuştu. Abbâsilere bağlı fırkadan Halid gibi daha pek çok yaşlı adamlar, belli başlı bir çok reis de, sırf İmam'ın emrine mu-

3 Tarih-i Taberi, s. 1927.

halefet etmemek üzere o son derece genç adamın komutasında altında bulunmayı kabul etmişlerdi. Yalnız onlardan Süleyman bin Kesir adında biri itiraz etmişti. Fakat bu itirazın herhangi bir faydası, olmayınca, herkes gibi o da itaat etmek zorunda kalmıştı. Ebû Müslim, Halid'i sahip olduğu bu üstün meziyetlerden dolayı seviyor, kendisini hakkıyla takdir ediyor, en önemli konuları onunla müzakere ediyordu. İşte bundan dolayı, Bey ile görüşmek için, kafiledeki diğer arkadaşlarına tercih ederek, onu beraber almıştı.

Merv beyi, İmam'ın emirleri hakkında ne düşündüğünü Halid'e sorunca o, derhal şu cevabı verdi:

İranlıların Abbasiler için büyük bir fedakârlıkla çalışacaklarına şüphem yoktur. Çünkü İranlılar, bu uğurda yalnız Abbasiler için değil, doğrudan doğruya kendi menfaatleri için çalışmış olacaktırlar. Ehli Beyt'e canıyla, malıyla destek olmak, her İranlı için en kutsal bir görevdir. Çünkü onların başarısı, İranlıların şan ve şerefine yükselmesi demektir.

Merv Beyi, daha önce Kirmanı ile kurduğu akrabalık bağını hissettirmemeye çalıştı, Ebû Müslim hakkında güzel sözler söyleyerek, teveccühünü ve güvenini kazanmaya çalıştı. Bununla birlikte, Abbâsilere de son derece taraftar olduğunu göstermek için dedi ki:

- Sizin gibi büyük ve güçlü, azim ve cesaret sahibi adamlar iş başında bulunduğu sürece Şia'nın başarılı olacağına şimdiden kesin gözüyle bakmak gerekir.

Halid cevap verdi:

- Lâkin, Bey! Bu iş için yalnız azim ve cesaret yetmez.

Merv Beyi, Halid'in bu sözlerle ne demek istediğini derhal anladı:

- Hepimiz varımızla yoğumuzla bu işe destek olacağız. İnkılâp girişini gizli gizli yapılırken nasıl gerekli destekte bulduysak, iş açığa vurulduktan sonra da yardım konusunda en küçük bir tereddüt duymayacağız, dedi.

Ebû Müslim, konuşmasını tamamlamak maksadıyla tekrar söze başladı:

- Daha sonra -bildiğiniz gibi- Horasan'a gelerek gizlice hazırlıkta bulunduk. Bu süre içinde zaman zaman İmam hazretlerinin yanma

Gölge, Bulut Sancakları

Ebû Müslim uzun bağdan bahsedince Bey gözünü o tarafa çevirdi. Bu bakıştan sancağı merak ettiği, görmek istediği anlaşılıyordu. Ebû Müslim bağı getiren iki adama emretti. Bunlar bağı kaldırıp içeri sokmak istediler. Fakat bağ çok uzun olduğu için salona sığmadı. Bir ucu içeride, diğer ucu dışarıda kaldı. Sancak siyah bir kumaşa sanılmış, sıkı sıkıya bağlanmıştı. Bağ çözülünce, her ikisi de siyah renkte olmak üzere bir sancak ile bir bayrağı içine aldığı görüldü. Sancak on dört, bayrak ise on üç arşın boyunda bir mızrağa takılmıştı.

Ebû Müslim sancağı görür görmez saygıyla ayağa kalktı:

- Bu sancağın adı "Gölge" bayrağırığı ise "Bulut"tur. İkisinin de rengi siyahtır. Siyah renk, İmam İbrahim hazretlerinin taraftarları için seçtiği bir işarettir. Taraftarları bu tarihten itibaren siyah sarıklar saracaklar, siyah kaftanlar giyecekler, siyah sancaklar taşıyacaklardır, dedi.⁴

4 İslâm'da ilk çekilen sancak beyaz idi. Bir mızrağa takılıp Cenâb-ı Peygamber tarafından, bir sahabeyle verilmişti. Havber gazasına kadar hep bu liva gönderildi. Hayber gazası için büyük ve siyah bir sancak çekildi. Buna "ra-yet" deniliyordu. Halifeler zamanında ise çeşitli sancaklar kullanıldı. Abbasi halifeleri siyah bayrak kullandılar. Onun için onlara "Müevvid" denildi. Talip oğulları Abbasiler'in üzerine huruç ettikleri zaman onlar beyaz bayrak çektiler. Bundan dolayı onlara "Mübeyviza" namı verildi. Halife Me'mun ise Abbasiler'deki siyah bayrağı kaldırıp gerek bayrakları, gerek elbiseyi yeşile çevirdi.

Eski Türkler ile Hirdistan'daki Moğol devletlerinde at kullarından dağınık saça benzeyen bir alamet tertip edildi. Bunu Cengiz ile Hi'lagu da kullanmışlardı. Adına "Haliş" deniliyordu. Eyyübiler, Mısır'daki Abbasiler, elçuklular da Haliş'i kullandılar. Buna Osmanlı Devletinde "Tuğ" adı verildi.

Ebû Müslim sancağı saygı göstermek için ayağı kalktığı zaman, Merv Beyi ile Halid de ayağı kalkmışlardı. İçinden büyük bir sevgi duyduğu delikanlının yeni kurulacak bir devletin en güçlü komutanı olduğunu, dünyada büyük inkılaplar yapan kahramanlar arasında bulunduğunu anlayarak, Gülnar da onlar gibi ayağı kalkmak istedi. Ancak dizleri bu konuda kendisine bir türlü yardıma olmadı.

Acaba Ebû Müslim'in kalbinde bu saf, bu temiz dilolasi için bir his, bir meyil var mıydı? Gülnar'ın en büyük emeli bunu bilmektir. Dikkatini çekerim düşüncesiyle ayağı kalkmak için bütün kuvvetini harcadı. Sonunda salondaki direklerden birine tutunarak ayağı kalktı. Misafirlerle yaklaşmak için bir iki adım yürüdü. Fakat Gülnar, bu hareketiyle sadece Hâlid'in dikkatini çekti. Yalnız kendisine iltifat edici, takdir edici bir gözle baktı. Ebû Müslim ise son derece ilgisiz kaldı, başını çevirip bakmadı.

Ebû Müslim sözünü bitirince Merv beyi sordu:

- Abbâsilerin siyah rengi tercih etmelerinin acaba sebebi nedir? Şehit edilen Hz. Ali, Hz. Hüseyin ve diğer aleviler için matem sembolü olarak mı kullanılıyor? Yoksa başka bir maksadı mı var?

Ebû Müslim, o iki adama bağı eskisi gibi bağlamaları için emir verdi. Halid ve Bey yerlerine oturdular. Yalnız Gülnar ayakta kaldı. Ebû Müslim Bey'in sorduğu soruya cevap verdi:

- Siyah renk, Ehl-i Bey'in sembolüdür. Çünkü Hazreti Peygamber'in sancağı da aynı renkteydi.

Bey, Şîa konusunda aldığı bu önemli bilgiler üzerine ciddi ciddi düşünmeye, demir bilekli Ebû Müslim'den korkmaya başlamıştı. Çünkü Ebû Müslim, İmam'dan aldığı emir doğrultusunda, en küçük bir şüphe üzerine adam öldürmeye hazırlanıyordu. Kirmanı ile olan ilişkisini öğrense kendisinin sadakatinden de şüphe ederek, belki de emirleri uygulamakta tereddüt göstermeyecekti. Bunun için kendisinin de Şîa'nın en gayretli taraftarlarından biri olduğunu gösterme ve lüzûmunu duydu ve dedi ki:

- Başarılı olacağınıza, İranlıların şanını şerefini yükselteceğinize şimdiden kesin gözüyle bakıyorum. Taradığım ne kadar İranlı bey varsa, onlann hepsini ittifak dairesinin içine sokarak, Müslüman olmaları için rehberlik edeceğim. Çünkü onlann çoğu hâlâ Mecüsidir.

Halid:

- Bu beyler Müslüman olur, bize gerekli yardımı ve desteği gösterirlerse, kendi menfaatlerini düşünmüş olurlar. Çünkü biz, İranlıların şanını ve şerefini yükseltecek bir devlet kurmak için çalışıyoruz.

Bey:

- İran beylerinin büyük bir bölümünü İslâm'a sokacağıma dair taahhütte bulunuyorum. Bunun için yeteri kadar para da vardır, dedikten sonra ellerini birbirine vurdu. Çağırdığı uşağa:

- Hazinedan çağır, buraya gelsin, emrini verdi.

Ebû Müslim, Bey'in hazinedan çağırmasından, kendilerine iane olarak para vereceğini anladı, maiyetindeki iki adamdan birine işaretle bulundu. İşaretin mânâsını derhal anlayan adam hemen oradan çıktı ve biraz sonra biri koltuğunun altında, boş büyük bir meşin torbayı taşıyan iki adam ile döndü:

Bunlardan diğeri, azıcık semizce, kısa boylu bir kimseydi. Geniş bir kaftan giymiş başına büyük bir sarık sarmıştı. Boyu kısa olduğu için, kaftanının yerde sürüklendiği zannediliyordu. Onun arkasında bir uşak hokka ve kalem taşıyordu. Bunlar salona girince bir tarafta durup verilecek emri beklemeye başladılar. Ebû Müslim sözü kaftanlıya yöneltti:

- Gel, İbrahim! Ehl-i Beyt'e destek olmak için Bey'in gönlünden kopan ianeyi al, dedi.

O zamana kadar hazinedarı Bey'in yanına gelerek, kulağına gizlice söylenen emir üzerine gidip sırtında ağır para keseleri taşıyan bir uşak ile salona dönmüştü. Ebû Müslim, kendi hazinedarı İbrahim'e parayı almasını emredince, İbrahim keseleri saymaya başladı. Sayıları yirmiyi bulan keseler mühürlüydü. Her birinin üstüne "Bin dinar-ı Yusufi" sözü yazılmıştı. Sayma işlemi bitince, İbrahim arkadaşına ve uşağa bunların büyük torbaya doldurulmasını söyledi. Sonra kalem ve diviti alarak, kaftanının altından çıkardığı bir tomara keseler ile içindeki dinarların miktarlarını kaydetti.

Bu sırada Ebû Müslim, çok önemli bir mesele düşünüyormuş gibi, gözlerini yere dikmiş, derin düşüncelere dalmıştı. Bu sessizlik onu daha heybetli, gösterişli ve vakur bir hale getiriyordu. Gülnar o zamana kadar ayakta durmaktan yorulduğu için, babasının yanındaki bir mindere oturdu, bütün hareketlerine karşı en küçük bir ilgi göstermeyen Ebû Müslim'e gizli gizli bakmaya başladı. Halid, kızın bu bakışlarını çok anlamlı buldu, ancak Ebû Müslim'in ken-

dine yegâne amaç haline getirdiği inkılâptan başka hiçbir şeye önem vermediğini, kalbinde kadınlara asla yer bulunmadığını bildiği için o bakışları anlamamış gibi davrandı.

Hazinedar paranın kaydını bitirince gitmek için izin istedi. Ebû Müslim'in de arbk kalkıp gitmek istediği halinden ve tavrından anlaşılıyordu. Durumu anlayan Bey, bahçenin bir tarafında bulunan bir evi eliyle göstererek:

- Yatmak için gitmeyi düşünüyorsanız, istirahatiniz için bu evi hazırladık, dedi.

Bunun üzerine Ebû Müslim ayağa kalktı. Orada bulunanların hepsi ayağa kalktı, büyük bir saygıyla durmaya başladı.

Ebû Müslim:

- Artık yatmaya gidelim. İki gündür, yolda çok yorulduk, diyerek yürümeye başladı. Merv beyi, onu salonun kapısına kadar uğurladıktan sonra ellerini birbirine vurdu. Uşaklar geldiler. Çıralar ile misafirlerin önünde yürüyerek, kendilerine ayrılan eve kadar yol göstermelerini emretti. Bey uğurlama işi bittikten sonra kızının yanına geldi. Gülnar, direğin kenarında duruyordu. Salonda kendisiyle babasından başka kimse kalmamıştı.

Bey ile Hanım Kız

Merv Beyi, kızirin dikkatli bir gözle bakınca onun Kirmani'nin oğluyla yapacağı evliliği düşündüğünü anladı. O gece Ebû Müslim'in sözlerinden Kirmani'nin zor durumda kaldığı sonucunu çıkardı. Zaten istemediği bövle bir evliliğe kızcağızın itiraz etmek için hazırlandığını hissetti. Bey, büyük bir şefkatle elini kızın omzuna koyarak onun yatak odasına doğru yürüdü. Gülnar da babasıyla birlikte yürümeve başladı. Bev artık kararlaştırılan bir işe, o gece konuşulan sözlerin etkisiyle, kızının itiraz etmesine fırsat vermek istemiyordu. Dedi ki:

- Kızım! Bu gece misafirlerin söyledikleri sözleri o kadar önemsemeye Bunların, bu seferki teşebbüslerinde de başarılı olamayacaklarını zannediyorum. Eskiden de defalarca gelip gittilerdi! Hiç birinde kavda değer bir başarı elde ettiklerini görmedik.

¹ Gülnar o gece misafirler gelmeden önce, babasıyla arasında geçen konuşmadan sonra, şimdi onun birden bire bu sözlerle, bahse başlamasından ne demek istediğini kolayca anladı. Onunla yürümeye devam ederken, ağzından şu sözleri kaçırmaktan kendin, alamadı:

-Babacığım! Madem ki başarılı olamayacaklarına inanıyorsunuz, ne diye onlara destek oluyor, para yardımında bulunuyorsunuz?

Bey, bu soru üzerine durup gülmeye başladı. Sağ eliyle sakalını tuttu. Sol eli Gülnar'ın omzunda duruyordu.

Yavaş bir sesle:

- Kızım! Ben, ihtiyatlı hareket etmek için bövle yapıyorum, hger kendimizi Abbâsilere taraftar göstermezsek canımız ve malımız tehlikeye düşer. İmam İbrahim'in emirlerini duymadın mı? Kimden şüphe edilirse adamlarının öldürmesini istemiş. Daha önce sana se-

bebini söyledim. Kirmani'nin başarılı olması, daha büyük bir ihtimal dahilindedir. Ama Şîa'ya mensup bu adamların elde edecekleri başarıdan da büsbütün ümidimi kesmiyorum. Şu halde bunlara hoş görünmek, yardımda bulunmak bize herhangi bir zarar vermez, belki menfaati olur. Bu fırkalara vermeve devam ettiğimiz paralara gelince, bu, onlardan birinin başansı üzerine görebileceğimiz menfaate oranla önemli bir şey değildir.

Bey, konuşurken tekrar yürümeye başlamıştı. Gülnar'ın yatak odasına vardılar. Bey ile kızının gizli konuştuklarını gören hizmetçiler kendi yerlerine çekildikleri için köşkün içinde Bey ile Gülnar'dan başka kimse kalmamıştı.

Bey sözünü bitirince Gülnar:

- Babacığım! Çok iyi bir iş.. Ebû Müslim'e paralar ve vaatler, Kirmani'ye de Gülnar'ı vermek süretiyle ikisine de hoş görünüyorsunuz! Dedi. Son derece muzdarip bir halde, odasına girdi ve yatağına serildi. Bey, kızının duyduğu bu rahatsızlığın farkında değilmiş gibi görünerek arkasından gitti:

- Gülnar! Galiba yorgunsun. Artık yat, uyu. Senin ne kadar akıllı, ne kadar düşünceli bir kız olduğuna bilirim. Sen Kirmani ile ben de Ebû Müslim'le birlikteliğimizi sürdürürsek canımızdan ve malımızdan emin oluruz. Herhalde sonunda bir başarı elde ederiz. Haydi şimdi uyu. Allâh rahatlık versin.

Bey, bunları söyledikten sonra kızının geçen sözlerinden maksadını yine anlamamış gibi davrandı, odadan çıkıp gitti.

Gülnar ise kalbini sıkıştıran ıztıraplara, kafasını istilâ eden düşüncelere tekrar döndü, şaşkın şaşkın düşünmeye başladı. Babamın sözünü mü, yoksa kalbimin sesini mi dinleyeyim diye kendi kendine sordu. Doğrusu, buna kesin bir cevap veremiyordu. Peki ama, acaba Ebû Müslim kendisini seviyor muydu? İşte bilinmesi gerek en önemli nokta burasıydı.

Çünkü kendisi onu nasıl seviyorsa, onun da öyle kendisini sevdiğini anlasa -kendi akrabalarına yakışmasa bile- karşı durmak suretiyle babasını gücendirmeye belki nefsinde bir cesaret bulabilirdi. Halbuki o, kendisine en küçük bir ilgi göstermemişti. Gülnar Ebû Müslim'in, o geceki bütün hareketlerini, tavırlarını gözünün önünden geçiriyordu. Fakata heyhat! L'mit verici bir bakış, bir gülmeme, bir hareket... Hiçbir şey görmüyordu. Bu acı gerçek kendi-

sini büyük bir ümitsizliğe düşürüyordu. Ama şurası da bir gerçektir ki, kalbini tamamen kaplayan aşk da büyüktü. Ümitsizlikten ve aşktan oluşan iki büyük kalbinde çarpışıyor, aşkın galip geldiğini hissediyor, Ebû Müslim'de gördüğü hissizliği, önemsemezliği kendisine karşı kalben hiçbir his, hiçbir muhabbet beslemediğine değil, onun büyük işlerle meşgul oluşuna bağlamak istiyordu. Fakat bunu yine doğru görmüyordu. Çünkü Ebû Müslim zihnen ne kadar meşgul olursa olsun, eğer azıcık seviyorsa, bunun küçük bir belirtisini mutlaka gösterecekti.

Gülнар bir süre bu düşüncelerle vakit geçirdi. Gözüne uyku girmiyordu. Yalnızlıktan dolayı da fena halde canı sıkılıyordu. Böyle zamanlarda kendisine teselli arkadaşı olan Maşita'sı aklına geldi. Kendi kendine "Ah, Reyhane! Şimdi burada bulunsaydı içimdeki her şeyi kendisine söyler, konuşmalarıyla teselli bulurdum" dedi. Fakat aradan çok geçmedi, kapının önünde, çekingen bir ayak sesi işitildi. Bu, Maşita'nın ayak sesiydi. Gülнар derhal kapıyı açtı. Maşita içeri girince kapıyı arkasından kapadı. Gülнар Maşitayı oturtuktan sonra sordu:

- Yeni bir şey mi var? Sakına sakına öyle geç geliyorsun!

- Hayır, yeni hiçbir şey yok. Yalnızlıktan canının sıkıldığını hissettim, eğlendirmek için geldim.

- Bunu nasıl anladın? Sana kim söyledi?

Maşita, hanımının boynuna sarıldı, büyük bir şefkatle bağrına basmak isteyerek cevap verdi:

- Ne düşündüğünüzü, kalbinizden neler geçirdiğinizi, hele akşam gelen misafirlerden sonra nasıl bir durumda olduğunuzu bilmiyor muyum sanıyorsunuz?

Gülнар merakla sordu:

- Misafirleri gördün, ne konuştuklarını duydun mu ki, böyle bir keşifte bulunuyorsun?

- Evet, hanımcığım! Misafirler gidinceye kadar perdenin arkasından ayrılmadım. Bütün konuştuklarını duydum.

Gülнар şu soruyu sormaktan kendini alamadı:

- Ebû Müslim'i gördün mü?

Maşita cevap verdi:

- Yavaş yavaş söyleyiniz hanımcığım! Duvarların gözü, kulağı vardır. Onu ela gördüm, seni de gördüm.

Maşita bu son sözleri hayli manalı bir tarzda söylemişti:

Gülнар, duygularını böyle birden açığa vurduğu için biraz mahcup oldu. Fakat Maşita'nın yabancı biri olmadığını hatırlayarak mahcubiyetini giderdi ve sordu:

- Onu nasıl buldun?

- Lâyık, miistehak bir adam. Lâkin rica ediyorum, acele davranmayınız. Zira acele eden pişman olur!

- Demek kalbimden geçenleri anladın.

- Ona şüphe mi var? Her şeyi anladım.

- Fakat bu konuda akıllı ve tedbirli hareket etmeyi, soğukkanlılığı elden bırakmamayı gerekli görüyorum.

Gülнар, duygularını daha fazla saklamaya imkân göremiyordu.

- Kuzum Reyhane! İyi düşün ve bana bir çare bul. Kaybedilecek zaman yok. Yakında beni Kirmanî'nin oğluna verecekler. Ben ise onu istemiyorum, sevmiyorum.

Reyhane gülümsedi:

- Ebû Müslim'i mi seviyorsunuz?

Gülнар bu soru üzerine gözlerini yere dikti. Halinden ve tavrından "Evet, seviyorum" dediği anlaşılıyordu.

Reyhane:

- Peki, ama bakalım o da sizi seviyor mu?

Gülнар, bu ağır soru üzerine iki damla göz yaşıyla yaşaran gözlerini yukarı kaldırarak cevap vermek istedi: Fakat içinden gelen ağlama arzusuyla bir şey söyleyemedi.

Reyhane:

- Demek, onun sizi sevip sevmediğini daha bilmiyorsunuz? Ben de bilmiyorum. Şimdi önce meselenin bu yönünü öğrenelim.

Gülнар, Maşita'nın fikrini uygun gördü:

- Bunu nasıl öğreneceğiz. Bunu bize kim araştıracak? Kim söyleyecek?

- Hanımcığım! Siz galiba Dahhak'ı unutuyorsunuz.

- Unutmadım. Fakat o, bu işi yapabilir mi? Bu konuda kendisine güvenebilir miyiz?

- Bence Dahhak tam bu işin adamıdır. Onun bu maskaralıklarına bakmayınız. Gayet akıllı, kurnaz bir adamdır. En önemli işlerde ona güvenilebilir.

- O halde bu işi ona kim söyleyecek? Korkuyorum. Bu adam boşboğazlık eder de, babam işi anlar. Bu yüzden başımıza bir felâket gelir.

- Hiç merak etmeyiniz, müsterih olunuz. Ben bu konuda onunla gayet güzel anlaşırım. Fakat malum ya! Bize biraz para lâzım.

- Paranın bence hiçbir kıymeti olmadığını bilirsin. Vekil harcımdan istediğin kadar para al. Yalnız sonucu bana çabuk bildir.

- Öyleyse bu dakikadan itibaren işe başlayalım. Zira misafirlerin bugün, yann burada kalacaklarından emin değiliz.

Gülmar ayağa kalkarak odanın bir yanında bulunan bir çekmecenin yanına gitti. İçinden canfes bir çıkın çıkarıp Maşıtaya verdi:

Bu, beş yüz dinardır. İstediyim gibi kullan. Yalnız geç kalma. İstediyimi yerine getirmeyi başarısan, hizmetini ölünceye kadar unutmayacağım. Maşıta çıkını alarak ayağa kalktı. Hanımına "Müsterih olunuz" diyerek ve kendisini odada merak içinde yalnız bırakarak çıkıp gitti..

EBÛ MÜSLİM'İN NESEBİ

Maşıta odanın kapısından dışarı çıkınca Dahhak'ın, sanki daha önce sözleşmişler gibi, kendisine doğru geldiğini görerek pirelendi. Fakat çok geçmeden kendini topladı. Dahhak'a uzaktan arkasından gelmesini işaret ettikten sonra köşkün bahçe tarafında bulunan kendi odasına girdi. Dahhak da onun arkasından odaya dahil oldu. Reyhane onun tuhaf kıyafetine bakarak gülmekten kendini alamadı ve kapıyı kapadı. Çünkü kapıdan içeri girerken uzun boyundan dolayı başını kapının üst kısmına çarpmış, sarığı yere düşmüş, cascavlak kafası ortaya çıkmıştı.

Maşıta bu manzarayı pek tuhaf gördü ve başını niçin traş ettirdiğini sormak istedi. Fakat Dahhak, büyük bir hızla sarığını başına geçirerek kendisini söze tuttu:

- Reyhane! Galiba beni seviyorsun. Sen, gerçekten iyi bir kızım dedi.

Daha bunu söylerken alt dudağını dişlerinin arasına alıyor, ahmak ahmak gülüyor, sarığını düzeltmeye uğraşiyor, bir parmağı ile üst taraftaki dişlerine vuruyordu.

Maşıta, Dahhak'ın bu garip tavırları karşısında bir kere daha gülmekten kendini alamadı. Fakat ciddiyet gerektiren bir zamanda bulunduğunu bildiği için hemen kendini topladı. Hafif bir gülümsemeye birlikte ona ciddi bir gözle bakmaya başladı. Dedi ki:

- Sıcakkanlı ve gayretli bir adam olduğun için elbette seni severim. Hele şimdi teklif edeceğim bir işi kimseye sezdirmeden yapabilirsen, değerim gözümde bir kat daha artacaktır. Sır tutmasını bilir misin?

Dahhak gülerken cevap verdi:

- Ben her sır için özel bir mekân hazırlamışumdur. Sırları derece derece, makam makam taksim etmişimdir. Buna inanmazsan hemen çekilip gideyim.

- A canım! Sen nasıl adamsın? Her işe şaka karıştırma huyundan vazgeçmeyecek misin? Şimdi beni dinle. Hanımımızın başı için sakayı bir tarafa bırakalım.

Dahhak derhal kendimi topladı, ciddi bir tavırla cevap verdi:

- Ne demek istiyorsan söyle. Emrini yerine getirmeye hazırım.

Maşıta sordu:

- Bu akşam ki misafirlerimizi tanıyor musun?

Dahhak cevap verdi:

- Misafirlerden hangisini soruyorsun? Kendi babasının kim olduğunu bilmeyen Ebû Müslim'i mi, yoksa Nevbahar âteşgedesinin reisi olan Mecûsi Bermek'in oğlu Halid'i mi, yahut arkadaşları olan Yahudi İbrahim'i mi?

Maşıta, Dahhak'ın misafirler hakkında yaptığı bu açıklama karşısında gülümsemekten kendini alamadı. Özellikle Ebû Müslim'in kendi babasını tanımadığı hakkındaki sözü dikkatini çektiği için meseleyi öğrenmek istedi:

- Ebû Müslim, kendi babasını tanımıyor, diyorsun. Bu nasıl bir şey?

- Bana inanmıyorsan, bizzat kendine sorabilirsin.

- Canım! İnanıyorum. Fakat kendi babasını nasıl tanımadığını (iğrenmek istiyorum).

- Öyleyse sana doğrusunu söyleyeyim. Ebû Müslim'in aslı ve faslı bizzat kendisinden sorarsan sana doğru cevap veremez. Çünkü bilmiyor. Fakat onu ben daha iyi bilirim, ünün babası da

bir İrânlıdır. Bazıları onun adı "Müslim", bazıları da "Osman" derler. Gerçek bundan ibarettir. Ebû Müslim kendisinin İrân'ın meşhur Büzürcumhur sülâlesinden geldiğini iddia edip durur. Bu durum, bizde büyük adamların hemen hemen hepsinde görülür. Biz de aslı bilinmeyen bir kimse, mevki ve nüfuz sahibi oldu mu, derhal eşraftan ve soylu bir aileden olduğunu iddia eder. Bazıları da Hazreti Ebû Bekir'in, Hazreti Ömer'in veya Hazreti Hüseyin'in torunlarından olduklarını iler sürerler. İrânlılar ise, Büzürcumhur, Ardişir, Nuşirevan gibi tarihi şahsiyetlerden birinin sülâlesinden geldiklerini iddia ederler.

Bunların hepsi avâmi satışlardır. Bizim Ebû Müslim'in babası hakkında bildiğimiz şey, Merv şehrine üç fersahlık mesafede bulunan Mahvan köyünün halkından bir adam olmaktan fazla değildir. Bu adam adı geçen köy ile, diğer birkaç köyün sahibiydi. Bazen ticaret için Küfe'ye koyun keçi götürürdü. Daha sonra, Emevi Devletinin zamanında, İrân beylerince âdet olduğu üzere, Feridin kazasının iltizamını üzerine aldı.

Bu beyler sahip oldukları nüfuza güvenerek memleketin gelirlerini hükümet ile paylaşırlar. Müslim veya Osman, ödeme zamanı gelince, borcunu ödeme konusunda acze düşmüş. Bunun üzerine vali kendisini tutuklamış ve koruma altında Küfe'deki hükümet merkezine göndermiş. Müslim'in güzel ve çekici bir cariyesi vardı. Onu çok seviyordu. Kufe'ye gönderilirken cariyeyi yanına almıştı ve o sırada bu cariyeye gebeydi. Müslim, yolda nasılsa bir fırsatını bularak muhafızlarının elinden kaçmış, Azerbeycan'a doğru gitmiş. Yolda kayık kazasından geçmiş. Cariyeyi orada İsa bin Ma'kıl adında bir adamın yanında bırakarak kendisi Azerbeycan'a gitmiş. Orada vefat etmiş. Sonra cariyeye dostumuz bu Ebû Müslim'i dünyaya getirmiş. Ebû Müslim, adı geçen İsa'nın evinde büyüdüğü zaman bu zatın oğullarıyla birlikte mektebe gitmiş. Bu İsa ile kardeşi İdris de -yukarıda da belirttiğim gibi- haraç mültezimlerinden idiler. Bunlar da Müslim gibi iltizam bedelini verememişler. Bunun üzerine İsfahan valisi kendilerini yakalayarak, o sırada İrakeyn emiri bulunan Halid Kasri'ye şikâyet etmiş. Halid muhafızlar göndermiş. Bunları Kufe'ye götürmüş. Orada hapse atmış. Bunlar tutuklanmadan önce, Ebû Müslim'i

bir iş için göndermişlerdi. Ebû Müslim o işten dönünce onların hapisinde bulduklarını anlamış. Küfe'ye giderek, hapishanede onların yanına gelip gitmeye başlamış. O sırada tesadüfen Abbâsiler'in taraftan olan bir takım nakipler, hilâfeti Ehl-i Beyt'e nakletmek için, halkı teşvik etmek üzere, gizlice Küfe'ye gelmişler. Bunlar, burada Ebû Müslim'i tanımışlar. Kendisiyle görüşmüşler. Aklını, dirayetini, konuşma kabiliyetini beğenmişler. Kendisi de onların maksatlarını anlamış. Kendi emellerine uygun bulmuş. Onlara katılmış. Onlarla birlikte Mekke'ye gitmiş. Orada bu nakipler kendisini İmam İbrahim'e takdim etmişler. İmam İbrahim Ebû Müslim'i beğenmiş. Kendisinden hayır geleceğini anlamış. Ebû Müslim, bir süre İmam'ın hizmetinde bulunmuş. Sonra Abbâsi dâileri (murahhasları) İkinci defa İmam'ın yanına gelerek, Horasan'da plânları yapılan inkılap hareketini idare edecek ehliyetli ve güçlü bir adamın tayin edilmesi talebinde bulunmuşlar. İmam, o büyük işe, bu küçük Ebû Müslim'i tayin etmiş. Bir takım emirler ile göndermiş⁵. İşte gördüğün gibi Ebû Müslim kendi babasının kim olduğunu bilmiyor.

Maşıta, Dahhak'ın verdiği bu bilgileri garip buldu. Fakat, derhal üzerine aldığı işi hatırladı ve dedi ki:

Her şeyi bildiğine inandık. Fakat şimdi böyle uzun hikâyelerle vakit kaybetme zamanı değildir. Sana söyleyeceğim konunun dışına çıkma. (Çıkını çıkarıp ona vererek) Sen buna bak. Bu hanımımızdan (Gülнар'dan) sana bir hediyedir. Şimdi ben sana bir hizmet gördüreceğim.

Dahhak gülerken çıkını aldı:

- Peki., baş üstüne... Emret..., diyerek çıkını cebine sarkıttı.

Maşıta tekrar söze başladı:

- Sen de bilirsin ki, hanımımız, bugün Merv şehrini kuşatmış olan ordu komutanı Kirmani'nin oğluna nişanlanmıştır. Bu evlilik, Bey'in isteğiyle en kısa zamanda gerçekleşecektir. Halbuki ben bu gece, Kirmani'nin ecelinin çok yaklaştığını anladım. Öyle anlaşılıyor ki, bu Horasanlı onu perişan edecektir. Ferasetim beni yanıltmıyorsa, bu genç, sevimli Şia komutanının bakışlarından hanımımıza bir mevil, bir duygu beslediği anlaşılıyor. Kendisi her ne kadar açığa bir şev söylemediyse de, hanımımızla evlenmek istediğini

5 İbn-i Hallikân: c. 1, s. 503.

zannediyorum. Şimdi bana yapacağın hizmet; hiç kimseye hissettirmeden bir işin aslını öğrenmekten, gelip bana gerçeği söylemekten ibarettir. Bu meseleyi, bu gece kesin olarak açıklığa kavuşturmak istiyorum.

- Bunu öğrenmek, benim için kolaydır. Üstelik fazlasını da yapacağım. Eğer şimdiye kadar hanımımızı sevmediyse, bundan sonra onu kendisine sevdirebileceğim. Buna ne dersin?

- Eğer bunu başarırsan, çok büyük bir mükâfat seni bekliyor. Yalnız son derece gizli hareket etmen gerekiyor.

Dahhak, bir süre gözlerini yere dikerek düşünmeye başladı. Yüzünde maskaralık değil, ciddiyet belirtileri görülüyordu. Maşıta'ya doğru gözlerini kaldırarak:

- İşte şimdi gidiyorum, Allah rast getirsin, dua et, dedi.

- Git, Allah yardımcın olsun.

- Fakat, hareket etmeden önce tek bir şey rica edeceğim. Beni aynanın önünde bırak. Üstümü başımı düzeltelim.

Maşıta'nın izin vermesi üzerine Dahhak, duvarda asılı duvaran cilalı bakır aynanın önünde durdu. Sarığını çözerek gayet gülünç bir şekilde yeniden sardı. Sakalını, bıyığını karıştırarak perişan, kaba ve gülünç bir şekle soktu. Cübbesini çıkarıp ters giydi. Ayak-kabıllarını çıkararak kuşağına soktu. Yalın ayak ve ahmak gibi gülerek çıkıp gitti.

Ebû Müslim ise, Bey'in salonundan ayrıldıktan sonra Halid ile birlikte hareket ettiler; önlerinde fener çeken uşakları takip ettiler, ağaçların güzel kokulu çiçeklerin arasından geçerek, surun kenarında bulunan ve kandillerle aydınlatılan eve vardılar. İçeri girince Ebû Müslim hiçbir şey söylemeden elbiselerini, silâhlarını çıkarmaya, yatmak için hazırlanmaya başladı. Halid'e gelince, Gülnar'ın o sihih li güzelliğini, Ebû Müslim'e yönelttiği aşıkça bakışları, Ebû Müslim'in ise ilgisiz tavırlarını düşünerek Ebû Müslim'in bu konuda bir şey söyleyeceğini ümit ediyordu. Fakat heyhat! Ebû Müslim hiç oralarda değildi. Tek bir kelime bile söylemedi. Halid de büyük bir sessizlik içinde elbisesini, silâhını çıkarmaya başladı. Ebû Müslim'in devamlı susan, biitiin vaktini sükût içinde geçiren, az fakat öz konuşan, nâdir gülen bir adam olduğunu bildiği için o geceki suskunluğunu doğrusu garip görmüyordu.

Hazinedar İbrahim

Hazinedar İbrahim ise paraları misafirhanenin Ebû Müslim ile Halid'e tahsis edilen odadan uzak bir odasına götürmüştü. Odaya girince keseleri bırakıp çekilmelerini uşaklara emretti. Bu adamın babası aslen Yahudiydi. Sırf para kazanmak için Müslüman olmuştu. Oğlu İbrahim de aynı yolun yokuşuydu, belki daha hırslıydı. Bu konuda her türlü teşebbüste bulunmuş, Abbâsilere mensup rakiplere çatmayı başarmıştı. Kendisi çok iyi hesap bildiği için Ebû Müslim onu hazinedarlığa almıştı. İbrahim bu görevinden çok para kazanıyordu. Fakat bu kazanç parayı eksik saymaktan veya rüşvetten ile gelmiyordu. Çünkü böyle doğrudan doğruya hırsızlığa çok nadir teşebbüs edebilirdi. O, ancak para değiştirme işleminden dolayı çok kazanıyordu. O sırada basılan paraların bir kısmı vezince eksik, bir kısmı tam idi. Böyle paraların bir çok çeşidi vardı. Meselâ Haccac'ın Hicretin yetmiş beşinci yılında Irak'a vali olan Ibn-i Fliibeyre o paralardan daha iyi para basmıştı. Bunlardan sonra aynı bölgede valilik yapan Halid Kasrî, kendi zamanında basılan paraların kusursuzca tam olması için büyük çaba harcamıştı. Daha sonra vali olan Yusuf bin Ömer ise, bastığı paraların vezin bakımından tam olması için büyük bir şiddet uygulamıştı. Onun için bu son üç valiye mensup olan \ukud-u Hübeyriye, Halidiye, Yusufiye, Emeviler zamanında basılan paraların en iyisiydi. Haccac tarafından eksik bastırılan paralara ise, "Nukud-u mekruha" adı verilerek, itibar edilmemişti.⁶

İşte İbrahim, İran beylerinden veya Şia'nın diğer yardımcılardan para elde edince, sayı itibarıyla defterlere geçirerek hangi

h Ahkâm-; Sultaniye Kitabı.

cins paradan olduklarını zikretmezdi. Paraların içinde Hübeyrîye, Halidîye, Yusufîye cinslerinden paralar bulunursa bunları "Nukud-ı mekrûhiye" ile değiştirir, bu yüzden çok paralar kazanırdı. Gerektiğinde bu maksat için kullanılmak üzere İbrahim'in sandığında, içi "Nukud-ı mekrûhiye"lerle dolu torbalardan mutlaka bulunurdu. İbrahim o gece yalnız kalınca odasının kapısını kapamış, paralan büyük bir gizlilik içinde değiştirmeye koyulmuştu.

Dahhak gerek bu İbrahim'i, gerek daha önce babasını da tanıyor. Maşita, bu işi tahkik etmesi için kendisini görevlendirince, çok hırslı biri olduğunu bildiği İbrahim'i para kuvvetiyle istihdam etmeye karar verdi. İbrahim ise Dahhak'ı hiç tanımaz, halinden ve tavrından da sadece maskara, şaklaban ve budala biri olarak tanır.

Dahhak Maşita'dan ayrılınca, parlak ay ışığının aydınlattığı bahçede yavaş yavaş yürümeye başladı. Gözlerini gökyüzüne dikerek sanki yıldızları sayıyor veya çok yükseklerdeki bir levhayı okumaya çalışıyordu. Bu vaziyette ve yalın ayak İbrahim'in odasının önüne vardı. Tam bir ahmak tavrı sergileyerek, kapının önünde durdu ve içeriye dinlemeye başladı. Odanın içinden hafif bir şıkırtı işitiliyordu. Dahhak, bunun para sesi olduğunu derhal anladı. O zamana kadar Ebû Müslim ile Halid uyumuşlardı. Uşaklar da birer tarafa gitmiş, bahçe de kimse kalmamıştı. Artık mahallenin dışında, uzakta bulunan develerin yatıp kalkmalarından başka ses işitilmiyordu. Dahhak, İbrahim'in para değiştirme işlemini bitirdiğini tahmin edinceye kadar odanın kapısında durup bekledikten sonra, yanında bulunan para kesesini, kapının önündeki bir taşın üstüne düşürdü. Paranın düşerken çıkardığı ses, gecenin sükûneti arasında büyük bir şıkırtı çıkardı.

Odada paraları değiştirmekle meşgul olurken herhangi bir ses çıkmasın diye nefes almaktan bile çekinen İbrahim, her tarafın büyük bir sessizliğe gömüldüğü sırada duyduğu bu sestense fena halde ürktü. Bir süre bulunduğu yere mihlanmış gibi kaldı. Şıkırtıyı müteakip, belki başka bir ses, başka bir hareket işitilir diye bekledi, etrafı iyice dinledi. Böyle bir ses duyulmayınca yavaş yavaş kapıya geldi ve kanadı araladı. Başını çıkarıp etrafa şöyle bir baktı. O sırada Dahhak, üç beş adım ötede ellerini kalçasına dayamış, belini arkaya doğru bükmüş duruyor, av ışığında gezinen bir iki bulut parçasına dalgın dalgın bakıyordu. İbrahim şıkırdının geldiği vere bakınca,

renkli canfesden bir kese gördü. Hemen uzanıp cebine atmak istedi. Bir yandan da Dahhak'a gorunurum diye korkmaya başladı. Fakat Dahhak'm ahmak, aptal bir adam olduğunu, aklı başında biri olsaydı kesesini düşürmeyeceğini hatırladı, karşısına çıkan bu kısmeti kaçırmamak için yavaşça biraz ilerledi. Keseyi alarak hemen odaya dönmek istedi. Ancak tam o sırada Dahhak bir kahkaha atarak gecenin sessizliğini bozdu.

Kahkahayı duyan İbrahim titremeye başladı. Az kalsın, telâştan keseyi elinden düşürecek. Fakat çok geçmeden kendini topladı. Sanki başka bir amaçla odadan çıkmış gibi göründü. Koca koca adımlarla yanma yaklaşan Dahhak'la biraz şakalaşmak istedi:

- Gece vakti burada ne yapıyorsun? Yeri mi ölçüyorsun, yoksa yıldızları mı sayıyorsun, dedi.

Dahhak, gök yüzüne bakarak cevap verdi:

- Kaybettiğim paraları arıyorum. Yanımda bin kese vardı. (Ay'ı göstererek) Buraya düşürdüm zannederim.

İbrahim gülmeye başladı. Karşısında duran adamın sersemliğine tam inanarak, keseyi mutlaka iç etmeye karar verdi. "Muhtemelen oraya düşürmüşsündür" diyerek odaya girmek istedi. Fakat Dahhak hemen boynuna sarıldı. İterek odaya soktu. İbrahim kısa boylu ve çok korkak bir adamdı. Oysa Dahhak öyle güçlü kuvvetli, boylu boslu bir adamdı ki, isteseydi onu tuttuğu gibi bir tarafa fırlatırdı. Ama şurası da bir gerçektir; İbrahim cesur, kuvvetli bir adam olsaydı bile, aleme rezil olmamak için susmaktan başka bir şey yapamayacaktı. Çünkü bağırarak olsa uyuyanları, belki de kendilerinden çok korktuğu Ebû Müslim'i ve Halid'i hatta başka kimseleri uyandıracaktı. Çünkü oda da para keseleri ve paralar halen açık duruyordu. İbrahim para sesini duymasaydı, mümkün değil, o saatte odasının kapısını açmazdı. Bir kere kapıyı açıp keseyi yerde görünce, onu derhal cebine atıp çekileceğini ümit etmişti. Arkasından Dahhak'ın odaya gireceğini, kendisine musallat olacağını hiç aklına getirmemişti. Kendi hatasının sonucu olarak başına böyle bir şey gelince, ister istemez susmak zorunda kaldı. Artık işi şakaya vurarak: "İşte senin kesen, gökten düştü, al." Diyerek keseyi ona uzattı.

Çare

Dahhak keseyi parmaklarının ucuyla tuttuktan sonra yine bırakıverdi. Kese yere düştü, bir şangırtı daha koştı. En ufak patırtıdan korkan İbrahim telâşla keseyi yerden alarak:

- A canım! Bu senin kesen değil mi, dedi.

Dahhak gülerken cevap verdi.

- Oda aydınlık olmadığı için farkına varamıyorum, rica ederim, ışık yakınız.

-Aydınlık istiyorsanız haydi mehtaba çıkalım, orada keseyi tanırsınız.

İbrahim bu sözleri söyledikten sonra Dahhak'ın elinden tutarak dışarı çıkarmak istedi. Fakat Dahhak, ağaç gibi yerinde dikilip kaldı, İbrahim başına belâ kesilen bu adamla işi tatlıya bağlamak isteyerek:

- Paranı eksilmiş zannediyorsan daha fazla vereyim, dedi.

Dahhak teşekkür makamında başını eğerek cevap verdi:

- Fakat "Nukud-u Yusufiye" den isterim. Başka para almam, haberin olsun ha!

İbrahim bu sözler üzerine meraklı meraklı düşünmeye başladı. Acaba bu aptal adam, para değiştirme işiyle uğraştığını biliyor muydu? İbrahim bunu uzak bir ihtimal görüyordu. Fakat ne olursa olsun, bu adamı bir an önce defetmek istiyordu.

- Evet, "Nukud-u Yusufiye" vereceğim. Merak etme, dedi.

Dahhak gülerken:

- Demek daha değiştirmedin.

İbrahim, Dahhak'ın öyle görüldüğü gibi ahmak ve budala bir herif değil, kendisinin bütün sırlarını bilen bir adam olduğunu anlı-

yor, hatta başkaları tarafından desise ile geldiği halde görünüşte aptal tavrı takındığına ihtimal vererek korkuya ve telâşa düşüyordu. Bu ihtimali ortadan kaldırmak için onu ordan çıkarmak def etmeye çalıştı. Fakat bunu bir türlü başaramıyordu. Bu başarısızlık üzerine utanır çıkar ümidiyle Dahhak'a: "Buyurunuz, oturunuz!" dedi. Dahhak, bu daveti çoktan bekliyormuş gibi, derhal oraya çöktü, ayrıca İbrahim'i elinden çekerek onu da yanına oturttu, İbrahim artık ne yapacağını bilmiyor, sonucu bekliyor, ister istemez Dahhak'a boyun eğiyordu. Oda büsbütün karanlık değildi. Ayın ışığı kapıdan giriyor, açık duran paralar en küçük bir bakışla göze çarpıyordu. Dahhak paraya doğru bakarak dedi ki:

- Paraları toplamak için size vardım edeyim mi? Üzerlerindeki "Yusufiye" kelimesini kaldırıp "Haccaciye" yazayım mı? Bu teklifi kabul etmek, herhalde hiyanetinin ortaya çıkmasından daha iyidir.

Açıkça söylenen bu sözler karşısında, korkudan tüyleri ürperme başlayan İbrahim yalvaran bir tavır takındı:

- Allâh aşkına, artık kim olduğunuzu, ne maksatla yanuma geldiğinizi söyleyiniz. Göründüğünüz gibi ahmak ve budala bir adam olmadığınızı anlaşıyor. Peki ama siz kimsiniz?

Dahhak cevap verdi.

- Benim adım Dahhak(Çok gülen)'dir. Eğer beni tanıyorsanız, işte sarığım, ciibbem, ayakkabılarım hep dediğimi isbat ediyor. Daha başka delil istiyor musunuz?

- Rica ederim, şakayla beni aldatmaya uğraşmayınız. Bana doğruyu söyleyiniz. Benden ne isterseniz vereyim.

- Öyleyse size doğrusal söyleyeyim. Bana ağlatıcı "Dahhak" derler. Fakat bu muazzam askeri heyetin hazinedan olan sizin gibi yüce bir zatın ağlamasını, arzu etmediğimi bilmenizi isterim.

- Tekrar rica ederim. Neyse açıktan açığa söyleyiniz. Her isteğinizi yapmaya hazırım.

- Dostum! Ne olduğum, kim olduğum sizi hiç ilgilendirmez. Merak etmeyin. Kabahatinizi kimseye söylemeyeceğim. Buna emin olabilirsiniz. Yalnız sizden bir hizmet isteyeceğim. Bu konuda bana yardımcı olur musunuz?

İbrahim, bu sorudan sonra biraz ferahladı, karşılaştığı belâdan sağ kurtulabileceğini ümit etmeye başladı:

- Teklif edeceğiniz hizmet neyse söyleyiniz, istediğinizi yapmaya hazırım.

- Önce bana şunu söyleyiniz, Ebû Müslim'in yanında saygın bir mevkiniz var mı?

İbrahim, bu sorudan sonra gözlerini yere dikti. Büyük bir tereddüt içinde kaldığı halinden anlaşılıyordu.

- Ebû Müslim kimseye nüfuz veren adamlardan değildir ki, yanında öyle bir mevkiim olsun. Bu zat öyle sıradan bir kimse değil, öfkeli, şiddetli, az konuşan, nadir gülen bir adamdır. Sanki çelikten yaratılmış bir insandır. Bütün arkadaşları, bütün tanıdıkları karşısında tir tir titrerler. Çünkü en küçük bir şüphe üzerine acımadan adam öldürür. Efendiniz Merv beyine bu akşam okuduğu İmam'ın emrini dinlediniz zannederim. İmam, Ebû Müslim'e kimden şüphe ederse onu öldürmek için emir veriyor. Fikri, ahlâki, emeli böyle olan bir adamın yanında nüfuz ve mevki sahibi olmak kolay mıdır? Bununla birlikte, kendisinden herhangi bir ricanız varsa, yerine getirmesi için bütün gücümü harcayacağım.

Dahhak gülerken:

- Gerçekten doğru söylediniz. Aksi beyanda bulunmuş olsaydınız ben de sizden şüphe edecektim. O zaman hakkınızda İmam'ın emrini yerine getirmeye hak olacaktı, dedikten sonra sözüne devam etti.

- Şimdi size ikinci bir soru soracağım. Sır saklamasını bilir misiniz?

- Size namusum üzerine söz veririm. Ne söylemek istiyorsanız, korkmadan söyleyebilirsiniz.

- Sizden hiç korkum yoktur. Çünkü canın elimdedir. Ebû Müslim'i sizden şüphelendirmekten daha kolay ne var? Kendisine "Nukud-u Yusufiye" meselesini söylemek yeterli.

Dahhak bunları söyledikten sonra birden bire ayağa kalktı. Kuşağından çıkardığı ayakkabıları giydikten sonra bulunduğu yerde dim dik durdu. İbrahim, Dahhak'ın bir daha deliliği tutarak, o saatte kendisini kumandana şikâyet edebileceğinden hâlâ korktuğu için onun bu hareketi ve tavrı karşısında yine telâşa düştü. O da ayağa kalktı. Dahhak'ın çok önemsedğini göstererek:

-Birader, ne oldunuz? O sır neyse söyleyiniz, dedi.

Dahhak, yine işi şakaya vurdu:

- Sırn evde unuttum! İşte onu getirmek için gidiyorum! diyerek gülmeye başladı.

İbrahim, Dahhak'ın bitmek tükenmek bilmeyen bu garip tavırlarından son derece rahatsız olmaya başladı, fakat ona uymak için mecburen güldü. Ancak Dahhak'ın kendini hâlâ ahmak ve budala bir adam göstermesinden ürküyor, bunu nasıl kandıracağını bilemiyordu.

Yine yalvarırcasına :

- A canım! Allâh aşkına, artık şakayı bırakınız. Ne istiyorsanız, açıkça söyleyiniz. Hayatımın elinizde olduğunu biliyorum. Dediğim gibi, ne isterseniz yerine getirmeye hazırım.

Dahhak cevap vermeyerek yürümeye başladı. İbrahim de arkasında gitti. Odadan çıkıp mehtaba karşı durunca Dahhak İbrahim'e dönerek sordu:

- Ebû Müslim yola çıktıkça ailesini birlikte götürür mü?

- Eğer aileden maksudunuz zevce ise.. Hayır, onu birlikte götürmez. Ebû Müslim zevcesini bir çok muhafızlarla birlikte kendi evinde bırakır, öylece yola çıkar. Namus konusunda son derece titizdir. Hatta bu konuda o kadar ileri gider ki, hiçbir zaman ne zevcesini evinden çıkarır, ne de kendisinden başka bir erkeği evine koyar. Harem tarafının kapıları hiç açılmaz. O tarafta bir takım bacalar var. Kadınların ihtiyaca olan eşya bu bacalardan içeri atılır. Daha garibini söyleyeyim: Ebû Müslim zevcesiyle zifafa girdiği gün, onun bindiği hayvanı boğazlattığı gibi, egeri de, kansından sonra ona başka bir erkek oturmasını diye ateşte yaktırmış.

Dahhak, İbrahim'in sözünü keserek sordu:

- "Kadınların ..." diyorsunuz. Ebû Müslim'in birkaç zevcesi mi var?

- Hayır, Ebû Müslim, aynı zamanda iki zevceye sahip olmuş değildir. Evliliğinden nefret ediyor. Evliliği âdeta cinnet kabul ediyor. I ler zaman : "Evlilik bir cinnettir. Evlenmek insanın belki yılda bir defa aklına gelir" der durur. Böyle düşünen bir adam, kadınlara meşgul olur mu? "Kadınlar" sözünden maksudum, konağında bulunan cariyeler, halayıklar ve diğerleridir.

Dahhak, bu sözler üzerine kendini toplamış gibi yere bakmaya İvşladı. İbrahim ise bu son sorunun boşuna sorulmadığını anlıyor.

Dahhak'ın suskunluğu kendisini biraz cesaretlendiriyordu. Konuşmaya devam etti.

- Gerçekten de bu adamın hali garip. Böyle bir kimseyi ne gördüm, ne de görebilirim. Belki de bütün başarılarının sebebi böyle bir ahlâka sahip olmasıdır. Bu adamın gözünde, takip ettiği siyasi gayeden başka hiçbir şeyin önemi yoktur. Güldüğünü, şakalaştığını, herhangi bir şeyle eğlendiğini gören yoktur.

Dahhak maksadını söylemenin zamanı geldiğini hissetti:

- Şimdi size vereceğim sırra gelelim. Beni iyi dinleyiniz. Aldığım bilgilere göre, Ebû Müslim bu gece bizim efendinin kızını görmüş ve sevmiş. Onunla evlenmek ister gibi bir hal göstermiş. Halbuki bu hanım başka bir komutanla nişanlıdır. Eğer Ebû Müslim onu gerçekten seviyorsa ben bu nişanı bozar, kızı kendisine verdirebilirim. Fakat bu sır aramızda kalacak. Anladınız mı?

- Birader, benden çekinmeyiniz. Ayrıca tehdide de gerek yok. Fakat Ebû Müslim'in kızı görüp sevdiğine asla ihtimal vermiyorum. Çünkü bu adam ırz ve namus konusunda son derece kiskanç ve titiz biri olduğu için gözünü kaldırıp kadınlara asla bakmaz. Eğer iş başka türlü olmuşsa bunu açıkça söyleyiniz.

Dahhak, elini İbrahim'in üzerine koydu. Kısa boylu hazinedara bakmak için gözlerini aşağı doğru dikti ve cevap verdi:

- Aksine onu hanım kız görmüş, beğenmiş. Zannediyorum, onunla evlenmeyi arzu ettiğini söylemek istiyorsunuz. Haydi öyle farz ediniz.

Bu iş için nasıl bir çare bulursunuz?

İbrahim, Dahhak'ın yüzüne bakmak için gözlerini yukarıya kaldırarak cevap verdi:

- Bunun çaresi, Ebû Müslim'in muvafakatini elde etmektir. Bu ise kolay bir iş değildir. Daha önce de belirttiğim gibi Ebû Müslim evlenmekten hoşlanmayan bir adamdır.

- O halde bu işe muvafakat edeceğini ümit etmiyor musunuz?

- Hayır, onu demek istemedim. Bu konuda ne ümitliyim ne de ümitsizim. Öyle anlaşılıyor ki bu işin olması için dikkatli ve ihtiyatlı hareket etmek gerekiyor.

İbrahim bu sözleri söyledikten sonra bir eliyle Dahhak'ın kuşağını tuttu ve konuşmasma devam etti:

- Sen kendini maskara ve şaklaban biri olarak gösteriyorsun, ama benden daha kurnazsın. Şimdi beni dinle. Zannedirim, maksada ulaşmak için bir çare buldum. Ebû Müslim'e hem de böyle bir zamanda, kimse evlenmekten söz açamaz. Yapılacak iş yeni bir konu bulmaktır. Tabii ki, bu konu inkılâpla ilgili olmalıdır.

Meselâ kendisine hanım kızın Şiilere tam anlamıyla taraftar olduğunu, onlar için büyük bir fedâkârlıkla çalıştığını, kendisinin düşmanlarına karşı başarılı olması için her türlü hizmete hazır bulunduğunu söylemeli. Bu sözler mutlaka onun hoşuna gider. Ebû Müslim bunu anladıktan sonra, hanımda bu yolda bir gayret görürse, işte o zaman onu almaya belki razı olur. En iyi çare, ben bunu görüyorum. Belki de yanılıyorum.

Dahhak cevap verdi:

- Gerçekten iyi bir çare buldunuz. Fakat gerekirse, hanımın hangi siyasi fikirde olduğunun Ebû Müslim'e kesin olarak anlaşılması için ikisinin bir araya gelmesine aracılık eder misiniz? Bunu ben kendimden söylüyorum. Belki de hanım kız böyle bir şey kabul etmez.

- Elimden ne gelirse, bu uğurda yapacağıma size kesin olarak söz veriyorum.

Bu karşılıklı konuşmalar esnasında Dahhak'ın çehresi ciddi bir şekil almış, şaklabanlardan hemen hemen eser kalmamıştı. Fakat İbrahim'in şu son sözlerini işitince eski maskaralığını yine ele aldı. Cübbesinin eteğini kaldırarak İbrahim'e doladı. Kısallığı cihetiyle eteğine sarılı kalan İbrahim Dahhak'ın bu hareketinden ürktü. Eteğin altından sıyrılıp çıkarken sarığını yere düşürdü. İbrahim, bu şakaya fena halde kızdıysa da, zorunlu bir gülüşle sanğı yerden aldı ve başına sardı. Dahhak dedi ki:

- Koca bir serdarın hazinedarı olmanız da, benim gibi şaklaban bir hizmetçinin bu kadar cefasını çekebilirsiniz. Bu hakikaten sizin pek nazik, pek mütevazî bir adam olduğunuzu gösterir.

- Birader! Hâlâ beni aldatmaya çalışmayınız. Siz öyle zevzek, budala bir hizmetçiye benzemiyorsunuz. İç yüzünüz çok önemli olmalı. Şimdi kesenizi almayacak mısınız?

- Kese benim değil ki alayım... Ay'dan düşmüş bir kese. Elimize geçti, sizindir. Verdiğin sözleri yerine getirirseniz, gizlice para değiştirmekten, şaklaban bir hizmetçiden korkmaktan sizi kurlara-

çak, bunun gibi daha birçok keseye sahip olacaksınız, bundan şüpheleniz olmasın. Sözümü iyi anladınız mı? Esselâmü aleyküm!

Dahhak bu sözleri söyler söylemez, ayakkabılarını eline aldı ve oradan çekildi. Maşita'nın odasına doğru hızla yürümeye koyuldu. O zamana kadar hava bozulmuş, gökyüzünü birden bire bulutlar kaplamış, şiddetli bir kış rüzgân esmeye başlamıştı. Mevsim, ilk baharın başlangıcıydı. Bu zamanlarda havaların böyle birden bire değişmesi garip bir şey değildi.

Meraklı Bekleyiş

Gülнар, Maşita'sının üzerine aldığı görevin ne kadar önemli olduğunu göz önüne getiriyor, odasında büyük bir merakla onun dönüşünü bekliyordu. En küçük bir hareket, bir patırtı kendisini çok heyecanlandırıyordu. Bir şey bulup eğlenmek, Reyhane'den veya Dahhak'tan teselli verici bilgiler almak ümidiyle odadan dışarı çıkmak istiyordu. Bir süre bulunduğu yerde daldı kaldı. Sonra köşkün diğer bir tarafında, bir deve sesi işiterek kendini topladı. Çünkü bu deve sesi, elbette ki, sevdiği insanın ordugâhından geliyordu. Derken ses çoğaldı. Gülнар bekleme merakından kurtulmak için, dışarı çıkmaya bunu bir vesile kabul etti. Fakat ayağa kalkıp kulak verince, artık hiçbir ses işitilmemeye başladı. Gülнар tekrar yatağına döndü. Yine etrafa sessizlik hâkim oldu. Kendisi de etrafı dinlemeye, meraklı meraklı düşünmeye başladı.

Birkaç dakika sonra kapısının önünde yalın ayak yürüyüşe benzeyen, hafif bir ayak sesi işitildi. Gülнар, kimin ayak sesi diye merak etti. Fakat bu merak uzun sürmedi. Çünkü ayak sesini, odanın kilidi üzerinde gayet yavaş bir parmak tıkırtısı takip etti. Gülнар büyük bir heyecanla ayağına kalktı ve kapıyı açtı. Gelen Maşitaydı. Gülнар onu görür görmez, son derece rahatladı. Reyhane ayağına dolaşan şalvarını yere sürükleyerek ve büyük bir telâşla içeri girdi. Gülнар, Maşitası'na hemen sordu: "Ne oldu?" Gülнар: "Acele etmeyiniz!" anlamında sağ elinin parmak uçlarını bir araya getirdi, bu işareten sonra nefesi kesilmiş bir halde etrafına bakındı ve yavaş bir sesle: "Hanımcığım! Biraz sabrediniz!" dedi. Ev tarafına kulak dikti.

Gülнар sessiz sessiz duruyordu. O da Maşita'sı gibi, o tarafa doğru kulak dikmişti. Fakat hiçbir ses işitmeyince, soru soran göz-

lerle Maşita'sına baktı. Reyhane anlaşılmayacak derecede yavaş bir sesle:

- Dahhak'ı bularak malum olan işe gönderdikten sonra bir süre odamda kaldım. Sonra kimseye sezdirmeden usulca yanınıza gelmek için odadan çıktım. Fakat açıklığa gelince bana yakın bir yerde beybabanızın öksirdüğünü işiterek "Acaba beni gördü mü?" diye korktum. Bulduğum yerde durup bir iki dakika bekledim. Yeni bir ses gelmediğini anlayınca ayakbılarımı çıkardım, parmaklarımın ucuna basarak buraya geldim. Acaba bey arkadan geliyor mu diye ödüm kopuyordu. Belki de korku, beni bu kadar telâşlandırdı.

- Sanırım, telâşınızın sebebi vehimdir. Çünkü babam bu vakte kadar uyanık kalmaz. Seni görmüş olsa bile telâşa lüzum yoktu. Şimdi bana anlat. Dahhak ile işi nasıl tertip ettiniz?

- Maşita Dahhak'la nasıl konuştuğunu, nasıl bir tertibatta bulunduğunu kısaca anlattıktan sonra:

- Ne yaptığını öğrenmek için şimdi Dahhak'ın dönmesini bekliyorum. Bu iş için çok iyi bir vasıta bulduğuma eminim. Çünkü bu adam, ahmaklığı ve şaklabanlığı ile birlikte son derece mert ve gayretli bir kimsedir. Sanıyorum şaklaban görünmek zorundadır.

- Böyle bir şeye nasıl ihtimal veriyorsun? Ahmak ve budala görünmeye neden mecbur olsun? Kendisi Arap'tır. Devlet ise Arapların elindedir. Yaratılış itibarıyla ahmak, budala olmasa; akıl, dirayet, dediğin gibi mertlik ve gavret sahibi olsa Arap olması bu devlette önemli bir mevkiye geçmesi için yeterliydi. Bize uşak olur muydu?

Maşita başıyla ve gözüyle "Haklısınız" anlamında bir işaretle bulduktan sonra cevap verdi:

- Ahmak ve budala, ne olursa olsun. Sadakatinden ve gayretinden eminim. Neticede siz de göreceksiniz. Şimdi mutlaka odama gidip beklemeliyim. Çünkü orada buluşmaya söz verdik.

- Ben de seninle birlikte gelmek, orada kendisiyle görüşmek isterim. Kendisini buraya getirmektense, orada görmeyi, ihtiyata daha uygun görüyorum.

Maşita, hanımının niyetini anlayarak fikrini uygun buldu. Gülнар yataktan kalktı. Yorganın üzerinde bulunan içi kürklü, dört taraf, zencefli ipeklî kırmızı bir değirmeye sarıldı.

Başını ipek işlemeli, süslü bir kaşmir şahlıya örttü. Yüzünün ön tarafından başka bütün vücudu örtülüydü. Maşita önde, odadan

çıktilar. Maşita'nın odasına doğru yürüdüler. Açıklığa vardıkları zaman, havanın kış gibi serinlemiş olduğunu gördüler. Gülнар, bundan dolayı ve meçhul bir sebeple ferahlık duyuyordu. Maşita'sına bir şeyler söylemek istedi, fakat kendini tuttu. Böylece odaya vardılar ve içeri girdiler. Maşita kapıyı kapadıktan sonra hanımının oturması için bir minder serdi. Gülнар yüzünü kandile doğru çevirerek oturdu. Kandilin ışığı, kapının aralığından giren rüzgârın etkisiyle hafifçe dalgalanıyordu. Gülнар mindere oturunca şalı kaldırdı. Sıcaklığın tesiriyle yüzü kırmızılaşmış, güzelliğı bir kat daha artmıştı. Maşita hanımın bu güzelliğıne hayranlık duyarak, bir kere daha gülümsedikten sonra, başını ellerinin arasına alarak öptü. Sonra onun önünde diz üstü oturarak şalın temasından bozulan saçlarını düzeltmeye çalıştığı halde:

- Fesüphanallâh! İranda, Turan'da benzeri bulunmayan bu sihirli güzelliğı karşı o Horasanlı nasıl ilgisiz kahyor? Böyle bir şey mümkün müdür, dedi.

Gülнар, güzelliğini öven bu sözler karşısında duygulandı ve mahsun bir şekilde içini çekti. Bir süre sessizliğini koruduktan sonra, oraya gelirken havanın bozulduğunu, hatırına gelip Maşita'sına söylemediğı bir şeyi aklına getirdi. Dedi ki:

- Reyhane! Buraya gelirken sebebini anlayamadığım bir ferahlık, buruk bir sevinç duydum.

Maşita gülümseyerek cevap verdi:

- İnşallah bütün hayatınız mutluluk için de geçer hanımcığım!

Sonra ayağı kalktı:

- Ben de öyle bir ferahlık duydum. Zannedirim, ikimiz de aynı sebepten dolayı böyle bir mutluluk hissettik. Rüzgârların esmesinden yağmur yağacağı anlaşılınca, insan kalben rahatlıyor. Bunu delalarca denedim. Canım sıkıldığı, üzüldüğüm zamanlarda yağmur yağarsa, kalbime bir ferahlık gelir, kederden kurtulurum, dedi.

Maşita bir süre ve sebepsiz yere aynanın karşısında durduktan 'i »ıra birden bire hanımına döndü:

- Fakat bu rüzgârdan memnun olmanızın başka bir sebebi vardır. Açıkça söyleyevim mi?

- Söyle.

Maşita gülerek cevap verdi.

- Çünkü kasırgadan sonra şiddetli yağmur yağar. Şiddetli yağmurdan sonra çamur çoğalır. Yollar kapanır. Misafirlerimiz de bu yüzden gidişlerini birkaç gün daha ertelemek zorunda kalırlar. Bunun alt tarafı siz de .. İyi keşfettim mi?

Uzun süreden beri canı sıkılan ve meraklanan Gülnar, Maşıta'nın bu sözleri üzerine gülümsedi ve bir şeyler söylemek istedi. Fakat tam o sırada dışarıdan öyle bir gürültülü bir gülüş sesi işitildi ki, kahkahası rüzgârın çıkardığı sesi bastırmıştı. Hiç kuşkusuz bu gülüş, Dahhak'ın aptalca gülüşlerinden biriydi. Peki ama şimdi böyle bir gülüşün zamanı mıydı? Son derece gizli hareket etmek gerekiyordu. Kendisine verilen görev de gizli yerine getirilmesi gereken bir görevdi. Şimdi onun böyle gürültüyle patırtıyla gelmesinin anlamı neydi? Gülnar, büyük bir şaşkınlık içinde Maşıta'ya baktı. O da hanımı gibi, Dahhak'ın bu hareketine hayret ediyordu. Reyhane kendini tutamadı. Yavaş bir sesle:

- Gerçekten siz haklısınız. Hiç şüphe kalmadı ki, bu adam, ahmağın, budalanın biridir, dedi.

Kahkahadan sonra Dahhak'ın yanlarına geleceğini bir süre bekleyip durdular. Fakat bu defa da onun diğer bir gülüşü, arkasından da yüksek sesle söylediği şu sözler işitildi:

- Bey hazretler!... Çok doğru... Havalar bozuldu. Biraz sonra yağmur yağacak. İlk bahar yağmurları şiddetli olur. Havalann böyle gittiği gecelerde uyku uyuyamıyorum.

Gülnar ile Maşıta'sı Dahhak'ın bu sözlerinden Bey'in hâlâ uyumadığını anladılar. Maşıta, Bey'in kendisiyle hanımının hâlâ uyumadıklarını, bu odada bulduklarını öğrenerek şüpheye düşmesinden korktuğu için kandilin yanına gitti, ışığın kapının deliklerinden dışarı çıkmasına meydan bırakmayacak şekilde kandili muhafaza altına aldı. Fakat bunu yapar yapmaz, ilk kahkahanın geldiği yerden, daha uzak bir noktadan diğer bir kahkaha, arkasından da Dahhak'ın şu sözleri işitildi.

- Efendimizin odadan geliyor zannettiği ışığın, şimşeklerin yansımalarından meydana gelmiş bir şey olduğunu, bütün köşkte efendimizle benden başka bu zamanlarda uyumayan kimse bulunmadığını söylemedim mi? Bey efendimiz uyanık kalırsa bütün köşk halkının uyumaması garip görülmemeli. Yatağa girinceye kadar hizmetinizde kaldıktan sonra, ben de kendi yatağıma çekilip uyuyacağım. Çünkü

diğer hizmetçiler uyuyorlar, bütün gece hizmetinizde bulundurmak isterseniz emrinize hazırım.

Gülnar, bu sözleri işitir işitmez babasının Reyhane hakkında şüpheli davrandığını, odasından ışığın sebeğini araştırdığını anlayarak kalbi çarpmaya başladı. Dahhak'ın kendisini o tarzda kurtarmaya çalışmasından memnun oldu. Gülnar ile Maşıta'sı sözleri dinlemek için dikkat kesildiler, ve hareketsiz kaldılar. En küçük bir sesi bile işitmek için, âdeta nefeslerini tutuyorlardı. Bir süre bu şekilde geçtiği halde hiçbir ses gelmeyince, Bey'in yatmak üzere odasına çekildiğine, Dahhak'ın çok geçmeden gelip kendilerini bulacağına hükmettiler.

Gülnar, Dahhak'ın getireceği "saadet" veya "felâket" haberine kendini hazırlıyor; rüzgârın şiddetli esmesinden, ağaçların hışıltısından, gök gürültüsünden, Dahhak'ın gelişini biraz uzaktan hissetti-recek bir ses işiteceğini ümit etmiyordu.

Cevap Getirmek

Gülнар ile Maşıta'sı, bir süre daha odada vakit geçirdikten sonra, kapının yavaşça vurulduğunu fark ettiler ve büyük bir heyecana kapıldılar. Reyhane ayağa kalkıp kapıyı açtı. Dahhak cübbeyi ters giymiş, sarığını çok gülünç bir şekilde sarmış, ayakkabılarını kuşağına sokmuş, saçını sakalını karma kaşık yapmış bir halde ve o pek mas-kara kıyafetiyle hızlıca içeri girdi. Dahhak, beklediğinin aksine birden bire Gülнар'ı orada görünce utandı. Kendini toplamaya çalıştı. Sessizce ve yavaşça gülerken başını ve sağını düzeltmeye başladı. Ayakkabılarını kuşağından çıkardı, kapının yanına koydu. Sonunda saygılı bir şekilde Gülнар'ın önünde durdu. Dahhak, uzun boyuyla, o anda ki manzarasıyla âdeta bir deve benziyordu.

Gülнар, Dahhak'a gülmekten kendini alamadı. Dahhak, hanımının güldüğünü görünce bir eliyle sarığını, diğer eliyle de Maşı-tayı göstererek:

- Hanımcığım! Bu kıyafetten dolayı beni affediniz. Sizin burada bulunacağınızı aklıma hiç getirmemiştım. Asıl kabahatli bu habis kızdır, dedi.

Gülнар, Dahhak'ın o kıyafetle içeriye, kendi huzuruna girmesinden Maşıta'nın kızmasına meydan bırakmamak için böyle konuşmasını beğenerek güldü.

Maşıta o noktanın farkında değilmiş gibi davrandı:

- Hanımımız göstermiş olduğunuz gayretten ve himmetten dolayı çok memnundur, dedi.

Dahhak, Maşıta'nın sözünü keserek yavaş bir sesle:

- İabii... Fakat sen memnun değilsin. Çünkü güveyi senin için değil...

Maşıta Dahhak'a biraz sertçe baktı:

- Â canım! Şimdi şakayı bırak. Ne yaptın, çabuk söyle. Anlaşılan hanımımızın başına yemin ettirmeden ciddi bir şey söylemiyorsun. Onun başı için ciddi konuşalım.

Dahhak bunun üzerine kendini topladı. Gülнар'ın emriyle oturdu. Maşıta'dan ayrıldığı dakikadan itibaren nasıl gittiğini, hazinedar İbrahim'i odasından nasıl çıkardığını, onunla ne yaptığını, neticeye neye karar verdiklerini birer birer anlattı. Fakat Ebû Müslim'in kadınlara önem vermeyişiyle ilgili, İbrahim'in söylediği şeyleri, Gülнар'ı ümitsizliğe düşürmemek için söylemedi. Çünkü Dahhak, Gülнар'ın Ebû Müslim'den ümidini kesmemesini istiyordu. Bununla birlikte Ebû Müslim'den herkes çok korktuğu için, ona evlilik konusunu açmaya kendi adamlarından hiçbirini cesaret edemeyeceğini, fakat her halde Ebû Müslim ile görüşecek olursa onun sevgi gösterisinde bulunacağına, evliliğe tâlip olacağına şüphe bulunmadığını, özellikle Ebû Müslim'in gerçekleştirmek istediği siyasi inkılâba meylini ve gayretini göreceğ olursa kendisine büyük bir ilgi duyacağını kendinden emin bir tarzda söyledi.

Gülнар kulaklarını iyice açıyor, Dahhak'ın sözlerini büyük bir dikkatle dinliyordu. Son sözleri işitince canı fena halde sıkıldı. Çünkü Ebû Müslim'in kalbinde kendisine nasıl bir duygu beslediğini öğrenmek istiyordu. Bunu öğrenemeyince mahzun mahzun sustu. Maşıta, Gülнар'ın üzüldüğünü derhal fark etti. Onu neşelendirmek amacıyla sözü Dahhak'a yöneltti ve dedi ki:

- Dahhak! Allâh senden razı olsun! Yine çok iyi başardın. Başkası olsaydı, bu kadarını da yapamazdı.

Dahhak cevap verdi:

- Övmeyi hiç sevmem. Zaten takdir edilecek bir şey yapmadım. Yalnız iş görebilmek için çare hazırladım. Hanımefendi arzu ederse, bundan sonra ne yapmak gerekeceğini söyleyeyim.

Gülнар:

- Söyle. Dinliyoruz, dedi.

- İlk önce sizi Ebû Müslim ile görüştürüp konuşturmak için bir vesile aramak lâzım.

Gülнар bu sözleri işitince sanki Ebû Müslim'in huzurunda bulunuyormuş gibi vüzü kıpkırmızı kesildi. Çünkü o yaşa kadar babasıyla hizmetçilerinden başka hiçbir erkekle konuşmamıştı. Fazla

olarak Ebû Müslim'in mülakatına nail olabilmek mutlaka izzet-i nefsinin, vakannı fazla etmeye, alçak gönüllülüğü, belki de zillet kabul etmeye bağlı olduğunu düşünmüştü. Böyle bir buluşma babasının rızasına muhalif olduğu gibi, duyduğu zaman fena halde öfkelenireceği de kesindi. İşte Gülnar bütün bunları düşününce, izzet-i nefsinin, diğer duygularına galip geldiğini gördü. Oturduğu yerden biraz geriye çekilerek başını salladı. Halinden ve tavnndan "Bunu asla yapmam!" dediği anlaşılıyordu.

Dahhak, Gülnar'ın kafasından geçen bu düşünceleri derhal anladı. Kaşlarını yukarı kaldırmak, alt dudakını aşağıya sarkıtmak süretiyle "Sen bilirsin" diye kısa bir süre düşündükten sonra söze başladı:

- Hanımefendi! Onunla görüşmek için alçak gönüllü davranmanız gerektiğini inkâr etmesem de...

Maşıta, derhal Dahhak'ın sözünü kesti. Çünkü gevezelik yaparak, Ebû Müslim'in aslını faslını söyleyerek işi alt üst etmesinden korkmuştu. Dedi ki:

- Ben bu buluşmada hiçbir tevazu ve mahviyet görmüyorum. Hanım'ın böyle bir girişimde bulunması, Horasan'ın en büyük adamıyla, Şîa fırkasının genel komutanıyla görüşmesi demektir. Buna nasıl tenezzül ve tevazu anlamı verilebilir? Bu adam her ne kadar genç bir kimse ise de, maiyetinde bir çok Horasanlı komutan bulunuyor. imamın kendisini bu yüksek mevkiye tayin etmesi, onun ne büyük bir adam olduğunu isbat etmek için yeterlidir. Yüzüne dikkatli bakar, hareketlerini gözden geçirirseniz bu adamın istikbalinin parlak olduğunu derhal anlarsınız.

Gülnar, Maşıta'sının sevdiği adamı böyle övdüğünü görünce büyük bir mutluluk duydu ve önündeki zorluklar karşısında kendini güçlü hissetti. Fakat yine sessiz kaldı. Dahhak, Maşıta'nın itirazından maksat, Gülnar'ın önünde Ebû Müslim'in aslını söyletirmemek olduğunu anlayarak dedi ki:

- Bu kahraman delikanlının ne büyük bir mevki sahibi olduğunu inkâr etmiyorum. Sözünü ettiğim tevazudan ve tenezzülden maksadım, hanımefendinin bir hanım kız olduğu halde ilk önce kendisinin ona gitmesidir. Eğer hanımefendi bizzat istemiyorsa, o başkadır. Kendisi bilir.

Dahhak bu sözleri söylerken başını yere eğmiş, gözlerini Gülnar'a dikmiş güliyordu.

Gülnar'ın konuya çok önem verdiği gözlerinden anlaşılıyordu. Susmaya devam etti, bir yandan da, ön tarafa gelen saçlarının bazı bükümlerini arkaya attı. Sonra gözlerini yere dikerek, kulağındaki küpeyi düzeltmeye başladı. Gerek Maşıta, gerek Dahhak, Gülnar'ın Ebû Müslim ile görüşüp görüşmeme meselesinde büyük bir tereddüt içinde kaldığını, bir türlü karar veremediğini anlıyorlar, kendileri de sanki gök gürültüsünü, yağmur serpintisini dinliyorlarmış gibi susuyorlardı. Fakat etrafa iyice kulak vermiş olsalardı uzaktan gelen deve patırtısını işiteceklerdi. Yağmur ve rüzgâr, o sesin işitilmesine engel oluyordu.

Sonunda Maşıta sessizliği bozdu ve söze başladı.

- Hanımcığım! Meseleyi yavaş yavaş ve iyice düşünün. Bunun için vaktimiz var. Çünkü misafirler, yağmur dolayısıyla mecburen birkaç gün daha burada kalacaklardır.

Gülnar gözlerini yere dikerek susmaya devam ediyordu. Gülnar hanımının bu vaziyetinden ve derin derin düşüncelere dalmasından onun hâlâ bu meseleyi çözüme kavuşturmadığını anladı ve dedi ki:

- Hanımefendi! Eğer izin verirseniz bu konuda ben de düşüncelerimi söyleyeyim.

Gülnar:

- Ne düşünüyorsan söyle.

- Anladığım kadarıyla bu buluşmayı imkânsız görüyorsunuz. Çünkü izzet-i nefsinize, haysiyetinize ne kadar düşkün olduğunuzu biliriz. Fakat ben bir çare buldum. Söyleyeyim mi?

Gülnar "söyle" anlamında başını salladı:

Dahhak:

- Siz de bilirsiniz ki, Ebû Müslim bütün kuvvetini, bütün benliğini gerçekleştirmek istediği siyasî inkılâbâ bağlamış bulunuyor. Onu etkilemek için, bu siyasî inkılâbı vesile yapmaktan başka bir çare yoktur. Ben diyorum ki, eğer onunla yüz yüze görüşmek istemiyorsanız, kendi girişimlerini destekleyen bir konuda onunla haberleşmeniz gerekir. İsterseniz bunu bir deneyelim, bakalım nasıl bir sonuç verecek.

Gülнар, Dahhak'ın bu sözlerinden memnun olurmuş gibi göründü. Onun bu tavrı, Dahhak için, sessiz bir cevap hükmündeydi.

Maşıta hanımının bu duygularını keşfederek Dahhak'a :

- Çok güzel bir çare buldun, Allah senden razı olsun. Söyle bakalım, daha diyeceklerin varmı?

- Daha ne diyeyim? Bulduğum çareyi açıkça söyledim. Uzun uzun anlatmaya gerek yok. Hanımefendi Ebü Müslim'e destekçi olmak istediğini gösteren bir işaretle bulunacak, biz de Ebü Müslim'in bunu nasıl karşıladığını göreceğiz, ona göre bir tedbir düşüneceğiz.

Reyhane:

- Ebü Müslim'e para mı göndersin, demek istiyorsun?
- İster para, ister başka şey. Hanımefendi ne arzu ediyorsa, onu göndersin.

Gülнар konuşmayı kesti:

- Hepsini anladım... Lâkin..., dedikten sonra Maşıta'nın yüzüne baktı. Halinden, Dahhak'ın yanında söylemekten çekindiği bir şeyi yalnız Maşıta'sına söylemek istediği anlaşılıyordu.

Reyhane bunu hissedince Gülнар'a:

- Galiba uykusuzluk sizi yordu, istirahate ihtiyacınız var, diyerek ayağa kalktı.

Dahhak, Maşıta'nın maksadını anlayarak o da kalktı. Sanki gitmek için izin istiyormuş gibi, elleri göğsünde başını eğerek:

- Ne olursa olsun, her emrinizi canla başla yerine getirmeye hazırım. Sadakatimden emin olunuz, dedikten sonra dışarı çıktı.

Hediye

Dahhak'ın sözlerinden memnun olan Gülнар ayağa kalktı. Duyulmaktan çekinerek, yavaş yavaş odasına doğru gitmeye başladı. Reyhane de kandili söndürdükten sonra hanımının arkasından gitti. Gülнар'ın odasına varınca içeri girdiler. Gülнар, yatağa uzanarak yorgunluğuna üzerine çekti. Çünkü açlıktan geçtiği sırada üşüdüğünü hissetmişti. Maşıta da başı ve boynu sarılı olarak hanımının yanına oturdu. İkisi de bu şekilde oturunca Maşıta söze başladı:

- İtirazınızın sebebini anlıyorum, hanımcığım!
- Peki, sen ne düşünüyorsun? Çok zor bir durumda olduğumu kabul etmiyor musun?

- Durumunuzu takdir ediyorum. Mesele zordur. Fakat halledilmez değildir.

Gülнар, Maşıta'nın sözünü keserek:

-Nasıl halledebileceğiz? Kendimi iki çekiç arasında ezilmiş gibi görüyorum. Bir taraftan babam beni Kirmanî'nin oğluyla nişanlamış. Yakında evlendirecek. Diğer taraftan ise (utancından öksürerek) kalbimi başkasına esir olarak görüyorum. Üstelik bir de bu sevda karşılıklı mudur, değil midir, onu da bilmiyorum. Babamın emrinden ve zorlamasından nasıl kurtulabileceğim? Eğer bu muhabbet karşılıklı değilse sonra halim ne olur?

Gülнар bu sözleri söylerken üzüntüden boğazı tıkanmış, yanakları kızarmıştı. Maşıta hanımının yüzüne bakınca, iki damla göz yaşının göz kapaklarının arasında dolaştığını görerek, Gülнар için üzüldü. Teselli edici sözler söyleyerek kederini hafifletmek istedi.

- Hanımcığım! Kirmanî'nin oğlu meselesini o kadar önemli görmüyorum. Onunla yarın evlenmiş olsanız bile, yanında kalabilme-

niz, babasının mutlaka Ebû Müslim'e galip gelmesine bağlıdır. Yok eğer, Ebû Müslim ona yenilirse, size lâıyk bir adam değil demektir. Aksine Ebû Müslim galip gelirse, o zaman mecburen onun olacak-sınız. Çünkü Ebû Müslim, Kirmaniyi mağlup edince, neyi var, neyi yoksa hepsine el koyacaktır. Bütün bunlara rağmen, Kirmanî'nin oę-lunu sevmediğiniz için kendisinden uzak yaşamak istiyorsanız, buna da bir çare bulabilirsiniz; akıllı ve tedbirli hareket etmek sûretiyle onun evinde de, babanızın evinde oturuyormuş gibi uzun bir süre kalmak için çare bulmak zor bir şey değildir.

Gülнар, Maşıta'sının imasını anlayarak mahcup oldu. Ancak, bu arada büyük bir ferahlık duydu, kederle karışık gülümsedi.

Maşıta konuşmaya devam etti:

- Şimdi geriye, Ebû Müslim'e yetişmek için çare düşünmek ka-lıyor. Doğrusunu söylemek gerekirse, bu zevzek Dahhak, çok iyi dü-şündü. Siz de mütalâasını uygun görmüş olmalısınız. Çünkü daha önce hiç haberleşmeden, herhangi bir ilişki kurmadan Ebû Müslim'le buluşmanız hafiflik kabul edilebilirdi. Bana kalırsa, siyasi amacına destek olmak için, Ebû Müslim'e bir miktar para göndermeniz gere-kir. Dahhak parayı takdim ederken gerek kendisini, gerekse izlediği siyaseti beğendiğinizi kendisine büyük bir ustalıklı anlatır. Bakalım o zaman ne cevap verir. Para yerine, sevginizi kendisine gösterecek özel bir hediye göndermek isterseniz bence daha iyi olur.

Gülнар, Maşıta'sının bu fikrini beğendi. Doğruluk yatağa oturdu ve dedi ki:

- Reyhâne! Son dediğin daha doğru. Özel bir hediye gönder-mek daha anlamlı olur. Çünkü bu hediye üzerine Ebû Müslim'in benim hakkımda neler düşündüğü derhal anlaşılır. Peki ama nasıl bir hediye göndereyim?

Maşıta cevap verdi:

- Komutanlara takdim edilecek hediyelerin en güzeli kılıçtır. Ona böyle murassa bir kılıç gönderirseniz, götüren adamda bunun tarafımızdan gönderilen özel bir hediye olduğunu söylerse, onun hakkındaki samimi niyetinize bir kat daha inanır, eğer kalben size bir sevgi besliyorsa onu göstermekten kendini alamaz.

- Fakat böyle bir kılıcı nereden bulayım?

- Hanımcığım! Parayla kolayca ele geçirebilirsin. Dahhak'a |>ara veriniz, bir kılıç satın alması için görevlendiriniz. Bir saat içimle gı der, bulur, getirir.

Gülнар, iş bu kadar kolaylaştığı için memnun oldu.

- Bunu dirayetinize havale ediyorum. Paralar, hazinedar usta-nın yanında... Ondan istediğin kadar para al. Yalnız çok dikkat et. Babamın bundan haberi olmasın. İşi anlarsa halimiz yaman olur.

- Hanımcığım! Hiç merak etmeyiniz, inşallah, hayırdan başka bir şey olmaz. Şimdi merakı bir tarafa bırakınız. Güzel güzel uyu-yunuz. Ben her şeyi yavaş yavaş yoluna koyacağım.

Reyhane bu sözleri söyledikten sonra hanımının başını ve elini öptü, yalın ayak oradan çıkıp odasına gitti. Gülнар'ın ızdıraplarıyla baş başa bıraktı.

Şimdi gelelim Ebû Müslim'e... Ebû Müslim ile Halid'in mi-safirhaneye giderek uyuduklarını söylemişti. Fakat gerçekte Ebû Müslim'in gözlerine uyku girmiyordu. O, vücûda getirmek istediği büyük inkılâbı, bu uğurda çekeceği zahmeti ve meşakkati uzun uza-dıya düşünüyordu. Ebû Müslim, son derece ihtiyatlı, uyanık, gele-cek hakkında şüpheli ve hiçbir şeye güvenmeyen bir adamdı. Bunun için yatağına uzanmış yatıyorken, ileride ortaya çıkması muhtemel ne kadar olay varsa, ortaya çıkmış kabul ediyor, en küçük bir başa-rısızlığın görülmemesi için çareler ve tedbirler düşünüyordu. Çok az uyuklar gibi olduktan sonra rüzgâr, şimşek ve yağmur gürültü-süyle uyandı. Yollarda meydana gelecek çamurların, kendini yol-dan alıkoyma ihtimaline karşı canı sıkılmaya başladı. Yataktan kal-karak pencereye gitti. Şimşeğin çakmasıyla her tarafın su ve çamur içinde kaldığı görülüyordu. Biraz sonra şafak söktü. Ebû Müslim, Halid'in o zamana kadar uyanmış olacağını kestirerek odasına gitti. Fakat içeri girmek üzereyken, Halid'in abası sırtında, sarığı başında kapıdan dışarı çıktığını gördü. Ona "Halit!" diye seslendi.

Halit, beklediği bu ses karşısında derhal:

- Buyurunuz, cevabını verdi.

- Bütün gece hatırımdan çıkmadı. Casusluk yapması için gön-derdiğimiz adam, acaba dediklerimizi tamamen yerine getirebildi mi? Bu hususta ne düşünüyorsunuz?

- Öyle sanıyorum ki, istediğimiz bilgileri elde etmeyi başara-mıştır. Geciktiği için merak etmemek gerekir. Kendisi akıllı, işgü-

zar ve güçlü bir adamdır. Mutlaka yağmurdan, çamurdan dolayı geç kalmıştır.

- Bilseniz, onun dönmesini ne kadar sabırsızlıkla bekliyorum. Merv'de bulunan düşmanlarımız hakkında bilgi getirmeli ki, biz de gerekli tedbirleri alalım.

- Bütün gece bu meseleyi düşünüyordum. Hatta meraktan gözüme uyku girmedi. Fakat her halikârda bu adamın gayretinden ve sadakatinden eminim. Bu adam, sizden çok korkuyor. Fazla olarak, Nasr bin Seyyar'a büyük bir düşmanlık duyuyor. Nerede olursa olsun, gelip bizi bulacaktır.

- Zaten bütün ordugâhımızda, Nasr bin Seyyar'ı seven tek bir adam yoktur. Yalnız Kirmanî'den korkuyorum. Hileyle adamlarımızı kandırır, kendi tarafına çeker. Çünkü bu adam dahilerden, muktedir kimselerden biridir. Aldığım bilgilere göre Kirmanî, Nasr'ı Merv'dan uzaklaştırmış, şehri istilâ etmiş.

Ebû Müslim ile Halit, aralarında bunları konuşurlarken avludan bir ses işittiler. Meğer uşaklar odayı ısıtmak için ateş dolu bir mangal getiriyorlarmış. Uşaklar mangalı odanın bir tarafına koyduktan sonra üzerine buhur atılar. Etrafa güzel bir koku yayılmaya başladı. Ebû Müslim, ateşin ve buhur'un cazibesine dayanamayarak, halının üstündeki bir mindere oturdu. Tiftikten siyah bir örtüye sarıldı. Sarığını dağınık bir halde başına sararak, yan başına oturması için Halid'e işaret etti. Ebu Müslim, bir süre sessiz sessiz oturduktan sonra sabah namazını kılmadığını hatırlayarak ayağa kalktı. Halid de avnı şekilde hareket etti. İki de abdest aldıktan sonra birlikte sabah namazını kıldılar. Sonra eski yerlerine gelip oturdular. Buraya vâsıl olmadan önce, Merv şehri hakkında bilgi getirmesi için bir casus göndermişlerdi. Casus, gerekli bilgileri elde ettikten sonra buraya gelip kendileriyle buluşacaktı. İşte gerek Ebû Müslim, gerek Halid suskunluk içinde bu adamı düşünüyorlardı.

Ebû Müslim ile Dahhak

Bir süre sonra uşakların kurduğu sofrada Ebû Müslim ile Halid yemeklerini yedikten sonra ellerini yıkadılar. Ebû Müslim çok az konuşan bir adam olduğu için yemek sırasında kendisiyle Halid arasında pek az fikir alışverişi olmuştu.

Kuşluk vakti, Ebû Müslim'in uşaklarından biri odaya girdi, bir şey söylemek istiyormuş gibi durdu. Ebû Müslim uşağa:

- Ne söyleyeceksin? diye sordu.

Uşak:

- Efendim, kapıda bir adam var. Efendimizi görmek istiyor.

- Bizim adamlardan biri mi?

- Hayır, Merv Beyi'nin adamlarından.

- Bırak girsin.

Dahhak, omzundaki oldukça ağır torba ile içeri girerek torbayı mangalın yanına koydu ve kapıyı kapattı. Büyük bir saygıyla yürüyerek Ebû Müslim'in karşısında durdu. Ebû Müslim yüksek ve biraz sert bir sesle sordu:

- Kimsin? Ne isliyorsun?

- Merv Beyi'nin adamlarındanım. Efendimize gizlice önemli bir konuyu arz etmek istiyorum.

Dahhak konuşurken, yüzi'ırJe şaklabanlılık belirtisi görülmemesi için çok dikkat ediyordu. Halid, Dahhak'ın yalnız görüşmek istediğini anlayınca yerinden kalkarak odasının dışına çıktı.

Ebû Müslim, Dahhak'a oturması için işaret etti.

Dahhak, eğilip Ebû Müslim'in elini öptü.

- Efendimize gizli bir maruzatta bulunmak için geldim. Söyleyeceklerimin çok gizli tutulmasını rica ediyorum. Ben bir elçiyim. Malûm ya, elçiye zeval yoktur, dedi.

Ebû Müslim:

- Söyle, korkma.

Dahhak, abasının altından çıkardığı murassa kılıcı Ebû Müslim'e takdim etti. Ebû Müslim kılıcı görünce, bu işte bir hile olduğunu düşünerek yüzünü ekşitti, sert ve öfkeli gözlerle bakmaya başladı. Dahhak, Ebû Müslim'in aklına geleni anladı. Biraz aptalca gülerek dedi ki:

- Bu ordu komutanının, kendisine hediye getiren benim gibi önemsiz, zevzek bir hizmetçiden çekinmesi caiz midir? Efendimiz gibi cesaretiyle ve şiddetiyle şöhret kazanmış bir zatın huzuruna, itaatten ve sadakatten başka bir düşünceyle girmeye kim cesaret edebilir? Sert bakışlarınızdan titriyorum. Hayatım, iki dudağınızın arasından çıkacak bir söze bağlı. Rica ederim, ufak bir gülümsemeyle kulunuza cesaret veriniz.

Dahhak, bu sözleri söylerken büyük bir korku duyduğunu, fena halde telâşlandığını gösteriyordu. Yahut da gerçekten korkuyordu. Çünkü Ebû Müslim, hakikaten korkunç bir adamdı. Korku duymadan, titremeden yüzüne bakmak mümkün değildi.

Ebû Müslim, kılıcı Dahhak'tan aldı. Yapmacık bir gülümsemeyle ellerinin arasında çevirmeye, dikkatli dikkatli kontrol etmeye başladı. Sonra, o zamana kadar ayakta bekleyen Dahhak'a bakarak, oturması için işaret etti.

Dahhak, sağa sola baktıktan sonra saygılı bir şekilde oturdu.

- Ebû Müslim, Dahhak'a sordu:

- Ne söyleyeceksin? Sen, Arap'sın değil mi?

Dahhak, korktuğunu gösteren bir tavırla, biraz geriye çekilerek cevap verdi:

- İmam Hazretleri tarafından verilen emrin acaba kulunuza şumulü olabilir mi? Efendimizin merhametine sığınırım.

Pek nâdir gülen Ebû Müslim, Dahhak'ın sözleri, hali ve tavri karşısında tebessüm etmekten kendini alamadı ve dedi ki:

- İmam Hazretlerinin emri, bütün Araplar için geçerli değildir. Çünkü İmam Hazretleri de bizzat Araptır. Telâşlanma, ne demek istiyorsan söyle.

Dahhak çekingen gözlerle kapıya baktıktan sonra dedi ki:

- Efendimizden ilk istediğim şey, söyleyeceklerimin çok gizli tutulmasıdır. Söyleyeceğim şeylerin belki efendimize menfaati olur, fakat başkaları tarafından işitilirse kulunuza zarar verir.

- Korkma, söyle. Konuştuklarımız aramızda kalacak.

- Efendim! Hanımım Gülnar ... Kendisini tanıyor musunuz?

Ebû Müslim'in, kadın adı telâffuzundan canı sıkıldı:

- Sözüünü ettiğin hanım, buranın sahibi olan Merv Beyi'nin kızı değil mi?

- Evet, bizzat kendisidir. Sanırım, tanırırsınız. İşte bu hanım, dünkü toplantıda efendimizi görmüş; kahramanlığınızın, cesaretinizin hayranı olmuş. Hizmet ettiğiniz ideali çok yüksek görmüş. Babasının bu maksada iştirak ederek para verdiğini anlamış. Kendisi de böyle düşündüğü için, bu önemli teşebbüse bizzat katılmayı, kendi özel parasından yardım göndermeyi kutsal bir görev kabul etmiş. (Eliyle torbayı göstererek) Herkesten, özellikle babasından gizli kalmak üzere, kulunuz vasıtasıyla efendimize bir miktar para takdim ediyor. Hanım buna karşılık olarak, nzanızdan ve memnuniyetinizden başka bir şey istemiyor. Bir de yadigar olarak efendimize bu kılıcı takdim ediyor. Bu kılıç, çok eski ve uğurlu bir kılıçtır. Bunu kim kuşanırsa, düşmanına mutlaka galip gelir.

Ebû Müslim kılıca tekrar baktıktan sonra kınından çıkarıp demirini kontrol etti. Kılıcın hâreli olan demiri, cam gibi parlıyordu.

Ebû Müslim:

- Galiba zehirli, dedi.

- Ben de öyle zannediyorum. Çünkü hanım onu bana tevdi ederken, bu kılıçla kim yaralanmışsa - yarası ne kadar hafif olursa olsun - seri bir ölümden kurtulamamıştır, diyordu.

- Demek değerli bir hediye... Daha başka bir diyeceğin var mı?

- Evet, bir diyeceğim daha var. Fakat bunun hanım kızdan bile gizli tutulmasını rica ederim. Emîr hazretleri onu saklı tutacağını vaad buyurursa söylerim. Yoksa beni bu saatte bu kılıçla öldürür, bu hayattan kurtarırsanız hiç umurumda değil.

Ebû Müslim, Dahhak'ın sözlerini, tabirlerini tuhaf, kendisini de hafif ruhlu görerek:

- Ne diyeceksen söyle, korkma, dedi.

- Cesaretimden dolayı gücenmeyeceğinize dair de söz verir misiniz?

- Sana dedim ya. Korkma, söyle.

- Peki söyleyeyim. Hanımım Merv Beyi'nin kızının, zamanın en güzeli olduğunu herkes bilir. İşte bundan dolayı bütün beyler ona sahip olmayı temenni ediyorlar. Fakat kendisi hiç birine ilgi duymadığı için hepsini reddediyor. Merv şehrini kuşatan Arapların komutanı Kirmani bile onu oğluna istemiş, babası da bunu kabul etmişken kendisi böyle bir evliliği istemiyor. Muhtemelen, babasına karşı gelmemek için, Kirmani'nin oğluna varacak. Fakat kalbini hiçbir zaman adama bağlamayacak. Çünkü o kalp, Kirmani'den daha büyük bir insanı, Horasan'ın en büyük şahsiyetini seviyor. İzin verirseniz bu adamın adını söyleyeyim.

Ebû Müslim, Dahhak'ın kendisine kastettiğini derhal anladı. Zaten daha başta işin farkına varmıştı. Dedi ki:

- İsmi söylemek istediğin adam, bu odada değilse söyleyebilirsin.

- Sanki o adamın ismini söyleme demek istiyorsunuz. Öyle değil mi? Çünkü o adam bu odanın içindedir. Fakat herhalde o adam ben değilim.

Dahhak, bunu söyleyerek güldü. Ebû Müslim'de gülmekten kendini alamadı.

- Hoş sözlü, şen bir adama benziyorsun. Daha başka söyleyeceğin bir şey var mı?

- İltifat edici sözleriniz için teşekkür ederim. Fakat hâlâ isminizi söylemekten korkacaksam, bu iltifatın bana ne faydası var.

-Sana dedim ya. korkma, söyle. Cesaretinden dolayı gücenmiyorum. Çünkü anlaşılan beni iyi tanıyorsun.

- Zannettiğinden çok daha fazla tanıyorum. Ne demek istediğinizi pekâlâ anladım. Bu iş için huzurunuzla gelmeye cesaret ettimse, istemediğiniz bir şeyi teklif etmeye gelmedim. Hediye sahibesine yalnız bir konuda söz verdim. O da sizin memnuniyetinizden ibarettir. Bu memnuniyet gösteriş olsa da zararı yok. Şunu da arz etmek isterim ki, Efendimizin memnun olduğunu gösteren bir işareti, bu kızı kesinlikle elde bir vasıta haline getirir. Bu vasıtayı Kirmani'nin konağında veya Merv emiri Nasr bin Seyyar'ın konağında -nerede is-

terseniz- kendi menfaatiniz için kolayca kullanabilirsiniz. Gülnar çok boş ümitlere hülyalara kapılmış. Heyhat!... Fakat arzettiğim yerlerde size çok önemli hizmetlerde bulunabilir. Tabii ki ne demek istediğimi anladınız. Sanırım daha fazla bir şey söylemeye gerek yoktur.

Ebû Müslim, bir süre gözlerini yere dikerek, Dahhak'ın sözlerini düşünmeye başladı. Konuştukları aslında faydalı şeylerdi. Fakat Ebû Müslim, bu konunun daha fazla uzamasını istemiyordu. Ebû Müslim kılıcı önünden kaldırarak minderin arkasına koydu. Kapıya doğru baktı. Dahhak, bu bakıştan Ebû Müslim'in artık çekilmeyi arzu ettiğini anladı. Gitmek için ayağa kalktı:

- Emir buyurursanız hazinedarınıza bu keseleri teslim edeyim, diyerek mangalın yanında bulunan torbaya doğru yürüdü.

Ebû Müslim, ellerini birbirine vurmasıyla içeri giren ağasına:

- Hazinedarı çağır, emrini verdi.

Kapıağası odadan çıktı. Biraz sonra hazinedarla içeri girdiler. İbrahim, Dahhak'ın Ebû Müslim ile odada yalnız bulduklarını görünce korkuya kapıldı. Fakat çok geçmeden Ebû Müslim'in kendisine hitaben: "Bu adamın sana vereceği parayı al. Deftere geçir" dediğini işiterek biraz rahatladı.

İbrahim, Dahhak'a yaklaştı. Dahhak, büyük torbayı açarak, içinden mühürlü on kese çıkardı.

- Al işte on kese! Her birinde, bin Dinar-ı Yusufi var, dedi.

Fakat Dahhak bu son cümleyi söylerken "Yusufi" kelimesini kasden uzun telâffuz etmişti.

İbrahim, bundan kastedilen şeyi anlamasına rağmen önem vermedi. Çünkü Dahhak'ı o sözü kendisini rahatsız etmek için değil, şaklabanlıksın diye söylediğini hissetmişti. İbrahim keseleri alarak:

- Kimin tarafından veriliyor, diye sordu.

Ebû Müslim:

- Benim tarafımdan veriliyor. Öyle yaz. Bu kadar kâfidir, cevabını verdi.

İbrahim, Dahhak'ın fesat ve şerrinden büsbütün kurtulmuş olmadığını düşünerek keseleri aldı ve gitti. Odada Ebû Müslim ile yalnız kalan Dahhak, komutana yaklaştı. Eğilip elini öptükten sonra çekilip gitti.

Haber Sahibi

Ebû Müslim, Dahhak çıktıktan sonra bir süre gözlerini yere dikerek, Dahhak'ın söylediği sözleri bir kere daha düşünmeye başladı. Bu adamın görünüşteki şaklabanlığına ve budalalığına rağmen, aslında çok farklı bir karakterin sahibi olduğunu anlıyor, kendi kendine: "Bu maskara adam mutlaka bu tavırlarının altında bir akıl ve bir zekâ gizliyor!" diyordu. Gülnar'ı, onun kendisine duyduğu ilgiyi düşünmeye başladı. Zaten bu kızdan daha önce böyle bir yakınlık hissetmiş, fakat önem vermemişti. Ebû Müslim, Dahhak'tan dinlediği bu nasihatlerden sonra, kızın gösterdiği bu ilgiden yararlanmayı, onu kendi maksadı uğrunda kullanmayı uygun görüyordu. İşte Ebû Müslim, bir saat kadar bu düşünceler içinde vakit geçirdikten sonra odaya bir uşağın girmesiyle kendini topladı. Uşak, boyundaki buhur torbasından mangala buhur attı. Ebû Müslim uşağı görünce, Halid'i hatırına getirerek, yüksek sesle sordu:

- Halid nerede ?
- Efendim!... Bahçede. Yoldan gelen bir adamla konuşuyor.
- İkisini de buraya çağır.

Ebû Müslim, uşağın yoldan gelen dediği adamın, dönmesini büyük bir merakla bekledikleri casustan başkası olamayacağına hükmediyordu.

- Kısa bir süre sonra Halid, güler yüzle odaya girerek:
- Beklediğimiz adam geldi. İçeri girsin mi? diye sordu:
- Ebû Müslim:

- Hemen girsin, cevabını verdikten sonra Halid'i oturmaya davet etti.

Ebû Müslim, Halid'in aklına ve dirayetine çok önem verdiği için, onunla daima istişare ediyor, kendisinden bir şey gizlemiyordu.

Halid, Ebû Müslim'in yanına oturdu. Aradan çok geçmeden, casus yol elbisesiyle, üzerindeki abayla içeri girdi, selâm verip bir kenarda durdu. Ebû Müslim sordu:

- Çoktan beri mi buradasın?
- Bir, iki saatten beri buradayım.
- Niçin derhal gelip bizi bulmadın?
- Huzurunuzda girmek için izninizi bekliyordum.
- Böyle önemli ve acil haberler getirmekle görevlendirilen kim-seler izin beklememeli, geldiler mi hemen içeri getirilmelidir.

Ebû Müslim bu sözleri söyleyerek, sanki bu konuda ne düşündüğünü sanıyormuş gibi Halid'e baktı. Halid, başıyla yaptığı bir işaretle, bu fikri tasvip etti. Ebû Müslim, çekilip odanın kapısını kapamasını ağasına emrettikten sonra casusa oturması için bir işaretle bulundu. Casus büyük bir saygıyla oturunca Ebû Müslim sordu:

- Ne haber getirdin, söyle bakalım?
- Merv'i nasıl buldun?
- Şehir kuşatma altında bulunuyor. Her taraf düşmanlar tarafından istilâ edilmiş.
- Düşmanlardan maksadın Kirmanı, değil mi?
- Yalnız onu demek istemiyorum. Hârici Şeyban'ı da birlikte zikrediyorum. Çünkü ikisi işbirliği yaparak, Nasr bin Seyyar ile savaşıyorlar, fakat aslında biri, diğeri hakkında kötülük düşünüyor.

Halid:

- Bu nasıl olur? Benim aldığım bilgilere göre, Kirmanı Merv'a girmiş, Nasr'ı şehirden çıkarmış.

Casus:

- Efendim! Aldığınız bilgiler doğrudur. Kirmanı, Nasr bin Seyyar'ı Merv'dan çıkararak şehri kuşatmıştı. Fakat bu zafer çok sürmedi. Gelişmeleri tam olarak arz edebilmem için, Emir hazretlerinin ayrıntıya girmeme müsaade etmesini rica ederim.

Ebû Müslim:

- Hiç birini atlama. Ayrıntılarıyla anlat.

Casus:

- Bilindiği gibi, Emevilerin durumu, birkaç yıldan beri perişan bir manzara arz ediyor. Bunların bugün hâkimiyetlerini korumaları,

halkın hilâfet makamına duyduğu bağlılıktan, din konusundaki hassasiyetlerinden ileri geliyor. Hilâfet, Emevi hükümdarlarının on dördüncüsü bulunan Mervan bin Muhammed'e intikal edince, Emevi hânedanına bağlı kimseler, ona karşı bir ihtilâf çıkardılar. Bu ihtilâf, halifeye karşı gelme konusunda halka cür et verdi. Memlekette bulunan siyasi fırkalar, uyku ve sükûnet içinde vakit geçirirken, birden ona karşı ayaklandılar. Hâkim olmaya göz diken Hâriciler ve bu arada Kirmanî, fırsattan istifade ederek, silâha sarıldılar. Bu, Kirmanî'nin Nasr bin Seyyar ile uzun bir hikâyesi vardır. Emir Hazretleri müsaade buyururlarsa söyleyeyim.

Ebû Müslim:

- Her şeyi, bütün ayrıntısıyla anlatman gerekiyor. Gerekli tedbirleri almak için böyle yapman icap ediyor.

Casus:

- Bundan yirmi yıl önce, Horasan valisi Esed bin Abdullah öldüğü zaman, o sırada halife bulunan Hişam bin Abdülmelik, ölen valinin yerine kimi tayin edeceğine dair yakınlarından biriyle istişare etmiş. Bu zat, dirayetiyle ve faaliyetiyle tanınan devlet adamlarından Kirmanî'yi tavsiye etmiş. Kirmanî'nin asıl ismi Cedi' bin Ali'dir. Bindiği gibi, Cedi' "*burnu kesik*" demektir. Hişam, ismi duyunca uğursuz bulmuş. "Öyle adam lâzım değil" diyerek reddetmiş. Başka adam aramış. O zat, birkaç adamın ismini söylemiş. Hişam hepsini reddetmiş. Nihâyet şimdiki Horasan Valisi Nasr bin Seyyar'ın tayin edilmesine karar vermiş. Anlaşılan, Kirmanî bunun için Nasr bin Seyyar hakkında bir kin ve düşmanlık beslemiş olmalı ki, Hişam'dan sonra hilâfet makamına gelen Velid bin Yezid bin Abdülmelik'in ölümüyle, hilâfet makamının boşalması üzerine Mervanzâdelerin, birbirlerinin gözlerini oyarcasına, ayrılığa düşmeleriyle, memleket büyük bir karışıklık içinde kaldığı sırada, bütün nüfuz ve mevki sahipleri nasıl hâkimiyet sevdasına kapılmışsa Kirmanî de fırsattan istifade ederek Nasr bin Seyyar'ın aleyhine ayaklanmış. Malûm ya, hâkimiyete her kim göz dikerse mutlaka bin fırkanın müzakeretine dayanmalıdır. Kirmanî'nin adı, kendisinin İranlı olduğunu gösteriyorsa da gerçekte bu adam İranlı değildir. Yemen Araplarından Ezd kabilesine mensup bir Araptır. Kirman'da doğduğu için "Kirmanî" adını aldı. İşte böyle bir bağdan dolayı Yemen Arapları, Nasr bin Seyyar'ın aleyhine kendisine destek olmuşlar. Çünkü Nasr bin Seyyar'ın fırkası, tama-

men Hicaz Arapları demek olan Mudar kabilelerinden mürekkeptir. Hicaz ile Yemen Arapları arasında eskiden beri dehşetli bir düşmanlık hüküm sürmüştür. Bu ayrılık, hâlâ büyük bir şiddetle devam ediyor. Devletin en önemli askeri kuvvetini oluşturan bu iki memleket, Araplar arasında hüküm süren bu ayrılık, bu şiddetli rekabet ve düşmanlık Arap devletinin yıkılışına başlıca sebep teşkil edecektir. Horasan'da bulunan Araplar da Yemenli veya Hicazlı ve Necidli olarak iki fırkadan müteşekkil oldukları için bunların arasında da büyük bir rekabet, nifak ve aynlık hüküm sürmekteydi. Durum bu merkezdeyken -daha önce de arzettiğim gibi -halife ölünce, iki fırkadan da bir takım adamlar, şimdiki halife Mervan bin Muhammed'in yerine, Mervan hânedanının mensuplarından birini halife yapmaya kalkıştılar. Horasan'da bulunan Araplarda o cümleden işe karışarak iki fırkaya ayrılmışlardı. Vali Nasr bin Seyyar, bu korkunç ayrılığı, bu askeri ihtilâli ortadan kaldırmak istedi. Fakat bütün çabaları başa gidince onlara verilen maaşları kesti. Bir gün Nasr bin Seyyar, camide hutbe okurken, askerler ayağa kalkarak maaşlarını istediler. Nasr, yüzlerine karşı bağırarak: "İsyandan ve nifaktan sakınınız. İtaat ve birlik olma yolunu tutunuz." Dedi. Fakat söz dinlemedi. Camiden çıkanların her biri, bir tarafa saptı. Memleket büyük bir heyecana kapıldı. Nasr tekrar minbere çıkarak bir konuşma daha yaptı. Bu konuşma o günden bugüne kadar dilden dile dolaşıyor. Nasr şöyle diyordu:

"Heyhat!" *Benden maaş istemeyiniz. Siz şer için, ihtilâl için çalışıyorsunuz. Memleketin başına nasıl bir felâket getireceğinizi, nasıl her tarafı al kana boyayacağınızı düşünmüyorsunuz. Ne kadar âdil davranırsanız da davranırsanız, hiçbir hâkimden memnun olmuyorsunuz. Ey Horasan halkı! Memleketinizin sınırda düşmana karşı en sağlam hale, en güçlü siper olduğunu unutuyor musunuz? Sakatı ikiye ayrılıp birbirinizi mahvetmeyiniz. Ayrılık tohumu ekerek, nifak çıkararak memleketin başına iş açmayınız. Allah'tan bulunuz. Sizi birer birer tecrübe ettim, içinde ciddi, gerçekten lamî/etli on kişiden fazla kimse bulamadım. Son pişmanlık fayda vermez. İşte ben nasihat görevini i/erine getiriyorum. Eğer dinlemezseniz, ortaya çıkacak felâketin sorumlusu sizler olacaksınız!"*

Kirmanî, askerler arasında görülen bu nifaktan derhal haberdar oldu. Nasr bin Seyyar daha önce, kendisini bulunduğu bir görevden azletmişti. Kirmanî, bu ihtilâftan istifade ederek, isyan ilân

etmek için arkadaşlarıyla görüştü. Bunlar Merv'de bulunan Yemenlilere baş varmak suretiyle, desteklerini sağlamak üzere, ayaklanmayı uygun gördüler. Nasr bin Seyyar'ın en yakınlardan olan ve sözüne güvendiğim bir zattan aldığım bilgilere göre, Hicazlılar tâ o zamandan Kirmanî'nin öldürülmesini Nasr bin Seyyar'a tavsiye etmişler. Ona: "Bu adam, sam karşı memleketi fesada veriyor. Onu yakalayarak ya öldürmeli veya hapsedmelidir." demişlerdi. Nasr, bu sözleri dinlemedi: "Hayır, öyle yapamam. Kız erkek bir takım çocuklarım var. Kızlarımı onun erkek çocuklarına veririm, onun kızlarını da erkek evlâtlanma alırım. Böylece zararını ortadan kaldırım." Demişti. Hicazlılar buna itiraz ettiler. "Böyle şeyler, onun fesat çıkarmasına engel olmaz!" mütalâasında bulundular. Nasr bin Seyyar: "O halde kendisine yüz bin dirhem (akçe) gönderirim. Kendisi gayet cimri bir adam olduğu için bu paradan adamlarına hiçbir şey vermez. Bunun üzerine adamları gücenirler, kendisini bırakıp giderler. O zaman verecek hiçbir kuvveti kalmaz." Görüşünde bulundu. Hicazlılar bu fikri de kabul etmediler. "Bu kadar büyük parayı düşmanın eline nasıl verirsin? Bu para ile kendini iyice kuvvetlendirerek, daha dehşetli bir halde saldırmayacağını kim garanti edebilir?" dediler. Kısacası, Hicazlılar Nasr ile bu konuda çok mücadele ettiler. Sonunda kendisine: "Bu adam hâkimiyeti eline geçirmek için, Yahudi veya Hıristiyan olma şartı getirilse, din değiştirme konusunda bir an bile tereddüt etmez" şeklinde konuştular.

Nasr, Hicazlıların bu konuda çok fazla ısrar ettiklerini görünce Kirmanî'nin hapsedilmesine karar verdi. Yakalanıp getirilmesi için zabıta müdürünü gönderdi. Yemenlilerden Ezd kabilesi Kirmanî'yi kurtarmak istedi. Kirmanî bunu istemedi, gülererek zabıta müdürüyle birlikte Nasr'ın yanına gitti. Huzuruna girince Nasr, kendisine şu soruyu yöneltti:

- Öldürülmen için İrak emiri Yusuf bin Ömer'ün Sakafî'den yazdığı zaman senin için: "Kendisi Horasan'ın reisi ve kahramanıdır, canına kıyılması caiz değildir." diye cevap yazarak seni savunmadım mı?

- Evet.

- Kavminin ve yakınlarının ısrarlarına ve itirazlarına rağmen oğlun Ali hakkında elimden gelen her iyiliği yapmadım mı?

- Evet.

- Ödemek zorunda olduğun yüksek meblağı senden aramaya-rak tedricen maaşlara mahsup etmek suretiyle, ben birden ödemedim mi, seni bundan da kurtarmadım mı?

- Evet.

- O halde bütün bu iyiliklerin mükâfatı olarak, hangi vicdanla aleyhimde fitne fesat çıkarmak istiyorsun?

- Emir! Sözü ettiğiniz iyiliklerin hepsini yaptınız. Bunu hiçbir zaman inkâr etmem. Aksine son derece minnettarım. Önceki vali l'sed bin Abdullah'a nasıl güzel hizmet ettiğimi elbette bilirsiniz. Acele hüküm vermeyiniz. Biraz yavaş hareket ediniz. İşte o zaman, iyiliğe fitne ve fesatla karşılık vermediğimi göreceksiniz.

Nasr bin Seyyar, yavaş ve sabırlı hareket etmeye imkân görmedi, Kirmanî'ye karşı bir darbe yaptı ve Merv kalesine hapsedtirdi. Ezd kabilesi, serbest bırakılması için ricada bulundu. Nasr bu ricaya karşı: "Kendisine kötülük yapılacağından korkuyorsanız, yanında güvendiğiniz bir adam bulundurunuz." Cevabını verdi. Ezdliler "Yezid Nahvî" adında birini seçerek, onun yanında bulundurdular. Fakat bu tutukluluk süresi çok uzamadı. Ceyhun nehriyle Semerkant şehri arasında bulunan Nesef'li biri harekete geçti, belli bir meblağ karşılığında bir hile ile Kirmanî'nin kale hâkimhanesinden kurtarılması için ailesine taahhütte bulundu. Bu Nesefli adam, gizli hafriyat ile kalenin su yolunu genişleterek, Kirmanî'yi, oradan büyük bir zahmetle çıkarmayı başardı. Kirmanî su yolundan çıkınca atı hazırlanmıştı. Ayağındaki bukağıyla ata binerek, adamlarına katıldı. İşte bu tarihten itibaren Kirmanî, Nasr bin Seyyar'ın en dehşetli bir düşmanı oldu. Nasr, Kirmanî'yi sağ bıraktığı için son derece pişman olmuş, fakat iş işten geçmişti. İkisinin arasına vasıtalar girdi. Bunlar Nasr'dan, Kirmanî'nin affedilmesini, hapse atılmamasını rica ettiler. Bunun üzerine Nasr onu affetti. Fakat birbirlerine güvenleri yoktu. Kirmanî, Cuma namazını kılmak için camiye geldikçe bin beş yüz veya daha fazla adamla geliyor, mahfilin dışında namaz kılıyordu. Sonra mahfile, Nasr'ın huzuruna girerek selâm veriyor, hiç oturmadan çıkıyordu. Daha sonra Nasr'ın yanına gelmemeye, onun aleyhinde bir takım tertiplerde bulunmaya başladı. Nasr, kendisine adam gönderdi, hapse attığı için özür dilemek istedi. Fakat Kirmanî, bu baş vuruyu reddetti. Sonunda Kirmanî, Nasr için korkunç bir belâ kesildi.

Hars Bin Süreye ile Kirmani

Casus bu izahatı verirken, Ebû Müslim dikkatli gözlerle onu süzüyor, sanki kalbindekileri çekip almak istiyor, Nasr'm Kirmani'ye karşı gösterdiği müsadekârlığa kızılıyordu. Kendini Nasr'm yerinde kabul ederek, canı fena halde sıkıldı. Artık daha fazla bekleyemedi.

Casus: "Sonunda Kirmani, Nasr için dehşetli belâ kesildi." Sözü söyleyince Ebû Müslim öfkeyle bağırıldı:

- Zaafın ve tereddüdün cezası işte böyle olur! Miskin adam niçin buna meydan verdi? Derhal öldürmeli, rahat etmeli değil miydi?

Ebû Müslim bu sözleri söylerken sakalıyla oynuyor, Halid ise Ebû Müslim'in bu hiddetinden ve şiddetinden âdeta iirkiyordu.

Ebû Müslim casusa sordu:

- Daha ne gibi bilgiler alabildin?

- En sonunda Kirmani, Nasr bin Seyyar'a karşı açıkça isyan etti. Geçen sene veya önceki yıl büyük bir kuvvetle kendisini Merv şehrinde uzaklaştırdıysa da Hars bin Süreyc'den de kurtardı.

Halid, casusun sözünü keserek: "Ben ihtilâlcilerin ileri gelenlerinden olan bu Hars'ı tanıyorum. Türk topraklarındaydı. Büyük yararlıktan, kahramanlıkları görülmüştü. Kendisiyle Nasr arasında bir anlaşmazlık çıkmıştı. Nasr'a karşı geldi. Nasr, oraya bazı kimseleri koyarak, hakem yoluyla işi düzeltmek istediysen de faydası olmadı" dedikten sonra Ebû Müslim'e bakarak:

- Bu adam, siyah sancaklar sahibi olduğunu iddia ediyor, dedi.

Ebû Müslim, Halid'e şaşkın bir gözle baktı. Casus tekrar söze başladı:

- Fakat Nasr bin Seyyar, onun siyah sancaklar için çalıştığına inanmadı. Kendisine haber gönderdi. "Şam'ın surunu yıkmak, Emelilerin devletini yerle bir etmek için kendinde kuvvet buluyorsan işte ben sana destek olarak beş yüz at, iki yüz deve, istediğin kadar para ve silâh veriyorum. Al, git. Bu işin üstesinden gelecek bir adam olduğunu isbat edebilirsen, sana ilk itaat edecek adam ben olacağım. Fakat buna gücün yetişmezse kabilenin halkını boşuna katletmekten ne çıkar?" uyarısında bulundu. Hars düşünüp taşındı. Nasr'm sözlerini doğru buldu. Fakat bir kere askerlerin arasında fesat, nifak, hırs, menfaat ve ihtilâl fikirleri kökleşmişti. Sonucun nasıl vahim olacağını düşünenler, takdir edenler çok azdı. Hars, Nasr bin Seyyar'a bir cevap yazdı. Bunda: "Dediklerinin hepsi doğrudur. Ne çare ki; adamlarım dinlemiyorlar, anlamıyorlar" diyordu. Nasr, yine nasihat vermeye devam ediyordu. Hars'a: "Anlaşılan, adamların senin sözünü tutmuyorlar. Fakat bu nifak ve ihtilâfla Hicaz ve Yemen Araplarından yirmi bin kişinin ölümüne sebep olacağını da unutma" diye yazıyordu.

Ebû Müslim, casusun sözünü kesti; başını sallayarak:

- Siyah sancak taşıyıcılarından korkuyorlar demek... Zaten bundan sonra faaliyetlerimizi görecekler, nasıl adam olduğumuzu anlayacaklardır. Siyah sancak taşıyıcıları hiçbir meselede öyle tereddüt etmezler, hıyanete karşı suskun kalmazlar. Aksine her kimden şüphe ederlerse onu derhal idam ederek, fesadı kökünden kesip atarlar.

Ebû Müslim bu sözlerden sonra susunca casus konuşmasına devam etti:

- Nasr bin Seyyar, Hars'a verilen öğütlerin hiçbir etkisini göremeyince, şerrinden kurtulmak için, onu Kirmani'ye musallat etmek istedi. Kendisine: "Eğer iddia ettiğin kadar güçlü biriyisen ilk önce Kirmani'den başla, bu adamı ortadan kaldırabilirsen derhal sana livarım" diye yazdı.

Fakat Hars buna yanaşmadı. Kısacası Hars, Nasr'ı oyalayarak v.ikit kazandı. Günden güne nüfuzu artıyor, menkıbelerini dile gelen destanlar çarşılarında ve camilerde okunuyor, kendisine taraftar elde ediliyordu. Nihayet bir gün, Flars'm menkıbelerini anlatan destanlar, Nasr'm kapısının önünde okunmuş. Bunun üzerine halk heyecana kapılarak iki taraf arasında silâhli çarpışma çıkmış. Korkunç hır savaş olmuş. Nasr bin Seyyar, düşmanına karşı gelebilmek için

Kirmanî'nin yardımına baş vurmuş. Fakat Kirmanî, Nasr'dan emin olmadığı için, içten gelerek yardımda bulunmamış. Her biri, kendi hesabına çalışmak üzere, üç taraftan oluşan bir savaş meydana gelmiş. Neticede Nasr bin Seyyar, Merv'den firar etmek zorunda kalmış. Kirmanî şehri ele geçirmiş. Hars, Kirmanî'nin zafer kazandığını görünce, hakimiyetin istişare yoluyla ikisinin arasında paylaşılmasını talep etmiş. Kirmanî bu teklifi de reddettiği için iki taraf arasında savaş başlamış. Savaşta Hars maktul düşmüş. Adamları dağılmış. Bütün Yemen kabileleri Kirmanî'nin tarafına geçmiş. Bu savaşta zaferi Yemen kabileleri kazanmış. Nasr'm taraftan olan Hicazlılar mağlûp ve perişan olmuş. Kendilerinden çok fena bir şekilde intikam alınmış. Hars da Hicazlıydı.

Ebû Müslim vardı:

- Demek ki Merv şehri şimdi Kirmanî'nin elinde bulunuyor. O halde Nasr nereye gitti?

- Yine Merv'de ... Çünkü Kirmanî'nin şehri istilâsı çok sürmemiş. Hars'ın maktul düşmesi üzerine adamlarından bir kısmı Hicazlıların tarafına geçmiş. Hicazlılar tekrar kuvvet toplamışlar. Nasr'ı tekrar Merv'e getirmişler. Kirmanî şehri terk etmek zorunda kalmış ve şehrin dışında ordu kurmuş.

- Şehri kuşatma altına almış, öyle mi?

- Evet. Fakat kendisi yalnız değil.

- Başka kim var? Hâricilerin ileri gelenlerinden Şeyban Hurûri mi demek istiyorsun?

- Evet. Fakat bu Şeyban'ı önemsiz bir adam zannetmeyiniz. Kırk bin Hârici bunun emrine tâbi. Bilindiği gibi, Hâriciler Mervan bin Muhammed'in hilâfetini tanımadıklarından, halifenin valisi olan Nasr bin Seyyar'a da -tabii ki- düşmandırlar. Bunun için Şeyban Hicazlı olduğu halde, Yemenli olan Kirmanî ile Nasr'ın aleyhinde ittifak yapmış. Şimdi ikisi Nasr'a karşı duruyorlar.

O zamana kadar susmaya devam eden Halid sözü kesti, Ebû Müslim'e Farsça:

- Bunların teşebbüslerimize karşı durmayacakları açıktır. Çünkü biz de Mervan'ı halletmek istiyoruz, dedi.

- Ebû Müslim yine Farsça olarak:

-Akıl ve tedbir neymiş, memleket nasıl idare edilirmiş, onlara göstereceğim, dedikten sonra casusa bakarak:

- Demek Merv şimdi Kirmanî ile Şeyban'ın askerleri tarafından kuşatma altında bulunuyor?

- Evet, ikisi de birbirinin müttefikidir.

- Maiyetlerinde ne kadar asker olduğunu öğrenebildin mi?

- Tam öğrenemedim. Fakat her halde elli binden fazladır.

- Ebû Müslim ayağa kalkmak istiyormuş gibi yerinden kımıldayınca casus artık çekilmek gerektiğini anlayarak ayağa kalktı. Ondan çıkıp gitti.

Hazırlık

Ebû Müslim, Halid'le yalnız kalınca ona dedi ki:

- Kirmanî, Şeyban, Nasr ... Şüphesiz bunların hepsiyle savaşacağız.

Halid susmaya devam ederek, cevap vermedi: Ebû Müslim bu sessizliğin mânâsını anladı:

- Sessiz kalışından anlıyorum ki, yanımızda daha bir asker bile yokken, bunlarla nasıl savaşacağımızı düşünüyorsun. Sen biraz sabret. Her taraftan binlerce askerın bize nasıl katılacağını göreceksin. Şimdi havalar nasıl gidiyor, ona bakalım.

Ebû Müslim bu sözleri söyledikten sonra havaya bakmak için ayağa kalktı, yürümeye başladı. Halid de kapıya kadar onunla birlikte gitti. Bahçeye baktılar. Güneş her tarafa ışığını salmış, havalar ısınmış, çamurlar kurumaya başlamıştı. Ebû Müslim havalann iyileştiğini görünce:

- İstersen bu akşam yola çıkabiliriz, dedi.

Halid:

- Bu geceyi burada geçirip yarın hareket edersek daha iyi olur zannederim.

- Zaran yok, kalabiliriz. Yalnız büyük nakiplere haber gönderelim. Aldığımız karar hakkında bilgi verelim. Merv'e varmadan önce, alacağımız tedbirler konusunda da görüşlerini soralım. Dediğin gibi, adama ve paraya olan ihtiyacımız çok büyüktür. Her ne kadar bütün İran beylerinin desteğinden emin isem de, gerekli gayreti göstermeliyiz. Araplar nasıl nifak ve tefrika içinde bulunuyorlarsa, İranlılar arasında da büyük bir ahlâk bozukluğu, bir nifak, ayrılık, gayrılık hüküm sürmektedir. Yalnız bunlar gelişmelerin neticesi olarak bir konuda ittifak ediyorlar, o da Emevilerin alevhinde bulun-

maktan ibarettir. İşte biz bu noktadan istifade edeceğiz. Sonuçta başanlı olacağımıza eminim.

- Gerçek, dediğiniz gibidir. Fakat şimdiden mektuplar yazarak, beyleri bizi desteklemeye davet etsek daha iyi olmaz mı? Buradan ayrılmadan önce her tarafa adam gönderelim. Herkes hazırlanmaya başlasın. Ta ki, Merv'e ulaşır ulaşmaz bize katılacak adamlar gecikmesin.

- Buradan ayrılınca en yakın köye ineceğiz. Bu köyden İran beyleriyle mektuplaşacağız. Daha sonra Sefizenç köyüne vararak, dostumuz Süleyman bin Kesir'e misafir olacağız. Bu köy Merv'le karşı karşıyadır.

Halid, Süleyman bin Kesir'in adını işitince, Ebû Müslim'in bu adama gösterdiği saygıya rağmen, hakkında büyük bir düşmanlık beslediğini hatırlamaktan kendini alamadı. Çünkü bu Süleyman, Ebû Müslim daha ortada yokken Ehl-i Beyt nâmına hilâfeti elde etmeye çalışmış, bir çok yararlıklar, fedakârlıklar göstererek büyük bir mevki kazanmıştı.

İmam İbrahim, bütün Şiilerin komutanı olarak Ebû Müslim'i I Horasan'a gönderince Süleyman onun maiyetinde bulunmayı kibrine yediremeyerek, yaşı küçük olduğundan dolayı, komutanlığını tanımak istememişti. O sırada Şia reisleri arasında, Ebû Davut nâmında bir adam vardı. Ebû Müslim'in taraftarlığını iltizam etti. Onun teşvikleriyle bütün reisler Ebû Müslim'in komutanlığını kabul ettiler. Ebû Müslim bunu haber alınca Süleyman'a kin bağlamış, Ebû Davud'un dostluğunu ise takdir etmişti. İşte Halid, Süleyman bin Kesir'in adını duyunca bu meseleyi hatırına getirdi. Fakat son derece hassas olan Ebû Müslim'e bunu hissettirmemek için derhal cevap verdi:

- Hazırlıklar çok mükemmel. Yola çıkmak için hazırlanalım. Yann, buraya en yakın olan köye gideriz. Galiba en yakın köy İineyn'dir.

- Evet, en yakın köy burasıdır. Nakiplere haber gönder. Yarın harekete hazırlansınlar. Ayrılmadan önce Merv beyi ile vedalaşmak gerekir. Dostları olan diğer beyler ile muhabere ettiririz. Bize para ve adam ile yardım etsinler.

Halid, evet anlamında bir işarette bulunduktan sonra kapıdan dışarı çıktı.

Gülner'a gelince, Maşita çekilip gittikten sonra kendisini derin düşünceler ve acılar içinde bırakmıştı. Zavallı kız, bütün geceyi hayaller içinde geçirmişti. Dahhak'ın Ebû Müslim'e gideceğini, hediye takdim edeceğini düşündükçe kalbi çarpıyor, bir türlü uyuyamıyordu. Ertesi gün sabah olunca, bir gün önce çektiği acılardan, uykusuz geceden dolayı kendini keyifsiz görerek, yatakta kaldı. Bir-biriyle çelişen düşünceler, kendisini perişan ediyordu. Babasının sabahleyin erkenden yanına gelmesinden, Ebû Müslim'in iç dünyasını keşfetmeye çalışırken babasının kendisine Kirmanî'nin oğlunun nişanından bahis açmasından korkuyordu. Gülner, bu duygular altında ezildiğini görünce Maşita'sını hatırladı. Onun teselli edici varlığına büyük bir ihtiyaç duydu. Yatağın içinde onun gelmesini bekledi. Gülner daha derin düşüncelere dalmak ve ısınmak üzere arada sırada yorganını başına çekiyor, fakat içi sıkıldıkça yorganı omuzlarının hizasına indirerek mahzun mahzun içini çekiyordu. Kirmanî'nin oğlunun nişan meselesinden bahsetmek için babasının, veya hediye gönderdiğini haber vermek üzere yalnız veya işi bitirdikten sonra Dahhak ile birlikte Maşita'nın gelmesini bekliyordu.

Vasita Koymak

Gülner, bu ruh haliyle birkaç saat geçirdikten sonra Maşita oda kapısını çalıp içeri girdi. Gülner, Maşitayı görünce yatakta doğruldu, yüz çizgilerine dikkatli dikkatli bakmaya başladı. Maşitayı neşeli gördüğü için ferahladı. Ne yaptığını sormaktan kendini alamadı. Maşita cevap verdi:

- Hediye gönderdik. Doğrusu çok güzel bir hediyeydi.
 - Dahhak daha dönmedi mi?
 - Hayır, henüz dönmedi. Canınız yemek istemiyor mu?
 - Yemek ihtiyacı hissetmiyorum. Şimdi yemeği bırak, işi nasıl görüyorsun? Bana onu söyle.

- Hayırdır inşallah... Fakat...

Maşita bu sözleri söyledikten sonra sustu:

Gülner merak etti:

- Fakat... Bu nedir?

- Bey babanız tarafından bir husus için geliyorum.

Bu sözler üzerine kıpkırmızı kesilen Gülner'ın kalbi çarpmaya başladı. İster istemez sordu:

- Bu husus nedir?

- Hanımcığım! Merak etmeyiniz. Size canımı bile esirgemem. Lütfen bana güveniniz. Bugün sabahleyin erken Bey babanız beni çağırdı. Bir takım gizli sözler söyledi. Bunları size söylemem için tavsiyede bulundu. Fakat ben sözümü tutmayacağım, size her şeyi söyleyeceğim. Bey babanız, huzurunda bulunduğum sırada, bana bahşiş olarak bir yüzük verdi. (Firuze taşlı altın bir yüzük gösterek) işte bu yüzük... Yüzüğü verince elini öptüm. Sonra Bey babanız sizi çok sevdiğinden, rahatınızı ve mutluluğunuzu çok düşündüğün-

den söze etti. Kirmanî'nin oğlunu istemeyişinizi çok garip karşılıyor. Nihayet sözü bana çevirdi. Sizin bana güvendiğinizi biliyor. Bu işe vasıta olmayı, sizi kandırmayı benden istedi. Çünkü Kirmanî emir oğlu emirmiş. Emir ve ferman onunmuş.

Gülнар, Maşıta'nın sözünü kesti.

- Peki, sen kendisine ne cevap verdin?

- İşin başında söylediği her şeyi tasdik ettim. Çünkü başka türlü davranmak mümkün değildi. Babamızın sözlerime güvendiğini hissederek hissetmez işi başka yola döktüm. Acele edilmemesini, bugün zor kullanmaya ihtiyaç duyulan bir işin, yarın isteyerek yapılabileceğini, birkaç gün sonra sizi kandırabilinceye kadar bu meseleyi size açmamasını söyledim. Uygun buldu. (Gülнар çektiği ızdırabı hafifletmek amacıyla gülerек) bakalım misafirimizden ne haber gelecek? İşte ben bu amaçla Beybabanıza dikkatli ve yavaş hareket etmesini tavsiye ettim.

Gülнар, acı acı gülümsedi. Maşıta'nın aldığı tedbiri beğeniyordu. Reyhane söze devam etti:

- Beybabanız ne söylediye, hepsini isabetli ve yerinde buluyorum gibi görüldüm. Şimdi beni kendisiyle âdetâ aynı fikirde kabul ediyor. Hanımcığım! Ben size hizmet edeyim diye böyle yaptım. Ama şurası da bir gerçek ki, babanız zora ve şiddete baş vurursa, buna da kimse engel olamaz. Bilindiği gibi her şey onun emri altında bulunuyor. Bugün size Kirmanî'nin yanına gideceksiniz dese, istediği yere gitmekten başka bir şey yapabilir misiniz?

- Evet, bir şey yapamam, giderim. Fakat...

- Hanımcığım İster istemez gideceksiniz. Çünkü terbiyeniz, asaletiniz babanıza karşı gelmeye engeldir. Daha önce de söylediğim gibi, gitmek istemeyecek olursanız, babanız sizi zorla da gönderebilir.

Gülнар, suskun bir halde gözlerini yere dikmişti. Maşıtaya, Dahhak'ın ne yaptığını tekrar sormak istiyordu. Fakat utanarak sormadı. Maşıta bunun farkına vardı. Ayağa kalktı:

- Haydi yemeğe hazırlanalım. Bakalım, yemekten sonra ne haber gelecek, dedi. Hanımının elbiselerini giydirmeye, saçlarını örmeğe başladı. Derin düşüncelere dalan Gülнар, kendisini tamamen Maşıtaya teslim etmişti. Maşıta, hanımını giydirip kuşattıktan sonra aynayı getirerek dedi ki:

- Hanımcığım! Şu güzel yüze bak! Maşallah! İşte güzellik buna derler!

Gülнар kendi güzelliğini görmek istemiyormuş gibi, aynaya dönüp bakmadı. Mahzun bir sesle:

- Beni boşuna aldatmaya çalışma. Dedığın gibi güzel olsaydım beni böyle mahzun ve ümitsiz bir halde görmezdin, dedi.

Maşıta derhal cevap verdi:

- Hanımcığım! Ümitsizliği kapılmayınız. Kalbinizi biraz geniş tutunuz. Haydi, şimdi yemeğe gidelim.

Maşıta bunu söyledikten sonra hanımını alıp odadan dışarı çıktı. Gülнар kapıdan çıkar çıkmaz, Dahhak'ın dönüp dönmediğini öğrenmek üzere, gözlerini, bahçeye bitişik olan meydana çevirdi. Maşıta dedi ki:

- Beybabanız size Kirmanî'den söz açarsa, istemediğinizi gösteren bir tavır sergilememek gerekir. Öyle yapacaksınız, değil mi?

Gülнар, gözünü meydandan ayırmadan "evet" anlamında başını salladı. Zavallı kızcağız, kendi hayal dünyasına o kadar dalmıştı ki, köşkte bulunan çok sayıdaki, uşakların ve cariyelerin hizmet için gidip geldiklerini bile fark edemiyordu. Bu dalgınlıkla kimseyi görmeksizin yemek odasına giderek sofraya oturdu. Sofrada soğuk sıcak her türlü yemek ve meyve vardı. Gülнар hiç konuşmadan biraz yemek yedi. Dahhak'ın ayak sesine benzeyen bir ses işittikçe, kapıya doğru dönüp bakıyordu. Reyhane, hanımının bu vaziyetine üzülüyor, onu meraktan kurtarmak için boş yere söze tutmaya çalışıyordu. Eline bir elma aldı:

- Hanımcığım! Bakınız, bu elmanın rengi ne güzel! Yanaklarınız gibi kıpkırmızı, dedi.

Gülнар, bu sözler kendisine söylenmiyormuş gibi davrandı. Elmayı Maşıta'nın elinden alarak, dalgın bir halde, ondan bir parça kopardı. Tam o sırada kapının yavaşça vurulduğu işitildi. Gülнар, bütün dikkatini kapıdan tarafa yöneltti. Lokma çiğnenmeksizin ağzında kaldı. Maşıta derhal kapıya giderek açtı. Gelen, Dahhak'tı. Gülüşünden belli olmuştu. Fakat kendisi görünmüyordu. Gülнар, Dahhak'ın çabucak içeri girmesinden biraz telâşa kapıldı. Onun yerine getirmekte olduğu görevi hatırlayarak, yüzü yine kızardı. Duyularının galeyana gelmesiyle boğazı tıkanır gibi oldu. Bununla birlikte kendini topladı. Ağzındaki elma parçasını çiğnemek suretiyle,

hücuma geçen duygularını yenmeye çalıştı. Bu sırada Dahhak saygılı bir yürüyüşle içeri girdi. Maşita, hemen sordu:

- Ne yaptın? inşallah hayırlı haberler getirdin?

Dahhak, aptalca güldükten sonra karşıda dikilip durdu. Maşita azarlayıcı bir sesle:

- Kuzum! Ne yaptın, çabuk söyle, diyerek acele cevabını bekledi. Fakat, Dahhak aldırmadı. Yine gülüyordu:

- A kızım, beni bırak. İstedğim gibi güleyim. Çünkü keyifliyim, dedi.

Dahhak'ın bu tavnı bir müjde, bir hayırlı haber kabul eden Gülnar, masum masum gülmeye başladı. Tavrı ve hali sanki Dahhak'a:

- Getirdiğin şu güzel haberi, bir an önce söyle, diyordu.

Dahhak yüzünü Gülnar'a doğru çevirerek:

- Hanımefendi! Dostumuz Horasanlı hakkında siz hangi duyguları... besliyorsanız o da size karşı onun birkaç katını besliyor. (Yavaş öksürerek) bunu çok iyi anladım, dedi.

Gülnar, sevincinden birden bire gülmekten kendini alamadı. Fakat bunun bir hafiflik olduğunu derhal anlayarak kendini topladı. Dahhak'a :

- Allâh senden razı olsun. Mükâfatı unutmayacağız. Nasıl oldu. Bize naklet, dedi.

Hile ve Entrika

Dahhak, kimse işitmesin diye sağa sola baktıktan sonra nakletmeye başladı: Ebû Müslim'e hediye götürdüm. Sanki daha önce haberi varmış gibi, hemen büyük bir memnunlukla kabul etti. Arkadaşı Bermek oğlunun yanında benimle konuşmak istemedi. Onu savdıktan sonra benimle yalnızca görüştü. İlk önce sizi sordu. Ne halde bulunduğunuzu öğrenmek istedi. Öyle bir ilgi gösteriyordu ki, neredeyse sevinçten kendimi kaybedecektim.

Gülnar, Dahhak'ın bu sözlerini işitince kalbi büyük bir heyecanla çarpmaya başladı. Duyduğu sevinçten dolayı neredeyse hoplayıp oynayacaktı. Fakat derhal bir uşağın önünde bulunduğunu düşünerek kendini topladı. Maşitaya baktı. Sanki ona: "Durma sor, ayrıntılı bilgi alalım" demek istiyordu.

Reyhane Dahhak'a sordu:

- Ebû Müslim sana ne söyledi. Hanımımıza özel bir ilgi gösterdiğini fark ettin mi?

Dahhak tereddüt etmeden cevap verdi:

- Deminden beri ne diyordum, anlamadın mı? Ebû Müslim, büyük bir ilgi duyuyor. Kendisi gerçekten zevk-i selim sahibi bir adam. Belli ki bu güzelliği hakkıyla takdir ediyor.

Dahhak bu sözleri söylerken sanki mahcup oluyormuş gibi yere bakıyordu. Gülnar da, güzelliğinden söz edilmesinden utandı. Getirdiği iyi haberlerin hatırı için Dahhak'ın cür'etini bağışladı. Maşita sordu:

- Gizli kapaklı konuşma. Açık söyle. Ebû Müslim ne dedi?

-Bana dedi ki... Dedi ki... Ne dediğini harfi harfine hatırlamıyorum. Fakat hanımımıza âşık olduğu kesindir. Aynı duyguları hanımefendinin duymamasından korkuyordu. İşte bundan dolayı

dün salonda bulunduğu zaman hanımefendiye ilgisiz kalmıştı. Fakat hanımefendiyi sevdiğini Beybabasına söylemememi bana kesin olarak tenbih etti! Beyfendinin işi öğrenmemesini istemesi bir sebebe dayanıyor. Bu sebebi, son derece gizli tutuyor. Hatta bana söyleyinceye kadar canımı çıkardı.

Reyhane:

- Acaba bu sır nedir?

Dahhak, bu soru karşısında ürker gibi oldu. Sanki söyledikleri pişman olmuş gibi, yüzünü ekşitti, geriden geriye kapiya doğru gitmeye başladı.

Reyhane derhal sordu:

- Böyle nereye gidiyorsun? Yoksa yerine getirdiğin bu güzel görevden dolayı pişmanlık mı duydun?

Dahhak bulunduğu yerde durdu, sarığını düzeltirken yüzünü Gülnar'a doğru çevirdi. Kolunu gözleriyle Maşıta arasında engel şeklinde kaldırdı. Gözünü kırpmak, alt dudağını ısırarak sükretiyle Gülnar'a bir işarette bulundu. Gülnar, bu işaretten Dahhak'ın o sırrı Maşıta'nın önünde söylemek istemediğini anlayarak Reyhane'ye:

- Israr etme. Ben bunu kendisinden gizlice öğreneceğim.

Maşıta tekrar mindere oturarak sustu. Bir süre içinde sessizlik içinde vakit geçirdiler. Reyhane odadan çıkmak gerektiğini anlayarak, Gülnar ile Dahhak'ı baş başa bırakıp dışarı çıktı.

Gülnar, Dahhak ile yalnız kalınca sorgulayan bir gözle yüzüne baktı. Dahhak, Gülnar'a yaklaştı. Maşıta'nın çıkıp çıkmadığını iyice anlamak için kapiya baktıktan sonra dedi ki:

- Size söylemek için Ebû Müslim'in bana emanet ettiği sırrı arz edeceğim. Bundan kimseye bahsetmeyeceğinize dair söz verirseniz söyleyebilirim. Bana böyle tenbih etti. Bu konuda söz veriyor musunuz?

Gülnar çok önemli ve gizli bir şey öğreniyormuş gibi boynunu Dahhak'a doğru uzatarak:

- Evet, sana söz veriyorum, dedi.

- Hanımefendi! Ebû Müslim sizi çok seviyor. Fakat takip ettiği siyasi hareketi tamamlamadan, bu sırada mecburen çıkacak savaşlarda düşmanlarını hezimete uğratmadan önce kadınlarla herhangi bir münasebette bulunmamaya kesin karar vermiş. Şimdi anladınız mı?

Gülnar, gözlerini yere dikerek, Dahhak'ın bu sözlerini düşünmeye başladı. Fakat maksadını tam olarak anlayamıyordu:

- Açık konuş, ne demek istediğini tam anlayamadım, dedi.

Hanımefendi! Siz de biliyorsunuz ki Ebû Müslim, devlette büyük bir inkılâp yapmak için yoğun bir faaliyet içinde bulunuyor. Pek çok düşmanı olduğunu biliyorsunuz. En büyük düşmanları ise, Kirmanî ile Nasr bin Seyyar'dır. Bunlar ortadan kaldırmadan önce, Ebû Müslim için zafer söz konusu değildir. Kirmanî'nin sizi oğluna nişanladığını kendisine söylediğim zaman çok memnun oldu.

Dahhak, bu son cümleyi söylerken sakalını kaşıyıp gülüyordu.

Gülnar, yere bakarak düşünmeye başladı. Bu çelişki karşısında hayret ediyordu. Ebû Müslim kendisine âşık ise, Kirmanî'nin oğluyla nişanlanmasından nasıl memnun olur?

Gülnar, gözlerini yerden kaldırarak, sorgulayıcı gözlerle Dahhak'a baktı. Yüz çizgilerinden, büyük bir ızdırap içinde olduğu anlaşılıyordu. Dahhak, Gülnar'ın nasıl bir durumda olduğunu anladı ve dedi ki:

- Hanımefendi! Kirmanî'nin oğluyla evleneceksiniz diye memnun olmadı. Onun memnuniyeti, kendisini sevdiğiniz, başarılı olmasını ve zafer kazanmasını arzu ettiğiniz halde Kirmanî'nin yanma gideceğinizi öğrenmesinden ileri geliyor.

Gülnar, Ebû Müslim'in kendisinden Kirmanî'nin konağında bir hizmet ve yardım beklemekte olduğunu, bu hizmetin de Kirmanî'nin veya Nasr bin Seyyar'ın katline yardım etmekten başka bir şey olmadığını anlayarak vaki teklifi çok müthiş ve cinayetkârâne buldu. Çünkü bu cinayet, Kirmanî'ye gelin olduktan sonra, ona ancak ihanette bulunmak sükretiyle mümkün olacaktı. Fazla olarak, cinayet işlemek, zaten lâneti gerektiren büyük bir suçtu.

Gülnar, ömrü boyunca öyle şeylere alışmak şöyle dursun, hatırına, hayaline bile getirmemişti. Dolayısıyla büyük bir korkuya ve dehşete kapılarak sustu. Dahhak'ın sözlerinden ne anladığını ona söylemeyi kibrine yakıştıramıyordu. Zavallı kızcağız iki taraftan da baskı altındaydı. Bir taraftan Ebû Müslim'e olan muhabbeti, hangi vesileyle olursa olsun, onun memnûniyetini elde etmeye sevk ediyordu. Diğer taraftan ise terbiyesi, vicdanı onun kocası kabul edilecek bir adamın kendi evinde zevce sıfatıyla bulunurken, katline iştirakten men ediyordu. Gülnar kendini çok zor bir durumda gördü. İki şeyden birini seçmesi gerekiyordu. Ya Kirmanî'nin katline iştirak sayesinde, Ebû Müslim'i elde etmek için Kirmanî'nin oğluyla

evlenmeyi kabul edecek veya bunu reddederek Ebû Müslim'den mahrum olacaktır.

Gülнар, bir süre bu iki şık arasında tereddüt ederek vakit geçirdi. Bu durumun fazla uzaması kendisini yordu. Şiddetli bir başağrısı, ve bir can sıkıntısı hissederek birden bire ayağa kalktı. Dahhak ise Gülнар'ın hareketlerini dikkatli bir şekilde takip ediyor, ondan bir cevap bekliyordu. Böyle ayağa kalktığını görünce büyük bir tereddüt, bir şaşkınlık içinde bulunduğunu anlayarak dedi ki:

- Hanımefendi! Acele karar vermeyiniz. Yavaş yavaş düşününüz. Gerçi teklif edilen şey çok ağırdır. Fakat Ebû Müslim'i kazanmak için bundan başka bir vasıta yoktur. Çünkü bu adamı bildiğinden vazgeçirmek mümkün değildir.

Gülнар, teklif edilen şeyi daha net bir şekilde öğrenmek istiyordu. Dedi ki:

- Maksudını tam olarak anlayamadım. Niçin Ebû Müslim'in söylediklerini bana harfi harfine nakletmiyorsun?

Dahhak cevap verdi:

- Onun bütün söylediklerini harfi harfine nakletmeye kalkışsak bahis çok uzar. Sözlerinden anladıklarımı özet olarak arz edeyim. Kendisi sizi seviyor. Fakat savaşlarda zafer kazanmadan, amacını kesin olarak gerçekleştirmeden önce nikâh kıymamaya kesin karar vermiş. Zafer kazanması için de o iki adamı mağlup etmesi gerekiyor. Galibiyet için belki de onların katledilmesi gerekmez. Yahut muhtemelen öldürülmeleri gerekir. Bunlardan birinin evinde bulunursanız, bu konuda Ebû Müslim'e yardımcı olursunuz. Yoksa siz bilirsiniz. Konuyu soğukkanlı düşününüz. Ona göre karar veriniz.

Gülнар, bu önemli mesele karşısında derhal bir karar veremedi, gizli tutacağına dair verdiği söze rağmen, Maşıta ile görüşüp müzakere edinceye kadar kararı tecil etmek istedi. Zaten insan bir konuda karar veremediğini görünce, meseleyi kendine yakın olanlara söyleyip onların görüşlerini alma ihtiyacını duyar. Sırrı gizli tutmak için verdiği sözü o kadar önemsemez. Belki de bu hususta yapılan ısrar, o sırrın ifşa edilmesi için insanı teşvik eder. Özellikle kadınlar hem yaratılışlarının bir gerçeği olarak hem de aşk konusundaki hassasiyetlerinden dolayı, sır saklama konusunda daha az dayanıklıdır. Kadın sır açıklamaları, genellikle yine sır emanet etmek şeklinde olur. Bir kadına bir sır verip, bunu başkasına söylememesi içinde uyarıda

bulunursanız o sırrı, bir arkadaşına yine sır olarak söyler. Arkadaşı da kendi arkadaşına nakleder. Erkekler sır saklama işinde kadınlara göre daha sıkı ağızlı olmalarına rağmen, onlar da zamane hanımlar gibi hareket etmekten kendilerini kurtaramazlar. Meşhur sözde belirtildiği gibi, "Üçüncü kişinin kulağına giden sır, artık yayılır!" Gerçekten de, "Bir sır iki dudaktan öteye gitti mi, ifşa edilmiş demektir!" Sır sahiplerinin sırlarını söylemekte nasıl bir maksat takip ettiklerini bir yana bırakalım, bu sözlerimiz genel anlamda bütün sırlar ve sır sahipleri için geçerlidir. Bir konu hakkında tereddüt ederek, hüküm vermekte âciz kalan insan, istişare maksadıyla bir sırrı ifşa ederse belki mazur görülür. Nitekim Gülнар'ın başına böyle bir durum geldi. Gülнар birkaç yıldan beri, Maşıta'sını kendisine sırdaş yapmıştı. Onun doğruluğuna ve samimiyetine çok güveniyordu. Şimdi Ebû Müslim tarafından Dahhak'ın tebliğ ettiği böyle önemli bir konuyu ona söylemek isterse mazur sayılmaz mı?

Gülнар, bu konuda kesin bir karar veremeyeceğini anlayınca Dahhak'ı savdı, meseleyi ayrıntılarıyla düşünmek, bir çare bulmak için yalnız kalmayı arzu etti ve odasına gitti. İçeri girer girmez kapıyı kapadı ve yatağa uzandı. Bu vaziyette, bir saat kadar kendini hayallere kaptırdı. Geniş geniş düşünüyor, fakat dolaşa dolaşa yine başladığı yere geliyordu. Büyük bir ızdırap içindeydi. Gözleri Maşıta'yı arıyor, gelmesini büyük bir merakla bekliyordu. Yorgunluk ve merak kendisini fena halde yıpratmıştı. Uykusu geldiğini, üşüdüğünü hissetti. Yorgana sarılarak uyudu. Kapıyı kapalı, fakat sürmesiz bırakmıştı. Biraz sonra Maşıta yoklamak için gelince kendisini uykuda görerek, Dahhak'ın söylediği gizli şeyleri öğrenmeyi hanımından fazla merak etti ve odasına çekildi. Reyhane, Gülнар'ın kendisinden bir şey gizlemeyeceğini kesin olarak biliyordu.

Gülнар, günbatımına kadar uyuduktan sonra, hizmetçilerin gürültüsüyle uyandı. Sabah vakti uyanıyormuş zannederek gözlerini açtı. Yatakta oturdu. Maşıta'sı yanı başında duruyordu. Gülнар elleleriyle gözlerini oğuşturduktan sonra etrafına baktı. Gün batımı zamanında olduğunu anladı. Yanı başında Maşıta'yı görünce ona:

- Çok geç kaldım. Uyku beni bırakmadı, uyumuşum, dedi.

- Hanımcığım! Sırrı anlamak için sizi yalnız bırakmıştım. Sonra geldim. O zaman da uyuyordunuz.

- Bir patırtı işitiyorum, bu nedir?

- Misafirler, beyefendi ile salondalar. Uşaklar, onlara hizmet etmek için gidip geliyorlar.

Gülнар, bu sözleri işitince ürker gibi oldu. Ebû Müslim'in yüzünü görmek için büyük bir arzu duydu. Bunun farkına varan Maşita dedi ki:

- Beybabanız sizi soruyordu. Uyuyor, dedim. Salona gitmek ister misiniz?

- Misafirler acaba orada ne yapıyorlar?

- Galiba vedalaşmak için gelmişler. Çünkü yarın sabah yola çıkmak için hazırlanıyorlar.

Gülнар Maşitayı beklemeden duvardaki aynanın önünde durdu, saçlarını düzeltmek istedi. Reyhane, hemen hanımına yaklaştı. Saçlarını çözüp ördü. Sonra parfüm şişesini getirdi. Gülнар güzel kokuyu sürdükten sonra gök renginde bir fistan giydi. Üzerine ipek işlemeli bir şal örttü. Giyinip kuşanırken büyük bir acı duyuyor, heyecandan ve muhabbetten titriyor, ancak bu titreyişin üşümekten ileri geldiğini göstermek istiyordu. Maşita Gülнар'a tiftikten bir çarşaf getirdi. Gülнар, bu çarşafa elbisesinin büyük bir bölümünü örtecek şekilde sanılarak, Maşita'nın arkasında salona doğru yürüdü. Gizli kapıya varınca içeri girdi. Maşita bir tarafa çekildi. Gülнар, görülmeyecek bir yerde durarak salondakilere bakmaya başladı. Babası salonun en yukarı tarafında bir minder üstünde oturuyor, etrafa güzel kokular saçmak için önünde bulunan misk ağacının yapraklarını parmaklarıyla ufalıyordu. Babasının yanında oturan Ebû Müslim, çünkü yol elbisesini değiştirmişti. Başına tiftikten siyah bir külah koymuş, elbisesinin üstüne de yine siyah bir aba giymişti. Gülнар, Siyah elbisenin, Ehl-i Beyit taraftarlarının sembolü olduğunu derhal hatırladı. Halid de ayrı elbiseye girmiş olarak Ebû Müslim'in yakınında oturuyordu. Gerek Ebû Müslim'in gerek Halid'in altına verilen minderler, bu misafirlerin ev sahibinin yanında büyük bir mevki sahibi olduklarına delil olmak üzere iki kat yapılmıştı. Gülнар, bulunduğu yerde, bir süre titreyerek durdu. Babası onun geldiğini fark etmişti. Kendisini çağırarak, bir direğin yanında oturması için işaret etti. Gülнар hiç konuşmadan oturdu. Dahhak vasıtasıyla aldığı bilgilerden sonra, Ebû Müslim'in kendisine karşı nasıl bir tavır takınacağını öğrenmek istiyor, bütün dikkatini bu noktada topluyordu. Bu sefer Ebû Müslim'den daha önce görmediği bir iltifat ve teveccüh gördü, içinden çok mutlu oldu.

Salondakiler, kendisi daha gelmeden önce söze başlamışlardı. Babası onlara diyordu ki:

- Bizi çok çabuk terk etmek istiyorsunuz. Acaba burada rahat edemediniz mi?

Ebû Müslim cevap verdi:

- Hayır, Bey hazretleri! Aksine burada çok rahat ettik. Bize gösterdiğiniz misafirperverliği hiçbir zaman unutmayacağız. Keşke bütün beyler sizin gibi olsalar... O zaman hiç zahmet çekmeyiz.

- Bütün bey biraderlerimiz tarafından olağanüstü saygı ve hürmet, takip ettiğiniz yüce maksada her türlü yardımı ve desteği göreceğinize eminim. Çünkü siz onları şan ve şereflerinin, mevkilerinin yükselmesine, çalışıyorsunuz. Kuracağınız devlette en büyük mevki Horasanlıların olacaktır. Bizler de böylece Emevilerin baskılarından, onların devletin bütün menfaatlerini kendi nefislerine yöneltmelerinden kurtulacağız. Arap devletinden önce, memleketin hâkimiyeti, şanı ve şevketi bizimdi. Emeviler bizimle pençeleşe pençeleşe sonunda başımıza mutlak hâkim kesildiler. Bunların zamanında yeni bir vergi icad edilmeden bir gün geçtiğini görmüyoruz.

Ebû Müslim:

- Bir çok İran beyinin Müslüman olmayıp hâlâ Zerdüş't ve Mecûsi kalmasının sebebi bu vergiler olsa gerek.

- Evet, asıl sebep budur. Ben onlardan bir çoğunu tanıdım ki, bu devletin zulmü ve baskısı olmasaydı İslâm ile şereflemek için bir an bile tereddüt etmeyeceklerdi. Hatta bazıları, tam İslâm'a girmek üzereyken sırf bu sebepten dolayı vazgeçmişlerdir. Şurasının kesin olarak bilinmesi gerekir ki, bunlar devletten güzel muamele görse, adil uygulamaya tabi tutulsalar hepsi birden Müslüman olacaklar. İsterseniz ben bunu taahhüt ederim.

Halid:

- Şimdilik sizden yalnız şu yolda bir yardım bekliyoruz: O da İran beylerinden olan dostlarınıza, bize güvenmelerine dair mektuplar yazıp göndermekten ibarettir. Böylece bize büyük bir yardımda bulunmuş olacaksınız.

Karşılıklı Kurnazlık

Halid konuşurken Ebû Müslim, gizliden gizliye Gülnar'a bakıyordu. Gülnar ise sevincinden âdeta uçuyor, kendisiyle Ebû Müslim arasındaki bütün engellerin ortadan kalkacağına kesin olarak inanıyordu. Hatta gündüzün duyduğu tereddüdü garip ve yersiz görüyordu. Doğrusu, buna hayret etmemek gerekir. Çünkü duygulan galeyana gelen insanın korkuya kapılması, akibeti düşünmesi mümkün değildir. Aşk ve muhabbet, duygulara musallat olan, baskıcı bir hükümdardır. O tasallut esnasında, akıl tarafından bir engel görmezse duygular tam anlamıyla galip gelir. İnsan o anda hiç düşünmeden, ömrü boyunca kendisini rahatsız edecek kararlar alabilir. Oysa insan duyguları galeyana geldiği böyle zamanlarda yarım saat, bir saat beklese, aklın ve tedbirin direnci ile felâkete düşmekten kendini kurtarabilir. İnsanların işledikleri cinayetlerin büyük bir bölümünü gözden geçirirseniz, böyle bir gaflet eseri olarak suç işlediklerini görürsünüz. Durum böyle olunca, Gülnar'ın, sevdiği insanın muhabbetini elde etmek için öyle zor bir yola düşmesini garip görmemek gerekir. Gülnar, hayatını feda etmek için bile, Ebû Müslim'in câzip çehresinden gelerek kalbini delen, aklını perişan eden bir gülümsemeden başka hiçbir şeye muhtaç değildi. Bununla birlikte Gülnar, duygularını orada bulunanlarla sezdirmemek için, kayıtsız bulunduğunu, zihnen hiçbir şeyle meşgul olmadığını göstermeye çalışıyordu.

Ebû Müslim ise Halid'in sözlerini işitince dedi ki:

- Evet, şimdilik İran beylerinin bize güven duymaları yeterlidir. Bunlar birlikte hareket ederlerse, bizim için her şey kolaylaşmış olur. Sayı bakımından çok olsalar bile, Arap askerlerinden o kadar korkumuz yoktur. Çünkü devletleri yıkılmak üzeredir.

Merv beyi, Ebû Müslim'in söylediği bu sözlerin Kirmanî'yi de içine aldığı hissetti. Çünkü Kirmanî'nin askerleri de Arap kabilelerinden meydana geliyordu. Fakat bu askerler, Nasr bin Seyyar'a tâba olan ve Hicazlılardan meydana gelen askerlerin aksine Yemenli idi. Dedi ki:

- Yalnız Hicaz Araplarını kast ediyorsunuz, zannedirim. Çünkü Yemen Arapları Emevîlerin aleyhindedirler.

Ebû Müslim, Merv beyinin bu sözlerle Kirmanî'yi öne sürmek istediğini anladığı gibi, kızını Kirmanî'nin oğluna vereceğine dair Dahhak'tan aldığı bilgileri de hatırlayarak dedi ki:

- Evet, Yemenliler bizi destekleyecektir. Çünkü onlar da İmam İbrahim nâmına hilâfeti elde etmeye çalışıyorlar. Onlar bizim yardımcımızdır, biz de onların yardımcısıyız. Fakat onlar yolumuza durup da, hükümeti kendileri ele geçirmek veya başkalan adına ayaklanmak sevdasına düşürlerse, işte o zaman onları da düşman kabul ederiz. Artık arada kılıçtan başka hiçbir şeyin hükmü olmaz.

Açıktan açığa söylenen bu sözleri işiten Gülnar'ın kalbi çarpmaya başladı. Ara yerde ne gibi bir hizmetle mükellef olacağını hatırlayarak yüzü sapsarı kesildi. Birden bire öksürüğe yakalanmış gibi görüldüğü halde şala sımsıkı sarıldı. Çarşafın omuz taraflarını düzeltmekle meşgul oldu. Ebû Müslim, Gülnar'ın bu halimin kendisine karşı bir hitap olduğunu anlayarak gülümsedi. Sakalını kaşıyarak meşgul oldu. Sonra sözü, Merv Beyine yöneltti ve dedi ki:

- Merv şehri bizimle Kirmanî veya bizimle Şeyban arasında ihtilâf konusu olarak kalmaya devam ederse, pençeüstikten sonra hangi taraf galip gelirse şehir onun olacaktır.

Merv Beyi, Ebû Müslim'in Yemen Arapları hakkında söylediği ilk sözler üzerine, Kirmanî'nin oğluna vermek istediği kızının, evlendikten sonra nasıl bir akibete uğrayacağını düşünmeye başlamıştı. Kirmanî'nin maiyetinde pek çok asker bulunduğu halde, Ebû Müslim'e henüz bir nefer bile katılmadığını dikkate alarak, Kirmanî'yi daha kuvvetli, daha güçlü görüyordu. Şu halde ipi iki ucundan tutmayı, iki tarafın sofrasına misafir olmayı daha ihtiyatlı, daha faydalı buluyordu. Şayet Kirmanî galip gelecek olursa, kızı onun yanında gelin bulunacak, böyle hımsılık sayesinde istediği her şeyi elde edecekti. Aksi halde, Ebû Müslim zafer kazanırsa, ona karşı esirgemediği yardım ve destek ile canı ve malı tehlikeden uzak kalacaktı. Merv Bevi,

Ebû Müslim'e gerçek ve ciddi anlamda destek vermiyordu. Kurnazca hareketlerle onu aldatmak istiyordu. Dedi ki:

- Evet, Kirmanî, Emeviler aleyhine kıyam etmiş olmak itibariyle bizimle aynı meslekten sayılır. Adamlarını oluşturan Yemen kabileleri Emevilere taraftar olan Hicaz Araplarına düşmandırlar. Bununla birlikte isminin delâletine rağmen aslen Arap olan bu adam başarılı olursa cinsiyet şevkiyle devletin en önemli mevkiini kendi adamlarına tahsis etmesinden korkarız. Fakat siz bizdensiniz. Biz de sizdeniz. Devletin devletimiz demektir. Gerçi devleti, bir halife nâmına kurmak istiyorsunuz, fakat madem ki biz mesaimiz ile onun saltanatı elde etmesini sağlayacağız, halifenin bize destekçi olacağına şüphe yoktur. Fazla olarak, iktidar mevkiine gelecek olan bu halifenin, size kitabın gönderdiği emirlerde görüldüğü üzere mensup olduğu unsura pek yüz vermediğini gösteriyor.

Gülner babasının bu sözlerini iyi bir gelişme kabul etti. Kirmanî hakkındaki fikrini değiştirdiğini zannederek kalbi sevinçle doldu. Gülner'da meydana gelen bu değişiklik, yüz çizgilerinden belli oluyordu. Eğer kendisi konuşmalara katılmış olsaydı, Ebû Müslim, onun bu durumunu derhal fark edecekti. Fakat Gülner bir tarafa çekilmiş olarak suskunluğunu koruyordu. Duygularından herhangi birinin açığa çıkması üzerine babasının şüphelenerek, kurduğu plânın boşa çıkmasından korkuyor, söz söylemeye cesaret edemiyordu.

Bununla birlikte, Merv Beyinin bu sözleri Ebû Müslim'i büsbütün âlet edemiyordu. Çünkü Ebû Müslim ondan daha kurnazdı. Hatta kendisine en yakın bulunan adamları hakkında bile suizanda bulunuyor, kimseye güvenmiyor, sırnı kimseye söylemiyordu. Kendi menfaati için çalışmayan, kendisini desteklemeyen, hatta tarafsız kalan her insanı kendi şahsına düşman, muarız kabul ediyordu. Kısacası halkı kendi nefesine kıyas ederek yargılıyordu. Gerçekten de insanlar şahsi menfaatlerinin esiri olarak doğmuşlardır. Her ne kadar kendilerine önem vermediklerini iddia ederek ortaya atılırlarsa da, şahsi çıkarlarını düşünmeden bir şey yaptıklarına, herhangi bir fedakârlıkta bulduklarına pek az rastlanır. Hiçbir kimse kendi nefsi için bir menfaat beklemeksizin vatanperverlik gösterisinde bulunmayacağı gibi, şahsi bir çıkarı düşünmeksizin baskıcı bir hakimiyetin takviyesine de çalışmaz. Keza hiçbir kimse kendi nefsi için

bir menfaat gözetmeksizin, bir cumhuriyet hükümetinin kurulmasına hizmet etmez.

Kısacası insan -küçük olsun, büyük olsun- kendi menfaatini düşünmeden hiçbir iş yapmak istemez. Kim bunun böyle olduğunu itiraf etmezse ya kendini veya milletini aldatıyor demektir. Yahut fikren ve alken koyun sürüsü gibi sevk edilen avam sınıfından biri olmak gerekir. Sözlerimiz fikir ve fiil önderleri olan büyük insanlara aittir. Çünkü insanlar biri önder, diğeri ona uyanlar olmak üzere iki bölümden ibarettir. İnsanlığın en seçkin, en akıllı, gözü en yükseklerde kabul edilen birinci gurubu, herhangi bir menfaat ümit etmeden teşebbüse geçmez. Ancak şurası bir gerçek ki, bu önderlerin çıkarları çeşit çeşittir. Bazıları diğerlerine zarar vermeden menfaat sağlamak isterler. Bunlar hayırlı insanlardır. Bazıları ise kendi çıkarları söz konusu olduğu zaman insanların cesetlerini çiğnemekten bile çekinmezler. Geçmiş yüz yıllarda bunların sayısı hayli kabarıktı. Genellikle bunlar büyük adam kabul edilirler. İşte onlardan biri olan Ebû Müslim Horasanî, ikbal ve şöhret düşkünü bir adamdı. Kalbi çelik gibi sertti. Hedefine yürürken başanlı adımlar atmaktan başka bir şey düşünmezdi. Bu yolda kardeşinin gölgesini bir engel görse, onu bile öldürmekten çekinmezdi. En sadık dostlarından birinin zarar vermesinden korksa, İmam İbrahim'in: "Her kimden şüphe edersen, onu öldür!" sözüne uygun olarak derhal katlederdi. Ahlakı böyle olan bir adam, Merv beyinin kurnazlığına aldanır mı? Kimseye güvenir mi?

Ebû Müslim, Merv beyinin destek verici sözlerini duyunca, onu bu yolda sebat ettirmek amacıyla, kendisine inanır gibi göründü. Gerçekte ise, hele kızını Kirmanî'nin oğluna vereceğini duyduktan sonra, onun sözlerinde samimi olmadığını anlıyordu. Çünkü Merv beyi bu sözlerinde münafık olmasaydı, pek yakında perişan olacağından şüphe etmediği bir adamın oğluna kızını verebilir miydi? Üstelik Ebû Müslim'in maiyetinde o sırada bir nefer asker bile mevcut değildi. Merv beyinin, gelecekte kazanacağı başarıya emin bir gözle bakmaması çok tabiiydi.

Ebû Müslim gerçek mevkiini düşününce, unutulmuş bir şeyi hatırına getirmiş gibi, kendini topladı, birden ayağa kalktı. Oradakilere hep birden ayağa kalktılar. Ebû Müslim, Beye hitaben dedi ki:

Ebû Müslim Horasan

- Bey! Allah'a ısmarladık. Bu akşam burada kalacağız. Fakat yarın şafak söker sökmez, siz uykudayken yola koyulacağız. Verdiğiniz sözleri unutmayınız. Çünkü biz ancak Horasanlı kardeşleriniz, bütün İranlılar için çalışıyoruz.

- Bu konuda müsterih olunuz. İran beylerinin hep birden size destek olmaları için bütün gücümle çalışacağım.

Halid:

- Eğer bunu yapabilirseniz, hem kendiniz hem de milletiniz için çalışmış olacaksınız.

Ebû Müslim salondan çıkmadan önce, bütün hareketlerini dikkatli dikkatli takip eden, her sözünü büyük bir heyecanla dinleyen Gülnar'a şöyle bir baktı. Gülnar, son derece sevindi. Dahhak'ın sözünü hatırladı. Bu gülüşü, onun yakında gelip görüşeceğine bir işaret kabul etti. Bu durum kendisini o kadar heyecanlandırmıştı ki, sevgilisi kapıdan dışarı çıkarken, kalbinin yerinden koptuğunu zannetti. Kirmanî'nin tahkirine, Ebû Müslim'in tazimine dair babası tarafından vuku bulan beyanat ile kendini avutarak, Kirmanî'nin oğluya nişanlanmaktan vazgeçtiğine ihtimal vermeye başladı.

Mahrumiyet

Ebû Müslim ve Halid, ellerinden çıralarla ilerleyen uşakların arkasında salondan çıkarak misafirhaneye gittiler. Gülnar ise kalbini rahatlatacak sözler duymak için, babasıyla yalnız kalma ümidiyle yerinde durdu. Babası bu iki misafiri uğurlayıp geri dönünce kızını gördü, gülümseyen bir yüzle yanına yaklaştı, elini omzuna koydu. Gözleriyle Ebû Müslim'i takip ederken:

- Ne acayip adamlarsınız! Bir çok işe giriştiniz, fakat hiçbir şey yapamadınız, dedi.

Gülnar, babasının sözlerinden memnun olmadı. Çünkü, bu sözü Ebû Müslim'i küçültmek amacıyla söylediğini anlamıştı. Fakat anlamamazlıktan gelerek sordu:

- Babacığım! Bu dediğiniz adamlar kimlerdir?

- Bu adamlar, Ehl-i Beyt-i Nebevî'dir. Emevilerin idareyi ele geçirdiği gündən beri, bunlar bize her gün adam gönderirler. Hilâfeti kendilerinin ele geçirmesi için yardım isterler. Ebû Müslim gibi onların adamları geldikçe kendilerini büyük bir samimiyetle, büyük bir ilgiyle karşılarız. Kendilerine para veririz. Elimizden gelen her türlü yardımı yaparız. Fakat aradan çok geçmeden, bütün çabanın boşa gittiğini, halife olmak için ortaya atılan zatın da Emeviler tarafından idam edildiğini duyarız. Ehl-i Beyt'ten kim idam edilse, onun yerine bir başkası geçiyor. Aynı gayret, aynı sonuç... İlk önce hilâfet, Hazreti Peygamber'in kızı, çocukları ve torunları için talep ediliyordu. Fakat bugün iş değişti. Hilâfet talebinde bulunmak, iki M'hepten dolayı uygun değildir. Önce hilâfetin yönünün, Talibilerle Abbâsilere çevrilmesi, öteden beri hilâfet iddiasında bulunmaktan geri kalmayan Talibileri tamamen yaralar ki, bunların kendi na-

kiplerine karşı duracaklarına şüphe edilmez. Bütün Horasan halkı, yalnız Talibileri tanır. İkincisi, Ebû Müslim denilen bu adam çok mağrur bir kimsedir. Kendi kendini çok büyük görüyor. Acayip bir şey... Yetmiş veya yüz kişiyle koca bir devlete karşı koyacak! Gururun bu derecesine doğrusu şaşılır.

Gülzar, babasının sözlerini büyük bir dikkatle ve olanca şaşkınlığıyla dinliyordu. Eli omzunda duran babası, biraz dikkat etseydi, sözlerinin kızını nasıl ürperttiğini görecekti. Gülzar, babasının bir şey hissetmemesi için, saçını düzeltiyormuş gibi görünerek babasının elinden sıyrıldı. Öfkeli öfkeli dedi ki:

- Fakat, demin bu adamı takdir edici sözler söylüyordunuz. Yardımcı olacağınıza dair söz veriyor, başanlı olmasını diliyordunuz. Öyle değil miydi?

Babası gülerken cevap verdi:

- Kızım! Öyle görünmenin ne zarar var? Şiddetle ortaya atılan, kendisini bekleyen tehlikeyi hiç düşünmeyen bir adamla düşman olmaktan veya takip ettiği metodu beğenmeyerek kendisini gücendirmekten ise, böyle dost geçinmek daha doğru değil midir? Ebû Müslim, düşmanlığı çok zararlı adamlardan biridir. Dolayısıyla düşmanlığı kazanmaktan sakınmak gerekir. Bir de takip ettiği plânın bütün bütün başa çıkacağını kimse kestiremez. Çünkü mevcut düzenin ileride tamamen başka bir renge bürünmesi, olmayacak bir şey değildir. İleride böyle bir değişiklik meydana gelirse işte o zaman Ebû Müslim'e verdiğimiz destekten, yaptığımız yardımdan istifade ederiz. Çünkü o bizi kendisiyle aynı fikirde bilir. Şayet bunu aksi gerçekleşirse, Kirmanî başarılı olursa o zaman da senin onun yanında bulunmasından yararlanmaya çalışacağız.

Bunları söyleyen, kısa bir süre öksürükle vakit geçirdikten sonra sözüne devam etti:

- Nasr bin Seyyar'a gelince, bu adam her halde mağlûp ve perişan olacaktır. Çünkü Emevi devletinin devam etmesi kesinlikle söz konusu değildir. Büyük İskender'den sonra İran topraklarının başına ne geldiyse, bu devlet de aynıyla karşılaşacaktır. İran, beylikler adı altında her biri diğerinden bağımsız küçük küçük devletlere ayrılmıştı. Şimdi aynı durum, Emevi devleti için de söz konusudur. Öyle

sanıyorum ki, Horasan kendi kendine bağımsız bir memleket olacaktır. Sana birkaç kere söylediğim gibi, bu memleketin başına Kirmanî geçecektir. Akıllı adam, fırsattan yararlanmasını bilmelidir.

Merv beyi, buradan sanki Kirmanî'nin oğlu için Gülzar'a ısrar da buunulmamasına, işin kendi tertibine bırakılmasına dair Reyhane tarafından vuku bulunan ricayı hatırlayarak dedi ki:

- Haydi kızım! Sofraya gidelim. Akşam yemeğini yiyelim. Vakit gelmiş...

Bey, bunu söyledikten sonra, üstündeki harmanıyı yerde sürükleyerek ve büyük bir gururla yürümeye başladı. Yolda hizmetçiler kendisini gördükçe ayağa kalkıyorlardı. Gülzar, babasının arkasında yürüyordu. Bey ile kızı yemek odasına vardılar. Odadaki sofranın üstünde nefis yemekler, türlü türlü meyveler görülüyordu. O yüzyıldaki İran beyleri büyük bolluk içinde yaşıyorlardı. Hepsisi büyük servet ve nüfus sahibiydi.

Gülzar yemek sırasında hiç konuşmuyordu. İştahsız bir halde yemek yiyerek vakit geçiriyordu. Sürekli Ebû Müslim'i düşünüyordu. Kendisine son bir kere baktıktan sonra o siyah kıyafetiyle kapıdan çıktığını hâlâ görüyor gibi oluyordu. Fakat onun yarın şafak söker sökmez ayrılacağını, talihin özel bir lütfü olmazsa gitmeden önce onu bir kere daha göremeyeceğini, ne yazık ki böyle bir mutluluğu tatmanın çok zor olduğunu düşününce lokma boğazında düğümlendi, gözleri yaşardı. Hemen oracıkta ayakta bekleyen hizmetçiye, su getirmesi için işaret etti. Hizmetçi bir gümüş bardakla su getirince, gözlerinden akan yaşların, lokmanın boğazından tıkanmasından ileri geldiğini göstermeye çalışarak, alıp içti. Gülzar odasına çekilerek Maşita'sıyla dertleşmek, ne yapmak gerektiğini düşünmek için yemeğin bir an önce bitmesini bekliyor ve sabırsızlanıyordu. Maşita, aynı sofrada kendileriyle yemek yemiyordu. Gülzar, boğazında kalan lokmanın kendisini rahatsız ettiğini göstererek, yemek bitmeden önce kalkıp gitmek için izin istedi. Merv Bey'i, zengin bir adamdı. Zenginlerin yemekleri uzun sürerdi. Bey, kızına izin verdi. Gülzar, odasına çekildi. Maşita oradaydı. Birlikte oturup konuşmaya başladılar.

Ayrılık ve Davet İlanı

Gülzar ile Maşita arasında geçen uzun konuşmayı şimdilik bir yana bırakalım da Ebû Müslim'e gelelim. Genç kumandan misafirhaneye varınca büyük nakipleri yanına çağırıldı. Abbâsi Devletini kurmak için görevlendirilen nakipler on iki kişiydi. Ebû Müslim daha ortaya çıkmadan, komutan olarak atanmadan önce Hicretin 100. yılında, İmam İbrahim'in babası Muhammed bin Ali, kendi adına hilâfeti elde etmek için ilk defa girişimde bulunduğu zaman, genellikle Yemen Araplarından olmak üzere, bunları seçmişti. Hepsisi de iyi kumandanlardan sayılan bu nakiplerden biri Süleyman bin Kesir'di. Daha önce de belirttiğimiz gibi bu zat, o sırada Sefizenç köyünde bulunuyordu. Bir diğeri, Ebul Hakem İsa bin A'yan idi. Bu zat Füneyn köyünde oturuyordu. Ebû Müslim, ilk konak olmak üzere işte buraya gidecekti. Nakiplerden o gece Ebû Müslim'in maiyetinde bulunanlar ise Kahtaba bin Şeyban-ı Tâî, Lâhir bin Kurayz-i Temîmî, daha önce adı geçen Ebû Davut, Nasr bin Sabîh-i Temîmî, Şiireyk bin Guzebay-ı Temîmî, Abdurrahman bin Selim'den ibarettiler • İranlı reislerden olan Halid bin Bermek ile Ebû Avn-i Horasanî o gece gerçekleştirilen toplantıda bulunuyorlardı. Bunlar Merv beyinin uşakları tarafından kurulan sofrada akşam yemeğini yedikten sonra bir toplantı yaptılar. Ebû Müslim, kendilerine şu talimatı verdi:

- Yarın şafak söker sökmez Füneyn'e doğru buradan hareket edeceğiz. Orada nakiplerden biraderimiz Ebul İsa bin A'yan'a misafir olacağız. Etrafta bulunan Şîa taraftarlarına kumanda etmek için, nakipler gönderilmesi meselesini orada düşünüp yoluna koy-

cağız. Siz yann erkenden hareket etmek için her şeyi hazırlayınız. Adamlarınıza emrediniz. Yükleri hazırlasınlar. Geç kalmayalım. Her halükârda kuşluk vakti Füneyn'e varmalıyız.

Bu talimattan sonra yola çıkacak heyet, bir süre daha müzakerelerle vakit geçirdi. Sonra herkes çadırına gitti. Ertesi sabah fecirle birlikte her şey hazırlanmıştı. Yağmur sultan çekilmiş, çamurlar kurumaya başlamıştı. Hava da iyi gidiyordu. Fakat üşümek için abalara sarılmaya lüzum görüyorlardı.

Ebû Müslim ile arkadaşları, buradan ayrıldıktan sonra, verdikleri karar doğrultusunda, tam kuşluk zamanı Füneyn'e ulaştılar. O zamana kadar güneş ışığını her tarafa salmış, hava da iyice ısınmıştı. Maiyet adamları için âdet olduğu üzere çadırlar kuruldu. Ebû Müslim ile diğer adamları Hicret'in 129. yılının Şaban ayında İsa bin A'yan'ın evine misafir oldular. Yol heyeti buraya gelir gelmez bir toplantı yaptılar; Abbâsi hilâfeti ilân etmek, savaş için asker toplamak üzere nakiplerin etrafı gönderilmesini karar altına aldılar. İsa bin A'yan'a ait salonda gerçekleştirilen bu toplantıya katılanların hepsi saçlı, sakallı büyük adamlardan ibaretti. Yaş bakımından en küçükleri Ebû Müslim'di. Hepsisi, çocukları yaşında bulunan bu genç komutana boyun eğiyorlardı. Çünkü İmam İbrahim böyle emretmişti.

İmamı, halife tanıyorlardı. Emirlerine itaat zaruruydu. Bu toplantıda, Ebû Müslim'in tensibiyle nakiplerden Ebû Davut, maiyetinde İsa bin A'yan'ın kardeşi bulunmak üzere, Taharistan ve Belh taraflarına görevlendirildi. Temim kabilesinden ve nakiplerden Nasr bin Sabih ile Şiireyk bin Guzebay'nun kuşatma altındaki Merv'in gayri olan Merrurruz taraflarına gönderilmeleri uygun görüldü. Abdurrahman bin Selim'in de Talhan ve Cehm bin Atiyye'nin Harzem tarafına gitmeleri kararlaştırıldı. Diğer yerlere de önceki nakipler gideceklerdi. Ebû Müslim, bunların hepsine aynı talimatı verdi. Nakipler görevlendirildikleri yerlere gidecekler, ihtilâhı planlarını hazırlayacaklardı. Ramazanın yirmi beşinde ortaya çıkarak İmam İbrahim'in hilâfeti resmen ilân edeceklerdi.

Fakat bu tarihten daha önce herhangi tarafta olağanüstü bir hal ortaya çıkar, düşman tarafından bir tehlike, hissedilirse acele edip inkılâbı patlatmakta, ortaya atılmakta sakınca görülmecekti. Böyle

7 İbnî'l Esir: c. 5, s. 20.

bir durumda: Nefislerini müdafaa etmek için silâh kullanmaya, Allah düşmanlarıyla savaşmaya hakları olacaktı. Keza herhangi bir tarafta düşman kuvvetli görülerek açıkça ortaya atılmakta zarar meydana geleceğinden korkulursa, orada inkılâbın ilânını daha sonraya bırakmak da caiz görülecekti. Her halükarda sabır ve metanet gösterilecek, işe devam edilecekti.

Bu toplantıdan sonra nakipler, görevlendirildikleri bölgelere gittiler. Ebû Müslim, diğer adamlarıyla birlikte Ramazanın başına kadar Füneyn'de kaldıktan sonra oradan ayrıldı, Ramazanın ikinci günü Sefizenç köyünde, daha önce adı geçen Süleyman bin Kesir Huzâi'nin yanına ulaştı. Artık burada Merv şehrini görüyorlardı. Çünkü bu şehir etrafı dağlarla çevrili çok geniş bir ovada bulunuyordu. O kadar ki, şehirdekiler, hiçbir tarafta dağlardan eser görmüyorlardı. Ova, çorak ve kumsal araziden ibaretti. Ebû Müslim, oraya varışının ikinci günü, yanında Halid ve Süleyman bin Kesir'le şehre nazır bir mevkide durdular, şehri seyrettiler. Şehir toprak sur ile çevriliydi. Ortasında, oralarda "Kahendar" adı verilen koca bir kale vardı. Kale o kadar büyüktü ki, uzaktan yüksekte kurulu bir şehir gibi görülüyordu. Ebû Müslim, şehre bakarak:

- Kalenin bu kadar büyük, bu derece yüksek olması hayret verici bir şeydir, dedi.

Süleyman cevap verdi:

- Asıl şaşılacak şey başka. Şehirden oraya kemerlerle su götürmüşler. Bir kere kaleye çıktım. Kavun, karpuz ve sebze ekmişler. İnsan orada kendisinin bir dağın tepesinde değil, bir bahçede bulunduğu zannediyor.

Surun dışında bir çok çadır, çeşitli renklerde ve şekillerde sancaklar gören Ebû Müslim, Kirmani ve Şeyban hakkında, daha önce castan aldığı bilgileri hatırladı. Sözü Süleyman'a yönelterek sordu:

- Bu iki ordugâh, Kirmani ile Şeyban'm değil mi?

Süleyman cevap verdi:

- Evet, onlarıdır. Nasr bin Seyyar ile savaşıyorlar. İkinin de askeri çoktur.

- Sanki bizim askerimizin azlığından korkuyorsun? Merak etme. Allâh'ın inayetiyle, bizim askerimiz de çok olacak... Elçilerimizi şimdiden, Merv şehrinin etrafındaki köylere gönderelim mi? \e dersin?

- Emir! Gönderirseniz çok iyi edersiniz. Çünkü bu köylerde yaşayan insanların, birbirini takip eden baskılardan iyice bıkip usandıkları biliniyor. Bunlar Yemenli, Hicazlı olmak gibi farklan anlamazlar. Sadece mevcut idarenin zalim olduğunu bilirler, İranlıların daha adaletli davranacağına inanırlar. Emevilerin güzel muamelede bulunarak, eşit ve âdil davranarak kendilerini halka sevdiremedikleri biliniyor. Nasıl olursa olsun, Emevilerin tarih sahnesinden silinmesini halk büyük bir nimet olarak kabul eder. Demek ki belirttiğiniz taraflara elçiler gönderirsek, halk derhal davetimizi kabul eder.

Bunun üzerine Ebû Müslim, kendi vasıtasıyla İmam İbrahim'in hilâfetine halkı davet etmek için Merv şehrine komşu köylere gerekli elçileri gönderdi. Yalnız bir gecede altmış köyün ahalisi kendilerine katıldı." inkılâbın resmen ilân edileceğini güne kadar gerekli bütün çaba gösterildi. Ebû Müslim, inkılâbı bir an önce gerçekleştirmek amacıyla kendine katılardan gizlice kabul ediyor, onlara gerekli talimatı veriyor, inkılâbın ilân edileceği güne kadar beklemeleri için köylere geri gönderiyordu, inkılâptan bir gün önce her tarafta ateşler yakılacaktı. Bu ateşler inkılâbın başladığına ilk işaret kabul edilecek, her taraftan toplanan halk resmen harekete geçecekti.

Sonunda Hicretin 129. yılının, Ramazan ayının, yirmi beşinci gecesi geldi. Ebû Müslim, Emevi devletinin sona erdiğini, imam İbrahim'in idaresinin başladığını ilân etmek üzere harekete geçti, elçileri Sefizenç köyünde bir meydanda toplayarak, bir genel meclis kurdu. İnkılâbın ilân edildiğine ilk işaret olmak üzere, İmam tarafından gönderilen "S-ıZ- saye" sancağını, kendi eliyle on dört arşın boyundaki bir mızrağa geçirerek oturduğu yere dikti. Daha sonra on üç arşın uzunluğunda bir mızrak daha getirdi, buna da "Se* hap" adındaki bayrağı taktı. Bunu nakiplerden elçilerden ve diğer insanlardan meydana gelen büyük bir kalabalığın huzurunda "Def-i mazlûmiyet maksadıyla muharebe edenlere müsaade edilmiştir. Allah Hasretlerine kadirdir" anlamındaki âyeti okuduğu halde, özel bir merasimle gerçekleştirmişti.

Ebû Müslim, âyeti okuduktan sonra nakiplere döndü ve sordu:

- İmam Efendimizin, bu bayrağa neden "*Şehap*" adını verdiğini biliyor musunuz?

Nakipler "Hayır" dediler.

Ebû Müslim izah etti:

- Çünkü *Sehab* (bulut) bütün dünyayı kuşatır. Bu bayrak da, bulut gibi bütün dünyayı kuşatacaktır. Sancağa da niçin "-ihl" adı verildiğini biliyor musunuz?

Nakipler yine "Hayır" cevabını verdiler.

Ebû Müslim, bunun da ne anlama geldiğini açıkladı:

- Dünyada gölge nasıl eksik olmazsa, kıyamete kadar bir Abbasi halifesi de hilafeti temsil edecektir. İşte bu isimden de böyle bir anlam kast ediliyor.

"Daha sonra -Se-lad' diye adlandırılan siyah elbiseler getirildi. Merasimle giyildi. Abbâsilere ve taraftarlarına mahsus olan bu resmi elbiseyi ilk giyenler Ebû Müslim ile birlikte Süleyman bin Mesir, Süleyman'ın biraderleriyle, âzâdlılan, Sefizenç köyünün halkında olup da bu merasimde hazır bulunanlar, diğer nakipler ve elçilerdi.

Bu merasim de bittikten sonra, daha önceden hazırlanan plâna uygun olarak ateşler yakıldı. Halktaki eyilime göre, memlekette bir ihtilâl yangını çıkarmak için bir kıvılcım bile kâfiydi. İhtilâl işareti olan ateşler yakılınca, sükûnet içinde bulunan koca ova halkı, bir anda cûs u hurûşa geldi. Her taraftan halk, gerek piyade, gerek süvari, gerekse silâhlı olarak harekete geçiyor, grup grup Ebû Müslim'in ordugâhına katılıyordu. Sabaha kadar koca bir ordu meydana geldi. İnkılâp ordugâhına ilk önce katılanlar, dokuz yüz piyâde, dört süvariden müteşekkil olarak Ebul Veddah adındaki zatın maiyetinde gelen, Tekadüm köyünün halkından oluşan kuvvet ile Hürmüzfere köyünün halkından oluşan bir kuvvet, bin üç yüz piyade, on altı süvariden müteşekkil olmak ve elçilerden Ebû Abbas Mervezî aralannda bulunmak üzere, Ebû Kasım Muharrez bin Kasım Cevbâni'nin maiyetinde de Tekadüm halkından diğer bir kuvvet daha gelmişti. Tekadüm halkından olan birinci fırka, bulunduğu yerde tekbir getirmeye başladı. Tekadümlü ikinci fırka yine tekbir ile cevap veriyordu. Ebû Müslim derhal Sefizenç'te istihkâmlar hazırladı, ordusunu düzenlemeye başladı.

O Nerede, Sevmek Nerede

Kurban bayramı gelince Ebû Müslim, büyük nakiplerden Süleyman bin Kesir'in Şiilere bayram namazı kıldırmak için görevlendirildi. Ordugâhta ona minber kuruldu. Ebû Müslim namaza hutbeden önce ezansız ve kametsiz olarak başlanmasını emretti. Halbuki Emeviler, namazdan önce hutbe, ezan ve kametle başlıyorlardı. Bundan başka Ebû Müslim Süleyman bin Kesir'e, bir süre tekbir getirdikten sonra oturmasını, yedinci tekbirden sonra ikinci rükûda bir sûre ile beş tekbir getirmesini, daha sonra okuyarak altına tekbirde rükûa geldikten sonra namazın bitiminde hutbeye, tekbir ile başlayarak Kur'an tilavetiyle bitirmesini emretti. Halbuki Emeviler bayram namazında birinci riikûda dört, ikinci rükûda üç tekbir getiriyorlardı. Bayram namazı bittikten sonra bütün ordu halkına bir ziyafet çekildi.

Süleyman bin Kesir tarafından verilen bu ziyafet, ordugâhın bir tarafında kurulmuş olan büyük bir otağda hazırlanmıştı. Komutanlar, subaylar, askerler büyük bir şenlik içinde sofraya oturdular. En başta yer alan Ebû Müslim, her zaman olduğu gibi, büyük bir sessizlik içinde yemeğini yiyor, kapının ötesinde ufuktan başka hiçbir luidudu olmayan o geniş ovaya dikkatli dikkatli bakıyordu. Çevresinde oturan nakipler, komutanlar bu ciddi adama büyük bir saygı gösteriyorlardı. Bir kısmı da katılacakları savaşların kim bilir, nasıl korkunç olacağını düşünüyordu.

Şia ordusu yemeği bitirdiği zaman öğleyin geçmişti. Herkes sıırlardan kalkarak hazırlık yapmaya, kendi ailesiyle meşgul olmaya kıışladı. Yalnız Ebû Müslim, böyle kısa bir sürede, büyük bir kalabalık halinde kendine katılan askeri kuvveti yeni bir düzene sokmaktan başka hiçbir şey düşünmüyordu. Bununla birlikte, bu kuv-

vct gçrok Merv şehrinde bulunan Nasr bin Seyyar'm, gerek dışarıda ordugâh kuran Kirmanî ile Şeyban'ın maiyetlerinde bulunan askerî kuvvetlere nisbeten küçük bir kuvvet idi. Ebû Müslim yalnız kaldıkça Halid'i refâkatinden ayırmazdı. Çünkü ona son derece güvenirdi. Ebû Müslim yemekten kalkınca Halid'le birlikte ordugâhın bir tarafında, Merv şehrine ve etrafında bulunan askerlere nazır yüksek bir yere gidip durdular.

Ebû Müslim, maiyetinde bulunan askerî kuvvetin, rakiplerinin askerlerine nisbeten daha az görünce sangını arkaya doğru kaydırđı, çok az gülen bu adam tebessüm etti, dönüp Halid'e baktı. Halid, vereilecek emri almaya hazır adam tavnıyla kendisine yaklaştı. Ebû Müslim, tatlı bir dille Halid'e sordu:

- Halid! Doğru söyle. Bizim azlığımızdan, düşmanın çokluğundan korkuyor musun?

Halid, gülerüzle cevap verdi:

- Hayır! Şia komutanımız olduktan sonra hiçbir şeyden korkmam. Hele niyetimizi ilân ettiğimiz günden beri çok kısa bir süre geçmişken, bu güne kadar Şiilerden bize katılan kuvvetin çokluğu bana büyük bir ümit verdi.

Ebû Müslim, Halid'in sözünü kesti:

- Haklısınız. Fakat zafer kazanmak için sayı üstünlüğü şart değildir. Zafer ancak birliği beraberliği korumak, tedbirli hareket etmek suretiyle kazanılır. Evet, düşmanlarımız sayı itibariyle bizden çoktur. Fakat her birinin amacı başka türdür. Birbirlerini yiyip bitirmekle vakit geçiriyorlar. Belki de biz savaş meydanına atılınca kadar, onlar birbirlerinin işini bitirmiş olacaklardır. Belki de onların bir bölümü, diğer bölümünün aleyhine olarak bize destek verecektir. Yemenliler Kirmanî ile, Hicazlılar Nasr bin Seyyar ile, Hâriciler ise ikisinin de aleyhinde değil midir? Bundan dolayı, sonuçta hepsinin nasıl perişan olacağını göreceksin.

Ebû Müslim konuşurken uzakta, ufkun sonunda bir karaltının tozu dumana katarak geldiğini gördü. Ona dikkatle bakıyordu. Sonra zarar verecek bir şey olmadığını anlayarak rahatladı. Halid bunu hayırlı bir müjde kabul ederek:

- Galiba, Şiilerden bir fırka, bize yardımcı olmak için geliyor, dedi.

Ebû Müslim cevap vermedi. Karaltıya dikkatli dikkatli bakmaya devam etti. Ona dair bir fikir elde edince:

- Şiilere mensup bir fırka olduklarını zannetmiyorum. Öyle olsaydı, siyah sancaklarıyla gelirlerdi. Bunlarda siyah sancaklardan eser yok, şeklinde konuştu.

Ebû Müslim ile Halid, o karaltıya bakarak bir süre daha beklediler. Nihayet toz, duman açıldı. Beyaz ve büyük bir filin üzerinde bir kubbe, kubbenin etrafında birkaç süvari, süvarilerin üzerlerinde piyade ve bir takım köleler, arkada kap kaçak, eşya ve mefruşat yüklü develerden oluşan bir kafilе görüldü.

Ebû Müslim ile Halid kafilenin bu halini, hele kendilerine doğru gelişini tuhaf buldular. Bakışlarını o tarafa çevirip ne olduğunu öğrenmeye çalıştılar. Kubbe kırmızı atlastan yapılmış, içinin görülmemesi için perdeleri indirilmişti. Filin alınına, boğazına, göğsüne kıymetli taşlarla işlenmiş gerdanlıklar ve diğer bir takım süsler asılmıştı. Güneş vurdukça taşlar parıl parıl parlıyordu. Filin sırtı ve iki yanı sarı atlas ile örtülmüştü. Önde aba giymiş, sanki sarmış uzun boylu bir adam filin yularını çekiyordu. Bu adam biraz daha yaklaşıncaya Ebû Müslim kendisini tanıdı. Çünkü bu, bizzat Dahhak idi. İbû Müslim derhal Gülnar'ın Kirmanî'nin oğluyula nişanlanmasını, İVihhak ile yapılan konuşmayı hatırladı, sanki Gülnar evine getiriyormuş gibi ürkütü. Fakat Dahhak, filin yulannı yanındaki köleye verdikten sonra, büyük bir saygıyla Ebû Müslim'e yaklaştı. Komutanlara mahsus bir selâm ile selâmladıktan sonra elini öpmek istedi. İ İni Müslim elini vermedi. Sert bir dille sordu:

- Maksudın nedir, çabuk söyle?

Dahhak, gülmeye başladı, Ebû Müslim'e iştittirecek kadar yavaş bir sesle:

- Efendim! Korkmayız, gelin sizin için getirilmiyor, dedikten M>ma sesini yükselterek:

- Burası Ebû Ali Kirmanî'nin ordugâhı değil mi, diye sordu.

İ lalid bağırarak cevap verdi:

Ahhak herif! Gözün kör mü? Siyah sancakları görmüyor muMin?

Dahhak şaşırmış gibi görüldü.

- Efendim, affediniz. Yolu kaybetmişiz. Galiba Kirmanî'nin ordugâhı orada, diyerek adını andığı ordugâhı eliyle işaret etti. Yere bakarak ensesini kaşımaya başladı.

Halid:

- Evet, orası, cevabını verdi.

Ebû Müslim, Dahhak'ın bu duruşundan herhalde bir maksat için geldiğini hissederek bir tarafa yürümeye başladı. Dahhak da arkasından gitti. Halid bulunduğu yerde kaldı. Ebû Müslim tek başına bir yere varınca durdu. Söze, Dahhak başladı:

- Efendim! Bu kızcağız, istemediği halde Kirmanî'nin oğluna gelin gönderiliyor. Yüzünüzü görmek için bir çare bulmamı, ordu-nuza yaklaşmamızı benden istedi.Çünkü kalbi...

Dahhak biraz öksürdükten sonra konuşmasını devam etti:

- Kubbeye doğru dikkatli bir gözle bakarsanız, gözlerini perdenin aralığından gizlice size çevirdiğini görürsünüz. (Gülerek) Yalnız bu konu hakkında bilginiz varmış gibi, kendisine bir kere bakmanızı rica ederim.

Ebû Müslim, o zamana kadar kendisine elli adım yaklaşmış bulunan kubbeye doğru gözlerini kaldırdı. Ay yüzlü bir güzelin perdenin arkasından baktığını gördü. Ebû Müslim kalbinde sevdaya yer veren bir kimse olsaydı, kendisine büyük ilgi duyan bu güzel kıza karşı böyle ilgisiz ve duygusuz kalamazdı. Ne yazık ki, bu adamın yaratılışından akıldan, dehadan, şöhret hırsından, gururdan başka bir şey yoktu. Bir kadına ilgi duymak, onun aklına bile gelmiyordu. Kalbi bir kadın için çarpmıyordu. Onun kalbi ancak ikbal hırsının, şan ve şöhretin esiriydi. Bu uğurda kan dökmekten bile çekinmiyordu. Hep menfaat peşinde koşan duyguları, akıldan ve dehadan başka hâkim tanımıyordu.

Oysa kendine ilgi duyan bu kız, hassas bir kalbin sahibi olarak doğmuştu. Fakat Ebû Müslim'i görmeden önce aşkın ve sevdanın ne olduğunu bilmiyordu. Âşğın kalbi ileriye dönük emeller ile doludur. Kimse bir âşık kadar ümit dolu yaşayamaz. Dahhak, Ebû Müslim hakkında söylediği sözlerle, Gülnar'ın hayal ve ümit dünyasını iyice genişletmişti. Artık bu hassas kız, sevdiği adamı memnun etmek için her güçlüğü kolay görüyordu. İşte bundan dolayı sırf sevdiği adamın ordugâhına yakın bir yerde bulunmak, onun dediğini yapmış olmak üzere, Kirmanî'nin oğluluyla evlenmeyi kabul etmişti.

Bölme Politikası

Dahhak, Ebû Müslim'i selâmladıktan sonra kabileye hitaben yüksek bir sesle:

- Arkadaşlar! Ebû Ali'nin ordugâhını ararken yanlışlıkla buraya gelmişiz. Haydi arkadaşlar! Şu görülen Yemen sancaklarına gidelim. Kirmanî'nin ordugâhı orasıdır, diyerek kabileye doğru gitmeye başladı. Filin yanına varınca yulan ele aldı. Sonra gelinin yolda olduğunu haber vermek için Kirmanî'nin ordugâhına bir köleyi müjdeci olarak gönderdi. Kirmanî, Gülnar'ın oğluyla nikâhını daha önce Merv beyinin evinde kıymış, mihrini de vererek işi bitirmişti.

Halid, Ebû Müslim'in Dahhak ile yalnızca konuştuğunu görünce ordugâha doğru yürümeye başlamıştı. Giderken kendisine doğru sür'atle bir adam yaklaştı:

- Emir nerede, diye sordu.

Halid, gelen adama emiri ne yapacağını sordu.

Gelen adam, eliyle Merv şehrini gösterdi:

- Kırmanî ile Nasr bin Seyyar arasında savaş başladı. Bakınız, nasıl çarpışıyorlar, dedi.

Halid, Merv taraflarına bakmayla başladı. Süvariler Emevi sancaklarını taşıyarak şehrin dışına çıkmışlar, Kirmanî'nin askerleri de kendi sancaklarıyla onlara karşı yer almışlardı. Her taraf, diğer tarafa yağmur gibi ok yağdırıyor, süvariler birbirleriye çarpışıyorlardı. O zamana kadar Ebû Müslim, Halid'in yanına gelmişti. Aynı durumu o da görerek, sevinçli ve heyecanlı bir ses ile:

- İşte beklenen zaman şimdi geldi, dedi.

Halid, derhal cevap verdi.

- Emir! Hücum için hazırlanalım mı?

- Hayır, sakın öyle bir şey yapma. Bugün bekleyiniz. Bakalım, bu savaşın sonucu ne olacak? Ona göre hareket edeceğiz.

- Nasr'ın savaşla meşgul olmasından istifade ederek, şehre saldırdı bulunsak daha uygun olmaz mı?

- Hayır, şimdilik böyle bir saldırı uygun değildir. Eğer böyle bir hücumla geçerse, belki de o iki düşman birbiriyle birleşirler ve bize karşı gelirler. Her halükârda yarı sabaha kadar bekleyeceğiz.

Ebû Müslim bu sözleri söyledikten sonra Süleyman bin Kesir'in evine doğru yürümeye başladı. Eve vardığı zaman nakipler orada toplanmışlar, kendisini soruyorlardı. Hep Halid bin Bermek'in fikrindeydiler. Savaşı büyük bir fırsat kabul ediyorlar, şehre derhal hücumla geçmesini uygun görüyorlardı. Fikirlerini Ebû Müslim'e söylediler. Delikanlı komutan bu fikri tekrar etti. Beklemek gerektiğini söyledi. Nakipler komutanlarının emrine itaat ederek sustular.

Akşam olup güneş batınca savaş halinde bulunan iki ordu silâh bıraktı, her biri kendi yerine çekildi. Bütün nakipler Ebû Müslim'in, ortaya çıkan bu fırsattan yararlanarak, şehre hücum etmediği için, büyük bir hatada bulunduğu inanıyorlardı. Ebû Müslim ise, bu tedbirin kesinlikle aleyhinde bulunuyordu. Her tarafı karanlık basınca Ebû Müslim Halid ve Süleyman ile ayrıca görüşmek istedi, diğer nakiplere geceyi büyük bir ihtiyat içinde geçirmelerini emretti.

Ebû Müslim, bu iki zat ile yalnız kalınca hazırladığı bazı plânlardan kendilerine söz etmek, bu konuda ne düşündüklerini öğrenmek istedi. Fakat tam bu sırada kapının çalındığı işitildi. Kapıyı açtılar, bir asker, sarığına bağlı bir adamı arkasında çekerek içeri girdi:

- Efendim! Bizden olmayan bir adam ordumuzdan geçiyordu. Kaçmasına fırsat vermeyerek hemen yakaladık. Efendimize getirdim, dedi.

Ebû Müslim feneri adama yaklaştırıp bakınca derhal tanıdı, "Dahhak!" demekten kendini alamadı.

Dahhak karşılık verdi:

- Evet, efendim. Benim.

Ebû Müslim'in bir işareti üzerine asker derhal Dahhak'ı bırakıp dışarı çıktı. Dahhak'ı içeri aldılar. Ellerini çözdüler. Ebû Müslim, Dahhak'a niçin geldiğini sordu.

Dahhak:

- Efendimiz nasıl emrediyor? Şimdi mi söyleyeyim, yoksa gizlice mi arz edeyim? Diyerek gizlice bir şey söylemek istediğini belirtti.

Ebû Müslim, Dahhak'ın maksudını anladı. Kendisiyle yalnız kalmak için çekilmelerini Halid ile Süleyman'a işaret etti. Halid ve Süleyman diğer bir odaya çekildiler. Ebû Müslim, Dahhak ile yalnız kalınca oturmasını emretti.

- İşte yalnız kaldık. Ne söyleyeceksen söyle, dedi.

Edepli ve terbiyeli bir şekilde diz çöken Dahhak cevap verdi:

- Efendim! Büyük bir cür'et olsa bile, fikrimi serbestçe arz etmememe lütfen izin veriniz. Sizi çok merak ediyordum. İki düşmanın birbiriyle çarpışmasına aldanarak ve bunu bir fırsat kabul ederek hücumu geçmenizden korkuyordum. Fakat hamdolsun, böyle bir şey yapmadınız.

- Demek, hücum etmeyişimizi uygun buluyordun, öyle mi?

- Evet efendim. Daha serbest konuşmama müsaade eder misiniz?

- Her şeyi rahat söyleyebilirsin.

Dahhak gülerek:

- Bana göre ordunuz bir tehlike geçirdi.

- Nasıl bir tehlike?

- Gelin ile Kirmanî'nin otağına vardığımız zaman bu adamın kendi oğlu, (gülerek) yani mübarek damat ile birlikte, Merv emiri Nasr bin Seyyar'a karşı savaşa çıkmış olduğunu anladık. Gelini, kökleriyle ve cariyeleriyle birlikte kendine hazırlanan odaya indirdikten sonra olup bitenleri öğrenmeye çıktım. Kirmanî'nin ordusunu, hepsi kuvvetli Yemenlilerden olmak üzere güçlü ve büyük gördüm. Muhtemelen onların sayısı, sizin askerlerden beş kat fazladır. Nasr bin Seyyar'ın ordusu savaşa çıktığı zaman bunun da kuvvetini çok büyük gördüm. Bunun üzerine merak ettim. Bunların birbirleriyle boğuşmalarına aldanırsanız da, şehre hücum edersiniz diye korkmaya başladım. Çünkü bu hücum sizin için büyük bir tehlikeydi. Gerçi onlar vakitlerini, birbirlerine düşmanlık yaparak geçiriyorlar. Fakat esas itibariyle aynı unsura bağlıdılar. İranlıların kendilerine hücum ettiğini görürlerse, aralarında düşmanlığı unutulur, derhal bu yabancı unsura karşı ittifak ederler. Bu, pek tabiiydi.

- Çok doğayı söylüyorsun. Daha ne gibi bilgilerin var?

- Bu konuda yapılacak ilk iş, iki ordunun arasını iyice açmak, düşmanlık tohumlan atmaktır. Asla birleşmemeleri için, böyle hareket etmek şarttır.

Ebû Müslim, Dahhak'ın bu tedbirlerine, ince plânlarına hayret etmekten kendini alamadı. Aslında kendisi de aynı tedbirleri almayı düşünüyordu.

- En iyi tedbir budur. Ben de buna karar vermiştim. Fakat yarın sabah iki tarafı da tuzağa düşürmek için, onları bu geceden itibaren aynlığa ve düşmanlığa sevk edecek en iyi hangi çareyi bulursunuz?

- Efendim! Bendenizden fikir almak mı istiyorsunuz?

- Öyle kabul etsek bile fikir almanın sakıncası yok. Düşüncelemini isabetli bulmazsam kendi fikrime göre hareket ederim.

Bir eliyle başını kaşıyan, diğeriyle düşmemesi için sarığını tutan Dahhak, kendi kendine gülerek: "Dahhak! Sen de adam oldun ha! Hak, emir senden fikir alıyor!" dedikten sonra tekrar ciddi bir görünüme büründü ve şöyle cevap verdi:

- Efendim! En iyi çare, önce Kirmanî'nin ordusunun arkasında ordu kurmuş olan Şeyban nâmına bir mektup yazmaktır. Bu mektupta söz arasında Yemenlilerin vefasızlıklarından, sebatsızlıklarından ve hayırsızlıklarından söz ederek, onları kötülemelisiniz. Kentlisine taraftar olduğunuzu, Yemenlilere galibiyetini arzu ettiğinizi bildirmelisiniz. Sağ kalacak olursanız, Yemenlilerden bir eser bırakmayacağınızı beyan etmelisiniz. İşte bu mektubu yazdıktan sonra güvenilir bir adama vermeli. O adam, mektubu götürürken Nasr bin Seyyar'ın ordusuna yakın bir yerden geçmeli, Nasr'ın adamları, herhalde bu zatı yakalayacaklar, elindeki mektubu alacaklardır. Bunlar mektubu okuyunca sizin Yemenlilere karşı kin ve düşmanlıkları bir kat daha artacaktır. Sonra yine Şeyban nâmına aynı yolda ikinci bir mektup yazmalısınız. Fakat bu sefer Yemenlilere bedel, Hicazlıları kötülemelisiniz. Bunlar hakkında da, aynı düşmanca ifadeleri kullanmalısınız. İşte bu ikinci mektubu da başka bir güvenilir adama vermelisiniz. Bu adam, Yemenlilerden meydana gelen Kirmanî'nin 1 m düşünün yanından geçmeli. Bunlar, bu adamı yakalayacaklar. Mektubu elinden alıp okuyacaklar. Sizi kendilerine taraftar kabul edecekler. 1 licazlılara karşı şiddetli bir saldırıda bulunacaklardır. Bu hileyi başarılı bir şekilde uyguladıktan sonra, yarın bunların arasında sa-

vaş başladığı zaman, muharebe meydanına inmek isterseniz iki orduyu da sizin lehinizde bulacaksınız.

Dahhak, bunu söyleyerek uzunca bir kahkaha kopardı. Ebu Müslim, Dahhak'ın bu plânından hoşlandığı için, onun gülüşüne tebessümle karşılık vermekten kendini alamamıştı. Gerçekten de bu tedbir büyük bir zekânın, bir kurnazlığın ürünüydü. Ebû Müslim, bunu takdir ediyordu:

- Dahhak! Sen görüdüğün gibi şaklaban, budala bir adama benzemiyorsun. Belli ki asıl mahiyetin çok farklı. Tarif ettiğin tedbiri, hemen şimdi uygulamaya koyacağım, dedi. Sonra kâtibe emir vermek için ayağa kalktı.

Dahhak! Ebû Müslim'in eteğine asıldı:

- Kulunuz için bir hizmet emretmez misiniz?

- Hayır, fakat güzel hizmetin karşılığı olarak sana bir hediye vereceğiz.

- Efendim, hizmetime karşılık herhangi bir mükâfat beklemiyorum. Zaten mükâfatı hak edecek bir şey de yapmadım. İhtimal ki, efendimize daha sonra değerli hizmetlerde bulunurum. Şimdi bendeniz çekilip gidiyorum. Hanımın yanma vararak, tarafınızdan kendisine selâm götüreceğim. Ona karşı muhabbet beslemediğinizi biliyorum. Fakat, gönlü sevda ateşiyle çarpan bu kızın memnun olması, bir gözlü kocanın yüzüne bakmaktan duyduğu üzüntüyü ve kederi gidermesi için bu selâma büyük bir ihtiyaç vardır.

- Bu tek gözlü koca kimdir?

- Kirmanî'nin oğludur. Çünkü bu adam yarım kördür. Fazla olarak gayet tuhaf bir kıyafeti var. İşe bu adam, bu haline rağmen onun meşru kocası sayılıyor. Fakat bu evliliğin bize ne büyük bir hizmette bulunacağını ileride göreceksiniz. Şimdi emrinizle gidiyorum. Gerekirse önemli haberlerle tekrar geleceğim.

Dahhak, Ebû Müslim'in elini öptükten sonra oradan çıkıp gitti.

Muharebe

Dahhak gittikten sonra Ebû Müslim ellerini birbirine vurdu. Halid ile Süleyman içeri girdiler. Ebû Müslim, ordu kâtibini çağırdı. Tarif ettiğimiz şekilde haberleşeceğini söyleyerek, kâtibe, Şeyban adına iki mektup yazdırdı. Bunları casuslukta usta olan iki adama vererek, birini Nasr bin Seyyar'ın, diğerinin Kirmanî'nin ordugâhları yakınından geçmelerini, yakalanıp mektuplar okunduktan sonra Şeyban'a götürmeyerek tekrar getirmelerini emretti.

Casuslar aldıkları emri harfi harfine yerine getirdiler.

Kirmanî, Ebû Müslim'in Hicaz kabileleri hakkındaki kin ve düşmanlığını içeren mektubu okuyunca onun Hicaz Arapları aleyhinde kendisiyle müttefik olduğuna inandı. Keza Nasr bin Seyyar, ikinci mektubu görünce Ebû Müslim'in Yemenliler aleyhinde kendisiyle hem fikir olduğuna kanaat getirdi. Hile, iki tarafa da, birbiri aleyhinde büyük bir teşvik hizmeti görmüştü.

Ebû Müslim, buralarda bulunduğu sıralarda, Abbâsîlere desteklerini sağlamak için kazaların ve sancakların halkıyla gerekli haberleşmelerde bulunmuştu. Bunun sonucu olarak, Nesa, İbyord, Mervurruz ile Merv köylerinin halkından pek çok kimse siyahlar giyerek peşpeşe kendisine katılmışlardı.

Ertesi gün sabahleyin iki ordu - her biri Ebû Müslim kendisine katılacak zannıyla - büyük bir sevinç içinde savaş meydanına atıldı. Ebû Müslim, hileyi tamamlamış olmak için gerek Nasr bin Seyyar'a, gerek Kirmanî'ye birer mektup yazmış, her birine: "İmam İbrahim size ve maiyetinizde bulunan adamları güzel muamelede bulunmamı emretti. İmam'ın emrinden dışarı çıkmayacağıma dair kesin söz ve-

riyorum" diye bildirmişti. Bu teminat ile iki tarafda kendisine yakınlık duyuyor, birbirlerine olan düşmanlıkları ve kinleri ise artıyordu. Savaş kızıştığı zaman Ebû Müslim maiyetinde bulunan nakiplerle ve diğer adamlarla birlikte atlara binerek savaş meydanına yaklaştı. Hiçbir taraf kendisine düşmanlık göstermedi. Ebû Müslim Kirmanî ile Nasr'ın hendekleri arasında bir mevkiye yerleşti.

Ebû Müslim, Kirmanî'yi fazla cesaretlendirmek sûretiyle tehlikeye düşürmeyi uygun gördü; ona "Seninle beraberim" diye haber gönderdi.

Kirmanî bunu büyük bir memnûniyetle kabul etti. Ebû Müslim, ona bilfiil katıldı. Böylece Kirmanî kuvvetlenmişti.

Fakat Nasr bin Seyyar bu durumu görünce Ebû Müslim'in ortada bir oyun oynamak istediğini derhal anladı, Kirmanî'ye haber gönderdi. "Sakin bu adama aldanma. Onun maksadı, senin ve adamlarının canına kıymaktır. Haydi, Merv şehrine gidelim. Aramızda bir barış antlaşması imzalayalım." diye bildirdi. Nasr'ın böyle hareket etmekten maksadı, Kirmanî ile Ebû Müslim'in arasını bozmaktı.

Kirmanî, Nasr bin Seyyar'ın nasihatini anlayınca ciddi ciddi düşünmeye, bu nasihatın doğru çıkmasından korkmaya başladı, kendi otağına çekildi. Ebû Müslim ise savaş meydanında kaldı, yerinden kılmıdamadı.

Daha sonra Kirmanî, üzerinde ince bir hırka bulunduğu halde, yüz süvari ile gelerek, iki ordu arasında bir mevkiye durduktan sonra Nasr bin Seyyar'a: "Geliniz, barış antlaşmasını imzalayalım" diye haber gönderdi.

Ebû Müslim, Kirmanî'nin bu sözleri söylediğini görünce, kurduğu plânların boşa çıkmasından korkmaya başladı. Bütün vücuduyla atının bazı yerlerini örten tam bir zirha bürünmüştü. Dolayısıyla okçuların attıkları oklardan etkilenmiyordu. Ebû Müslim, işte böyle tereddüt içinde hayret ederken yeni bir gelişme oldu. Tanınmamak için yüzünü, kapatan uzun boylu bir adamın, avuçlarını havada uçuşan oklara siper ederek, azgın bir at gibi, Nasr bin Seyyar'ın ordugâhına doğru koştuğunu gördü. Hareketinden ve kıyafetinden bunun Dahhak olduğunu anladı.

Dahhak büyük bir hızla Nasr'ın ordugâhına girmiş ve gözden kaybolmuştu. Kısa bir süre sonra, Nasr bin Seyyar'ın ordusundan bir süvari birliği ileri doğru hareket etti. En önde bulunan süvari sesinin

yettiği kadar bağırarak: "Babası maktül olan adam benim. Hars bin Süreye⁷in oğluyum. Alçak, soysuz Kirmanî nerede! Ortaya çık! Senin babamı öldürdüğün gibi, ben de seni öldüreceğim!" diyordu.

Süvari bunu söyledikten sonra, Kirmanî'nin ordusuna yıldıırım gibi saldırdı. İki taraf savaşa tutuştu. Nasr bin Seyyar'ın maiyetinde bulunan Hicazlılar bu hücum üzerine kuvvetlendiler. Daha sonra bir süvarinin Merv şehrinden çıkarak, atını öne doğru sürdüğü halde, Hicazlılar savaşa teşvik ettiği görüldü. Süvari, ak sakallı bir adamdı. Fakat ihtiyarlık, gayretini, faaliyetini ve cür'etini etkilememişti. Rüzgâr, göğsünü dolduran sakalını darmadağın ediyordu. Süvari durmadan bağınıyor, adamlarını savaşa sevk ediyordu. Ebû Müslim, süvarinin halinden ve tavrından Nasr bin Seyyar olduğunu anladı. Kendi kendine: "Emeviler perişan olmadan, bu adam yetmiş olsaydı belki devleti yıkılmaktan kurtarabilirdi. Fakat şimdi heyhat! Deve gibi doğru yeri kalmayan bir devlete bu biçare ne yapabilir? Delik büyük, yama küçük!.., demekten kendini alamadı.

Nasr ile birlikte süvari birliği hücumu iştirak etti. Kirmanî'ye galip geldiler. Kirmanî bir yara alarak attan aşağı düştü. Derhal katlini tamamladılar. Nasr bin Seyyar'ın emriyle cesedi kaldırılarak asıldı.

Ebû Müslim Kirmanî'nin maktül düştüğünü görünce üzölmüş gibi görünerek, Yemenlilerin büsbütün perişan olacakları zannetmişti. Fakat çok geçmeden Kirmanî'nin oğlu Ali, babasının intikamını almak için Nasr bin Seyyar'ın askerlerine hücum etti. Ebû Müslim artık hareketsiz kalmanın zarar vereceğini düşünerek, Kirmanî'nin oğlu Ali ile birlikte Nasr'ın askerlerine saldırmaya geçti. Nasr'ın ordusu, bu müşterek hamleye karşı dayanamadı. Geri çekilmeye başladı. Daha sonra iki taraf geri çekildiler.

Kirmanî'nin öldürülmesinden çok memnun olan Ebû Müslim, savaş meydanından dönerken oğlu Ali'nin katledilmesi için de bir çare düşünüyordu. Düşünüp taşındıktan sonra şimdilik onun öldürülmesini uygun bulmadı. Çünkü ondan daha tehlikeli bir düşman vardı. O da Nasr bin Seyyar'dı. Durum böyle olunca, Kirmanî'nin oğlunun desteğini kazanarak, Nasr'ın vücudunu ortadan kaldırdıktan sonra, hem onu, hem de Şeyban'ı mahvetmek daha akıllı bir hareketti.

Ebû Müslim, bu düşünceler içinde ordugâhına varınca nakipleri bir araya topladı:

Kayınpederinin Önünde Gelin

Fil üstünde kubbede Kirmanî'nin ordugâhına gittiğini belirttiğimiz Gülnar, oraya varmadan önce, karşılamak için Kirmanî tarafından gönderilen bir heyetle birlikte ordugâha ulaştırıldı, ordunun arkasında özel olarak hazırlanan bir çadıra indirildi. Gelin ile birlikte getirilen mal, eşya ve diğer malzemeler çadırın bir tarafına, gelin ise başka kadınların bulunmadığı bir bölmeye, Maşıta'sı ve bazı cariyeleriyle birlikte yerleştirildi. Bu gurbet diyanda iyice çaresiz kalan Gülnar, Maşıta'sından başka artık vefalı bir dost bulamadığı için, ondan bir an bile ayrılmaya dayanamıyordu. Reyhane de aynı duygularla hanımına bağlanmıştı. Onun rahatından ve mutluluğundan yalnız kendini sorumlu görüyor, maruz kalacağı tehlikeleri göz önüne getirerek, saadeti ve selâmeti için her fedakârlığa katlanmayı göze alıyordu.

Gülnar çadıra yerleşince Maşıta'sı kendisine yaklaştı, üstündeki gelinlik elbisesini çıkarmaya, ev elbisesini giydirmeye başladı. (Gülnar sessizliğini koruyordu. Maşıta, hanımının yüzüne baktı. (Gülnar'ın gözlerinden inci gibi yaşlar dökülüyordu. Reyhane, büyük bir üzüntüyle sordu:

- Hanımcığım! Niçin ağlıyorsunuz?

Fakat Maşıta sözünü bitirmeden kendisinin de gözlerinden akan yaşlarla boğazı tıkanı, fazla-söz söyleyemedi. Maşıta'nın bu halini gören Gülnar, cevap vermeye gerek görmedi. Gözyaşı dökmeye devam eden Reyhane, hanımının saçını örerek vakit geçirdi. Sonra kendini toplayarak hıçkırıkla boğazının bir kere daha tıkanmaması için, Hanımcığım! Soruma niçin cevap vermiyorsunuz?

Hanımcığım! Soruma niçin cevap vermiyorsunuz?

- Gülnar yaş dolu gözlerini kaldırarak Maşıta'sına cevap verdi:

- Niçin ağladığımı mı soruyorsun? Sanki sebebini bilmiyor musun? Şimdi biz neredeyiz? Babamın evini niçin bıraktım? Niçin buraya geldim? Orada rahat yaşamıyor muydum? Savaş meydanında, bir çadırda, okların altında işim neydi? Daha sonra nereye gideceğim? Ne hale varacağım?

Maşıta, hanımının üzüntüsünü gidermek istedi, gülümseyerek dedi ki:

- Hanımcığım! Kendinizi o kadar üzmeziniz. Kirmani'nin oğlu Ali'ye gelin oldunuz.

Onun için buraya geldiniz. Bütün bu ordu, emrinize tabidir. Artık buranın hanımısınız.

- Emir adını verdiğin bu Ali nasıl bir adamdır? Şu anda nerededir? Onu hiç görmedim. Şimdi görsem tanımam. Ah, babam hakımda ne zalimmiş. Fakat kabahat onda değil, bende. Görmediğim, tanımadığım bir adamla evlenmeyi ben niçin kabul ettim? Kocam olacak adamın evine geldim diyorsun. Fakat kendisi hâlâ ortada yok.

- Hanımcığım! Emir neredeyse gelir, şimdi bizi bulur. Çünkü biz geldiğimiz zaman onun babası Merv askerleriyle savaşmak için çıkmıştı. Belli ki, oğlu da babasına tâbi olmuş. Yakında yüzünde zafer şerefi parladığı, göğsü düşman kanıyla boyanmış bir ata binip buraya geleceğini göreceksiniz. Bu zafer, sizin için de bir şereftir. Ve bu şeref, hakim millet için çok büyük bir şereftir. Siz buna alışmadınız. Bir kere alışsanız anlarsınız. Hanımcığım! Zafer şerefi, hakikaten büyük bir şereftir.

Gülнар, savaş sözünü işitince birden bire ürkmekten kendini alamadı. Yine Farsça:

- Demek ki savaşla meşgul olan bir adamla evlenmişim. Halbuki siz bana öyle dememiştiniz. Kendisi Merv emiridir, her şey onun emrine tabidir, demiştiniz.

- Hanımcığım! İş öyleydi. Öyle deniliyordu. Anlaşılan, şehre girdikten sonra çıkarılmış. Fakat herhalde daha önce şehri nasıl ele geçirmişse, şimdi de çok geçmeden tekrar fethedecektir.

Gülнар, nerede bulunduğunu bir an için unuttu ve öfkeyle bağırdı:

- Şehri ister fethetsin, ister fethetmesin. Bence önemi yok. Ben bu adamı istemiyorum. Beni buradan kurtarınız. Reyhane! Beni al, istediğin yere götür. Allâh aşkına, beni buradan kurtar! İstemiyorum...

Maşıta sırf hanımına cesaret vermek, öfkesini ve üzüntüsünü gidermek amacıyla kendini gülmeye zorladı. Elbisesini değiştirmiş, ona yeni bir fistan giydirmişti. Gülнар, fistanın üstüne murassa bir kemer bağlamış; omuzlarına içi kürklü, işlemeli tiftikten bir şal atmıştı. Gülнар'ın yüzü yol yorgunluğundan kızarmış, yanakları pembeleşmiş, gözleri ağlamaktan solmuştu. Alnıyla gözlerinin arasında hüznün ve elem işaretleri görülüyordu. Yüzünde gülümseme çizgileri değil, korku ve endişe belirtileri kendini gösteriyordu. Bir büklüm olarak örülen saçı arkasına sarkıtılmıştı. Kulaklarında değerli taşlardan oluşan küpeler vardı. Boğazındaki gerdanlık, bileklerindeki bilezikler yansıttıkları ışıkla nazik tenini daha da güzelleştiriyordu. Gülнар, bu haliyle insan şeklinde bir meleğe benziyordu. Maşıta bu güzelliğe büyük bir hayranlık duyuyor, dikkatli gözlerle ona bakıyordu. Reyhane hanımının giyim kuşam işini tamamladıktan sonra oturmaya davet etti. Gülнар oturur oturmaz sordu:

- Dahhak, acaba şimdi nerededir?

Maşıta cevap verdi:

- O neredeyse şimdi gelir, bizi bulur. Biraz önce gördüm. Yükleri indirip yerleştiriyordu.

Sonra ellerini birbirine vurdu. Uşaklardan biri içeri girince Maşıta:

- Dahhak neredeyse buraya gönder, dedi.

Uşak:

- Efendim! Biraz önce çadırın kenarındaydı. Fakat sonra gitti. Nereye gittiğini bilmiyorum, cevabını verdi.

Uşağın verdiği cevabı merak eden Gülнар, sorgulayan gözlerle Maşıta'ya baktı. Maşıta cevap olarak:

- Haydi, çadırın kapısına kadar gidelim. Belki Dahhak'ı görürüz/, dedi.

Gülнар ayağa kalkarak kapıya doğru gitmeye başlayınca, Maşıta ıllı ıllı takip etti. Kapının yanında durup dışarıya bakmaya başladı. Fakat tam bu sırada, kapının yanında önlerine bir ok düştü. Gülнар oku görünce çok korktu, içeri doğru çekildi. Reyhane ise böyle

şeyleri görmeye alışmış olmakla birlikte, hanımına cesaret verme gereğini duyduğu için hiç telâşlanmadı. Gülerек dedi ki:

- Neden korktunuz, hanımcığım?

Korkudan titreyen Gülnar cevap verdi:

-Anlaşılan, bize çok yakın bir yerde savaşıyorlar. Aman yâ Rabbi!

Bu hal nedir? Beni buraya kim getirdi? Ben buraya gelmeye nasıl razı oldum? Ah, Ebû Müslim! Bütün bunların sebebi sensin!

Gülнар bu ismi sanki yanlışlıkla ağzına almış gibi utandı, kuşandaki mendili çıkararak gözlerini sildi.

Maşita, hanımının ne büyük bir felâketle karşı karşıya olduğunu ondan daha fazla takdir ediyordu. Fakat, onun acısını hafifletmeye çalışmaktan başka elinden bir şey gelmiyordu. Hanımının böyle gelin gelmesine engel olmadığı için vicdanına karşı büyük bir kusur işlediğini hissetti ve dedi ki:

- Hanımcığım! Savaşın yapıldığı yer, buradan uzaktır. Dışarı çıkıp bakabilirsiniz. Muharebe bu ordugâh ile şehir arasında vuku buluyor. Bu ok, tesadüfen buraya düştü. Haydi çıkalım. Gözlerinizle görünüz.

Daha sonra hanımının elinden tutarak istemediği halde çadın dışına çıkardı. Gülnar etrafa baktı. Savaş devam ediyordu. Süvariler birbirlerine hücum ediyor, oklar havada uçuşuyordu. Yalın kılıçlar süvarilerin ellerinde parlıyordu. Bazıları kalkan taşıyor, bazıları da mızraklarla savaşıyordu. Fakat en korkunç çarpışmalar süvariler arasında oluyordu. Dolayısıyla ok atımı az oluyordu. Çünkü ok ile yay genellikle piyadeye mahsus bir silâhtı.

Bu manzarayı uzun uzun seyretmeye dayanamayan Gülnar, içeri girdi. Arkadan Maşita da içeri çekildi, ikisi de sessizliğini koruyor, Dahhak'ın göremedikleri için büyük bir merak duyuyorlardı. Nihayet akşam yaklaştı. Grup vaktinin can sıkıntısı kendini göstermeye başladı. Gülnar iç sıkıntısı çoğaldı. Kalbinin sevmediği, gözlerinin görmediği, başkasının muhabbetiyle meşgul olduğu için seveceğini de ümit etmediği kocasının artık neredeyse gelip kendisini bulacağını düşünüyordu. Maşita, hanımının elini tuttu. Gülnar'ın elleri titriyordu. Maşita bunu görünce:

- Hanımcığım! Ellerinizi niçin titriyor? diye sordu.

Gülнар, büyük bir üzüntüyle:

- Kirmani'nin oğlu Ali ile veya sizin deyiminizle "kocam" ile bir araya gelme zamanının yaklaştığını düşünüyorum da, onun için üzülüyorum. Aman yâ Rabbi! Onun yüzüne nasıl bakacağım? Bu adam gerçekten benim kocam mıdır? Hayır hayır! Ona eş olmaksansa ölmeyi tercih ederim.

Sonra iki eliyle Maşita'nın ellerini tutarak:

- Reyhane! Beni ancak sen kurtarabilirsin, dedi.

Maşita, hanımını sakinleştirmek istedi:

- Hanımcığım! Çok fazla merak etmeyiniz. Her zorluğun bir kolaylığı vardır. Sizi kurtarmak için ne gerekiyorsa yapacağım. Kendinizi fazla üzmezsiniz. Fakat şunu rica ederim: O gelince kendinizi tutunuz. Kendisinden nefret ettiğinizi göstermeyiniz. Belki de bu adamdan hiçbir zarar gelmez. Henüz yüzünüzü bile görmediğinizi bu adamdan ne hakla nefret ediyorsunuz?

Gülнар, gözlerinin ucuyla Maşitaya bakıyor lisan-ı haliyle "Kalbinin Ebû Müslim'e esir olduğunu bilmiyor musun?" demek istiyordu.

Bunu anlayan Maşita gülümsedi:

- Amacınızın gerçekleşeceğine dair söz veriyorum. Fakat tedbirli ve sabırlı olmak gerekiyor, dedi.

Damat~

Biraz sonra at kişnemeleri, ayak sesleri işitmeye başladı. Gerek Gülnar, gerek Maşıta'sı bu seslerden ürktüler. Fakat Reyhane derhal kendini toplayarak:

- Anlaşılan savaşçılar, savaş meydanından dönüyorlar, dedi. Ayağa kalkarak kapıdan baktıktan sonra yerine döndü;

- Emir geliyor, size söylediğim gibi, her tarafı kan içinde olan bir ata binmiş. Şimdi yanınıza gelecek. Korkmayınız, dedi.

- Dahhak hâlâ gelmedi. Acaba şu anda nerede? Kendisine en fazla ihtiyaç duyduğumuz böyle bir zamanda bizi bırakıp gitsin! Bu nasıl adamdır?

- Hanımcığım! Belki de size ait bir iş için gitmiştir. Kendisini dinlemeden hüküm vermeyiniz.

O sırada Kirmani'nin uşaklarından bazıları odunların üzerinde mumlar getirerek çadmn etrafına diktiler. Çadır böylece aydınlatıldı. Gülnar, duyduğu üzüntüden dolayı ayağa kalkacak durumda değildi. Kötürüm gibi yerinde kaldı. Gürültü yavaş yavaş çadıra yaklaşıyordu. Biraz sonra kapının önünde bir adamın yüksek sesle:

- Gelin hanımın odası neresidir? diye sorduğu işitildi.

Gülnar bu sözleri işitince, söyleyen adamın damat olduğunu anladı. Kâbus görüyormuş gibi titremeye, gözleri bulanmaya başladı. O anda duyduğu şaşkınlıkla omuzlarını, buz gibi soğuyan titrek ellerini çarşafı ile örtmeye koyuldu. Maşıta derhal dışarı çıkarak, damadı kapıda karşıladı:

- Emir hazretleri! Hoş geldiniz. Velinimetim beyefendi yüreğinin bir parçası olan kızı hanımı size emanet ediyor. Sayenizde mutlu yaşayacağına şüphe etmiyor, dedi.

- Bundan emin olsun. Hanımefendiyi mutlu etmek için ne gerekiyorsa yapılacaktır.

Kirmani'nin oğlu bölmenin kapısına doğru yürüyerek:

- Hanımefendi nerede oturuyor, diye sordu.

- Efendim, gündüz yolculuğundan yorgun düştüğü için odada biraz dinleniyor.

Kirmani'nin oğlu, Maşıta'nın maksadını anlayarak:

- Ben de onun rahat etmesini isterim. Sadece saygılarımı ve sevgimi sunmak için kendisini görmeyi arzu ediyorum.

Damat bunu söyledikten sonra bölmenin içine girdi. Gelinin sürmüş olduğu güzel kokular her tarafa yayılmıştı.

Odada meraklı meraklı düşünerek oturmuş olan Gülnar Kirmani'nin oğlunun bu sözlerim işitince kalben biraz rahatladı. ()nun içeri girmesini bütün duygularıyla beklediği halde yere bakmaya kovuldu.

Damat içeri girip Gülnar'a bakınca kendini çok parlak, pek müstesna bir güzelliğin önünde görerek, geline saygıyla hitap etti:

- Gelin hanım! Hoş geldiniz. Rahat etmeniz ve mutlu olmanız için her şey hazırdır. İstedığınız her şeyi emredebilirsiniz. Buradaki hayatınızın, babanızın evindeki hayattan daha rahat ve daha huzurlu geçmesini dilerim, dedi.

Gülnar, kocalığa kabul ettiği adamı görmek için gözlerini kaldırdı. Damat, otuz yaşında, kısa boylu, geniş omuzlu bir delikanlıydı. İpekli bir aba giymişti. Bir yanında kılıç, kuşağında hançer taşıyordu. Başında kırmızı bir sarık vardı. Yuvarlak yüzlü, yuvarlak •.ıkaili, ufak bıyıklıydı. Bir gözü yoktu.

Damat Gülnar'a yaklaşınca kılıcının dizlerinin üstüne alarak, nuindeki kilime oturduktan sonra:

- Gülnar! Zararı yok. Rahat ediniz. Bu gece yorgunluğunuzu gidereceğinizi, gelişinizin uğurlu ve mübarek olacağını ümit ederim, 1 .elisiniz, Merv emiri ile muharebemize tesadüf etti. Allah'ın yardımıyla bugün zaferi biz kazandık ve öyle döndük. Ayağınızın beh4 eliyle, savaşın sonuna kadar zaferimizin devam edeceğine eminim, dedi.

(liilnar, utancından yere bakıyor, nasıl cevap vereceğini bilemi- M >nlu. Maşıta'nın aklına, böyle zor bir durumda çok faydalı bir fikir r.'ldı. 1 lamın, için büyük bir hizmette bulunmak amacıyla dedi ki:

- Emir hazretleri! Bundan kesinlikle eminiz. Buraya gelirken, böyle çadırlarda değil de, Merv şehrinde ikamet edeceğimizi bekliyorduk. İnşallah bu ordugâhta oturmamız çok sürmez.

Maşıta'nın bu sözleri, Kirmanî'nin oğlunu duygulandırdı:

- Biraz önce gelmiş olsaydınız, doğrudan doğruya şehre inmiş olacaktınız. Çünkü şehir elimizdeydi. Yalnız birkaç gün önce elimizden çıktı. Fakat, Allah'ın yardımıyla pek yakında yine elinize geçecektir, merak etmeyiniz, dedi.

Gülнар, Maşıta'nın söylediği sözlerden ne gibi bir maksat gözettiğini anlayarak utancından gayet titrek bir sesle:

- Anlaşılan, gelişimiz size uğursuzluk verdi. Bu durumda ayağımızın uğurlu geldiğini nasıl söyleyebilirsiniz⁹ Eğer böyle olsaydı doğrudan doğruya Merv'de imaret konağına inmiş olacaktık.

- Hayır, o kadar tevazu göstermeyiniz. Gelişiniz, bize gerçekten uğur ve bereket getirdi. Doğruyu söylediğimi en yakın zamanda göreceksiniz.

- Doğru söylüyorsunuz. Buna şüphe yok. Fakat biz uğursuzluğumuzu, bu çadırın önüne ayak bastığımız dakikadan itibaren etrafımıza düşen oklardan anladık.

Bunun üzerine Kirmanî'nin oğlu daha fazla hamasete ve mertliğe kapılarak, Gülнар'ı memnun etmek için her güçlüğü kolay görmeye başladı.

- Yarın, Allah'ın izniyle mutlaka İmaret Konağı'nda bulacaksınız, dedi.

Kirmanî'nin oğlu bu sözleri büyük bir hamaset duygusuyla ve sırf Gülнар'ı memnun etmek için söylemiş, fakat bu sözlerle yerine getirilmesi son derece zor bir vaatte bulunduğunu ilk başta hissedememişti. Maşıta onun yaptığı bu hatadan istifade etmek için derhal harekete geçti. Kirmanî'nin oğlunun büyüklüğünü ve mertliğini takdir eden gözlerle Gülнар'a baktı ve dedi ki:

- Hanımefendi! Emir hazretleri öyle diyorsa, dediği mutlaka olur. Yarın İmaret Konağına yerleşeceğiz, buna emin olunuz.

Kirmanî'nin oğlu cevap verdi:

- Evet, yarın mutlaka İmaret Konağı'nda geceleyeceksiniz.

Fakat öfkeli delikanlı sözünü bitirir bitirmez söz verme konusunda fazla ileri gittiğini anladı, şu sözleri de ilâve etti:

- Size şu kadarını söyleyebilirim ki, bu güzel yüze, İmaret Konağı'ndan başka bir yerde bakmak bana haram olsun, dedi.

Gülнар utancından gözlerini yere dikti. Parmaklarıyla çarşafının kenarını bükmeye ve susmaya başladı. Maşıta onun yerine cevap verdi:

- Emir! Ne kadar güçlü ve kuvvetli biri olduğunuz herkes tarafından biliniyor. Sözüünüzü yerine getireceğinizden eminiz.

Kirmanî'nin oğlu büyük bir kahramanlık duygusuyla ayağa kalktı:

- Şimdilik Allâh'a ısmarladık. Yann nasıl savaşaçağımı göreceksiniz. Şimdi yatağınıza giriniz, rahat rahat uyuyunuz, dedi. Kılıcını arkasından sürükleyerek kapıdan çıkıp gitti.

Kirmanî'nin oğlu çadırdan uzaklaşınca, Maşıta gülümseyerek Gülнар'a baktı, Farsça dedi ki:

- Hanımcığım! Verilen bu söz hakkında ne düşünüyorsunuz?

- Her şey mükemmel. Fakat bir şeyden korkuyorum. Yarın dediği gibi Merv şehrini ele geçirirse...

- Hanımcığım! Şehri tekrar almak öyle kolay bir şey değildir. Fakat bunu başarırca, o zaman size lâayık bir adam sayılır. O zaman Ebû Müslim'in hiçbir önemi kalmaz.

Gülнар, Maşıta'nın sözünü kesti:

- Böyle konuşma, Reyhane! Ebû Müslim zindanda zincire vurulmuş olsa bile onu tahtta oturanlara tercih edirim, dedi.

Maşıta, Gülнар'ın Ebû Müslim'e bu kadar ilgi duymasından etkilendi.

- O halde her şeyi Allah'ın takdirine bırakınız. Yarın ne olup ne olmayacağını kimse bilmez. Fakat Dahhak'ın ortadan kaybolması doğrusu beni çok meraklandırdı. Bu adamı birlikte getirişimizin sebebi, bize hizmet etmesiydi. Şimdi yemekhaneye gidip yemek yiyelim, sonrası için Allâh kerimdir, dedi.

Dahhak

Gülнар ile Reyhane çadırda yemek için ayrılan bölmeye gidecek, cariyeler tarafından hazırlanan sofraya oturdular. Tam bu sırada bir hizmetçi içeri girerek:

- Dahhak geldi. Kapıda emrinizi bekliyor, dedi.

Gülнар bu habere çok sevindi. Çünkü onu büyük bir merakla bekliyordu. Maşıta da aynı duygularla Dahhak'ın bir an önce gelmesini arzu ediyordu. Kirmanî'nin oğluna karşı nasıl oyun oynadıklarını söylemek, kendisinin de bu konuda ne yaptığını öğrenmek istiyordu. Uşağa:

- Dahhak'a sövle. Ortadaki bölmeye girsin. Ona yemek versinler. Biraz sonra hanımefendi kendisini görmek için yanına gidecek, dedi. Gülнар ile yemeği çabucak yedikten sonra onun bulunduğu bölmeye gittiler. Ö zamana kadar Dahhak yemeğini bitirmiş, kendilerini bekliyordu. Gülнар, Dahhak'ı görünce büyük bir sevinç duydu, kendisine saygı göstermek için ayağa kalkan bu dessas uşağa:

- Dahhak, neredeydin? sorusunu yöneltti.

Dahhak, elleri kuşağında saygılı bir halde duruyordu. Sarıği bir tarafa eğilmiş, sakalı karına karışık olmuş, oldukça tuhaf bir kıyafete bürünmüştü. Onun bu tuhaf halini gören Gülнар gülmekten kendini alamadı. Dahhak da uzun bir gülüşle karşılık verdi. Gülнар bir min-dere oturduktan sonra, Dahhak'a da oturması için işaret etti. Maşıta da bir tarafa oturdu. Dahhak dizlerinin üstünde durarak:

- Hanımefendi! İzin almadan gittiğim için kabahat ettim. Affınızı rica ederim, dedi. Maşıta cevap verdi:

- Bizi böyle nasıl yalnız bırakıp gidiyorsun? Beyefendi, hanımefendinin vanımdan bir an bile ayrılmaman için sana emir vermedi mi?

- Evet, öyle emretti. Emre aykırı hareket ederek kusurda buldum. Fakat hanımefendinin arzusunu ve iradesine hizmet etmek suretiyle hatamı gidermeye çalışıyorum.

Dahhak, bunu söyledikten sonra ellerini önüne bağladı, sanki utanandan sıkılıyormuş gibi yere bakmaya başladı.

Maşıta cevap verdi:

- Dahhak! Şaklabanlığı bırak. Neredeydin, çabuk söyle.

Dahhak:

-Sen ne demek istediğimi anlamamış olabilirsin, ama hanımefendi anladı, dedikten sonra Gülнар'a bakarak:

- Nasıl? diye sordu.

Gülнар:

- Galiba Ebû Müslim'in yanına gittin. Onu mu demek istiyorsun?

Dahhak bir kahkaha kopardıktan sonra aniden durdu, Maşıta hitaben dedi ki:

- Anlayanla anlamayanın arasındaki farkı gördün mü? Evet, hanımefendi! Ebû Müslim'in yanına gittim.

Gülнар, boynunu Dahhak'a doğru uzatarak:

- Peki, ne yaptın?

- Ne yaptığımı yarın anlayacaksınız.

Reyhane:

- Şimdi söyle. Biz de ne yaptığımızı söyleyeceğiz.

Dahhak:

- Zeki kız! Ne yaptığımı sana söyleyim mi? İmaret Konağı'na girmeden önce, zifafa girmemek için damat dostumuzdan söz aldım.

Gülнар, kendileri söylemeden önce Dahhak'ın konudan haberdar olduğunu anlayınca büyük bir şaşkınlık geçirdi, hayretle Maşıta baktı.

Dahhak, Maşıtaya dönerek:

Kendi yaptığım bir şeyi bilirsem, bu garip sayılır mı?

Reyhane:

Bu nasıl olur? Biz ondan böyle bir söz alabilmek için bütün ümüzü harcadık. Yavaş yavaş bu sonuca getirdik.

Fıkak temeli koyan bendim. Ben bunu Bevefeudi'nin evinden önce düşünmüştüm. Buraya geldiğimiz zaman, bütün şıvıvıtimi damadı görmek için harcadım. Bunun için sizi terk ederek

savaşın yapıldığı tarafa gittim. Emir (Ali) savaştan dönerken kendisini karşıladım. Gelinin geldiğine dair bilgi verdim. Sonra bir takım sözler söyleyerek, zihnini böyle bir taahhütte bulunmaya hazırladım.

Gülнар ile Maşıta Dahhak'ın kurnazlığına bir kere daha şaşıtlar. Reyhane dedi ki:

- Peki, daha sonra nereye gittin?
- İkinci damadın yanına gittim.

Dahhak bunu söyleyerek, sanki üzerinde bulunan renkli resimleri ve nakışları seyrediyormuş gibi çadırın tavanına gözlerini dikti. Gülmüyordu. Sonra odanın duvarlarına bakmaya başladı. Maşıta derhal sordu:

- Orada ne yaptın?
- Onu da yarım anlayacaksın?
- Rica ederim. Hanımefendinin başı için açık konuş. Şakayı bırak.

Dahhak, ciddi bir tavırla Gülнар'a cevap verdi.

- Ebû Müslim'in bu meydanda yalnız kalabilmesi için ne yapmak gerektiğini kendisiyle müzakere ettim.

Gülнар:

- Neler, düşündünüz, söyle.
- Dahhak kendisiyle Ebû Müslim arasında geçen konuşmayı kısaca nakletti. Sonunda:

- Doğrusu bu Horasanlı son derece akıllı, zeki bir adamdır. (Gülerek) özellikle benim akıllı bir dirayet sahibi olduğumu itiraf ediyor...

Reyhane:

- Canım, senin ne kadar akıllı olduğunu biz de biliyoruz. Şahide ihtiyacın yok.

- Reyhane! Sen yaman bir kızsın. Koltuklarımı kabartmak istiyorsun, öyle mi? Sanki beni kendine ram edeceksin. Fakat böyle bir şey ümit etme. Çünkü ben evlenmemeye söz verdim.

Gülнар, Dahhak'ın sözünü kesti.

- Dahhak! Kızcağızla alay etme. Zavallı sana ne kötülük yaptı?

- Hanımefendi! Sanki kendisi bu sözlerden hoşlanmıyor mu? Fakat mademki siz emrettiniz, mademki sizi seviyor, ben de kendisini affediyorum.

Gülнар, bu sözlere gülmekten kendini alamadı. Zaten Dahhak'ın verdiği bilgiler üzerine ferahlık duymaya başlamıştı. Maşıta da hanı-

minin duyduğu bu ferahlıktan dolayı memnun oluyordu. Dahhak'ın kurnazlığını, yaptığı güzel hizmetleri takdir ediyor, kendi kendine:

- Bu şaklaban adam, belli ki önemli bir kimsedir. Böyle bir görünümüne bürünmesi oldukça dikkat çekicidir, diyordu.

Daha sonra hanımına dönerek:

- Hanımcığım! Artık yatağa gitmek istemiyor musunuz?
- Peki, gidelim.

Gülнар, bu sözü söyledikten sonra ayağa kalktı. Dahhak da aynı şekilde hareket etti:

- Ben de gidiyorum. Belki de bu gece uyuyamayacağım. Beni arayıp da bulamazsanız, sakın kaçtığımı zannetmeyiniz.

Gülнар:

- İstedğin gibi hareket et. Rahatımız için yaptığın hizmetlerin mükâfatını unutmayacağız. Amacımızı gerçekleştirmeyi başarırızsa, istediğin her mükâfat senin için hazırdır. Şimdi gitmek istiyorsan git.

Dahhak, emirin yakınlarına mahsus otağda yatmak üzere çıkıp gitti. Kirmanî ile oğlu Ali, o gün akşam üstü Dahhak'ı gördükleri zaman, onu hafif ruhlı, yumuşak ahlâklı bularak ona özel bir ilgi göstererek bakmaya başlamışlardı. Hele Kirmanî'nin oğlu onun sohbetinden hoşlanmış, ona özel bir ilgi duymuştu.

Dahhak, o gece Ebû Müslim tarafından gönderilen casusun ordugâhın yanından geçtiğini, askerler tarafından yakalanarak taşındığı mektubun elde edildiğini, Kirmanî'nin kendi otağında oğulları Ali ve Osman ile birlikte Ebû Müslim'in mektubunu okuduğunu gözleriyle görmeden uyumadı. Savaşlarda Kirmanî'nin en büyük destekçisi olan bu iki oğlu, babalarından ayrılmıyorlardı. Bunlardan (>smen, Ali'den daha küçüktü. Dahhak, plânının başarılı olduğunu hissedince maiyet adamlarıyla uşağın yanındaki yatağına çekildi. Bu .ulam garip bir tecelli'ye mazhar idi. Kiminle görüşürse görüşsün, lulifmeşrepliğiyle, şaklabanhığıyla derhal ilgi kazanıyordu.

Ertesi gün sabahleyin iki ordu çarpışmaya başlayınca Dahhak •eyirci gibi durdu, her iki taraftaki gidişatı kontrol etmeye başladı. Kirmanî'nin, Nasr bin Seyyar tarafından teklif edilen antlaşmayı kabul etmeye hazırlandığını görünce, derhal yüzü kapalı olarak, Nasr'ın "ıluğâhına koştu, Hars bin Siireyc'in oğlunu, babasının intikamını •ılınaya teşvik etti. Bunun üzerine Hars'ın oğlu, savaş meydanına atıldı. -yukarıda da belirttiğimiz gibi - Kirmanî'yi öldürdü.

Yalnızlığında Ebû Müslim

Ebû Müslim'i, Kirmanî için tertip ettiği hilenin başarılı olduğundan dolayı kendi ordusunda pek sevinçli bir halde bırakmıştık. Nakipler akşam yemeğini yedikten sonra dağılınca Ebû Müslim kendi odasında yalnız kalarak, Merv şehrini kuşatan asker arasında nifak ve aykırılık çıkarmak için gerçekleştirdiği teşebbüslenn tamamlanması için kafa yoruyordu. Ebû Müslim yalnız kaldığı zamanlar arslan gibi diz çöküp oturur, harika zekâsıyla yeni yeni plânlar yapmaya koyulurdu. Oturmaktan usandığı zaman ayağa kalkar; sanki kafesteki aç ve yırtıcı bir kaplanın, yakında bulunan bir adama hücum etmeye hazırlanmış gibi, bulunduğu yerde gezinerek vakit geçirirdi? O sırada Ebû Müslim'in yüzü iyice sertleşir, abûs bir manzaraya bürünürdü. Kafasındaki korkunç düşüncelerin sıkıştırmasıyla bağırarak bir hâle gelir. Zoraki gülmek istese bile yüz çizgilerindeki dehşetli manzara buna engel olur. O gece hangi düşüncelerle vakit geçirdiğini öğrenmek için kafasının içini bir dürbünle kontrol etmek mümkün olsaydı, bütün dehâsıyla bir çok kanlı, feci, dehşetli sahalarda dolaştığı, hatta babası, kardeşi gibi en yakınları bile istisna edilmemek üzere azminde duran her hasım, her muhalif hakkında katl-ıdam, işkence, hapis, zincire vurma, esaret gibi bin bir türlü ceza hazırlamakla meşgul olduğu görülürdü. Ebû Müslim bülün bu vahşet tablolarını birer birer gözünün önünden geçirirken arada sırada Dahhak'ın derras hayalının gözünün önünden geçtiğini, kendisince pek eski kabul edilen herhangi bir hileyi onun sanki yeni bir keşif kabilinden olmak üzere söylemek için koşup geldiğini görüyordu. Ebû Müslim'in Dahhak'a iltifat etmesi, onun fikirlerine önem veriyormuş gibi görünmesi, işe yarar bir hizmet görebileceği

ümiyle, teşvik nev'inden bir hile idi. Oysa Dahhak, kendisinin gerçek durumunun Ebû Müslim'e gizli kaldığını zannediyordu. Fakat bu mümkün müydü? O kurnaz Horasanlı insanı görür görmez bir anda ruhunu okur, ne düşündüğünü daha o söylemeden anlardı.

Ebû Müslim Dahhak'ın nasıl derras, hilekâr bir adam olduğunu ilk bakışta anlamıştı. Ona görünüşte iltifat ediyor, gerçekte ise kendisi hakkında hiç de iyi düşünmüyordu. Dünya, özellikle o devirlerde, bir rekabet ve düşmanlık sahası haline gelmişti. İnsanoğlu karakteri, başkalarına hükmetmeye, emir vermeye çok yatkındır. İnsanlar, hayvanlar gibi, türlü türlü vesileler icad ederek birbirlerini yemek, mahvetmek için uğraşırlar. İnsan, kendi hemcinsinin üzerine canavar gibi saldırmak için daima fırsat kollar. Özellikle o devirlerde düşmanlık ve rekabet duyguları tam anlamıyla galeyana geliyor, insanlık büyük acılar çekiyor, rahat ve huzur büsbütün ortadan kalkıyordu. İmam İbrahim'in şüphe üzerine katle dair olan emri ise o karışıklığı daha şiddetli bir hale getirmişti.

Ebû Müslim, elinde ince bir değnekle oynayarak, halde, bu hallerle odada dolaşıp duruyordu. İşte bu sırada kapıda nöbet bekleyen bekçi içeri girerek dışarıda bir adamın huzura girmek istediğini söyledi. Ebû Müslim, gelenin Dahhak olduğunu anlayarak girmesine izin verdi. Dahhak bu sefer kıyafet değiştirmiş, sanki Mecûsi bir kâhinmiş gibi, üzerinde ince bir sarık bulunan İranlılara mahsus bir külâh giymiş olarak içeri girdi. Ebû Müslim, Dahhak'ı görür görmez, muhatabını korkutmamak için gülümsedi, yanına yaklaşmasını söyledi. Fakat Dahhak, Ebû Müslim'in kızarmış gözlerinden, bozulmuş duran alından çok önemli şeyler düşündüğünü anlayarak derhal kendini topladı, saygıyla durdu.

Ebû Müslim, Dahhak'a yönelerek :

- Hoş geldin, dostumuz Dahhak, dedi.

Dahhak, Ebû Müslim'in bu tevazuundan çok etkilendi, daha saygılı bir tavra büründü ve şöyle cevap verdi:

- Efendim! Gösterdiğiniz bu teveccüh iltifat edici sözleriniz liyakatimin kat kat üstündedir. Benim, kulunuz olmaktan öte bir değerim yoktur. En büyük mutluluğum sizi razı etmek, faydalı olmaktır.

Ebû Müslim, Dahhak'ın yüzüne bakarak:

- Bir Arap, bir İranlıya hiç kul olur mu? Bu nasıl söz, dedi.

Bu sözler karşısında biraz ürken Dahhak şu cevabı verdi:

- Efendim! Bütün Müslümanlar kardeşdir. Aralarında bir meziyet söz konusuysa o da takvadan ve cihattan ibarettir. Araplan bütün insanlığın üstünde tutan devlet işte yıkıldı. Bu yıkılışın en büyük sebebi, asabiyetten, kendi milliyetini öne çıkarmaktan başka bir şey değildir. Bendeniz bu fikirde olunca horasan kahramanı ve İmam hazretlerinin başkomutanı olan bir zata nasıl kul olmam?

Ebû Müslim biraz kımıldadıktan sonra gülmeye başladı, Dahhak'a oturması için işaret etti. Dahhak diz çökerek oturdu. Gözleri yerde susmaya devam ediyordu. Ebû Müslim sordu:

- Şimdi ne havadis getirdin?

- Emir! Hayırlı haberler inşallah... Elde ettiğiniz büyük başandan dolayı sizi tebrik etmek, verilecek yeni emirleri almak için geldim.

- Senin tedbirli hareket edişin, gerekli çabayı gösterişin, böyle bir başarının ortaya çıkmasına büyük katkıda bulundu. İnşallah zaferimiz ve sonuna kadar sürer. Sana lâyük olduğun makamı veririz.

- Efendimizin rızasından başka bir şey düşünmüyorum. Beni herhangi bir hizmette kullanmak istiyorsanız emrinize hazırım.

- Bugünkü gelişmeler hakkında neler düşünüyorsunuz? Dünkü tedbirlerini çok takdir ettim.

Dahhak iyi düşünüyormuş gibi, bir süre yere baktıktan sonra cevap verdi:

- Kirmanî'nin katlinden sonra, karşınızda rakip kalmaması için, oğlunun da öldürülmesini gerekli görmüyor musunuz?

- Peki.. Fakat Şeybani'yi ne yapalım?

Dahhak gülerek:

- Size karşı Şeybani gibi bir Hâricinin ne önemi olur? Bu adamın korkulacak hiç bir durumu yoktur.

- Neden korkulacak bir durumu olmasın? O da Kirmanî gibi asabiyet, asker sahibi bir adam değil midir?

- Siz Kirmanî'nin oğlunu katlediniz. İş Şeyban'a kalırsa, ben onun çaresini bulurum.

Ebû Müslim konuşurken Dahhak kiilâhına bakıyor, altında ne olduğunu öğrenmek istiyordu. Külâhın kenarından, Dahhak'ın başının traşlı olduğunu anlamıştı.

- Bu külâhı nerede buldun? Diyerek kiilâhı gösteriyormuş gibi, elindeki ince değneği külâha yaklaştırıp, sanki isteme)erek ona dokundu. Kiilâh yere düştü. Dahhak'ın traşlı kafası ortaya çıktı. Külâhın

düşmesine şaşırın Dahhak, yerinden sıçradı. Budala ve şaklaban bir görünüme bürünerek yere eğildi, külâhı alıp başına geçirdi.

Gülerek:

- Bir süreden beri Mecûsi dininde bulunuyorum, dedi.

Ebû Müslim, Dahhak'ın traşlı başından bir şey anlamamış gibi görünerek:

- Kâhinlik İranlılara mahsustur, Araplarda kâhinlik yoktur, cevabını verdi.

Dahhak, külâhının apansız yere düşmesinden dolayı duyduğu şaşkınlığı üzerinden attı. Ebû Müslim'in bunu bile bile yapmadığını düşünerek külâhını düzelterek:

- Efendim, insan bazen bir maksat için kılığını kıyafetini değiştirmek zorunda kalıyor. Ben de bu külâhı başıma koymamış olsaydım, çadınna kadar gelemezdim, dedi.

Ebû Müslim, Dahhak'ın sözüne inanıyormuş gibi göründü:

- Dahhak! Sen ciddilikte ciddisin, şaklabanlıkta şaklabansın. O anda içinde bulunduğun duruma uygun kıyafete bürünüyorsun. Şimdi ciddi konuşalım. Kirmanî'nin oğlundan kurtulmak için ne gibi bir çare düşünüyorsun?

- Efendim, bence bu adamı öldürmek hem kolay, hem güç.

- Ne demek istiyorsun?

- Benim göstereceğim tedbiri kabul ederseniz gerek bu adamın öldürülmesi gerekse bütün ordusunun imha edilmesi su içmek gibi kolay olur.

- Bu nasıl bir tedbirmiş şöyle bakalım?

- Merv beyinin evinde bulunduğunuz sırada, size tutkun olan o kıza küçük bir iltifatta bulunmanızı istedim, böyle bir hareketin ileride işinize çok yarayacağını söyledim. Herhalde bunu hatırlarsınız.

Ebû Müslim Dahhak'ın maksadını anlamışken kasten anlamamazlıktan gelerek:

- Evet. Onu hatırlıyorum. Fakat o zaman maksadınızı tam olarak anlamamıştım.

- Maksadım Kirmanî'nin oğlunun çadınnda, hatta yatağında bu kıza kendinize yardımcı bir konuma getirmektir.

- Peki ama o böyle bir şeye yanaşır mıydı?

- Evet, efendim. Yardım eder. Ben bu konuda kefilim. Fakat bir şartla...

- Peki, o şart nedir?

- Bu şartı yerine getirmek sizin için çok kolaydır. Bu kıza kendisini sevdiğinize, Kirmanî'nin oğlunun öldürülmesinin sizi memnun edeceğine dair bir alâmet gönderirsiniz. Onun alt tarafını ben yaparım.

- Peki, ne gibi bir alâmet göndermek gerekir?

- Sizin tarafınızdan gönderildiğinden şüphelenmeyeceği bir alâmet.

Ebû Müslim, Dahhak'ın yüzüne dikkatli dikkatli baktı; röntken suası gibi, kalbindeki sırları keşfetti ve dedi ki:

- Üzerinde mührüm bulunan yüzükten başka bir şey onu ikna etmez zannederim.

- Bana göre de en kuvvetli alâmet budur. Ebû Müslim, bu konuda tereddüt ediyormuş gibi yere baktıktan sonra:

- Fakat böyle bir alâmeti teslim etmenin ne kadar önemli olduğunu düşünebiliyor musun? Sana yüzüğümü teslim etmek, hayatımı teslim etmek demektir.

- Efendim, bunun ne kadar önemli bir iş olduğunu takdir ederim. Fakat başka bir şeyle onu kandırmak mümkün olsaydı, böyle ağır bir fedakârlığa katlanmanıza hâcet bırakmazdım.

Bunun üzerine, Ebû Müslim, yüzüğü parmağından çıkardı ve Dahhak'a teslim etti:

- İşte yüzük! Al, çabuk git. Bu gece mutlaka geri getirmen gerekir. Çünkü mührü tekrar almadan gözümde uyku girmez.

Dahhak, yüzüğü öpüp başına koyduktan sonra dedi ki:

- Belki bu gece hanımı göremem. Fakat yarın sabah mührü kesin olarak getirir, teslim ederim.

- O halde hiç vakit kaybetme, hemen yola çık.

Fakat Ebû Müslim "Biraz dur, beni bekle" diyerek odanın gizli bir kapısından kayboldu. Dahhak plânını başarıyla uyguladığı için büyük bir sevinç duydu. Etraftan gelen her sese kulak vermeye başladı. Ancak hiçbir şey işitilmiyordu. Biraz sonra Ebû Müslim döndü:

- Gidebilirsin. Bu işte başarılı olursan ödüle hak kazanırsın. (Sesini yavaşlatarak) Fakat kızın teklifimizi kabul ettiğini gördüğün zaman kendisine "Acele etmesin, daha sonra vereceğimiz işareti beklesin" söyle, anladın mı?

Dahhak "baş üstüne" diyerek dışarı çıktı. Ayakkabılarını dışarıda giyerek ayrıldı.

Geç Kalmak

Gülнар'a gelince, o gün sabahleyin uykudan kalktığı zaman iki orduyu savaşa hazırlanmış gördü. Kirmanî'nin kazanacağı zafer ile, bütün emellerinin mahû olmasından korktuğu halde Maşita'sı ile birlikte uzaktan savaşa nazır bir mevkiye durarak, muharebe sahnelerini seyretmeye başladı. Askeri perişan olduktan sonra Kirmanî'nin kendi ordusunun merkezine döndüğünü, sonra tekrar savaş meydanına giderek, muzaffer olmasına hemen ramak kaldığını görerek telâşa düştü. Nihayet daha önce de belirttiğimiz üzere Kirmanî'nin maktul olduğunu anladı. Arkasından Kirmanî ordusunun tekrar hezimete uğradığını, oğlu Ali'nin Ebû Müslim ile müttefiklik hücum ettiğini görerek bu ittifakı oldukça garip, imkânsız bir durum hatta çözülmesi zor bir muamma gibi telâkki ettiği halde Maşita'sı ile birlikte çadınna döndü. Gülнар'ın Ebû Müslim'in Ali'yle birlikte hareket etmesinden dolayı, fena halde canı sıkılmıştı. Maşitaya Farsça:

- Doğru mu, yanlış mı görüyorum. Ebû Müslim, Kirmanî'nin oğluna destek çıkıyor. Bu, nasıl olur? dedi:

Maşita cevap verdi:

- Hanımcığim! Gördükleriniz sizi yanıltmasın. Bu, mutlaka Ebû Müslim'in bir hilesidir. Dahhak geldiği zaman bize işin gerçeğini söyle.

Gülнар ile Maşita susmayı tercih ettiler, gözleriyle gördükleri şeylere akıl erdiremediler. Böyle bir vaziyette çadıra girerek Dahhak'ın gelmesini beklediler. Güneş battığı halde Dahhak gelmeyince Gülнар'ın canı sıkıldı. Üzüntüden yemek yiyemedi. Maşita ise onu teselli etmeye çalışıyor, bir takım vaatlerde bulunarak, ümitler vererek avutmaya çalışıyordu.

Bir süre sonra çadırın kapısında gem ve at kişnemesi sesleri işitildi. Gülнар ile Maşita'sı bu ses karşısında ürktüler. Gelenlerin Ali

ve adamları olduğunu anlayarak sessizce durdular. Ali, üstü başı kana boyanmış olduğu, gazap ve hiddet içinde bulunduğu halde içeri girdi. Gülnar, bu manzara karşısında büyük bir korkuya kapılmıştı. Böyle zor bir durumda nasıl konuşacağını bilemiyordu. Kirmanî'nin öldürülüşünden haberi olmamış gibi davranmaya karar verdi. Maşıta ise, gösterişli bir tavra bürünerek Emîr Ali'yi karşılamaya kalktı:

- Allâh ömrünüzü uzun etsin. Geride sizin gibi hayırlı evlâd bırakan bir kimse, ölmüş kabul edilmez. Elbette onun intikamını alacaksınız, dedi.

Maşıta'nın bu sözlerinden hoşlanan Kirmanî'nin oğlu, gözlerini Gülnar'a çevirdi ve dedi ki:

- Gelin hanımın varlığı bizim için büyük bir taziyedir. Babamın intikamını elbette o alçaklardan alacağız. Hele bir sabah olsun, onlara göstereceğiz. İnşallah yann akşam imaret konağında bulunuruz.

Sonra başındaki miğferi düzelterek, babasının öldürülmesinden dolayı duyduğu üzüntüye rağmen gülümsemeye çalıştı, Gülnar'a oturması için işarette bulundu. Kirmanî'nin oğlu Gülnar'ı ilk defa görür görmez, bütün kalbiyle sevdiği için onun karşısında bulunmak kendisine büyük bir teselli ve ferahlık veriyordu. Gerçekten de aşk garip bir maceradan ibarettir. İnsan için iki çelişkili durumu, hem mutluluğu hem felâket ararsanız onu aşkta bulursunuz. Aşk olmadığı takdirde insanın duygularının harekete geçmesi, emellerinin canlanması söz konusu olamaz. İnsan aşk gayretiyle harekete geçince sırf sevdiği şahıs veya iş için yaşamak ister. İnsanın bütün hayatı; açlarıyla, kederleriyle, sevinçleriyle aşk üzerine kuruludur. Kalbini her türlü sevgiye kapatan insanın normal bir hayat yaşaması mümkün değildir. Yaşasa bile nefsinin hakir, hayatı lezzetsiz ve anlamsız görür, hayvanlar gibi, bütün vaktini yiyip içmeye, yatıp kalkmaya ayırır. Oysa iç dünyası, aşk ışığıyla aydınlanan insan hayatı büyük ve değerli bir nimet kabul eder. Sevmek, sevdiğini elde etmek için her zorluğun üstesinden gelmeye çalışır. Çalışkan, cesur, fedakâr olur. Daima yükselmek, sürekli ilerlemek için çaba harcar.

Aşk, aynı zamanda ahlâkın en büyük bir mürebbisidir. İnsan ancak aşk sayesinde hayvani duygulardan sıyrılır, melekler gibi yaşamaya özen gösterir. Kalplerin birbirleri için çarpışması, lisanların anlaşması aşkı takviye eden en önemli etkenlerdendir. Fakat kalpler

bazen bir anda lisansız ve beyansız olarak da birbirini anlar. O anda aşk esir ettiği kalplere saadet ve felâket kapılarını birden açar. Fakat kalpler kendi özel lisanlarıyla konuşamazlarsa, meramlarını anlatmakta aciz kalırlar. Hiçbir kuvvet o kalpleri birbirine ısıdıramaz. Artak ortada ne lezzet, ne saadet, ne felâket kalır. Kendi kalbi aşkla dolu, sevgilisinin kalbi ise büsbütün bu işlerden uzak olan kimse muhabbetin cefa ve meşakkatini hiçbir lezzet duymadan kendisi yalnız olarak çeker. Zavallının kalbi durmadan çarpar, sevgilisinin kalbi ise suyu kesilmiş değirmen gibi hareketsiz durur

Kirmanî'nin oğlu, Gülnar'ın kendisini sevmediğini, kalbini başkasına bağladığını bilseydi kendisini işte böyle bir mevkide görecekti. Bunu bilmemesi, aksine karşılıklı bir sevginin varlığına inanması, aşk bedbahtlığının ne kadar elem verici olduğunu anlamasını geciktiriyordu. Kirmanî'nin oğlu Maşıta tarafından kendisine tevcih olunan taziye Gülnar'ın dilinden işitmiş olsaydı, hiç şüphe yok ki, babasının ölümünden dolayı duyduğu üzüntüyü büsbütün unutacaktı. Gülnar'ın suskunluğunu, utanma duygusuna bağlayarak kendisini mazur gördü. Maşıta'nın sözleriyle yetindi:

Bununla birlikte Gülnar Emir Ali'nin kendine yönelttiği sözleri cevapsız bırakmaya imkân göremedi:

- Emir hazretleri! Varlığınız, böyle bir felâket karşısında en büyük tesellidir. İntikam almanız için Allâh yardımcınız olsun, dedi.

Bu sözlerden çok hoşlanan Kirmanî'nin oğlu:

- İsteğinize uygun olarak intikam alacağımıza emin olunuz, cevabıyla karşılık verdi.

Sonra ellerini birbirine vurdu. Gelen şahsa Gülnar'a en güzel şekilde hizmet etmesi, bütün istekleri yerine getirmesi için emir verdi, ertesi gün yapılacak savaşa hazırlanmak üzere oradan ayrıldı.

Kirmanî'nin oğlu çadırdan çıkınca, Gülnar bu delikanlıya duyduğu fenalığın dolayı pişman olup, şefkat hisleri kabardı. Sessizce beklemeye koyuldu. Fakat bu merhametin etkisiyle, ona karşı muhabbet duymaktan korktuğu için, derhal Ebû Müslim'i düşünmeye başladı. Âşıkane duyguları heyecana geldi. Kirmanî'nin oğlunun hayali büsbütün zihninden silindi. Gülnar kendini Maşıta'sıvla yalnız görünce Farsça olarak:

- Bugün gördüklerimizi kendisine nakletmek için Dahhak ne /aman gelecek, diye sormaktan kendini alamadı.

Reyhane cevap verdi:

-Neredeyse gelir. Merak etmeyiniz. Dün kendisi de: "Geç kalırsam merak etmeyin" dememiş miydi?

- Bu adamın mutlaka bir derdi, bir maksadı vardır. Maiyetimde bulunmak, hizmetimi görmek için bizimle birlikte geldi. Oysa bütün vaktini başka yerlerde geçiriyor.

-Hanımcığim! Başka yerlerde vakit geçiriyor ise yine size hizmet etmek içindir. Dün böyle yapmadı mı? Gözden uzak olanı, gelmeden önce çekiştirmek gerekir.

Gülнар, Maşıta'nın sözünü keserek:

- Doğrusu, bu Arap kadar bize sadık bir adam görmedim. İşin en garip tarafı, kendisi hâkim millete mensup iken bize köle ve uşak olmayı kabul etmesidir.

- Hanımcığim! Fakat bugün iş değişti. Hâkim unsurun durumu, önceki gibi değildir. Hâkim unsurun eski birliği ve beraberliği, kahramanlığı ve cihangirliği şimdi nerede? Artık o eski günleri düşünen yok. Aynlık gaynık içinde bulunuyorlar. Artık, böyle bir unsura, "hâkim unsur" denilebilir mi? Vakıt geldi, yemeğe gitmeli mi?

- Peki, yemeğe gidelim. Bu şaklaban herif gelinceye kadar orada vakit geçirelim.

Maşıta kendi kendine:

- Ben bu adamın şaklaban ve budala olduğunu zannetmiyorum, diyerek hanımıyla beraber yemekhaneye gittiler.

Gülнар ile Maşıta yemek yedikten sonra bir süre dereden tepeden konuşarak vakit geçirdiler. Dışarıdan ne zaman bir ayak sesi işitseler, Dahhak'ın gelmekte olduğunu zannediyorlardı. Fakat çok bekledikleri halde kimse gelmedi. Beklemekten uykulan geldi. Gülнар yatağa gidip uzandı. Maşıta ona yakın bir yere oturdu. Gülнар bir taraftan uykusuzluğa dayanamıyor, diğer taraftan meraktan çatlıyordu. Bu halde gecenin bir kısmı geçti. Ordu halkı uykuya daldı. Meddahlar ile hafızların sesleri kesildi. Her taraf, derin bir sessizliğe gömüldü. Fakat Dahhak, hâlâ ortalarda yoktu. Nihayet Gülнар dayanamayarak uyudu. Hanımının yanı başında bulunan Maşıta'nın uykusuzluktan gözleri kapanıyor, kafası aşağı düşüyordu. Fakat birden uyanıyor, Dahhak'ın gelip gelmediğini kontrol ediyordu. O da sonunda fena halde yorulduğunu hissetti, kendini uykunun kollarına bıraktı.

Çok Ağır Bir Teklif

Maşıta bu hal ile uyuklayıp dururken Dahhak'ın gülüşüne benzeyen bir gülüş sesi işitti. Ürkerek gözlerini açtı. Gülen Dahhak'tı. Dahhak, çadır direğinin yanında duruyordu. Koca boyu ile sanki ikinci bir direk gibi dikilmişti. Maşıta ona bağırarak istedi. Fakat hanımını hatıra getirerek, onu uyandırmaktan, korkmasına vesile olmaktan çekindi. Dahhak'a yaklaştı. Yavaş bir sesle:

- Dahhak! Çok geciktin, bizi meraka düşürdün, dedi.

Dahhak, Maşıtaya arkasından gelmesini işaret ederek yürüdü. Maşıta ağır adımlarla onun arkasından gitti. Oradan çıkarak ışsız bir odaya girdiler.

Dahhak:

- Korkma, sana herhangi bir zarar gelmez, dedi. Maşıta'nın elini tutup sıktı.

Maşıta:

- Burada dur. Gideyim, kandili getireyim. Hem yüzünü göreyim, hem de sözlerini dinleyim dedi.

Dahhak Maşıta'nın elini bırakıp gülümseyerek:

- Galiba yüzümü görmeyi çok istiyorsun. Peki. Kandili al, getir.

Maşıta parmaklarının uçları üstünde yürüyerek Gülнар'ın odasından kandili getirdi. Direğin yanına koyduktan sonra oturdu. Dahhak da onun karşısında yer aldı. Ebû Müslim'e gittiği zaman başına koymuş olduğu külâhı kaldırmış, sarık sarmıştı. Orduda kendisini sarıklı bilirdi. Maşıta derhal söze başladı:

- Bu gece çok geç kaldın. Bizi büyük bir meraka düşürdün. Hanımefendi bugün Ebû Müslim'in, Kirmanî'nin oğluna yaptığı yar-

dımı görerek hem üzüldü, hem canı sıkıldı.Şu anda üzgün ve bitkin bir halde uyuyor, dedi.

Dahhak, Maşıta'nın sözünü kesti:

- Kirmanî öldürülmedi mi? İşte bu, Ebû Müslim'in ona verdiği desteğin sonucuydu. Bu destek, bu aileye-şayet- devam ederse ona mensup olanlardan tek bir kişi bile sağ kalmaz. Birer birer Kirmanî'ye iltihak ederler.

Maşıta Dahhak'ın sözlerini anlayamadı:

- Kuzum Dahhak! Öyle muammalı konuşuyorsun ki, ne dediğin bir türlü anlaşılıyor. Ne demek istiyorsan açık söyle.

- Reyhane! Sen gerçekten ahmak bir kızsın. Kafan hiç çalışmıyor. Açık konuşsam da anlamıyorsun. İşte yeteneksizlik buna derler. Her ne ise... Sana açıkça anlatayım. Bu Horasanlı herhangi bir insana yaklaşmaz. Kime selâm vermişse onu kendi uğruna mahvetmiştir. Onun ne yaman, ne dehşetli bir adam olduğunu ancak ben bilirim. Kirmanî'ye destek vermesi, sırf Merv emiri Nasr bin Seyyar'ın aleyhine yardıma kabul etmek maksadıydı. Ebû Müslim, Kirmanî'nin öyle çabucak ölmesini istemezdi. Fakat mukadderat onun ecelini çabuklaştırdı.

-Hanımımız, Kirmanî'nin öldürülmesinden sonra senin sağ kalışını çok merak etti. Seni görmek için kendisini uyandırayım mı?

- Biraz sonra uyandırırız. Şimdi sana gizli bir şey söylemek istiyorum. Bu işte hanımefendinin menfaati var. Onun için bana yardıma olman gerekiyor.

Maşıta iyi duymak için boynunu Dahhak'a doğru uzatarak:

- Ne gibi bir iş?

- Reyhane! Beni dinle. Kirmanî'nin katline çalışan bendim. Bunun oğlunun öldürülmesini kolaylaştırmak için yaptık. Çünkü Ebû Müslim'in gönlünü hoş ederek, hanımımızın arzusunu gerçekleştirmek için başka çare yoktu.

- Kirmanî'nin katline çalışan sensin ha! Şimdi de oğlunun öldürülmesi için çalışacaksın, öyle mi? Sen ne korkunç bir adamsın! Fakat bunu yapabilecek misin?

Dahhak gülererek:

- Bana yardım edersen yaparım.

Maşıta "böyle bir teklif karşısında duyduğu şaşkınlığı gizleyemedi:

- Ben sana nasıl yardım edebilirim? Kılıçlı bir adam mıyım? Ne kuvvetim var?

- Reyhane! Sözümü dinle. Öldürme olayı yalnız asker çokluğu ile olmaz. Kurnazlıkla, planlı hareketle de aynı sonuç elde edilebilir. Şimde ben Ebû Müslim'in yanından geliyorum. Kirmanî'nin oğlunu öldürecekimize dair kendisine söz verdim. Zaten Ebû Müslim ile görüştüğüm zaman bu konu hakkında konuşmuştuk. Ebû Müslim, hanım kız ile evlenebilmek için ilk önce böyle bir başarı kazanmalıdır. Onun en büyük düşmanı, Kirmanî ailesidir. Durum böyle olunca, her şeyden önce, onların varlığı ortadan kalkmalıdır. Bunlar ortadan kalktıktan sonra, diğer Arap askerlerini yenmek ve öldürmek kolaylaşır. O zaman zafer Ebû Müslim için kesinleşir. İşte bu sonucu elde etmek için gösterdiğim çareden başka yol yoktur.

Dahhak'ın bu canice teklifinden ürken Maşıta sessiz kalmayı tercih etti; cevap vermedi.

Dahhak onu böyle sessiz görünce ayağa kalktı:

- Beni bırak, hanıma gidelim. Bu işin ne kadar önemli olduğunu o, senden daha fazla takdir eder, dedi.

Maşıta da ayağa kalkarak omuzlarını kaldırdı.

- Hanımefendinin kendisini büyük bir aşkla sevmekten başka ona karşı hiçbir kötülükte bulunmamış olan bir adamın öldürülmesine razı olacağını hiç ummam. Kendisi adam öldürmeye alışkın bir kimse değil ki, buna razı olsun. Sen biraz burada otur. Ben gideyim, kendisini uyandırırım da öyle gel, diyerek oradan çıktı. Az sonra gelip kendisini çağırdı. Reyhane, elinde kandil yürüyor, Dahhak da arkasından gidiyordu.

Maşıta Gülnar'ın odasına vurarak içeri girdi. Gülnar uykudan uyanmıştı. Bir şala sarılmış olarak yatakta oturuyordu. Dahhak'ı Maşıta ile birlikte görmeyince nerede olduğunu sordu. Maşıta Dahhak'ı çağırdı. Dahhak içeri girdi ve büyük bir saygıyla durdu. Gülnar "otur" emrini verdi. Dahhak, küçük renkli kilime çöktü. O zamanki görgü kurallarına göre, bu tarzda oturmak, en terbiyeli bir oturuş sayılıyordu.

Kabul Etmiyor

Dahhak oturunca Gülnar ona yöneldi ve dedi ki:

- Çok geciktin ve bizi büyük bir meraka düşürdün. Sen de bilirsin ki bey babamın benimle birlikte gelmene müsaade etmesi, benden ayrılmamak, bana bakmak içindi. Çünkü ben kendimi hâlâ burada yabancı sayıyorum. Halbuki sen geldiğimiz zamandan beri burada bir dakika bile durmadın. Daima yoksun. Bizi merak içinde bırakıyorsun.

Dahhak yere bakarak cevap vermeyince Gülnar sanki kendini toplamış gibi tekrar söze başladı:

-Benim için gittiğini, mutluluğumu ve rahatımı düşündüğünü biliyorum. Fakat beni bu akşam öyle meraka düşürdün ki, âdeta canım çıkıyor zannettim.

Dahhak ciddi bir tavırla cevap verdi:

-Hanımefendi! Üzülmenize, canınızın sıkılmasına asla razı olamam. Beybabanızın başına yemin ederim ki, sizden yine size hizmet etmek için uzaklaştım. Şimdi nereden geldiğimi bilerseniz beni mazur görürsünüz

- Peki, nereden geliyorsun?

Dahhak, sözüne şahit gösteriyormuş gibi Maşıtaya bakarak:

- Siz uykudayken gecikmenin sebebini Reyhane'ye söyledim. Şimdi tekrar edeyim, zararı yok. Bir saat kadar Ebû Müslim ile görüştüğümüzden sonra şimdi Horasanlıların ordugâhından geliyor.

Bu ismi işiten Gülnar'ın yanakları kırmızılaştığı gibi, gözlerinde sevda alâmetleri belirmeye başladı. Mahcubiyetine mağlûp oldu, yere bakarak, buna o kadar önem vermediğini göstermeye çalıştı:

- Orada ne yaptın?

- Daha hiçbir şey yapmadık. Fakat ileride de hiçbir şey yapamayız da bütün çabamız boşa gider diye korkuyorum.

Gülnar, Dahhak'ın bu imasından ürktü:

- Hangi şeyden korkuyorsun?

Dahhak yavaş bir sesle:

- Çalışmamızın kendi aleyhimize dönmesinden korkuyorum. Bizim bu meşakkatli işe katlanmamız, buraya kadar gelmemiz Ebû Müslim ile ilgiliydi, değil mi? Fakat şimdi Reyhane'den öğrendim ki iş tersine dönecek.

Gülnar sorgulayan gözlerini Maşıtaya çevirince Maşıta hayretle karşılık verdi. Bunun üzerine Dahhak dedi ki:

- Hanım efendi! Sözümü garip karşılamayınız. Ne demek istediğimi gayet kısa cümlelerle ifade edeceğim. Bugün Ebû Müslim'in Kirmanî'ye olan desteğini tabii ki gördünüz. Bu destekle neyin amaçlandığını bilmez değilsiniz. Ebû Müslim'in, kendi düşmanına bu şekilde yardımcı olması hileden başka bir şey değildir. O, böyle hareket ederek iki maksat güdüyor. Birincisi ve en önemli maksadı, size sahip olmaktır. İkinci maksadı ise, Merv şehrinin ele geçirilmesidir. Kirmanî'nin oğlunun Ebû Müslim ile zahiren iyi geçinmesine aklanmayınız. Çünkü o da aynı maksadı takip ediyor. Bir taraftan size, diğer taraftan Merv şehrine sahip olmak istiyor. Bunlardan biri, diğerinin vücudunu ortadan kaldıramazsa amacına ulaşamaz. Kirmanî'nin oğlu, Ebû Müslim'in katledilmesini düşünüyor. Ebû Müslim de Kirmanî'nin oğlunu mahvetmek için çalışıyor. Her biri, diğerinin katline çare arıyor. Herhalde biri ölecek, diğeri kahraman olacak. Artık karar sizin. Hangisinin hayatta kalmasını ve zafer elde etmesini istersiniz?

Dahhak'ın verdiği bu bilgileri garip karşılayan Gülnar, onun ne demek istediğini tam olarak anlayamadı:

- Benim görüşümün bu işle ne ilgisi var? Doğrusu, burasını anlayamadım" dedi.

Dahhak, daha yavaş bir sesle konuşmaya çalışarak sözünü dinlemek için kendisine doğru boynunu uzatmış olan Gülnar'a:

- Kirmanî'nin oğlu Ebû Müslim'i katletmek için bir dikkatsizliğini bir zavıf ânını bekliyor. Böyle bir başarıyı ne zaman elde edebileyiz? Buna karşı Ebû Müslim de ondan daha önce davranmak, bir gafletinden istifade ederek onu öldürmek istiyor. Halbuki Rey-

hane buna rıza göstermiyor. Onunla aynı görüşüde bulunmayacağınızı ümit ederim.

- Dahhak! Sen galiba yanlış anladın. Reyhane, Kirmani'nin oğlunun başarılı olmasını istemez. Bunu hiç zannetmem.

- Gerçi Reyhane bunu açıkça söylemedi. Lâkin ben bu adamı kolayca öldürmesine yarayacak, sizi Ebû Müslim'e kavuşturacak bir yol gösterdim de bana zorluk çıkardı.

Maşıta Dahhak'ın sözünü keserek Gülnar'a yöneldi:

- Hanımcığım! İş öyle değil. Bana öyle bir yol gösterdi ki, bunu hiçbir zaman kabul edemeyeceğinizi bildiğim için reddettim.

Dahhak derhal cevap verdi:

- Hanımefendi! Siz bu adamın katlinden sonra Ebû Müslim'e kavuşmak istemiyor musunuz?

Reyhane:

- Fakat sen bu öldürme olayının hanımefendi vasıtasıyla gerçekleşmesini istiyorsun.

Maşıta'nın bu sözlerinden sonra telaşlanın Gülnar, Dahhak'a baktı. Dahhak omuzlarını kaldırmış, dudağını sarkıtmış olarak, kendini mahsus lisanla "siz bilirsiniz, bana ait değil" demek istiyordu. Gülnar kendini tutamayarak sordu:

-Dahhak! Doğru mu söylüyorsun, yoksa şaka mı yapıyorsun? Ne demek istiyorsun? Ben bu adamı öldüreceğim ha! Peki, bana hiçbir kötülüğü dokunmayan bu adamı ben nasıl ortadan kaldıracam? Böyle bir şeye imkân var mı? Sen delirdin mi?

- Hanımefendi! İstedığınız gibi hareket ediniz. Galiba burası hoşunuza gitti de vaadinizi unuttunuz.

- Hayır, vaadimi unutmadım. Niyetimi de değiştirmedim. Bunu sen de pekâlâ bilirsin. Fakat şurası da bir gerçek ki, teklifin çok korkunç!

Bunu üzerine Dahhak elini cebine sokarak bir yüzük çıkardı. Gülnar'a vererek:

- Hanımefendi! Bu yüzüğün sahibini tanıyor musunuz?

Gülnar yüzüğü alıp kandilin ışığında üzerindeki yazıyı okudu. Yüzüğün üstünde "Ebû Müslim" yazılıydı.

Yazıyı okur okumaz kalbi hızlı hızlı çarpmaya, duyguları galeyana gelmeye başladı. Dahhak'a bakarak dedi ki:

-Onun yüzüğü! Peki, bunu nasıl ele geçirdin?

- Çalmadım ya! Bizzat sahibi teklif ettiğim işin kendi arzusuna ve talebine uygun olduğunu isbat için alâmet olarak verdi.

- Ne tuhaf adamsın!... Şimdiye kadar sana inanmadım mı ki, delile, isbata gerek görüyorsun?

- Hayır, bana her zaman inandınız. Fakat işin önemi bunu gerektiriyor.

- Peki, bu yüzüğü getirmekte ki amacın nedin? O, bununla ne istiyor?

- Onun ne istediğini açıktan açığa söyledim. İsterseniz kısaca tekrar edeyim. Eğer biz bu çadır sahibini öldürmezsek, bu çadır sahibi, bu yüzük sahibini öldürecek. Her halükârda bunlardan biri, diğerini mahvedecek. Durum böyle olunca, birinin katline razı olmazsak, öbürünün öldürülmesine istemeyerek çalışmış olacağız. Oysa bu işi siz olmadan görmek mümkün değildir. İki şıktan birini tercih etmek size aittir.

Dahhak'ın maksadını artık tamamen anlayan Gülnar bu teklifi çok dehşetli buldu. Fakat kendisi gerçekten sevdiğine inandığı birinin öldürülmesiyle bütün emellerinin ve tasavvurlarının yok olup gitmesine gönlü razı olmuyordu. Çok zor bir durumda olduğunu hissederek sustu. Üçü de yere bakarak düşünüyorlardı. Sessizlik bir süre devam etti. Nihayet Gülnar sessizliği bozdu ve dedi ki:

- Dahhak! Beni öyle şaşırttın, öyle zor bir durumda bıraktın ki, doğrusu ne yapacağımı bilemiyorum. Ben adam öldürüp, katil olamam. Fakat ötekine fenalık gelmemesi için bütün kuvvetimle çalışacağım. Bundan fazlası elimden gelmez.

Dahhak gülererek cevap verdi:

- Ona fenalık gelmemesi için çalışmak mı? Pekâlâ, nasıl isterseniz öyle yapınız. Fakat ben şimdiden söyleyeyim: bu tereddüdün sonucunda ortaya çıkacak sakıncalı durumlardan ben sorumlu değilim.

Dahhak'ın bu tehdidinden korkan Gülnar daha fazla şaşırды, sessiz kaldı. Dahhak tekrar söze başladı:

- Hanımefendi! Siz bu çadıra tutuklu bulunuyorken, ona fenalık gelmemesi için nasıl çalışacaksınız? Doğası buna aklım ermiyor. Sahibi öldürülmeden önce siz bu çadırdan dışarı çıkamazsınız. Şu halde biz daha önce davranıp bu çadırın sahibini öldürmezsek, bu adam dostumuz olan zatı öldürecek. Biz de pişman olacağız. Fakat o zaman iş iştin geçmiş olacak. Herhalde emir sizindir. Biz, si-

zin emrinize tâbiyiz. İşin kârı, zararı hep size ait olacak. Nasıl uygun görürseniz, öyle yapınız.

- Dahhak! Ne korkunç bir teklifte bulunduğunu biliyor musun? Aman yâ Rabbi! Ben kendi elimle adam mı öldüreceğim! Bu nasıl teklif? Ne dediğini iyi düşün! Sen benim yerimde olsaydın ne yapardın? Bövle bir teklifi kabul edebilir miydin?

- Hanımefendi! Kabul etmek ne demek? Eğer ben sizin yerinizde olsaydım, bir lokma ekmek viyormuş, bir yudum su içiyormuş gibi, bu işi kolayca yapardım. Tereddüt etmek hatırıma bile gelmezdi.

Gülнар, Dahhak'ın bu canice teşviklerine korkuyla baktıktan sonra:

- Asla ... Asla ... ben bunu yapamam. Yalnız ona fenalık gelmesi için bütün kuvvetimle çalışırım. Yardıma gücüm yeterse...

Kesik cümleleriyle karşılık verdi. Biraz sustuktan sonra:

- Beni şimdi bırak. Meseleyi düşünüyüm. Bakalım, ortaya ne çıkacak, dedi.

Dahhak, ikinci buluşmada Gülнар'ı ikna edeceğini umarak ayağa kalktı:

- O halde yüzüğü bana geri veriniz. Sahibine iade edeyim. İvi düşündükten sonra dediğimi kabul edeceğinizden eminim.

- Yüzüğü mutlaka bu gece mi iade edeceksin?

- Evet. Mutlaka bu gece iade edilmesi gerekir. Çünkü bana ancak o şartla verdi.

Gülнар, sevdiği adamın yüzüğünü iade etmekle biraz geciktikten sonra kendini lopladı. Karşısında ayakta bekleyen Dahhak'a vüzüğü - istemeye istemeye - iade etti. Dahhak yüzüğü alır almaz, Gülнар ile Maşita'sını derin endişeler içinde bırakarak çıkıp gitti.

Muammalı Keşif

Dahhak buradan ayrıldığı zaman gece yarısı geçmiş, ay dağların arkasından ışıklarını sürükleyerek uzaklardan yer yüzünü aydınlatıyordu. Dahhak, Kirmanî'nin ordusundan uzaklaştıktan sonra bir tarafa çekilerek ciibbesini çıkardı. Kıyafetini değiştirdi. Sarığını bozarak özel bir şekilde bağladı. Sakalını taradı. Kuşağını güzel bağladı. Kıyafetini iyice düzeltti. Öyle bir şekle büründü ki, artık kendisinden şaklabanlıktan eser kalmadı. Sonra Şeyban'ın ordugâhına doğru yürümeye başladı.

Hâricilerin ordugâhu, Kirmanî'nin ordugâhının arkasında düz bir mevkide kurulmuştu. Bilindiği gibi Hâriciler her türlü hâkimiyetin, hükümetin aleyhindeydiler. Hakimiyetin Allâh'a mahsus olduğunu iddia ediyorlardı. "Allâh'tan başka hükmedecek yoktur" diyorlardı. Söz olarak davaları buydu. Fakat gerçekte hâkimiyeti kendi nefislerine tahsis etmek istiyorlardı. O halde şekil ve vasıtalar çeşitli olmakla birlikte o zamanlarda da hilafet talebinde bulunan diğer guruplar nasılsa, Hâricilerinde hilâfeti elde etmekten başka bir amaçları yoktu. Bunların reisleri olan Şeyban daha önce de belirttiğimiz gibi, Ebû Müslim'den evvel kendi adamlarıyla birlikte Merv'e gelmiş, şehri kuşatma altına almıştı. Aynı maksat için Kirmanî gelince onunla rekabete düşmüştü.

Merv şehrinin Emeviler tarafında tavin edilen emiri, yani Horasan valisi olan Nasr bin Seyyar ise akıllı, dirayetli, zeki ve güçlü bir adamdı. İki düşmandan birinin vereceği zarardan korktuğu zaman, diğerinin yanında yer alarak öbürüne karşı gelirdi. Dolayısıyla bu iki düşmandan hiçbiri kendini perişan bir duruma getirememişti.

Hikâyemizin desiseci ve hilekâr şahsiyetini temsil eden Dahhak'a gelince, bu adam mesleğinde direnen Hârici ileri gelenlerindendi. Bir-

kaç ay önce Merv şehrinin arkadaşları olan Hâricilere karşı mukavemet ettiğini, Kirmanî'nin kendi oğlunu Merv beyinin kızıyla evlendirmeye çalıştığını görüp anlayınca, Kirmanî'yi bir tuzağa düşürüp öldürmeyi düşündü. İşte bu amacına ulaşmak için kıyafet değiştirmeye, ahmak ve şaklaban gibi görünmeye, Merv beyinin hizmetine girmeye, hanım kıza kendini sevdirmeye, Kirmanî'nin evine gittiği zaman beraber giden hizmetçiler arasında refakat etmeye, bu vesileyle Kirmanî'nin teveccühüne mazhar olmaya, bir gaflet ânından istifade ederek, kendisini ve oğlunu öldürüp arkadaşları olan Hâricilerin rapsiz kalmalarına, şehrin istilâsında hizmet etmeye karar verdi. Nâsılsa bir hile yolu buldu. Kendini birkaç esirle birlikte Merv Beyine aldırıldı. Maşıta vasıtasıyla şaklabanlıkla hilebazlıkla kendisini hanım kıza sevdirecek güvenini kazandı. Bu süre içinde Dahhak Maşıta'yı tam bir âlet olarak kullandı, Kirmanî'nin oğlunu Gülnar'a sevdirmeye çalışmaktan geri durmadı.

Dahhak işte bu türlü faaliyetlerde bulunduğu sırada Ebû Müslim gelmiş, Merv beyine misafir olmuştu. Dahhak, derhal Ebû Müslim'in maksadını, gücünün, kuvvetinin derecesini anlayarak, onun için de bir tuzak kurmayı düşünmüştü. Bu sırada Maşıta Gülnar'ın Ebû Müslim ile evlenme meselesini yoluna koymak için kendisini Şia komutanının yanına gönderince fırsattan istifade etmek istedi, Kirmanî ile oğlunu katletmek için Gülnar'ı âlet olarak kullandı, Ebû Müslim'i yardıma ve destekçi yapmaya karar verdi. İşte bu dâssasça düşünceyle Gülnar'ın, öldürme işine, amaan gerçekleştirilmesine âlet olacağını Ebû Müslim'e temin ettiği gibi, Ebû Müslim'in kendisini sevdiğini her zaman kendisini düşündüğünü, eninde sonunda olacağını, kendi kendine uydurarak zavallı kıza söyledi. Dahhak bu plân ile gerektiğinde Kirmanî'yi, oğlunu ve icap edenleri Gülnar vasıtasıyla öldürttüktan sonra - dünim elverişli hale gelir gelmez - Ebû Müslim'i de ortadan kaldırmak içinde çalışacaktı. Eğer Ebû Müslim'i öldürmeye gücü yetmezse Kirmanî ile oğlunun katliyle yetinecekti. Çünkü Yemenliler reissiz kalınca herhalde yabancı bir unsur olan Horasanlılara bedel kendileri gibi Arap olan Hâriciler ile birleşmeleri kolay olacaktı. Dahhak, bu iltihak yolunda harcayacağı çabanın etkili olacağına emindi. Çünkü bir millet kendi ansında ne kadar bölünürse bölünsün, yine bir cismin parçaları gibi, birbirini çeker. Yemenliler Hâricilerle birleştikten sonra Ebû Müslim ile Horasanlılar yalnız ka-

lacaklardı. Bunların kuvvetleri, Arapların kuvvetine oranla azdı. O halde Hâricilerin galip gelmeleri, Merv şehrinin istilâ etmeleri, arzu ettikleri gibi Emevileri çıkararak Horasan'ın bağımsız hâkimi kesilmeleri müyesser olacaktı.

Dahhak, Merv şehrine yaklaşan Ebû Müslim'in Kirmanî'yi Şeybani ile Nasr bin Seyyar aleyhinde destek kabul edeceğini anlayınca, ona karşı kendisi de bu fikirde bulunduğunu göstererek iki emir arasında ayrılık ve nifak çıkarmanın lüzumunu görmüştü. Asıl maksadı Gülnar vasıtasıyla Kirmanî ile oğlunu katletmeye teşvikten ibaretken güyâ Ebû Müslim'in güvenini kazanıp teveccühüne nail olmak için bu tedbiri, kendi kafasından çıkar bir tedbir gibi göstermişti. Dahhak, Merv Beyinin hizmetinde bulunduğu süre ile Kirmanînin ordugâhına geldikten sonra zaman zaman gizlice Şeyban'ın ordugâhına gidiyor yaptığı plânlar, kurduğu tuzaklar hakkında bilgiler veriyordu. İşte bu sebepten, Ebû Müslim'in ulaşmasından sonra Şeyban, Dahhak'ın uygun görmesiyle düşmanca hareketlerde bulunmaktan çekinerek sakince vakit geçiniyordu. Hâriciler, Ebû Müslim ile Kirmanî arasında savaş çıkararak bunlardan birinin diğerini ortadan kaldırmasını veya Dahhak'ın hilesiyle Kirmanî'nin katledilmesini bekliyorlardı.

Dahhak'ın Ebû Müslim'in yanına giderek kendisini Gülnar vasıtasıyla Kirmanî'nin oğlunu öldürmeye teşvik etmesine bir gün önce Şeyban Dahhak ile birlikte karar vermişti. Şeyban, bu işte başarılı olursa Yemenlilere elçiler gönderecekti. Kendileri gibi Arap olan Yemenlileri kendileriyle birlik olmaya davet edecekti. Onlara Ebû Müslim'in Arap askerleri arasında ayrılığın ve nifakın daha şiddetli, daha elem verici bir şekilde hüküm ferman olması için harcadığı çabayı, kurduğu hile tuzaklarını söyleyecek, bu maksatla gönderdiği mektubu da kesin delil olarak gösterecekti.

Şeyban ertesi sabah Kirmanî'nin oğlunun öldürüldüğünü öğrenir öğrenmez, Merv şehrine hücum etmeyi kararlaştırdığı için savaşa hazırlanmak üzere askeri komutanları orduya gerekli talimatı vermekle görevlendirdiği gibi, askerleri kahramanlığa, cesarete teşvik etmek için de meddahlara, cahiliye devrini hamasete ve kahramanlığa dair şiirlerinden olan Antere'nin ve diğerlerinin destanlarını okumalarını emretmişti. Arap askerlerinin savaşlarda kahramanlık destanını okumaları âdetlendi.

Meddah İle Arkadaşı

Hâricilerin reisi ve başkumandanı olan Şeyban kendi otağında oturuyor, Dahhak'ın gelmesini bekliyordu. Gecenin bir kısmı geçtiği halde Dahhak dönmeyince Şeyban'ın canı sıkıldı. Gerek kendisinin, gerek ileri gelin komutanların uykuya yenik düşmüş olmalarından korktuğu için, söyleyeceği kahramanlık şiirleriyle, zafer destanlarıyla vakit geçirmek üzere bir meddahın çağrılmasını kölelerinden birine emretti. Köle, aldığı emir üzerine gitti. Biraz sonra döndü. Bir meddahın bir takım kahramanlık şiirleri, tanbur çalarak gayet güzel bir sesle terennüm ettiğini haber verdi. Şeyban:

- O sesi hangi tarafta işittin?
- Otağınızın bir tarafında ... Biraz kulak verirseniz sesi sizde işiteceksiniz.

Şeyban, uşağın gösterdiği tarafa kulak verince gecenin derin sessizliği içinde tanbur eşliğinde şarkı söylendiğini işitti. Meddahın derhal getirtmesini emretti.

Uşak, emri yerine getirmek üzere otağdan çıktı. Kısa bir süre sonra, arkasında uzun boylu, geniş omuzlu, küçük sarıklı, büyük sakallı, pek yaşlı bir adamla döndü. İhtiyarın bembeyaz sakalı, bütün göğsünü dolduruyordu. Üzerinde kırmızı bir aba vardı. Elinde bir tanbur tutuyordu. İhtiyarın yanında kısa boylu bir arkadaşı vardı, sarmış olduğu büyük sarıktan iki geniş uç dışarı sarkıyordu. Uzun biri arka taraftaydı. Diğeri, sanki göz ağrısına yakalanmış gibi, alının üstünde gözlerini örtüyordu. Gözleri kapalı olan bu kısa adam, arkadaşının kolunu tutarak yürüyüp gelmişti. Elinde küçük bir def tutuyordu. İhtiyar tanbur çalma konusunda büyük bir maharet sahibi olduğu gibi, arkadaşı def çalmada oldukça ustaydı.

HALK KÜTÜPHANF3İ

Şeyban, çok sayıda direkleri bulunan, büyük bir otağda, ortaya serilmiş olan büyük bir kilimin baş tarafında, bir minderde oturuyordu. İleri gelen devlet adamlarından ve ordu komutanlarından bir takım kimseler ise etrafında yer almışlardı. Meddahın girdiğini görünce oturup okumasını emretti.

Meddah, arkadaşıyla birlikte oturduktan sonra okumaya başladılar, Antere'nin ağzından çıkan bu şiirleri, cansız varlıkları bile etkileyecek bir tarzda terennüm ettiler. Şeyban, cahiliye devrine ait diğer kahramanlık şiirlerini de okumasını emretti. Tanburunu çalmaya devam eden meddah, cahiliye devrinin diğer ünlü şairleri Zihhey ve Tarafe'nin şiirlerini de okudu. Meddahlar kahramanlık şiirlerini okudukça komutanlar galeyana geliyorlar, aynı beyitleri onlar da tekrar ediyorlardı. Komutanlardan bazıları, eski Arapların en büyük savaş vak'alarından kabul edilen Besus ve Zikar'ın destan mankıbelerinin de okunmasını istediler. Zikar, Arapların en parlak zafernâmelerindendi. Çünkü Araplar o gün askeri meziyetlerini, cengâverce hücumlarını İranlılara karşı pek parlak bir zafer ile isbat etmişlerdi. Meddah bu destanların hepsini okudu. Kendisi tanbur çalıyor, arkadaşı da gözleri ağrıdığı için yere bakarak hem def çalıyor, hem okuyordu. Orada hazır bulunan herkes bu müzik ziyafetinden son derece hoşlanmışlardı. Devlet adamlarıyla hizmetçiler çadırın etrafında toplanmışlar, birbirlerine karışmışlardı.

Bu cünbüş devam ederken uşaklardan biri kalabalığı yararak Şeyban'a yaklaştı, kulağına gizlice bir şeyler söyledi. Şeyban derhal bir işarette bulundu. Orada bulunan komutanların ve diğer ileri gelenlerin hepsi ayağa kalktı, büyük bir izdiham içinde dışarı çıkmaya başladılar. Bu arada meddah da kendisine asılan arkadaşıyla birlikte avağa kalktı. Çadırdan dışarı çıkmak istediler. Fakat o sırada bir uşak gelerek meddahla arkadaşına, o civarda bulunan saray hizmetçilerine mahsus çadırlardan birine gelmelerini emretti. Meddah, kendisine tutunan arkadaşıyla birlikte çadırdan çıktığı zaman uzun boylu bir adamın otağın içine girdiğini, herkesin bir tarafa çekilerek kendisine yol açtığını, Şeyban'ın bu gelen adam büyük bir saygı göstererek yanına oturttuğunu, ona "Emir Şebib" diye hitap ettiğini gördü.

Birkaç dakika sonra Emir Şeyban ile Emir Şebib ve diğer bir emirden başka çadırdaki kimse kalmamıştı. Emir'in maiyetindekiler, hizmetçiler ve diğerleri otağın yakınında bulunan küçük bir ça-

dıra çekilmişlerdi. Meddahla arkadaşının bu çadıra gelmeleri isteniyordu. Bunlar şiddetli isteklere dayanamayarak çadıra girdiler; okumaya, tanbur ve def çalmaya başladılar. Fakat o sırada Emir Şeyban tarafından bir adam geldi. Emir otağında konuşmakla meşgul olduğu için gürültü yapılmamasını, konuşmanın bitiminde meddaha tekrar destan okutturulmak üzere şimdilik susulmasını istedi. Herkes bu emre uydu.

Şeyban ile Şebib

Emir Şeyban Emir Şebib ile, çadırda bulunan diğer komutanlarla yalnız kalınca Emir Şebib'i büyük bir iştihakla, samimi bir saygıyla karşılayarak diz dize dokunduracak derecede kendisine yaklaştırdı. Ona hitaben:

- Emir! Allah, yaptığınız güzel hizmetlerin mükâfatını ihsan huyusun. Artık ortaya çıkma zamanının geldiğini ümit ederim, dedi.

Emir Şebib, Ebû Müslim'in yüzüğünü cebinden çıkararak Emir Şeyban'a verdikten sonra:

-Yaptığım hazırlıkların Allâh'm yardımıyla, Emir hazretlerinin teveccühüyle başanlı olacağına şüphem yoktur, cevabını verdi.

Şeyban, Ebû Müslim'in mührünü büyük bir hayretle alarak üzerindeki yazıyı okudu. Ebû Müslim'in hakiki yüzüğü olduğunu anlayınca yanında bulunan bir emire dönerek:

- İşte bu, Horasanlı gencin mührüdür. Bunu alıp getiren adamın maharetini nasıl bulursunuz, dedi.

Emirlerden biri cevap verdi:

- Böyle kuru bir mührün bize ne faydası olur? O Horasanlı karşımızda ordugâh kurmuş Yemenliler ile birleşmiş, Kirmani'yi öldürdükten sonra oğlunu istediği gibi ittifak dairesine almış iken mühür ne fayda verir? İki işbirliği yaparak Merv emirinin aleyhinde hareket ederlerse -şüphesiz- onu yeneceklerdir. O halde bizim burada durmamızın bir faydası yoktur.

Şebib bu sefer Dahhak'ın gülüşüne benzemeyen bir şekilde gülererek sağ elini dizi üzerinde koymuş olmak vaziyeti ile yerinde iyi oturmaya çalıştığı, diğer eliyle sakalını kaşıyarak halde Emir Şeyban'a hitaben dedi ki:

- Bütün bunları yaparken, çok iyi düşünmeden bir adım bile ileri atmadım. Öyle zannediyorum ki aldığım tedbirler pek yolundadır. Bu konuda neler düşündüğümü size söyleyeceğim. Değiştirmeye ihtiyaç duyarsanız, uygun gördüğümüz şekilde değiştirelim.

Emir Şebib bu sözleri söyledikten sonra yabancı, kendisi gibi dessay, hilekâr bir adam bulunmasın diye etrafa dikkatli dikkatli bakmaya başladı. Şeyban derhal maksadı anlayarak:

- Rahat konuşunuz. Çekinmeyiniz. Burada sırrımızı dışarı taşıyacak yabancı biri yoktur, dedi.

Şebib:

- Bu gece veya yann Kirmanî'nin oğlunun öldürülmesine hizmeti olmasaydı, bir parça madenden ibaret olan bu mührün gerçekleri hiçbir önemi yoktu.

Şeyban hayretle sordu:

- Bu gece mi?

- Evet, bu gece katledilmesini istiyordum. Fakat herhalde öyle bir mevkide bıraktım ki öbür güne kadar sağ kalması mümkün değildir.

Emirlerden biri:

- Canım! Bunca nöbetçiler, bunca silâhşörler tarafından kuşatılmış durumdayken onu nasıl katledebileceksiniz?

Şeyban emirin sözünü keserek:

- Kurnazlıkla, planlı, programlı hareket etmek suretiyle bu işi kolayca gerçekleştirilecek. Emir Şebib'in ne büyük bir dahi olduğunu bilmiş olsaydınız, bu işi gözünüzde o kadar biiyütmezsiniz, dedikten sonra sözün tamamlanmasını istiyormuş gibi Şebib'e baktı. Şebib tekrar söze başladı:

- Kirmanî'nin oğlu öldürülürse, onun askerleri Ebû Müslim'in aleyhinde bizimle beraber birleşir. Çünkü hepsi Arap olan bu Yemenliler, İranlı olan Horasanlıları, -tabii ki- sevmedikleri gibi, Merv emirinin ordusunu teşkil eden Hicazlıları da çekemezler. Bunların şimdilik aleyhimizde birleşmeleri Kirmanî'nin oğlunun şahsi tesiri neticesidir. Fakat bu adam katledilirse, adamlarını Emir Şeyban'ın emrine âmâde hale getirmek çok kolay olur.

Bunu başardığımız gün onlarla tek vücut haline geliriz. Ebû Müslim'i öldürür, ordusunu perişan ederiz. Merv emiri Nasr bin Seyyar bize bu konuda gerekli desteği verecektir. Böyle bir yardımda bulunmasa bile, en azından tarafsız kalır.

Şeyban, Şebib'in sözünü keserek:

- Nasr bize mutlaka destek olacak. Çünkü bu sabah bana adam gönderdi. Bizimle birleşmek istediğini bildirdi.

Şebib:

- Kendisi desteğimizi istememiş olsaydı biz teklif edecektik. Şimdilik ilk yapılacak iş, Kirmanî'nin oğlundan kurtulmaktır. Fakat onu ortadan kaldırmak o kadar kolay değildir, hatta bunu benden başkasını yapması imkânsızdır. Bununla ilgili yaptığımız hazırlıkları anlatmak uzun sürer. Emir Şeyban hazretleri için en önemli noktalarını bilirler.

Şeyban başını eğerek, göz kapaklarını kapayarak "evet" cevabını verdi.

Sözü Şeyban'a yönelten Şebib devam etti:

- Maksada ulaşmak için o kadar zahmet çektim ki, anamdan emdiğim süt burnumdan geldi. Bu Horasanlıya âşık olan kıza ne diller döktüm. Ebû Müslim'in kendisini çılgınca sevdiğine inandırdım. Ona kavuşmak için, nişanlısı olan Kirmanî'nin oğlunu öldürmekten başka çare olmadığını anlattım. O da buna tamamen inandı. Halbuki bu kız Ebû Müslim için nasıl can veriyor ise Kirmanî'nin oğluda bu kız için öyle can veriyor. İnşallah hepsi bu aşk yüzünden geberirler. Gerçekte kendisini hiç sevmeyen, fakat amacına ulaşmak için seviyormuş gibi görünmeye karar veren, sevdiğini elde etmek için bu kıza doğaldan doğruya veya vasıtla Kirmanî'nin oğlunu zehir ve benzeri şeylerle katletmek hususunda ne yapılmak gerekiyorsa hepsini yaptım. Ebû Müslim'e karşı kendi hizmetinde pek sadık, pek fedakâr göründüm. O beni aldatıyor zannediyor. Halbuki asıl aldanan kendisidir. Kısaca söylemek gerekirse Ebû Müslim'i tam anlamıyla aldattım. Hatta bana o kadar aldı ki, o kıyı gerçekten sevdiğine, nişanlısının katlini kendisinden istediğine dair âlâmet olarak mührünü bana teslim etmekten çekinmedi. Gerçi mağrur ve saf kız ilk önce direndi. Fakat yarın kendisini tekrar sıkıştıracağım. Eminim ki yarın akşama kalmadan her şey yoluna girecek, iş bitmiş olacak.

Emir Şebib konuşurken, bütün dinleyiciler takdir edici gözlerle ona bakıyorlar, her sözüne kulak kesilmek için boyunlarını kendisine doğru uzatıyorlar, gözlerinin, dudaklarının hareketini büyük bir önemle takip ediyorlardı. Şebib onların bu durumunu görünce oksirdü, sanki önemli bir şev hatırlamış gibi gözünü yere dikerek

sustu Dinleyiciler tekrar söze başlaması için beklemeye koyuldular. Şebib tereddüt edenlere, şaşırana mahsus bir vaziyette kaşlarını çatıp oynattıktan sonra:

- Bir iş daha kaldı. Bunun için sizin yardımınız ve faaliyetiniz gerekiyor, dedi.

Herkesin gözü Şebib'e dikildi, kaldı:

Şeyban, cevap makamında sordu:

- O iş nedir?

- Bu Yemenlileri ittifak dairemize alabilmek için şimdiden yolu hazırlamak gerekiyor. Ta ki reisleri öldürülür öldürülmez derhal bize katılsınlar. Amacımız çabuk gerçekleşsin.

- Bunu ne zaman yapmalı? O adamın katlinden önce mi, sonra mı?

-Daha sonra başarısızlıkla karşılaşmamak için daha önce yolu hazırlamalı. Bu konuda emirlerin en büyüğü ile gizlice haberleşmek gerekiyor zannedirim. Ben bundan daha önemli işler ile uğraşmamış olsaydım bu görevi çok kolayca yerine getirirdim. Bunun için fazla külfete ihtiyaç yok. Yemenlileri Ebû Müslim'e düşman haline getirmek için onun kendileriyle Hicazlılar arasında ayrılık çıkarmak üzere baş vurduğu hileyi onlara söylemek yeter. Bu hileyi muvasalatı günü ben kendisine öğretmiştim. Onlar İranlıları zaten öteden beri sevmezler. Kendileri için kurulan tuzağı öğrenirlerse derhal bizimle birleşirler. Siz de böyle düşünmüyor musunuz?

Dinleyiciler:

-En uygun fikir budur, demekten kendilerini alamadılar.

Elini Emir Şeyban'ın omzuna dayayan Şebib, ayağa kalkarak:

-Şimdi bana müsaade ediniz, gideyim, dedi.

Şevban bağıarak:

- Nereye?

- Ebû Müslim'in yanına.

- Ebû Müslim'in yanma mı? Niçin?

-Yüzüğü kendisine iade etmek için... Çünkü kendisinden ayrıldığı zaman öyle söz vermiştim. Hileyi tamamlamak, o herifin katlini çabuklaştırmak için, Ebû Müslim'e vakit kaybettirmek üzere sözümü mutlaka derhal yerine getirmeliyim.

Yüzüğün İadesi

Şebib ayağa kalkınca bütün kumandanlar da aynı şekilde hareket ettiler. Şebib hiçbir şey söylemedi, hızla oradan çıkıp gitti. Onun ayrılmasından sonra Hârici ileri gelenleri birer birer yerlerine oturdular. Çok takdir ettikleri bu tedbirler hakkında bir süre müzâkerelerde bulundular. Çok neşeliydiler, tam tatmin olmuşlardı, takip ettikleri yolda başarıyı yakaladıklarına eminmiş gibi davranıyorlardı. Sonra meddahları, onların kulakları okşayan güzel seslerini tanbur ve def çalmaktaki maharetlerini hatırlayarak tekrar söyleyip çaldırmayı arzu ettiler. Şeyban ellerini birbirine vurdu. Gelen uşağa:

- Meddahlar nereye gitti? Onları al, buraya getir, dedi.

Uşak cevap verdi:

- Efendim! Meddah ile kör arkadaşı maiyet çadırındaydı. Orada emrinizi bekliyorlardı.

- Buraya gelsinler.

- Uşak, aldığı emre uyarak çadırdan çıkıp gitti. Biraz sonra dönerek:

- Efendim! Orada aradım, bulamadım. Galiba yatmaya gitmişler. Çünkü susmaları için haber geldiği zaman çok uykusuz görünüyorlardı. Hatta herkes otururken onlar buldukları yerde uykuya dalıyorlardı. Herkes çadırı bırakıp gidince onlar uykuda kaldılar. Galiba orada Emir hazretlerini emrini bekledikten sonra bir daha çağıramayacaklarını zannederek yatmak için çekilmiş olmalıdırlar.

- Bunlar ihsan almadan nasıl giderler? Böyle bir şey yapacaklarını zannetmem. Otağların her tarafını ara ve kendilerini bul. Bizi çok güzel eğledirdiler. Onlara ihsan vermek gerekir.

Uşak tekrar çıktı. Meddahları aradı. Sanki yer yarılmış, yere girmişlerdi. Hiçbir tarafta izlerine rastlayamadı. Uşak tekrar dönerek meddahları bulamadığını haber verdi. Şeyban, ihsan almadan gitmelerine üzüldü. Ertesi gün onlan bir daha arayarak ihsan verilmesini uşağa emretti. Çünkü emirlerin bu gibi adamlara hediye verme konusunda kusur göstermeleri cimriliklerine bağlanır, nekes diye şöhret bulmalarına sebep olurdu. Biraz sonra meclis dağıldı. Ordunun büyük subayları demek olan emirler yatmak için başkumandanının otağından çıkıp gittiler. Başkumandan kendi kendine kalınca ertesi gün Yemenli komutanlarla haberleşmenin sağlanması için yapılması gereken işleri düşünmeye koyuldu.

Şebib ise Hâricilerin ordugâhından uzaklaştığı zaman تنها bir tarafa çekildi. Elbiselerini değiştirerek eski şaklaban görünümüne büründü. Şeyban Ebû Müslim'in ordugâhına doğru yürümeye başladı. Horasanlıların ordugâhına vardığı zaman gecenin yarısı geçmişti. Ebû Müslim, o zamana kadar uyumamıştı. Düşmanlarına karşı bulunduğu mevkie göre kullanacağı vasıtaları, izleyeceği yöntemi son derece uyanık bir zihinle düşünüyordu. Dahhak yolda hiçbir engelle karşılaşmadan evin kapısına vardıktan sonra orada nöbet bekleyen görevlinin vasıtasıyla Ebû Müslim'in huzuruna girdi. Gündüz giydiği elbiseyi değiştirmeden uyanık kalmış olan genç kumandan Dahhak'ı görür görmez gerekli ilgiyi gösterdi.

- Dahhak! Hoş geldin, safa geldin. Amaç gerçekleşti, değil mi, dedi:

Yüzüğü baş parmağı ile şahadet parmağının arasında tutan Dahhak elini uzattı, büyük bir saygıyla Ebû Müslim'e yaklaştı:

- Buyurunuz efendim! İşte mühür, gerekli olan işi gördü. Mühür de sahibi de var olsunlar, dedi.

Ebû Müslim elini uzatarak mühürü aldı:
- Senin himmetin de var olsun. Herifi Harzem'e gönderebildin mi?

Ebû Müslim'in âdetiydi: Bir insanı idam etmek isterse "Bu adamı Harzem'e gönderiniz" derdi. Harzem, idam ve ölüm demektir.

Dahhak gülerken cevap verdi:

- Bu gece maalesef herifi gönderemedim. Çünkü hanım kız böyle acele işlere alışkın olmadığı için terrüddüde düştü.

Ebû Müslim ona uyararak gülümsedi:

- Beklemenin bir sakıncası yok. Varsın biraz geç olsun. Peki ama kız yarın veya öbür gün işi yapacağına dair söz verdi mi?

- Evet efendim! Mührü görür görmez sahibini memnun etmek için her şeyi göze aldı.

Dahhak'tan çok memnun görünen Ebû Müslim, oturması için işarette bulunduktan sonra:

- Bu işte başarılı olursan, Merv şehrini ele geçirir geçirmez, seni lâıyk olduğun makama yükselteceğiz, bunda en küçük bir şüphene olmasın, dedi.

Dahhak, Ebû Müslim'in bu teveccühüne alçak gönüllülükle karşılık verdi.

Yerinde duramayan Dahhak şöyle konuştu:

- Benim için en büyük rütbe, efendimizin güvenini elde etmekten ibarettir. Şimdi izin verirsiniz gideyim, emrinizi tamamlamayla çalışayım.

- Böyle acele etmeyi doğru bulmuyorum. Belki bunun bir zararı olabilir. Hanım kızı bir kere daha görüp kurnazlıkla, ustalıklarla ikna etmeden onun bu işe "evet" diyeceğini tahmin etmiyorum. Şimdi o, mutlaka uyuyordun Daha iyisi mi burada yanımda kal, yarın sabah gidersin.

Dahhak, Şeyban'a verdiği söz doğrultusunda gitmeyi istediği halde Ebû Müslim'in kalmak hakkındaki teklifini kabul etmekten başka bir yol bulamayarak sustu. Ebû Müslim de sükût ederek odada gidip gelmeye başladı. Dahhak, Ebû Müslim'in çok önemli bir konu düşündüğünü anlıyor, gitmesine izin vereceğini bekleyerek susmaya devam ediyordu. Aradan biraz zaman geçince Ebû Müslim, Dahhak'ın yanında birden bire durdu. Elini nazikçe omzuna koydu. Ebû Müslim'in bu ilgisinden çok hoşlanan Dahhak, onun söyleyeceği sözleri dinlemek için kulağını dört açtı. Ebû Müslim, dikkatli gözlerle Dahhak'ı baştan ayağa süzdükten sonra oldukça nazik ve yumuşak bir tavırla:

- Aklını ve zekânı ne kadar takdir ettiğimi, ahlâkına ne derece güvendiğimi biliyor musun?

Dahhak, Ebû Müslim'i büyük bir kurnaz, tam bir şeytan bildiği için, "*hain korkak olur*" sözüne uygun olarak, o dikkatli bakışları karşısında endişeye düşmüşken, bu yumuşak sözleri iştir iştir me-raktan kurtuldu ve rahat bir nefes aldı:

-Efendimiz mührünüzü kulunuza verdikten, sırlarınızı bana açıkladıktan sonra bunu nasıl takdir etmem, cevabında bulundu.

-Fakat ben hâlâ bir sırrı senden gizliyorum. Bunu da söyleyeyim mi? Emir efendimizindir. Nasıl uygun görürseniz öyle hareket ediniz.

-O halde dur, dinle.

Ebû Müslim, bunu söyledikten sonra, eli Dahhak'ın omzunda olduğu halde kendisini oturttu. Dahhak, o sim da öğrenmek için kulak kesildi.

Yeni Bir Sır

Büyük bir dahi, son derece kurnaz bir adam olan Ebû Müslim Dahhak ile oturduktan sonra, çok önemli bir sır verenlere mahsus bir tavırla dedi ki:

- Maiyetimde ne kadar fazla Horasanlı bulunduğunu, bunların bana olan itaatlerinin derecesini bilirsin. Bunların bazıları hariç, diğerlerinin hiç birine itimadım yoktur. Sırrımı bunlardan hiçbirine açamam. Şimdi aklıma çok önemli bir şey geldi. Bana olan muhabbetini ve sadakatini bildiğim, gücüne, kuvvetine ve dirayetine güvendiğim için, bu konudaki fikirlerinden yararlanmak istiyorum. Gerçi sen kendini ahmak ve şaklaban gösteriyorsun, fakat bana göre çok değerli bir adamsın, en yüksek makamlara lâyık olduğun bir gerçektir. Sakın Kirmanî'nin oğlunun öldürülmesi için yaptığımız plândan Halid bin Bermek ve Süleyman bin Kesir de dahil, adamlarımızdan hiç kimsenin haberi olmasın. Daha sonra işlerin tersine gitmemesi için bunları kimsenin bilmemesi gerekir. Hatırıma gelen şey üzerine şimdi başansızlıktan korkmaya başladım.

- Hatırınıza gelen şey nedir? Emir hazretleri!

- Düşünüyorum ki, biz Kirmanî'nin oğlunu öldürmeyi başardık, farz edelim. Bu durumda adamlarının bize katılacaklarına dair kim garanti verebilir? Onlar Araptırlar, biz ise İranlıyız. Bizden başkalarına katılmaları çok muhtemel değil midir?

Dahhak bilmernezlikten gelerek:

- Başkaları sözüyle kimi kast ediyorsunuz? Bana göre onlar hiçbir zaman Nasr bin Seyyar'a katılamazlar. Çünkü Nasr, onların en büyük emirlerini katletmiştir.

Ebû Müslim, Dahhak'ın sözünü keserek:

- Ben de bilirim. Onlar Nasr'ı sevmezler. Fakat diğer tarafta ordu kuran Hâricilere katılmaları büyük ihtimalle söz konusu değil midir? Sen Arapsın. Onları daha yakından tanırsın. Bu konudaki düşüncelerini açıkça söyle. Kendileri gibi Arap olan Hâricileri bize tercih etmeyecekler midir?

Bu sözler üzerine yere bakmaya başlayan Dahhak, büyük bir şaşkınlığa düştü, nasıl cevap vereceğini düşünmeye başladı. Soru gerçekten garipti. Kendini toplayarak ve saf görünmeye çalışarak:

- Öyle zannediyorum ki, Araplan tercih edeceklerdir, dedi.

- İşte ben de bunu düşünüyorum. Şimdiden buna bir çare bulmak lâzımdır. Aklıma bir şey geliyor. Sana gizlice söyleyeceğim. Uygun bulsan da, bulmasan da bundan kimsenin haberi olmayacak. Bu sır burada gömülmüş kalacak, anladın mı?

- Efendim! Her emrinizi yerine getirmeye hazırım, söyleyiniz.

- Buraya geldiğim günden beri, Hâricilerin ordugâhında dolaşmış olduğum casuslardan aldığım bilgilere göre, bunların bize ve Kirmanî'nin oğluna karşı gelebilmeleri için Merv Emiri Nasr bin Seyyar ile iş birliği yapmaya çalıştıkları anlaşılıyor. Şimdi düşünüyorum ki, Hâricileri Nasr'ın ittifak dairesine düşürmeden önce, onları Kirmanî'nin oğlu ile Nasr'ın aleyhine kendime müttelik haline getireyim. Zaten ben Kirmanî'nin oğlunu öldürdükten sonra Nasr bin Seyyar'ın aleyhine bize destek olmak şartıyla bütün Yemenlilerin kumandanlığını Emir Şeyban'a vereceğim. Çünkü İmam hazretlerine yapacağımız yardımdan, vereceğimiz destekten asıl maksat Emevi saltanatına son vermek, hilâfetin başka bir hanedana geçmesini sağlamaktan ibarettir. Horasan'da Merv'i veya başka bir şehri fethetmek değildir. Şehirlerde gözümüz yok. Bu sırrı büyük bir gizlilik içinde sana söylüyorum. Bir kuşun bile bunun kokusunu aldığını öğrenirsem seni bir dakika bile sağ bırakmam. Sen de pekâlâ bilirsin ki, ben İmam Hazretlerinin emirlerini büyük bir titizlik içinde yerine getirir, en küçük bir şüphe üzerine adam idam etmekten çekinmem.

Dahhak, büyük bir gizlilik içinde kendine söylenen bu sır, işine çok yaradığı için, son derece memnun oldu, bütün duygularını ortaya koyarak Ebû Müslim'e cevap verdi:

- Emir hazretleri! Bizi tehdit etmeye, suîzanda bulunmaya sebep olacak bir kusur işlediğimi zannetmiyorum. Özellikle efendimiz, kalbimin derinliklerinde dolaşan en gizli sırları bile keşfedecek ka-

dar feraset sahibidir. Eğer benim hakkımda en küçük bir şüphe duyuyorsanız, hemen öldürünüz.

Ebû Müslim kurnazca gülümsedi ve dedi ki:

- Hem kalbinin içini, hem sadakatini gayet iyi bilirim. Fakat daha fazla emin olmak istedim. Bugün biz Merv şehrini ele geçirirsek, maksadımız mevki elde etmek, şahsi çıkar sağlamak değildir. Asıl amaç, bu memleketi Emevilerin hâkimiyetinden kurtarmaktır. Onlara bir kere iş başından uzaklaştırırsak, hâkimiyeti elde edecek kimsenin şahsiyetine o kadar bakmayız. Kirmanî'nin oğlunun öldürülmesinden sonra Hâricilerin Yemenliler ile birleşmelerinden korkuyorum. Hâriciler bize düşman kaldıkça, özellikle Merv emiri Nasr bin Seyyar'ın ittifak dairesine girerlerse, bize fena halde yoracaklar. Buna fırsat vermemek için emirleri Şeyban ile görüşmek, onu ittifakımıza davet etmek için hangi vasıtalara baş vuralım? Arada bir ittifakın sağlanması için bu adamı, veya niifüz sahibi adamlarından birini tanıyor musun?

Dahhak, plânını oldukça kolaylaştıracak bu teklif karşısında büyük bir memnunluk duydu. Sevinçli bir halde cevap verdi.

- Emir Şeybân'ı tanırım . Tanımıyor olsam bile kendisiyle görüşmek vasıta ve vesile bulmak zor bir şey değildir.

- Çok doğru söylüyorsun. Senin gibi akıllı ve güçlü bir adam için vasıta bulmak o kadar zor değildir. Seninle istişare ediyorum. Belki de bu konuda biraz vehme kapılıyorum. Sırnımı sana söyledim. Ne düşünüyorsan bütün samimiyetinle bana söyle.

- İmam İbrahim hazretlerinin başkumandanı olan efendimiz gibi bir zata karşı fikir beyan etmek, tedbir öğretmek haddim değildir. Fakat bu düşüncenizi o kadar isabetli buluyorum ki, âdeta efendimizi tebrik edeceğim geliyor. Hele hele inkılâp teşebbüslerinizin gerçekleşmesi için takip ettiğiniz asıl maksat işi çok fazla kolaylaştırıyor. Çünkü bu Hâriciler Merv şehrini ele geçirmenin dışında başka bir maksat takip etmiyorlar. Merv'i ele geçirmelerine razı olursanız, diğer fetih hareketlerinde size en büyük desteği vereceklerine şüphe etmeyiniz. Hâriciler, İranlılar kadar Hicazlıları da sevmezler. Buna emin olunuz. Onlarla işbirliğine giderseniz size çok büyük hizmette bulunabilirler.

Ebû Müslim, Dahhak'ın mütalâalarından ve fikrinden pek memnun görünerek:

- O halde Emir Şeyban ile haberleşmek gerekir. Bu konuda senden başka kimseye güvenim yoktur. Bu işi yapabilir misin?

- Bendenize güveniyorsanız ferman buyurunuz. Emrinizi yerine getirmeye hazırım.

- Senden başkasına güvenemem. Bu akşam yanımızda yat. Yarın sabah sana bir mektup veririm. Onu götürüp Emir Şeyban'a teslim edersin. Sen de dutuma göre hareket edersin. Münasip bir üslûp kullanarak Emir ile konuşursun, işi yoluna korsun. Bunu senden beklerim.

- Bu konuda en küçük bir şüpheniz olmasın. Arzunuzu tamamen yerine getireceğim.

- Şimdi (yakında bulunan bir odaya işaret ederek) şu odaya git, yat. Yarın sabah sana mektubu hazırlarım.

Dahhak, mensup olduğu fırkanın başarılı olmasını sağlayan böyle bir teklifin ne büyük bir mutluluk olduğunu takdir etti, verilen emre uyararak yatağına gitti. Sevincinden bütün gece uyuyamadı. Yalnız sabaha karşı yorgunluğun etkisiyle gözleri biraz daldı. Bütün sabah olunca uykudan uyandı. Ebû Müslim'in gece verdiği karardan döneceğinden endişede bulunduğu halde gitmek için hazırlandı. O sırada bir uşak geldi: Ebû Müslim'in kendisine çağırmakta olduğunu söyledi. Dahhak, başkumandanın yanına gidince, Ebû Müslim kendisine mühürlü bir mektup verdi.

- Bu mektubu gayet gizli bir yerde sakla. Adamlarımdan hiç birinin bundan haberdar olmasını istemiyorum. (Her zaman geldiği yoldan başka bir yol göstererek)bu yoldan git. Adamlarımdan birinin bu işten bilgi aldığını hissedersen nasıl bir cezaya maruz kalacağını biliyorsun, dedi.

Parlak Bir Zafer

Dahhak mektubu alarak cebinde sakladıktan sonra Ebû Müslim ile veda etti. Garip cübbesi, eğri sanğı, geniş ayakkabıları ile şaklaban, ahmak kıyafetinde yola koyuldu. Çadırların arasından hızlı bir şekilde yürüdü. Başkumandanın göremeyeceği bir yere geldiği zaman kıyafetlerinden Horasanlı oldukları anlaşılan birkaç süvariye rast geldi, soruyla karşılaşmamak için yolunu değiştirmek, oradan uzaklaşmak istedi. Fakat süvariler atlarnı koşturarak hemen kendisine yetiştiler, etrafını sardılar. Dahhak, kendini böyle zor bir durumda gören süvarilere ne istediklerini sordu. Gözlerinden başka bütün yüzü kapalı olan bir süvari:

- Sen kimsin? diye sordu.

Dahhak, nasıl cevap vereceğini şaşırarak:

- Bir yolcuyum, dedi.

-Burası yol değil ki, yolcu olasin. Sen kimsin? Burada ne arıyorsun? Doğru söyle.

- Ne aradığım sizi ilgilendirmez. Bir görevle gidiyorum.

Dahhak, böyle konuşmakla birlikte nasıl bir görevle gittiğini söylemeye cesaret edemiyordu.

Ellerinde ip bulunan birkaç süvari Dahhak'ın üzerine atılarak kendisini sımsıkı bağladılar.

- Ya bize burada ne aradığını söylersin veya seni yanımızda esir tutanz, dediler.

- Beni başkumandan Ebû Müslim'e götürünüz. O benim kim olduğumu size söyler.

- Hayır, bize doğruyu söylemezsen seni hiçbir yere götüremeyiz.

Bunun üzerine Dahhak:

- Beni emire götürmezseniz sonra pişman olursunuz, diye bağırmaya başladı.

Süvariler gürültüye ve tehdide aldırılmayarak:

- Özel bir görevle gittiğin doğruysa götürdüğün mektubu göster. Yalan söylüyorsun. Sen bir düşmansın, karşılığında bulundular.

Dahhak, Ebü Müslim'in intikam almasından korkarak götürdüğü mektubu göstermeye bir türlü cesaret edemiyor, devamlı Ebü Müslim'in adını anarak onları korkutmaya çalışıyordu. Sonunda yüzü kapalı olan süvari:

- Emirin yanma bir atlı göndererek yakalandığına dair bilgi vereceğim. Salıverilmen için emir gelirse seni bırakırım, dedi.

Dahhak, ister istemez buna razı oldu. Süvariler kendisini Ebü Müslim'in ordugâhına nâzır bir tepede bulunan bir çadıra götürdüler. Giden süvari buraya dönecekti. Dahhak, çadırların ve tepelerin arkasında gözden kaybolan atlıya gözüyle takip ederek ordugâha bakarken Horasanlıların ordugâhında bir hareket gördü. Ordugâhın her tarafında bir faaliyet müşahede ediliyordu. Davullar, zurnalar çalınıyordu. Yer yer siyah sancaklar yükseliyordu. Süvariler, piyadeler, okçular grup grup toplanıyorlardı. İmam İbrahim'in sancağı ve bayrağı, büyük bir gösterişle bütün bayrakların üstünde dalgalanıyordu. Ordu büyük bir hızla savaş hazırlığı yapıyordu. Bu manzarayı seyreden Dahhak, Horasan ordusunun Merv şehrine hücum için harekete geçtiğini anlamakta gecikmedi.

Horasan ordusu hazırlandıktan sonra yürüdü. Merv şehrinin önüne vararak durdu. Dahhak, ordunun şehrin girişinde böyle hareketsiz durduğunu garip gördüğü için şehrin diğer tarafına baktı. Orada Kirmanî'nin oğluna ait ordunun aynı savaş vaziyetinde beklediğini gördü. O tarafta da savaş heyecanı ile davul, zurna çalıyor, ordu hücumu geçmek için işaret bekliyordu.

Dahhak ilk önce Kirmanî'nin oğluna ait ordunun Horasanlıların şehre hücumunu-engellemek için geldiğini, bu maksatla savaşa hazırlandığını zannetti. Fakat bu çok yanlışti. Çünkü aradan fazla zaman geçmeden Kirmanî'nin oğlunun ordusunun şehre hücum ettiği, vahşi, azgın ve korkunç sayhalarla etrafı çınlattığı, yırtıcı iki topluluğun birbirini parçalamaya koyulduğu, tozun, dumanın her tarafı kapladığı görüldü.

Dahhak, bir saat kadar dehşetli gözlerle bu manzarayı seyretti. Sonunda Kirmanî'nin oğlunun ordusu, bir taraftan şehre girdi. Ebü Müslim'in ordusu da diğer taraftan şehre girdi. Bu giriş, parlak bir zafer olarak kendini gösterdi. Dahhak gözünün önünde canlanan bu zafer tablolarını büyük bir hayretle seyrediyordu. Hele İmam İbrahim'in o kara sancağının ve bayrağının, şehrin orta yerinde bulunan imaret konağının kapısında dalgalandığını görünce Ebü Müslim'in orada konakta bulunduğunu anlamış, şaşkınlığı bir kat daha artmıştı. Dahhak, daha sonra muhafız askerlerin şehri terk ettiğini gördü. Bunların, taşıdıkları beyaz sancaklardan Emevi askerleri oldukları anlaşılıyordu. Firar eden bu askerlerin arasında kıyafetlerinden komutan oldukları anlaşılan bir takım süvariler de görülüyordu. İşte bu sırada Dahhak'ın yanında duran atlılardan biri arkasına bağırarak:

- Nasr bin Seyyar'ı görüyor musun? Bak, şehirden nasıl kaçıyor, dedi.

Dahhak, atlının gösterdiği tarafa dikkatle bakınca uzun ve beyaz sakallı yaşlı bir adamın, etrafındaki birkaç süvariyle birlikte atını sürüp firar etmeye çalıştığını gördü, bu ihtiyar yüzü nereden tanıdığını hatırladıktan sonra nihayet Nasr bin Seyyar olduğunu, etrafında bulunan atlıların da kendi oğullarıyla diğer bazı yakımlar olduğunu anladı. Bütün kuvvetini, şehri savunmak için harcadıktan sonra artık mukavemet edemeyeceğini anlayan Nasr sonunda firar etmek zorunda kalmıştı.

Bütün bu gelişmeleri büyük bir şaşkınlık içinde seyreden Dahhak, kendi esirliğini unutmaya başladı. Yemenliler ile Hâricilerin Ebü Müslim'in aleyhinde birleşmelerinden gerçekleşmesini ümit ettiği neticeleri düşünüyor, şehrin fethinden önce Kirmanî'nin oğlunun öldürülmesine, Ebü Müslim ile sözleşmiş iken İranlı başkumandanın acele harekete geçerek şehrin zaptına teşebbüs etmesini yadırgıyordu. Dahhak, Merv şehrine, sanki iki avucunun arasındaymış gibi, tam bir nezaretle bakmaya devam ederek, askerlerin her hareketini büyük bir dikkatle takip etti. Biraz sonra Kirmanî'nin ordusuna mensup adamların, beraberlerinde onun oğlu bulunduğu halde şehirden çıkarak eski ordugâhlarına doğru gittikleri görüldü. Kirmanî'nin oğlunun dönüşü, kendisine mahsus sancaktan anlaşılıyordu. Dahhak Kirmanî'nin oğlunun şehri fethetmeyi başarmışken, burada kalma-

arak tekrar ordugâha dönmesini son derece anlamsız buluyordu. Gülnar'ı, onun bulunduğu yeri derhal hatırladı. Kirmanî'nin oğlu, ancak imaret konağında zifafa gireceğine dair Gülnar'a söz vermişti. Şimdi şehir ele geçirildi, zifaf için hiçbir engel kalmadı.

Gülnar, şimdi çok zor bir durumda bulmuyor demektir. Kirmanî'nin oğlu sözünü yerine getirmeye kalkışrsa zavallı kızın durumu ne olacaktı? Dahhak, Kirmanî'nin oğlunun öldürülmesine, Yemenlilerin Hâricilerle birleştirilmelerine dair Ebû Müslim ile yaptıkları planları da hatırlıyor, Ebû Müslim'in kendine bu meselelerde oyun oynadığını düşünmekten kendini alamıyordu. Fakat neticede yine olumlu düşünmeye başlayarak, herkesi tuzağa düşürmeye çalışırken, kendisinin bir tuzağa düşmüş olmasına ihtimal vermiyordu.

Tam bu sırada, bir atlıın, Merv şehri tarafından hızla geldiği görüldü. Dahhak, bu süvarinin yakalandığını, daha sonraki gelişmeleri haber vermek için Ebû Müslim'e gönderilen adam olduğunu anladı. Atlı gelir gelmez, hayvandan indi. Koşarak Dahhak'ın yanına geldi:

- Affedersiniz. Sizi yanlışlıkla tutukladık. Başkumandan serbest bırakılmanızı emrediyor, diyerek Dahhak'ın üzerindeki ipi çözmeye başladı. Arkadaşlarına hitaben de:

- Başkumandan bu adamın yakalandığını öğrenince son derece ötkelendi. Çünkü başkumandan onu bir görevle göndermişti. Kendisine iyi davranılmasını, derhal imaret konağına götürülmesini arzu ediyor, dedi.

İmaret Konağı, Biati

Dahhak, yanlışlıkla tutuklandığını öğrenince rahatladı. Süvariler kendisini bir ata bindirerek Merv'e götürdüler. Şehre "Bâlin" kapısından girdiler. İranlı ve Yemenli askerlerin hücumuyla ele geçirilen şehir halkının büyük bir faaliyet içinde olduğu, son derece sevindiği görülmüyordu. Çünkü bu halkın büyük bölümü İranlıydı. Flicaz Araplarının egemenliği altında çok büyük hakaretlere maruz kalmışlardı. Emevilerin son Horasan valisi olan Nasr, kendinden öncekilerin uyguladığı kötü idareyi, zulmü ve haksızlığı ortadan kaldırmak istediye de, çalışmalarından hiçbir sonuç ortaya çıkmadı. Sonunda şehri de, karşı koymasına rağmen elden kaçırdı. Horasanlılar, Emevilerin hâkimiyetinden usanmışlardı. Çünkü Emeviler iş başına geldikleri gündünden itibaren, bu halka hep kötü davranmışlardı. Tayin edilen valiler, halk arasında eşitliği adaleti sağlamayı, şefkatle muamele etmeyi bir yana bırakıyorlar, para toplamakla, onları göndermekle meşgul oluyorlardı. Merv halkı İslâmiyetten önce Mecûsi idi. Müslümanların hâkimiyeti altına girince haraca tâbi edilmişlerdi. Daha sonra bunlar birkaç defa Müslüman olmak istediler. Hatta bir çokları fiilen Müslümanlığı kabul etmişlerdi. Fakat valilerden bazıları, bunların Müslümanlığını, haraçtan kurtulmak için bir hile kabul etliklerinden dolayı onları da haraçtan muaf tutmuyorlardı. İslâmiyete riiren bu adamlarda haraç vermektan bir türlü kurtulamadıklarını gördükçe, tekrar eski dinlerine dönüyorlardı.

Bu durum birkaç defa tekrar etti. Nihayet dört dörtlük bir Müslüman olan Ömer bir Abdiilaziz hilâfet makamına gelince Müslüman olanlardan cizye alınmasını yasakladı. "Müslümanlarla birlikte her kim namaz kılsa Müslüman sayılarak cizyeden muaf tutulması"

bu büyük halife tarafından bir kura) haline getirilmişti. Konuyla ilgili emirler her tarafa gönderilmişti. Bunun üzerine halk, büyük kalabalıklar halinde İslama girmeye başlamıştı. Fakat bu durum cizyenin eksilmesine sebep olmuştu. İslâmın yüce halifesi, bu konuyla ilgili ortaya çıkan şikayetlere önem vermiyor, cevap olarak:

- Cenab-ı Peygamber'in insanların kurtuluşunu sağlamak için gönderildiğini, para tahsildarlığı yapmak için gönderilmediğini söylüyordu.

Fakat bu halifenin hilâfet makamında uzun süre kalamaması, Horasanlıların bu sayede elde ettikleri nimetin devam etmesini engellemişti. Ömer bin Abdilaziz hazretlerinin vafatından sonra iş başına gelen halifede o ahlâktan ve faziletten eser görülmeince işler yine eski şekline büründü. Zulüm ve haksızlık yine baş gösterdi. Bütün Horasanlılar, özellikle Merv'liler -ne olursa olsun- bu idareden bir an önce kurtulmak işiyorlardı. İşte bundan dolayı Ebû Müslim'in zaferine çok sevinmişler, her taraftan tebrik için koşmaya başlamışlardı.

Dahhak imaret konağına ulaştığı zaman kapısında büyük bir izdihamla karşılaştı. Tüccarlar, şeyhler, âlimler, sanatkârlar ve halktan bir çok kimse büyük bir kalabalık halinde ve son derece sevinçli bir halde konağın etrafını çevirmişlerdi. Bunlar, gelen atlıları görünce, Ebû Müslim'in adamlarından olduklarını anlayarak kendilerine yol açtılar. Süvariler atlardan indiler. İkisi, Dahhak'ı birlikte alıp içeri girdi. Dış kapıyı, avluyu geçtikten sonra iç kapıya vardılar. Orası da kalabalıktı. Kapıda bir bekçi duruyor, sırayla halkın içeri girmelerine derhal müsaade etti. Gelen adamlar Dahhak ile birlikte içeri girdiler.

Dahhak içeri girince kendini büyük bir salonun kapısında gördü. Siyah sanklı, siyah elbiseli Ebû Müslim, salonun ortasındaki siyah bir bayrağın altında oturuyordu. Hemen yanı başında yer alan Halid bin Bermek de siyah elbiseye bürünmüştü. Başkumandanın iki tarafında ise yine siyah elbiseli on iki Emîr (komutan) oturuyordu. Dahhak bunlardan Süleyman bin Kesir ile Talha bin Rüzeyk'i tanıdı. Bu on iki Emîr, Abbâsi devletinin kurulmasına ilk defa teşebbüs eden yetmiş nakip arasından İmam İbrahim tarafından seçilen on iki zat idi. Dahhak salondan içeri girince Ebû Müslim kendisine güler yüz göstererek yaklaşması, salonun bir kenarında oturması için işaret

etti. İki muhafız kendisini orada bırakıp dışarı çıktı. Salonun her tarafını gözden geçiren Dahhak ud, saz, zurna gibi müzik âletlerini burada bırakmak zorunda kalmışlardı. Böyle bir manzarayla karşılaşan Dahhak kendi kendine "Gerçekten de sebepsiz hiçbir şey olmaz. Bu devletin neden yıkıldığı işte şimdi anlaşılıyor. Dünya bunların yüzüne azıcık gülünce kibire, gurura, zevke, safaya kapıldılar. Dünya yıkılsa umursamaz hale geldiler. "İşte o zevk akşamının, sarhoş sabahı böyle bir felâket olur. " demekten kendini alamadı.

Ebû Müslim o sırada nakiplerle müzakerede bulunuyordu. Bir işareti üzerine bu nakipler kalkıp bir tarafa oturdular. Bunlardan yalnız Talha bin Ruzeyk, siyah sarıklı, siyah cübbeli olarak Ebû Müslim'in yanında kaldı. Başkumandan tarafından verilen emir üzerine, biat için fakihler, âlimler ve diğer bir takım kimseler içeri girmeye başladılar. Önce fakihlerle bilginler girdiler. Sonra sırayla kumandanlar, mektupçular, eşraf ve a'yan, İran beyleri vesaire girip çıktılar. Bunların her biri başkumandanın huzuruna girdikçe: "*Ey Emîr! Allâhın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerine olsun*" diyerek Ebû Müslim'e selâm veriyor, yüksek sesle ve Talha ile birlikte biat yeminini tekrar ediyordu. Biat yemini kitap ve sünnet hükümleri veçhile Ehl-i Beyt-i Nebî'den rızaya itaati, muhalefet edenlere talâk, itak, mâşiyân beytullahulharemin ziyaret vücûbunu, cealiler tarafından tevziat icra edilmeden önce maaş istememek taahhüdünü tazammun ediyordu. Bu yemmi tekrar eden çıkıyor, onun yerine başkası geliyordu. Herkes büyük bir sevinçle, görülmemiş bir neşeyle biat etmeye koşuyordu. Manzarayı hayretle seyreden Dahhak'ın, Merv halkının Horasanlılara gösterdiği bu büyük ilgiden dolayı canı sıkılıyordu. Çünkü arkadaşı Şeyban'ın Ebû Müslim ile ittifak etmesizin bundan sonra Merv şehrine girebilmesinin artık imkânsız olduğunu, bu ittifak için ise Kirmanî'nin oğlunu öldürmekten başka çare olmadığını anlıyordu.

Günün büyük bir bölümü biat merasimiyle geçtikten sonra Ebû Müslim ayağa kalktı. Halid'in huzurunda biat işine devam edilmesini Talha'ya söyledikten sonra konağın diğer bir odasına çekildi. < liderken, Dahhak'a arkasından gelmesi için işaret etti. Ebû Müslim odada Dahhak ile yalnız kalınca dedi ki:

- Adamlarımdan birinin bilmemezliğinin eseri olarak uğradığım gecikmeye hakikaten canım sıkıldı. Hatta bugün hiç beklemeden

elde ettiğimiz şu zafer gerçekleşmeseydi, bu yanlışlığa sebep olan adamdan senin önünde intikam alacaktım. Dün akşam verdiğimiz hasara uygun olarak, emir Şeyban ile işbirliği kararına varıncaya kadar Merv şehrine saldırıda bulunmayı düşünmüyorken böyle birden bire şehre saldırmamızı, işi aceleye getirmemizi belki garip görebilirsin. Gerçi karar böyleydi. Fakat durum hesap ettiğim gibi gitmedi. Birden bire fırsat çıktı. Ondan istifade etmekten başka çare yoktu. İşte bu istifade, böyle bir zaferin ortaya çıkmasını sağladı.

Ebû Müslim bu sözleri söyledikten sonra hafifçe öksürdü ve sakalını kaşımaya başladı.

Dahhak başkumandana saygı göstermek için diz çökmüş oturuyordu. Ebû Müslim yumuşak bir tavırla konuştuğu, iltifat edici sözler söylediği halde, Dahhak yine karşısında ciddi bir görünüme bürünüyor, yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu. Gerçekten de Ebû Müslim'in gözlerinde, öyle bir sihir vardı ki kime baksa onu korkudan titretiyordu. Ebû Müslim, biraz öksürerek vakit geçirdikten sonra, Dahhak'ın dinlemeye hazır olduğunu gördü ve söze başladı:

- Acele edişimin sebebi şuydu: Kirmanî'nin oğlu bugün sabahleyin ayrıldıktan sonra bana acele haber gönderdi. "*Merv şehrini ele geçirmenin sırası geldi. Bir taraftan siz, diğer taraftan ben şehre girerek, en kolay bir şekilde duruma hâkini olalım*" dedi. İlk önce bu teklifin bir hile olduğunu sandım. Kendisine "*Vasr bin Seyyar ile benim aleyhimde ittifak etmeyeceğinize emin değilim. Bu konuda emin olabilmem için ilk önce siz savaşa başlayınız, daha sonra ben de arkamızdan şehre girerim*" diye haber gönderdim. Kendi kendime diyordum ki, Kirmanî'nin oğlunun bu teklifi bir hileden ibaretse savaşa atılmaktan çekinir. Hile değilse harbe ilk girmenin tehlikesiyle kendisi karşı karşıya gelir. Fakat Kirmanî'nin oğlunun bu teklifi samimiydi. Cevabını alır almaz, adamlarıyla birlikte savaşa atıldı. Bu fırsatı yakalayınca adamlarımı gönderdim. Biz de bir taraftan şehre girdik. Seninle olan ilişkilerimizi tamamlamak için, şehrin ele geçirilmesinden sonra, Kirmanî'nin oğluyla adamlarına şehirden çıkmalarını, kendi ordugâhlarına dönmelerini emrettim.

Dahhak, Ebû Müslim'in bu kurnazca tedbirleri, dahice fikirleri karşısında şaşırılmaktan kendini alamıyordu. Şaklabanlık yaparken büründüğü ahmakça görüntüyü, az kalsın unutacaktı. Fakat hemen kendini topladı, gülerken cevap verdi.

- Efendim! Girişimleriniz çok önemlidir. Bütün bunların gerçekleşmesini ister misiniz?

- Şeyban adına sana verdiğim mektup yanında mı?

Dahhak elini cebine soktu. Mektubu çıkararak Ebû Müslim'e verdi.

Ebû Müslim:

- Aldığımız kararların mutlaka gerçekleşmesini arzu ediyorum. Belki şimdi Kirmanî'nin oğlu vasıtasıyla, Merv'in ele geçirilmesinden sonra o tedbirlerin alınmasına daha fazla istekliyim. Çünkü Kirmanî'nin oğlu, bu zaferden sonra kendini büyük görmeye başlayacak, belki de şehri kendi sayesinde zaptettiğimizi düşünecek ve bize baş kaldırmaya kalkışacak. Bundan dolayı kendisine asla güvenemem. İleride plânlarımın gerçekleşmesine engel olacağı için mutlaka öldürülmesini isterim. Zaten o âşık kız vasıtasıyla onun öldürülmesi, senin için çok kolaydır. Gizlice öldürmeyi başarsan biz de adamlarını Emîr Şeyban'ın maiyetine vermeye çalışırız. Sonra bu şehrin valiliğini Emîr Şeyban'a veririm, plânlarımı tamamlamak için bırakıp giderim. Fakat Şeyban'a güvenin yoksa o zaman iş değişir. Bu adama şehri teslim ettikten sonra, bize sadakatsizlikte bulunmayacağına kesin olarak emin olmalıyız.

- Öyle zannediyorum ki Şeyban sözünün eri olan, vefa gösteren bir adamdır. Söz verirse, onu yerine getirir. Özellikle şimde siz galibiyet kazandınız, bütün halk size itaat etti.

Ebû Müslim, Dahhak'ın sözünü keserek:

- Dikkat ettin mi? Halktan aldığımız biat bütün Ehl-i Beyt-i \ebi nâmınadır. Abbasiler nâmına değildir. Çünkü halk, hilâfetin Abbâsi hanedanının hakkı olduğunu henüz bilmez. Hilâfet hakkını, Ebû Talib hânedanına mahsus bilirler. İşte bunun için biati iki hanedan için müşterek yaptık. Bu iki fırkadan hangisi başarı kazanırsa, hilâfet onun olur. Bu mesele, Şeyban için bizimle birleşmesine bir engel teşkil etmez zannedirim, değil mi?

- Hayır, asla engel teşkil etmez.

- O halde, bana söz verdiğin gibi, ilk önce o bir gözü kör herifi ortadan kaldıralım. Maksudımıza bu derece hizmet ellikten sonra hiçbir kimse senin elde edeceğin makamı elde edemez. Bu güzel hizmetlerini İmam Hazretlerine özel olarak arz edeceğim.

- Böyle mükâfatı hak edecek önemli bir hizmette bulunmadım. Yalnız görevimi yaptım. İltifatınızdan ve teveccühünüzden başka mükâfat düşünmüyorum.

- Herifi bu gece öldürebilecek misin?

- Bütün kuvvetimle çalışacağım.

- Sen de bilirsin ki bu adam son derece gizli katledilmelidir.

Adamlarından hiç birinin haberi olmamalıdır. Herkes kendi kendine ölmüş bilmelidir.

- Efendim, işin bu tarafını bana bırakınız.

Dahhak bunu söyledikten sonra ayağa kalktı. Büyük bir saygıyla Ebû Müslim'le vedalaşıp dışarı çıkmak istedi. Ebû Müslim, kendisini uğurlamak için ayağa kalktı:

- Giderken hazinedar İbrahim'e uğra. Belki bu konuda sana faydası dokunur,dedi.

Dahhak bu ismi işitir işitmez Merv Beyinin evinde son derece hilekâr ve nâmert bildiği bu adamla geçirdiği geceyi hatırına getirdi, nerede olduğunu sordu. Ebû Müslim, onun bulunduğu diğer bir odayı eliyle işaret ederek gösterdi. Dahhak, üzerine aldığı görevde yardımcı olarak kullanmak üzere İbrahim'in odasına gitti.

Hilenin Başlangıcı

Şimdi biraz da Gülnar'dan söz edelim. Kendisini dün akşam Dahhak ayrıldıktan sonra şala sarılarak yatak üstünde, büyük bir merak ve endişe içinde Maşita ile bırakmıştı. Dahhak gittikten sonra Gülnar bir süre yere bakarak onun sözlerini düşündü. Nişanlısının katline teşebbüs meselesini hatıra getirdikçe büyük bir bunalmaya giriyor, bütün vücudu titriyordu. Maşita, hanımının büyük bir acı içinde kıvrandığını görüyor, bu gibi fenalıkları görmeye, yapmaya alışmamış olmasına rağmen ızdırabını haklı buluyordu. Gülnar düşünce düşünce yolunca uyumaya karar verip yatağa uzandı. Yanında oturup kalan Maşita, hanımının uykuya daldığını görünce kendisi de yatmaya gitti.

Ertesi sabah Gülnar davul, zurna sesiyle uyandı. Bu sesler onu telaşlandırmıştı. Maşita'yı yanına çağırarak duyduğu gürüllülein sebebini sordu. Maşita cevap verdi:

- Galiba askerler Merv şehrine hücum etmek için hazırlanıyorlar.

Bu sözler üzerine Gülnar'ın kalbi çarpmaya başladı. Genç kız Maşitaya dayanarak odanın kapısından dışarı baktı. Ordu savaşa hazırlanıyordu. Gülnar daha önce böyle bir manzara görmüş olduğu için bu selef fazla ürkmedi. Biraz sonra nişanlısının baştan ayağa silâhli, yalın kılıç kendisine doğru at sürdüğünü gördü, utanıp içeri girdi. Kirmanî'nin oğlu kapıya yaklaşarak:

- Hanımefendi! Gözünüz aydın! Bugün şehri mutlaka ele geçireteğiz. Akşam inşallah imaret konağında yatacağız, dedi.

Gülnar bu sözlerden utandı. Müjdeden hoşlanmadı. Daha fazla içeri çekilerek Maşita'nın arkasına gizlendi. Reyhane cevap verdi:

- Allâh sizi düşmanlarınıza karşı muzaffer etsin. İsteğinizi gerçekleştirerek mutlu kılsın.

Emir Ali bu cevap ile yetinerek hücum etti. Adamları da harekete geçti. Bunlar uzaklaştıkları zaman Maşita, hanımına Farsça:

- Hanımcığım! Horasanlılar da hücum ediyorlar, dedi.

Gülнар Horasanlılar sözünden büyük bir sevinç duyuyordu. Çünkü Ebû Müslim onların içindeydi. Horasan askerlerini görmek için biraz ileri yaklaştı. Horasan ordusunun başka bir bölgeden şehre yürüdüğünü görerek:

- Merv şehrini ele geçirirlerse, bu ancak Ebû Müslim'in cesareti ve kahramanlığı sayesinde mümkün olur. Acaba o şimdi nerededir, dedi.

Maşita Horasan ordusuna dikkatli dikkatli bakmaya başladı. Her tarafı inceden inceye gözden geçirdikten sonra nihayet İmam İbrahim'in sancağı ile bayrağını gördü. Bu iki sancak, oldukça gösterişli bir şekilde göze çarpıyordu. Maşita:

- Ebû Müslim şu tarafta olmalı, dedi.

Gülнар, Maşita'nın gösterdiği tarafa dikkatle bakınca Ebû Müslim'i gördü. Kendisini boynundan ve atından, elbisesinin renginden tanıdılar. Büyük bir sevinç duydu. Gökte uçuşan oklardan birinin hayatına son verebileceğini düşünerek büyük bir korkuya kapıldı. Ne var ki, Allah'a emanet etmekten başka çare göremedi.

Gülнар daha sonra emir Ali'nin bir taraftan, Ebû Müslim'in de diğer taraftan şehre girdiklerini gördü. Kirmanî'nin oğlunun, kendisiyle ancak imaret konağında zifafa gireceğine dair söylediği sözü hatırladı, bu zafer karşısında sevinmek mi, yoksa üzölmek mi gerektiğini takdir etmekten âciz kaldı. Diğer taraftan da Maşita'nın, Kirmanî'nin oğlunun şehri fethedemeyeceği hakkındaki teminatını da düşünüyordu:

- Reyhane! Şimdi belayı gördün mü? Şehri fethedemeyecektir diye birkaç defa seni aldattım. Bak, şimdi şehri ele geçirdi. Ben ne kadar talihsiz bir kimseymişim. İşte, tehlike geldi çattı. Görmüyor musun?

Gülнар bu sözleri söyledikten sonra odasına döndü. Yatağına üstüne oturdu. Hüngür hüngür ağlamaya başladı. Maşita, arkasından giderek, acısını hafifletmeye çalışmak istiyordu. Zavallı kız acı acı ağlıyor, sanki göz yaşlarıyla bedbahtlığını teskin etmek istiyordu. Bir süre böyle ağlayarak vakit geçirdikten sonra:

- Dahhak şimdi nerededir? Eğer burada bulunsaydı belki buna bir çare bulabilirdi; dedi.

- Hanımcığım, çok kalmaz, gelir. Bu derdin çaresini en iyi o bilir

Gülнар, Maşita'nın bu sözlerle Kirmanî'nin oğlunun katimi imaret istediğini anlayarak cevap verdi:

- Fakat o çare, pek canice ve müthiş bir şeydir. Ben cinayet işleyemem. Asla, asla ... Sevmesem bile beni seven bir adam, nasıl öldürebilirim?

Öğle yemeği vakti gelmişti. Gülнар ile Maşita'sı yemek odasına giderek, Emir Ali tarafından imaret konağına gelmeleri için haber geleceğini, bekledikleri halde yemeği yediler. Sonra bir gürültü, at kişnemeleri, bir hareket işitildi. Kirmanî'nin oğlunun ordusu şehri fethettikten sonra, şehri bırakarak dönüyordu. Şehir, yalnız Ebû Müslim'in elinde kalmıştı. Hem Gülнар, hem Maşita bunun sırrını bir türlü anlamıyorlardı. Bununla birlikte Gülнар fethin âkibetinden korkuyordu. Bir süre sonucu bekledikten sonra ayağına kalktılar. Gülнар hoyle zor bir zamanda artık Maşita'dan bir an bile ayrılmak istemiyor turna gücü yetmiyordu. Yatak odasına gidip oturdular. Gülнар dertli dertli söyleniyordu. Maşita hanımının bu halini görünce'

- Hanımcığım! Bir şey söyleyeceğim, ama darılmayın, z Kirmanî'nin oğlu sizi bu kadar severken, bu derece saygı, Verirken, özellikle şehri fethetmeyi başararak babasının intikamını aldı. İm sonra, ondan niçin nefret ediyorsunuz? Bunun için bir sebep gözükmüyor, dedi.

Gülнар hoşuna gitmeyen söz söylemekten sanki men ediyormuş gibi, Maşita'nın ağzına koydu. Bununla zımnen cevap vermek istedi. Maşita, Gülнар'ın bu husustan bahsedilmemesi™ istediğini anlayarak susmayı tercih etti. Fakat hanımın, bu zor durumdan nasıl kurtaracağını düşünmekten bir türlü kendini alamıyordu Maşita, hanımını odada bırakarak, Merv şehrinin fethinden sonra ordunun ne halde bulunduğunu görmek için dışarı çıktı.

Çadırlar yerli yerinde duruyordu. Atlar eski yerlerine ballanmış ..mcaklar eski mevkilerine dikilmişti. Reyhane Emir Ali'nin otağına İmınca onun da yerinde durduğunu, Emire mahsus bayrağın otağına kapısında dikilmiş bulunduğunu, şarkıcıların otağına gelip gittiklerini, Maşita' Kirmanî'nin oğlunun Ebû Müslim ile birlikte imaret konağında kalacağını, zannediyordu. Kendi otağına döndü-

ğünü görünce memnun oldu. Güneş batmak üzereydi. Maşıta Merv şehrine doğru baktı. Bir takım yiyecek, içecek, meyva satıcılarının, oyuncakçılarının şehirden çıkıp geldiklerini gördü.

Gelenlerin içinde uzun boylu bir adam gelinin otağına doğru ilerliyordu. Maşıta biraz sonra bu gelen adamın Dahhak olduğunu anladı. Kendisini tanıır tanımaz büyük bir sevinç duydu, haber vermek için hanımına koşmak istedi. Fakat Dahhak, durması için hemen işaret etti. Maşıta durdu. Dahhak ona yaklaşınca kendisiyle birlikte çadıra girdi. Kendilerinden başka orada kimse yoktu. Maşıta derhal:

- Ne havadis getirdin? diye sordu.

Dahhak cevap verdi:

- Reyhane! Görüyor musun? Şimdi mesele çok önemli bir hale geldi. Kirmani'nin oğlu tahminlerin aksine şehri fethetti. Hanım ile evlenmeye hak kazandı. Artık bir an önce vücudunu ortadan kaldırmak gerekir. Fakat hanım, bu adamla evlenmek istiyorsa o zaman işin rengi değişir. Artık, nasıl isterse öyle yapsın.

- Şimdi daha iyi anladım. Hanım, Kirmani'nin oğluyla evlenmekten bahsedilmesine bile tahammül edemiyorum.

- Peki, o halde?...

- Fakat, onun öldürülmesini de bir türlü kafası almıyor.

- Sen de onun gibi korkak mısın?

- Ne demek istiyorsun? Onu ben mi öldüreyim? Böyle bir şeyi nasıl yapabilirim?

Dahhak gülerken ve işi şaklabanlığa vurarak:

- Öldürme işini kuyumculuk veya işlemecilik gibi zor bir şey zannediyorsan aldanıyorsun. Dünyada, adam öldürmek kadar kolay bir şey yoktur. Yalnız vuruşmak, boğuşmak, kesmekle adam öldürülmez. Bir yudum su, bir lokma ekme de bir adamı öldürmek için yeterlidir. Bunun böyle olduğunu bilmiyor musun?

Maşıta nasıl bir cevap vereceğini bilemeyerek sustu. "Benimle ilgisi yok" anlamında omuzlarını kaldırmakla yetindi.

Bütün hareketleriyle, bu konuya çok önem verdiğini gösteren Dahhak söze devam etti:

- Hanumefendi çok cesaretsiz bir kızdır. Onun cesaretsizliğine uymamalıyız. Zavallı! Dünyadan haberi yok. Bununla birlikte Ebû Müslim'e varmak bir an önce ona kavuşmak istiyor. Halbuki bu

amacının gerçekleşmesi, Kirmani'nin oğlunun ortadan kaldırılmasına bağlıdır. Bunu, Ebû Müslim'den çok kendisi istemelidir. Kirmani'nin oğlu, ancak imaret konağında evlenebileceğini söylemişti. Şimdi şehir ele geçirildi. Ele geçiren de kendisidir. Şairler onun yanına gidiyor, huzurunda elde ettiği bu başanya dair şiirler söylüyorlar. Herkes tebrik için kendisine koşuyor. Kirmani'nin oğlu bugünlerde hayatının en mutlu zamanlarını yaşıyor. Herifin ortadan kaldırılması için, ölümden başka çare var mı?

Dahhak bu sözleri söyledikten sonra sustu. Şehadet parmağıyla sakalını, kulağının arkasını kaşıdıktan sonra tekrar söze başladı:

- Pekâlâ. Bu işi bizzat yapmayı ne sana ne de hanıma teklif ediyorum. İş ben üzerime alıyorum. Fakat sizin de hazır bulunmanız gerekir. Kadehi ustaca içiririm. Daha iyisi mi, şunu istiyorum: Bu adama yaklaşmak, usulca kadehi içirmek için bana yolu hazırlamalısın. 1 lem de hiç kimse bu işi bilmemeli. Artık bir diyeceğin kaldı mı?

Nasıl cevap vereceğini bilemeyen Maşıta susmaya devam etti. Fakat herhalde bu cariye, hanımından daha fazla cesaret sahibiydi. Dünyanın acısını tatlısını tatmış, yeteri kadar tecrübe edinmişti. Ama yine de hanımına danışmadan, onun muvafakatini almadan Ijahhak'm isteğini yerine getirme konusunda tereddüt ediyor, büyük bir şaşkınlık yaşıyordu. Dahhak Maşıta'yı suskun görünce tereddüt ettiğini, şaşırıldığını anladı:

- Ne düşündüğünü biliyorum. Fakat sen hiç korkma. İşimizi gayet gizli yapacağız. Kimsenin en küçük bir haberi olmayacak. Sen yalnız işi hanımından gizli tut. İşimi nasıl ustalıkla, maharetle yapacağımı göreceksin.

Dahhak bunu söyledikten sonra gitmeye davrandı:

- Biraz sonra tekrar geleceğim. Sakın, bu konuda kimseye bir şey söyleme, dedi.

Maşıta, Dahhak'ın nasıl bir hileyle, nasıl bir yöntemle Kirmani'nin oğlunu öldüreceğini düşünerek hanımının yanına döndü. Güller kendisini görünce nerede kaldığını, ne yaptığını sordu. Maşıta Kirmani'nin oğlunun ordusunun hâlâ yerli yerinde durduğunu, li/zat emirin de kendi otağında bulunduğunu, kısaca bütün bildiklerini, gördüklerini nakletti. Dahhak'ın söylediği şeyleri de nakletmek istiyordu. Fakat kendini toplayarak ne olacağını beklemeye kuruldu ve sustu.

Raks Eden Ayı

Kirmanî'nin oğluna gelince, Merv şehrinin fethinden sonra elde edilen zaferden son derece memnun oldu, Ebû Müslim'in tavsiyesi üzerine Yemenli kumandanlarla birlikte eski ordugâhına döndü. Emir Ali elbiselerini değiştirmek, tebrikleri kabul üzere doğruca kendi otağına gitti. Büyük bir zafer kazanarak döndüğünü göstermek, dün verdiği söze uygun olarak babasının intikamını aldığını söylemek için derhal Gülnar'ın yanına gitmek istiyordu. Fakat böyle elde edilen zaferlerden sonra tebrik için bir çok adamların, bir takım şairlerin gelmesi âdetten idi. Bunlar Emiri, imarete mahsus otağda bulamazlarsa, bulunduğu yere kadar takip edeceklerdi. Bunun için emir mecburen otağında oturdu. Kumandanlardan bazıları etrafında yer aldılar. Herkes Emir'in nasıl bir kahraman olduğunu dile getiriyor, her bir kumandan savaş esnasında gösterdiği büyük başarıyı anlatıyordu. Verilen izin üzerine şairler de otağa girdiler, elde edilen zafer hakkında şiirler söylediler. Her şair şiirini bitirdikçe, Emir, öteden beri sürüp gelen âdete uygun olarak, hediye verilmesi için kâtime emrediyordu. Bazı şairler, şiirlerini tanbur, ud veya def nağmeleri eşliğinde söylüyorlardı. Bütün gün tebrikleri kabul ederek, şiir dinleyerek geçti. Herkes, kendini büyük bir neşeye ve sevince kapırdı. Yalnız Emir Ali keyifli değildi. Gülnar'ın oradan uzak bulunması kendisini kederlendiriyordu. Çünkü o, Gülnar'ın orada bulunmasını, hakkında söylenen övücü sözleri dinlemesini istiyordu.

Tam o sırada dışarıdan birden bire bir gürültü, gürültü ile birlikte bir de def sesi işitildi. Def, raksa mahsus bir tarzda çalınıyordu. Derken içeri bir uşak girdi. Çok güldürücü bir çingene ile gayet tu-

hat'bir ayıyı içeri getirip oynatmak için izin istedi. Uşak izin isterken sanki o ayı ile sahibinin hal ve tavnıyla maskara olmaktan kumandanların heybetini unutmuş gibi gülmekten kendini alamıyordu.

Emir Ali çingenenin girmesi için izin verdi.

Bunun üzerine uzun boylu bir adam içeri girdi. Orada bulunan herkes, bu adamın, Gülnar'ın uşağı Dahhak olduğunu anladı. Bunlar Dahhak'ı hafif ruhlu, şaklaban bir kimse olarak tanıyorlar, onu görür görmez gülmeye başlıyorlardı. Dahhak içeri girince selam verdi. Şaklaban, güldürücü bir tavır takındı. Emir Ali, bu durum karşısında gülmekten kendini alamayarak:

- Elinden çingenelik de geliyor ha, demekten kendini alamadı.

Dahhak derhal cevap verdi:

- Merv şehri şan ve şevketle ele geçirdiğinizi görünce sevin-cimden huzurunuzda gelip oynayacağıma dair kendime söz verdim. İşte şimdi o sözümü yerine getiriyorum.

Emir Ali, Gülnar'a mensup bir adamın kendini bu kadar övmesinden, başansını tebrik etmesinden dolayı çok memnun oldu, tekrar giildi. Gülnar'ın kendisini beğenmesini, takdir etmesini çok önemsiyordu. Bunun böyle olması tabii değil miydi? Bir çok kahramanların, sevdiklerinin takdirini kazanmak için savaşımlara, ateşe, her türlü tehlikeye atıldıkları defalarca görülmemişti miydi? Başarı ve zafer lezzetinin en yüksek derecesi işte budur. Emir Ali, Dahhak'a Gülnar'ın lınımını sormak istiyordu. Fakat orada bulunan kumandanlardan utanarak sormaktan çekindi. Sevdiğinin adamı olması dolayısıyla I 'ahhak'ın kendi yanında bulunmasından çok hoşlanıyordu:

- Dahhak! Sen gerçeklen çingene misin? Sen mi oynayacaksın, diye sordu.

- Ben oynama bilmiyorum. Alıştırmadılar. Fakat bir ayı getirdim. Gayet güzel oynar.

- Peki, bu ayı nerede?

Dahhak "kapıdadır" cevabını verdikten sonra o tarafa doğru İM;irdi:

- Ya mübarek! İçeri gel!

Orada bulunan herkes kapıya baktı. O sırada ufak çan ve çınırak sesi duyuldu. Uşak, arkasında da boğazına yular takılmış bir adam içeri girdi. Yularlı adamın üstünde bir ayı postu vardı. Post adamın göğsünü, belini, ayağına kadar bacaklarını, omuza kadar kollarını örtüyordu. Yüzüne de, ayının yüz derisi geçirilmişti. Bu haliyle tam bir ayıya benziyordu. Bileğine, ayağına, boğazına ufak çanlar ve çınıraklar asılmıştı.

Uşak içeri girince yuları Dahhak'a verdi. Dahhak yuları alarak ayı kıyafetine bürünen adamı şiddetli bir şekilde çekti, oynatmaya başladı. Ayılaşmış olan herif, tamamen ayı gibi oynamaya, yatıp kalkmaya, yuvarlanmaya başladı. Herkes ayının hareketlerine, Dahhak'ın maskaralıklarına bakarak gülüyordu. Dahhak, Emir Ali'yi çok neşeli, pek memnun görünce yanına yaklaştı. Başkalarının işitemeyeceği yavaş bir sesle:

- Âh, hanımefendi burada bulunsaydı ne iyi olurdu, dedi.

Kirmanî'nin oğlu Dahhak'ın sözlerini işitir işitmez duygularına mağlûp olarak:

- Dahhak! Ayıyı harem çadırına götür, orada oynat, ben de geliyorum, dedi. Sonra zafer ve sevda gururuyla ayağakalktı. Bütün komutanlar kendisine saygı göstermek için ayağa kalktılar. Dahhak, ayıyla birlikte öne düştü. Emir otağın kapısından çıkarak onun arkasında yürümeye başladı. Karanlık artık her tarafı kaplıyordu. Emir adamından hiç biri harem çadırına kadar onun arkasında gelmeye cesaret edemedi. Üzerine ipekten bir aba, başına küçük, güzel bir sarık giymiş olan Kirmanî'nin oğlu yalnız olarak, büyük bir gururla sallana sallana gidiyordu. Dahhak harem çadına varınca ayıyla bir yana çekildi. Emir in geçmesi için yol açtı. Emir:

- Gelinimiz hanım nerede? diyerek çadırın içine girdi.

Maşıta, bir tarafında Gülnar durduğu halde Kirmanî'nin oğluna yaklaştı. Üzerine bir şal, başına Keşmir dokumasından pembe bir yaşmak koymuş olan Gülnar'ın sihirleyici gözleri yaşmağın arasından ışık saçıyor, duyduğu utancın etkisiyle güzelliği daha bir lefet kazanyor, daha cazip görünüyordu. Kirmanî'nin oğlu Gülnar'ı görünce eğilerek kendisine selâm verdi:

Hurma Şarabı

Gülner yere bakarak ve suskunluğunu sürdürerek oturdu. Bu sessizlik, konuşmaktan daha etkileyiciydi. Emir de oturduktan sonra, ayakta kalan Maşıtaya oturması için işaret etti. Maşıta bir kenara çekilip oturmak istiyordu. Emir ona hanımının yanında oturmasını emretti. Sonra Dahhak'ı çağırmak için ellerini birbirine vardu. Dahhak, ayıyı arkasından çekerek içeri girdi. Maşıta ayıyı görünce gayet gülünç bularak kahkaha atmaktan kendini alamadı. Emir, ayısıyla bir köşeden duran Dahhak'a ayıyı oynatması için emir verdi. Dahhak derhal yuları çekti, ayıyı oynatmak istedi. Fakat ayı yerinde sabit kaldı ve hiçbir harekette bulunmadı. Dahhak, ayının bu haline canı sıkılmış gibi göründü. Ayının yüzüne:

- Mel'un! Oyna bakalım. Emir Hazretlerinin huzurunda bize mahcup etme, diye bağırdı.

Fakat ayı yine yerinden kıvıldamadı.

Dahhak bir kahkaha kopardıktan sonra ayıya hitaben:

- Ne tuhaf avısın! Hanımların huzurunda oynamaya mı utanıyorsun. Yoksa nazlanıyor musun? dedi

Orada bulunanlar kahkaha üstüne kahkaha atmaktan kendilerini alamıyorlardı. Hele Kirmani'nin oğlu gülmekten kırılıyordu. Dahhak, ayının bu hali karşısında fena halde öfkelenmiş gibi göründü. Yuları şiddetli bir şekilde çekti. Fakat ayı, sabit bir taş gibi kıvıldamıyordu. Nihayet Dahhak ayıya yaklaştı. Gizli sözler dinliyormuş gibi kulaklarını ayının ağzına yaklaştırdı, bir süre durduktan sonra gülerek yerine döndü:

- Tuhaf şev! İyi şarap içermiş! Bunu şimdiye kadar içitmemiştim, dedi:

Kirmani'nin oğlu yüzünü Dahhak'a çevirerek:

- Galiba bu adam Merv'deki Emevilerle oturup kalkarak içki içmeyi onlardan öğrenmiş. Bırakmak zorunda kaldıkları kâşanelerde, konaklarda şarap içiminde kullanılan yüzlerce kap kaçak, kadeh ve saire bulduk. Biz ise şarap içmeyiz. İçtiğimiz şey, hurma suyundan ibaret. Eğer bu hurma şırasını içerse getirelim.

Dahhak, ayının vereceği gizli emirleri almak için tekrar kulağını onun ağzına yaklaştırdıktan sonra gülerek cevap verdi:

- Buna ra^ı oluyor. Tuhaf değil mi? Fakat bundan daha garibi, şarabı hanımlar çadırında bulunduğu bir sırada istemeye kalışmasıdır.

Kirmani'nin oğlu:

- Ayının senden daha fazla zevk sahibi olduğu anlaşılıyor. Hurma şırası, özellikle şu bulunduğumuz mevkide haram bir şey değildir. Oğlan! Şıra getir!

Bir süre sonra uşaklar kurşun ibrikler içinde hurma, elma ve benzeri meyvalardan yapılmış birkaç çeşit badeyi ibriklerin yanında da renkli hâlis camdan kadehleri üzerinde taşıyan bir sofraya getirdiler. Emir önüne koydular. Kirmani'nin oğlu, orada bulunan herkese bade dağıtılması için sakiye emir verdi. Belinde ipek kuşak bulunan bir uşak, bir kadehe bade dökerek emire ikram etti. Emir kadehi aldı ve Gülner'a verdi. Gülner, özür dileyerek içmek istemedi. Kirmani'nin oğlu ısrar etti.

Gülner kadehi alıp birazını içtikten sonra, Kirmani'nin oğluna geri verdi. Emir, kadehte kalan badeyi içti. Dahhak'a ve ayısına bade verilmesini emretti. Fakat sâki, kadehi ayıya götürünce ayı alıp içmedi. Dahhak, ayı kıyafetindeki adama yaklaşarak:

- Doğrusunu söylemek gerekirse, ayımız nazlanmakta pek ileri gidiyor. Kadehi bana veriniz dedi. Sona kadehi sakiden alarak ayıya verdi. Ayı, eliyle alıp içti. Ayıya mahsus adımlarla kadehi sofraya koyduktan sonra kendi kendine oynamaya başladı. Çok gülünç ve oldukça ustaca dans ediyordu. Dahhak da, sanki kendisi de oynuyormuş gibi, ayının arkasında dolaşıp duruyordu. Ayı bir süre bu şekilde oynadıktan, herkesi güldürdüktan sonra birden bire duraverdi. Dahhak, bu duruşun sebebini anlamış gibi davrandı:

- Dostumuzun arzusunu unutmak caiz değildir, diyerek sofraya yaklaştı. Bir kadeh doldurarak ayıya verdi. Fakat ayı geri çekildi, kadehi almadı. Canı sıkılmış gibi görünen Dahhak bağırarak:

- Canım! İstedğin nedir bilmiyoruz. Nazlana nazlana bize bıkmıklık verdin, dedi.

Ayı, sofraya yaklaştı. İbriği tutarak kadehleri doldurdu. Herkes onun bu hareketine bakıyor, aylıkla sofrada bulunan ibrikleri ve kadehleri devirmekten, yere düşürmekten korkuyordu. Fakat ayı, öyle bir aylık yapmadı. Büyük bir ustalıklarla kadehleri birer birer doldurduktan sonra orada bulunanlara verdi. Herkes memnuniyetle alıp içti. Emir de içti. Hep bu sakinin tavrını ve hareketlerini beğendikleri için, şarabı kendisinden istemeye başladılar. Ayı, defalarca kendilerine bade verdi. Herkes kendini içkiye vermişti. Yalnız Gülnar çok az içiyordu. Daha sonra büsbütün içmemeye başladı. İçenler Emir, Dahhak ve ayıdan ibaret kalmıştı. Gecenin bir kısmını böyle içkiyle geçirdikleri için, Kirmanî'nin oğlu iyice kafayı bulmuştu. O sırada ayı sarhoş olmuş gibi görünerek Dahhak'ın elinden yularını kaçırdı. Elindeki kadehle dışarı çıktı. Dahhak çok öfkelenmiş gibi göründü. Arkasından gitti. Kadehi elinden bırakmayan ayıyı dışarıdan içeri soktu. Ayı, elindeki kadehi Kirmanî'nin oğluna takdim ederek oynamaya başladı. Emir, kadehi aldığı gibi kafasına dikti. Sonra ayı bir kadeh doldurdu, Dahhak'a verdi. Dahhak, kadehi alıp içtikten sonra yüksek bir sesle:

- Allâh müstehakını versin. Pek çok içtik. Senden artık korkmaya başladım. Emir Hazretleri, belki bu kadar içmeye alışkın değildir. Belki de sağlığına zarar verir. Bana gelince, birkaç yıldan beri içmeye alışmışken yine kendimi sarhoş gibi görüyorum. Başım dönmeye başladı, diyerek başı dönüyormuş, yere yıkılıyormuş gibi göründü. Bunu teyid etmek için kusmak istiyordu. Çadırdan çıktı bir tarafa çekildi, zorla kusmaya çalıştı. İçindekileri olduğu gibi dışarı çıkardı. Kirmanî'nin oğlu Dahhak'ın yaptıklarına kahkahayla gülüyordu:

- Benim hiç başım dönmüyor, diyordu.

Dahhak kusmak için dışarı çıktığı zaman yuları bırakmıştı. Kendini başı boş gören avı fırsattan istifade ederek çadırdan kaçtı. Kirmanî'nin oğlu bu maskaralıklar, bu şaklabanlıklar karşısında git-

tikçe kahkahalarını artırıyordu. Bir süre sonra Dahhak içeri girdi. Ayıyı göremeyince şaşırılmış gibi davranarak:

- O rezil ayı nerede? Belki de kaçmıştır. Hemen yetişip hakkından geleceğim, dedi. Bir kahkaha koparak ve Maşıtaya gizli bir işarette bulunarak sıvışıp gitti.

Maşıta bu işareten, Dahhak'ın öteden ben önemle üzerinde durduğu öldürme işini hiç tereddüt etmeden gerçekleştirdiğini, Kirmanî'nin oğluna -hiç acımadan- zehir içirdiğini anladı. O da sanki başı dönüyormuş gibi ayağa kalktı. Emire:

- Hanımefendi de içkiden rahatsız görünüyor, dedikten sonra Gülnar'ın elini tuttu:

- Hanımefendinin yatağa gitmesi daha uygun. İzin verir misiniz? dedi.

Bir baş dönmesi hisseden Kirmanî'nin oğlu bir şey yokmuş gibi görünerek ayağa kalktı:

- Artık hepimiz gidelim, dedi.

Sonra ellerini birbirine vurdu. Uşaklar geldi. Onlara dayanarak otağa doğru yürüdü.

Maşıta Gülnar'ı alarak yatak odasına doğru gitti. Uşaklar şarap sofrasını toplamaya koyuldular. Bir süre sonra çadırdan emirden ve uşaklarından eser kalmamıştı.

Reyhane, hanımıyla yatak odasına girdiği zaman, çok büyük bir telâş hissediyordu. Bu telâş çok garip karşılayan Gülnar, yatağa uzanmakla birlikte kendisine sordu:

- Reyhane! Niçin telâşlanıyorsun?

Maşıta üzüntüden ve telâştan titrediği, çok yavaş konuşmaya başladığı halde Farsça cevap verdi:

- Hanımcığım! Öyle sanıyorum ki, ona zehir içirdiler.

Gülnar derhal yatağa oturdu. Şaşkın bir halde:

- Zehir içirdiler... öldürdüler... Cinayet ha! Diye söylenmeye başladı.

- Evet hanımcığım! Hain katil o ayı imiş.

Ayının sarhoşluk bahanesiyle dışarı çıktığını, sonra döndüğünü, kadehi götürüp getirdiğini görmediniz mi?

- Evet, gördüm.

- İşte herif, kadehe zehir koymak için dışarı çıkmıştı. Şeytanca bir plân uygulayarak Emiri zehirlediler. Yarın sabah iş anlaşılacak. Kirmanî'nin oğlunun ölüm haberini duyacağız.

Gülнар, iblisçe bir plân neticesinde işlenen bu cinayet karşısında titriyor, tüyleri ürperiyordu. Üzüntüden, korkudan bayılacak bir hâle geldi. Maşıta hanımını böyle fenâ halde görünce:

- Hanımcığım! Kendinizi bu kadar teessüre ve korkuya kaptırmamız doğru değildir. Akıllı ve sabırlı hareket etmek gerekir. Bir şey olmuş. Elimizden ne gelir, dedi.

Haince işlenen bu cinayet karşısında büyük bir şaşkınlık yaşayan Gülнар, bir yandan da Kirmanî'nin oğlundan kurtulduğu, şimde Ebû Müslim'e daha yakın olduğu için kalben memnunluk duymaktan kendini alamıyordu.

Maşıta hanımını teselli etmeye çalıştı. Yakında sevdiği insana kavuşacağını söyledi. Gülнар biraz sâkinleşti. Uyumak istiyordu. Fakat bir türlü bu isteğini gerçekleştiremedi.

Harezmi'e Göndermiş

Ebû Müslim ise, hazinedar İbrahim vasıtasıyla, Kirmanî'nin oğluyla Dahhak'ın katilleri için kurduğu hilenin başarılı bir şekilde sonuçlanmasını beklemek üzere, imaret konağında uyanık oturuyordu. Kurnaz baş kumandan, Dahhak'ı İbrahim'in yanına göndermişti. Dahhak, İbrahim'in yanına gitti. Kadehe zehir koyabilmek için İbrahim'in ayı postu giymesine karar verdiler. Fakat Ebû Müslim Dahhak'ın hile ve fesat ile meşgul muzır adamlardan olduğunu anlayarak, onun da hayatına son vermek istiyordu. Bundan dolayı, Kirmanî'nin oğlunu zehirlerken, Dahhak'ı da zehirlemesi için İbrahim'e emir vermişti. Ebû Müslim, Dahhak'ın Şeyban'a gittiği gece, gerekli araştırmayı yapması için İbrahim'i Şeyban'ın ordugâhına göndermişti. Tanbur çalan meddaha refakat eden kısa boylu kör herif bu İbrahim'di. Dahhak kadar desiseci olan bu adam tanınmamak için kendine kör süsü vermiş, yüzünü sangının ucuyla örtmüştü. Şeyban ile Şebib gizli gizli konuştukları zaman, İbrahim çadırın arkasında kulak dikmiş olduğu halde pek uykusuz görünüyordu, orada konuşulanları dinliyordu. Bütün işittiklerini, gördüklerini daha sonra Ebû Müslim'e nakletmişti.

O gece Dahhak, Ebû Müslim'in yanına gelince, Ebû Müslim kurnazca davrandı. Kirmanî'nin oğlu ile kendisini öldürünceye kadar Şeyban ile birleşmek arzusunu açığa vurmak bahanesiyle onu aldatmak istedi. Mektup götürmek için görevlendirilmesi, bu hilenin tamamlayıcı unsurlarındandı. Gerçekte ise Ebû Müslim, Kirmanî'nin oğluyla Dahhak'ın öldürülmesine karar vermişti. İbrahim, Kirmanî'nin oğlunu zehirledikten sonra, Dahhak'a da zehirli bir kadeh içirmişti. Fakat talih bu ya, dessay adamın eceli daha gelmemişti. Tesadüf ne-

ler yapmaz! Dahhak, Kirmanî'nin oğlunu aldatmak, töhmeti üzerinden uzaklaştırmak için bütün kuvvetini parmağına vererek kusa kusa midelerini boşaltmamış mıydı? İşte böyle bir tesadüf ile Dahhak bilmeden, zehir henüz kana kanşmadan önce dışarı çıkarmıştı. Fakat İbrahim, Dahhak'ın eceli gelmediğine ihtimal verememişti. Çünkü içirdiği c dehşetli zehirin öyle etkisiz kalacağını bilemezdi. Görevini tam anlamıyla yerine getirdiğine, idamına tahsis edildiği iki adamı da öbür dünyaya gönderdiğine inanarak, görevini yapmış olmanın sevinciyle oradan ayrıldı. Yolda ayı postunu üzerinden attı. Başarı haberiyle memnun etmek üzere doğruca Ebû Müslim'in yanına gitti. Koca serdar kesinlikle uyumuyor, onun dönüşünü büyük bir merakla bekliyordu. İbrahim, üzerine aldığı görevi hakkıyla yerine getirdiğini söyledi. Ebû Müslim memnun oldu. Kendisini ödüksüz bırakmayacağını bildirdi.

Dahhak'a gelince, Kirmanî'nin oğluna zehir içirildikten sonra oradan çıkmaya, ordugâhın bir tarafında buluştuktan sonra birlikte Ebû Müslim'in yanına gitmeye İbrahim ile sözleşmişti. İbrahim'in bırakıp kaçtığını görünce, sözleşilen yerde buluşmak için kasten böyle hareket ettiğini zannederek onun arkasından koştu. Yolda giderken ağzında garip bir tad, vücudunda bir rahatsızlık hissettiyse de, bunu içkinin tesirine bağladı. Kendisine yanlışlıkla biraz zehir bulduğuna ihtimal veriyordu. Durumu İbrahim'den öğrenmeye karar verdi. Fakat Dahhak, belirlenen buluşma yerine varıp da İbrahim'i bulamayınca burada artık şüpheye düştü, son iki gün içinde meydana gelen olayları iyice düşünerek kendini topladı. Ebû Müslim'in şahsına karşı oyun oynadığını, Kirmanî'nin oğluyla birlikte kendisini de öldürmek islediğini, İbrahim'in zehirle Emir Ali'nin hayatına son verdiği zaman kendisine de zehir içirdiğini anlıyordu. Fakat Ebû Müslim kendisinin Hâricilerin reislerinden olduğunu nereden anlayabilir ki, vücudunun ortadan kaldırılmasına lüzum görsün? Bu, mümkün müdür? Buna ihtimal veremediği için gidip Ebû Müslim'i görmeye, fakat gayet ihtiyatlı hareket etmeye karar verdi. İmaret konağına gitti. Salonun kapısına vararak nöbetçiden baş kumandanı sordu. Kendi odasında olduğunu öğrenince, huzuruna girmek için izin istedi. Fakat ihtiyatlı hareket etmenin lüzumunu hatırlayarak biraz bekledi. Nöbetçi bir gün önce Dahhak'ı Ebû Müslim'in ona gösterdiği yakınlığı bildiği için kendisini tanıyordu. Dahhak nöbet-

çinin yanında oturarak fıkralarla, tuhaf bir takım hareketlerle gönlünü hoş ettikten sonra baş kumandanın yanında kimin bulunduğunu sordu. Nöbetçi:

- Baş kumandanın huzurunda yalnız Yahûdi İbrahim var, dedi.

Dahhak:

- Bu adam hâlâ eski dinini muhafaza ediyor mu?

- Ona şüphe mi var? Gerçi kendini Müslüman gösterir, gerçekte ise tam bir Yahudidir. Malûm ya, İslâmiyet bu Yahudileri İran ve Bizans mezaliminden kurtardı. Arap devleti, bunlara geniş kazanış kapılarını açtı. Hatta ırklarının da dillerinin birbirine yakın olması dolayısıyla kendilerini Araplarla kardeş kabul ederler.

- İbrahim'in hâlâ Ebû Müslim'in yanında bulunduğundan, çıkmadığından emin misiniz..?

- Yanındadır zannederim. Çünkü gireli çok zaman olmadı.

- O halde başkumandanın meşgul olduğu anlaşılıyor.

- Sizi kabul edemeyecek kadar meşgul olmaması gerekir. Huzuruna girmek istiyor musunuz?

- Hayır. Fakat gündüz baş kumandanın huzurundayken gördüğün gibi, baş kumandan beni salondan bir odaya aldı. Oradan başka bir kapıdan dışarı çıkardı. Ben salondayken bir mektup düşürdüm. Düşürdüğüm yeri biliyorum. Yerinde duruyor mu dersin?

- Düştüğü yerde kalmış olmalı. Gidip arayayım mı?

- Hayır, senin görevin burada nöbet tutmaktır. Baş kumandanın kapısından ayrılman doğru değildir. Buna müsaade et. Gideyim, arayayım. Çünkü yerini biliyorum. Bir dakika sonra dönerim.

-Peki git, ara. Sakın bir tıkrıtı yapma. Sonra baş kumandan anlar da bize çok öfkelenir.

Dahhak nöbetçiye "Merak etme" dedikten sonra ayakbalarını çıkararak koltuğunun altına aldı, salona girdi. Salonun için zifiri karanlıktı. Dahhak, oldukça yavaş hareket ederek, duvara tutunarak, ses çıkarmamaya çalışarak Ebû Müslim'in İbrahim'le birlikte bulunduğunu anladığı odaya doğru gitti. Kapıya varınca kulak verdi. Ebû Müslim ile İbrahim'in arasında şu konuşmalar geçiyordu:

Ebû Müslim:

- İkinin de Harzem'e gönderildiklerine eminsin, değil mi?

- Evet efendim. Emriniz doğrultusunda ikisini de gönderdim. Şimdi ölümler diyarına varmışlardır bile! ...

- Fakat ben hâlâ tereddütteyim. Bize oyun oynadığını, bizi aldatıldığını zanneden o pis hâricinin elinden kurtulmuş olmasından korkuyorum. O, ne mel'undur bilir misin? Şimdi görülecek bir iş daha kaldı. Bunu yapabilirsen büyük bir mükâfat alacaksın.

Bu sözleri işittikten sonra korkudan titremeye başlayan Dahhak, kapının önünde endişeli bekliyor, ses çıkarmamak için gayet yavaş nefes alıyor, kalbinin çarpıntısını kulağıyla işitiyormuş gibi, onun da hareketini hafifletmeye çalışıyordu. İçinde bulunduğu kritik duruma tahammül etmek için, olağanüstü bir sebat gösterdiği halde bacalarının titrediğini görerek ayakta durmaya gücü yetmedi. Araplann oturuşu gibi dizlerini bükerek yavaş yavaş yere oturdu. Kapıya kulak verdi. Odada konuşma devam ediyordu:

İbrahim:

- Efendim! Her ne emrederseniz, yerine getirmeye hazırım.

Ebû Müslim:

- Şimdi Hâricilerin baş kumandanı olan Şeyban'dan kurtulmak lâzım. Bunu da öldürmeyi başarabilirsen, reislerinden büsbütün mahrum kalacak olan Arap askerleri perişan olur. Arada hiçbir engel kalmaz. O zaman biz devleti büsbütün ele geçiririz.

- Doğrusunu söylemek gerekirse, başarmanız için bundan başka çare yok. Kirmanî'nin oğlunu, mel'un Şebib'i gönderdiğim gibi onu da Harzem'e yollamamı istermisiniz?

- Yapabilirsen çok iyi olur. Fakat onu öyle göndermek o kadar kolay bir şey değildir. Çünkü onun yanında işin kolaylaşmasına vesile olacak o âşık kız gibi bir kız yoktur. Daha iyisi mi, Şeybân, sizinle ittifak kuracağız diyerek buraya getirir, öyle katlederiz. Bu daha kolay ve daha emin bir yoldur.

- Peki, böyle öldürebiliriz.

Bu son sözlerden sonra içeriye sessizlik hâkim oldu.

Dahhak, Ebû Müslim kalkıp çıkmak istiyor diye korkmaya başladı. Tekrar, dikkatlice kulak verdi. Ebû Müslim, İbrahim'e:

- Şimdi artık gidebilirsin. Nasıl hareket etmen gerekeceğini sonra sana söylerim, diyordu.

Dahhak bu sözlerden, Ebû Müslim ile İbrahim'in artık odadan çıkmak istediklerini anladı. Hızla salondan çıktı. Oradan sağ salim

kurtulmayı büyük bir nimet kabul etti, nöbetçiye teşekkür ederek ve vedalaşarak savuştu. Acele acele şehirden çıktı. Yahudi İbrahim'e lanetler yağdırarak, küfürler savurarak Hâricilerin ordugâhına doğru yürüdü. Yolda Kirmanî'nin oğlunun ordugâhından geçerken Kirmanî'nin oğlunun arkadaşları olan Yemenli kumandanlara gitmeyi, Ebû Müslim'in nasıl bir hile ile emirlerini zehirlettiğini söylemeyi, onları Hâriciler ile ittifaka teşvik etmeyi düşündü. Bu fikir kendine âdeta bir başarı berati gibi görünüyordu, sevincinden havalara sıçırıyordu. Derhal elbisesini değiştirdi, Yemenli büyük kumandanlardan biri olup eskiden beri tanıdığı bir zatın yanına koştu. Fakat heyhat! Dahhak boşuna sevinmişti. O Horasanlı koca dâhinin önünde oynanabilir miydi? Dahhak otağa vardığı zaman nöbetçi asker kendisini durdurdu. Kime gittiğini sordu. Emiri görmek istediğini anlatınca:

- Bir saat önce Merv şehrine gitti. Çadırda kimse yok, dedi.

Bu haber karşısında şaşırarak Dahhak emirin şehre niçin gittiğini sordu. Asker:

- Çünkü Ebû Müslim, bütün Yemenli kumandanların yanına gelmelerini istedi. Onlar da yanına gittiler, cevabını verdi.

- Hepsi gitti mi?

- Evet efendim, hepsi gitti.

Dahhak, başına sanki yıldırım düşmüş gibi sersemledi. Kendini çok ümitsiz görmeye başladı. Koca İranlı baş kumandan geceleyin acele acele Yemenli kumandanları yanına davet ediyor! Ele, avuca alıyor! Niçin! Çünkü sabahleyin Kirmanî'nin oğlunun öldüğü öğrenilirse kumandanlarının Ebû Müslim'e karşı isyana kalkışmalarının önü alınmış olsun. Dahhak, Ebû Müslim'in ne büyük bir dehâ ve /ekâ sahibi olduğunu şimdi daha iyi anlıyor, ileride bir fırsat bulurak Ebû Müslim'den intikam alıncaya kadar Hâricilerle birlikte bir tarafa kaçıp çekilmekten başka bir kurtuluş yolu bulamıyordu. Dahhak, dehasıyla, memleketin maruz kaldığı nifak ve ayrılık sayesinde her şeye gücünün yettiğini kabul ettiği Ebû Müslim'in Hâricileri de hemen bir tuzağa düşürmüş olması korkusu ile onların ordugâhına koştu. Şeyban'ın otağına varınca içeri girerek kendisine olup biten her şeyi anlattı:

Ayrılık

Gülнар o gece ızdıraptan, korkudan uyuyamıyor, Dahhak ile ayısının işledikleri cinayeti pek dehşetli görüyordu. Yanında oturan Maşıta bir yandan teselli verici sözlerle acısını hafifletmek istiyor, diğer taraftan sabahleyin Kirmanî'nin oğlunun ölüm haberinin duyulmasıyla birlikte karşılaşacakları tehlikeden kurtulmak için çareler ve tedbirler düşünüyordu. Hemen Dahhak'ı hatırladı. Hanımına hitaben:

- İşte şimdi Dahhak'a ihtiyaç doğdu. Lanet olsun bu adama. Kendisine ne zaman muhtaç olsak ortadan kayboluyor, dedi.

- Acaba şimdi nerededir? Ne durumda olduğumuzu biliyor. Zannederim, bizi yalnız bırakmaz. Derhal geleceğine şüphe etmeyelim.

- Ya gelmeyecek olursa?

- Gelmeyecek olursa, ne yapacağız? Buradan gizlice kaçıp Ebû Müslim'e gidelim. Ne dersin?

Maşıta bir süre yere bakarak düşündükten sonra:

- Babanızın evine dönseniz daha iyi olmaz mı? Kendisine olup biten her şeyi anlatınız. Babanız Ebû Müslim'in başarılı olduğunu, Kirmanî'nin oğlunun öldüğünü öğrenirse, Ebû Müslim'e gelin olmanızı kabul eder. Ebû Müslim'e şanızla, şerefinizle varırsanız.

Gülнар babasının evine dönmekten, sevdiği insanın bulunduğu verden uzaklaşmaktan hoşlanmadı:

- Buna sebep var mı? Merv şehrine çok yakın bir yerde bulunmuyor muyuz? Ebû Müslim, Kirmanî'nin oğlunu öldürünceye, Merv şehrini fethedinceye kadar bizi bekletmiyor muydu? Şimde istediği oldu. Gecikmek için başka bir sebep kaldı mı?

- Hanımcığım! Başka bir sebep kalıp kalmadığını bilmiyorum. Fakat Ebû Müslim, Kirmani'nin oğlunu öldürdükten sonra sizi almayı düşünseydi derhal sizi yanına götürmek için adam gönderirdi.

Maşıta bunu söyledikten sonra yere bakmaya başladı.

Gülнар gözlerini kaldırarak Maşıta'nın yüzüne dikkatli dikkatli baktı. Maşıta'nın bu sözler ne demek istediğini öğrenmek istiyordu. Tereddüt ederek yere bakmayı sürdürdüğünü görünce:

- Reyhane! Ne demek istiyorsan açık konuş.

- Fianımcığım! Bir şey demek istemiyorum. Yalnız düşüncelerimi, duygularımı dile getiriyorum. Haysiyetinizin korunması herkesten fazla ben isterim. Bunu elbette bilirsiniz. Evlenmek isteyen bir kız kendi babasının evinden, babasının muvafakati ile kocasının yanına gider. Namus ve haysiyet bunu gerektirir. Kendi kendine kalkıp hiç konuşmadığı, tanışmadığı bir kimsenin yanına gitmez. Böyle bir şey asil ve terbiyeli bir kıza yakışmaz. Ebû Müslim'in hakkınızda samimi duygular beslediğine şüphe yok. Fakat, belli ki kendisi elde ettiği bu zaferden sonra bir takım önemli işlerle meşgul bulunuyor. Babanızın evine dönmeniz, işlerini yoluna koyuncaya kadar beklemeniz onun sizi sevmesine, sizinle evlenmesine bir engel teşkil etmez.

Gülнар ile Maşıta bunları konuşurken çadırın ortasından gelen yavaş bir öksürük sesini işiterek ürktüler. Kısa bir süre sonra bunun Dahhak'ın öksürüğü olduğunu anladılar. Maşıta derhal sesin geldiği tarafa koştu. Kalbi hızlı hızlı çarpmaya başlayan Gülнар yatağında oturuyordu. Biraz sonra Maşıta ile birlikte Dahhak'ın kıyafetinden başka bir kıyafetle bir adamın yanına girdiğini görerek şaşırıldı. Fakat çok geçmeden bu yeni kıyafetli adamın Dahhak olduğu anlaşıldı. Dahhak, Horasanlı İranlılar gibi başına sarıksız uzun bir külah geçirmiş, sırtına uzun bir siyah cübbe geçirmiş, sakalını kestigi gibi bıyıkların da iyice kırpılmıştı.

Kaşlarını da kırparak birbirine çattırılmıştı. Kıyafeti başkalaştığı gibi, vüzünde de artık mizahtan, şaklabanlıktan eser kalmamıştı. Neredeyse tanınmaz bir hale gelmişti.

Gülнар, Dahhak'ı tanıyınca sanki akrabasından biri gibi kendisine güler yüz göstererek dedi ki:

- Dahhak! Bizi bu halde yalnız bırakmayacağını biliyordum. Tahminim boşa çıkmadı. O adama ne oldu? Öldü mü?

- Öldü zannedirim. Çünkü otağında bulunan halk perişan görünüyor.

- Peki, biz şimdi ne yapacağız?

- Beybabanızın evine dönmek daha uygun olur zannedirim. Maşıta, Dahhak'ın bu cevabını işitince "Ben size söylememiş miydim" anlamında hanımına bakmaya başladı.

Gülнар:

- Nasıl dönelim?

- Sadece hafif eşyayı alarak yola çıkarız. Buradan uzaklaşmanın çaresini ben arayacağım. Merak etmeyiniz. Yalnız şimdiden bir şey rica edeceğim.

Benim Dahhak olduğumu kimseye söylemeyeceksiniz.

Gülнар, bu ricayı çok garip karşılayarak:

- Böyle gizlenmekten maksadın nedir? diye sordu.

- Hanımefendi! Şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da köleniz, hizmetkârınızım. Ne emrederseniz yerine getirmeye hazırım. Fakat dünyada sağ kaldığımı kimsenin bilmesini istemiyorum. Bunun sebebini şimdilik bana sormayınız. Yeni adım "Salih"tir.

- Peki, nasıl istersen öyle olsun. Peki Salih, şimdi ne yapacağız?

- Geceleyin her şeyi ben hazırlayacağım. Yann sabah erkenden, herkes meşgulken buradan çekilip gideriz.

- Ebû Müslim, bizi almak için belki adam gönderir. Yarın burada kalsak daha iyi olmaz mı? Ne dersin?

- Siz bilirsiniz. İsterseniz kalınız. Fakat ne yarın, ne de öbür gün Ebû Müslim'in sizi arayacağını zannetmiyorum.

Gülнар, daha önce Maşıta'nın aynı şeyleri düşündüğünü bildiği için bu sözleri garip bulmadı. Fakat hoşuna da gitmedi.

- Beni aramayacağını nasıl söylüyorsun? Savaş bittikten, zavallı Ali'yi bizim marifetimizle öldürttükten sonra hemen bizi arayacağını gelip sen söylemedin mi? İşte istediği gibi hareket ettik. İsteddiği şey oldu. Acaba, daha fazla geciktirmek için başka bir sebep mi var?

- Hayır, başka bir sebep yok. Fakat şimdi Ebû Müslim, emirleri ölen Yemenliler ile çok meşgul oluyor. Bunlan elde etmediği takdirde kendine karşı düşmanlık ilân etmelerinden veya Hâricilere katılmalarından korkuyor. Şimdi -ne olursa olsun- şerefınızı ve haysiyetinizi muhafaza etmek için babanızın evine gitmekten daha uygun bir çare yoktur. Oraya gittikten sonra Ebû Müslim'in evlenme iste-

ğinde bulunmasına, sizi babanızdan istemesine, kısacası şan ve şerefle evlenmenize hiçbir şey engel değildir.

Gülнар, başka bir çare bulamadığı için mecburen bunu kabul etti.

Dahhak:

-O halde uşaklara, dediğini yapmalarını emrediniz. Benim Dahhak olduğumu söylemeyiniz.

Gülнар, Dahhak'ın arzusu gibi hareket edilmesi için uşaklara tenbihatta bulunulmasını Maşıtaya söyledi. Maşıta çadırın yanına giderek:

- Bu adam, bu gece Bey tarafından geldi. Yarın bizi alıp Bey'e götüreceksin. Ne derse yapınız, dedi.

Dahhak, ayrılmak için eşyayı, hayvanları hazırlamaya başladı.

Yeni Güveyi

Merv beyi, bilindiği gibi, Kirmanî'nin daha kuvvetli olduğunu, daha fazla askere sahip bulunduğunu, Ebû Müslim'in ise daha az sayıda askere mâlik bulunduğunu ve yaşının küçük olduğunu görüyordu. Dolayısıyla onu önemsemiyor, daha fazla servet ve nüfuz kazanmak düşüncesiyle kızını, Kirmanî'nin oğluyla evlendirmek istiyordu. Fakat aksini de düşünmüş, Ebû Müslim başarılı olduğu takdirde ona da askeri ve mali yardımda bulunmaya plânlamıştı. İşte bundan dolayı Merv şehrini kuşatan askerlerin ahvalini tetkik etmekten bir an bile geri durmuyordu. Gelişmeler hakkında sürekli bilgi alıyordu. Bütün bu bilgiler, Horasanlı İranlıların başarılı olduğunu gösteriyordu. Daha sonra Kirmanî'nin oğlunun verdiği destekle Ebû Müslim'in Merv şehrine girdiğini, Kirmanî'nin oğlunun kendi ordugâhında kaldığını anlayınca, devletlerinin yıkıldığı günden itibaren, Araplardan hâkimiyeti geri almak düşüncesiyle gizli gizli cemiyetler kurmaktan, bir çok fedakârlıklara katlanmaktan çekinmeyen İranlıların Arapların birbirlerini mahvetmekle meşgul oldukları şu sırada Ebû Müslim'in başkanlığı altında, Ehl-i Beyt nâmına nihayet bir İran devleti kurmayı başaracakları kesin gibi görünüyordu.

Ebû Müslim'in, Kirmanî'nin oğluyla kızının evlenme meselesinden haberi olduğuna ihtimal vermeyerek, İranlı baş kumandanın teveccühünü kazanmak için bir fırsat arıyordu. Ebû Müslim'in zafer kazanarak Merv'e girmesi bir fırsattı. Merv beyi bu fırsattan yararlanmak istedi. Ebû Müslim'e bir mektup yazdı. Böyle bir zafer kazandığı için kendisini tebrik etti. Bir takım hediyeler gönderdi. Bütün İran beylerinin desteğini almak için gayret göstereceğini, bu uğurda her türlü fedakârlığa katlanacağını ifade etti. Busırada Kirmanî'nin oğlunun öldüğünden haberi yoktu. Fakat çok geçmeden kızının tekrar

kendi evine dönmek üzere olduğunu haber aldı. Karşılama çıktı. Bu dönüşü garip bulmasına rağmen onu büyük bir baba şefkatiyle kabul etti. Bey kızına niçin döndüğünü sorunca Gülnar ağlamaya başladı. Maşıta bunun sebebini daha sonra ve gizlice söyleyeceğini beyan etti. Merv beyi, derhal orada bulunan uşakları uzaklaştırdı. Maşıta, Bey'in sebebi hemen öğrenmek istediğini anladı:

- Efendim! Hanımefendi kısmetsizliği için ağlıyor, dedi.
- Niçin, ne oldu?
- Nişanlısı bir sabah aniden öldü.
- Kirmanî'nin oğlu Ali vefat etti, ha?
- Evet efendim! Hiç umulmadık bir zamanda aniden vefat etti.

Merv Beyi sakalını kaşıyarak, dalgın dalgın düşünerek yere bakmaya başladı. İranlıların zafer kazanacaklarına, Araplann hâkimiyeti elden kaçıracaklarına artık kesin olarak inanıyor, Kirmanî'ye bağladığı emellerin boşuna çıktığını görüyor, hâlâ yere bakmaya devam ediyor, yağmur gibi göz yaşı döken kızının Kirmanî'nin oğlunun ölümü için ağladığını sanıyordu. Oysa bu kız sevdiği insanı görmediği, emellerinin boşa çıkmasından korktuğu için ağlıyordu. Gülnar, Kirmanî'nin oğlu ölümler Ebû Müslim'in kendisini arayacağını zannetmiş, aksini hiç düşünmemişti.

Merv Beyi, kızının ağlamayı sürdürdüğünü görünce büyük bir şefkatle kendisine baktı. Teselli etmek için:

- Kızım ağlama! Kendini üzme, her şeyde bir hayır vardır, dedi. Sonra Reyhane'ye yönelerek:
- Kirmanî'nin oğlundan "nişanlı" diye söz ediyorsun, halbuki biz onun nikâhını kıymış, zıfafa için göndermiştik.
- Evet efendim! Fakat Emir, zıfaktan önce öldü.

Maşıta bunu söyledikten sonra Kirmanî'nin oğlunun şehri ele geçirmeden önce zıfafa girmemeye nasıl yemin ettiğini, ertesi gün şehir zapt edilir edilmez nasıl âniden öldüğünü anlattı.

Merv Beyi bunu anladığı zaman başarısızlıktan dolayı hissettiği ümitsizliğin telâfi edilebilir bir şey olduğunu gördü. Çünkü Ebû Müslim'e çatmak için bunu yeni bir vesile kabul edebilecekti. İranlı baş kumandanın kendine damat olmayı isteyeceğini, kuvvetle ümit ediyordu. Merv Beyi, acısını hafifletmek için Gülnar'a daha şefkatli gözlerle bakarak:

- Kızım, ümitsizliğe kapılma. Allâh kerimdir. İnşallah Kirmanî'nin oğluna bedel, ondan daha iyisini, ahlâken daha üstününü buluruz. Yeni bir kismetle karşılaşırız.

Yeni kismet sözüyle Ebû Müslim'in kestedildiğini anlamakta gecikmeyen Gülnar, sevdiği insana kavuşmak için babasının da gerekli desteği vereceğini görerek büyük bir mutluluk duydu. Sönmek üzere olan ümit ışığı bu sözlerle bir kere daha parladı. Aşk ateşiyle yanan kız sonucu düşünmeden babasına haber vermeden Ebû Müslim'in yanına gitmek istiyordu. Bu hareket babasının kendisine ebediyen gücenesiyle sonuçlanacaktı. Halbuki şimdi babası da, onun isteğini yerine getirmeye çalışacaktı. Gülnar sevincini gizlemeye çalışarak cevap verdi:

- Babacığım! Benim için en büyük teselli sizin sağlığınızdır. Sizin gibi şefkatli babası olan bir kız mutluluğunu merak etmez. Bütün emirlerinize ne kadar itaat ettiğimi siz de bilirsiniz.

Merv Beyi, böyle bir yolculuğun iyice yorduğu Gülnar'ın dinlenmesini istedi. Odasına giderek rahat etmesi için izin verdi. Gülnar ayağa kalktı. Maşıta'sıyla birlikte odaya doğru yürüdü.

Merv Beyi, onlar giderken sordu:

- Dahhak nerede kaldı? Sizinle birlikte gelmediği anlaşılıyor.

Maşıta cevap verdi:

- Nerede olduğunu biz de bilmiyoruz. Dün Kirmanî'nin ordugâhındaydı. Sonra kayboldu. Bir daha gelmedi.

- Sanki yanınızda külâhlı, cübbeli bir adam gördüm. Bu adam kimdir?

- Bu, Mervli biridir. Adı Salih'tir. Kirmanî'nin oğlu şehri fethettiği gün bize getirerek Dahhak'a bedel maiyetimize verdi. Bu adam oldukça becerikli bir hizmetçidir.

Bu kısa konuşmadan sonra, her biri kendi arzusu ve menfaati için diğerini kullandığını zannederek kendi odalarına çekildiler.

Merv Beyi, odasında yalnız kalınca, Horasan'ın yegâne hâkimi kesilen Ebû Müslim'e iyice katılabilmek için vesileler, çareler düşünmeye başladı. İranlı başkumandanına hediyeler göndermek, kızını vermekten daha iyi bir vesile yoktu. Fakat bunu yapmadan önce, şehrin almışından hemen sonra Ebû Müslim'e gönderdiği mektubun cevabını beklemeyi zaruri gördü.

Merv Beyi, iki gün bekleyerek vakit geçirdikten sonra nihayet cevap geldi. Ebû Müslim gönderilen hediyelerden, tebriknameden dolayı teşekkür ediyor, dostluğun tavsiye edilmesi için de Bey'in Merv şehrine gitmesini istiyordu. Bey cevabı okur okumaz büyük bir sevinç duydu. Derhal Gülnar'ın yanına gitti ve mektubu gösterdi. Gülnar, babasından daha fazla sevindi. Fakat babası Ebû Müslim'in yanına giderken acaba kendisini de yanına alacak mıydı? İşin bu yönünü anlamak istiyordu.

- Babacığım, Merv'e gidecek misiniz?

- Kızım, hiç şüphesiz gitmek olmaz. Çünkü bu adam artık Horasan'ın hükümdarı kesildi. Artık sonraki bütün hareketlerinde başanlı olacak. Bu konuda hiç şüphe etmiyorum. Dolayısıyla bu adamın dostluğunu ve teveccühünü kazanmak için gereken her şey yapılmalıdır. Senin de bu konuda bana yardımcı olacağını biliyorum.

- Babacığım! Elimden gelen yardımı hiç tereddüt etmeden yapacağım. Ben kızmızım. İtaat etmeye hazırım.

- O halde beni dinle. Ebû Müslim konusunda beni dinlersen, büyük bir mutluluğa kavuşuruz. Şans bu adamın yüzüne gülüyor. Zafer üstüne zafer kazanacağı artık kesindir. Buraya gelen görevlilerden aldığım bilgilere göre Hâriciler şehri terk ederek uzaklara çekildikleri gibi, Kirmanî'nin oğlunun ölümünden sonra reissiz kalan Yemenli komutanlar da Ebû Müslim'e iltihak etmişler. Bugün bütün ordunun baş komutanı, Merv Emiri Ebû Müslim'dir. Çok zaman geçmeden bütün Horasan, hatta İslâm ülkelerinin tamamı kendisine bağlılıklarını bildireceklerdir. Çünkü Ebû Müslim Merv şehri kuşatırken, taraftarları diğer şehirleri ele geçiriyor, halkı Ehl-i Beyt nâmına itaat altına alıyor, ahaliye siyah elbiseler giydireyorlardı. İşte böyle başarılı olacağı kesinleşen bir adam ile iyi ilişkiler kurmak bizim için çok faydalı olur. Bu konuda bana karşı gelmeyeceğini ümit ederim.

Babasının kendisini Ebû Müslim ile evlendirmek istediğini artık açıktan açığa anlamış olan Gülnar bir yandan hiçbir şey bilmiyormuş gibi davranıyor, diğer yandan sevinç belirtileri göstermekten kendini alamıyordu.

- Babacığım! Lisanı ve milleti bize yabancı olan Kirmanî'nin oğluna vardığım esnada sözünüze nasıl karşı gelmedim ise tarif ettiğiniz gibi mevkî, hâli ve şanı parlak olan bizim gibi bir İranlıya zevce

olmak hakkında ki emrinize nasıl muhalefet ederim? Bunu ne zaman emrederseniz, hemen emrinizdeyim.

- Allâh senden razı olsun kızım! Doğrusunu söylemek gerekirse sen hayırlı ve akıllı bir evlâtsın.

Merv Beyi, bu sözleri söyledikten sonra kızını kucaklayıp öptü.

- Yarın gidiyorum, ilk fırsatta senin için Ebû Müslim ile konuşacağım. Sonra sana haber gönderirim. Şanıma yakışır bir kervan ile gelirsin, dedi.

Gülnar, babasının kendisini birlikte götürmek istemediğini anlayarak memnun olmadı. Fakat amacının eninde sonunda gerçekleşme inandığı için babasının gösterdiği yolda yürümeye razı oldu. Bununla birlikte babasına refakat etme isteğine engel olamıyordu.

- Babacığım! Sizinle birlikte Merv şehrine gitsem, siz işlerinizi bitirinceye kadar şehrin manzarasını seyrederek, gezerek vakit geçirsem size bir zarar vermiş olur muyum?

Merv Beyi, bir soru üzerine bir süre yere bakarak düşündükten sonra:

- Hiçbir zararı olmaz. Beraber gelebilirsin. Seni Merv Beylerinden eski bir dostumun imaret konağına yakın bir yerde bulunan evine misafir olarak bırakmam, dedi.

Gülnar, buna çok sevindi. Merv Beyi, para, köle, elbise vesairenden oluşan hediyeleri hazırlaması için hazinedara emir verdi.

Ebû Müslim'in Divanı

Merv Beyi, ertesi sabah birkaç süvari ile yola çıktı. Hediyelerle birlikte Gülnar'ı ve Maşıta'sını taşıyan mahmil, uşaklar ile Salih arkada bir kervan teşkil ederek geliyorlardı. Kuşluk vakti, Ebû Müslim'in özel memuru önde bulunduğu halde Merv şehrine vardılar. Şehre girerek imaret konağına gittiler. Merv Beyi, Gülnar'ı eski dostunun evine misafir olarak bıraktıktan sonra attan indi. Gayet güzel giyinmiş, bellerine altın yıldızlı kılıçlar bağlamış olan adamların arasında bir hükümdar gibi yürüyerek imaret konağının dış avlusuna girdi. Bunlar geçerken herkes kenara çekiliyor, yol açıyordu. Merv Beyi, nöbetçilerin beklediği iç kapıya varınca baş kumandanın huzuruna girmek için izin istedi. Ebû Müslim Merv Beyinin yalnız olarak girmesine izin verdi, adamlarının ise misafirhanede ağırlandıklarını emretti. Merv Beyi başındaki altın sırmalı kavukla, tiftik cübbesiyle, cübbenin üstündeki kıymetli harmaniyesi ile iç kapıdan içeri girdi. Daha önce kılıcını çıkararak misafirhaneye alman adamlarından birine vermişti.

Merv Beyi, iç avluya geçtikten sonra İranlı başkumandanın nakiplerle, yüksek rütbeli zabitelerle toplandığı salona vararak içeri girdi. Ebû Müslim, salonun ortasındaki bir sandalyede oturuyordu. Bir tarafında Halid bir Bermek ile Süleyman bin Kesir, diğer tarafında ise bazı nakipler yer almışlardı.

Merv Beyinin içeri girdiğini, kendisine doğru geldiğini gören Ebû Müslim güler yüzle karşıladı. Verdiği selâmı güzelce aldıktan sonra oturması için yer gösterdi. Merv Beyi oturunca Ebû Müslim kendisine Farsça hitap ederek:

- Bey! Getirdiğin hediyeler için teşekkür ederim, dedi.

- Efendim! Ben bunları birer hediye olarak değil, borç ve görev olarak takdim ettim. Çünkü hepimiz aynı maksat için çalışıyoruz.

- Hayır sizin hizmetiniz büyüktür. Evinize misafir olduğumuz zaman gördüğümüz ilgiyi ve yakınlığı hiçbir zaman unutmayacağız.

Merv Beyi, Ebû Müslim'in bu teveccühünden, iltifatlarından dolayı çok memnun oldu.

- Bu bence yerine getirilmesi gereken bir farz, ödenmesi şart olan bir borç idi. Böyle destek olmak her Horasanlı, her İranlı için en büyük bir vecibedir. Çünkü asıl maksat İran milletini, başındakilerin zulmünden kurtarmak, milli bir intikam almaktır. Dolayısıyla canımızla, malımızla yardımcı olmak üzerimize borçtur.

Ebû Müslim, Halid'in yüzüne baktı. O da Ebû Müslim'e bakıyordu. Sonra ikisi de beye bakmaya başladılar. Merv Beyi gittikçe gururlanıyor, parmaklarıyla sakalını tanyordu. Ebû Müslim sert bir ifadeyle Merv Beyine yöneldi:

- Maksudumuzun ne olduğunu daha önceden bilmiyor muydun?

Merv Beyi, hiç beklemediği bu soruyu garip karşılayarak Ebû Müslim'den korkmaya başladı. Çünkü İranlı baş kumandanın gayet az, fakat çok anlamlı konuştuğunu biliyordu. Onun âdeti böyleydi.

- Daha önceden bilmemek olur mu? İmam Hazretlerinin emirlerini bize tebliğ ettiniz. Her İranlının desteklemesi farz olan bu teşebbüse, bütün varlığımız ile yardıma söz verdiğimiz gece toplantısını hatırlarsınız, değil mi?

- Peki, o emirler hatırlınızda mıdır?

- Mealen hatırımdadır.

- Mealini söyleyebilir misiniz?

Merv Beyi, Ebû Müslim'in pek ince olan bu sorularını oldukça yadırgıyor, daha fazla korkmaya başlıyor, fakat bunu belli etmeye çalışıyordu:

- İmam Hazretleri Horasan'ın Araplardan temizlemenizi, sadakatinden şüphelendiğiniz kimselerin hepsini kılıçtan geçirmenizi emrediyor.

Ebû Müslim, Merv Beyinin yüzüne dikkatli bakmaya başladı. Merv Beyi, Ebû Müslim'in bu dikkat bakışlarından fena halde dehşete kapılarak yere bakmaya başladı. Ebû Müslim gülümseyerek ve bilmemezlikten gelerek:

- Pekâla, İmam'ın emirlerine uygun hareket ederek, hasmımız olan Arapların hâkimiyetine son vermek için bizimle birlikte çalıştın mı?

Merv Beyi cevap verdi:

- Nasıl çalışmadım! Mümkün olan her türlü maddi yardımı yaptığım gibi, İran beylerinin desteğini elde etmek için de her türlü yola baş vurdum.

Merv Beyi - daha önce de belirttiğimiz gibi - kızını Kirmanî'nin oğlu ile evlendirdiğinden Ebû Müslim'in haberi olduğunu zannetmiyordu.

Ebû Müslim derhal sordu:

' - Acaba kızınızı bir çok kölelerle, paralarla, hediyelerle birlikte Kirmanî'nin oğluna göndermeyi, İranlılar hakkında yaptığımız güzel hizmetlerden biri mi kabul ediyorsunuz? Sizin milli hamiyetiniz bunu mu gerektiriyor?

Bu ağır soru karşısında büyük bir korkuya kapılan, kendini nasıl savunacağını şaşırarak, telâştan sakal ve elleri titremeye başlayan Merv Beyi kendini toplamaya çalıştı ve dedi ki:

- Efendim! Kızım o Arap ile o toplantıdan önce evlenmişti.

- Hayır, yanılıyorsunuz. O gece evinizde görüştüğümüz zaman kızınız yanınızdaydı. Hatta kızınız, yanımıza gelerek oturmuştu.

Merv Beyi, artık büsbütün şaşırarak, yüzü sapsarı kesilmişti. Bir iki dakikayı külahını düzelterek, öksürerek geçirdi. Susmayı uygun bulmuyordu.

- Nikâhını o gecedan önce kıydık, demek istiyorum. Ayrıca kızımın, Kirmanî'nin oğluna ilgi duyduğunu gördüm. Tek evladım olduğundan kendisine karşı gelmek istemedim.

- Bu sözleri doğru olarak mı söylüyorsunuz?

- Evet efendim! Başınıza yemin ederim ki doğru söylüyorum.

- Ya bu dediklerinizin yalan olduğu anlaşılırsa?

Bu son ağır söz üzerine daha fazla titremeye başlayan Merv Beyi, yalvaran ve merhamet dileyen gözlerle etrafındaki nakiplere baktı. Baş kumandanlarına son derece bağlı olan nakipler, ağızlarını açmaya cesaret edemiyorlardı. Men' Bevi'nin susması, yalancılıkla suçlanmayı kabul etmek olacaktı. Ebû Müslim'in, kendi kızının duygularını bilmesine tabii ki ihtimal vermiyordu:

- Hâşâ! Emir hazretlerinin huzurunda yalan söylemem mümkün değildir!

- Fakat ben yalan söylediğinizi ispat edeceğim. Önce kızınızın nikâhı sizi ziyaretimizden sonra kıyıldı. İkinci olarak, kızınız o Arapla evlenmek istemiyordu. Siz bize, siyasi hareketlerimizi küçümseyen gözlerle bakıyordunuz. Kendi şahsi çıkarlarınız için - her ne vesileyle olursa olsun - Araplara çatmak istiyordunuz. Dolayısıyla bu damadı siz buldunuz. Siz arzu ettiniz. Evine misafir olduğumuz gece kızınız bu evliliğe itiraz etmek istiyordu. Fakat siz ısrar ettiniz, isteğine aykırı olarak Kirmanî'nin oğlu ile evlendirdiniz.

Halid Bin Bermek de dahil salonda bulunanların hepsi birbirlerinin yüzüne bakmaya başladılar. Büyük siyasi kararlar almakla meşgul olan Ebû Müslim'in, böyle özel meseleler hakkında bile ne derece mükümmel bilgi sahibi olduğunu görerek bir kere daha şaşırıldılar. Merv Beyi, korkudan kanının donduğunu hissediyor, o anda yer yanıp içine girmeyi arzu ediyor, cevap vermek için kendinde güç bulamıyordu. Herkes büyük bir sessizliğe bürünmüştü. Hareketten, sestense eser yoktu. Hatta mecbur kalanlar bile, yutkunarak öksürmeye çalışıyorlardı.

Ebû Müslim şu sözlerle bu derin sessizliği bozdu:

- Efendiler! İmam Hazretlerinin Araplann imhasına dair olan emirlerini aldıktan sonra Araplara fiilen destek olmaktan, kızını onlara vermekten çekinmeyen, bu hainliğine rağmen, bize hizmet ettiğini söyleyen, böyle bir cür'et gösteren bu İranlı için ne düşünüyorsunuz?

Nakipler, bu sözlerle kendi görüşlerinin sorulmadığını, Merv Beyinin sadece tehdit edildiğini anladılar ve cevap vermediler. Ebû Müslim, tekrar söze başladı, Merv Beyine şöyle hitap etti:

- Şu halde İmam Hazretlerinin emirleri doğrultusunda hareket etmediniz. Kendi milletdaşlarınız olan İranlılara destekçi olmaya bedel, bize düşman olduklarını bile bile Araplara yardım ettiniz. Artık benim için İmam Hazretlerin talimatını yerine getirmekten, özellikle son fıkrasını uygulamaktan başka çare yoktur. O fıkrayı biliyor musunuz?

Herkes, hatta Merv Beyi bile İmam'ın "Kimden şüphe edersen derhal öldür!" anlamındaki emrinin kastedildiğini anlıyordu.

Çok zor bir durumda kalan Merv Beyi, korku dolu gözlerle Ebû Müslim'e bakıyor, merhamet ve af diliyordu. Ebû Müslim:

- İmam Hazretlerinin emri, her şeyin üstündedir. Kimden şüphelenirsem, öldürmemi emrediyor. Sadakatini şüpheli görüyorum. Seni öldürmekten başka çare yoktur.

Ebû Müslim, bu sözleri söylerken kapıya doğru baktı. Dizden aşağıya kadar kan lekelerine bulanmış meşin gömlekler giymiş, başlarına yine kanlı lekeleri bulunan iki uçlu külahlar geçirmiş, bellerindeki meşin kuşaklara kılıçlarını sokmuş dört adam içeri girdi. Bunlar, cellâtlardı. Ebû Müslim:

- Alın şu haini! Harzem'e gönderin, dedi. Merv Beyi, Ebû Müslim'in ayaklarına kapanarak ağlamaya, yalvarmaya başladı.

- Efendim! Merhametinize sığıyorum. Kusurumu affediniz. Bütün malım mülküm sizin olsun.

Af ve merhamet nedir bilmeyen, taş yürekli bir insan olan Ebû Müslim Bey'in yalvarmalarına aldırmadı, salonun tavanına bakarak yavaş bir sesle:

- Sağ kalsan da, kalmasan da malın, mülkün bizimdir! cevabını verdi.

Merv Beyi, Ebû Müslim'e yalvarmaktan bir fayda görmeyince Halid'in ayaklarına kapandı, af ve merhamet diledi. Halid, merhamete geldi. Ebû Müslim'in kulağına eğilerek birkaç cümle söyledi. Ebû Müslim'in verdiği emre karşı çıkmaya Halid'den başka kimse cesaret edemezdi. Bunun üzerine Ebû Müslim:

- Şimdilik katletmeyiniz, hapse götürünüz. Sonra gereğini yaparız, dedi.

Dört cellât, çok perişan bir hâle gelen Merv Beyinin etrafını kuşattı. Oradaki gizli bir kapıdan dışarı çıkardılar. Kimsenin giremeyeceği son derece karanlık bir odaya taktılar.

Af Ricası

Gülner'a gelince, imaret konağınayakın bir yerde bulunan Bey'in evine gittikten sonra, sevdiği insana çok yakın bulunduğundan dolayı büyük bir mutluluk, büyük bir ferahlık hissediyordu. Beyin haremî, Gülner'ın annesinin dostuydu. Gülner'a olağanüstü ilgi ve saygı gösterdi. Fakat kız, bütün benliğiyle Ebû Müslim'e gönül verdiği için, ondan başka hiç kimseyi can yoldaşı kabul edemiyordu. O hâlâ Ebû Müslim'in kendini sevdiğini sanıyor, babası tarafından kendisinden söz açılır açılmaz, her şeyin istediği gibi olacağına şüphe etmiyordu. Ebû Müslim'in ne kadar kan dökücü bir adam olduğunu aklına bile getirmiyordu. Arada bir Maşita'sını yanına çağmıyor, ona duygularını açıyor, babasının döneceği günü büyük bir sabırsızlıkla bekliyordu. Vakit öğlen oldu. Yemek için beklediler. Bey, hâlâ gelmiyordu. Onun baş kumandanla birlikte yemek yediğini zannederek yemeklerini yediler.

Gülner, babasını bekleyerek sabırsızlanıyordu. Fakat sabırsızlığının sebebi, babasının başına bir felâket gelmiş olması değildi. Çünkü böyle bir şeyi hatırına bile getirmiyordu. O, sadece Ebû Müslim'in, babasıyla, neler konuştuğunu bir an önce öğrenmek istiyordu.

Gülner, bütün bir günü merakla, sabırsızlıkla geçirdi. Maşita üstü üste çizdiği hayali mutluluk tablolarıyla kendisini teselli ediyordu. Akşam olunca ev halkında bir değişiklik görülmeye başladı. Arada sırada birbirleriyle gizli gizli konuşuyorlar, Gülner'ı gördükleri zaman her zamankinden daha farklı saygı gösteriyorlardı.

Gülner, bu durumu Maşita'sına söyledi. Maşita da:

- Hanımcığım, ben de bunun farkındayım, dedi.
- Mutlaka, babamın başına bir iş geldi.

Gülнар, bunları söylerken bir uşak geldi:

- Hizmetçilerinizden biri kapıda bekliyor. Sizi görmek istiyor, dedi.

Maşıta ayağa kalkarak kapıya doğru yürümeye başladı. Gülнар da onun arkasından gitti. Kapıda Salih'i çok telâşlı gördüler. Maşıta derhal sordu:

- Ne var? Niçin böyle telâşlısın?

Salih yavaş bir sesle:

- Beni, başka kimse için duymayacağı bir yere götürün. Orada söylerim, dedi.

Gülнар ile Maşıta, "Salih" takma adıyla kendini gizleyen Dahhak'ı bir odaya aldılar, kapıyı arkadan kilitlediler.

Gülнар, fena halde meraklanmıştı. Sanki bir felâket haberi almış gibi, kalbi şiddetli şiddetli çarpıyordu. Herkes oturduktan sonra Dahhak:

- Hanımefendi! Bugün Ebû Müslim'in divanında ne olduğundan haberiniz var mı?

- Hayır.

Salih, Ebû Müslim'in divanında olup bitenleri tamamen anlattı. Ebû Müslim, verdiği bir emirle babanızın öldürülmesini istedi, cümlesini duyunca Gülнар büyük bir dehşete kapıldı, tüyleri diken diken oldu. Yüzü sapsarı kesildi. Salih, daha sonra Halid araya girdi ve Ebû Müslim ölüm emrini hapse çevirdi, dedi. Gülнар, büyük bir şaşkınlık geçiriyor, korkunç bir rüya gördüğünü zannediyordu. Kendini tutamayarak:

- Babamı niçin öldürmek istesin?

- Çünkü bey babanız, İranlılara taraftar olduğunuzu iddia ettiği halde, sizi Arap olan Kirmanî'nin oğluyla evlendirmiş, onun damadı olmasını istemiş. Siz de bilirsiniz ki, Ebû Müslim, basit bir şüphe üzerine adam öldürmekten çekinmez.

Gülнар, bir süre yere baktıktan sonra, sanki ne düşündüğünü öğrenmek istiyormuş gibi Maşıta'nın yüzüne baktı. Maşıta'nın kendisi gibi şaşkınlık içinde olduğunu görünce Salih'e dönerek:

- İşte mertçe hareket etmenin, sadakat göstermenin zamanı geldi. Haydi, bakalım kendini göster, dedi.

Gülнар bu sözleri söylediği zaman gözleri yaşla dolmuştu.

Salih ayağa kalkarak:

- Hanımefendi! Her emrinizi yerine getirmeye hazırım. Bana kalırsa...

Salih'in çok fazla tereddüt ettiğini gören Gülнар daha fazla telâşlanarak:

- Kuzum! Endişeye gerek yok. Ne düşündüğünü açıkça söyle.

- Bana kalırsa, bu işi sizden başka kimse halledemez.

Gülнар, Salih'in düşüncesini, kendi fikrine uygun buldu. Çünkü ne zamandan beri sevdiği insanla bizzat konuşmak istiyordu. Kendisini sevdiğinden şüphesi olmayan Ebû Müslim ile o zamana kadar tek bir kelime bile konuşmamıştı. Her şeyi aradaki vasıta yoluna koymuştu. Bunun için, Ebû Müslim'in babası hakkında ölüm emri verdiğini işitir işitmez yanına gidip pederini kurtarmayı düşünmüştü. Hiç şüphe yok ki Gülнар, çektiği acıyı bu vesileyle ona hissettirmeyi başaracak, onun da kendisini sevdiğine dair teminat alacaktı. Salih, kendisinin bizzat Ebû Müslim'e gitmesi gerektiğini söyleyince, büyük bir sevinç duydu ve hemen ayağa kalktı. Salih:

- Hemen şimdi mi gitmek istiyorsun?

- Evet. Kesinlikle böyle hareket etmek gerekir. Vakit kaybetmeye gelmez. Belki de Ebû Müslim yanını beklemez, idam fermanını hemen uygular. Böyle bir şey çok korkunç olur.

- Acele etmeniz isabetlidir. Ebû Müslim'in huzuruna girebilmeniz için, kapı ağası vasıtasıyla size izin alırım. Bu ağa ile dostluğum var. Bugün Ebû Müslim'in divanında konuşulanları bu adam bana anlattı. Madem ki gitmeye karar verdiniz, hemen elbisenizi giymeye başlayınız. Ben şimdi sizin için izin almaya gidiyorum. Birkaç dakika sonra dönerim.

Salih bunu söyledikten sonra çıkıp gitti.

Gülнар oldukça sâde giyindi. Üzerine işlemeli bir örtü aldı. Başına da işlemeli bir şal sardı. Maşıta :

- Hanımcığım! Ben de geleyim mi?

- Hayır, sizin gelmeniz doğru olmaz. İkimize birlikte belki izin vermez. Kendisiyle başbaşa konuşmak istiyorum.

O zamana kadar dönen Salih:

- Hanımefendi! Başkumandan izin verdi, vakit kaybetmeden gidelim, dedi.

Kalbi şiddetli bir şekilde çarpmaya başlayan, yüzü kıpkırmızı kesilen Gülnar ayağa kalktı, Salih'le birlikte yola koyuldu. Karanlık iyice çökmüştü. Bulunduğu konağın kapısından çıkıp birkaç adım yürüdüktan sonra imaret konağının dış kapısından geçtiler, Ebû Müslim'in oturduğu salonun kapısına vardılar. Salih gayet ciddi bir tavırla ve yavaş bir sesle:

- Hanımefendi! Ebû Müslim'in huzuruna girmek aslında tehlikeli bir iştir. Bunu asla unutmayınız. İhtiyatlı ve dikkatli hareket ediniz. Herhangi bir tehlikeyle karşılaşsanız, derhal imdadınıza koşarım. Korkmayınız. Fakat sakın beni eski isimle çağırmayınız.

Gülнар, Salih'in bu sözünden ürktüyse de, sevdiği insanla baş başa görüşeceğini ve konuşacağını düşünerek o kadar önem vermedi. Ebû Müslim'i gerçek şahsiyetinden büsbütün başka bir şekilde tasavvur ediyor, onun da kendisine tutkun olduğunu zannediyordu. Gülнар salonun kapısına varınca, kapı ağası ayağa kalktı. Kapının perdesini eliyle açarak içeri sordu. Gülнар, kendini her tarafı mumlarla aydınlatılmış bir salonda buldu. Salonun ortasında, bir minderin üstünde, yan gelmiş emir kıyafetinde bir adam yalnız başına oturuyordu. Kapı ağası, Gülнар'dan daha hızlı adamlarla oturan adama yaklaşarak:

- Huzura girmek isteyen kız geldi, dedi.

Gülнар, erkeklerin bile huzuruna girerken büyük bir dehşete kapıldıkları bu korkunç baş kumandanın yanına yalnız girdiğinden dolayı korkuyla kaşık bir mahcûbiyet hissetti. Elleri, ayakları titreyerek ve yavaş yavaş Ebû Müslim'in yanına yaklaşıp. Korkudan çok, kendisinin iyi karşılanacağını ümit ediyordu.

35*

Karşılıklı Konuşma

Siyah sarığıyla, siyah elbisesiyle minderde oturan Ebû Müslim, Gülнар'ın kendisine yaklaştığını görünce hafifçe gülümsedi, yüzüne bakarak Arapça hitab etti:

- Hoş geldiniz hanımefendi!

Gülнар Farsça cevap verdi:

- Hanım değilim, cariyenizim.

Ebû Müslim, önünde bulunan bir mindere oturması için Gülнар'a işaret etti. Bütün kalbiyle muhabbet beslediği, onun da kendisini sevdiğini zannettiği adam ile baş başa kalmca büyük bir şaşkınlık geçirdi, vücûdu baştan aşağı titremeye başladı. Ölüm cezasına mahkûm edilen babasını, onun kurtarılması için geldiğini düşünerek, söze Ebû Müslim'in başlamasını bekliyordu. Ebû Müslim sessizliği seven bir adamdı.

- Ne tuhaf adamlarsınız! Lisanından başka milletinizin hiçbir şeyine muhabbetiniz, sadakatiniz yoktur. Diğer hususlarda hep Araplara uyuyorsunuz, dedi.

Gülнар bu sözlerden, Ebû Müslim'in babasının mahkûmiyetini gerektiren sebepleri ima etmek istediğini anladı. Gözlerini yerden kaldırıp Ebû Müslim'in yüzüne baktı. Fakat bu dehşetli, bu heybetli, bu korkunç adamın yüzüne uzun süre bakmak ne mümkündür? Tekrar başını öne eğerek cevap verdi:

- Efendim! Bizi Araplara taraftar olmakla nasıl suçlayabilirsiniz? Canımızla, malımızla İranlıları desteklemedik mi? Biz anamızdan İranlı doğduk, Arap olmayı istesek bile buna imkân yoktur.

- Hanım! Galiba siz de babanız gibi beni aldatmak istiyorsunuz.

Bu cevabı sert bulan Gülnar, Ebû Müslim'in, Dahhak'ın tarafine aykırı, büsbütün başka bir adam olduğunu hissetmeye başlıyordu. Ama yine de bu sertliğini, babasına duyduğu öfkeye bağlamaktan kendini alamıyordu:

- Hâşâ! Sizi aldatmıyorum. Benim gibi zavallı bir kız, hiç sizin gibi bir kimseyi aldatabilir mi? İnanınız, doğruyu söylüyorum.

Ebû Müslim, Gülnar'ın sözünü keserek;

- Doğrusu, senin baban bizi aldattı. Kızını vermek için Kirmanî'nin oğluyla gizlice haberleşirken, bir taraftan da bize taraftar görünmek istiyordu. Üstelik kızını fiilen o adama verdi. Bunu inkâr edebilir misin?

Başkumandanın bu sözlerini inkâr etmek mümkün değildi. Merv Beyi ikili oynamış, her halükârda galipten istifade etme hırsına kapılmıştı. İşin gerçeğinin bundan ibaret olduğuna şüphe etmeyen Gülnar, Ebû Müslim'in kalbini aşk ve sevgi ile yumuşatmayı daha uygun buldu:

- Kesin olarak söyleyebilirim ki, babam beni o Araba vermekle büyük hata etmişti. Fakat zavallı adam kalbimdeki duyguları bilseydi.. (içini çekerek) beni ona vermezdi. Bununla birlikte o zavallı Arap da bu uğursuz evlilikten zarardan başka bir şey görmedi.

- Babanızın bizi aldatmak sûretiyle sadakatinden şüpheye düşürmesi, öldürülmesi için yeterli bir sebeptir. Halifemiz İmam hazretlerinin emirlerine göre, böyle hain adamların ortadan kaldırılması gerekir.

Gülnar sesini biraz yükseltti.

- Efendim! Merhametinize sığınm. Sizin affınız ve merhametiniz, babamın kusurundan daha büyüktür. Az önce hatırlattığınız evliliğin, emirlerinin öldürülerek, Arapların perişan olmalarını ne kadar hızlandırdığını bilirsiniz. Babamın Ebû Müslim'e vefa göstermediğini kabul etsek bile (göğsüne işaret ederek) bu kalp onun için çarpmaktan bir an bile geri kalmadı.

Gülnar bu sözleri söyledikten sonra ilân-ı aşk konusunda fazla acele davrandığını hissetti. Ama şu da bir gerçektir ki, artık duygularını gizliyemiyordu. Kalben rahat edebilmesi için, Ebû Müslim'in ne düşündüğünü öğrenmesi gerekiyordu.

Ebû Müslim, Gülnar'ın kendisine duyduğu sevgiyi pek garip bularak önem vermedi:

- Hanım! Hakkımdaki samimi duygularınıza teşekkür ederim. İranlıların menfaatini gözettiğinizi de biliyorum. Fakat bütün bunlar babanızın suçunu ortadan kaldıramaz.

Gülnar, hararetle hararetle söylediği bu sözlere bu soğuk cevabı alınca fena halde şaşırıldı.

- Muhabbetiniz uğrunda bu kadar fedakâr olduğum halde, hâlâ babamı kabahatli bulmanız caiz midir?

- Hanım! "Muhabbetiniz" kelimesini kullanmayınız. "Milletimiz olan İranlıların şan ve şereflerinin yükselmesine hizmet eden maksadınıza muhabbetim" deyiniz. Unutmayınız ki, milli ideal her şeyin üstündedir. Biz faniyiz, millet bâkidir.

Ebû Müslim'in muhabbete hiç önem vermeyerek, böyle konuşmasına bir kat daha hayret eden Gülnar, kalbinin sesine böyle dolaylı yoldan verilen cevabı, ümitsizliğe düşmek için yeterli görmüyordu.

- Hayır emir! Sizin muhabbetiniz...

Ebû Müslim, sert tavnı sürdürerek:

- Hanım! Böyle bir muhabbet için herhangi bir sebep göremiyorum. Ben aşktan, evlilikten nefret eden bir adamım. Hatta evliliğe cinnet gözüyle bakam. Bir kere evlendim. İnsanın hayatında bir kere cinnet geçirmesi yeterlidir. Eğer ben başkaları gibi kadınlara düşkün bir adam olsaydım böyle bir siyasi inkılâbı başaramazdım.

Gülnar, Ebû Müslim'in bu sözleri karşısında fena halde öfkelenildi. Titrek bir sesle:

- Ne demek? Daha önce beni sevmiyor muydunuz?

- Hayır hanım! Ne seni sevdim, ne başka bir kadını... Bundan sonra da kimseyi sevmek istemem.

- Beni görür görmez sevdiğinizi, savaş biter bitmez benimle evleneceğinizi adamıma söylememiş miydiniz?

- Galiba o şaklaban, o münafık adamı kastediyorsunuz. Ben o edepsiz herifi hainliğinin cezası olarak öldürttüm. Onun sözüne inanıyor musunuz?

Gülnar, Dahhak'ın benim hayatta olduğumu kimseye söyleme, sözünü hatırlayarak, adını anmaktan çekindi. Fakat onun yalan söylemediğini, Ebû Müslim'in kendisi Kirmanî'nin oğlunu öldürme işine vasıta ittihaz ettikten sonra inkâr yoluna saptığını sanıyordu. Son bir ümitsizliğe düştü. Emel ışıklarının söndüğünü, hem de ebe-

diyen söndüğünü anlıyordu. Bu konuda ileri gitmek, Ebû Müslim'in daha fazla öfkelenmesine sebep olacak, belki de kendisinin de ölüm fermanını hazırlayacaktı. Çünkü Ebû Müslim için adam öldürmekten daha kolay bir şey yoktu. Babasını kurtanncaya kadar yumuşak davranmaktan başka çare yoktu:

- Emir Hazretleri, sizi evlenmek için sevmedim. Kahramanlığınız, faziletiniz ve yüksek idealiniz için size muhabbet duydum.

Kurnaz başkumandan, Gülnar'ın korkarak münafıklık yoluna saptığını anladı. Kendisi de aynı tavrı sergiledi.

- Ben de sizin ahlâkınızı takdir ediyorum. Bizim için gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ederim.

Gülнар, gönül okşayıcı sözlerine rağmen Ebû Müslim'in kendisini hiç sevmediğini anladı, aşkının ve sevdasının nefrete ve düşmanlığa dönüştüğünü hissetmeye başladı. Fakat babasını kurtarmak için onun merhametini dilemek zorundaydı.

- O halde merhametinize sığmıyorum. Babamın kusurunu bağışlayınız. Onu affediniz. Canına kıymayınız.

- Babanızın affedilmesi imkânsızdır. Çünkü büyük bir hiyanette bulundu.

- Öyle kabul etsek bile, sırf size destek vermek için, kocam olduğu halde Kirmanî'nin oğluna ettiğim ihanetin karşılığı olarak af buyurunuz.

- Hanım! Siz o adamı bana destek olmak için değil, benimle evlenmek için öldürdünüz.

- Bunu benim için bir kabahat, bir suç mu sayıyorsunuz. Herhalde kocam iken o adamın öldürülmesinde size yardımda bulundum. Mükâfat olarak babamın affıyla karşılık vermek gerekmez mi?

- Siz bu hiyaneti bir fazilet mi kabul ediyorsunuz? Sonra da benimle evlenmek istiyorsunuz ha! Acaba beni de o yolla öldürmeyeceğinizi kim garanti edebilir? Babanız için boşuna yalvarmayınız. Şimde affetmek istesem bile artık buna imkân kalmadı. İş işten geçti.

Gülнар, ağlaya ağlaya ayağa kalkarak Ebû Müslim'in ayaklarına kapandı:

- İmam İbrahim hazretlerinin başı için babamı affediniz. Siz de reddettikten sonra artık dünyada babamdan başka teselli edecek kimsem kalmadı.

Gülнар'ın bunu söylerken hıçkırıktan boğazı tıkanıyordu.

Ebû Müslim, Gülнар'ı öteye iterek, ve yüzünü başka tarafa çevirerek :

- Sana söyledim ya, iş işten geçti. Babanızın tekrar dirilmesine imkân kalmadı.

Gülнар sara hastası gibi titreyerek ve biraz geriye çekilerek:

- Ne demek istiyorsunuz? Tekrar dirilmesine imkân kalmadı, ne demek? Ne yaptınız? Yoksa babamı öldürdünüz mü?

- Evet öldürdüm!...

- Öldürdünüz ha! Hayır hayır öldürmediniz. Bu işi yarma bıraktınız. Lütfen doğruyu söyleyiniz. Gençliğime acıyınız. Babamı bana bağışlayınız. Ben... Zavallı, biçâre ben...

Gülнар bu sözleri söylerken gözlerinden sel gibi yaşlar boşalıyor, hüngür hüngür ağlıyordu. Neredeyse yere düşüp bayılacaktı.

Fakat heyhat! Bu göz yaşlan, bu yalvarmalar, o katı kalpli adamı hiç etkilemiyordu. Cevap olarak sadece:

- Size söyledim. İş işten geçti. Bana inanmıyorsanız, size babanızı göstereyim, dedi.

Sonra ellerini birbirine vurdu. Gelen uşağa:

- Beyi buraya getir, emrini verdi.

Bu sözleri duyunca babasının hâlâ sağ olduğunu düşünen ve içinde ümit ışıklan parlavan Gülнар, gözleriyle uşağı takip etti. Uşak salonun bir tarafındaki aralıktan gitti. Üzeri örtülü bir tepsiyle döndü. Tepsiyi Gülнар'ın önüne koydu. Üstündeki örtüyü kaldırdı. Aman yâ Rabbi! Ne feci bir manzara! Merv beyinin kesilmiş başı tepside donmuş kanlar içinde yürüyordu! Sakalı, bıyıklan, saçlan tamamen kan içindeydi. Gözleri hâlâ açıktı. Tesadüf bu ya, gözleri Gülнар'a yönelikti. Sanki kendisine yalvarırcasına bakıyordu.

Bu dehşetli manzara karşısında kendini kaybeden Gülнар;

- Babacığım!... Babacığım, diye bağırdıktan sonra Ebû Müslim'e döndü, ellerini yüzüne vurdu, şiddetli hıçkınlarla ağladı, ne dediğini şaşırıldı:

- Zalim, gaddar! Babamı öldürdün ha! Eyvah babacığım, vah babacığım, diyerek feryâdii figân etmeye başladı.

Ebû Müslim, büyük bir öfkeyle:

- Sus kadın! Seni de derhal Harzem'e gönderirim! dedi.

Gülнар, Ebû Müslim'in kendisini de ölümle tehdit ettiğini anlıyordu. Fakat üzüntüsünün şiddetinden dolayı artık ölümden korkmuyordu.

- Beni nereye isterseniz gönderiniz. Sevdiğim insanın cefasından ve gadrinden, babamın katlinden sonra yaşamamın benim için hiçbir önemi kalmadı.

Bunu söyleyerek tekrar yüksek sesle ağlamaya başladı.

Ebû Müslim, kapıda bulunan ağayı çağırarak:

- Bu kadını, kadınlar hapishanesine götür. Kadın öldürmek ayıp olmasaydı, bu haini sağ bırakmazdım, dedi.

Fırar

Gülнар "Ah babacığım!" diye söylendiği, acı acı ağladığı halde kapı ağasıyla birlikte yürüdü. Salonun kapısına vardığı zaman ağa kendisine gayet yavaş bir sesle:

- Hanımefendi! Korkmayınız, dedi.

Gülнар, söz söyleyenin Salih olduğunu sesinden anladı. Ona bakınca kapı ağası kıyafetinde gördü. Salih'in böyle bir hile ile oraya girişini çok şaşkırtıcı bulduysa da onun kıyafetini düşünenecek halde değildi. Sebeb-i hayatı olan babasını düşünüyor, kana bulanmış yüzü gözünün önüne geldikçe, bütün vücudu zangır zangır titriyor, acı acı ağlıyordu. Gülнар salonun kapısından çıkınca aralıkta, yer üstünde uykuya dalmış bir şahıs, yanbaşında atılmış elbise gördü. Salih derhal elbiseyi yerden aldı. "Hanımefendi! Çabucak bu elbiseyi giyiniz!" dedi. Elbise, Salih'in cübbesiyle külahıydı. Gülнар, derhal bunları giydi. Sonra Salihle birlikte تنها aralıktan geçtiler ve kapıya vardılar. Hiçbir engelle karşılaşmadan buradan çıkabildiler. Çünkü nöbetçiler, Salih ile Gülнар'ı kapı ağası ile hademededen biri zannetmişlerdi. İmaret konağından ayrıldıktan sonra bir takım taşlı ve dar sokaklardan geçtiler. Nihayet şehir kapısının yanında Salih'in bildiği bir hana vardılar, merdivenli bir odasına indiler. Yol boyunca ağızlarını açıp tek kelime konuşmamışlardı.

Odaya girdikten sonra Salih, Gülнар'ı teselli etme, cesaret verme gereğini duydu:

- Hanımefendi! Bu adamın çok gaddar ve hain bir mahlûk olduğunu daha önce size defalarca söylememiş miydim? Sizi sevdiğine, güzelliğinize tutkun olduğuna dair sözleri, şimdi inkâr ettiğini kulaklarımla duydum. Fakat kendisini tekzip etmek mümkün

mü? Bugün bütün güç onun elindedir. İsteddiği her şeyi yapar. Kimsenin ricasını, istirahatını dinlemez. Yemini, sözü yoktur. Bütün işi gaddarlık yapmak, kan dökmekten ibarettir. Bize bu kadar haince bir oyun oynayacağını bilemezdim. Bizi zavallı Kirmanî'nin oğlunun öldürülmesinde bir âlet olarak kullandı. Sonra beni öldürmek istedi. O gece Kirmanî'nin oğluna zehir içirmek için, benimle birlikte gönderdiği adama benim kadehime de zehir koymasını emretmişti. Allah'ın öldürmediği kulu, insan öldüremez derler. Allah'ın bir lütfü oldu, o gece çabucak kustum. Öyle yapmamış olsaydım, şimdi ölmüş bulunacaktım. Ebû Müslim beni ölmüş biliyor. Bunu bu gece size de söyledi. Fakat bütün bunlara rağmen bu zalim adamın size ve babanıza kötülük yapacağını zannetmiyordum. Size böyle gaddarca davranacağını, muhabbeti inkâr edeceğini bilseydim, sizi yanına gitmekten men ederdim. Belki siz bu konuda beni dinlemeyecektiniz. Fakat ben görevimi yerine getirmiş olacaktım. Lâkin ben yine ihtiyatlı davrandım. Ortaya çıkması mümkün olan felâketleri göz önüne getirdim. Ona göre tedbirler aldım. Gerektiğinde sizi kaçırmak için kapı ağasını sarhoş yaparak elbisesini giydim. Hamd olsun, sizi kurtarmayı başardım.

Gülнар sanki bir rüya görüyormuş gibi Salih'in sözlerini dinleyerek o gece uğradığı felâketleri düşündü. Babasının başını, içi kanla dolu bir tepside görmüş, sevdiği insan konusunda büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı. Son derece üzgün olan Gülнар, yere bakarak derin derin düşünüyordu. Salih bir süre sessiz kaldıktan sonra:

- Reyhane'yi getirmeme izin verir misiniz, dedi.

Gülнар, kPndini toplayarak:

- Ona çok muhtacım. Getir. Yalnız beni burada çok bekletme.

- O halde bana cübbemi, külahımı veriniz. Gülнар, ciıbbeyi, külahı çıkarıp verdi. Salih bunları giydikten sonra:

- Hanımefendi! Siz bu odada kalınız. Ben dönünce kadar dışarı çıkmayınız.

Salih bunu söyledikten sonra dışarı çıktı kapıyı kapatıp gitti.

Odada yalnız kalan Gülнар, etrafında pek kaba, duvarlardan duvarlara mihlanmış adi tahta raflardan, yerde eski ve vırtık bir hasır iislünde pis bir yataktan başka bir şey göremiyordu. Odanın bu berbat hali dehşetli bir manzara arz ediyordu. Köşedeki bir çıradan etrafa yayılan zavif ışık, insana daha fazla kasvet veriyordu. Giil-

nar babasının mükemmel köşkünü, orada geçirdiği mutlu günleri, sonra ümitlerinin bir anda nasıl söndüğünü, babasının öldürülüşünü, sevdiği insanın ihanetini ve gaddarlığını, nihayet bütün saadetlerden mahrum kalarak, bedbaht ve şaşkın bir halde canını nasıl kurtardığını düşündü. Bütün bu felâketlere Ebû Müslim'in sebep olduğunu görüyordu. Zalim adam! Hayâl dünyasını nasıl karartmış, zayıf ve hassas kalbini nasıl da kırmıştı! Varlığının sebebi olan babasına acıması gerekmez miydi? Bütün bu felâketler yetmiyormuş gibi, bir de kendisini ölümle tehdit etmişti. Bu gaddarlığı vahşiler bile yapmazdı. Gülнар, sevgisinin artık büyük bir düşmanlığa dönüştüğünü hissediyor, Ebû Müslim'i hatırlamak bile istemiyordu. Hu gibi durumlarda kural böyledir. Aşk hastalığına yakalanan bir insan, sevdiği insanın ihanetiyle karşılaşarsa muhabbeti derhal düşmanlığa döner. Onu artık görmek, düşünmek bile istemez. Gülнар da aynı duruma karşı karşıya gelmişti. Sevdiği insan kendisine ihanet etmiş, babasını öldürmüş, kendisine hakaret etmişti. Gerçi Ebû Müslim, kendisini sevdiğini doğmdan doğruya söylememiş, görünüşte ahde vafasızlık etmemişti.

Fakat Gülнар, arada vasıta olan Dahhak'ın ifadelerine aldanarak gerçeği öyle bilmiyordu. O, Ebû Müslim'in kendisine ihanet ettiğini sanıyordu. Diğer taraftan bu İranlı baş kumandanın yaratılış itibarıyla büsbütün bir karaktere sahip olması, Gülнар'ın talihsizliğini bir kat daha artırıyordu. Ebû Müslim, ince duygulardan mahrumdu. Çok genç olmasına rağmen kadınlardan nefret ediyordu. Bir kalp değil, bir taş, bir demir parçası taşıyordu. Yumuşaklık, incelik, hassasiyet gibi kelimelere onun lügatında yer yoktu. Evliliği büyük bir cinnet kabul ediyordu. Sevmek, sevilme duygusuyla yüreğinin çarptığını görmüş bir adam değildi. Bereket versin ki, böyle insanların sayısı oldukça azdı. Sevmek ve sevilme insanın yaratılışında olan bir duygudur. İnsanın ahlâkını güzelleştiren, kalbini zenginleştiren ancak aşk ve muhabbet. Aşk, şefkatin annesidir. Aşk ve muhabbet olmasaydı, insanlar birbirlerini yerlerdi. Kalbinde sevgi taşımayan bir insanın acıması, başkalanna merhamet etmesi mümkün değildir. Merhamet ve şefkat ortadan kalkarsa zayıflar mahvolur. O /aman hayranlık olanca dehşetiyle hüküm sürmeye başlar. Kalp katılığı, merhametsizlik, olsa olsa o devirlerde ortaya çıkan harp adamlarına yakışabilir. İşte Ebû Müslim'de böyle bir özellik tam anlamıyla

kendini gösteriyordu. Hiç tereddüt etmeden söyleyebiliriz ki, böyle bir adam, davasına engel teşkil ettikleri takdirde öz babasını ve öz kardeşini bile öldürmekten çekinmezdi. Bunun için Merv Beyi'nin alttan alta bir takım maksatlar takip ettiğini, iki yüzlü davrandığını görünce, ileride ortaya çıkacak zararlı bir teşebbüsüne engel olmak üzere, hemen katletmişti. Gerçekten de Ebû Müslim seven bir kalbe sahip olsaydı, Gülnar'ın ağlamaları, yalvarmaları karşısında kulağını tıkamayacak, kızcağızın kendi hakkında beslediği aşk ve muhabbet duygularına mükâfat olmak üzere, babasının başını bir tepsinin içinde getirip gösterme gaddarlığında bulunmayacaktı.

Gülnar kendini, başına gelen felâketi unutacak kadar bu elem verici düşünceler ile vakit geçirerek derin derin düşündükten sonra nihayet kendine geldi. O basit ve perişan odada yapayalnız olduğunu hatırladı. At hırılısından, kişnemesinden, patırtısından başka ses işitilmiyordu. Hayvan kokulan her tarafı istilâ etmişti. Zaten böyle hanların kokusu pislîge, murdarlığa ve sefillîge bir örnek teşkil ediyordu. Gülnar babasının evini, nasıl öldürdüldüğünü bir kere daha hatırlayarak büyük bir üzüntüye kapıldı ve tekrar ağlamaya başladı. Ah ağlamak, ne büyük bir teselli kaynağıydı. Ağladı, ağladı, ağladı! ... Biri duyar gelir, kendisini bu halde görür diye ses çıkarmamaya son derece özen gösteriyordu. Talihsiz kız, başına gelen felâketi artık çok büyük görüyordu. Çünkü büyük felâketler ilk başta asıl dehşetli yüzünü göstermez, zamanla daha korkunç bir hale gelirdi. Fakat tahammül etmek sûretiyle zamanla geçer de o felâket yavaş yavaş etkisini kaybeder, nihayet büsbütün yok olurdu. İşte Gülnar da başına gelen felâketin büyüklüğünü birden bire anlayamamıştı. Daha sonra yalnız kalıp derin düşüncelere dalınca felâketin ne derece büyük ve korkunç olduğunu tam mânâsıyla anladı. Bütün bu faciyanın sebebi, Ebû Müslim'di. Gülnar, o zamana kadar Ebû Müslim'i hatırladıkça samîmi aşkının son kuruntuları olarak hafif yollu ilgi duymaya başlıyor, fakat bu duygu artık şimşek gibi birden kendini gösteriyor, fakat derhal yok oluyor, yerini öfke, nefret ve intikam duyguları alıyordu.

Telâş İçinde

Gülnar yediği dehşetli darbenin etkisi alfanda bu elem verici gelişmeleri düşünmekten yoruldu. Gözlerini kapayarak birkaç defa uyumayı denedi. Derken bir ara iyice daldı. Bu âni uyku sırasında uzun bir rüya gördü. Ebû Müslim babasının evinde ilk gördüğü halde sevimli ve şefkatli görünüyordu. Kendisine iltifatlar yağıyor, tatlı tatlı bakıyordu. İki taraf iç dünyasını birbirine açmış, bir güzel dertleşmişlerdi. Gülnar rüyada sevdiği insandan böyle iltifatlar görürken, onun gaddarlığını, cefasını, hiyanetini, babasının öldürülüşünü de görüyor, fakat ona ihtimal vermeyerek bir rüya kabul ediyordu. Sonra sanki ayık halde sevdiği insanı vefalı ve şefkatli buluyordu. Hem acı hem tatlı olan bu kaşık rüyadan sonra talihsiz kız gözlerini açarak bir rüya geçirdiğini anladı. Fakat Ebû Müslim'in hayali, hâlâ gözlerinin önünde "sevgili" olarak canlanıyordu. Gülnar ona hitaben kendi kendine serzenişlerde bulunmaktan kendini alamıyordu. "Ah zalim! Sana olan çılgın aşkımın mükâfatı bu muydu? Ayaklarına kapanıp yalvarırken bana hakaretlerin en büyüğünü yaptın; kalbimi, duygularımı, emellerimi çiğnedin. Yegâne koruyucum olan babamı katlederek beni bu dünyada yapayalnız bıraktın. Ah zalim! Beni de öldürmek istiyorsun. İşte her an ölümle yüz yüze gelmek üzere ve çaresiz bir halde senden kaçıyorum. Yediğim bütün bu acı darbelerden sonra nereye gideyim? Senden nereye kaçayım? Ah zalim!" diyordu.

Gülnar, kırık bir kalple böyle kendi kendine konuşurken içinde bulunduğu perişan odanın bir tarafından bir hışırtı işitti. Bir cismin ok gibi önünden geçtiğini gördü. Talihsiz kız fena halde korktu, is-

ter istemez ayağa kalktı. Büyük bir sıçan kapının altındaki delikten girerek, diğer duvann dibindeki başka bir deliğe girmişti. Gülnar'ın tüyleri diken diken olmuştu. O kirli hasırın üstünde oturmaya artık korkuyordu. Ayağa kalkarken çıkardığı ses, yatağın arkasında hareketsiz duran diğer bir sıçanı ürktülmüştü. Can derdine düşen hayvan, büyük bir hışırtı çıkararak ve hasırın üstünden atlayarak kaçtı. Talih-siz kız, artık başına gelen felâketi düşünemiyordu. Bütün gayretini, bu zararlı ve rahatsız edici hayvanların, ellerine, ayaklarına dokunmaması için harcıyordu. Odadan dışarı çıkmak istedi. Fakat handa hiçbir kimseyi tanımadığı için çıkmaya cesaret edemedi. Böyle sıkıntılı bir zamanda Salih'in geç kaldığını görüyor, bir tehlikeyle karşılaşmış olmasından korkarak büyük bir üzüntüye kapılıyordu.

Bir süre sonra Salih'in hanın avlusundan gelen öksürüğünü işiterek sevindi ve kalbi hızlı hızlı çarpmaya başladı. Bir yandan onu karşılamaya hazırlandı, diğer yandan, merdivenin üstünde ayak seslerini işitmek için kulak verdi. Fakat ayak sesi nâmına bir şey gelmiyordu. Gülnar, kimsenin gelmediğini görünce büyük bir şaşkınlığa düştü. O sesi yabancıların çıkardığını düşünerek tüyleri ürperdi. Damarlarındaki kanın donduğunu hissetti. Bulunduğu yerde dikili kaldı. Yerinden kımıldayacak, veya bulunduğu yere oturacak durumda değildi. Büyük bir merakla dışarıyı dinliyordu. Böyle birkaç dakika geçmesine rağmen at kişnesinden başka bir ses işitilmiyordu. Daha sonra kulağına bir ses geldi:

- Dönünceye kadar her şeyi hazırlayınız.

Bu ses, Salih'in sesiydi. Buna artık şüphe yoktur. Bir süre sonra merdivende Salih'in ayak sesi işitildi. Gülnar, cesaretini toplayarak kapıya koştu, ve derhal açtı. Salih yalnız gelmişti. Gülnar sabredemeyerek sordu:

- Reyhane nerede?

- Burada, aşağıda bekliyor. Çabuk gidelim. Bir an önce şehirden çıkaralım. Sonra kapılar kapanır. Onlar hanın avlusunda hazır.

Salih bunu söyledikten sonra kapı ağasının cübbesini ve külâhlını aradı. Bunları giyindiği zaman orada bırakmıştı. Derhal külâhlını ve cübbesini çıkardı. Onları giydi. Sonra Gülnar'ın önünde yürümeye başladı.

Büyük bir telâş yaşayan Gülnar, hiçbir basamağı diğerine uymayan, delik deşik olan harap merdiveni zor güç indi, Salih'in ar-

kasında hanın avlusuna vardı. Egerli üç at, yanlarında da Maşıta kendilerini bekliyordu. Salih, vakil kaybetmek istemeyen insanlara mahsus bir tavırla:

- Hanımefendi! Siz bu ata bineceksiniz diyerek Gülnar'ı o ata bindirdi: Maşıta ile kendisini diğer iki ata bindiler. Salih, han sahibine verdiği bir işaret üzerine, han sahibi, onları geri getirmesi için yanlarına bir adam verdi: Salih Gülnar'a:

- Hanımefendi! Atın üstünde kendinizi iyi tutunuz, dedikten ve yanlarında bulunan adama da, gerektiğinde yardım etmesi için Gülnar'ın yanında yürütmesini emrettikten sonra önde atını sürdü.

Küçük katile, büyük bir sessizlik içinde yürümeye başladı. Gülnar bu acelenin sebebinin çok merak ediyor ve bir an önce öğrenmek istiyordu. Bir süre sonra şehir kapısına vardılar, fakat kapıyı kapalı buldular. Her akşam, güneşin batmasıyla birlikte kapılar kapanıyordu. Salih kapıcıya emredercesine bağırdı. Kapıcı büyük bir telâş içinde yaklaştı ve şaşkın şaşkın bakmaya başladı.

Salih, adamın telâşlı halinden yararlanarak büyük bir cür'etle:

- Niçin kapıyı açık bırakmadın? Açmak için bir saat önce haber geldiği zaman neredeydin?

Uyuyor muydun? Görevini böyle mi yerine getiriyorsun, dedi.

Emirin kapı ağası elbisesini giymiş olan bu adamın kendisini böyle büyük bir cesaretle azarladığını gören kapıcı, başkumandanın adamı olduğundan şüphe etmeyerek şikâyetinden ve intikamından korktu. Kapıcı tesadüfen bir saat önce yemek için kendi evine gitmişti. Orada değildi. Şehir kapısının açılması için başkumandan tarafından emir geleceğini hesaba katmamıştı. Salih'in tehdit edici sözlerini işitince, emrin kendisi görev yerinde yokken geldiğini sandı. Başkumandanın adı, herkesi titretmişti. Kapıcı, Salih'e mazeret sıralamaya başladı. Salih onun sözünü keserek:

- Zararı yok. Şimdi kapıyı aç. İşimiz acele. Konuşacak vakit yok, dedi.

Kapıcı derhal kapıyı açtı. Üç süvari ile bir piyadeden oluşan bu küçük katile hızlı hızlı kapıdan çıktı. Salih'in rehberliğinde acele vola kovuldu. Salih arada bir dönüyor, Gülnar ile Maşıta'yı yokluyordu. Çünkü çok yoğun bir karanlıkla yol alıyorlardı. Salih şeytan gibi oraları gezmiş, her yeri öğrenmişti. Merv şehrinde uzaklaşınca

Salih atını durdurarak Gülnar'a yaklaştı. Yorulup yorulmadığını sordu. Gülnar:

- Çok yorulduğum. Ancak bu kadar acele edişinin sebebini anlamıyorum, dedi.

- Hanımefendi! Köşke vardığımız zaman söylerim.

- Hangi köşke?

- Beybabanızın köşküne. Oraya iyice yakın bir yere geldik.

Gülnar, babasının evine yaklaştığı için çok seviniyordu. Bir süre sonra köşke vardılar. Salih kapıcıya: "Kapıyı aç. Hanımefendi geliyor!" diye bağırdı. Daha sonra Gülnar'ın sesini işiten kapıcı hemen kapıyı açtı. Atlarla içeri girdiler. Avluya varınca attan indiler. Salih bir kese çıkararak uşağa verdi. Atlan alıp dönmesini söyledi. Uşak atların birine binerek diğerlerini yedeğine aldı. Oradan ayrılıp Merv şehrine doğru yola koyuldu.

Bütün köşk halkı uykudaydı. Gülnar kimsenin uyandırılmasını kapıcıya tenbih ettikten sonra acelenin sebebini öğrenmek istedi. Maşitayla birlikte babasının salonuna girdi. Daha fazla sarsızlandı.

- Ne oldu? Bana anlat. Çok merak ediyorum, dedi.

Salih gayet ciddi bir tavırla cevap verdi:

- Hanımefendi. Çok zor bir durumdayız. Zaman kaybetmeye gelmez. Sonra her şeyi söylerim. Burada vakit geçirmemiz büyük bir tehlikedir. Babanızın ahırlanndan atlar alarak hemen buradan ayrılmamız için müsaade ediniz. Hem çok acele etmek gerekiyor.

Salih'in bu sözlerinden sonra daha fazla meraklanmaya başlayan talihsiz kız "İstedğin gibi yap" demekten başka bir şey söyleyemedi. Çünkü artık kendini tamamen Salih'e teslim etmişti.

Salih hemen ahıra giderek seyisleri uyandırdı. İdaresi kolay üç at hazırlanmasını söyledikten sonra, salonda kendisini büyük bir merakla bekleyen Gülnar ile Maşita'nın yanına döndü.

Gülnar'ın önünde iki dizinin üstüne oturarak:

- Hanımefendi! Niçin acele ettiğimi size söyleyeyim. Reyhane'yi getirmek için sizden ayrıldığım zaman imaret konağından geçtim. Herkesi telâş içinde gördüm. Çünkü Ebû Müslim, firar ettiğimizi anlamış. Konağın her tarafını arayarak, sizi bulamazlarsa şehir kapılarının kapatılmasına, bilinenler ile resmi ruhsatı taşıyanlar dan başka kimsenin çıkmasına müsaade edilmemesine dair kapılara ta-

limat gönderilmesini emretmiş. Bunu öğrenince sür'atle hareket etmek gerektiğini anladım. Derhal dostunuz olan bey'in evine koştum. Reyhaneyi çağırdım. Yanıma aldım. Kimsenin görmemesi için gözden uzak yollardan dolaşarak, sana geldik. Hana girdiğim zaman geldiğimi size haber vermek için yavaşça öksürdüm. Sonra hancıya atlar hazırlattım. Daha sonra sizi alarak buraya geldim.

Gülnar Salih'in uyanıklığını, sadakatini ve fedakârlığını takdir ediyordu:

- Peki ama bu köşkten alelacele uzaklaşmak için bir sebep göremiyorum.

- Hanımefendi! Ebû Müslim yarın sabah buraya adam göndererek köşkü ve içindekileri müsadere edecek. Şimdi firannızdan sonra sizi mutlaka arayacak. Merv'de bulamazsa köşke adam gönderecek. Ona karşı durabilir misiniz? Bütün kuvveti eline almış. Kendisi merhamet ve şefkat nedir bilmeyen bir adamdır.

Gülnar, felâketin sanılandan daha büyük olduğunu anlamaya başladı. Çünkü talihsiz kız dünyadan ümidini kesince babasının evine sığınmaya, orada rahat bir şekilde yaşamaya, ileride bir İranlı bey ile evlenerek, babasının öldürülmesinden dolayı uğradığı mahrumiyeti ve ümitsizliği telâfi etmeye kesin karar vermişti. Salih'in sözlerini duyunca, büyük bir üzüntüye kapıldı, vücudu baştan aşağı titremeye başladı. Göz yaşlarının seller gibi boşalmasına engel olamıyor, kendini çok talihsiz, pek mazlûm biri görüyordu.

- Zalim, gaddar! Basit bir şüphe üzerine babamı öldürmekle yetinmiyor da, malımızı, mülkümüzü de elimizden almak istiyor. Bu ne insafsız, ne vicdansız, ne gaddar bir yaratılmış.

Gülnar bunları söylerken acı acı ağlıyordu. Maşita da hanımının acısına ortak oldu, o da ağlamaya başladı. Salih, böyle korkunç bir felâketin altında ezilen talihsiz kızı teselli etmek istedi:

- Hanımefendi! Ağlamanın bir faydası yok. Aksine felâketin ilaha fazla büyümesine sebep olur. Aziz babanızın ölümünden sonra malın mülkün r.e önemi kalır! Bırakınız, Ebû Müslim istediğini yap-sın. O zalim er geç Allah'ın dan bulacak. Merak etmeyiniz. Ondan mutlaka intikam alacağız. O zaman şu çektığımız felâketlerin öcünü almış oluruz, dedi.

Gülнар, intikam sözünü duyunca ferahladı. Mağdurların ve mazlumlann intikamdan hoşlanmaları tabiidir. Gülнар, Salih'in intikam istemesini kendisi için büyük bir yardım kabul etti:

-Ondan benim intikamımı alacaksın değil mi Salih, dedi.

- Hanımefendi! Sadece sizin değil, kendi intikamımı da alacağım. Bu gaddar adam beni öldürmek istemedi mi? Allah yardım etmeseydi, aynı saatte Kirmani'nin oğlu Ali ile beni de öbür dünyaya gönderecekti. Fakat intikamınızı almak için Allâh beni sağ bıraktı.

Gülнар, Salih'in sözünü keserek:

- Cenab-ı Hak, bana acıdı da seni sağ bıraktı. Sen olmasaydın, ben ne yapacaktım? Halim ne olacaktı? Nereye gidecektim? O insafsız adam, dünyayı başıma dar etti. Allâh onu kahretsin! Peki ama şimdi ne yapacağız?

- İlk önce bu köşkte pahaca ağır, yükçe hafif ne varsa toplayıp almak gerekiyor. Siz, bu işi bana havale ediniz. Ben onları toplar, hazırlanır.

Gülнар, Maşıtaya dönerek:

- Ne var, ne yok, Reyhane hepsini bilir. Teker teker sana göstereyim.

Salih, Maşıtaya yönelerek:

- Para, mücevherat nâmına ne varsa, hepsini al, buraya getir. Hiçbir şey bırakma. Seni burada bekliyorum. Ne kadar acele etmek gerekiyorsa, o kadar hızlı davran, dedi.

Maşıtaya ayağa kalkarak hanımının yüzüne baktı. Gülнар:

- Çabuk git. Paradan, mücevherattan hiçbir şey bırakma. Hepsini getir. Elbiselerimi de unutma. En iyileri hangisiyse onları seç, çıkar. Hazinedara söyle. Sana babamın özel kasasının anahtarlarını versin. Belki kasada o hain herife gönderilmemiş para kalmıştır. Hepsini topla, buraya getir.

- Fakat hanımcığım! Bu kadar şeyi birlikte götürmek için fazladan bir iki hayvan daha almak gerekecek.

Salih:

- O halde uşaklara da söyle, iki katır daha hazırlasınlar.

Vâsıta

Maşıtaya paralan ve mücevherleri toplayıp getirmek için gitti. Salih, Gülнар ile yalnız kalınca dedi ki:

- Hanımefendi! Zaaf ve ümitsizliği bir tarafa bırakmanız, erkekler gibi hareket etmeniz, kendinizi mukavemete alıştırmamız gerekiyor. Büyük zorluklarla karşılaşacağız. Çünkü intikam almak gibi oldukça çetin bir işe kalkışıyoruz. Bu zorluklara dayanmayı göze alamıyor yahut intikamdan vazgeçiyorsanız şimdiden bana söyleyin. Ben de ona göre hareket edeyim. Sizi yolculuklarla, meşak-katlerle üzme-yeyim.

- İntikam almak için çalışsam bile burada kalmaya imkân yoktur. Canımıza kast eden, ocağımızı söndüren bu gaddar adamdan intikam almak gerekir. Seni öldürmek istediği için intikamı lüzumlu görüyorsun. Ben ise ne diyeyim? Babamı öldürdü. Beni ölümle tehdit etti. Bana karşı verdiği sözde durmadı. Şimdi de malımıza, mülkümüze el koymak istiyor. Ondan intikam almadan nasıl rahat edebilirim? Bir kız olarak, onu öldürmek isteyişim garip karşılanmalıdır. Çünkü insan öldürmeyi, bana o öğretti. Kirmani'nin oğlunu öldürmeyi teklif ettiği zaman, ne kadar tereddüt ettiğimi, böyle bir cinayeti ne kadar korkunç gördüğümü bilirsin. Sırf onu memnun etmek için böyle bir cinayeti işledim. Bunun mükâfatı olarak bana hıyanetle karşılık verdi. İnşallah, hainliğinin cezasını bulur.

- Madem ki bu konuda kesin kararlısınız, ben de her emrinizi yerine getirmeye hazırım. Şimdi buradan ayrılalım. Amacımızı gerçekleştirmek için ne yapmamız gerektiğini daha sonra düşünürüz. Fakat şu noktayı şimdiden dikkate almak gerekir: Bu adama kuvvet yoluyla karşı koymak mümkün değildir. Çünkü hiçbir kuvvet

ona karşı etkili olamaz. Hile ile bir şey yapılamaz. Çünkü bizzat denedim. Ebû Müslim kurnazlıkta şeytana bile külahını ters giydirir. Onun için çok iyi düşünmek gerekiyor. Unutmayalım ki, hasmımız öyle sıradan bir adam değildir.

Gülнар, varmak istediği hedef karşısında çok zayıf kaldığını, pek güçsüz olduğunu hissederken üzgün bir şekilde sustu. Bunun farkına varan Salih cesaret ve ümit vermek istedi, gülümseyerek:

- Hanımefendi! Ümitsizliğe düşmek için bir sebep yoktur. Ne kadar zor olursa olsun -inşallah- intikam alacağız. Bunun için gerekli vasıtalar da yok değildir. Yalnız bu konuda ne düşündüğünüz öğrenmek istiyorum.

Gülнар, biraz daha ferahladı:

- Ben bu zamana kadar babamın evinden bir an bile ayrılmadım. Hangi vasıtalarla, nasıl intikam alacağımızı nereden bileyim? Sen nasıl uygun görürsen öyle yap. Ben de sana göre hareket ederim. Gidilecek yere giderim.

- Sizin gibi akıllı bir kızdan ben de bunu bekliyordum. O halde beni dinleyiniz. Ebû Müslim'den ancak Şam'da Emevilerin yardımıyla intikam alabileceğiz. Emeviler, bu adamın en büyük düşmanıdır. İşte intikamımızı bunlar alacaktır.

- Bunlar bizim intikamımızı nasıl alacaklar? Kendisiyle savaşmak için asker mi gönderecekler? Diyelim ki asker sevk edecekler, fakat bu adam Merv'de istihkâmlar içinde bulunuyor. Ona galip gelebilecekler mi?

- Hayır hanımefendi! Asker gönderecekler demek istemiyorum. Tabii ki, bizim için böyle bir fedâkârlıkta bulunamazlar. Bulunsalar bile başarılı olmaları asla mümkün değildir. Yalnız ben onlara ağacın kökünü göstereceğim. Onu keserlerse ağaç kendi kendine yere devrilir.

Gülнар, Salih'in maksadını anlamadığı için sordu:

- Hangi ağaçtan bahsediyorsun?
- Ağaçtan maksat, Ebû Müslim ile arkadaşlarının nâmına hilâfeti tahvil etmeye çalıştıkları zattır.
- Galiba İmam İbrahim'i kast ediyorsun.
- Evet, hanımefendi!
- Peki, o kökü nerede bulacaksın? O şimdi nerede oturuyor.
- Şam'da bulunuyor. Yerini çok az kimse bilir.

- Sen onu tanıyor musun? Bulduğu yerin neresi olduğunu biliyor musun?

- Evet, tanıyorum. Şam'da, Belka dahilinde, Hamime kasabasında ikamet ediyor.

- Oraya niçin gitmiş? Hangi sebeple halife olmak istiyor?

- Hanımefendi! Vakit dar. Hikâyeyi uzun uzadıya anlatamayaçağım. Kısaca bahsedeyim. Herkesin bildiği gibi Yüce Peygamberimiz vefat etmeden önce "*Benden sonra filân zatı Müslümanların başına halife yapınız*" diye bir vasiyette bulunmamıştı. Bundan dolayı Cenâb-ı Peygamberin arkadaşları olan sahabeler, halife belirleme konusunda anlaşmazlığa düştüler. Şahabeler, Muhacirler ve Ensar olmak üzere ikiye ayrılıyordu. Muhacirler, Peygamberimizle beraber Mekke'den Medine'ye göç eden sahabelerdir. Ensar ise, Medine'de Peygamberimize destek olan Müslümanlardır.

İşte bu iki fırka arasında kendini gösteren uzun bir ayrılıktan sonra, halifelik hakkının Muhacirlere ait olduğuna karar verildi. Bunun üzerine Peygamber'den sonra ilk halife Muhacirlerin arasından seçildi. Seçim yoluyla iş başına gelen ikinci, üçüncü halife de onlardandı. Araplar, İranlılarda olduğu gibi, halifeliği irsi bir şekilde babadan evlâda nakletme usûlünü bilmiyorlardı. Fakat Hazreti Peygamber'in en yakın akrabaları ona rağmen irs taraftarı idiler. Halifelik için kendileri kadar kimsenin hakkı olmadığını iddia ediyorlar, başkalarının halife seçilmesini kendi haklarına bir saldırı kabul ediyorlar, bunu bir zulüm olarak görüyorlardı. Cenab-ı Peygamber'in en yakın akrabaları Hz. Abbas ile amcazâdeleri Ali bin Ebû Talib'den ibaretti. Dolayısıyla gerek Hz. Abbas'm gerek Hz. Ali'nin çocukları, bu müddet esnasında hilâfeti kendileri için elde etmeye çalışmaktan geri durmuyorlardı. "Ehl-i Beyt" invanıyla tanınan bu iki sülâleden her biri, hilâfeti kendi sülâlesi için istiyordu. Hz. Abbas'm çocukları, halifelik için herkesten çok hak sahibi olduklarını iddia ediyorlardı. Bununla beraber, hilâfeli elde etmeye çalışan Hz. Ali sülâlesi, biri Fiz. Peygamber'in kızı Hz. Fâtıma'dan doğan çocuklarının soyundan, diğeri bir öteki zevcesinden dünyaya gelen Muhammed bin el- Hanefiyye'nin sülâlesinden müteşekkil olmak üzere iki fırka idiler. Bunların da her biri, hilâfet makamına kendileri çıkmak istiyordu. Nihayet bir gün, Muhammed bin el- Hanefiyye'nin oğlu Ebû Hâşim, Emevi meliklerinden Süleyman bin Abdülmelik'i ziyaret et-

mek için Şam'a gelmişti. Kendisini etkileyici konuşan, güçlü, kuvvetli bir insan gören Süleyman, saltanatını elinden alacağından korkmuş. Medine'ye dönerken bir adam koyarak, kendisini zehirli süt ile zehirletmiş. Yolda zehirlendiğini anlayan Ebû Hâşim, yanında akrabasından kimsenin bulunmadığını görerek, hilâfeti kimseye vasiyet etmeden ölmek istememiş. Hemen Belka dahilinde bulunan Hamime beldesine gitmiş. Bu şehir, Hz. Abbas sülâlesinin merkeziydi. Onlar burada halkı, kendi hilâfetleri için gizlice teşvik ediyorlardı. O sırada bunlardan hilâfet iddiasında bulunan zat, Muhammed bin Ali bin Abdullah bin Abbas idi. Ebû Hâşim, bu zatın evine misafir olmuş, hilâfet hakkını kendisine bırakmış. Kendi taraftarlarından olup refakatinde bulunan kimseleri de adı geçen zata emanet etmiş. Haklarında tavsiyede bulunmuş. Sonra vefat etmiş. Muhammed bu hakkı elde ettikten sonra, gerekli teşebbüslerde bulunmak için, her tarafa elçiler göndermeye başlamış. Fakat bu zatın da ömrü uzun olmamış. Geride bıraktığı bir çok evlâdından, daha sonra "İmam" nâmını alan İbrahim babasının makamına geçerek büyük bir gayretle çalışmış. Kendi hilâfetinin tanınmasını sağlamak için her tarafa, özellikle çok sayıda Şii'yi (Ehl-i Beyt taraftarlarını) barındıran Horasan'a bir çok adamlar göndermiş. Ehl-i Beyt, diğerlerinden çok Horasan'da bulunan İranlılara güvenmekteydiler.

Gülнар, Salih'in sözünü keserek sordu:

- Bunlar niçin başka taraflarda böyle teşebbüslerde bulunmadılar?

- Çünkü bir çok devlet adamlarının, kendilerine bağlı kimselerin yaşadığı Mısır ve Şam, Emevilere taraftar idiler. İslam başkentleri de buralardaydı. Halkın büyük bir bölümü devletin imkânlarından yararlanıyordu. Halifelerin ve devlet adamlarının sefahatinden onlar da istifade ediyorlardı. Menfaat duygusu kadar insanı etkileyen başka bir şey var mıdır? Buralarda o gibi teşebbüslere kulak asan yoktu. Hicaz'a gelince, buralarda yaşayan insan sayısı oldukça azdı. Bunların kuvveti, saltanatı bir hanedandan alıp diğerine vermek için yeterli değildi. Basra ve Küfe, yani Irak halkına ise Ehl-i Beyt itimat edemezdi. Çünkü bunlar, onları defalarca aldatmışlar, hiçbir zaman sözlerinde durmamışlar. Ehl-i Beyt, bunların yüzünden büyük felâketlere uğramış. Durum böyle olunca, Ehl-i Beyt için iş göreceği yalnız bir yer kalmıştı. O da Horasan'dı. Milletinizin tarihini

elbette bilirsiniz. İranlılar şanlı şerefle hükmetmeyi sürdüren bir devlet iken Arapların güçlü saldırılarına karşı koyamadılar. Hâkim iken mahkûm oldular. Eski bağımsızlıklarını, şanlı şerefli günlerini bir türlü unutamadılar. Biz Araplar ne gafil adamlarmışız! Mahkûm unsurlara eşit davranarak, âdi hareket ederek milli duyguların azmaması, olanca şiddetiyle ortaya çıkmaması için çalışmalıydık. Çünkü hâkim ile mahkûm arasında kardeşlik ve adalet duygularının yer değiştirmesi, milli duyguları büsbütün ortadan kaldırmaya bile herhalde unutturur. Ne yazık ki Araplar böyle davranmamışlar. Milli gururu esas alarak saltanat sürmüşler. Hâkim millete mensup olmayan ne kadar unsur varsa, hepsi bu gururu, bu zülmü görerek tamamen Emeviler'e düşman kesilmişler. Çünkü bunlar böyle zorbalıkla, zulüm ve baskıyla karşılaştıkça milliyetlerini, eski şanlı günlerini düşünmek zoruyla kalmışlar. Bir nimeti korumak, onu elde etmekten daha zordur, derler. Çok doğru bir söz! Hâkim unsur, yıldırım gibi Kayserlerin, Kisraların haçlarını, tahtlarını devirdikten sonra yalnız kendi kılıcının kuvvetine güvenmiş. Kendi idaresi altına giren milletleri hor ve hakir görmüş. Hiç öteyi düşünmemiş. Bu ne korkunç bir hata idi! Hanımefendi, gurur ve cebbarlık öyle tehlikeli bir ateştir ki, ilk önce sahibini yakar. İşte Emevi Devleti bugün o gururun cezasını, hem de pek acı cezasını çekiyor.

Horasanlıların hepsi işte bu sebepten dolayı Ehl-i Beyt taraftarı kesilmişler. Fakat asıl maksatları, İranlıları Arapların boyunduruğundan kurtarmaktır. Hiç değilse, kendinden olmayan milletlere esir muamelesi yapan Emevilerin hâkimiyetine son vermektir. Horasanlılar, daha önce bu amaçla Hz. Ali sülâlesine biat ediyorlardı. Sonra İmam İbrahim, Ebû Müslim'i istihdam etmeyi başarmış. Dâileriyle nakiplerine baş kumandanlık yapması için Florasan'a göndermiş. Bildiğiniz gibi Ebû Müslim kurnazlıkla, uyguladığı şiddet politikasıyla Merv şehrini ele geçirmiş. Bu adam genellikle Ehl-i Beyt adına çalıştığını gösteriyor. Bunun için halk Abbâsilerin ve Alevi'nin hilâfet makamına sırayla geçeceklerini zannederek İmam İbrahim'e biat ediyor. Halk şimdi böyle düşünüyor. Abbâsilerden bir halife olunca ondan sonra bir Alivi'nin Alevi'den sonra bir Abbasi'nin -keza- halife olacaklarını sanıyorlar. Fakat ben, bunun böyle olacağını hiç sanmıyorum. Abbasiler bir kere dizgini ellerine aldılar mı, bu hakkı bir daha Alevilere vermeyeceklerdir. Kısaca söylemek gerekirse, bugün Eme-

vilere karşı meydana gelen ayaklanmalar, Hamime'de oturan imam İbrahim tarafından organize ediliyor. Emevi hükümdarı Mervan bin Muhammed ise, kendisinin tahtını ve saltanatını yerle bir etmek isteyen bu zatın nerede bulunduğunu, plânlarının hangi aşamada olduğunu bilemiyor. Biz Mervan'ın yanına giderek bu adamın ikamet ettiği yeri, gizli siyasi işlerini haber vereceğiz. İşte o zaman Mervan derhal adam gönderir. Bu adamı yakalattır. Ya hapse atar veya öldürür. O zaman böyle bir dayanak noktasından mahrum kalacak olan Ebû Müslim, bütün plânları sonuçsuz kalır. Hiçbir başarı elde edemez. Emevilerin kuvveti ise aksine artar. İşte bu gaddar, bu hâin adam için daha büyük bir intikam olmaz. Ondan sonra her halde cezasını bulur."

Gülner, Salih'in bu fikirlerini takdir ederek, büyük bir memnûniyet duydu:

- Söylediklerin çok doğru. Peki ama bunun için hangi vasıtalara baş vuracağız?

- Şimdi buradan çabucak ayrılmamız gerekiyor. Bu gece yükçe hafif, pahaca ağır ne varsa hepsini almalıyız. Irak'tan geçerek Şam'a varacağız. Orada işi yoluna koyacağız.

- Peki ama bu köşkü, bu bahçeleri kime bırakacağız?

- Bunların hepsini o zalim adama bırakacağız. O hâin ki bugün bütün kuvveti elinde bulunduruyor. Üstelik canımızda almak istiyor. Kendimizi bu hâinin pençesinden kurtarabilirsek işte o zaman nasıl intikam alınacağını görür. O zaman köşkerin, bahçelerin ne önemi kalır?

Ayrılık

Gülner ile Salih bunları konuşurken Maşita aceleyle yanlarına yaklaştı:

- Ne lazımsa hepsini topladım. Bütün paraları, mücevherleri, elbiseleri çıkardım. Pek çok şey birikti: Bunları taşımak için birkaç katır lazım. Atları, katırları hazırlamasını seyise söyledim, dedi.

Salih:

- Hanımefendi! Artık çabuk gidelim.

Gülner ayağa kalkarak salondan dışarı çıktı. Bahçeye bakmaya başladı. Korkunç bir karanlığın yoğun dalgaları arasında atları ve katırları gördü. O zamana kadar gökyüzünü sevimli bulan talihsiz kız artık onu çok abusu ve matem verici buluyordu. İçinde doğduğu, melekler gibi büyüdüğü, ağaçlarından, çiçeklerinden ebedi hatıralar sakladığı baba yuvasından, kim bilir, belki de ebediyen ayrılmak üzere olduğunu düşündükçe, bir çok cariyelerin, uşakların nazlı bakışları altında geçirdiği mutlu günleri hatırlıyor, sanki bir sultan gibi, nazlı ve müreffeh bir hayat yaşadıkten sonra, şimdi oradan kovulmuş bir adam gibi her şeyi bırakıp kaçmayı pek elem verici buluyordu. Hem nereye gidiyordu? Gerçekleşmesine gücünün yetmediği büyük bir teşebbüsün arkasında hiç bilmediği yerlere!... Doğduklarında her türlü nimeti hazır bulanların, el bebek gül bebek büyüyenlerin zamanın bir darbesiyle mahrumiyet ve meşakkat çukuruna düşmeleri, ne kadar acı bir tablo oluşturuyor. Talihsiz kız karanlık geleceğini düşünerek, göz yaşları dökmekten kendini alamadı.

Gülner'in her hareketine dikkat eden, mümkün olduğu kadar gözden uzak tutmayan, kendini koyvennesinden korkan Salih, onun ağladığını görünce hemen söze başladı.

- Hanımefendi! O zalim, o gaddar herif adamlarıyla gelip bizi yakalamadan, bizden istediği gibi intikam almadan önce burudan hızla uzaklaşmamız gerekiyor. Ne olur, vakit kaybetmeyelim. Uşaklarınızdan kendilerine güvendiğiniz iki üç kişiyi birlikte götürmek üzere seçiniz. Bunları hizmetinizde ve başka işlerde kullanırsınız.

Gülнар, Salih'in dile getirdiği tehlikeyi işitince, artık ister istemez baba ocağını terk etmeye razı oldu. Uşaklardan hangilerini seçeyim diye Maşıtaya sordu. Reyhan:

- Said'i alalım. Çünkü bu uşak hem sadık, hem dirayetlidir. Size iyi hizmet eder. Bir de Ebulayneyn'i alalım. Çünkü bu adam, aslen Iraklıdır. Oradaki insanların ahlakını, âdetlerini iyi bilir. Yolları tanır. Bize yardımcı olur, rehberlik yapar. Üstelik kendisi sadık ve beceriklidir. Üçüncü bir uşak daha gerekliyse Halepli Süleyman'ı alalım. Şam'a vardığımız zaman bu adam size çok faydalı olur.

Gülнар, Maşıta'nın seçimini uygun buldu:

- Bunları çabuk çağır, hemen buraya gelsinler.

Maşıta, uşakları çağırarak acele acele gitti. Ayakta bekleyen Gülнар, kendisinin firarından sonra köşkte bulunanların başına gelecek felâketi düşünmeye başladı. Kendi kendine: "Vah, bu köşktekiler hâlâ kendilerini mutlu biliyorlar. Çünkü efendilerinin karşılaştığı felâketten, yarın kendilerinin de başına neler geleceğinden haberleri yok. Bilmemek -kısa bir süre için de olsa - bahtiyarlıktır. Hayatın acı gerçeklerinden habersiz yaşayan cahillerin dünyanın en mutlu insanları oldukları anlaşılıyor" diyordu. Sonra Salih'e bakarak:

- Salih! Biz yarın ne olacağını biliyoruz. Oysa köşktekilerin bir şeyden haberi yok. Onlara gerekli bilgileri vermeden gitmek uygun olur mu? Babamın başına gelenleri, diğer gelişmeleri kendilerine söylemeyelim mi?

- Hanımefendi! Söyleyeceğiz. Fakat eşyamızla birlikte kendimizi kurtardıktan sonra...

Gülнар, Salih'in her şeyi düşündüğünü anlayarak sustu. Maşıta adları anılan üç uşak ile yanlarına döndü. Bu üç uşaktan veya köleden biri olan Said, Hicret'in doksan üçüncü yılında İspanya'nın (Endülüs'ün) namlı fâtihi Musa bin Nusayr'ın, adı geçen ülkenin fethinden sonra birlikte getirdiği ganimetlerin arasında bulunuyordu. Musa bin Nusayr, tahminlerin çok üstünde ganimetle ve esirle dönmüştü. Said, o sırada beş yaşında bir çocuk idi. Bir askerın hissesine

düşmüştü. Neferleri genellikle köle olarak kullanmıyorlardı. Hisselerine düşen esirleri satın parasını alıyorlardı. Asker, Said'i beyaz köle ticaretiyle uğraşan bir esir tüccarına satmıştı. Esir tüccarı bu esiri hadım etmiş, kendisine "Said" adını vermişti. Daha sonra ise onu Merv Beyine satmıştı.

Uzun zamandan beri Bey'in evinde vakit geçiren Said, Arapça ve Farsça biliyordu. Asıl dilini tamamen unutmuştu. Fakat beyaz renkli bir köle olduğu için kendisine "Slav" deniliyordu. Uzun boylu, uzun bacaklı, ufak gözlü, kadın sesli olan bu kölenin yüzü pek az kılıydı. Halbuki Ebulayneyn adındaki diğer kölenin gözleri büyüktü. Bundan dolayı ona bu isim verilmişti. Ebulayneyn, aslen Irak'taki Enbat'tan idi. Küçük yaşta kendi isteğiyle Bey'in hizmetine girmişti. Bütün hayatını burada rahat bir ortamda geçirdiği için kendini diğer uşaklar gibi köle kabul ediyordu. Halepli Süleyman'a gelince, bu adama Halepli denilmesinin sebebi, aslen Halepli olması değil, o yöreden getirilmiş olmasıydı. Süleyman aslen Rum'du. Araplarla Rumlar arasında çıkan savaşların birinde Müslümanlara esir düşmüştü. O zamanlar, savaşlarda esir düşenler, kurtuluş fidyesi vererek kendilerini kurtarmak zorundaydılar. Fidyeye veremeyen esirler âdetâ hayvan ve eşya gibi satılıyordu. Süleyman fidyeye veremediği için birkaç defa satıldıktan sonra, nihayet Merv Beyinin konağına gelmişti. Güzel yaratılışlı, gayet mert ve becerikli biriydi. Bu kölenin hizmetini takdir eden Bey, bir süre sonra kendisini âzâd etmişti. Evinde evladı gibi kalma konusunda yahut memleketine dönmede muhayyer bırakmıştı. Fakat Süleyman bir yandan Bey'in evine alıştığı, diğer yandan ailesinin nerede bulunduğunu bilmediği için orada kalmayı tercih etmişti. Merv Beyi, Süleyman'ı gerçekten seviyor, kendisine son derece güveniyordu. Anlaşılıyor ki, Maşıta yerinde bir seçim yapmıştı. Gitmek için hazırlanan bu üç uşak, nereye götürüleceklerini bilmiyorlardı. Atlar, katırlar, yükler hazırlanmıştı. O zamana kadar şafak vakti yaklaşmıştı. Salih, artık bir an önce ayrılmak gerektiğini söyledi. Atlara bindiler. Salih önde olduğu halde gerek kapıcıya, gerekse o anda uyanıp hizmetlerine koşan diğer uşaklara: "Biraz sonra gelirim" diyerek atını sürdü. Efendilerinin öldürüldüğünden Ebû Müslim'in köşke el koyacağından habersiz olan bu talihsiz insanlar, Gülнар'ın gece vakti böyle alelacele gelip gitmesini bir hayli yadırgıyorlardı.

Kafile gecenin yarı karanlığı içinde yola koyuldu. Şafak yavaş yavaş sökmeye başlıyor, kısa bir süre sonra ortalığın aydınlanacağını müjdeliyordu. Kafile köşkten iyice uzaklaşınca Salih, uşaklara gerekli emri verdi. Hanımın maiyetinde Hacca gittiklerim, fakat hanım gizli gittiği için bunu kimsenin bilmemesi gerektiğini, şayet biri nereden geldiklerini soracak olursa Belh'ten geldiklerini, hac niyetiyle iki gün önce yola çıkan diğer bir kafileye katılmak istediklerini söylemelerini tavsiye etti. Ne hanımın, ne de Bey'in isimlerinden bahsetmemeleri için kesin emir verdi. Böyle hareket etmesinin sebebini, daha sonra kendilerine söyleyeceğine dair söz verdi. Sonra Gülnar'a yaklaşarak:

-Hanımefendi! Siz burada biraz durup bekleyiniz. Köşke gideyim, oradakileri de durumdan haberdar edeyim. Sonra size kablim, dedi.

Gülnar:

-I'cki git. O zavallılar da durumu öğrensinler. Ne yapmak gerekiyorsa yapınlar.

- Fakat belki bana inanmazlar. Uşaklarınızdan biri benimle beraber gelsin. Ne dersem tasdik etsin.

Gülnar, Slav Said'e, birlikte gitmesi için emir verdi. Hiçbir şeyden haberi olmayan Said, hanımının verdiği emre uyarak, Salih'le birlikte yürümeye başladı. Yolda giderken Salih, durumu ona gizlice anlattı. Köşk halkına söyleyeceği sözlerle ilgili olarak, kendisine yardım etmesi gerekeceğini anlattı. Atlarını sürerek köşke vardılar. Köşktekilerin hepsi uyanmıştı. Gülnar'ın geceleyin gelip gittiğini öğrenmişler, büyük bir telâşa düşmüşlerdi. Salih aslında müfrit bir Hârici, bugünkü anlam da tam bir anarşistti. Kendi çıkarına hizmet etmeyen hususlarda her türlü kötülüğe baş vurmaktan çekinmezdi. Halkın başına gelen felâketten zevk alan muzır bir yaratıktı. Bozuk karakterli, habis ruhlu bir takım adamlar vardır ki, bunlar hem kendileri yangın çıkarırlar, hem de onu seyretmekten büyük bir zevk alırlar. Bunlar sebepsiz yere dünyanın mahvolmasını isterler. Salih de işte böyle bir adamdı. Onun için köşke gidip durumu köşk müdürüne anlatmaya başlayınca gerçeği büsbütün değiştirdi. Gerçi Beyin katledildiğini, EbûMüslim'in adamlar göndererek köşkü ve içindekileri müsadere edeceğini söyledi. Fakat Bey ölmeden önce, ne kadar köle ve cariye varsa hepsini âzâd ettiğini, köşküyle bütün mallarını

kendi adamlarına bağışladığını ilâve etmekten de kendim alamadı. Köşkte ne varsa çabucak alıp kaçmalarını tavsiye etti. Halbuki bunlara köşkü yağma ettirip kaçırmak, kendilerini muhakkak bir ölümle karşı karşıya getirmek demektir. Çünkü yakalandıkları takdirde toptan kılıçtan geçirileceklerdi. Aksine köşkte kalıp da gelen adamların emrine girdikleri takdirde canlarını kurtaracaklardı.

Köşk müdürü, Gülnar'ın ne tarafa gittiğini sordu. Salih, onun Nişabur'da bulunan bir akrabasına sığınacağını, bütün kölelerin ve cariyelerin âzâd edildiğine, köşkte bulunan bütün malların ve eşyanın da onlara bağışlandığına dair olan Bey'in vaziyetini ondan öğrendiğini söyledi. "Bunun böyle olduğunu işte Said de teyit ediyor" diyerek sözüne kuvvet verdi:

Saf ve gafil uşak, tabî ki "Evet" cevabını verdi. Zavallılar karşılarında korkunç bir anarşist, bozuk karakterli bir ihtilalci bulunduğu nereden bileceklerdi? Köşk müdürü, Salih'in sözüne inandı. Köşkte ne varsa yağmalayıp kaçmak, Nişabur'da Gülnar'a katılmak için gerekli hazırlıklara başladı.

Süleyman Bin Kesir

Salih ise bu görevini yerine getirdikten sonra Said ile birlikte Gülnar'ın yanına döndü. Talihsiz kız büyük bir merakla onların dönmesini bekliyordu. Hiç durmayarak atlarını sürmeye başladılar. Öğle vakti Merv'den uzaklaşmış bulunuyorlardı. Bir çeşmeye vardılar. Etrafında ki ağaçların altına çadırlarını kurdular. Salih fırsattan istifade ederek Gülnar'ın yanına gitti. Maşıta, hanımından artık bir an bile ayrılmıyordu. Salih:

- Hanımefendi! Özel hizmetçilerinize her şeyi söylemek, seyislerden ise gizlemek gerekir. Çünkü onlar haberdar etmezsek belki bir acemilik yaparlar. Sonra onun zararını biz görürüz, dedi.

- İstedğin gibi yap. Ben artık kendime sahip değilim.

Salih, ümitsizlik ve zayıflık belirtisi olan bu cevabı beğenmedi.

- Sizi usanç getirmiş gibi görüyorum. Oysa yolun daha başındayız. Bu nasıl olur?

-Hayır, usanç getirmedim. Yalnız dün gördüğüm acı tabloların, uğradığım felâketlerin tesiriyle, âdeta bir rüya görüyorum zannediyorum. Dünden beri gözlerime uyku girmedir.

- Bizim için burada hiçbir tehlike söz konusu değildir. İstedğiniz kadar uyuyunuz, rahatınıza bakınız. Gideceğimiz yol hayli uzun. Ben de başka bir işle meşgul olacağım.

-Nasıl bir iş?

-Hanımefendi! Beni, fırsattan istifade etmesini bilmeyen bir adam mı zannediyorsunuz?

Salih bunu söyledikten sonra sakalını kaşdı. Kiilâhını düzeltti. Yine konuşmaya başladı:

- Ağacı tâ kökünden kesmeye çalışmayacak mıyız? Tabu ki bütün kuvvetimizi bu noktada toplayacağız. Fakat ben fazla olarak, ağacın dalları arasında da fitne ve fesat çıkarmayı düşündüm. Yani Ebû Müslim ile nakiplerin arasını bozarak, onları birbirlerine karşı ayaklandıracağım.

- Hangi nakiplerden bahsediyorsun?

-Süleyman bin Kesir'i tanıyor musunuz?

- Adını senden duymuştum. Nakiplerin en büyüğü imiş. Abbasiler için çalışanların en eskilerindenmiş.

- Evet, bu adam, şu İnkılâp işinde Ebû Müslim'den daha eskidir. Ancak Hz. Ali'nin torunları nâmına çalışıyordu. Hatta bu davetin en büyük reisi idi. Fakat Alevilerden hak sahibinin ölümüyle, hilâfet hakkı Abbâsilere intikal ettikten sonra İmam İbrahim, Ebû Müslim'i bütün nakiplerin reisi yapmış. Muhterem bir yaşlı olan Süleyman bin Kesir, çok genç olan Ebû Müslim'in maiyetine düşüverdi. İlk önce bu, Süleyman'a çok ağır geldi. Onun emri altında bulunmak istemedi. Fakat daha sonra, ister istemez itaat etmek zorunda kaldı. Ebû Müslim, hem Alevileri, hem Abbâsileri temsil eden Ehl-i Beyt nâmına icraatta bulunuyor. Zâhiren her iki hanedan arasında herhangi bir fark görmüyor. Fakat bu adam aslında Abbâsilere taraftardır. Ehl-i Beyt nâmını ileri sürmesi, daha sonra hilâfetin Abbâsileri geçmesini kolaylaştırmak içindir. Halbuki Süleyman bin Kesir bunun aleyhindedir. O, hilâfetin Alevilerde kalmasını istiyor. Kendisi öteden beri bunun için çalışmıştır. Bunun için övünmektedir. İşte ben bunları bildiğim için ikisinin arasını bozacağım. Süleyman'a bir mektup yazmak istiyorum. Hz. Ali'nin torunlarına biat edilmesini sağlaması için çalışmaya teşvik edeceğim. Ebû Müslim'in gizli plânlarını haber vereceğim. Kısaca söylemek gerekirse, bu iki adam arasında kin ve ayrılık çıkaracağım. Bunun için bütün kuvvetimle çalışacağım. Unutmayınız ki, inkılâbın en kuvvetli temelleri bu iki adamdan ibarettir. Aralarında anlaşmazlık çıkarsa plânları büyük bir sekteye uğrar.

Gülnar, Salih'in intikam almak için her fırsatı değerlendirmeye çalıştığını, gece gündüz bunu düşürdüğünü görünce ümidi ve ona olan teslimiyeti artmaya başladı:

- Allâh yardımcın olsun. Nasıl istiyorsun öyle yap. Sen bu kadar gayret gösterdiğine göre benim düşünmeme gerek kalmıyor. Uykusuzluk, yorgunluk beni perişan etti. Böyle şeylere alışkın değilim.

Salih, Gülnar'ın istirahate ihtiyacı olduğunu anlayarak ayağa kalktı. Maşitaya:

- Galiba sen de uykusuzsun. Haydi sen de git. Hanımefendi dinlensin. Ben de kendi işime gideyim, dedikten sonra gizli bir tarafa çekildi. Daha önce hazırladığı bir ceylân derisine aşağıdaki mektubu yazmaya başladı:

"Adını açıklamaktan korkan bir İran beyinden, Süleyman bin Kesir hazretlerine ...

Zühd, takvâ, adalet ve istikamet bakımından insanların en üstünü olan Ehl-i Beyt'e biat etmeye davet için birkaç yıl önce bize müraaat ettiğiniz zaman, bizi bir takım haksız vergiler altında ezen, arap olmayanlara zalimce muamelede bulunan Emevilerin boyunduruğundan kurtulmak üzere derhal arzusunu yerine getirdik.

Sizin gibi akıllı, dirayetli ve saygı değer bir insan sayesinde, bu zulümden ve baskıdan en kısa zamanda kurtulacağımıza inandık. Cenab-ı Hakk'a hamd ettik. Fakat aradan çok geçmeden işlerin büsbütün değiştiğini gördük. Sizin ve diğer nakiplerin, aslı faslı meçhul, ham ruhlular bir delikanlının emrinin altına girdiğine şahit olduk. O delikanlının sizi bir oyuncak gibi kullandığını görerek hayret ettik ve tam bir ümitsizliğe düştük.

Müslümanlar arasında zühd ve takvâdan başka hiçbir ayırıcı özellik mevcut olmadığından, öyle bir fazilete ve meziyete sahip bulunmasından dolayı bu delikanlıya bağlandığınızı zannediyorduk. Fakat yaptığımız araştırmadan ve incelemelerden sonra öğrendik ki, sizin gibi muhterem insanların başına âmir kesilen bu mağrur delikanlı - böyle meziyetlere sahip olmak şöyle dursun - tam bir zalimin, despotun, gaddarın biriymiş. İşi gücü kan dökmekten ibaretmiş. Kendinden başka kimseyi düşünmeyen tam bir ikbalperest imiş. Kendi menfaati için sizi istediği gibi kullanıyor. Koltuğunu sağlam tutmak için, herkesi önünde diz çöktürmek için karşısına çıkamı acımasızca öldürmekten çekinmiyor. Kirmanî ile oğluna, Merv beyine yaptığı gibi, herkesi kendi çıkarları uğrunda kullandıktan sonra haksız yere canlarına kıyıyor. Merv Beyi'nin idamını gerektirecek ne suç vardı? Zavallı adam, Ehl-i Beyt nâmına Ebû Müslim'e az paralar mı verdi? Ne acı bir gerçektir ki, kılıcından kan damlayan bu delikanlı, bütün bu cinayetleri işlerken, İmam hazretlerinin emrini yerine getiriyordum diyormuş! Bu ne müşhiş bir iftira! Siz, şüphe üzerine in-

san öldürmeyi caiz gören bir İmam düşünebilir misiniz? Biz, büyük imamlarımızı öyle bilmiyoruz. Onlar bir sineği, bir karıncayı bile öldürmekten çekinecek kadar müşfik ve mübarek insanlardır. Bu zalim ve gaddar adam, böyle cinayetler işlerken emri sizden aldığını nasıl söyleyebiliyor? Hâşâ ! O mübarek ağacın bir dalı olan masum bir zat, Müslümanların, özellikle canlarıyla, mallarıyla İslâmın yükselmesi için gayret gösteren İslâm büyüklerinin katledilmelerine asla razı olmaz. Mert olan İran beyleri bütün kalpleriyle, bütün servetleriyle ve kuvvetleriyle her taraftan bu inkılâbın başarılı olması için koştu. Horasan bu beylerin elindeydi. Size samimi kardeş diyerek göğüslerini açtılar. Sizinle el ele vererek buradaki zaferiniz için hizmet ettiler. Sırf bir şüphe üzerine bu zalim adamın onları katletmesi nasıl caiz görülebilir? Horasan beyleri, bundan sonra size nasıl güvenebilir? Ben de o beylerden biriyim. Can düşmanı görerek sizden korkmaya başladım. İsmimi söylemeye çekmiyorum. Fakat şundan emin olun ki, bu öldürme tehlikesiyle yalnız bizim beyler karşı karşıya değildir. Bu eli kanlı delikanlıya yardım eden sizin ve diğer nakiplerin hayatı da tehlike altındadır. Zamanı gelince sizi de katledecektir. Üstelik bunu meşru göstermek için "Şüpheli gördüm" demekten başka bir şey yapacak değildir. Demek ki sizin ve bütün nakiplerin hayatı, bu adamın ufak bir şüphesine bağlıdır. Bunun sebebi siz değil misiniz? Bu belâyı başımıza siz, evet siz getirdiniz. Çünkü ilk önce işe siz başladınız. Dindar ve takva sahibi bir takım insanların başına geçtiniz. Kötülüklerden sakınan, haksız yere adam öldürmeyen bir halifenin iş başına gelmesi için siz halka önderlik yaptınız. Herkes yaşınıza ve mevkiinize büyük bir saygı duydu ve size tâbi oldu. Fakat, tabii bağlı bulunduğu İmam'ın güya şüphe üzerine adam öldürmeyi emrettiğini, iddia eden mağrur bir delikanlıya kendinizi esir edeceğinizi kimse aklına, hayâline getirmemişti. O delikanlı sizinle bir oyuncak gibi oynuyor. Bugüne kadar, hilâfet makamına Hz. Ali'nin torunlarının geçmesi için çalışılıyordu. Fakat şimdi işin rengi değişmiş. Görünüşte "Ehl-i Beyt" nâmı iler sürülüyor. Fakat herifin asıl maksadı, Alevilerin hakkını görmemezlikten gelmek, hilâfetin Abbâsilere geçmesini sağlamak, efendisi olan İmâm İbrahim'i saltanat makamına getirmektir. Gösterişe aldanmayırız. Alevilerin ve nakiplerin bu zamana kadar harcadıkları çaba boşa gidecektir. Bugün siz kendilerine candan hizmet edilmesini istedi-

ğiniz Alevilerin haklarının imha edilmesine âlet oluyorsunuz. Bunu iyi düşününüz. Siz de akıl ve ız'an, mertlik ve hamiyet, Peygamberimizin sevgili torunlarına hürmet ve muhabbet varsa aklınızı başınıza toplayınız. İş işten geçmeden önce gerekli tedbirleri aklınız. Hilafetin, şüphe üzerine adam öldüren kimselere değil, dünyanın en masum ve mübarek insanları olan Peygamber torunlarına geçmesi için çaba harcayınız. Eğer bu maksatla çalışırsanız, sizi bütün Horasan beyleri, ayrıca bütün İranlılar destekler. Buna emin olunuz. Artık bu büyük gaflet uykusundan uyanınız. Biâti asıl sahibine iade ediniz. Şüphe üzerine insan katleden ve bu cinayeti işlerken hiçbir ayırım yapmayan zalimlerin elinden, mazlûm Müslümanları kurtarınız. Aksi takdirde sonunuz vahim olacaktır. Zira ilk intikam alınacak kimseler sizsiniz. İşte ben ikaz görevimi yerine getiriyorum. Doğrusunu söylemek gerekirse, böyle zalim bir gencin elinde oynacak olmanıza üzülüyorum, vesselam."

Salih, mektubu tamamladıktan sonra bir daha gözden geçirdi. Tam bir fesatnâme olduğunu gördü. Sinsi sinsi gülümseyerek rulo haline getirdi ve bir kamışın içine soktu. Kamışın ağzını kapadı. Sonra uşakların çadırına doğru gitmeye başladı. Yolda Gülnar'ın çadırın dan gelen Said'e rastlayarak durdurdu:

- Hanımefendi, ne durumda, diye sordu.

- Uyuyor, çok yorgun görünüyor.

- Bende bir mektup var. Onu Merv'e göndermek istiyorum. Yanımızda güveneceğimiz bir adam var mı? İş, son derece gizlidir.

- Açık gözlü, fakat dilsiz bir adamımız var. Onu gönderelim.

- Dilsiz olması iyi. Fakat böyle adamlar aynı zamanda sağır da olurlar. Ona maksadımızı nasıl anlatacağız?

- Ama bu adam sadece dilsiz, sağır değil. Ne söyleseniz işitir. Yalnız konuşamaz.

- Pekâlâ, sadakati sence denenmiş midir?

- Evet, güvenilir bir adamdır.

- Bu adam, şimdi nerede bulunuyor?

Said, seyislerden birini çağırdı. Seyis işini bırakıp geldi. Kısa boylu, esmer renkli, dolgun vücutlu olan ve tam sağlıklı bir kimse olduğu anlaşılan bu adamın omuzlarından beline kadar yukarı kısmı çıplak olduğu için göğüsleri ve omuzları çok kıllı görünüyordu.

Kolları, bacakları, ayakları dolgundu. Elbise olarak, sadece bacaklarını örten kısa bir don giymişti. Seyis yaklaşınca başını eğerek selâm verdi.

Salih ona:

- Merv'i bilir misin? diye sordu.

Seyis "evet" anlamında başını salladı.

- Süleyman bin Kesir adında bir emir tanıyor musun?

Seyis eliyle ve parmaklarıyla işaret ederek en son Ebû Müslim Bey'in evine misafir ettiği zaman onu tanıdığını anlattı. Salih, seyisin bir takım hareketlerinden de Süleyman'ı tanıdığına kanaat getirdi:

- (Cebinden kamışı çıkararak) Bunu al. Büyük bir hızla Merv şehrine git. Doğruca imaret konağına gir. Bu adamı orada bulacaksın. Kamışı bizzat eline verdikten sonra hemen geri dön. Senden bir şey sorarsa kat'iyen cevap verme. Kamışı teslim et ve savuş. Döndüğün zaman bizi ya burada veya ileride ilk konakta bulacaksın, istersen bir at al. Binip git.

Gülmeye başlayan seyis eliyle kalın bacaklarını gösterdi. Yumruğunu sıktı. Bu hareketiyle bacaklarının attan daha sür'atli olduğunu anlatmak istiyordu. Salih, okşamak için elini seyisin omuzlarına koydu. Fakat seyis terli olduğu için Salih'in eli su kesildi.

Seyisi kamışı alıp bir baş işaretiyle veda etti. Ceylan gibi sıçrayarak gözden kayboldu. Akıllara durgunluk verecek bir hızla uzaklaştı. Salih ile Said istirahate çekildiler. Salih kendi çadırına varınca sırt üstü uzandı, plânlarının gerçekleşmesi için daha başka ne gibi tedbirler almak gerektiğini düşünmeye başladı.

Ebû Selem El-Hilâl

O sırada güneş guruba doğru yaklaşıyordu. Salih, hâlâ Merv şehrine yakın bir yerde bulduklarını, Ebû Müslim'in haber alıp kendilerini takibe koyulduğunu aklına getirdi ve korkudan tüyleri diken diken oldu. Çok zor bir durumdaydı. Ebû Müslim'in korkunç intikamından, ancak bir mucize ile kurtulmak mümkündü. Çünkü her tarafta onun casusları vardı. Her şey, hatta taşlar, toprak bile bu gaddar ve cebbar herifin korkusundan titriyordu. Şimdi kimseye görünmeden, yakalanmadan savuşup kaçmak için ne yapmalıydı? O kan dökücü, o merhametsiz baş kumandanın eline düşerlerse... idamdan daha hafif ceza var mı? Salih, nasıl zor bir durumda kaldığını düşünmeye başladı. Fakat Gülnar çok yorgun olduğu için hemen yola çıkmak mümkün değildi.

Salih bu düşünceler içinde bocalarken uzaktan bir çingirak sesi işitti, kalbi hızlı hızlı çarpmaya başladı. Kendi kendine "mutlaka uzak-tan bir kabile geçiyor" dedi. Telâşla ayağa kalkarak, kulağını sesin geldiği tarafa çevirdi. Kafilenin kuzeyden geldiğini anlayınca Horasan ile Irak arasında işleyen kabilelerden biri olduğuna ihtimal verdi. Çadırdan çıktı. Sesin geldiği tarafa doğru baktı. Fakat karşısında görüştü engelleyen bir çok tepe bulunduğu için bir şey göremedi. Derhal çadıra girerek elbiselerini kurcaladı. Ebû Müslim'in kapı ağası elbiselerini çıkarıp giydi. Külâhmı başına koydu. Üsiünü, başını düzeltti. Sonra Said'in, Ebulayneyn'in, Süleyman'ın yanına giderek bir kafilenin geçtiğini, mahiyetini öğrenmek için kabileye gitmek istediğini söyledi. Çok uyanık davranmalarını, kim olduklarını sezdirecek bir kelime, söylemekten en küçük bir harekette bulunmaktan çekinmelerini tavsiye etti. Sonra bir ata binerek sesin geldiği tarafa gitti. Biraz

ilerledikten sonra kabile görüldü. Kabile, başta bir merkebe bağlı, bir katar deveden ibaretti. Kafilenin birer yanında giden iki silâhlı süvari koruma görevi yapıyordu. Salih, kabileyi görür görmez, bunun Ebû Müslim'e erzak, mühimmat ve para taşıyan bir kabile olduğunu anladı. Sanki bir âmir tavrıyla karşısında durdu, kendisini görüp yanına yaklaşan o iki süvariden birine hâkimine bir tavrıyla:

-Arkadaş! Yolda niçin bu kadar geciktiniz? dedi.

Atlı, Salih'in kendisine emredici sözler söylediğini, Ebû Müslim'in kapı ağalanna mahsus bir kıyafete büründüğünü görünce, bunun baş kumandan tarafından gönderilen biri olduğuna kanaat getirdi:

- Efendim! Küfe ile Merv arasındaki mesafeyi bu kadar yüklen kat'edebildikten sonra bize niçin geciktiniz diye bir soru yöneltmek insafla bağdaşır mı? Siz, daha hızlı hareket etmemiz için mi geldiniz?

- Hayır, böyle bir görevle gelmedim. Küfe'deki teb'amıza müjdeci gidiyorum. Baş kumandan hazretlerinin sizin gecikmenizden bahsettiğini işittim de sizi ondan haberdar etmek istedim. Şimdi hiç durmayınız, bir an önce Merv'e varmak için gayret gösteriniz.

Süvari, Salih'in müjdeci olarak gittiğini öğrenince hangi başarıyı müjdelemekle görevli olduğunu anlama merakına düştü:

- Müjdenin ne olduğunu öğrenebilir miyim?

- Daha haberini yok mu? Nasr bin Seyyar'ın bu derelerin, tepelerin arasında bir serseri gibi dolaştığını bilmiyor musunuz?

- Hayır, bilmiyoruz. Demek ki Merv şehrini fethettiniz.

- Evet. Birkaç gün önce şehri ele geçirdik. Şimdi imaret konağında zafer sancağı dalgalanıyor. Biraz acele etseydiniz, şehrin nasıl ele geçirildiğini gözlemlenizle görür, ganimet mallarından hisse alırdınız. Küfe'deki Şi'ilerimizi ne halde bıraktınız?

- Onların durumu gayet iyi. Şimdi bu güzel haberi duyarlarsa moralleri iyice yükselir. Hele Ebû Seleme el-Hilâl çok memnun olacaktır.

- Bu zat hâlâ büyük yardımlarda bulunuyor mu?

- Evet. En büyük, en fedakâr yardımcımız bu zattır. Bütün bu paralan, erzakı ve mühimmatı bu adam gönderiyor. Doğrusunu söylemek gerekirse, inkılâbın bir an önce hedefine varması için, hiçbir fedakârlıktan çekinmiyor. İnsafla düşünülürse bu inkılâbın ancak

Ebû Müslim'in kılmcıyla, Ebû Seleme el-Hilâl'in parası sayesinde meydana geldiğini itiraf etmek gerekir. 1

Salih, Şia'nın ileri gelenlerinden ve en büyük destekçilerinden olan bu zatı düşünmeye başladı. Ebû Seleme son derece zengin bir adamdı. Paralarını Şiayı desteklemek amacıyla harcıyordu. Daha önce kendisi Süleyman bin Kesir gibi Hz. Ali hanedanı için çalışırken, daha sonra o da Ibn-i Kesir gibi, Abbâsilere tâbi olmak zorunda kalmıştı.

Salih ile süvari bunlan konuşurken kafile önlerinden geçti. Bir çok para ve eşya sandıklarıyla, mühimmat ve erzak taşıdığı görüyordu. Salih aradığı bilgileri almayı başarınca, acele göreve giden bir memur tavrıyla konuştu, süvariyle vedalaştı, bir an önce Merv'e ulaşmasını tenbihledi.

- Burada hiç durmayınız. Kafileyi doğru Merv'e götürünüz. Zannediyorum, yatsı vakti varırsınız, dedi.

Süvari, denildiği gibi yola devam edeceklerini söyledi. Birbirlerinden ayrıldılar. Salih, Küfe'ye doğru gidiyormuş gibi hareket etti. Fakat bir süre sonra kafilenin uzaklaştığını görünce yavaş yavaş arkasında geri dönmeye başladı. Kendisi kafilenin gerisini görüyor, fakat kafileden kimse kendisini fark etmiyordu. Kafile konaklama yerinde çok az kaldı, hızla yoluna devam etti. Durumdan çok memnun olan Salih, buldukları yere döndü. Gülnar hâlâ uyuyordu. Maşita da hanımının yanı başında oturuyordu. Uşaklardan kafileyi sordu. Çok hızlı bir şekilde gelip geçtiğini, kimsenin kendilerinden bir şey sormadığını söylediler. Salih oradan aynlıp kendi çadırına gitti ve üzerindeki elbiseyi değiştirdi. Tekrar eski elbisesini giydi. Akli fikri Ebû Seleme el-Hilâl'deydi. Bu adamla Ebû Müslim'in arasını bozmak, onun buna yaptığı yardımı kesmek için bir plân, bir hile düşünüyordu. Çünkü Abbâsiler adına gerçekleşmesi için gayret gösterilen inkılâbın en büyük iki temeli bu iki büyük İranlıydı. Ebû Seleme, sahip olduğu büyük serveti hiç düşünmeden, Araplann aleyhine, İranlıların lehine, fakat zahiren Aleviler veya Ehl-i Beyt nâmına bir devlet kurulması için harcıyordu. İranlıların kılıçları, âdeta bu adamın para kuvvetiyle havaya kalkıyordu. Ebû Seleme gücenip çekildiği, Ebû Müslim'e yardımı durduğu takdirde inkılâp ordusu çok zor bir durumda kalacak, Ebû Müslim'in de belâ bükülecekti. Salih'in ka-

fası bu düşüncelerle meşgulken Slav Said acele acele yanına geldi. Büyük bir telaşla kendisini çağırdı. Salih:

- Ne var? diye sordu.

- Çabuk, hanımefendinin yanına gidiniz. Uykudan kalkar kalkmaz ağlamaya, sızlamaya başladı. Ne oldu, bilmiyoruz?

Salih, Gülnar'ın hayatın amansız bir darbesi olarak maruz kaldığı yetimlik, gurbetzedelik acısını, felâketin büyüklüğünü artık tam anlamıyla hissettiğinden dolayı ağlayıp sızladığını anlayarak hemen çadırına koştu. Maşita kapıda duruyor, çabuk gel diye işaret ediyordu. Salih çadıra girdi. Gülnar, yatakta oturuyordu. Perişan saçları, omuzlarının üstünde dağılmıştı. Çok ağlamaktan gözleri kırmış, kirpikleri solmuştu. Gülnar, Salih'in içeri girdiğini görünce acı acı ağlayarak:

- Ah Salih! Ah Dahhak! Mutlu günlerimde sana bu isimle hitap ediyordum. Görüyormusun, şimdi nasıl yetim kaldım, nasıl perişan oldum? dedi.

Salih, bu elem verici manzara karşısında çok etkilendi. Gülnar'ın yatağının yanına diz çöktü:

- Hanımefendi! Ne oldu, rica ederim, söyleyiniz.

- Ah Salih! Uykudayken o zalim ve gaddar adamın elindeki hançerle bana yaklaştığını, sanki öldürmek ister gibi üzerime üzerime geldiğini gördüm. Yüzüne karşı bağırdım: "Zâlim, sana olan sevgimin mükâfatı bu muydu?" dedim. Bağırdım, çağırdım, azarladım. Karşımda duruyordu. Öfkem ve nefretim gittikçe artıyordu. Fakat bu halde bile kalbimde bir şeyler kıpırdıyor, ona karşı bazı olumlu duygular beslediğimi hissediyordum. Sanki onun gözleriyle, kalbimin damarları arasında mahiyetini anlayamadığım bir bağ vardı. Fakat yine ona: "Kalbimin bu zaafını görerek kendini aldatma. Bilmiş ol ki kalbime galip geleceğim. O zaaf, tamamen kuvvet haline gelecek. Sana galip geleceğim. Babamın intikamını senden korkunç bir şekilde alacağım." Dedim.

Salih, şaklabanca bir tavırla Gülnar'ın sözünü kesti. Kahkaha atarak:

-Hanımefendi! Beni korkuttunuz. Sakın o zalim adamı azarlarken adımı kendisine söylemiş yahut hizmetinizde bulunduğumu haber vermiş olmayasınız. Eğer böyle bir şey yaptıysanız benim için

Harzem yolu açılmış demektir. Öyle bir şey dediniz mi? Doğru söyleyiniz.

Salih, bunu söylerken, büsbütün eski şaklaban tavnını takınmıştı.

Gülнар, büyük üzüntüsüne, elemine ve kederine rağmen Salih'in bu sözlerine gülmekten kendini alamadı. Fakat derhal aklını başına topladı. Öfkeli öfkeli Salih'in yüzüne bakmaya başladı. Salih derhal cevap verdi:

- Hanımefendi! Kabahat bende değil. Siz eski adımla bana hitap ettiniz. Eski halime dönmemi istediniz. Ben de isteğinizi yerine getirdim. Herhalde gülmek, ağlamaktan daha iyidir. Sizin boş rüyalara önem vereceğinizi, kendinizi kadınlara mahsus bir zaafa kaptıracağınızı sanmıyordum. İlk adımı attığımız zaman bu zaaftan vazgeçmenizi, erkekler gibi cesur ve sağlam karakterli olmanızı rica etmiştim. Böyle zaaf belirtisi göstermeye, kesin olarak son vermeniz gerekir. Aksi takdirde bir sonuç alamayız. Cesaretli ve sabırlı olmak gerekir.

- Fakat hâlâ kendimi ne iyi düşünmeye, ne de bir şey yapmaya muktedir görüyorum.

- Hanımefendi! Siz düşüncecek, herhangi bir şey yapacak değilsiniz. Bütün plânları ben yapıyorum. Hem işte şimdiden başladım. Süleyman bin Kesir'e, Ebû Müslim ile arasını bozacak bir mektup yazıp gönderdim. Onun sonucunu daha sonra göreceğiz. Sizden istediğim şey, sabrı elden bırakmamak, ümitsizliğe düşmemektir. Önünde sonunda başanlı olacağımız kesindir. İşte o zaman bütün felâketleri, bütün meşakkatleri unutacaksınız. Sabrediniz. Allâh sabredenlerle beraberdir.

Gülнар, Salih'in bu teselli edici sözlerinden sonra tamamen kendine geldi, göğsünden büyük bir ağırlığın kalktığını hissetti:

- Doğru söylüyorsun. Dayanmaktan, sabretmekten başka çare yok, dedi. Bir mendille gözyaşlarını sildikten sonra Maşıtaya baktı. Zavalı cariye, ses çıkarmamaya çalışarak gözlerinden sel gibi yaş boşalıyor, âdeta boğulacak gibi oluyordu. Hanımının müşterih bir yüzle kendini baktığını görünce, yaşlı gözlerle gülümsemeye çalıştı:

- Hanımcığım! Tahammül etmeye çalışınız. Sabnı sonu selâmettir. İnşallah, yakında bütün bu sıkıntılar sona erer, dedi.

Salih, Gülнар'a kadınca düşünceleri unutturmaya çalışacak konuyu değiştirdi:

- Hanımefendi! "Ebû Seleme el-Hilâl" adını hiç duydunuz mu?

Gülнар, bu ismi hatırlamaya çalışıyormuş gibi görünerek sessiz kaldı. Daha önce böyle bir isim işittiğini hatırlıyordu.

Maşıtaya hanımının sustuğunu görünce kendisi cevap verdi:

- Galiba hanımefendi bu adamın kim olduğunu hatırlıyamıyorum. Oysa ben bu adamı çok iyi tanıyorum. Kendisi Irak'ın ve İran'ın en zenginlerinden biridir. Âdeta servet ülkesinin hükümdandır. Bu zat, merhum beyimizin eski bir dostuydu. Sık sık köşke gelir, merhuma misafir olurdu. İşte ben kendisini o günlerden tanıyorum. O zaman hanımefendi çok küçüktü.

Bu cevap, Salih'i çok memnun etti:

- İşte bu adam, şu inkılâbın temel taşlarından biridir. Ebû Müslim nasıl dehasıyla, zekâsıyla ve kılıcının kuvvetiyle gayret gösteriyorsa, Ebû Seleme de servetinin gücüyle çalışıyor. Önün hizmeti, Ebû Müslim'inkinden daha az değildir. Ebû Seleme, Ebû Müslim daha ortada yokken, Süleyman bin Kesir'le birlikte Hz. Ali'nin torunlarını hilâfet makamına getirmek için çaba harcıyordu. Fakat daha sonra işin rengi değişince, o da ister istemez Ebû Müslim'e uymak zorunda kaldı. Şimdi biz bu adamla Ebû Müslim'in arasını bozmayı, yaptığı yardımları kestirmeyi başarırsak, hele Hamime'de ikamet eden İmam İbrahim, Emeviler tarafından yakalanırsa, işte o zaman Ebû Müslim, hiçbir şey yapamaz. Taraftarlarıyla beraber perişan olur, gider.

Gülнар:

- Bu ismi, şimdi ben de hatırladım. Bir gün bu zaün, çok sayıda hediye ve mücevherat ile merhum babamın yanına geldiğini hatırlıyorum. Babam kendisini çok seviyordu.

Maşıtaya:

- Bu zatın, kendisinden başka, Merv hânedanından bir aileye mensup olan kansını da tanıyorum. Bu kadın ile hanımefendinin annesi arasında büyük bir yakınlık vardı. Hatta bu kızı Ebû Seleme ile merhum beyefendimiz evlendirdi. Ben de arada gidip gelmiştim.

Salih:

- O halde iş kolaylaştı. Şimdi ilk önce yapacağımız şey hanımefendiyle Kûfe'ye gitmek, kendisini orada her tehlikeden uzak, güvenilir bir yere bırakmaktır. Ondan sonra ben, ilk görevimi yerine getirmek için Şam'a giderim. Orada işimi başarıyla tamamladıktan sonra gelir, size katılırım.

Salih, bu sözleri söyledikten sonra, ne düşündüğünü öğrenmek üzere Gülnar'a bakmaya başladı. Talihsiz kız, tam bir teslimiyet içinde neticeyi bekliyordu. Salih tekrar söze başladı:

- Hanımefendi! Merak etmeyiniz. Güvenliğinizi sağlamadan, rahat ettiğinizi görmeden sizden ayrılmayacağım. Gideceğim zaman Reyhane'yi, Said'i, Ebulayneyn'i yanınızda bırakacağım. Yanıma sadece Halepli'yi alacağım. Şam taraflarını bildiği için belki ona ihtiyacım olur. Şimdi derhal buradan ayrılmak gerekiyor. Ebû Müslim, yerimizi öğrenirse mahvoluruz. Bütün çalışmalarımız da bizimle birlikte mahvolur. Bu kurnaz, bu şeytan adamın şerrinden kurtulmak için bir dakika bile gecikmeyelim.

Gülnar herhangi bir cevap vermedi, sadece içini çekti. Talihsiz kızın, Ebû Müslim konusunda uğradığı hayâl kırıklığından dolayı, büyük bir üzüntü duyduğu anlaşılıyordu. Fakat Salih, anlamızlıktan geldi. Kûfe'ye doğru hareket etmek için gerekli hazırlıklara başladı.

Mervan Bin Muhammed ile Derviş

Bunları burada yol hazırlıklarıyla baş başa bırakalım da, Emevilerin başkenti olan Şam'da meydana gelen olayları gözden geçirelim. Daha önce de belirttiğimiz gibi Emeviler, hilâfeti Ehl-i Beyt'ten gasbettikten sonra, Hicaz halkını Hz. Ali ile çocuklarına taraftar gö-rerek başkenti Medine'den Şam'a nakletmişlerdi. Şam, eski devirlerden beri şöhreti çok yaygın olan büyük bir şehirdi. Emeviler bu şehri Müslümanların başkenti yaptıktan, kuvvetin merkezi haline getirdikten sonra, bir takım düşüncelerle Peygamberin minberini Medine'den Şam'a nakletmeyi bile düşünmüşlerdi. Bu konuda başanlı olamayınca yalnız asabiyet ile yetinerek, yüz yıl kadar Müslümanlar üzerindeki hâkimiyetlerini sürdürmüşlerdi. Şan ve şöhretleri, güç ve kuvvetleri memleketin her tarafına yayılmıştı. Bu devlet zamanında Araplar ikbalin en son noktasına kadar yükselmişlerdi. Emevi devleti kuvvette, şan ve şevkette, gaddarlıkta Arap devletlerinin en büyüğü, en meşhuru olduğu gibi, dört halife devrinden sonra da yabancı unsarların nüfusundan ve tesirinden kendisini uzak tutmasını bilmiş tam bir Arap devletiydi. Çünkü bütün kumandanlar, valiler, kâtipler hâlis Araptı. Devletin resmi işlerini, muhasebesini çeşitli yabana dillerden Arapçaya çeviren, her hususta, her konuda Araplık güderek Arapları diğer milletlerin üstünde tutan bu devlet idi. Ne yazık ki bu vadede çok ileri gitmişti. Arap olmayan unsarlara her türlü hakareti yapmaktan çekinmiyorlardı. Özellikle, İranlılar, Emeviler zamanında çok aşağılandılar. Zulüm ve baskı kadar insanları milli duygularını harekete geçiren başka hiçbir etken yoktur. İşte bundan dolayı İslâm memleketindeki diğer milletler, Emevilere düşman ke-

silmışler, sırf onların hâkimiyetinden kurtulmak üzere Ehl-i Beyit namına başka bir devletin kurulması için çalışmışlardı.

Hikâyemizin geçtiği devirde saltanat makamında Emevilerin son halifesi Mervan bin Muhammed bulunuyordu. Bu zat gayret ve hamiyet sahibi, iyi ahlâklı bir kimseydi, ama iş işten geçtikten sonra iktidar mevkiine gelmişti. Devlet binasının hasara uğramasını hemen hemen hiçbir yeri kalmamıştı. Şahsi hırsların sonucu ortaya çıkan karışıklıklar, suistimaller ülkeyi perişan etmişti. Fitne fesat, memleketin en can alıcı damarlarına bile işlemişti. Çünkü devlet bir takım rahiplerin, düşmanların, yabancı unsarların ortaya çıkardıkları isyanlarla, ihtilâllerle parçalanmaktayken bizzat saltanat hânedânına bağlı bazı kimseler, hilâfeti kendileri elde etmek maksadıyla ortaya atılarak, bu hânedana sadık kalmış olan kuvvetide zayıflatmaya çalışıyorlardı.

Mervan, dirayeti ve akıllı siyaseti sayesinde devletin bünyesini kemiren ve hastalığı tedavi etmiş, yangını söndürmeyi başarmıştı. Fakat daha önce bazı halifelerin yaşadıkları iğrenç hayat, zulüm ve baskı, memlekette ortadan kaldırılması oldukça zor bir eser bırakmıştı. Önceki halifeler bütün güçlerini para toplamaya harcamışlar, zevk sefa içinde yaşamışlar, içkiyi ve kadını hayatlarının vaz geçilmez parçası haline getirmişlerdi. Dolayısıyla kamuoyunda bu hanedana karşı büyük bir nefret başlamıştı. Bu kötü gidişi bir an önce durdurmak gerekiyordu. Mervan iş başına gelince dürüst ve namuslu hareket etti. İçkiyi yasakladı, kadın zaafından büsbütün uzaklaştı.⁹ Devlet işlerini büyük bir ciddiyetle yoluna koymaya çalıştı. Fakat ne acı bir gerçektir ki, bütün bu çabalar, bütün bu fedakârlıklar devleti içinde bulunduğu kötü durumdan kurtaramadı. Çünkü o zamana kadar yeteri kadar kuvvet kazanan Abbâsiler, bu halife devrinde artık Horasan'da, İran'ın diğer bölgelerinde, Irak'ta iyice dal budak salıverdi. Güçlü ve kuvvetli bir halde büyüdü. Fırtınayı nasıl durduracağını şaşırان zavallı halife, bütün kuvvetini harcamaktan geri durmadı. Seksen beş yaşında saygı değer bir ihtiyar, tecrübeli ve namuslu bir idare adamı olan Nasr bin Seyyar'a büyük bir güveni vardı. Mervan, Horasan valiliğini bu zata verdi. Böyle yaparak Şia'nın etkisinden kurtulacağını zannetmişti. Çünkü o zamana kadar çok gizli

hareket eden Şia taraftarlarının, büyük bir sayıya ulaştıklarını bilmiyordu. Dolayısıyla Mervan şehrinin Şia ordusu tarafından ele geçirildiğini, Nasr bin Seyyar'ın ise yakınlarıyla birlikte firar etmek zorunda kaldığını haber alınca çok telâşlanmış, Horasan ile ötesinde bulunan yerlerin, Emevi hâkimiyeti ile ilgiyi keseceğini anlamış, hatta diğer memleketlerinde elden gitmesinden korkmaya başlamıştı.

Bu sırada altmış üç yaşına gelen Mervan'ın annesi Kürttü. Arap milliyetçiliğine çok önem veren Emevi halifeleri arasında bu durum o zamana kadar görülmemiş bir şey değildi. Zira o zamanlar, Arap asaleti önemli bir mevkiye sahipti. Oysa Abbâsiler zamanında anne tarafına hiçbir önem verilmedi. Onun için Abbâsi halifelerinin büyük bir bölümü baba tarafından Araptılar. Anne tarafından Arap değildiler. Vücutça çok kuvvetli olan Mervan cesur ve cengâver, savaştan gözü yılmayan bir adam olduğu için, kendisine, -sabr ve tahammül- den kinaye olmak üzere - "hımar merkep" nâmını vermişlerdi. Orta boylu, beyaz renkli, elâ gözlü, büyük başlı, beyaz ve sık sakallı bir adamdı. Pek çok savaşa katıldığı, büyük felâketlerle, korkunç tehlikelerle karşılaştığı için sakalı yaşma göre erken ağarmıştı. Hele hele Mervan şehrinin düştüğünü, Nasr bin Seyyar'ın firar etmek zorunda kaldığını öğrendikten sonra büyük bir gaileyle karşı karşıya bulunduğunu anladı. Asker toplamaya başladı. Memleketi içinde bulunduğu bu zor durumdan kurtarmak için, tecrübeli, devlet adamlarıyla yaptığı istişarelere hız verdi.

Mervan, büyük bir azimle her işi bizzat kendisi görüyor, ayaklanmaları durdurmak için sevk edilecek ordunun kumandanlığını bizzat üstüne almak istiyor, devletin başına gelen bu büyük felâketin def edilmesi için hemen hemen hiç kimseye güvenemiyordu. Talihsiz halife, bütün gününü devletin ileri gelenleri ile istişarelerde bulunarak geçirdikten sonra, geceleri de geç vakitlere kadar odasında düşünüyor, içeride gidip gelerek vakit geçiriyordu.

Mervan bir gece yine derin derin düşünürken mabeyincisi büyük bir telâşla içeri girdi. Mervan mabeyincinin özel bir görevlinin geldiğini haber vereceğini, yahut bir mesele arz edeceğini sandı. Çünkü özel bir görevle gelenleri, gece yarısı ve daha sonra gelmiş olsalar bile, derhal halifenin huzuruna çıkarmak, hiç bekletmemek âdetti. Mervan mabeyinciye:

- Ne var? diye sordu.

9 Mos'ıdı Cilt: 2

- Efendim! Kapıya, kıyafeti çok acayip bir adam geldi. Yüksek huzurunuzla çıkmak istiyor.

- Özel bir görevli mi? Elçi mi? Kim?

- Hayır efendim. Hiç biri değil. Kim olduğunu söylemiyor. Yarına kadar beklemesini söyledim. Fakat razı olmadı. Yarına ertelenmemesi gereken bir maruzatı olduğundan bahsederek mutlaka huzura girmek istediğini söyledi.

Mervan işi önemseyerek:

- Bırak gelsin, emrini verdi.

Mervan tahtta oturuyordu. Emri verdikten sonra ayağa kalktı. Abaya sarılarak odanın içinde gidip gelmeye başladı. Kısa bir süre sonra mabeyinci içeri girerek:

- Huzurunuzla kabul edilme ricasında bulunan adam kapıda, dedi.

Mervan "Girsin" cevabını verince, içeriye uzun boylu, açık başlı bir adam girdi. Saçı, sakalı, bıyıkları kir pas içindeydi. Dizine kadar uzayan kirlili bir gömlek giymişti. Ayağı yalın, baldırları ve kolları çıplaktı. Ellerinde, parmaklarında, yüzünde, sakalında, gömleğinde feci bir pislik göze çarpıyor, ahmak ve serseri bir adam olduğu anlaşılıyordu.

Mervan derviş kıyafetindeki bu garip ve perişan adamı baştan aşağı süzdükten sonra ne istediğini sordu. Derviş, tehdit edersesine cevap verdi:

- Niçin beni oturtmuyorsunuz? Bu kilimlerin cildime temasından mı korkuyorsunuz? Yoksa kılığıma kıyafetime bakarak bana hareket mi etmek istiyorsunuz? Bilmiyor musunuz ki, Allah'ın veli kulları ipek giymezler, tarak ve koku kullanmazlar. Onlar devamlı Allâh ile meşgul olurlar, dünyayı düşünmezler.

Mervan, Mu tezile âlimlerinden hocası Ca'd bin Ethem'in Kur'an'ın halkı, kaza kader meselesi gibi konularda tesiri altındaydı. Dolayısıyla böyle şeylere önem vermiyor, dervişlik, keramet gibi şeylere itibar etmiyordu. Fakat şurası da bir gerçektir ki, insan zor durumda kalınca inanmadıklarına da inanmak istiyor, her şeyden, her yerden medet bekliyordu. İşte bundan dolayı Mervan, bu acayip adamın küstahça sözlerine kızmadı. Kendisini güler yüzle karşıladı. Kilime oturması için izin verdi. Kendisi de karşısına oturarak, söyleyeceklerini dinlemeye hazırlandı. Fakat bu acayip kıyafetli adam, oturduktan

sonra karşısındaki şahsın koca bir halife olduğunu dikkate almaya, anlaşılma, işitilme sözlerle vakit geçirmeye başladılar. Mervan, dervişin dua ettiğini zannederek, büyük bir sabırla sonucu bekledi. Fakat dakikalar geçmesine rağmen, dervişin duası bir türlü bitmiyordu. Neredeyse sabrı tükenecekti. Nihayet deyiş elini yüzüne sürerek kendini topladı, halifeye yönelerek:

- Mervan! Gayb âleminde verilen özel bir görevle size geldim. Bu görev, bana bu gece rüyamda verildi. Rüyanın sahibi size nasihatte bulunmamı emretti. Söylediklerime, kesin olarak inanacağınıza dair bir garanti verebilir misin?

- Evet, veririm.

Rüya

O halde beni dikkatle dinleyiniz. Uykudayken rüyanın başlangıcında bir sesin: "Hamime! Hamime! Hamime!" diye bağırdığını işiterek uyandım. "Hamime nedir?" diye sordum. "Şerrin ve fesadın, muhalefetin ve düşmanlığın kaynağıdır!" cevabını işittim. "Nasıl bir düşmanlık?" diye sorduğumda ise, o ses beni azarladı: "Hemen şu dakikadan itibaren halifeniz Mervan bin Muhammed'in yanına git. Ona en büyük düşman olan İbrahim, Hamime'de bulunuyor. Asıl gaile bu adamdan çıkıyor. Onu yakalayıp öldürürse yılanın başını ezmiş olur, diye söyle. Hiç durma. Hemen yanına koş, dedi. Sesin sahibinden daha fazla bilgi almak istediysem de o sarıda kendimi uyanmış buldum. Bu ses, gayb ve mânâ aleminden geliyordu. Bu görev bana verildiği için derhal yanınıza geldim. Görevimi yerine getirdim. Artık hiç durmayacağım, inziva yerim olan mağaraya döneceğim."

Derviş bu sözleri bitirir bitirmez ayağa kalkarak gitmek istedi. Fakat Mervan kendisini tekrar oturttu. Bu rüyanın ne anlama geldiğini öğrenmek istedi. Derviş:

- Biz rüyaları yorumlamayız. Nasıl görürsek öyle naklederiz. Hamime'nin ne olduğunu sorup öğreniniz. Eğer bir şehir ise oraya bir adam gönderiniz. 'İbrahim' adındaki adamı bulunuz, cevabını verdi.

Mervan biraz düşündükten sonra bu ismin Abbâsilerden halife olmak için çalışan zatın adı olduğunu hatırladı. Fakat onun nerede olduğunu bilmiyordu. Mervan, rüyadan maksat kendisine rakip çıkan Abbâsinin bulunduğu yeri haber vermektan, yakalanmasını tavsiyeden ibaret olduğunu anlıyordu. Menfaatine uygun düştüğü için rüyaya inandı. İnsanın yaratılışı böyledir. Sihrin etkisine, sihirbazların sözlerine asla inanmayan bir insan onların sözlerinde kendi çıkarına uygun bir şey görürse, bir gerekçesini bulup yavaş yavaş sihre

inanmaya başlar. Keza bir doktor baktığı hastanın ailesinin giive nini kazanamaz, hastasını iyileştiremezse, hasta sahipleri delil ve ısbat aramadan, tabibi bir şey bilmemekle itham ederler. Bu ithamın sebebi, yaptığı tedavinin onlann arzulanna ve menfaatlerine uygun olmamasıdır. Mervan, Belka taraflannnda "Hamime" adında bir kasaba olduğunu da hatırlayarak oraya bir askeri müfrezenin gönderilmesine karar verdi. Asker Hamime'ye gidecek, İbrahim'i arayıp bulacak, Abbâsilerden biriye yakalayacak, getirip hapse atacaktı. Derviş, kalkıp gitmek için hâlâ ısrar ediyor, Mervan ise onu bırakmak istemiyordu.

- Derviş baba! Yanımda kal. Senin için, yiyecek, yatacak her şey hazır, dedi.

Derviş ellerini silkerek cevap verdi.

- Allâh bu fenalıktan saklasın! Cenab-ı Kibriya'nın vech-i zülcelâlınden beni mahrum etmek, benimle gayb ehli arasında perde mi olmak istiyorsunuz? Yalana nimetleriniz sizin olsun. Biz ebedi nimetlerin âşıkıyız. Allâh'tan başkasıyla işimiz yoktur.

- Haydi, istediğin gibi olsun. Bari adını, oturduğun yeri söyle. Gerekirse seni çağırayım.

- Bunu şimdi yapamam. Zaten sizin hiçbir işinize yaramam. Ben gayb âlemiyle meşgulüm. Bana ne soracak olursanız olun, cevap veremem. Eğer bir iyilik yapmak istiyorsanız beni bir an önce salveriniz. Mağarama gideyim. Adımı sormayınız. Eğer sizinle ilgili başka bir rüya görürsem ben kendiliğimden gelirim. Perdedarınıza söyleyiniz, bir gün gelirim beni bekletmesin. Derhal huzurunuzda çıkarsın. Müracaatımı sizden başka kimsenin bilmemesi gerekir. Başka biri öğrenirse, beni bir daha semtinizde göremezsiniz.

Mervan, dervişin sözlerine iyice inandı. Nedense alıkoymak istiyordu. Fakat özrünü görünce kalması için zorlamadı:

- O halde biraz bekle. Sana ihsan da bulunalım, dedi.

Halifenin bu sözlerine son derece öfkelenen derviş:

- İhsan mı? İhsan mı? Biz yemeklerinizden yemeyiz, suyunuzdan içmeyiz, paralanıza el sürmeyiz. Aldığımız emir böyledir. Beni bırakınız veya öldürünüz. Elinizdeyim. Eğer canımı almak istiyorsanız, hemen harekete geçiniz, diye söylenmeye başladı.

Mervan, garip kıyafetli dervişin böyle sebepsiz yere öfkelenmesini, anlamsız sözler söylemesini garip görerek kendi kendine:

-Galiba velilik böyle oluyor, diye düşündü. Dervişini sakınleştirmeye çalıştı:

- Pekî, nasıl istersen öyle yap. Arzu edersen sana bir muhafız veriyim. Oturduğun yere kadar seni yolda korusun, dedi.

Derviş daha fazla öfkelenerek cevap verdi:

-Kürt annenin oğlu! Size söyledim. İstedğim şey, bir an önce buradan gitmektir. Başka ihsan istemem.

Halife böyle adamların dağlarda, gözlerden uzak yerlerde, mağaralarda, mahrumiyet içinde vahşi bir hayat geçirdiklerini, gece gündüz namazdan, ibadetten başka bir şey düşünmediklerini bildiği için dervişin sert ve saldırgan sözlerini ahmaklığına bağladı:

- Seni alıkoymuyorum. Selâmetle git. Bize ne zaman gelmek istersen kapımızı açık bulursun. İstedğin zaman gel. Kimse engel olmaz, dedi, sonra mabeyinciye ona yol göstermesini, geldiğinde kimseye bilgi vermemesini emretti.

Derviş gözlerini yukarı doğru kaldırarak hızlı adımlarla çıkıp gitti. Mervan ise, tahtına oturarak dervişin sözlerini düşünmeye başladı. Biraz sonra yakınlarından sadakatine ve dirayetine güvendiği birini yanına çağırdı. Güya bir rüya gördüğünden bahsetti. Rüya İmam İbrahim'in bulunduğu yeri öğrendiğini söyledi. Eskilerin rüyalara ne kadar önem verdikleri bilinen bir gerçektir. O zat, halifenin sözünü anlar anlamaz:

-Şevketmeâb ! Hiç şüphe yok ki, sadık bir rüya görmüşsünüz. Zira Belka taraflarında "Hamime" diye bir kasaba var. Orada bazı Şiiler oturuyor. Oraya bir askeri müfreze gönderiniz. İbrahim adındaki bu adamı yakalasinlar. Rüya gördüğünüz İmam, işte bu adam olacaktır, dedi.

Bunun üzerine Mervan, Belka'daki valiye bir mektup yazarak hemen Hamime'ye gitmesini, orada Abbâsilerden İbrahim adında bulacağı adamı yakalamasını emretti.

Halifenin huzuruna girerek, rüya anlatan, gayb âleminde aldığı bir görevle geldiğini söyleyen sözüm ona dervişin Salih'ten veya Dahhak'tan başka biri olmadığını okuyucularımız elbette anlamışlardır. Salih, Gülnar'ın refakatinde Küfe'ye gelmiş, bir fesat çıkararak Ebû Müslim ile arasını bozmak istediği Ebû Mesleme el Hilâl'i sormuştu. Aldığı bilgilerden Ebû Mesleme'nin Küfe dışında bir yerde özel bir ordugâhı bulunduğunu, orada sanki bir padişah gibi adamlarıyla ikamet ettiğini, bütün Küfe halkının kendisine bü-

yük bir saygı gösterdiğini, özellikle hilâfetin Alevilere geçmesi için çalışmalara başladığı günden itibaren nüfusundan, satvetinden korktuklarını anlamıştı. Gerçekten de Ebû Seleme, hilâfetin Alevilere geçmesi için hiçbir fedakârlıktan çekinmemiş, bütün servetini bu yolda harcamıştı. Daha sonra Ebû Müslim ortaya çıkınca ister istemez ona tâbi olmuştu. Ebû Seleme yine malını ve servetini bu uğurda harcamaya devam ediyordu. Fakat kalben Alevilere meyletmekten vazgeçemiyordu. Bununla birlikte duygularını hiç kimseye belli etmiyordu. Çünkü İmam İbrahim tarafından verilen "Her kimden şüphe edersen öldü" emrini duyduktan sonra hayatı için korkuyordu. Belki de Ebû Seleme, Ebû Müslim'in başanlı olamayacağını zannediyordu. Böyle bir başansızlık söz konusu olduğu takdirde kendisi tekrar Aleviler adına gayret gösterecekti. O zamana kadar gösterdiği çaba geniş bir alana yayılacağından kolayca başarılı olacaktı. Bununla birlikte Ebû Seleme'nin Abbâsilerle destek ile görünüşü batının ne düşündüğünü büyük kumandanların, Kufeli Şiilerin gözlerinden gizleyemiyordu. Bunlar işin gerçeğini bildikleri halde, para musluklarının kendilerine doğru akmaya devam etmesi için, bilmemezlikten geliyorlardı.

Salih, Ebû Seleme'nin burada bulunduğunu öğrenince, Gülnar'ı ve maiyetini oraya getirerek, sanki dinlenmek amacıyla bir süre kalmak üzere çadırlan ordugâhın dışında kurdurmuştu. Sonra Reyhane'yi yanına alarak ordugâha gitmiş, Ebû Seleme'nin huzuruna girmek istemişti. İkisini, içi kırmızı ipek astarlı büyük bir otağa sokmuşlardı. Bu muhteşem otağın kapısında çok sayıda muhafız bulunuyordu. Salih, Horasan hr''cına mahsus bir kıyafet giymişti. Ebû Seleme'nin huzuruna vannca saygıyla selâmladı. Ebû Seleme'nin yanında kimse yoktu. Ebû Seleme, Salih'e iltifatta bulundu. Maksudunu sordu. Salih, kimsenin bulunmayışını fırsat kabul ederek:

- Efendimize önemli maruzatta bulunacağım. Müsaade buyrulur mu, dedi.

- Söyle, dinliyorum.

- Benimle birlikte gelen bir cariyeye var. Huzura gelmesini rica ederim.

- Gelsin.

Ebû Seleme bunu söyledikten sonra ellerini birbirine vurdu. İçeri giren uşağa, kapının yanında duran cariyenin huzumna getiril-

meşini emretti. Yüzü yaşmakla kapalı olan Reyhane Ebû Seleme'nin huzuruna gelerek büyük bir edep ve terbiye ile oturdu. Ebû Seleme, cariyeyi baştan aşağı süzdü. Kendisini tanıyamadığım anlayan Maşita yaşmağını kaldırarak yüzünü açtı:

- Efendim, cariyenizi tanıyamadınız mı? dedi.

Ebu Seleme kısa bir tereddüitten sonra Maşitayı tamdı.

-Tanıyorum, Reyhane değil misin?

- Evet efendim! Cariyenizim.

- Bey'in nerede? Nasıl bıraktınız?

Reyhane duyduğu üzüntünün kıstığı bir sesle:

- Efendim! O bizi bıraktı.

Maşita bunu söyler söylemez ağlamaya başladı.

Ebû Seleme, zavallının Bey tarafından kovulmuş olduğunu, onun için ağladığını zannederek sordu:

- Bey seni niçin bıraktı?

Reyhane bu soru karşısında sustu.

Onun yerine Salih cevap verdi:

- Başımıza gelenleri öğrenmek istiyorsanız ilk önce bu cariyeye dostunuz Merv Beyi'nin kızı Gülnar'ı harem dairesine almanızı rica ederim. Hanımefendi şu an da bu ordugâhın dışında bir yerde bulunuyor.

Ebû Seleme, hiç beklemediği bu cevap karşısında şaşırıldı:

- Gülnar da burada mı? Babasına ne oldu?

- Kendisini harem dairesine aldıktan sonra başına gelenleri arz ederim.

- Derhal harem dairesine alınsın. Halası "Şirin" -yani zevcesi- onun görünce çok sevinecektir.

Ebû Seleme bunu söyledikten sonra ayağa kalktı. Salih'e dışarda kendisine yetişmesini söyleyerek otağın bir tarafında bulunan gizli bir kapıdan girdi. Sonra etrafında uşaklarla evin kapısından çıktı. Salih ile Maşita orada kendisiyle buluştular. Ebû Seleme Maşitaya:

- Hanımın (Şirin'in) yanına gir, diye işaret ettikten sonra Salih'e:

- İşte bu uşaklar seninle birlikte gönderiyorum. Beraber götür. Gülnar'ı, eşyasını bu eve naklediniz, dedi.

Salih, Ebû Seleme'ye teşekkür ederek uşaklar ile Gülnar'ın bulunduğu yere gitti. Yanına girdi. Ebû Seleme ile karşılaşmalarını an-

lattı. Kendisiyle birlikte gelmesini, eşyayı nakletmek için uşakları bırakacağını söyledi.

Gülnar hiçbir şey söylemeden ayağa kalktı. Salih'le yürümeye başladı. Salih yolda giderken hanımına sebat etmeyi ve cesaretli olmayı tavsiye ediyor, Ebû Seleme vasıtasıyla amacını gerçekleştireceğine dair ümit verici sözler söylüyordu. Nihayet eve geldiler. Gülnar içeri girdi. Cariyeler kendisini karşılayarak halasının yanına götürdüler. Şirin Hanım, Gülnar'ı görünce sanki kızımıymış gibi, boynuna sanılarak öpmeye başladı. Gülnar, Şirin'in bu sıcak ilgisini görünce, babasının başına gelen felâketi, kendisinin yetimliğini ve çaresizliğini, firar etmek zorunda kaldığını hatırlayarak ağlamaktan kendini alamadı. O kadar şiddetli ağlıyordu ki, neredeyse bayılıp düşecekti. Maşita hanımının yanına gelerek, o da ağlamaya başladı. Fakat bu sırada, hanımını teselli edecek sözler söyleyerek üzüntüsünü azaltmaya çalıştı. Şirin, bu sözlerden Gülnar'ın yetim kaldığını anladı. Kendisini yanına oturarak gözyaşlarını silmeye, tekrar öpmeye başladı. O sırada selâmlık tarafında bulunan Ebû Seleme harem tarafından ağlamaya devam ettiğini görünce çok üzüldü. Talihsiz kızın ağlamaktan yanakları pembeleşmiş, gözleri kızarmış, kirpikleri kırılmıştı. Ebû Seleme ağlamakta olan Reyhane'yi çağırırdı. Gülnar'ın niçin ağladığını sordu. Maşita:

- Efendim! Salih daha iyi bilir. Kendisi söyleyecek... Zaten bu adam olmasaydı, sağ kalmayacaktık, o bizi kurtardı. Hayatımızı ona borçluyuz, dedi.

Ebû Seleme, üzgün bir halde selâmlık tarafına geçti. Salih, onun bu şekilde döndüğünü görünce, artık olup bitenleri anlatmanın zamanının geldiğini anladı. Ancak Ebû Seleme'nin Alevilere ilgi duyduğu, Ebû Müslim'den nefret ettiği konusundaki düşüncelerinin doğru çıkmamasından korkarak bir kurnazlıkla işin bu yönünü öğrenmeye karar verdi. Ebû Seleme, kendisine yaklaşıp da Gülnar'ın niçin ağladığını sorunca Salih:

- Babası için ağlıyor, cevabını verdi.

-Babası için mi ağlıyor ? Babasına ne olmuş?

- Efendim! Babasını öldürdüler!

- Kim öldürdü?

Salih sanki söylemeye korkuyormuş gibi:

- Öldüren ... öldüren inkılâbınızın baş kumandanı!...
- Ebû Müslim mi?
- Evet, efendim!
- Ebû Seleme, başını sallayarak:
- Lâ havle velâ kuvvete illâ billah ... Niçin öldürdü?
- Onu büyük paralarla, çok miktarda taraftarlarla desteklediği için ...
- Ebû Seleme, öfkeyle karışık güldü:
- Bunun için nasıl öldürür? Böyle bir şey olur mu? Haydi doğrusunu söyle.
- Efendim! Doğrusu budur. Yeminle söylüyorum ki, Beyimiz, Ebû Müslim'e torbalar dolusu para veriyordu. Bütün Horasan beyleriyle mektuplaşıyor onları, Ebû Müslim'e destek olmaları için teşvik ediyordu.
- İmkânsız, böyle bir şey olamaz. Hem ona bu derece hizmet etsin, hem kendisini öldürsün. Böyle bir şeyi akıl almaz.
- Salih, kendini toparlayarak, Ebû Seleme'nin karşısında daha saygılı bir tavra büründü:
- Efendim! Şüphe üzerine adam öldüren bir zattan böyle bir şeyi uzak mı görüyorsunuz? İmam İbrahim'in verdiği emir hakkında bilginiz yok mu?
- Ebû Seleme şakacının avcunun içine alarak çenesini kaşıyarak: "İnna billahi ve inna ileyki râciün" dedi. Kalbinde açıklamak istemediği bir sır bulunduğu hissediliyordu. Salih, yapmacıktan ağlamaya, büyük bir üzüntü içinde bulunduğunu göstermeye çalıştı. Gayet zayıf ve mazlûmca bir sesle:
- Efendim! Kendisini hilâfet makamına getirmek istedikleri bir İmam'ın şüphe üzerine ölümü ihtiva eden emrine uygun hareket eden bir adamdan bunu hâlâ uzak mı görüyorsunuz? Böyle bir İmam nasıl olur. Biz büyük imamlanımızı böyle bilmiyoruz. Onlar değil insan öldürmek, bir kancanm bile, haksız yere incinmesine razı olmazlar.
- Ebû Seleme, buna cevap olmak üzere, biraz kısık bir sesle ağızından şu sözleri kaçırdı:
- Onlar mübarek imamlardır, onlar Peygamber kerimesinin incileridir. Onlar Hz. Ali'nin seçkin torunlarıdır.

Sırrın Ortaya Çıkması

Salih, bu fırsatı ganimet sayarak:

- O halde bütün kuvvet elinizdeyken niçin daveti bu adamın nâmına tahvil eylediniz? Yoksa hâlâ davet Hz. Ali'nin torunları nâmına vuku buluyor da bir nümâyîş olmak üzere İbrahim'e mi biat ettiriliyor?

Ebû Seleme cevap vermedi. Fakat halinden ve tavrından cevap vermek istediği, ancak sırrın ortaya çıkmasından korktuğu anlaşılıyordu. Salih tekrar söze başladı:

- Öyle anlaşılıyor ki, o herifler paralanızı çekmek düşüncesiyle size oyun oynamışlar ve aldatmışlar. Sizin bu imâma razı olmadığınızı eminim. Fakat siz onların işlerini bozmak istemiyorsunuz. Aleyhlerinde bulunmak isteseydiniz, kendilerine büyük bir zarar verirdiniz.

O zamana kadar susan ve sabrı tükenen Ebû Seleme artık duygularını gizleyemedi.

- Hayır, işin aslı öyle değil. Onların aleyhinde bulunmaya çekinmiyorum. Fakat bugün plânımı açıklasam, yeteri kadar taraftar bulamayacağımdan korkuyorum. Bu adamların nasıl fikir değiştirdiklerini, bu konuda emirler veren zatı halife tanımaya nasıl razı olduklarını bilemiyorum. Bu değişiklik beni gerçekten çok şaşırtıyor.

Salih, Ebû Seleme'nin sırrını ele veren bu türlü sözler söylemesinden çok hoşlandı.

-Sıradan bir adam olmanın dışında hiçbir mevkiye sahip bulunmayan bir kimse kendi kendine ne yapabilirdi? Kendisine bu mevki veren, İranlıları ve Horasanlıları ona taraftar eden siz oldunuz. Bu adamın varlığı her halükârda size bağlıdır.

Ebû Seleme, Salih'in bu sözlennü işitince birden ayağa kalktı, sırtındaki harmaniyesiyle çadırın içinde gidip gelmeye başladı. Onun her hareketini takip eden Salih, mevcut imâma olan destekten duyduğu nefreti gizlemek istediğini anlayarak ayağa kalktı. Ebû Seleme'nin fikirlerine saygı duyuyormuş gibi, gözlerini yere dikti, çadırın bir tarafında durdu. Biraz sonra Ebu Seleme de durdu, eliyle külâhını düzelterek:

- İran ve Horasan halkını ona taraftar yaptık. Kılıçlarıyla, canlarıyla, mallarıyla ona esir oldular. Dolayısıyla o bugün saltanat sahibi kesildi. Söz onun oldu. Artık biz ne yapacak boştur, dedi.

- Efendim, neden boş olsun? Bence bunun çaresi çok kolaydır.

Ebû Seleme alaylı alaylı güldü:

- Çaresi kalmayan bir şey için demek nasıl olur? Bugün yüz binlerce iranlı, İmam İbrahim hilâfet makamına gelmesi için çalışıyor. Başka halife tanımıyor. Bunların fikrini değiştirmek mümkün mü?

- Efendimize söyledim. Çaresi kolaydır. Maruzatımı dinlerseniz, hayatımdan eminsem arz edeyim.

- Korkma, ne düşünüyorsan söyle. Hayatından da emin ol.

- Ağacı kökünden kesmek, o adamın ortaya koyduğu konunun hükümleriyle kendisini mahkûm etmek mümkün olursa buna ne dersiniz?

Ebû Seleme Salih'le konuşurken gidip gelmeye başlamıştı. Onun bu sözlerini işitince birden bire durdu. Başparmağını dudaklarına koyarak, diğer eliyle kuşağını tutarak bir süre yere baktı, sonra gözünü Salih'e doğru kaldırarak:

- Salih, bu sözlerle ne demek istiyorsun? diye sordu.

- Demek istiyorum ki, bu adam öldürmek gerekir.

- Fakat böyle bir şeye kim cür'et edebilir?

- Efendim! Onun çaresini bulmak benim görevimdir. Kimseye bir şey duyurmadan onu öldürebilirim. Fakat ben bunu yaparsam sizin için daveti Abbâsilerden Alevilere çevirmek, Ebû Müslim'e karşı mukavemet etmek kolaylaşacak mıdır? Bence Ebû Müslim, sizin yardımınızdan mahrum kalınca hiçbir şey yapamaz. Şuna emin olunuz ki, şüphe üzerine adam öldürmek için emir veren bu imâmın katledildiğini duyan herkes memnun olacaktır. En başta bu zavallı kız sevinecektir. Çünkü Ebû Müslim babasını öldürmüş, ocağını söndür-

müş, perişan bir halde kaçmak zorunda bırakmıştır. Bendeniz hâlâ hanımefendinin size sığındığını o zalim herifin haber almasından korkuyorum. Çünkü o, zavallı kızı arıyor, bir an önce öldürmek istiyor. Artık, bu adamın ne kadar gaddar olduğunu anlayınız. Ebû Müslim, hep böyle hareket ediyor. Bir adama ihtiyacı olduğu zaman, ona son derece saygılı davranıyor. Fakat onu istediği gibi kullandıktan sonra ihtiyacının kalmadığını hissediyor ve onu derhal katlediyor. Dolayısıyla hepinizin bu adamdan sakınması gerekir. Aldanmaya, gaflette bulunmaya gelmez. Ben bunu büyük bir vicdan rahatlığı içinde söylüyorum. Siz nasıl isterseniz öyle yapınız.

Ebû Seleme, bu son sözlerle hayatının tehlikede bulunduğu imâ edildiyse de anlamamazlıktan geldi:

- Bu işi yapmak için kendi nefesine güveniyor musun?

- Efendim! Bunu kesin olarak taahhüt ederim. Hem yolda geçmesi zaruri olan süre ile ona ilâveten yalnız birkaç gün içinde o işi bitirmiş olacağım. Bu zat Hamime'de oturmuyor mu?

- Evet.

- O halde bugünden itibaren dört haftaya kadar onun işini bitirmiş olacağım. Bu süre içinde hanım ile maiyetindekiler yanınızda kalacak. Belki uşaklardan birini yanıma alınm. Hanıma iyi davranmanızı rica ederim.

- Merv Beyi'nin kızı için tavsiyeye gerek yok. Babası benim en aziz dostumdu. Üstelik ailece de aramızda yakınlık vardı.

Çünkü Şirin hanım, Gülnar'ın teyzesidir. Küçükken onu çocuğu gibi büyütmüş. Bu yönden hiç merak etme.

Ebû Seleme, Salih'in sözlerinden ümide kapıldığı gibi, kendisini de böyle bir işe ehil görmüş, onun fikirlerinin kendi düşüncelerine uyduğunu düşünmüştü. Onu kendi menfaati için kullanmak düşüncesiyle kendisine iltifat etti. Tabii ki o adamın aslında kendi çıkarı, şahsi hırsı için çalıştığını bilmiyordu. Salih, Hâricilerden başka her fırkanın aleyhindeydi. Bir taraftan kendi fırkasına hizmet etmek, diğer taraftan Ebû Müslim'den intikam almak istiyordu. Çünkü Ebû Müslim, kendisini zehirleterek öldürmek istemişti. Sağ olduğunu bilmiyordu.

Söz bu noktaya gelince Ebû Seleme ileri ki günlerde bu konuda daha fazla görüşmek üzere, Salih'in istirahat etmesini söyledi. Salih misafirhaneye gitti. Bütün gününü dinlenerek bazı işlerinin plânını

Hamime

Salih ile Süleyman, gerekli olan yiyeceği ve içeceği aldılar. Birer deveye binerek hızla Şâm tarafına yöneldiler. Salih, giderken yolculardan sorarak ve diğer bir takım vasıtalara müracaat ederek Şeyban ile Hâriciler hakkında gizliden gizliye bilgiler almaya çalışıyordu. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Şeyban, Merv şehrinin Ebû Müslim tarafından ele geçirildiğini anlayınca, kendi adamlarıyla oradan uzaklaşmış idi. Daha sonra İranlı başkumandan tam bir nüfuz sahibi olanca Şeyban'a huber göndererek İmâm İbrahim'e biat etmesini, kendisine de bağlılığını bildirmesini talep etmişti. Şeyban ise, "Sen bana tâbi ol!" cevabını vermişti. Ebû Müslim, onunla tekrar haberleşerek, fikrinde ısrar ettiği takdirde bulunduğu yerden uzaklaşmasını istemişti. Bunun üzerine Şeyban Horasan'da Meşhed'in 143. km. kuzey doğusunda bulunan Serahs şehrine gitmiş, orada Bekir bin Vâil kabilesinden kendisine bir çok kimsenin katılmasıyla, daha fazla nüfuz kazanmıştı. Böylece önem kazandığını görüp kendisinden korkmaya başlayan Ebû Müslim, savaşmak zorunda kalmaksızın, belâsını def etmek için, kendisine elçiler göndermişse de, Şeyban bunları hapsedirmişti. İranlı başkumandan artık savaşmaya karar vererek, bir ordu göndermiş, Hârici kumandanı yenip perişan etmişti. Şeyban bu yenilgiden sonra hiçbir yerde tutunamamış, şehir'den şehre kaçmış sonunda Medine'ye giderek orada katledilmiş, böylece Hâriciler dağılıp perişan olmuşlardı.¹⁰

Salih, Şâm yolunda ilerlerken bu haberi işitti, son derece üzüldü. Neredeyse cesareti kırılacaktı. Fakat bir taraftan Ebû Müslim'in kendisine yaptığı kötülüğü, diğer taraftan Şeyban'm ve öteki Hâricilerin intikamını almanın üzerine düşen bir görev olduğunu dikkate ala-

10 Ebnü'l-Esir, c. 5.

rak kararında ısrar etti. Bilindiği gibi Hâriciler, hâkimiyete hiç kimenin hakkı olmadığı iddiasında idiler. Şu halde Salih Abbâsileri perişan edebilirse Hâricilerin asıl gayelerine hizmet etmiş olacaktı. Hilâfet iddiasında bulunanlar kim olurlarsa olsunlar, onların katledilmesi Hâricilerce helâldi. Hatta onlardan ne kadar fazla adam öldürülürse, bu bir fazilet ve meziyet kabul ediliyordu. Rezalet çıkarma, adam öldürme konusunda son derece hırslı olan Salih ise, çok sayıda hilâfet iddiasında bulunan insanın karşısında görüyordu. Emeviler, Abbâsiler, Aleviler hep hilâfet iddiasında bulunuyorlardı. Hâricilere göre, bunların hiçbiri hilâfete layık değildi. Bunlardan herhangi birini öldürmek, bir Hârici için gerek kendisinin, gerek fırkasının çıkarlarına büyük bir hizmet sayılıyordu. Bir millette uyanma fikri, ilerleme duygusu uyanırsa iyiliklerin çoğalması oranında, kötülüklerin artması da söz konusudur. İnsanlık hayatında görülen gelişme ve yükseliş bunu gerektirir. Araplarda, kökü İslâmiyet öncesine dayanan asâlet perestlik, dini hizipleşmeler ve gruplaşmalar hızla kendini göstermeye başladı. Hâkimiyet esası üzerine kurulu bir çok siyasi meslekler ortaya çıktı. Ayrıca bunların tam zıttı olarak, Hâriciler nâmında -bir nevi anarşistler- türedi. Bunların asıl işleri, ileri gelen devlet adamlarını öldürmek, korkunç siyasi cinayetler işlemektir. Fakat ne garip bir gerçektir ki, bunlar böyle feci cinayetler işledikçe, masum kanı dökmeye devam ettikçe - Salih'in dediği gibi - Müslümanlara hizmette bulduklarını iddia ediyorlardı.

Salih ile Süleyman, nihayet Şâm'a ulaştılar, şehir dışında bir yerde durdular. Salih Süleyman'ı orada bırakarak, birkaç gün ön bilgileri toplayarak vakit geçirdi. Bu sırada Hamime'ye gitti. İmam İbrahim ile diğer Abbâsilerin orada bulduklarını öğrendi. Tekrar döndü. Hiç isim vermeden, kendini tanıtmadan, gayb âleminden görevli olarak gelen adam görünümüyle Mervan'a gitti. O gece Mervan'ın huzuruna çıkınca gidip şehir dışında Süleyman'ı buldu. Elbisesini değiştirerek Şamlılar gibi sanki sardı, cübbe giydi. Son derece dindar bir insan görünümüne büründü. Süleyman'a bir uşak gibi devamlı arkasından yürümesini emretti. Ona yapacağı işler hakkında tenbihlerde bulundu, gerekli talimatı verdi. Sonra deveye binerek Süleyman'la tekrar Hamime'ye gitti. Süleyman bir uşak gibi kendini takip ediyordu. Salih orada bir hana indi. Dervişlik, velilik, keramet fûruşluk taslamaya başladı. Hicaz tarafından geldiğini, ileride

büyük şan ve şeref kazanacak olan "İbrahim" adında bir zata çok önemli bir konuyu bildirmekle görevli olduğunu, Süleyman vasıtasıyla halk arasında yaydırdı. Hamime halkından İbrahim'i tanıyanlar, ayrıca onun akrabaları, taraftarları bunu duyunca, bu yabancı'nın casus olabileceğini düşünerek, o isimde bir kimse yok dediler. Bazı kimseler ise Salih'in gerçek mahiyetini, asıl kimliğini öğrenmek istiyorlar; kendilerini tanıtmadan, İmam İbrahim'i tanıdıklarını hissettirmeden kendisini ziyaret ediyorlardı. Salih bunlara kendini ahmak ve sersem gösteriyordu. "İmamı görmek için, ta Hicaz'dan bin bir zahmetle buraya kadar geldim. Halbuki siz beni ona götürmüyorsunuz. Oysa ben çok önemli bir görevle geldim. Kendisi yakında büyük bir tehlikeyle karşı karşıya gelecek. Ona söyleyiniz, kendisini sakınsın!" diyordu. Yalana şeyh bunları söylediği zaman, Mervan tarafından gönderilen adamların çok yakın bir yerde bulduklarını, firar etmenin, canını kurtarmanın artık mümkün olmadığını iyice hesap etmişti. Bu sözler, İmam İbrahim'in kulağına gelince kardeşi Ebul Abbas'ı gönderdi. Ebul Abbas, sıradan bir imamış gibi, eve gitti, yukarıdaki sözleri bizzat Salih'in ağzından duydu. Fakat önem vermedi. Çünkü onlar, böyle keramet sahibi bir şeyh tanııyorlardı.

Bu tarihten iki gün sonra Mervan'ın adamları aniden kasanın etrafını sardılar. Halktan biri, gelen askerlere Abbâsilerin ikametgâhlarını gösterdi. Orada Abbâsilerden pek çok kimse ikamet ediyordu. Bunlar ilk önce askerlere direndiler. İki taraf arasında kan dökülmeye ramak kalmıştı. Askeri müfrezeyi idare eden komutan, İbrahim adındaki zatı aradığını, başka hiç kimseye ilişilmeyeceğini, zorluk çıkarmadan teslim etmeWini, aksine hareket edildiği takdirde bütün Abbâsilerin yakalanacağını söyledi.

Ebul Abbas o sırada Salih'in sözlerini hatırladı, doğru söylediğine kanaat getirdi, fakat artık kurtuluş imkânı olmadığını gördü. Abbâsiler gizlice toplandılar. Düşünüp taşındılar. İmam İbrahim'i teslim etmekten başka çare yoktu. Teslim etmeye mecbur oldular. İmam İbrahim'in biri, Ebul Abbas, diğeri Ebû Cafer Mansur, üçüncüsi ise Abdülvehhap olmak üzere üç oğlu vardı. İmam İbrahim, Emevi halifesinin eline geçtikten sonra mutlaka öldürüleceğini anladı, bundan dolayı kendisinden sonra hilafet hakkını Ebul Abbas'a vasiyet etti, bütün Abbâsi hânedânının taraftarlarını bünyesinde toplayan Küfe'ye göç etmelerini emretti.

Ebû Cafer Mansur

Bütün dehasını ve zekâsını şeytanca işlerde kullanan, hayatını cinâyet planları yaparak geçiren sahte şeyh, İmam İbrahim'in yakalandığı derhal öğrendi, plânının başarıyla uygulanmasından dolayı büyük bir sevinç duydu. Elde ettiği bu başarıyı bir an önce Ebû Seleme'ye haber vermek için ertesi sabah yola çıkmaya karar verdi. O geceyi Hamime'de geçirmeyi uygun gördü.

Akşam olunca yemeğe oturdu. Salih hâlâ bir Şamlı kıyafetindeydi. Sakalını kınayla boyamış, kıllarını buruşturmuş, ahmak ve serberi görünümüne bürünmüştü. Yemeği bitirdikten sonra, imam'ın akrabalarından birinin yanına geleceğini ümit ederek odasında bekledi. Çünkü Abbâsilere daha önceden haber verdiği şey doğru çıkmıştı. Kendisini artık önemsemeleri gerekirdi. Salih bunları düşünürken uşağı Süleyman içeri girdi. Kapıya etraftan birinin geldiğini, kendisiyle görüşmek istediğini söyledi. Şeyh, ibadetle meşgul olduğunu gösterdi. Gelen zâtı biraz bekletmeden içeri almadı. Ziyarete gelen misafir esmer, zayıf bir delikanlıydı. San bir kaftan giymiş, başına siyah bir sank sarmıştı. Küçük yaşına rağmen, ciddi ve ağırbaşlı bir görünüme sahipti.

Misafir içeri girer girmez, Salih, onun Ebû Cafer Mansur olduğunu derhal anladı. Zaten kendisini daha önce tanıyordu. Fakat Mansur, bunu bilmiyordu. Salih, mutlaka önemli bir şey için geldiğini anladı. Fırsatı kaçırmak istemedi. Misafiri tanıyamıyormuş gibi davrandı. Ayağa kalktı, gerekli saygıyı gösterdi ve:

- Hoş geldiniz, safa geldiniz, sarı kaftanlı, dedi.

Bu sözler karşısında şaşkınlığa düşen Mansur, şeyhin keramet sahibi olduğuna, gaybi bildiğine inandı. Hemen yanına yaklaştı. Oturmak için izin istedi. Oturdular. Mansur dedi ki:

- Şeyh efendi! Size gizli ve önemli bir iş için geldim. Çünkü keramet sahibi olduğunuzu biliyorum. Maruzatımı arzedeğim mi?

-Arzetseniz de, arzetmeseniz de benim için birdir. Kafanızın içinde ne varsa hepsini bilirim. İsterseniz ne düşündüğünüzü söyleyim. Yok kendiniz söylemek isterseniz dinlerim.

Derviş bu sözlerle Mansur'un gözünde bir kat daha büyüdü.

- Sizin, daha ilk sözünüzden keramet sahibi olduğunuzu anladım. Rica ederim, uşağınız burada dunnasın, yalnız görüşmek istiyorum.

Salih'in bir işareti üzerine uşak odadan çıktı. Yalancı şeyh, karşısında bulunan adama, dua ile meşgul bulunduğunu göstermek için, sanki kayıp bir şey arıyormuş gibi yere, odanın etrafına göz gezdirerek dudaklarını oynatıyor, parmaklarıyla sakalını buruşturuyordu. Şeyhin bu tavnını ciddiye alan Mansur:

- Niçin geldiğimi biliyor musunuz? diye sordu.

Salih, gerek Abbâsi hanedanına, gerekse Alevî hanedanına mensup olan zevatın her şeyden çok hilâfeti, günün birinde halife olmayı düşündüklerini biliyordu:

- Bana hilâfet meselesi için geliyorsunuz değil mi? dedi.

- Evet, bu iş için geldim. Beni dikkatle dinleyiniz. Beni irşat ediniz. Nasihat veriniz. Fakat her şeyden önce bana söyleyiniz. Gayb'ı, kerametle mi, yoksa yıldızlara bakarak mı keşfediyorsunuz?

Mansur, münecimliğe, münecimlerin sözlerine çok önem veriyordu.

Salih cevap verdi:

- Her iki vasıtayla da gayb'a vâkıf oluyorum. Münecimlikte üstadım. Yıldızlara bakarak neler olacağını anlıyorum. Fakat usturlap kullanmam. Ne söyleyecekseniz, söyleyiniz, sizi dinliyorum.

Bizi ikaz etmek için söylediğiniz sözlerden keramet sahibi olduğunuz anlaşıldı. Fakat üzülerek belirtelim ki sözlerinizi dinlemedik. Fırsatı kaçırdık. Kardeşim İmam İbrahim'i esir edip götürdüler. Başına ne geleceğini bilmiyoruz. Ama sağ bırakacaklarını da hiçbir zaman ümit etmiyoruz. Zaten kendisi de bunu fark ettiği için gitmeden önce biatle ilgili vasiyette bulundu.

Salih, Mansur'un sözünü keserek:

- Biat senindir, dedi.

Yalancı şeyh, bu sözle Marsur'un gönlünü almak istedi. Çünkü bir gün halife olacaklarını söylemek kadar, bunların hoşuna gidecek başka bir şey yoktu.

Mansur:

- Biatın benim olduğunu nasıl anladınız? Gerçekte, biatin kardeşim Ebul Abbas'a ait olduğu bu akşam belirlendi.

- Hayır, er geç biat sizindir!

Salih, bu sözlerle Mansur'u avutmak, kendisine daha fazla bağlamak istiyordu. Kerametinin doğru çıkıp çıkmamasının önemi yoktu. Çünkü bunun zamanı belli değildi. Gelecekte yalancılığının anlaşılması onun görevinde değildi.

Bununla birlikte Mansur çok zeki ve dahi bir adamdı. Fakat nasılsa, ilk sözlerinden Salih'in keramet sahibi olduğuna; ahmak ve sersem görünmesinden dolayı Allah'ın velilerinden bulunduğu inanmıştı:

-Şeyh Efendi! Yanınıza gelmekten maksadım buydu. Beni görür görmez "San kaftanlı!" diye hitabedince kerametinize inanmıştım.

Salih, Mansur'a "Sarı kaftanlı!" dediği zaman, özel bir maksadı yoktu. Fakat tesadüf bu ya! "Sarı kaftanlı!" sözünün bir hikayesi vardı. Salih, onu bilmiyordu. Mansur kaftanını göstererek anlatmaya başladı:

- Bu kaftan, sözünüzün keramet olduğunu gösterir. Haşimiler, Emevi hakimiyetinin sona ermesinden sonra, hilafet makamına kimin getirileceğini müzakere etmek üzere, bir süre önce Medine'de toplanmışlardı. Orada ben de hazır bulundum. İmam Cafer-i Sadık da hazırdı. İmam Cafer-i "Hilâfet makamı, ancak san kaftanlının olacaktır." dedi. O sırada ben bu san kaftanı giyiyordum. İşte o andan itibaren halife olacağımı düşünmeye başladım. Hemen o zaman atayacağım valileri ve diğer memurları tesbit ettim."

Salih, bu tesadüften çok hoşlandı. Oyununu tamamlamak için bütün şeytanlığını ve kurnazlığını ortaya koyuyordu.

- Ben de size bunu söylemedim mi?

11 El-Fahri, 147.

- Evet söylediniz. Fakat gerçek bunu teyit etmedi. Çünkü benden önce kardeşim İbrahim'e biat edildi. İbrahim de bugün hapse götürüldüğü zaman diğer kardeşim Ebul Abbas'a biat edildi. Hem hep birlikte Kûfe'de bulunan taraftarlarımızın yanına gitmemizi emretti.

Salih, sanki duymak istemiyormuş gibi Mansur'un sözünü keserek:

- Hayır!... Asıl halife sensin. Ben böyle bilirim. Bütün hânedânınıza biat edilse bile sonunda hilafet size gelecektir. Sizi, şimdiden müjdeliyorum. Bunun böyle olacağını siz de göreceksiniz, biz de göreceğiz.

Salih, bunu söyledikten sonra sanki misafirin gitmesini istiyormuş gibi ayağa kalktı. Mansur, keramet sahiplerinin, genellikle tuhaf insanlar olduklarını bildiği için, şeyhin böyle nazlı davranmasına önem vermedi. O da ayağa kalkarak:

- Nereye gideceksiniz? diye sordu.

- Memlekete dönmenin zamanı geldi. Hemen yola çıkacağım.

-Bize geliniz. Yanımızda oturunuz. Kûfe'ye birlikte gidelim. Sözünüz doğru çıkarsa sizi ödüllendiririz.

-Mümkün olsaydı, pekâlâ gelirdim. Fakat Medine'ye, Peygamber'in kabrine yakın yere gitmek zorundayım. Kûfe'yi bilmiyorum ve oraya gitmek istemiyorum.

- Peki, bizim oraya gitmemiz sizce uygun mudur?

- Evet, son derece isabetlidir. Orada bulunan Ebû Seleme adındaki adam, işinize çok yarayacaktır.

Mansur, yalana şeyhin Kûfe'yi bilmediğini söyledikten sonra, Ebû Seleme'den bahsetmesini şaşkıncı buldu.

- Şimdi bizimle birlikte kalmanıza hiç imkân yok mu? diye sordu.

-Benim kalmam, gitmem elimde olan bir şey değildir. Buraya gelmeden önce Medine'de otuyordum. Bu kasabayı bilmiyordum. Gaybdan gelen bir ses duydum. Buraya gelmek için görevlendirildim. Aldığım emre uyararak yanınıza geldim. Fakat bana inanmadınız. Sonra bu felâket ortaya çıktı. Öyle sanıyorum ki bir gün, yine gaybdan duyacağım bir ses, sizinle ilgili bir konunun bildirilmesini emreder. O zaman, siz nerede olursanız olun, yanınıza gelir, görevimi yerine getiririm. Şimdi kendi evime dönmek istiyorum.

Mansur, evliyaya, keramete, münecimliğe inanmakla birlikte son derece zeki ve kurnaz bir adamdı. Yanlarında kalması için bu kadar ısrar etmesine rağmen, Salih'in kendisinden uzaklaşmaya çalıştığını görünce onun gerçekten dindar ve doğru bir adam olduğuna bir kat daha inandı. Çünkü Şeyh, münafık, menfaatperest bir adam olsaydı bu fırsatı kaçırmayacak, yanlarında kalmaya çekinmeyecekti. Üstelik Mansur halife olunca bu şeyhin makamı daha fazla yükselecekti. Mansur, ileride meydana gelecek olaylan önceden öğrenmek için böyle şeyhlere muhtaçtı. Çünkü gaybdan haber verenlere, münecimlere olan inancı tamdı.¹² Mansur, Salih'i yanında kalması için ikna edemeyince:

- Bari adınızı, nerede oturduğunuzu söyleyiniz. İleride halife olunca sizi çağırırım, yanıma alayım, dedi.

-Adımı, oturduğun yeri öğrenmeniz, size bir fayda sağlamaz. Şimdi beni bırakınız. Yoluma gideyim.

Salih, bunu söyledikten sonra uşağını çağırdı. Mansur:

- Demek gitmek için kesin kararlısınız. Peki, o halde yolunuz açık olsun.

Öldür, Sağ Bırakma

Salih, Ebül Abbas ile kardeşlerinin ve diğer aile fertlerinin Kûfe'de Ebû Seleme'nin yanına gitmeye karar verdiklerini öğrenince, Ebû Seleme'yi bunlann geleceklelerinden haberdar etmek, Abbâsilere, aleyhinde plânlamayı düşündüğü süikast hakkında onunla müzakerelede bulunmak üzere hızla Kûfe'ye dönmek istedi. Sakalını düzeltti. Elbisesini değiştirdi. Eski kıyafetine büründü. Uşağına iki deveyi hazırlamasını söyledi. Sonra odasının kapısını kapayarak hazırlıkla meşgul oldu. Süleyman develeri hazırlayınca han sahibine gitti. Oda kirasını, deve yemi parasını verdi. Salih'in ne kadar şeytan ve kurnaz olduğunu düşünüyor, bundan dolayı ona karşı bir nevi korku hissediyordu. Odadan çıkmasını bekledi. Fakat bu bekleyiş boşunaydı. Çünkü akşam olduğu halde Salih odadan çıkmadı. Acaba odanın içinde ne yapıyordu? Süleyman merak etmeye, Salih'in başına bir iş gelmesinden korkmaya başladı. Yavaş yavaş kapıya yaklaşıp kulak verdi. İçeriden hiç ses gelmiyordu. Kapının yan tarafında bir aralık huldü. İçeriye baktı. Hafif bir ışık görünüyordu. Fakat yine sestem, harekettten eser yoktu. Kapıyı çalıp çalmamakta tereddüt ediyordu. İşle Süleyman böyle tereddüt ederken içerideki ışığın söndüğünü, kendisine doğru bir ayak sesinin geldiğini işitti. Kısa bir süre sonra kapı açıldı. İçeriden uzun boylu, açık başlı, yalın ayak, kollan çıplak, saçı sakalı keçeleşmiş, dize kadar bir gömlek giymiş kirli, murdar bir adam çıkıverdi. Zavallı uşak pislik içinde bulunan ifrit kıyafetli bir kere daha bu kıyafetle gördüğünü hatırlayınca, ondan başkasının olmadığını anladı.

]2 İbnü'l Esir, c. 5.

Salih ise çabucak bir abaya sarılarak, başını, sakalını örttükten sonra Süleyman'a arkasından gelmesi için işarette bulundu. Sonra ikisi birden develerine binerek handan çıktılar. Hiç konuşmadan kasabanın dışına vararak develerden indiler. Yol boyunca dalgın gibi görünen Salih:

- Süleyman, şimdi ne tarafa gideceğimizi biliyor musun? diye sordu.

- Galiba Şam'a gitmek istiyorsunuz.

- Evet, geçen seferki gibi Şam'a gideceğiz. Sen orada şehir dışında kalacaksın. Beni bekleyeceksin. Çok kalmam. Gelip seni bulurum.

- Peki, nasıl isterseniz öyle yapınız.

Salih ile Süleyman buldukları yerde birkaç dakika istirahat ettikten sonra develerine binerek yola koyuldular. O gece ve ertesi gün hiç dinlenmeden yol aldılar. Nihayet Şam'ın etrafını çeviren yeşil ovaya vararak, bu muhteşem şehri uzaktan seyretmeye başladılar. Vakit, akşama yakındı. Salih, dikkatli gözlerle bakınca, şehir kapısının yanında gökyüzüne doğru toz ve dumanın yükseldiğini gördü, sebebini öğrenmek istedi:

- Süleyman, haydi çabuk git. Şu toza, dumana yaklaş. Ne olduğunu anla. Seni burada bekliyorum. Sakın kimse bizi tanımasın. Akıllı davran, dedi.

Süleyman devesini toz dumana doğru sürdü. Salih de, sırtındaki abasıyla, devenin üstünde onun dönüşünü beklemeye koyuldu. Bir süre sonra Süleyman döndü. Yanma yaklaşınca Salih sordu:

- Orada ne varmış?

- Halife Mervan bin Muhammed'in askeri ordu kurmuş.

- Halife içlerinde mi?

- Evet.

- Şehir dışında ordu kurmalarının sebebini öğrenebildin mi?

- Yaptığım tahkikattan öğrendiğime göre orada yalnız bu akşam için ordu kurmuşlar. Yarın sabahleyin hareket edecekler.

- Ne tarafa gitmek istiyorlar?

-Galiba uzak bir yere savaşmak için gidiyorlar. Çünkü götürdükleri erzak ve mühimmat çok fazla.

Salih, halife ile askerlerinin Abbâsi Şiileriyle savaşmak için hazırlandığını anlayarak düşünmeye başladı Çünkü Abbâsi fırkası

önemli bir konuma yükselmişti. Horasan'ı ele geçirdikten sonra Irak'a doğru geliyordu. Salih, deveden indi. Süleyman da ona uydu. Bir ağacın altına oturdular. O zamana kadar karanlık çökmeye başlamıştı. Süleyman'ın yolda bulabildiği şeyleri yiyip kanlılarını doyurdular. Salih yemeği bitirince ayağa kalktı:

- Şuraya kadar bir iş için gideceğim. Sen burada kal, dönünceye kadar beni bekle. Develerin yemini iyi ver. Yola devam etmek için hazırlıklı bulunalım, dedi.

Sonra abasını üstünden atarak buruşmuş saçlı, kısa gömlekli, pis, murdar kıyafetiyle orduya doğru yürümeye başladı. Bir kat daha pis, toz toprak içinde bulunduğunu göstermek için ince topraklı yere yatıp yuvarlandı. Sanki uzun bir yoldan geliyormuş gibi baştan aşağıya toz, toprak içinde kaldı. Bu durumda halifenin çadırına gitmeye karar verdi.

Halife Meivan, günden güne nüfuzu artan Abbâsi ailesiyle son derece meşgul bulunuyordu. Uyguladığı âdil politika, zühd'ü ve takvası, İranlıların desteğiyle memleketin bir ucunda çıkan isyan ateşinin yayılmasına engel olamamıştı. Bir mülkü tahrip etmek kolaydır, oysa tamir etmek zordur. Bu ihtilâl gittikçe korkunç bir manzaraya bürünüyor, devletin büsbütün yıkılmasından korkuluyordu. Talih-siz halife son bir çare olarak ordusuyla direnmeye, terdibe karar vermişti. Devlet için ölüm kalım mücadelesi söz konusuydu. Halife bu orduyla talihini deneyecekti. Galip geldiği takdirde devleti yeniden kurulup güçlenecekti. Mağlup olursa da, devletin varlığı sona ermiş olacaktı. Fakat her halde galibiyet ümidi daha kuvvetliydi. Şa'nın tenkili gayr-i mümkün görünmüyordu.

Halife bir gün önce hareket etmek istemişti. Fakat İmâm İbrahim'in yakalanması için gidenler daha dönmedikleri için onları bekleme lüzumunu duymuştu. Askeri müfreze o gün sabahleyin dönmüş, İmâmı Mervan'a teslim etmişti. Halife, İbrahim'in Harran'da hapsedilmesini emrettikten sonra o gece Şam ovasında dinlenmek, ertesi gün hareket etmek üzere, ordusuyla birlikte şehirden çıkarak, burada karargâh kurmuştu. Mervan, akşam yemeğini yedikten sonra komutanlarına izin vererek otağında yalnız kaldı. Meraklı meraklı düşünüyor, gözlerine uyku girmiyordu. Biraz sonra mabeyincisi yanına girdi, malûm dervişin geldiğini haber verdi. Mervan'm

ilk önce buna canı sıkıldı. Fakat çok geçmeden, onun bu gelişinden bir ferahlık duydu:

- Derhal girsin, dedi.

Salih acayip kıyafetiyle içeri girdi. Mervan, yalana dervişe güler yüz gösterdi. Fakat üstü başı berbat bir halde, pislik içinde görünce "otur" demeye cesaret edemedi. Salih hemen söze başladı:

- Bir an önce size yetişebilmek için büyük zorluklar çektim. Çok uzun bir yol kat' ettim, dedi.

- Peki, bir müjde mi getirdin?

- Müjde yeni değil, ey Mervan! Gaybdan gelen ses, o adamın yakalandığını, kendisini Harran'da hapsedtiğini bana bildirdi. Bunun için koşa koşa yanınıza geldim. Onu sağ bırakırsanız, hiçbir şey yapmamış olursunuz. Öldürünüz, öldürünüz. Sakın sağ bırakmayınız.

Mervan, dervişin bu sözlerini yadırgamadı. Gözlerini yere dikerek biraz düşündü. Sonra sahte dervişe bakarak:

- Merak etme, öldüreceğim, dedi.

Salih hile ve melanetin etkili olduğunu gösteren bu cevabı alınca kapıya dönerek gitmek istedi. Mervan, onu biraz alı koymayı düşündüyse de, öncekinde olduğu gibi sert ve saçma cevap almaktan korkarak ağzını açmadı. Yalana derviş, kafasını tavana doğru dikerek koca adımlarla otağdan çıktı. Arkasına bakmadan savuşup gitti.

Mervan, otağda yalnız kalınca tekrar düşünmeye başladı. Dervişin gelmesiyle birlikte bir dereceye kadar rahatlamıştı. Bu zat, şüpheli bir yaratılışa sahip olmasına rağmen sahte dervişin sözlerini yerinde buluyor, onun şeyhliğine, kerametine inanıyordu. İnsanoğlu zaaf sahibidir. Maksadına uygun bir olayla karşılaşırsa -bu inancına aykırı olsa bile- zaafına mağlûp olur, olmayacak şeylere bile inanmaya başlar.

Müneccim Hayım

Salih, halifenin yanından dönerken İmâm İbrahim'in öldürüleceğine tamamen inanmıştı. Artık bütün fikrini, Kûfe'de Ebû Seleme'nin yanına gitmek üzere bulunan Abbâsi hanedanı erkânı ve efradı hakkında İranlı zengin ile müttefikan tertibi lâzım gelen suikastı ve gaddarlığı düşünmeye hasr ediyordu. Zihninden türlü türlü hileler geçiyordu. Nihayet Süleyman'ın bulunduğu yere vardı. Uşak, develeri hazırlamıştı. Hayvanlara binerek hızla yol almaya başladılar. Şâm ovasından ayrılmadan önce Salih, bir gölün kenarına gitti, üstünü başını yıkadı. Saçını sakalını düzeltti. Her zamanki elbisesini giydi. Sonra tekrar deveye binerek, gayet hızlı bir şekilde Irak'a doğru hareket etti. Kûfe'ye Abbasilerden önce varmak istediği için acele ediyor, gece gündüz yol alıyordu.

Salih, günlerce yolculuk ettikten sonra, bir sabah Kûfe gözüne göründü. Humamı A'yen mahallesi de, bağlarıyla, bahçeleriyle, köşkerleriyle, otağlarıyla göze çarpıyordu. Salih, hemen yerine getireceği görevi düşünmeye başladı. İmâm İbrahim'i öldürtmek için harcadığı çaba zaten amaana ulaşmıştı. Şimdi bütün o hanedan mensuplarını öldürtmek, hiç değilse hapsedtirerek hâkimiyetten yoksun bırakmak gerekiyordu. Bunu yapacak kuvvet, Ebû Seleme de idi. Kendisi sadece fesat, fitne çıkarmakla meşguldü. Salih, bunu başarırsa Alevi Şii-ler kuvvetlenecek, Ebû Müslim'e karşı gelebileceklerdi. Böylece Salih, İranlı baş kumandanın mükemmel bir intikam almış olacaktı.

Mel'un Hârici, bir ağaan altında bir süre dinlendikten sonra, devesine binerek Human A'yen'e gitti. Süleyman'a, Gülnar'ın yanına giderek geldiğini haber vermesini söyledi. Sonra yuzunu gizleyip, abasına sarılarak Ebû Seleme'nin evine doğru gitmeye başladı. Kapıya

varınca deveden indi. İçeri girmek istedi. Fakat kapıdaki görevliler içeri girmesine engel oldular. Salih onları dinlemek istemedi:

- Kendisine haber veriniz. Özel bir görevle geliyorum. Bir mektup getiriyorum, dedi.

Görevlilerden biri cevap verdi:

- Şu anda hiç kimse huzuruna giremez. Emri böyle.

- Fakat ben özel bir görevle geldim. Çok önemli bir maruzatım var. Bir dakika bile gecikmemesi gerekir.

- Maruzatınız ne olursa olsun, gidip haber veremeyiz. Efendimiz gizli görüşüyor. İçeriye kimseyi almayın diye sıkı sıkı emir verdi.

Salih, gizli görüşme sözünden, kimse içeri girmesin diye yapılan tenbihattan ürktü. Acaba bu gizli görüşme kiminle yapıyordu? Konusu neydi? Salih, büyük bir merakla bunu düşünmeye başladı. Fakat şu da bir gerçektir ki, itaat etmekten ve beklemekten başka çare yoktu. Salih kapıya yakın bir yere giderek oturdu. Serinlemek için kâfiyesini çözdü. Yüzü göründü. Fakat hâlâ bu gizli görüşmeyi, büyük bir merak içinde düşünüyordu. Bir süre sonra bir el çırpıntısı sesini işitti. Uşaklar hareketlendiler. Bir uşak içeri girdi. Kısa bir süre sonra uşak önünde kısa boylu, acayip kıyafetli, çok büyük sarıklı, gözleri sürmeli, çatal sakallı bir adamla çıktı. Sakalı göğsüne kadar sarkan bu tuhaf adam, tiftikten gayet geniş bir cübbe giymişti. Bir elinde tuttuğu değneğe dayanıyordu. Arkasında omzunda işlemeli bir torba, elinde büyük bir usturlap, koltuğunda koca bir kitap taşıyan bir uşak yürüyordu. Salih, bu kısa boylu adama dikkatli bir şekilde bakınca, son derece şaşırıldı. Çünkü bu adam, Ebû Müslim'in hazinadan Yahudi İbrahim'e çok benziyordu. Salih, daha bir dikkatli baktı. Evet evet, tâ kendisiydi. Münecim kıyafeti bürünen bu habis herif, belli ki çok önemli bir iş görüyordu. Dehşetten kanı donan Salih, kâfiyesini çözdüğü için çok pişman oldu. Çünkü o yahudinin kendisini tanıması hiç de hayra alâmet değildi.

İbrahim, değneğini yere vurarak, sağa sola bakarak ayağa kalan nöbetçiler arasında, büyük bir gururla yürüyordu. O sırada gözleri Salih'e ilişti. Şeytan herif, dikkatli bir şekilde bakınca tanıdı. Yüzü sapsarı kesildi. Fakat aldırınmayarak yoluna devam etti. Uşakları eğeri süslü bir katır getirdiler. İbrahim, uşağın yardımıyla katıra bindi, uşağıyla birlikte savuşup gitti.

Salih, büyük bir şaşkınlık geçirdikten sonra kendini topladı, Ebû Seleme'nin huzuruna girmek için harekete geçti. İranlı zengin büyük bir odada, yalnız başına oturuyor, neşeli görünüyordu. Salih'i güler yüzle karşıladı, oturması için izin verdi. Salih, Ebû Seleme'nin elini öptükten sonra bir tarafa oturdu. Ebû Seleme, Salih'in hâlini hatırlarını sorduktan sonra:

- İnşallah o işi yoluna koymuşsundur, dedi.

- Her şey istediğiniz gibi oldu. Başka kimse yok, değil mi?

- Hayır, kimse yok. Çekinme, rahat konuş.

- İlk önce efendimize bir şey soracağım.

- Sor.

- Efendimizi geçen sefer düşünceli görmüştüm. Oysa şimdi neşeli görüyorum. Yeni bir gelişme mi oldu? Lütfen kulunuza söyleyin.

Ebû Seleme gülerken cevap verdi:

-Yeni bir gelişme olmadı. Yalnız bu sabah, çok usta bir münecim geldi. Gaybdan haber verme, gizli sırları ortaya çıkarma konusunda öyle maharetler gösterdi ki, hayretten kendimi alamadım. İnsanın ne düşündüğünü o anda söylüyor, kalplerde geçen duyguları keşfediyor.

- Sözüne ettiğiniz münecim az önce, huzurunuzdan çıkan kısa boylu adam mıydı?

- Çıkarken sen onu gördün mü. Evet bizzat kendisidir. Harran Yahudilerinden Hayim adında bir münecimmiş. Doğrusu, mesleğinde oldukça ustalaşmış.

- Bunu nasıl anladınız?

- Bana söylediği şeylerden anladım. Hatta dünyada benden başka kimsenin bilmediği gizli şeylerden bile haber verdi. Nasıl yanına geldiğinizi, benimle neler konuştuğumuzu bile bildi.

Ebû Seleme'nin bu sözlerinden büyük bir endişeye kapılan Salih, o Yahudi dönmesinin kendisini aramak için geldiğini anlıyordu. Fakat kendisinin Ebû Seleme'nin yanına gelmesini, bu zat ile yaptığı çok gizli görüşmeleri öğrenmesini akli bir türlü almıyordu. Bununla birlikte duyduğu şaşkınlığı Ebû Seleme'ye hissettirmekten de korktu. Bilmemezlikten gelerek, münecimi hafife alarak ve gülümseyerek sordu:

- Size ne söyledi?

- İlk önce, Abbâsilerin hilâfet konusundaki teşebbüsleri hakkında ne düşünüyorsam hepsini söyledi. Hakkımda bilgi toplamak için gelmiş bir casus olmasından korkarak, bunları kesin bir dille inkâr ettim. Çok yanlış konuşuyorsun dedim. Fakat kendisi ısrar etti. Sözü nü teyit etmek için, benden başka kimsenin bilmediği bir takım şeyler ile, yalnız sizin bildiğiniz bazı konuları da olduğu gibi nakletti. Meselâ kızımız Gülnar ile birlikte senin yanıma geldiğini kızcağızın Ebû Müslim'den gördüğü hakareti dile getirdi. Gariptir ki, müneccim ne Gülnar'ı, ne babasını, ne de Ebû Müslim'i tanımadığı halde, o gaddar adamın, Gülnar ile babasına yaptığı zulümden, işlediği cinayetten dolayı fena halde kızıyordu. Oysa sen bana Gülnar ile babasının başına gelen felâketten kimsenin haberi olmadığını söylemiş, buna son derece gizli tutmamı söylemiştin. Koca müneccim kitaba bakıp iyice tetkik etmeden, usturlabını kullanarak güzelce anlamadan bir şey söylemiyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse, hayret verici keşiflerde bulundu. Müneccimlikte bu kadar maharet sahibi olduğunu görünce tabii ki inanamak zorunda kaldım. Her şeyi söyledim. Gelecekte neler olacağını, bu işlerin uğurlu olup olmayacağını sordum. Neticenin çok başarılı olacağını, uğurlu geleceğini müjdeledi.

Salih, Ebû Seleme'nin sözünü kesmekten kendini alamadı:

- Şam'a niçin gittiğimi de kendisine söylediniz mi?

- Söylemeye fırsat bırakmadı ki, her şeyi kendisi bulup söyledi. Ayrıca sizin görevimizden de bahsetti. Başarılı olacağınızı belirtti.

Salih "Neuzü billâh" demeye başladı. Yahudi ibrahim'in Ebû Müslim tarafından kendisiyle Gülnar'ı aramak için gönderildiğine artık şüphe etmiyordu. Bunun böyle olduğu kesindi, ama daha sonra düşünülerek çok gizli tutulan konuları onun nasıl öğrendiğini bir türlü anlayamıyordu. Bunca çabasının büyük bir darbe yediğini gören Salih fena halde rahatsız oldu. Büyük bir ümitsizliğe düştü. İmâm ibrahim'in öldürülmesi için atılan başarılı adımlardan dolayı duyduğu sevinci unuttu. Yere bakarak düşünmeye başladı. Hiçbir cevap vermedi. Onun bu halini garip gören Ebû Seleme:

- Niçin konuşmuyorsun? Neler yaptığını bana anlatsana...

Salih, yavaş ve kısık bir sesle cevap verdi:

- Bütün bunları sizden duvduktan sonra teşebbüs ettiğim işte başarıya ulaşmanın ne faydası olur?

Bu cevaba şaşırın Ebû Seleme, Salih'in ne demek istediğini anlayamadı:

- Benden ne duydunuz? Bütün söylediklerim, bizi memnun edecek şeyler değil mi? Sonucun çok iyi olacağını göstermiyor mu?

Fena halde öfkelenen Salih'in gözleri yaşla doldu:

- Hayır efendim! O şeyler bütün plânlanmamızı boşa çıkardı. Hayatımızı tehlikeye soktu.

Şaşkınlığı biraz daha artan Ebû Seleme, yine Salih'in ne demek istediğini anlayamadı:

- Beni çok meraklandırdın. Ne demek istiyorsan açık söyle.

- Efendim! Maharetine hayran olduğunuz müneccim, bütün bunları gidip Ebû Müslim'e söyleyecektir. Bununla da yetinmeyecek, bizi daha fazla kabahatli göstermek için bir çok iftira uydurup kendisine anlatacaktır. Horasanlı baş kumandanın, şüpheli gördüğü adamları nasıl cezalandırdığını siz de biliyorsunuz. Adam oyunu, ustaca oynamış. Bu işte müneccim filan yok.

Ebû Seleme, kendine toplayarak:

- Ebû Müslim'e mi anlatacak? Onunla Harran Yahudisi olan bu adam arasında ne gibi bir münasebet var? Galiba sen fazla suizan da bulunuyorsun?

- Hayır efendim! Fazla suizanda bulunmuyorum. Ben bu mel'un herifi çok iyi tanırım. Ebû Müslim'in en yakınlarından biridir. Daha doğrusu Ebû Müslim, kendisine çok güvendiği bu adamı, katliam için işlek bir âlet gibi kullanır. Sandığınız gibi o, Harranlı bir müneccim değildir.

Kafası allak bullak olan Ebû Seleme:

-Canım! Daha açık konuş. Beni fena halde telâşlandırdın!

-Doğru söylüyorum. Ben bu Yahudiyi tanıyorum. Kentlisi İhü Müslim'in hazinedandır. Bu adamın o kadar çok hilesini gördüm ki, kendisini bir takım men'hus plânlar tertiplemek, ileri gelen devlet adamlarının gizli sırlarını öğrenmek için kullandığına şüphem kalmadı. Kesin olarak biliyorum ki bu adamı Ebû Müslim gnulrıdı Müneccimliği, hileden başka bir şey değildir.

- Peki, şimdi ne yapacağız?

-Şeytanca planlar uygulayarak elde ettiği bilgileri I hu Müslim'i ulaştırmadan önce yakalayıp hapse atmak veya öldürmek grırkıı Hiç vakit kaybetmeye gelmez. Hemen ışın üstüne gıtmeliyi/

Ebû Seleme, Salih'i tasdik ederek "çok doğru söylüyorsun" dedikten sonra ellerini birbirine vurdu. Gelen kapı ağasına:

- Harranlı müneccimin ne tarafa gittiğini biliyor musun?

- Hayır efendim, bilmiyorum. Buradan ayrıldıktan sonra Küfe'ye doğru gidiyordu. Katırını çok hızlı sürüyordu.

Ebû Seleme, ne düşündüğünü öğrenmek için Salih'in yüzüne baktı. Salih cevap verdi:

- Muhtemelen orada bir handa, veya bir yahudinin evinde yahut bir kilisede ikamet ediyordur. Oralarda aramak gerekir.

Ebû Seleme kapı ağasına dönerek:

- Ayyar Ebû Dargam'ı hemen buraya çağır, dedi.

Kapı ağası, aldığı emri yerine getirmek için dışarı çıktı.

Salih, Ebû Seleme'nin bunca adamı, bunca silâhşörü varken bir Ayyan çağırmasını yadırgadı:

- Yahudiyi yakalamak için ayyan mı göndermek istiyorsunuz?

- Evet. Çünkü bu ayyar ile maiyetinde bulunan diğer seçkin ayyarlar çok seri hareket ederler. Her türlü şeytanlığı bildikleri, halkın sırlarına vâkif oldukları için, böyle görevleri başarıyla yerine getirirler. Şimdi gelince görürsünüz.

Ebû Seleme, sözünü bitirir bitirmez kapı ağası döndü. Arkasından, göğsü başı çıplak, yalın ayak bir adam girdi. Üzerinde elbise nâmına, çul gibi olmuş, meşin dondan başka bir şey yoktu. Omzuna asılı içi taş dolu bir torba, sağ elinde meşinden bir sapan, sol elinde de bir parça ekmeğe vardı. Sanki sofraya başından çağırılmış gibi ekmeğe çığnemeye devam ediyordu. Ayyar, arkadaşlarından birinin yanında duruyormuş gibi, Ebû Seleme'nin huzurunda durdu. İranlı zengin ona güleryüz göstererek:

- Ebû Dargam, Küfe'yi bilir misin?

Ayyar bu soru üzerine gülmeye başladı:

-Bana mı soruyorsun? Küfe'yi benden daha iyi başka kim bilebilir?

- Bu sabah bize gelen ve biraz önce çıkıp giden müneccimi gördün mü?

-Gözünü sürmeli, eli değnekli Yahudi'yi mi kast ediyorsun. Arkasında uşağıyla buradan çıkarken gördüm. Uşağının taşıdığı torba çok hoşuma gitti. Taş koymak için çok işe yarar.

- Şimdi sen çabucak takip edip onu bana getirebilir misin? Eğer bunu başarabilirsen o torbayla birlikte torba dolusu para veririm. Küfe'ye giden bu herif şu anda ya bir handadır veya bir Yahudinin evindedir. Haydi bakayım, maharetini göster.

- Hiç merak etme. Gökde bile olsa, derhal yakalar, koyun gibi yanına getiririm. Ele geçtikten sonra istersen onu kurban olarak kesersen, istersen sağ bırakırsın. Senin bileceğin iş. Fakat herifi diri getirmeyi başaramazsam ne yapayım? Ölüsünü getireyim mi?

- Diri getirmeni istiyorum. Kendisini sorgulamayı düşünüyorum. Canlı getirebilecek misin?

Ayyar, bu işi mutlaka başarmak amacıyla başını salladıktan, güldükten sonra cevap verdi:

- Cehennem dibine bile gitse, çıkarıp getireceğim. Havaya uçmuş olsa bile onu gebertip yere düşürmek için (elindeki sapanı göstererek) bu sapanın bir taşı yeterlidir. Helâl bir av gibi yerden alıp size takdim edeceğim.

Ebû Seleme gülerken:

- Haydi çabuk git. Sakın kaçırma. Unutma, torbasıyla, o torba dolusu para ve hediyeler senin olacak.

Ebû Dargam, ayağa kalkarken dedi ki:

- Torba dolusu paraca hediye önemli değil. Torbayı bu sapanı uyan düzgün çakıl taşlarıyla doldurup venrseniz, işime daha fazla yarar.

(Ayyarlar, Bağdat'ta, Küfe'de türeyen ve şimdi ki tulumbacılar benzeyen çok kurnaz, hareketli ve atılğan kimselerdi.)

Gaddarlık, Kan Dökücülük ve Zorbalık

Ebû Seleme, bu baldırı çıplağın, nerede olursa olsun, Yahudiyi mutlaka yakalayacağına inandığı için, bir süre önce duyduğu can sıkıntısından kurtuldu. Tekrar Salih ile konuşmaya başladı.

- Bu ayyar, o Yahudiyi biraz sonra yakasından tutup sana getirecek. Artık ona ne yapmak istiyorsan yapabilirsin. İstedğin cezayı verebilirsin. Şimdi söyle bakalım, Şam'da ne yaptın?

Veznedann mutlaka yakalanacağına dair verilen garanti, Salih'i de rahatlatmıştı. Her şeyi anlattı.

Ebû Seleme Salih'in zekâsını, dehâsını, kurnazlığını şaşkırtıcı buldu. Nüfuzlarını kaybetmek üzere olan Alevilerin tekrar eski nüfuzlarını kazanmalarına hizmet edecek emellerinin canlandığını hissederek:

- İmâm İbrahim'in öldürüldüğünden emin misin?

- Evet efendim, hiç şüphe etmiyorum. Ama ne yazık ki şimdi biat kardeşi Ebû'l Abbas'a intikal etti. Demek ki, Abbâsiler hâlâ mevcut. Hâlâ hilâfet davasında bulunuyorlar. Bunun önünü almak gerekir. Bütün Abbâsiler ortadan kaldırılmalıdır. İşte böylece bunlardan biat sahibi kimse kalmayınca, hilâfet hakkı ister istemez Alevilerde kalır. Hz. Hasan'ın sülâlesinden Muhammed bin Abdullah Medine'de bulunmaktadır. Diğer Abbâsilerden ve Alevilerden meydana gelen Haşimiler kendisinin Emevilerden sonra halife olmasına karar vererek kendisine biat etmişlerdir. Bu biat, her türlü şüpheden uzaktır.

Ebû Seleme, Salih'in sözünü keserek:

- Bu biatin doğm olduğuna hiç şüphem yoktur. Ebû'l Abbas ile kardeşi Mansur ve diğer Haşimilerin Muhammed'e biat ettiklerini biliyorum. Fakat onlar şimdi, o biati inkâr ediyorlar, hatta itiraf-tan çekiniyorlar. Bu inkâr olmasaydı, ayrılık için herhangi bir sebep söz konusu değildi.

- Mesele ne şekilde olursa olsun, Ebû'l Abbas ile kardeşleri, amcaları ve diğer yakınları en kısa sürede buraya gelecekler, evinize misafir olacaklardır. Yani büsbütün elinize geçeceklerdir. (Gülerek) Onları Harzem'e göndermeyecek misiniz?

Ebû Seleme, maksadı anlamayarak:

- Niçin oraya gönderelim?

- Demek istiyorum ki, onları öldürmelisiniz. Bu deyim, katillerin başı, gaddarların reisi Ebû Müslim'den öğrendik. Ona göre Harzem, idam demektir. Birisi için "Harzem'e gönderiniz!" derse, o adamı idam etmek için götürürler, yoksa Harzem'e götürmezler.

Ebû Seleme gülmeye başladı:

- Abbâsileri öldürün mü demek istiyorsun?

- Böyle bir şeyi ister arzu edelim, ister etmeyelim; ama şurası bir gerçek ki, bunların varlığı ortadan kalkmadan, Alevilerin hilâfete sahip olmalarına imkân yoktur. Siz onları öldürmezseniz, onlar sizi öldüreceklerdir.

Ebû Seleme, önünde duran ve üzerinde bazı İranlı büyüklerin resimleri bulunan kilime bakarak düşünmeye başladı. Salih, sessizce onu takip ediyor, öldürülmelerini onaylamasını temenni ediyordu. Gerçekten de Abbâsilerin Ebû Seleme'nin yanına gelmeleri, tam bir fırsattı. Bu fırsatı değerlendirmemek, o zamana kadar harcadıkları çabanın boşa gitmesine sebep olacaktı. Böyle durumlarda Ebû Müslim gibi hareket etmek gerekiyordu. Çünkü o, eline böyle bir fırsat geçince, hemen kararını veriyor, kim olursa olsun onu öldürmekten çekinmiyordu.

Ebû Seleme, bir süre yere bakarak düşündükten sonra Salih'e dedi ki:

-Hayır, asla!... Bu dehşetli cinayeti işleyemem. Çünkü neticesi çok vahim olur. Önce Hz. Peygamber'in amcasının torunlarından bazı kimseleri suçsuz yere öldürmüş olacağım, ikincisi evime sığınanları, yani misafirlerimi katletmiş bulunacağım. Böyle bı alçaklığı asla kabul edemem.

Salih "Ben nasihatimi söyledim. Artık siz bilirsiniz" anlamında omuzlarını hareket ettirdi. Alt dudaklarını sarkıtarak, gözlerini kaşlarını oynatarak benden sorumluluk gitti dedikten sonra kalkmak için hazırlandı.

- Bu işin ne kadar çirkin olduğunu ben de kabul ediyorum. Fakat başka türlü de devlet kurulması mümkün değildir. İmâm İbrahim'in uygulamaya koyduğu emirleri biliyorsunuz. Bu emirlere uygun hareket edersek, onların öldürülmelerini sakıncalı görmemek gerekir. İmâm İbrahim, kimden şüphelenirsen öldür diyor. Bu emri yerine getirmek için o kadar çok masum insan öldürüldü ki, bunların yegâne suçları, bilmeyerek o siyaset kasırgasına tesadüf etmekten ibaretti. Bu zavallıların hepsi şehit oldu. Ebû Müslim bunların bazılarını direnebilir diyerek, bazılarını intikam almak isteyerek, bazılarını göz dağı vermek düşüncesiyle kılıçtan geçirdi. Ben eminim ki, Ebû Müslim, bugün sizin yerinizde olsaydı, böyle bir fırsatı kaçırmazdı. Çünkü böyle bir işte başan garanti demektir. Halk Muhammed'e biat etmiş. Bunlar tamamen biatin Hz. Ali'nin torunları nâmına alındığını biliyorlar. Fakat Ebû Müslim onları aldatıyor. Alttan alta Abbâsiler için çalışıyor. Abbâsilerden kimse kalmayınca -tabii ki- biat Hz. Ali'nin torunlarına geçecek. Medine'de ikamet eden Muhammed bin Abdullah, zaten Abbâsilerin de biat almış durumdadır. Bizzat Ebû Müslim de Abbâsilerden kimse olmadığını görürse ister istemez, Hz. Ali'nin torunlarına biat edecektir. Çünkü biraz tereddüt ettiği takdirde şimdiye kadar yaptığı savaşlar gerçekleştirdiği fetihler boşa gidecektir.

O zamana kadar Ebû Seleme de ayağa kalkmıştı. Salih'in sözlerini büyük bir dikkatle dinliyor, kabul etmemek için bir delil bulamıyordu.

- Bu konudaki sözlerini reddetmek mümkün değildir. Fakat, ben bu korkunç cinayeti işleyemem. Peygamber torunlarını öldürmek amacıyla çekilen kılıçları görmeye tahammül edemem. Bu zamana kadar yaptığımız kötülük yeter.

Salih gülmeye başladı:

- Onların âdi suçları gibi, herkesin gözünün önünde öldürülmelerini istediğini sanıyorsanız aldanıyorsunuz. Onları gürültü patırtı çıkarmadan, kimsenin haberi olmadan ortadan kaldırmak da mümkündür. Emevilerin kendi düşmanlarını zehirledikleri gibi, bunları

da zehirli sütle, zehirli bal ile öldürmek o kadar zor bir şey değildir. Eğer Abbâsi hânedanına mensup herkesi öldürmekten çekmiyorsanız, hiç değilse İmâm İbrahim'in hilâfete göz diken üç kardeşini yahut biati elde eden Ebû'l Abbas'ı öldürünüz. Bu işi siz doğrudan doğruya yapmaya çekmiyorsanız, görevi bana veriniz. Ben bu plânı öyle ustaca uygulandı ki sizin haberiniz bile olmaz.

Ebû Seleme ile Salih, bütün bunları ayak üstü konuşuyorlardı. Salih, bu defa muhatabını ikna ettiğine inanıyordu. Halbuki Ebû Seleme bir türlü ikna olmuyor, bu seri cinayeti alçak bir cinayet olarak görmeye devam ediyordu.

-Gerek senin vasıtanla, gerekse başka vasıtalarla böyle bir cinayet işleyemem. Çünkü her halükarda katil ben olacağım. Vebalini ben çekeceğim. Bundan vazgeç, başka çare biliyorsan onu söyle.

-Tekrar arz ediyorum. Böyle bir fırsatın bir daha ele geçmeyeceğini görüyorum. Bu fırsatı değerlendirmezseniz, Alevilere destek sağlamak için harcadığınız bütün çaba boşa gidecektir. Böyle gaddar ve zalim adamlarla, anladıkları dille konuşmak, kullandıkları âletleri kullanmak gerekir. Canilere, canice davranmak icap eder. Böyle yapılmadığı takdirde sonuçta onlar galip gelir. Namus, doğruluk, adalet, hakkaniyet... Bunların hepsi boş şeylerdir. Görünüşte parlak sözlerdir. Fakat fiilen sahipleri için zararlıdır. Hz. Ali ile çocuklarının ve torunlarının başansız olmalarının sebebi böyle şeylerdir. Bu insanlar adaletten, mertlikten, hakkaniyetten başka hiçbir kuvvete önem vermek istemediler. Beşeriyeti, kötü duygularından anmış melekler topluluğu kabul ediyorlardı. Heyhat, bu ne kadar hatalı bir düşünceydi! Ne yazık ki, çok aldandılar. Her türe hileye baş vurarak, kan dökerek iş başına gelen Emevilere galip gelemediler. Şimdi sizin elinize geçen fırsat gibi, onların da ellerine bir çok fırsat geçtiği halde doğruluk, dürüstlük, mertlik gibi vehimlere kapıldılar.

O fırsatları elden kaçırdılar. Daha doğrusu böylece hâkimiyete ehil olmadıklarını gösterdiler. Çünkü fırsat denilen şey, çok nadir ele geçer. Fırsat kaçırırlar daima hüsrana uğramışlardır. İşte Aleviler de bu sebepten dolayı haklarını kaybetmişlerdir. Oysa Emeviler, böyle fırsatları dört gözle arıyorlardı. Hatta bu yolda para harcamaktan, canlarını vermektense çekinmiyorlardı. Bir fırsat yakaladıkları zaman, onu değerlendirmek için bir dakikalarını bile kaybetmiyorlardı. Zaten bir devlet, başka türlü kurulabilir mi? Rica ederim, sözlerimi

dinleyiniz. Dediklerimi yapınız. Aleviler adına bir devlet kurulmasına engel olmayınız. Eğer bu fırsat da elden kaçınırsa, ileride Aleviler için başan ümidi kalmaz. Hâkimiyet korkaklıkla, tereddütle ele geçmez. İşte ben düşündüklerimi açıkça söylüyorum. Nasıl isterse-niz, öyle hareket ediniz. Emir sizindir.

- Hz. Ali ile çocuklarının ve torunlarının gittikleri yoldan ayrılmak istemem. Onlar gaddarlığa, kan dökücülüğe tenezzül etmediler. Onlardan daha akıllı, daha faziletli, daha meziyetli olmayı düşünmüyorum.

Salih, Ebû Seleme'nin ikna olmayacağını anlayınca bir süre sessiz kaldı. Sonra sözü değiştirmek istedi. Hazinedar Yahudi İbrahim'i hatırlayarak:

-Ayyann, müneccimi yakalayacağına inanıyor musunuz? dedi.

- Eğer bu müneccim, yeryüzündeyseniz, ayyann elinden kurtulması mümkün değildir.

Ebû Seleme bunu söyledikten sonra ellerini birbirine vurdu. Gelen kapı ağasına:

- Ebû Dargam hakkında bilgi var mı?

-Aldığımız malûmata göre bu adam, huzurunuzdan çıktıktan sonra aynı elbiseyle ve silâhla mücehhez olan adamlarıyla birlikte buradan hızla uzaklaştı. Aldığı emri onlara bildirdi. Her birini şehrin bir tarafında görevlendirdi. Kendisi de şehrin ortasına gitti. Fakat ne yaptıklarına dair şimdiye kadar herhangi bir haber gelmedi.

Ebû Seleme "anladım" mânâsında başını salladı. Bu işaret "git" demektir. Uşak bırakıp çıktı. Salih geldiğini haber vermek için uşağını Gülnar'ın yanına gönderdikten sonra, gidip kendisini görmekte geciktğini hissetti, bir an önce gitmek için izin istedi. Ebû Seleme, ayarlar dönünceye kadar kendisini bekletmek istiyordu. Salih:

-Zaten başka bir yere gitmiyorum. Gülnar hanımı göreceğim. Geldiğim günden beri kendisini görmedim. Beni büyük bir merakla beklediğine şüphem yok.

-Öyleyse git. Yanıma gelmeden önce kendisini gördüğünüzü zannediyordum. Onunla bulduğum zaman başına gelen felâketi, yetimliğini unutturacak sözler söyleyerek gönlünü al. Zavallı kızı ne zaman görsem çok üzülüyorum.

Bu sözleri söylerken Ebû Seleme'nin gözleri yaşla dolmuştu. Bunun farkına varan Salih çıkıp giderken kendi kendine:

- Heyhat! Kadınlar gibi yumuşak kalbli olanlar, "siyaset adamı" unvanını kazanamazlar. Devlet, şiddet ve faaliyet temeli üzerine kurulur. Devlet kurma işi öyle bir fırsattır ki, böyle müsait bir durumdan istifade edilmediği takdirde şimşek gibi geçip gider. Bir daha ele geçmez. Kararsızlar ve azimsizler perişan olurlar. Şiddet ve azım sahibi insanlar ise hâkimiyeti ele geçirirler, demekten kendini alamıyordu.

Başarısızlık

Salih yürüyerek, Ebû Seleme'nin selamlık dairesine çok yakın olan harem dairesine vardı. Süleyman harem kapısında duruyor kendisini bekliyordu. Salih, Gülnar'ın ne halde bulunduğunu sordu. Uşak:

- İyidir. Fakat gelir gelmez kendisine gideceğinizi zannediyordu. Leç kalmanızdan meraka düştü.

- Çok önemli bir iş için kaldım. O şimdi nerede?

- (Harem dairesinde bir odayı göstererek) Reyhane'yle birlikte bu büyük odada.

- O halde bana tavaşilerden birini çağır.

Süleyman Salih'ten ayrılarak, kısa bir süre sonra beyaz bir tavaşı ile dondu. Salih, kendisine saygı gösteren tavaşiye:

-Misafiriniz olan Horasanlı hanımefendiye haber ver Kendisini görmek istiyorum, dedi.

Daha önce belirttiğimizi bazı sebeplerden dolayı Gülnar'ın gerçek durumu gizli tutulduğu için, Salih onun adın, söylemek istemedi. Onun kim olduğunu Ebû Seleme ile kansmdan ve bazı cariyelerden başka kimse bilmiyordu. Tavaşi gidip geldikten sonra Salih'i, dışarıya bir kap, ile bitişik bulunan ve böyle konuşmalara tahsis edilen bir odaya götürdü. Başına bu felâketin geldiği günden ben gülme-yen zavallı Gülnar, Salih'i görür görmez, kendisini güler yüzle karşıladı Salih, Gülnar'ı gördüğü için çok sevindi. Yahut öyle görünmek istedi. Çunku Salih, Emeviler.n ve Abbâsilerin yıkılması, Alevilerin iş başına gelmeleri için gösterdiği gayretten daha önemli şeylerin elde edilmesini ümit ediyordu. Ona kalsa, bütün hanedanların iş.ne son verirdi. Salih'in adamlardan hiç birini hâkimiyetini meşru görme-

yen Hârici reislerinden biri olduğunu unutmamalım. Dolayısıyla o hânedanların hepsine düşmandı. Fakat nasılsa tesadüf eseri olarak o biçare kıza önem vermek zorunda kalmıştı. Daha doğrusu, uğradığı hüsrânı telâfi etmek için, o zavallı kızı âlet ederek, daha fazla perişan ederek kendi hesabına bir başan kazanmak istiyordu. Ebû Müslim'den intikam almak istiyordu. Fakat o intikamı yalnız o kızcağız için değil, kendisi için de alacaktı. Çünkü Ebû Müslim canına kast etmek istemişti. Hatta intikam almak için gerekirse Gülnar'ı bile feda etmekten çekinmeyecekti.

Mel'un Hârici içeri girer girmez selâm verdi. Maşıta hoş geldiniz, diyerek kendini karşıladı. Halini hatırını sorduktan sonra sitem etmekten kendini alamadı:

- Salih! Buraya ulaşalı bir kaç saat olduğu halde, gelip bizi görmekte geciktin, dedi.

- Haklısınız. Gelir gelmez hanımefendiyi ziyaret edecektim. Fakat menfaatimize hizmet edecek önemli birkaç konu hakkında Ebû Seleme ile konuşmak gerekti. Bunun için geç kaldım.

Gülnar:

- Bu yolda çektiğiniz sıkıntıları., karşılaştığınız zorlukları Süleyman bize anlattı. Emevi halifesi Mervan'm İmâm İbrahim'i yakalatırıp hapse attırıldığını ve daha başka bir takım gelişmeleri nakletti. Himmetin var olsun. Fakat ben, bu konudaki ayrıntıları senden dinlemek isterdim.

Salih, başını sallayıp itaat işareti verdikten sonra:

-Hanımefendi! Benim yaptığım işlerin dış yüzünü bilir, iç yüzünü bilmez. İmamı öldürdüğümüzü size söyledi mi?

-Hayır söylemedi. Onu öldürdünüz mü?

- Evet.

Salih bunu söyledikten sonra bütün seyahatini, başarılı olmak için uyguladığı hileleri, kurduğu tuzakları, giydiği kıyafetleri, kullandığı vasıtaları birer birer anlattı. Talihsiz kız, sanki babasının intikamı alınmış gibi, büyük bir sevinç duydu. Salih'in bütün bunları kendisine hizmet etmek amacıyla yaptığını inandığı için, ona nasıl teşekkür edeceğini bilemiyor, büyük bir minnettarlık duyuyordu. Salih, Gülnar'ın bu sevincinden dolayı büyük bir memnûniyet duyuyordu. Fakat hânedar İbrahim'in oraya gelmesini, her şeyi öğrenmesini düşünerek de üzülme-kten kendini alamıyordu. Eğer ay

yarlar onu yakalayamazlarsa kurnaz Yahudi Horasan'a dönecek, gerek kendileri için, gerekse Ebû Seleme için tehlikeli bir durum ortaya çıkacaktı.

Salih, Horasan'ı bu şekilde aklına getirince İbn-i Kesir'i, onun adına dilsiz seyisle gönderdiği mektubu hatırladı.

Reyhane'ye dönerek:

- Seyis daha dönmedi mi? dedi.

Maşıta gülerek cevap verdi:

- O, birkaç gün önce buraya geldi.

Salih, Maşıta'nın gülüşünü yadırgadı; bu haliyle sanki bir haber gizliyormuş gibi Gülнар'da gülmeye başladı. Salih:

- Canım, niçin gülüyorsunuz? Yoksa işi beceremedi mi?

-Hayır, onun için gülmüyorum. Seyis işi becerdi. Mektubu sahibine verdi. Fakat onunla birlikte gelen müneccim Hayım'ı hatırladım da onun için güldüm.

Bu ismi duyan Salih beyninden vurulmuşa döndü:

- Hangi müneccim? Kim bu Hayım?

- Harranlı, Yahudi bir müneccim? Seyisimiz dönüşte ona yolda rastlamış. Buraya birlikte geldiler.

Salih, Maşıta'nın hazinedar İbrahim'den bahsettiğini anladı. Ondan bilmeyerek bir takım bilgiler almış olmasından endişe etmeye başladı.:

- Bu müneccim sizi nasıl güldürdü?

- Müneccim, hafif ruhlu, şaklaban biri olmakla beraber işini güzel yapıyor. Mesleğini icra ederken bizi katıla katıla güldürdü. Gizli her şeyi açığa çıkardı. Usturlabı kullanırken sergilediği hareketleri hiç unutamıyorum. İyi ki seyis onu buraya getirip bizimle tanıştırdı. Yoksa bu adamı, görmek kısmet olmayacaktı. Hanımefendi büyük bir can sıkıntısı içinde sizin dönmenizi beklerken bu müneccimin gelmesi kendisi için bir teselli, bir nimet oldu. Keşfettiği şeyler karşısında şaşırımdan kendimizi alamadık.

Salih'in korkusu ve endişesi bir kat daha arttı:

-Ne gibi keşiflerde bulundu? Neler söyledi?

-Neler söylemedi ki... En tuhafı şuydu ki, sırrımızı bulup çıkardıkça onu işaretlerle anlatıyor, sözle söylemek istemiyordu.

Salih, o habis müneccimin gerçekte hiçbir sır keşfetmediğini, fakat böyle durumlarda falcıların ve üfürükçülerin yaptıkları gibi, bir

takım işaretlerle, hileli yöntemlerle onlara sırlarını söylediğini, artık tamamen anlıyordu. Çünkü bir çok anlamlara gelen o gibi işaretleri kullanmak müneccimlerin âdetiydi. Soru soran , , . _ nan bir kimseyse o işaretleri düşündüğü şeylere uygun bir şekilde yorumlar Kend, sırrını kendisi itira, ettiği halde müneccimin ke - ettiğini zanneder. O sırlar, nasıl bilip söylüyor d,ye, munecomu sözleri karşısında hayrete düşer, işte böyle bir durumun meydana Sdie ine şüphesi kalmayan Salih'in son derece «m sıkıldı. Büyük bir üzüntüyle, başın, sallamaya başladı. Maşıta, Salih'in kendisinin sözlerine inanmadığını zannederek:

-Galiba bana inanmıyorsun, istersen hanımefendiden sor. Ba

basının başına gelen felâketi, nasıl öldürüldü, u n _ _ f" mrlle birlikte nasıl kaçtığını, Şam'a gidişin, bu adamın nasıl keşte dip haber verdiğini anarsın ı.

c,ı;U -r4l-rlavana madı. Büyük bir üzüntüyle ellerini Dirom

vurdu. Oturduğu yerden sıçrayıp kalktı:

- "La havle velâ kuvvete illâ billâhil aliyyil azîm" sözleni tek-

^ S a r veMaşıta Salih'i bu kadar öfkeli, telâşlı ve üzgün görürnce şaşırıp kaldılar.

Gülнар:

- Canım ne oldu? Niçin bu kadar öfkелisin?

Salih, öfkesini bir türlü teskin edemiyordu.

-Ne mı oldu? Buralarda artık duramayız. Çünkü her şeyimiz ortaya çıktı. O habis Yahudi, size oyun oynadı. Bütün sırlanımızı ağzınızdan aldı, Tam gafil avlandınız. Lânet olsun o habis herife!...

Lânet olsun kendisini tanıdığım saate!...

Maşıta, Salih'in yanıltmış olabileceğini zannederek cevap

Wrd-Canım, yanlısınız var. Bu adamın adı İbrahim değil, Hayım'dır.

- Hayır gafil kız, hayır! Ben onu çok iyi tanıyorum. Kendisi Ebû Müslim'in hazinedar, Yahud, İbrahim'dir. Han, o gece ay. postuy a oynarken, Kirmanî'nin oğluna içirdiği gibi, bana zehir içiren o mel un Im yok mu? işte bu, bizzat odur. Ebû Seleme'nin butun sırlarını öğrendikten, iş işten geçtikten sonra bu sabah onun kapısından çıkar-

ken kendisini gördüm. Hemen tanıdım. Fakat asıl gafleti siz göstermişsiniz. Habis herif size oyun oynamış. Sizden her şeyi öğrenmiş. Sonra Ebû Seleme'ye gitmiş. Bütün bunlarla gaybdan haber veren bir bilgin tavrını takınmış. Onu da kolayca aldatmış. Bütün sırlarını öğrenmiş. Fakat siz olmasaydınız Ebû Seleme öyle kolayca aldanmayacaktı. Çünkü gafil adam, bilmediği sırları müneccimden duyunca şaşırıp kalmış. Onun yetenekli bir müneccim olduğuna inanmış. içinde ne varsa, hepsini ortaya dökmüş.

Salih, bunları söylerken öfkesinden odanın içinde bir ileri, bir geri gidip geliyordu. Gülnar ile Maşıta ise şaşkın gözlerle birbirlerine bakıyorlar, böyle hilekâr bir müneccime abandıklarından dolayı kendi kendilerine kızıyorlardı. Âdeti kanlan damarlarında donmuştu. Hele Gülnar o kadar etkilenmişti ki, korkudan, üzüntüden gözleri yaşla dolmuştu. En önemli sırların ortaya çıkmasına âlet olmasından dolayı çok üzülüyor, bu ifşadan hasıl olacak zararların ağır yükünü vicdanında pek ağır görüyordu. İsterse zarar kendi şahsına münhasır kalsın, böyle bir sorumluluk kadar insanın vicdanına ağır gelen başka bir şey yoktur. Salih, zavallı kız bu kadar üzgün görünce teselli etmek istedi.

- Hanımefendi! Merak etmeyiniz. Bunu da inşallah yoluna koyacağım. Yalana müneccimlik nasıl olurmuş göstereceğim. Müthiş bir yöntemle hayatına son vereceğim. Yakında görürsünüz.

Maşıta tekrar söze başladı:

- Onu nasıl bulup öldüreceksin?

- Bu lânetli adamın kim olduğunu Ebû Seleme'ye anlattım. Diri veya ölü yakalamak için arkasından bir takım ayarlar gönderildi. Nerede ele geçirecekler.

Kalbi Uyanmış

Salih sözünü bitirince, Gülnar'ın sanki kendisi söylemeye utandırmış gibi, Maşıtaya bakarak bir şey söylettirmek istediğini anlar gibi oldu. Müneccimin yakalanıp öldürüleceğine dair söylediği sözlerden Gülnar'ın memnun olacağını beklerken onun tavrını garip buldu. Reyhaneye bakarak:

- Sizi tereddüt içinde görüyorum. Bu adamın yakalanıp getirilmesini istemekle hata mı ettim?

- Hayır, hata etmedin. Görevi yerine getirdin. Fakat...

Maşıta bunu söylerken hanımına baktı. Gülnar utancından gözlerini yere dikmişti. Maşıta tekrar Salih'e bakarak:

-Acaba öldürme işini bir gün ertelemek mümkün değil mi?

- Böyle bir erteleme ne mânâya geliyor anlamıyorum.

Maşıta, bu soru üzerine hanımına bakarak sustu. Şaşkınlığı bir kat daha artan Salih, artık doğrudan doğruya Gülnar'a yönelmek zorunda kaldı:

-Benden gizlemek istediğiniz şeyi öğrenebilir miyim? Yoksa artık bana güvenmiyor musunuz?

Reyhane cevap verdi:

- Hayır, bu kadar sadakatini gördükten sonra, hakkınızda kötü düşünmemiz mümkün mü? Bu nasıl söz? Fakat hanımefendi, müneccim için verilen ölüm emrinin bir gün ertelenmesini istiyor. Çünkü bu adam kendisine bir şey söyledi. Meraka düşürdü. Ertesi gün açıklama yapacağına dair söz vermişti.

- Nasıl bir söz? Öğrenebilir miyim?

- Öğrenebilirsin. Bu müneccim son gelişinde, söz arasında Ebû Müslim'in adını anarak, büyük bir dikkatle hanımefendinin yüzüne

baktı. Sonra kendisine: "Yarın hiç ümit etmediğiniz bir haber getireceğim. Ona çok sevineceksiniz. Zaten ben buraya bu iş için geldim. Fakat bunu hiç kimsenin duymamasını istiyorum." Dedi. Kendisinden daha fazla bilgi almak istedik. Fakat o sırada Ebû Seleme'nin uşağı kendisini çağırarak için geldi. Kalkıp gitti. Dolayısıyla o haberin ne olduğunu öğrenemedik.

Salih, hazinedar İbrahim'in Ebû Müslim'e dair söyleyeceği sözlerle Gülnar'ın çok önem verdiğini, sanki o adama yeniden ümit bağlamak istediğini görünce telâşlandı. Maksudı anlamakla birlikte, Ebû Müslim'in bu zavallı kıza karşı uyguladığı şiddetten dolayı pişman olarak, gönlünü almak için İbrahim'i gönderdiğine ihtimal vermeye başladı. İhtimal ki Ebû Müslim, bu işin kendisinden gizli olarak görülmesini tenbih etmiş. Yine ihtimal ki, bu iş ile birlikte hem kendisinin, hem de Alevilerin hareketlerini kontrol etmek için bu adamı görevlendirmiş. Salih, bir anda bütün bunları aklına getirdi. Susuyor. Gülnar, alttan alta kendisine bakıyor, müneccimi öldürme işinin bir gün ertelenmesini arzu ederken Salih'in "hayır, olamaz" diye cevap vermesinden korkuyordu. Çünkü hazinedar İbrahim'in, Ebû Müslim'e dair söyleyeceği habere çok önem veriyordu. Kalbinin tekrar tekrar heyecanlandığını, ümit kıvılcımlarının çıktığını görüyordu.

Salih, İbrahim'in söyleyeceği sözlerin plânlarını alt üst edeceğinden veya hayatını tehlikeye sokacağından korkmaya başladı; onun kötü niyetli, gaddar, yalancı bir adam olduğunu iddia ederek etkisini bütün bütün kırmaya lüzum gördü. Yapmacık bir gülüşle dedi ki:

- Böyle akıllı ve dirayetli bir hanımın, öyle münafık bir adamın, bir takım sırlanmış öğrenmek veya bizi tuzağa düşürmek amacıyla -iblisçe- söylediği sözlerle bu kadar önem vermesine hayret ediyorum. Bunların ne mel'un, ne cânî adamlar olduklarını bilmiyor musunuz? Bu türlü hilelerle, tuzaklarla ne ocaklar söndürdüklerini, ne canlar yaktıklarını bilmiyor musunuz?

Maşıta cevap verdi:

- Doğru söylüyorsun. Fakat diyeceklerini öğrenmenin ne zararı olur? Öldürmeden önce konuşuralım. Boş bir şeyse önem vermeziz. Bununla birlikte senin görüşünün (!) dışına çıkmak istemiyoruz. Katlini bir iki gün geciktirirsen iyi olur. Hanımefendi ne diyeceğini öğrenir, merakını giderir.

-Aslında bunun bir sakıncası yok. Fakat şimdi geciktirme meselesi elimizde değil. Ayyarlar, ölü veya diri yakalamak için gittiler. Diri getirirlerse hanımefendinin yanına göndeririz. Ölü gelirse, tabii ki onu bir daha diriltmek mümkün değildir. Fakat tekrar ediyorum: Bu adam, yalancının, münafığın, gaddarın biridir. Sizi aldatmak istiyor. Sözümü dinlerseniz, size gelir gelmez hemen yüzüne tükürmeniz, kovmanız gerekir. Ama siz bildiğiniz gibi yapıp yapmamakta serbestsiniz.

Salih bu sözleri bir nevi azarlamasına, takdir edercesine söylüyordu.

Reyhane, kendisinin söylediği bu sözlerden dolayı Salih'in kırıldığını hissetti. Bir taraftan güveninin devam ettiğini göstermek, diğer taraftan ise fikrini kabul ediyormuş gibi görünmek sûretiyle hanımının merakını gidermek üzere dedi ki:

- Ben de senin gibi düşünüyorum. Madem ki bu adamdan zardan başka bir şey gelmez, öyleyse bir an önce yakalayıp öldürmek gerekir.

Gülnar, Maşıta ile Salih'in aynı şeyi düşündüğünü görünce ikna oldu. Kalbindeki heyecana kulak vermeye devam ederek, kendisi de aynı görüşe katıldı.

- Bırakınız, kader hükmünü yerine getirsin. Diri gelirse, sorguya çekeriz, bazı şeyleri öğreniriz. Ölü gelirse mukadderat böyleymiş deyip geçeriz. Fakat bu adamın kaçabileceğini hiç sanmıyorum. Çünkü ayyar denilen bu iblisler, öyle anasının gözü yaratıklardır ki, ellerinden kuş bile kurtulamaz.

Salih tekrar kendi düşüncelerine daldı. Hangi düşünceyle geldiğini öğrenebilmek için, İbrahim'in Kûfe'ye nasıl geldiğini anlamak istiyordu. Reyhane'ye sordu:

- Dilsiz seyisle Yahudiyi birlikte andığınızı duyar gibi oldum. Bunların arasında nasıl bir ilişki var?

- Evet, sana daha önce de söylemiştim; Seyis Merv'den dönerken yolda bu adama rastlamış. Birlikte geldiler.

- O seyis şimdi nerede? Kendisini görmek isterim.

Reyhane derhal kalkıp gitti. Biraz sonra, daha önce tarif ettiğimiz kıyafette seyis ile birlikte döndü. Seyis içeri girince selâm verip durdu. Salih, emanet ettiği mektubu nasıl verdiğini seyise sordu. Dilsiz seyis Merv'e vardığını, mektubu İbn-i Kesir'e verdiğini gözleriyle,

elleriyle işaretler yaparak anlattı. Salih, İbn-i Kesir'in oturduğu yeri nasıl bulduğunu sorunca, daha önce tanıdığı bir adam vasıtasıyla öğrendiğini söyledi. Bu adamın nasıl biri olduğu kendisini nerede tanıdığı sorulunca da, kısa boylu bir adam olduğunu, Ebû Müslim Merv Beyinin evine misafir ettiği zaman bu adamı tanıdığını belirtti. Salih, bu adamın bizzat İbrahim olduğunu, seyisle karşılaştığı zaman, Merv Beyinin evinde gördüğünü hatırlayarak kendisini takip ettiğini anladı. Fakat acaba bu kurnaz Yahudi, seyisin ahmaklığından yararlanarak, mektuptakileri öğrenmiş miydi? Böyle bir şey olmuştusa, hazinedar İbrahim'in derhal Ebû Müslim'e bildireceğine, hayatının büyük bir tehlikeyle karşı karşıya kalacağına şüphe yoktu. Salih, mektubu sahibine nasıl teslim ettiğini sordu. Seyis, mektubu İbn-i Kesir'e odasında yalnız bulunduğu bir sırada verdiğini, yine işaretlerle anlattı.

- Daha sonra ne yaptın?

Seyis, ertesi gün sabahleyin Merv'den ayrıldığını, yolda yanında uşak bulunan bir Yahudi müneccime rastlayarak Küfe'ye kadar birlikte geldiklerini, yolda müneccimin kendisine çok iltifat ettiğini, gayet iyi davrandığını, hatta bazen kendi katırına bindirerek yemeğinden verdiğini söyledi.

Bu sözleri dinleyen Salih, hazinedar İbrahim'in, Ebû Müslim tarafından özel bir görevle gönderildiğine artık kesin olarak inanıyordu. O cahil seyis, mektubu İbn-i Kesir'e götürürken hazinedar İbrahim'in dikkatini çekmiş... Hazinedar, efendisinden aldığı emirleri yerine getirmek için müneccim kıyafetiyle seyise katıldıktan sonra görevini güzelce tamamlamış. Şimdi sağ salım Ebû Müslim'in yanına dönebilirse, İranlı baş kumandanın, Ebû Seleme ile birlikte kendini katledeceği kesindi. Salih, mektup göndermek için seyisi görevlendirdiğine pişman olmuştu. Ondan artık nefret ediyordu. Çekilip gitmesini söyledi. Bütün düşüncesi, hazinedar İbrahim'in yakalanması için giden ayyarların, nasıl bir sonuç elde ettiklerini öğrenmeye yöneltti. Seyis çıkınca Salih, Gülnar'a yaklaştı. Odanın duvarlarından çekiniyormuş gibi çok yavaş bir sesle:

- Hanımefendi! Öyle anlaşılıyor ki, uşaklara, seyislere güvendiğimiz için büyük hata ettik. Bundan sonra hiç kimseye itimat etmek gerekir. Şurası bir gerçek ki, ayyarlar o herifi yakalayamadıkları takdirde hayatımız büyük bir tehlikeyle karşı karşıya gelecek.

Telâştan ne yapacağını bilemeyen Gülnar sordu:

- Hangi tehlikeden bahsediyorsunuz?

-İbrahim denilen bu herif, hakkımızda tahkikat yapmak için gelmiş. Görevini başıyla tamamlamış. Hem kızı, hem zavallı Ebi Seleme'yi gafil avlayarak bütün sırlarımızı öğrenmiş. İmâm İbrahim'in öldürülmesi için çaba harcadığımızı da öğrenmiş. Eh, bu durumda ayyarların takibinden kurtulup Ebû Müslim'in yanına dönerse, bizi o insafsız baş kumandana öldürtmek için bütün nüfuzunu kullanacaktır. Ebû Müslim şimdi en parlak ve en güçlü dönemini yaşıyor. Hazinedarının size ümit verici sözler söylemesinin ciddi hiçbir değeri yoktur.

Gerek Gülnar, gerek Maşita Salih'in bu sözlerini doğru buldukları için herhangi bir itirazda bulunmadı, sadece şaşkınlıklarını gizleyemediler. Gülnar çok korkmuş, büyük bir endişeye düşmüştü:

- Bugüne kadar karşılaştığımız tehlikelerde senden başka yardımcıyı, senden başka dayanağımız yoktu. Şimdi de yok. Bu yeni tehlikeye karşı ne yapmak gerekiyorsa söyleyin de yapalım, dedi.

- Hanımefendi! İlk önce maiyetimizde bulunan uşakları ve benzeri adamları uzaklaştıralım. Yalnız üç kişi kalalım. Bir yerde saklanmak gerekince zorluk çekmeyelim. Ayyarların ne yaptığını öğrenmek için şimdi gitmek istiyorum. Bir şey yapabilmişlerse derhal yanınıza dönerim. Nasıl hareket etmek gerekiyorsa, o zaman düşünürüz. Fakat rica ederim; şu konuştuklarımızı çok gizli tutunuz. Reyhane! Sen de şimdiden pahaca ağır, yükçe hafif ne varsa topla. Ne zaman gitmek istersek, eşyamız hazır olsun. Anladın mı?

Maşita "anladım" mânâsında başını salladı. Sonra Salih kalktı, gitti. Gülnar ile Maşita üzgün bir şekilde hareme girdiler, hazırlık yapmaya başladılar. Talihsiz kız, Yahudi İbrahim'i hatırladıkça nefretten bütün vücudunun titrediğini hissediyor, hilesine kandığı için son derece üzümlüyor, ancak ayyarların o hain adamı yakalayabileceklerini düşünerek biraz teselli buluyordu. Maşita ise gerekli hazırlıklarını yapıyordu.

Abbâsiler

Salih, Gülnar'ın yanından ayrıldıktan sonra Ebû Dânm ile arkadaşlarının ne yaptıklarını öğrenmek için Ebû Seleme'nin selâmlığına doğru yürümeye başladı. Şayet ayyarlar yalancı müneccimi diri olarak getirmişlerse onu muhakkak öldürmeye, fakat bu yoldaki faaliyetini Gülnar'a anlatmamaya kesin karar vermişti. Güneş batmak üzereydi. Lâkin hilekâr Hârici, daha selâmlığa varmadan Şâm yolu tarafında bulunan bir takım evlerin arkasından bir patırtı işitti. Oraya baktı. Bir merkebin arkasında, develerden oluşan bir kafilenin ilerlediğini gördü. Merkebin üstünde bir zenci vardı. Merkebin etrafındaki eğerli katırlarda düzgün elbiseli adamlar vardı. Sayıları yirmiden aşağı olmayan bu adamlar abalara bürünmüşlerdi. Yanlarında bir çok uşak ve köle yaya yürüyordu. Kadınların, çocukların nakline mahsus mahfeli bir takım katırlar kafilenin gerisinde bulunuyordu. Önde Küfelilere mahsus kıyafette bir süvari gidiyordu. Her halinden, kafileyi karşılamak için Kûfe'den gönderilmiş olduğu anlaşılıyordu. Salih, süvariye dikkatle bakınca, Ebû Seleme'nin adamlarından olduğunu anladı. Kafilenin de, İmâm İbrahim'in ele geçirilmesinden sonra Hamime'den Kûfe'ye gitmeye karar veren Abbâsi hanedanını taşıyan kabile olduğu büyük bir ihtimaldi.

Salih, kafileye yaklaştı, gözden geçirmeye başladı. Gelip geçenler kafileden kimseyi tanımadıkları için, ona gayet ilgisiz bir gözle bakıp devam ediyorlardı. Zaten böyle kafilelerin arada bir gelmesine, Ebû Seleme'nin misafirhanesinde konaklamasına halk alışkındı. Salih, dikkatli dikkatli bakınca, bunların arasında Mansur'u tanıdı. Gelenlerin Abbâsiler olduklarına artık şüphe etmiyordu. Sabahleyin, Ebû Seleme ile bunlar hakkında yaptığı konuşmayı hemen hatırladı.

Mansur, etrafa bakarken Salih'i gördü. Fakat kıyafeti çok farklı olduğu için tanımadı. Hatta benzetmek bile hatırına gelmedi. Salih, Mansur'u son derece zeki ve kurnaz bir adam gördüğünden, hilâfet Abbâsilere geçer geçmez onun mutlaka hilâfet makamına çıkacağını anlıyordu. Fakat daha önce Hamime'de konuştukları zaman halife olacağını kendisine müjdeleyince, bunu düşünerek, taşınarak söylememişti. Saltanat iddiasında bulunan bir hanedana mensup kim olursa olsun, bir gün gelip mutlaka halife olacağını düşünür. İşte Salih bunu bildiği için, sırf onun hoşuna gitsin diye böyle müjdeleyici sözler söylemişti. Fakat Mansur bir gün halife olursa bu söz onun teveccühüne mazhar olmak için çok işe yarayacaktı. Salih, Ebû Seleme ile yaptığı konuşmadan önce bu İranlı zengini, hilafeti Alevilere tahvil etmek ihtiram sahip bir adam zannetmişti. Fakat konuşma sırasında kendisinde gördüğü gevşeklik ve zaaf, hele Abbâsilere zarar gelmemesi için özel bir çaba harcaması, bu konuyla ilgili emellerini söndürmüştü. Salih, bu konuda artık tamamen ümitsizdi. Bütün gayretini, Ebû Müslim'den intikam almak için harcıyordu. Hâricilerin perişan olmaları, kendisini intikam almaya, ayrıca teşvik ediyordu. Çünkü bunların perişan olmalarının asıl sebebi; Ebû Müslim idi. Salih, İranlı baş kumandanı katlettiği takdirde Hâricilerin emiri Şeyban ile diğer adamlarının da intikamını almış olacaktı.

Kafile oradan geçerek misafirhaneye yaklaşınca bir takım adamlar tarafından karşılandı. Mahalle kenarında bir köşke inmeleri kendilerine bildirildi. Anlaşılan Ebû Seleme, bunların kendi yanına geldiklerini hissettirmek istemiyordu. Salih, Ebû Seleme'nin hoş geldiniz, demek için bunların yanına gideceğini anladı. Daha önce kendisini görmek, ayyarların nasıl bir sonuca vardıklarını öğrenmek istedi. İranlı zenginin yanına gitti. Ebû Seleme yalnız oturuyor, canının sıkıldığı, öfkelendiği yüz çizgilerinden anlaşılıyordu. Salih'i görünce ayağa kalktı, yanına doğru yürüdü:

-Tuhaf değil mi? Bunlardan birinin öldürülmesi için çalışmamız, sanki diğerlerinin zahmetini çekmek içinmiş? Kendilerini görüyor musun? dedi.

Salih, Ebû Seleme'nin Abbâsilerden nefret ettiğini görerek ve öldürülmeleri konusunda yeniden ümide kapılarak dedi ki:

-Efendim! Maksadınızı hâlâ anlayamıyorum. Aleviler hakkında bunca fedâkârlık gösterdikten sonra birden bire yolda dur

manızın, hele hem kendinizin, hem adamlarınızın hayatını tehlikeyle karşı karşıya getirmenizin sebebi nedir? Buna bir türlü aklım ermiyor. Sabahleyin de arzettiğim gibi bugünden, bu dakikadan itibaren bile hilâfetin, Abbâsilerden Alevilere geçmesini sağlayabilirsiniz. Bunun için bir sözünüz yeterlidir. Siz bu sözü söyleyiniz, işin diğer yönlerini bana bırakınız. Bir anda her şey olur biter. Hiç kimenin haberi olmaz. Böyle önemli bir fırsat her zaman ele geçmez. Hem bunları sağ bırakırsanız, büyük bir tehlikeyle karşı karşıya kalırsınız. İşin bu yönünü de dikkate alınız.

Ebû Seleme bir nevi merakla sordu:

- Nasıl bir tehlikeden bahsediyorsun?

- Efendim! Öyle anlaşılıyor ki, tehlikenin büyüklüğünü görmek istemiyorsunuz. Yalana müneccim ayyarların elinden kurtulur, Ebû Müslim'e gider, sırlarınızı söylerse, o gaddar herif sizi bırakır mı zannediyorsunuz?

- Seni öldürür mü, demek istiyorsun? Böyle bir şey asla söz konusu olamaz. Çünkü kendisine paraca, adamca çok yardımda bulundum. Benim paralanm, İranlı beyler arasındaki nüfusum olmasaydı, onların hiç birisi başarı elde edemezdi. Bunu herkes bilir. Bütün kamuoyu benim yanımdayken böyle bir şeye nasıl cesaret edebilirler?

Salih hem gülerek, hem başını sallayarak cevap verdi:

- Canım, efendim! Bütün bunları bilmez değilim. Fakat unutmanız ki karşınızda dehşetli bir kuvvet var. Ebû Müslim, daha önce de, böyle değerli bir çok zatı öldürmekten çekindi mi? İmâm'dan "Kimden şüphe edersen derhal öldür!" emrini alan ve derhal uygulamaya geçip nice canlarını yakan bu adamda vicdan ve insaf bulunduğunu mu zannediyorsunuz. Eğer böyle düşünüyorsanız aldanıyorsunuz efendim aldanyorsunuz!

Ebû Seleme Salih'in bu sözlerinden hoşlanmadığı için yüzünü öbür tarafa çevirdi. Odanın ortasında aşılı abanozdan yapılmış bir masanın üzerine yerleştirilmiş olan bir altın şamdanın yanına gitti. Elini ona dokundurarak vakit geçirdi. Kendi kendine "O oğlanın bu kadar cür'et göstereceğini zannetmem!" diyordu. Sonra konuyu değiştirmek istedi: Dedi ki:

-Ebû Dargam'm ne yaptığını öğrendin mi?

- Hayır, öğrenemedim. Ben de bunu sormak için geldim.

Kız Manastırı

burundan & S S Z S S S & S & S S & Y

r yer düşünmeye bas-

t.n "u- < • V . y Bu işlen çok lyiböen koca Hârici kileY. v.,

ESSSSSSSSSS

n, Z S ^ S ^ o r d E r . r s g T k göre
-yordu, ik, küa
nna giderek onlarla görüşecek l e ^ SH S'r<jda yanld.

Salih o geceyi Ebû Seleme'nin çadırlarında geçirdi. Hazine-
dar İbrahim'i düşünerek ona o kadar kızılıyordu ki, bütün gece gözlerine
uyku girmedi. Kendisini dünyanın en kurnaz adamı kabul ederken,
karşısında daha kurnaz, daha ifrit adamlar görüyor, öfkeden çıldırı-
yordu. Düşmanının kendisinden daha şanslı olduğunu da hissede-
rek büyük bir hayâl kırıklığına uğruyor, hüzün ve elem duyuyordu.
Şafak söker sökmez manastıra gitti. İçerisinin rahiplerle dolu oldu-
ğunu gördü. Kadın misafir alıp almadıklarını sordu.

Bir rahip:

- Manastırda bir misafirhane var. Misafir olarak kim gelirse gel-
sin kabul edilir, cevabını verdi.

Salih bunu öğrenince, başka kimsenin göremeyeceği bir yer istemeyi düşündü. Fakat bir an için tereddüt etti. Çünkü böyle bir istekte bulunmak dikkati çekecekti. Kurnaz Hârici, böyle bir tehlikeye düşmeden, hedefine varmak için çare düşünmeye başladı. Bir anda Hıristiyanların "itiraf! âdetini hatırladı. Hıristiyanlar, papazlara her şeyi söylüyorlardı. Papazlar ise kendilerine söylenen sırları kimseye açmıyorlar, gayet gizli tutuyorlardı. Hatta ölüme götürseler bile ifşa etmiyorlardı. Salih, en iyi çare olarak bunu gördü. Manastır reisine gitmeye, itirafta bulunmaya karar verdi. Reisi sordu. Yanına götürdüler. Ağırbaşlı ve saygı değer bir ihtiyardı. Salih, reise selâm verdikten sonra, sanki öpmek istiyormuş gibi eline eğildi. Alçakgönüllü rahip elini çekerek sanki bir kardeşi imiş gibi Salih'i kucaklayıp öptü. Zavallı ihtiyar! Karşısındakinin insan kıyafetinde bir iblis olduğunu nereden bilecekti? Özellikle zevk ve sefâ âlemlerinden uzak yerlerde, manastırlarda yaşayanların bazıları gerçekten dindar kimseler oluyorlar. Dünyayı hep iyi, hep saf zannediyorlardı. Zaten faziletli kimselerin müsamahası ve affı olmasaydı, kötülerin yaşamaları oldukça zorlaşırdı. Reis, Salih'i yanına oturttu. Kendisine yiyecek, içecek verilmesini emretti. Salih, böyle şeylere ihtiyacı olmadığını nazikçe dile getirdikten sonra reise dedi ki:

- Muhterem peder! Lütfunuza teşekkür ederim. Bunlara şimdilik ihtiyacım yok. Size çok gizli bir sır söylemeye, görüşünüzden istifade etmeye geldim. Siz papazların Allâh adamı olduğunuzu, her sırrın size söylenmesinde sakınca olmadığını biliyorum. Siz ki bütün hayatınızı Allâh'a hayra vakfetmişsiniz. Varlığınız büyük bir berekettir.

Reis bu sözlerden çok hoşlandı:

- Oğlum! Çekinme, ne demek istiyorsan açıkça söyle.

- Soylu ve namuslu bir aileye mensup bir hanımın maiyetinde bulunuyorum. Bu hanım büyük bir felâkete uğradı. Zulümden, işkenceden kaçmak zorunda kaldı. Bu hanım için, ibadethanelerden birine iltica etmekten başka uygun bir yer bulamıyoruz. Bazı kimse-ler bize burayı gösterdiler. Bu mazlûm hanımı yanınıza kabul edebilir misiniz?

-Oğlum! Bizim burada bir misafirhanemiz var. Hanımınız da buraya gelebilir. Fakat sürekli yolcu gelir, devamlı misafir kabul ederiz. Bana kalırsa burası uygun değildir. Çünkü hep göz altında olacaksınız. Kendinizi gizleyemeyeceksiniz. Fakat buraya bir saatlik mesafede, râhibelere mahsus bir manastır var. Hanımınız için orası daha uygundur. Oraya kimse gitmez, erkek kabul edilmez. İsterse-niz reisesine bir mektup yazayım. Size özel bir oda versin. Siz de bu-rada kalmak isterseniz memnûniyetle kabul ederiz.

Salih, bu gelişmelerden çok memnun oldu. Manastırın hayır hasenat sahibi kimseler tarafından verilen yardımlarla ayakta durduğunu biliyordu. Gülnar, manastırın reisesine birkaç yüz dinar verirse, orada rahat bir şekilde yaşayabilecekti. Buna emindi. Sa-lih, bu başarılı gelişmeden sonra Humamı Ayn'a döndü. Manastıra çekilip gitmeden önce, ayyarların nasıl bir sonuç aldıklarını öğren-mek için Ebû Seleme'nin yanına gitti. Ayyarların döndüklerini, fakat müneccimleri hiçbir yerde bulamadıklarını söyledi. Artık hazi-nedar İbrahim'in kaçıp kurtulduğuna şüphe kalmıyordu. Durum böyle olunca Ebû Seleme, ailesi ve adamları büyük bir tehlikeyle karşı karşıya gelmiş bulunuyordu. Salih, bir an önce oradan uzaklaşmanın gereğine inanıyordu. Hemen Gülnar'ın yanına gitti. Ne yapmak istediğini söyledi:

- Hanımefendi! Şimdi, kimseye haber vermeden, bir an önce buradan gitmemiz gerekiyor, dedi.

Zavallı kız bu ayrılığı ağır buluyordu:

- Halama bilgi vermeyelim mi?

- Hayır, onun da haberi olmayacak.

- Ya uşaklara?

- Evet, uşaklar da dahil; sen, ben, Reyhane'den başka buradan nasıl ayrıldığımızı, nereye gideceğimizi kimse bilmeyecek. Bunu yap-

mak için uşaklara, atlara eğer vurmalarını söyleyeceğiz. Sanki 1-iral kenarında bir gezintiye gidiyormuş gibi hareket edeceğiz. Uşakları ve seyisleri birer işle meşgul edeceğiz. Böylece buradan uzakla şınca manastıra savuşuruz. Yeni bir durum ortaya çıkıncaya kadar orada kalmz.

Gülnar, Ebû Seleme'nin evinde uzun süre oturduktan, kendi sini öz kızı gibi seven halasına alıştıktan, orada bulunan bütün kadınların ve cariyelerin sevgisini kazandıktan sonra bir manastıra sığınmayı, buna kendini mecbur görmeyi bir türlü kabullenmek istemedi. O kadar üzüldü ki, sanki boğazına kalın bir ip geçiriliyor, sıkıkça sıkıyordu. Acısını biraz olsun dindirmek için ağlamaktan başka çare bulamıyordu. Hıçkırığa hıçkırığa ağladı. Gözlerinden sel gibi yaşlar boşandı. Maşita da hüngür hüngür ağlıyordu. Olanca kah kalpliliğine rağmen Salih bile kendini zor tutuyordu. Zavallı kız, kısmen bu serserinin, bu mel'un adamın kurbanıydı. Fakat Sa-lih, bütün bu mağdûriyete karşı en küçük bir vicdan azabı duymu-yordu. Hâlâ bütün amacı, talihsiz kızı siyasi emeli ve intikamı için bir vasıta olarak kullanmaktı. Biçarenin ağladığını görünce teselli etme gereğini duydu.

- Hanımefendi! Ümitsizliğe kapılmayınız. Her şey düzelecek, bütün sıkıntılar sona erecek. O gaddar adamdan mutlaka intikam alacağız. Sabırlı hareket etmek, zorluklara göğüs germek gerekir. Çoğu gitti, azı kaldı. Yakında göreceksiniz. Bütün bu meşakkatlerin ve felaketlerin acısını çıkaracağız, dedi.

Gülnar, Ebû Müslim adını işitince onu daha önce nasıl bir aşkla sevdiğini, geceleri rüyada, gündüzleri gökyüzünde hayalini görerek vakit geçirdiğini, bazen talihinin yaver gittiğini zannederek ne kadar sevindiğini, bazen de geleceği karanlık görerek kendi kendine ne ka-dar ağladığını, eskiden çok sevdiği adamı şimdi öldürmek istediğini hatırlayarak bir kere daha perişan oldu. Yine acıklı acıklı ağlamaya başladı. Bu sefer ki ağlayışının sebebi, kendisini çok talihsiz görme-siydi. Salih ise hiç oralarda değildi. Artık önem bile vermiyordu. O bütün gayretiyle manastıra götüreceği eşyaları hazırlıyordu. Hazır-lığını tamamladıktan sonra Gülnar'a dedi ki:

- Hanımefendi! Uşaklara emrediniz, atları eğerlesinler.

Gülnar emir verdi:

Akşam üstü Gülnar, Maşıta, Salih atlara bindiler, Fırat'ın kenarında bir gezinti yapmak bahanesiyle mahalleden çıkıp gittiler. Yanlarında uşak yoktu. Hiç kimse maksatlarını bilmiyordu. Üç süvari, mahalleden görülmeyecek kadar uzaklaşınca, manastıra doğru gittiler. Önce "Hind'in manastara"na vardılar. Salih, içinde yüz dinar bulunan bir çıkın çıkararak, manastıra yardım adı altında reise verdi. O zamana kadar akşam olmuştu. Reis, ertesi gün erkenden "**Kız manashn**"na gitmek üzere kendilerini o gece kendi manastırında misafir kalmaya davet etti. Onlar da kabul ettiler. O gece orada kaldılar. Kendilerine bir sofraya kuruldu. Yiyip içtikten sonra geceyi orada geçirdiler. Ertesi gün reis kendileri için Kız Manastır reisesine bir mektup yazdı, hanım kız ile yanındaki cariyeyle ilgi gösterilmesini istedi. Mektubu Salih'e verdi. Üçü tekrar atlara binerek yola koyuldular. Reis, manastıra kadar yol göstermek için kendilerine bir rehber verdi. Öğleye doğru **Kız Manashn**'na vardılar. Reise kendilerini ilgiyle karşıladı. Hele Gülnar, Maşıta vasıtasıyla bir kese altın takdim edince izzeti ikram ile karşılandılar. Zaten Gülnar'ın her hali, her hareketi kibar ve soylu bir kız olduğunu gösteriyordu. Reise kendisine havadar ve muntazam bir oda ayırdı. Ayrıca rahibeleri de ona hizmet etmek üzere görevlendirdi.

Ebu'l Abbas Seffah'a Biat

Salih Gülnar'ı manastıra yerleştirdikten, güvenliğinden emin olduktan sonra Hind'in Manastır'ına misafir oldu. Arada sırada kız manastırına giderek Gülnar'ı görüyor, ona lâzım olan şeyleri alıp götürüyordu. Bazen de kılık değiştirerek Kûfe'ye gidiyor, gelişmeleri yakından takip ediyordu. Ebû Seleme'nin evine misafir olan Abbâsilerin gelişinden Kûfelilerin haberdar olmadıklarını, fakat Horasanlıların onları Kûfe'ye gelişlerini öğrendiklerini, hatta bazı Horasanlıların Kûfe'ye gelerek şehir dışında ordu kurduklarını, kumandanlarının Abbâsileri sorup araştırdıklarını öğrendi. Ebû Seleme Abbâsilerin öldürülüp yok edilmelerine dair Salih tarafından ileri sürülen görüşü reddettikten sonra bu meseleyi tekrar düşünerek Salih'i haklı görmüş, fakat onları öldürmeyi çok büyük bir cinayet kabul ettiği için onları tutuklamakla yetinmiş, bu konuyu kendisiyle bir daha görüşmek, belki de hepsinin veya bazılarının katline karar vermek için Salih'in tekrar gelmesini beklemiş durmuştu.

Salih ise artık kimseye görünmüyordu. Kimsenin tanımayacağı bir kıyafetle Humam-ı Ayn mahallesine geliyor, Ebû Seleme'nin adamıyla Gülnar'ın uşaklarından kendilerinin ortada bulunmadıklarına dair söyledikleri şeyleri işitiyordu. Bunlar Gülnar'ın ve Maşıta'nın Fırat gezisi sırasında boğulduklarını zannediyorlardı. Salih bazan fıkıh bilgini kıyafetine bürünüyor, kimin ne dediğini öğrenmek için bütün gününü camide geçiriyordu. Bazen de asker, dilenci, ayar ve benzeri kıyafetlerle dolaşyordu. İmâm İbrahim'in öldürüldüğünü duyan halk, kardeşlerinin akrabalarının ve diğer yakınlarının ne olduklarını, nerede bulduklarını soruyordu. Kûfe'nin dışında ordu kuran Kûfeliler, oraya vanşlarından kırk gün sonra Abbâsilerin Kûfe'de Ebû

Seleme'nin misafir ettiği evde, Hâşım oğullarının âzâdlılarından Velid bin Said'in evinde bulduklarını, İmam İbrahim'in de hilâfeti kardeşi Ebû'l Abbas'a vasiyet ettiğini anlamışlar, Ebû Seleme'yi, hilâfeti Alevilere dönüştürme maksadıyla onları hapsedmekle maznun görmüşlerdi. Salih bütün bunları duymuş, öğrenmişti.

Şiiler, Abbâsilerin adı geçen anda bulduklarını öğrenince Ebû Hamid Humeyri adında kibar bir Şii yanlarına gitti. Kendilerini görünce içlerinde hangisinin halife olduğunu tanıyamadı:

- Halife hanginiz? diye sordu.
- Ebû'l Abbas'ın amcalandan biri, Davud bin Ali:
- İmam ve halife bu zatür, diyerek Ebû'l Abbas'ı gösterdi.

Ebû Hamid, Ebû'l Abbas'a "Esselâmü aleyke yâ emirelmü'minin ve rahmetullâh" şeklindeki hilâfet selâmıyla selâm verdikten sonra ellerini ayaklarını öptü, "Her türlü emrinize ve fermanınıza hazırım" dedi. İmam İbrahim'in vefatından dolayı kendisine taziyede bulduktan sonra arkadaşları olan reisler ile kumandanların yanına döndü, durumu bildirdi. Şii reislerinden bir cemaat toplandı. Ebû'l Abbas'ın bulunduğu yere gittiler.

-Abdullah bin Muhammed bin el- Hârisiyye hanginizdir? diye sordular.

Bu, Ebû'l Abbas'ın asıl ismiydi.

Abbâsiler "işte bu!" cevabıyla Ebû'l Abbas'ı gösterdiler. Gelenler onu hilâfet selâmıyla selâmladılar, İmam İbrahim'in ölümünden dolayı kendisine taziyelerini sundular. Ebû Seleme, Abbâsilerin ikâmet ettikleri yerin keşfedildiğini, kendilerine biat edildiğini öğrenince diğerleri gibi kendisi de halifenin huzuruna girmek, biat etmek istedi. Fakat Şii ileri gelenleri artık ona güvenmiyorlardı.

Güvenliği gerekçe göstererek, halifenin huzuruna adamlarıyla birlikte girmesine izin vermediler. Ebû Seleme huzura yalnız girdi. Hilâfet selâmıyla selâmladı.

Salih, daha önce de belirttiğimiz gibi, kıyafet değiştirerek bilgi topladığı sırada, Hicri 132 yılının, Rebiülevvel ayının on ikisine rastlayan Cuma günü yeni halifenin özel bir merasimle camiye götürüleceğini, orada biat merasimi yapılacağını öğrenmişti.¹⁴ Bir fıkıh âlimi gibi giyinerek alayı seyretmek istedi. O kılığa girdikten

¹⁴ İbnü'l-Esir, c. 3, s. 69.

sonra büyük çadırlardan birinin kenarında durdu. Küfe halkından eli silâh tutan ne kadar adam varsa hepsi yollara dizilmişlerdi. Bunlar yeni devletin askerleriydi. Büyük bir intizam içinde hilâfet alayının güzergâhını oluşturuyorlardı. Bir süre sonra Ebû'l - Abbas'ın, yakınlarıyla birlikte ve bir alay halinde geçtiği görüldü. Her taraftan koşup gelen ve askerlerin arkasından izdihama sebep olan halk yeni halifeyi görmek için sabırsızlanıyordu. Salih, bir Şii gibi halkın arasına kanıştı. Birlikte yürümeye başladı. Hilâfet alayı ilk önce imaret konağına gitti. Oradan camiye hareket etti. Biat merasimi hemen başladı. Halk yüksek sesle halifeye dua etti. Sonra bir adamın minbere çıktığı görüldü. Herkes birbirinin kulağına "Halife minbere çıkıyor. Konuşmasını dinleyelim." diye fısıldıyordu. Salih, büyük bir dikkatle yeni halifeyi süzmeye başladı. Ebû'l - Abbas uzun boylu, beyaz renkli, doğan burunlu, güzel yüzlü, güzel sakallı bir adamdı.

Derken daha yaşlı bir adam arkasından minbere çıktı. Fakat daha aşağı bir yerde durdu. Bu zat, Ebû'l- Abbas'ın amcası Davud bin Ali idi. Halife üzgün gözlerle halkı seyretti. Eğer biraz daha yakından bakılmış olsaydı halifenin dermansızlıktan titrediği görülecekti. Fakat mutlaka bir şeyler söylemesi gerekiyordu. Her taraf büyük bir sessizlik içindeydi. Hutbeye başladı.

Önce Allâh'a hamd etti. Sonra İslâm dininin yüceliğinden, Abbâsilerin Hazreti Peygambere olan yakınlığından, Ehl-i Beyt'in üstün mevkiinden bahsetti. Emevilerin, hilâfete daha lâıyk oldukları konusunda Şamlıların ileri sürdükleri delilleri reddetti. Onlar, hilâfeti gasp ettiler, dedi. Zalimliklerini ve zorbalıklarının anlattı. Hilâfetin Ehl-i Beyt'e mahsus olduğunu söyledi. Sonra Kûfelileri överek askere verilen maaşın yüzer dirhem artındığını ilân etti.

Ebû'l Abbas uzun süren konuşmasının bir yerine gelince iyice dermansızlaştığını hissetti, minbere oturdu. Hutbeyi amcası tamamladı. Aynı anlamda sözler söyledi.

Fakat Emeviler hakkında şiddetli sözler söyledi. Hakkı teslim ettikleri için Horasanlıları övdü.

Hutbe tamamlandıktan sonra Ebû'l Abbas ve amcası minberden inerek imaret konağına gittiler. Ebû Cafer Mansur, kardeşi namına halktan biat almak üzere camide kaldı. Biat merasimi gece vaktine kadar devam ettiği için Mansur ikinci ve akşam namazlarında halka imam oldu.

Sevdiğini Hatıra Getirmek

Salih, kalbi kinle dolu olarak camiden çıktı. Gülnar'ın yanına gitti. Meydana gelen olaylan, Abbâsilerin iş başına geldiklerini, hilâfetin Alevilere intikal etmesi için gösterilecek çabalann artık bir işe yaramayacağını söyledi. Talihsiz kız, bunu kara bir haber olarak kabul etti ve ağlamaya başladı. Salih:

- Hanımefendi! Merak etmeyin. Bu yeni devletin başanlı olması bizim için o kadar önemli değildir. Maksudımız o adamı öldürmekten ibaretti. Bu yeni devletin başarılı olmasına çalışmamız, o adamı başarısız hale getirmek içindi. Eğer, bu konuda şimdiye kadar gösterdiğimiz gayret etkili olmadıysa başka yollan deneriz, dedi.

Gülnar ise Maşıta'sına bile söylemeye utandığı bir sim gizlemeye çalıştığı halde susarak içini çekti. Ebû Müslim'den bunca eza cefa görmesine, bunca zulme maruz kalmasına rağmen, hâlâ ona karşı ilgi duymaya devam ediyor, onun hayâlini gözünün önüne getirdikçe kendisini affedebileceğini, sevgisini kazanabileceğini düşünüyordu. Sanki başına gelen bunca felâkettten sonra aradan geçen uzun zaman dilimi, sevdiği insana duyduğu kini ve düşmanlığı ortadan kaldırmış, iç dünyasındaki muhabbet ateşini söndürememişti. Gülnar bu duygunun esiri olduğunu hissediyor, intikam almak için karşı karşıya kaldığı mecbûriyetin doğru bir yol olup olmadığı gözden geçirmek gereğini duyuyordu. Salih'in teşvik edici sözlerine, intikamı sevdirmesine rağmen başarının bir türlü sağlanamaması, kininin ve düşmanlığının günden güne azalmasına, buna karşılık sevdasının daha fazla gelişmesine sebep olmuştu. Hele hazinedar ibrahim'in henüz anlaşılamayan son sözleri, kendisini çok heyecanlandırmıştı. Abbâsiler artık saltanat makamını ele geçirmişlerdi.

Ebû Müslim'i yolundan alıkoymak için Salih'in harcadığı çaba hiçbir sonuç vermemişti. Gülnar, artık kin ve düşmanlık duygularının tamamen yok olduğunu hissediyor, Ebû Müslim'in daha önce hangi duygularla sevdiyse, yine aynı duygularla seviyordu. Aşk denilen kuvvet, her zorluğu kolaylaştırıyor, daha önce karanlık gördüğü ufukları şimdi tam anlamıyla aydınlatıyordu. Ümit goncası yeniden canlanmıştı. Ebû Müslim'in, babasını kendisini sevmediği için değil, Abbâsileri iş başına getirmek için harcadığı çabanın sonucu olarak öldürmüştü. Gülnar, bunun böyle olduğuna inanıyordu. Artık, bu şiddetli baş kumandan hedefine varmıştı. Belki de artık kendi kalbinin sesine kulak verecek veya şefkatli bakışlarını bu zavallı kıza çevirecekti. Dünyada aşk hastalığına yakalanan bir kimse kadar ümit rüzgârlarından etkilenen, hayal deryasına dalan, şüphe eden başka bir yaratık var mı?

işte Gülnar da bir takım tatlı ümitlerle kendi kendini aldatıyor, fakat kalbinden geçen bu duygulan kimseye söyleyemiyordu. Nihayet Salih kendisine bu haberi getmnce büyük bir duygu karmaşasına uğramış, ağlamaya başlamıştı. Salih'in o zamana kadar verdiği sözlerin hepsi boş çıktığı için bu son sözleri de kendisini tatmin etmiyordu. Ama yine de memnun olmuş gibi göründü.

-Sonuç almak için hangi yolları denemek istiyorsun? diye sordu.

- Hanımefendi! Bana biraz süre veriniz. Acele etmeyiniz. Ne yapacağımı göreceksiniz.

Gülnar, yere bakarak içini çekti. Ebû Müslim'in öldürülebilmesi için bu kıza ihtiyacı olduğunu düşünen Salih Gülnar'ın gizli bir şey düşündüğünü anlıyordu. Onun artık ümitsizliğe düşmüş olabileceğinden korkmaya başladı. Dedi ki:

- Hanımefendi! Öyle anlıyorum ki, başansızlığımız sizi olumsuz yönde etkilemiş. Fakat asla ümidinizi kesmeyiniz. Ben sizin bir kölenizim. Her emrinizi yerine getirmeye hazırım. Bu uğurda hayatımı feda etmekten bile çekinmem. Siz de biliyorsunuz ki, bütün dünyadan el çekerek hayatımı size adadım. Sizi memnun etmek için dünyanın en dehşetli, en korkunç adamlarıyla düşman oldum. O malûm adamın aleyhinde bütün kuvvetimizle çalıştık. Fakat ne yazık ki başarılı olamadık. O adam sizin sayenizde ve Yahudi hazinedar İbrahim vasıtasıyla bütün plânlarımızdan haberdar oldu, bü-

7

tün maksadımızı öğrendi. Şimdi biz plânlarımızdan vazgeçsek bile o adam bizi takip etmekten, öldürmekten vazgeçmez. Buna emin olunuz. Beni öldürüp sizi sağ bırakacağını bilsem, memnûniyetle razı olurum. Çünkü ben merhum babanıza katılmak istiyorum. Onun yanında bulunmak, bence yaşamaktan daha iyidir.

Salih bu sözleri söylerken gözlerinin yaşla dolduğunu, sesinin kısıldığını göstermeye çalıştı. Efendisinin ölümüne çok üzülmüş, gerek kendisine, gerekse kızına çok bağlı görünüyordu. Gülnar onun bu tavnnndan etkilendi. Eski düşüncelerinden dolayı büyük bir pişmanlık duydu. İş bu noktaya vardıkdan sonra dönmek mümkün değildi.

Dolayısıyla talihsiz kız, Salih'in fikrine uymaktan başka çare bulamadı. Kendisi hakkında Salih'in tahmininin doğru olmadığını beyan etti. Niyetinden dönmesinin mümkün olmadığını, babasının intikamını mutlaka almak istediğini, fakat Salih'in bu uğurda çektiği zahmetlerden ve meşakkatlerden çok etkilendiğini kendisine kesin bir dille söyledi. Salih, kendisinin de intikam almak istediğini, bütün bu sıkıntılara seve seve katlandığını, dolayısıyla etkilenmemesi gerektiğini söyledi.

Gülnar manastırda epey zaman geçirdi. Salih, onun yanına arada sırada geliyor, gelişmeler hakkında bilgi veriyordu. O yıl içinde ortaya çıkan olayların en önemlisi, son Emevi halifesi Mervan bin Muhammed'in, Abbâsiler karşısında hezimete uğramasıydı. Abbâsilerle savaşmak üzere Irak'a kadar giden bu talihsiz halife, Züb-rab denilen yerde yapılan savaşta yenilgiye uğradıktan sonra Mısır'a kaçmış, orada da takip edilerek, Busayr beldesinde öldürülmüştü. Salih bu olaydan birkaç gün sonra yine Gülnar'ın yanına gitti. Emevi hanedanına mensup bir çok kimsenin öldürüldüğünü haber verdi. Bu gelişmeyi çok garip görüyordu. Gülnar:

- Emevilerin savaşta yenilgiye uğramaları neden şaşkırtıcı olsun? dedi.

Salih, bu gelişmeyi şaşkırtıcı olarak görmeye devam ederek:

- Hanımefendi ! Bu adamlar öyle sizin bildiğiniz gibi savaşla mağlûp olmadılar. Abbâsiler de bunlara aman verdiler. Meclislerine kabul ettiler. Birlikte yiyip içtiler. Sonra birden üzerlerine hücum ederek, hepsini öldürdüler.

- Canım! Bunları böyle sebepsiz yere nasıl öldürürler? Böyle bir şey mümkün mü?

- Hanımefendi! Sizi temin ederim ki, bunun hiçbir sebebi yok. Yalnız öğrendiğime göre Ebû Seleme onlan öldürmek istemiş. Araya bir şair koyarak ona bir şiir söyletmiş. Ebû'l Abbas'ı, Emevilerin öldürülmesi için teşvik etmiş. Emeviler doksan kişiydiler. Ebû'l Abbas bir anda bunların hepsini idam etmiş.

- Etkisi bu kadar büyük olan bu şiir acaba nasıl bir şeydi?

- Bu etki şiirden kaynaklanmıyordu. Herkes, özellikle İranlılar Emevilere büyük bir kin ve düşmanlık duyuyordu. Şiir bu öfkeyi iyice tahrik etti. Ebû'l Abbas-ı Sefah, bir sofrada bu adamlarla yemek yiyordu. Şair o sırada huzura girmiş, Emevilerin iş başında oldukları sırada Hâşimilerden öldürdüğü kimselerden bahsetmiş. Şiirle heyecana kapılan Seffah, Emevilerin öldürülmesini emretmiş. Bir anda hepsi öldürülmüş. Halife, al kana boyanan minderleri maktullerin üzerlerine çevirerek üstüne oturmuş. Bazıların canhıraş feryadını işittiği halde yemeğini yemeye devam etmiş.¹⁵ Hiç üzülmemiş. Fakat bence Ebû Seleme gibi milliyet perest bir İranlının planı sonucunda ortaya çıktığı anlaşılan bu olaya zahiren Hâşimiler nâmına bir intikam şekli veriliyorsa da, İranlılığında, Araplara dehşetli bir intikam darbesinden uzak olmasa gerektir. Emevilerde görülen bu aşın ırkçılığın, İranlıları nasıl tahrik ettiğini bilirsiniz.

Gülнар bunu işitince Salih'in sözünü kesmekten kendini alamadı.

- Neüzü billah! Bu, ne korkunç bir şey! Bu Emeviler, halifeyle birlikte yemek yiyorlar. Demek ki onun misafiriydiler. Bir insan kendi misafirlerini nasıl öldürebilir, böyle bir cinayeti mertliğiyle nasıl bağdaştırabilir? Onların feryatları, figânları arasında nasıl yemek yiyebilir? Bu zamana kadar böyle korkunç bir şey işitmedik. Bu dünyada ne katı kalpli adamlar varmış! İnsanın tüyleri ürperiyor, dedi.

Salih, Gülнар'ın azmini takviye etmek maksadıyla:

- Gaddarlıkta ve zulümde bu kadar ileri giden, verdiği sözde durmayan, hatta ayaklar altına almaktan çekinmeyen bu adamlara güvenilir mi? Onlardan af ve merhamet beklenir mi? cevabını verdi:

Gülнар susmayı tercih etti.

15 İbnü'l Esir, c. 5.

Yine bir gün Salih, bu talihsiz kızın yanına gelerek, Ebû Seleme'nin öldürüldüğünü haber verdi. Gülнар, kendi babasının ölümü karşısında ne kadar acı duyduysa, bunun ölümüne de o kadar üzüldü. Çünkü Ebû Seleme kendisini öz kızı gibi seviyordu. Yaşlı gözlerle niçin öldürüldüğünü sordu Salih:

- Hanımefendi! Bunu anlamak o kadar zor bir şey değil. Belli ki, bağlılığı konusunda şüpheye düşmüşler ve ondan dolayı öldürmüşler. Böyle yeni bir devletin kurulması için, zavallı adamın harcadığı bunca parayı unutmuşlar. Kabul edelim ki, Ebû Seleme Abbâsilerin aleyhine çalışmış olsun. Fakat şimdi bu devlet kesin olarak kurulmuş. Şan, şeref, hâkimiyet ve servet hep onlara geçmiş. Böyle bir devletin kurulması için parasını, canını vermekten çekinmeyen bir adamı affetmek gerekmez miydi? dedi.

Gülнар çok üzgün görünüyordu:

- Gerçekten de kan dökücülükte çok ileri gidiyorlar. Uyguladıkları şiddet politikasıyla büyük bir şöhret kazanan Emeviler, bunlar kadar kan dökücü değildi zannederim. Zavallı adamı nasıl öldürdüklerini biliyor musun?

-Aldığım bilgilere göre Abbâsiler bu adamın sadakatini şüpheli görmüşler. Fakat Ebû'l Abbas ilk önce bunu bile kendisine vezir yapmış. Galiba servetinden ne kalmışsa çekip almak için bu makamı bir vesile kabul etmiş. Fakat Ebû'l Abbas yine şüphelenmeye başlamış. Onu ölüme lâıyk görmüş. Fakat kendisi bizzat ölüm emri vermeye cesaret edememiş. Horasan'da bulunan Ebû Müslim'in bu konudaki fikrini sormuş. Ebû Müslim de katlini gerekli görmüş. Fakat, halife, Ebû Seleme'nin, maiyetinde bulunan Horasanlı İranlılardan çekinerek bu sofrada öldürülmesine cesaret edemediği için, bir adam gönderip katlettilmesini Ebû Müslim'e yazmış. Bunun üzerine Ebû Müslim bir adam göndermiş. Ebû Seleme'yi gizlice öldürtmüş. Katil bulunmadığı, tanınmadığı için - cinayeti örtmek amacıyla - bir Hârici tarafından öldürüldüğü şayiası yayılmış. Gariptir ki Kuleliler bu masala inanmışlar. Fakat ben araştırdım. İşin içinde Hârici lilan yok. Ebû Seleme, Ebû'l Abbas'ın emri üzerine, Ebû Müslim tarafından gönderilen bir adam tarafından öldürülmüş. Bu, kesindir.

Gülнар yine ağlayarak:

- Bu nasıl gaddarlık? Onların içinde Ebû Seleme gibi tek bir iyi adam var mı acaba?

Salih, Gülnar'ın sözünü keserek:

- Bundan daha garibi, Süleyman bin Kesir'i de katletmeleridir. Biz de biliyoruz ki Ebû Seleme, Abbâsileri sevmiyordu, aleyhlerine çalışıyordu. Fakat İbn-i Kesir öyle miydi? Abbâsilere kötülük yapmak onun aklına, hayaline bile gelmemişti. Evet, tamamen suçsuzken, onu bile öldürmekten çekinmemişler.

Gülnar şaşkın bir halde sordu:

- Onu da mı öldürdüler ? Peki, ama bunu nasıl yaptılar?

- Ebû Seleme anlattığım şekilde öldürülünce İbn-i Kesir nâsılsa ağzından bir söz kaçırılmış. Bu söz, Ebû Müslim'e ulaştılmış. Ebû Müslim araştırmaya gerek görmeden bu adamı da katlettirmiş. Aman ya Rabbi! Bu ne kan dökücülük! Hiç bu adamlara güvenilir mi? Kimde küçük bir sapma görseler, sonradan bin pişman olsa bile, gözünün yaşına bakmadan öldürüyorlar.

Salih bu sözleriyle Gülnar'ı, Ebû Müslim aleyhinde tahrik etmek istiyordu. Fakat buna gerek yoktu. Çünkü talihsiz kız, Ebû Müslim'in yalnız bir yıl içinde bunca cinayet işlediğini görerek adının anılmasından bile korkmaya başlamıştı.

Mansur'un Hilafeti

Salih, Gülnar'ın kararlı olduğunu anlayınca, Ebû Seleme'nin katli için uygulanan yöntemle Ebû Müslim'i ortadan kaldırmak üzere kollamakla vakit geçirdi. Bu cinayeti gerçekleştirmek için fırsat kollamakla vakit geçirdi. Nihayet Hicretin 136. yılında Ebû'l Abbas-ı Seffah öldü. Yerine kardeşi Mansur geçti. Salih, daha önce Hamime'de bu zat ile görüştüğü zaman halife olacağını müjdelemişti. Dolayısıyla onun mevkiinden ve nüfusundan istifade ederek, Ebû Müslim'in öldürülmesi için çalışmaya karar verdi. Büyük bir sevinçle Gülnar'ın yanına gitti. Gülnar çoktan beri Onu görmediği için, büyük bir merakla kendisini bekliyordu. Salih'in yüzündeki sevinç belirtilerini görünce:

- İyi haber mi var? diye sordu.

- Evet, hanımefendi! Rahat edeceğimiz günler çok yaklaştı. Ebû'l Abbas öldü. Yerine samimi dostum kardeşi Mansur geçti. Bu zat, beni keramet sahibi bilir. Halife olacağını kendisine birkaç yıl önce müjdelemiştim. İşte bu zat vasıtasıyla intikam alma işini başaracağımızı ümit ediyorum. Zaten Mansur da daha halife olmadan önce Ebû Müslim'e büyük bir kin besliyordu.

- Bu kinin sebebi nedir? Onları hilâfet makamına geçiren adanı Ebû Müslim değil mi? Bugün bu adam istediği takdirde hilafeti onlardan alıp başka bir hanedana veremez mi?

Gülnar'ın hâlâ Ebû Müslim'den yana tavır koyması Salih'e garip geldi. Peki ama bir kalbe yerleşen aşkı, felâketler silip atabilir mi? Evet, bir süre bu duygunun ortaya çıkmasına engel olabilir, fakat ilerleyen zamanla birlikte aşk ağacı meyvalarını vermeye yine başlar.

Salih, Gülnar'ın bu tavrını fark etmemiş gibi göründü:

- Hanımefendi! Hâkimiyet peşinde koşanların hali daima böyle olur. Onlar birbirlerine kin duyarak, haset ederek vakit geçirirler. Mansur'un yanına gitmek istiyorum. Bana büyük iltifatta bulunacağına, yanında alıkoyacağına eminim. İntikam plânları yapmak için orada kalacağım. Siz burada mı kalacak siziz? Yoksa benimle birlikte Enbar'a gelir misiniz? Çünkü halife oraya yerleşti.

- Burada senden uzak kalıp ne yapacağız? Biz de Enbar'a gideriz. Orada bir evde otururuz. Artık bizim için korkuda kalmadı. Halk bizi her halde unutmuştur. Şimdiye kadar çektiğimiz hapislik hayatı yeterlidir.

Maşita manastırda yaşadığı bu hapis hayatından iyice bıktığı için, hanımının bu sözlerine çok sevindi.

Salih tekrar söze başladı:

- Hanımefendi! Ben şimdi yalnız gideyim. Durumu gözden geçireyim, gerekli ortamı hazırlıyayım. Sonra gelip sizi alayım, dedi.

Gülнар kabul etti. Fakat geç kalmaması, mümkün olduğu kadar çabuk dönmesi için sıkı sıkı tenbihte bulundu:

- Şeyet geç kalırsan, arkandan gider, seni halifenin maiyetinde aranz, dedi.

Salih "pekâlâ" diyerek oradan uzaklaştı. Mansur'a gitmek için hazırlanmaya başladı. Daha önceki yıllarda Mansur'un yanına giderken giydiği elbiseyi giydi. Fazla olarak, kendisini göz ağrısına yakalanmış biri olarak göstermek istedi. Merv beyinin evinde, daha önce kendini gören Halit gibi, Mansur'un evinde de tanıyanların bulunabileceğini dikkate aldı. Gerçek kimliğini iyice gizlemek amacıyla gözlerine mendil bağladı. İnsan çehresinin en belirgin noktasını teşkil eden, insanı diğer organlarına göre daha fazla ele veren gözler olduğu için bu, gerçekten ihtiyatlı bir tedbirdi.

Mansur ise hilâfet makamını elde eder etmez Hamime'de gördüğü keramet taslayan bu müneccimi hatırlıyor, kendi kendine "ah, o müneccim şimdi gelse, kendisine çok büyük iyiliklerde bulunurum" diyordu. Gerçekten de aradan çok geçmeden amacına ulaştı. Bir gün, halife Enbar'daki sarayında otururken mabeyincisi Rebiî huzuruna girdi. Göz hastalığına yakalanmış bir adamın kapıya geldiğini, özel olarak görüşmek istediğini söyledi. Huzurda bulunan kumandanlar, halifenin bir işareti üzerine dışarı çıktılar. Derken değneğine yaslanmış, gözleri bağlı, halsiz ve dermansız olduğu an-

laşılan bir adam içeri girdi. Ama halifenin yanına yaklaşıncaya hilâfet selâmı verdi. Sonra:

- Allâh'a şükürler olsun ki, göz ağrısına tutulmuş olsam bile, bana san kaftanhyı hilâfet kürsüsünde gösterdi, dedi.

Mansur, Salih'i derhal tanıdı. Ayağa kalktı. Elinden tutarak yanına yaklaştırdı. Önündeki bir mindere oturttu.

- Hoş geldin, eski dost! İş başına geldiğim günden beri seni düşünüyordum. Gelmeni çok arzu ediyordum. Ne istiyorsan yapayım, dedi.

- Şevketmeâb! Devletinizin devamlılığını korumasından, ömrünüzün uzun ve sağlıklı olmasından başka bir şey istemem. Hamime'de görüştüğümüz sırada apansız yanınıza geleceğimi söylemişim. İşte şimdi geldim.

- Şeyh efendi, gözlerinize ne oldu?

- Şey oldu ... Bilmem ne oldu. Galiba Cenab-ı Hakk benden intikam aldı. Çünkü siz orada bulunurken bana verilen bir görevi tam olarak yerine getiremedim. Allâh'm rahmetine kavuşan İmam Efendimizin hayatını kurtaramadım. Fakat siz de bilirsiniz ki, bu kusuru isteyerek işlemedim. Beni en çok üzen şey, hasta gözlerimle Şevketmeâb Efendimi göremeyişimdir.

- Senin için bir hekim görevlendireyim. Gözlerini tedavi etsin. İster misin?

- Hayır efendim, biz zahitler dünya ilâcı kullanmayız. Bizim tedavimiz dua iledir.

- İnşallah bu sefer, devamlı yanımızda kalmak için geldiniz?

-Gaybdan gelen ses, yanınıza gelmem için bana ilhamda bulundu. Fakat çok kalmayacağım. Yakında hizmetime ihtiyaç duyamayacaksınız. Ben de çok yaşamayacağım. Zaten benim gibi insanların halifelerle oturup kalkmaları yakışık almaz. Şevketmeâb, sizin de bildiğiniz gibi devletinizin çok düşmanı var. Bu durumu görünce acizliğime bakmayarak yanımıza geldim. Küçük de olsa devletinizi bir hizmette bulunayım, dedim.

- Şeyh efendi! Bize yaptığın hizmet çok büyüktür. Beni tanımadığım halde halife olacağımı keşfetmiştin. Dolayısıyla yanımda kalmanı isterim. İstersen seni müneccim başı da yaparım.

-Teşekkür ederim. Evvelâ böyle bir makama lâıyk değilim. İkincisi gözlerim hasta. Aletlerim de yanımda değil. Şimdilik sadece

Allah'tan gelen ilhamla yetiniyorum. Eğer yanınızda kalmamı istiyorsanız sarayınızda yahut başka bir yerde kimsenin görmeyeceği bir oda veriniz. Ben artık nasıl kimseyi göremiyorsam, kimsenin de beni görmesini istemiyorum.

- Hayır, seni sarayında oturtacağım. Çünkü daima bana yakın bir yerde bulunmanı arzu ediyorum.

Mansur bunu söyledikten sonra ellerini birbirine vurdu. Mabe-yincisi Rebiî içeri girdi. Mansur mabeyincisine:

- Şeyh efendi, sarayda özel bir odada misafir edilsin, emrini verdiği gibi, hizmetine bir takım uşaklar tahsis etti.

Eski devirlerde idareciler çok vesveseli ve suizan sahibiydiler. Kendi öz oğullarından bile şüphe ederlerdi. Mansur da çok dikkatli hareket eden, ihtiyata elden bırakmayan dahi halifelerden biriydi. Şeyhin sarayında kalmak istediğini görünce suizana düştü. Şerrinden çekindiği bir rakip veya düşman tarafından gönderilmiş hilekâr bir adam olmasından korkmaya başladı. Gerçekten veli olup olmadığını araştırma lüzümünü duydu. Bu iş için dirayetli bir adam aradı. Halid'den münasibini bulamadı. Halid bin Bermek, Mansur'un güvenini kazanmış zatlardan biriydi. Devlette belli bir makam ve mevki sahibiydi. Halife onu yanına çağırды. Buraya gelen şeyh hakkında -gizli kalmak şartıyla- bilgi verdi. Şeyhe, diğer müneccimlerden ayrı olarak özel bir oda verdiğini, gerektiğinde görüşlerinden istifade etmek istediğini söyledikten sonra:

-Ancak bu adamın ilim ve keramet sahibi olmamasından, beni aldatmış bulunmasından korkuyorum. Yanına git. Halini, tavrını şöyle bir güzel gözden geçir. Gerçekten değerli bir kimse mi öğrenelim, dedi. Halid'in şeyhin odasına götürülmesini Rebi'e emretti.

Sırrın Ortaya Çıkması

Önde Rebiî, Mansur ile Halit yalancı müneccimin özel odasına gittiler. Halit içeri girdi. Halifeyle mabeyinci, yapılacak konuşmaların işitebilecek bir yerde, dışarıda kaldılar. Salih, odanın içinde ayak sesini işitince fikren pek dalgın göründü. Halid kendisine sadece "Esselâmü Aleyke" dedi. Fakat kurna? Hârici, Halid'i sesinden hemen tanıdı.

- Ve aleykesselâm! Ey Bermekzâde ! Sen en yüce halifenin, en yüce veziri olacaksın, cevabını verdi.

Halit, sahte şeyhin öyle birden kendini tanımasından dolayı hayrete düştü. Fakat kendisine "vezir" diye hitap etmesinden de hoşlandı. Halifenin bu keramete inanmasını, kendisini vezir tayın etmesini arzulamaya başladı. Halit, Mansur'a baktı. Halife, şeyhin imtihana çekilmesini arzu ediyordu. Halid, bu isteğe uyararak:

- Şeyh efendi! Size ne yaptım ki, beni bir Mecûsi'nun oğlu zannediyorsunuz. Beni tanımıyorsanız susmalıydınız, dedi.

Salih gülerken cevap verdi.

-Hayır, kabahat benim değil. Siz Halit iseniz, bir Mecûsiden doğmuş iseniz ben ne yapayım? Fakat Müslüman olmayan bir babanın soyundan gelmeniz sizin için bir kusur değildir. Maksudını/beni imtihan etmekse istediğiniz şeyi sorunuz. Bütün düşündüklerinizi bulur, söylerim. Yalan konuşmadığımı o zaman anlarsınız.

Halit, bu cevabı beğendiği gibi, birgün ona ihtiyacı olur düşüncesiyle, öyle bir adamın halifenin yanında bulunmasından memnun oklu. Vezir olacağını söylediği için şeyhin kerametine inanmak istiyordu. Fakat ne düşündüğünü ona söyletmekten de korkuyordu. Çünkü o sıralarda İranlılar arasında Hz. Ali evlatlarının lehine, Abbâsilerin

ise aleyhine bir kamuoyu oluşmuştu. Bunun keşif yoluyla söyleyeceği sözler tabii ki Mansur'u memnun etmeyecekti. Bu işleri başka bir zamana bırakmak daha uygundu. Halit, tekrar Mansur'a baktı. Halife, mülakatın bu kadarını yeterli buluyordu. Üçü de şeyhin gizli şeyleri açığa çıkarmadaki maharetine inanarak döndüler. Mansur Rebi'e, şeyhin kimseyle görüştürülmemesini emretti. Odada yalnız kalan Salih, oynadığı oyundan memnundu. Kendisine imtihan etmek için gelen adamın Halit olması işine yaramıştı. Çünkü onunla ilgili bilgilere sahip bulunuyor, sesini tanıyordu. Halit, Dahhak'ın, Kirmanî'nin oğlu ile beraber öldürüldüğünü bildiği için, bu şeyhin birkaç yıl önce Merv Beyinin evinde gördüğü aynı adam olduğunu hatırına hayaline getiremedi.

ikbal düşkünü İranlı, bu usta müneccimi düşünmekten kendini alamıyor, içinden geçen bazı düşünceler hakkında onun mütalâada bulunmasını arzu ediyordu. Halifenin, şeyhin kimseyle görüştürülmemesi için emir verdiğini görünce Mansur'a yaklaştı. Şeyh ile görüştürülmesini rica etti.

Bunun üzerine Halife, Rebi'ye:

- Onu yalnız Halid görebilir. Başka hiçbir kimseye izin verme dedi. Çünkü halife Halid'i seviyordu. Ona büyük bir güveni vardı.

Halid, veriler, bu izinden çok memnun olarak, ertesi gün erkenden Salih'in yanına gitti. İçeri girerek selâm verdi. Salih, misafirini büyük bir saygıyla karşıladı. Parlak sözlerle gönlünü okşadı. Halit, şeyhin karşısında bir mindere oturduktan sonra dedi ki:

-Şeyh efendi! Çok önemli bir iş için geldim. Onu keşfedebilirsiniz, bir çok kimsenin başına gelen felâketi ve elemi ortadan kaldırmış olacaksınız.

- İş neyse söyleyiniz. Allâhın yardımıyla belki keşfedebilirim.

- Çok sevdiğim bin var. Bu adam siyasetle, savaşa ilgisi olmayan bir zorlukla karşılaştı. Bu zorluk, kendi şahsıyla, sevdiği diğer bir şahısla ilgilidir. Bu zat sevdiğini kaybetmiş. Onun nerede bulunduğunu öğrenmek istiyor.

Salih, gözleri görmüyormuş gibi, elini uzatarak Halid'in elini tuttu:

- Ya daha açık konuşunuz veya kaybolan şahsın eşyasından bir şey veriniz. O zaman çabuk bulurum.

- Kaybolan şahsa ait bir şey vermek mümkün değil. Fakat size daha net bilgi vereyim. Horasanlı Ebû Müslim'i tanır mısınız?

Salih, bu ismi iştir iştir bütün vücuduyla kulak kesildi. Halid'in bu konuda vereceği bilgilerin, intikam konusunda yardımcı olacağını ümit etmeye başladı.

-Dostunuz Ebû Müslim'i tanımayan var mı? cevabını verdi.

Halit, Salih'in sözünü keserek:

- Dostunuz demeyiniz. Çünkü halife bu adamdan rahatsızdır. Kendisini itham edilmiş görüyor. O ithamlardan uzak bulunmak isterim. İşte bunun için sorunun siyasetle veya savaşa hiçbir ilgisi olmadığını söyledim. Konu çok özeldir. Ebû Müslim'i seven bir kızla ilgilidir. Ebû Müslim bu kızı sevmiyordu. Ona kötülük yapmıştı. Sonra pişman oldu. Onun gönlünü almak, mutlu etmek istedi. Fakat aradı, taradı, bulamadı. Ebû Müslim hâlâ bu bedbaht kızı anıyor. Şimdi onun nerede olduğunu bulabilir misiniz?

Salih bu sözler üzerine Gülnar'ın hazinedar İbrahim'den duyduğu ümit verici sözleri hatırına getirdi. İbrahim'in o talihsiz kızı aramak için geldiğine, Ebû Müslim'in muhakkak kendisini öldürmek istediğine şüphesi kalmadı. Çünkü öyle olmasaydı o zavallıya ümit vermeye, İbrahim'in de kendisini görür görmez kaçıp kaybolmasına lüzum yoktu. Salih kendi kendine "İşte iş görecektir zaman geldi" dedi.

Halit sözünü bitirdiği zaman Salih hâlâ onun elini tutuyordu. Yalana şeyh çok önemli bir şey düşünüyormuş gibi, bir süre sessiz kaldıktan sonra başını kaldırdı:

-Zavallı Gülnar! Bu horasanlı adamı ne kadar sevdi! Ona ne kadar hizmette bulundu! Fakat o Horasanlı bu biçareye ne kadar zalimce davrandı. Acaba şimdi birden bire fikrini neden değiştirmiş?

Halit talihsiz kızın adının anıldığını, başına gelen felâketlerden söz edildiğini görünce büyük bir şaşkınlığa düştü.

- Şeyh efendi! Fikir değiştirmesinin sebebi bendim. Zavallı kız çağızın onu çok sevdiğini, onun muhabbetini elde etmek için her türlü fedakârlığa katlandığını, hatta onun için kocasının katline va sıtta olmaktan çekinmediğini biliyordum. Fakat Ebû Müslim bu kızı önem vermiyordu. Babasını ihanet suçuyla katletti. Zavallı kız Ebû Müslim'e gitmiş, yalvarmış, yakarmış. Ne yazık ki bütün bunlar olurken ben orada bulunamadım. Eğer bulunsaydım kimsesiz ve

yetim kalan bu zavallıya, böyle davranmalarına meydan vermezdim. Bununla birlikte ertesi gün Ebû Müslim'le karşılaştığım zaman yaptığı işten pişmanlık duyar gibi olduğunu hissettim. Kızcağızın güzelliğinden, asaletinden, kimsesizliğinden bahsettim. Babasını öldürerek onu nasıl bir felâketin içine attıysa, onunla evlenmek sûretiyle kendisini mutlu etmesi gerektiğini söyledim. Uyguladığı bu şiddet hareketinden dolayı çok pişman olan ve sözlerimden etkilenen baş kumandan bunu kabul etti. Kızcağızı hapishanede aradılar, ama bulamadılar. İmaret konağında ve başka yerlerde aradı. Şehrin her tarafına adamlar gönderdi, aradı. Hiçbir yerde bulunamadı. Kızcağızın korkudan uzaklara kaçtığı anlaşılıyordu. Biçarenin masum olduğuna inandığım, kendisini mazlûmiyetten kurtarmak istediğim için bütün nüfuzumu kullandım. Adam gönderilmesi, kızcağızın arattırılması için baş kumandanı ikna ettim. Ebû Müslim adamlarından bir Yahudiyi bu iş için görevlendirdi. Bulup getirdiği takdirde kendisini ödüllendireceğini söyledi. Yahudi kıyafet değiştirerek aramayı gitti. İzini takip ede ede nihayet Kûfe'de, Ebû Seleme'nin evinde buldu. Kendisini gördü. Az kaldı onu getirecekti. Fakat nasıl olduysa kız sanki göğe uçmuş gibi kayboldu. Yahudi Ebû Müslim'in yanına gelip durumu bildirince Ebû Müslim'in fena halde canı sıkıldı. Tekrar kız aramaya gönderdi. Birkaç gün önce bu adam yanıma geldi. Gülnar'ı çok aradığımı, fakat hiçbir yerde izine rastlayamadığımı söyledi. İşte öğrenmek istediğim şey bundan ibaret. Bu kızın şu anda nerede bulunduğunu keşfedebilir misiniz?

Halit bu hikâyeyi anlatırken söz esnasında durakladıkça Salih, bütün her şeyi biliyormuş gibi cümleyi tamamlıyor, yahut bir şeyler ilâve ederek, bilinmeyeni keşifteki maharetini göstermek istiyordu. Halit ise bunu yadırgamıyordu. Çünkü şeyhin ilmî ve kerame-tine gerçekten inanıyordu.

Salih bu sözlerden gerek Ebû Müslim'in, gerek Halid'in kendisinin sağ kaldıklarını, çünkü İbrahim'in kendi hizmetini küçük düşürmemek için bunu söylemediğini anlıyordu. Halbuki kendisinin ölmediğini, sağ kaldığını ertesi gün anlamaları gerekirdi. Çünkü ölmüş olsaydı, cesedinin bulunması icap ederdi. Fazla olarak Salih, bu sözlerden İbrahim'in buldukları şehre çok yakın bir yerde, hatta belki de bizzat halifenin sarayında hissediyordu. İşte bunun için dedi ki:

- Emir! Sizi temin ederim ki, o kız sağdır. Yerini bulmak da mümkündür. Fakat bunu kesinliğe kavuşturmak için biraz zamana ihtiyacım var. Tahminim beni yanıltmıyorsa bu kız, buradan çok uzak bir yerde değil. Bu konuyla ilgili olarak müneccimlere bir şey sordunuz mu?

- Birkaç müneccime sordum. Her biri bir türlü bilgi verdi. Birinin dediği, diğerinkine uymadı. Kendilerinden işe yarayacak hiçbir bilgi alamadım. Mü'minlerin emiri efendimiz onlara çok önem verir. Fakat içlerinde sizin gibi değerli bir adam göremedim.

- İşin doğrusunu söylemek gerekirse bugün müneccimlerin büyük bir bölümü, bu sanattan hiç anlamıyorlar, sırf para kazanmak için müneccimlik taslıyorlar. Öyle dağınık, öyle saçma sapan şeyler söylüyorlar ki, onlara inanmak asla söz konusu olamaz. Bu sanat Allâh'm bir lütfudur. Çalışmakla, çaba harcamakla elde edilmez. Ama şurası da bir gerçek ki müneccim Hayım gibi, bazı kimseler bu sanatı özel maksatları için âlet olarak kullanıyorlar. Hakikate karşı pervasızca hareket ediyorlar.

Halit, Salih'in bu yeni ismi anlamış gibi görünmesinden dolayı gülmeye başladı:

- Zavallı Hayım! Müneccimlik nerede, o nerede? Tuhaf değil mi, bu adam bu işten hiçbir şey anlamadığı halde halifenin yanında müneccim kesilmiş. Diğer müneccimler gibi o da maaş alıyor.

Salih, Yahudi İbrahim'in sarayda müneccimlerin arasında bulunduğunu artık iyice öğrenerek sustu. Bulduğu yerden biraz geri çekildi. Halit bu hareketten artık gitmek gerektiğini hissediyordu. Ayağa kalktı. Şeyhe veda etti. Yapılan konuşmaların gizli tutulmasını rica etti. Yalancı şeyh bunu vaat etmekle beraber, birkaç gün sonra Gülnar'ın bulunduğu yeri haber vereceğini söyledi. Halit, büyük bir şaşkınlık içinde oradan çıktı, doğruca kendi evine gitti. Oradan adam gönderdi. Yahudi İbrahim'i çağırırdı. İbrahim gelince Gülnar'ı bulup bulmadığını sordu, İbrahim hayır, dedi.

- Ben müneccim buldum. Kızın bulunduğu yeri bize haber verecek.

- Nasıl bir müneccim? Kendisini görebilir miyim?

- Hayır, onu kimse göremez. Çünkü mü'minlerin emiri efendi ininiz kimseyle görüştürülmemesi için emir vermiş. Fakat ben özel izin aldım. Bu iş için onu gördüm. Gerçekten ilginç bir adam! ... Daha

ben biçare kızın adını anar anmaz onun başına gelenleri, senin takiplerini, müneccimliği bu amaçla, nasıl bir âlet olarak kullandığını, adının müneccim Hayım olduğunu söyledi. Daha başka şeyler de ilâve etti. Bu keşifleri beni çok şaşırttı. Halife efendimiz kesin yasak koymamış olsaydı, bu müneccimi senin de görmeni isterdim. Fakat şimdilik buna imkân yok.

İbrahim Halid'i dinlerken bu müneccimin acaba kim diye düşünceye daldı. Halid'in ona büyük keşifler isnat ettiğini görünce, herifin kendisi gibi yalancı bir müneccim olduğuna kanaat getirdi. Hatta onun bizzat Dahhak olduğuna da ihtimal vermeye başladı. Çünkü Dahhak'ı Kûfe'de Ebû Seleme nin kapısında görmüş, onun sağ olduğunu anlamıştı. İbrahim, müneccimin kılığını kıyafetini sordu. Halit, gözlerinde mendil bağlı olduğunu, sakalının kınalı bulunduğunu söyledi. İbrahim, boyunu sordu. Ayaktayken görmedim. Fakat uzun boylu bir adam olduğu anlaşılıyor, dedi. İbrahim, bütün bu sözlerden müneccimin Dahhak'tan başka bir kimse olmadığını kesin olarak anladı. Tanınmamak için gözlerine mendil bağlamasını da kendinden öğrendiğini biliyordu. Çünkü vaktiyle İbrahim, Şeyban'ın ordugâhına meddahla birlikte gittiği zaman aynı hileye baş vurmuştu. Bununla birlikte İbrahim, müneccimin kim olduğunu söylemek istemedi. Bilmemezlikten gelerek hiçbir mütalâada bulunmadı. Fakat onun şerrinden uzak durmanın lüzümüne inanıyordu. Halid, İbrahim'in sustuğunu görünce yanından uzaklaştırdı, tekrar müneccimi düşünmeye başladı. Ertesi gün, bir kere daha yanma gitmeye karar verdi. Sabahleyin erkenden yanma gitti. İbrahim'i gördüğünü, kendisinin olağanüstü gücünden ve maharetinden bahsettiğini söyledi.

Salih, Halid'in bu aşırı övgüsünden, İbrahim'e kendisinden söz edilmesinden memnun olmadı. Çünkü böyle son derece hilekâr ve kurnaz Yahudinin kendisini tanınmasından, plânını berbat etmesinden korkuyordu. Gerçekleri yalnız o biliyordu. Bununla birlikte Salih hoşlanmadığını belli etmedi. Halid'e teşekkür etti. Daha önce Mansur'a halife olacağını müjdeleyerek gönlünü kazandığı gibi, Halid'e de gönlünün arzu ettiği şeylere kavuşacağını söyleyerek onu da sevindirmek istedi. Halifenin adamları arasında liyakatiyle, dirayetiyle tanınan Halit, vezir-i azamlığa gözünü dikmişti. Salih bunu bildiği için:

- Cenab-ı Hakk, birbirini seven iki kişiyi kavuşturmak için harcadığınız çabayı mükâfatlandırarak, sizi hilâfetten sonra en yüksek makama yükseltecektir, dedi. Halid, müneccimin kendisini vezir-i azamlıkla müjdelediğini anlayarak memnun oldu. Fakat bir taraftan da büyük bir endişe içinde bulunuyordu. Çünkü Mansur, Ebû Müslim'e danılmıştı. Ondandır intikam almak istiyordu. Yeni devleti kuran koca başkumandanın hayatı artık tehlike altındaydı. Halife bu adamdan intikam alırken acaba maiyetinde bulunan kumandanlardan, diğer bir takım önemli adamlardan da intikam almayı düşünüyor muydu? Bu yüzden başına bir felâket gelmesinden korkuyor, müneccimin bu husustaki keşfini anlamak istiyordu:

- Diğer bir konudaki düşüncelerinizi öğrenmek istiyorum. Bence çok önemli olan bu mesele kafamı çok meşgul ediyor. Ancak bunun ikimizin arasında gizli kalması gerekir.

- Çekinmeyiniz, söyleyiniz.

Halit, Mansur'un hangi sebeplerden dolayı Ebû Müslim'e gücendiğini, o gaddar başkumandanın vereceği zarardan korkarak nasıl ele geçirmeye çalıştığını anlattı. Bu konuda Salih'in bilmediği bazı şeyleri de söyledi. Mansur'un öfkesinin ve intikam duygusunun yalnız Ebû Müslim'in şahsıyla sınırlı kalıp kalmayacağını, kendisine de bu yüzden bir fenalık gelip gelmeyeceğini sordu.

Salih başını yere eğdi. Bir süre düşünüyormuş gibi göründükten sonra başını kaldırarak:

- Hayır, size bir fenalık gelmeyecek. Çünkü halife Ebû Müslim'e yeni devletin kuruluşunda çaba harcadığı için değil, saltanata göz diktiği için danıldı. Sadece o adama öfkeleniyor ve intikam almak istiyor. Halife, bütün Horasanlılara gücense bile size gücenmez. Bu konuda sizi temin ederim. Rahat olunuz, dedi.

Bu keşiften çok memnun olan Halit, halifenin gelip kendisini orada görmesinden çekinerek hızla uzaklaştı.

Mansur ve Ebû Müslim

Salih, Halid'in ayrılışından sonra Mansur'un geleceğini ümit ediyordu. Gerçekten de çok geçmeden Mansur yalnız başına Salih'in yanına geldi. Kendisine hissettirmeksizin yavaş yavaş odaya girdi. Yanına yaklaşarak ellerini tuttu. Salih herhangi bir telâş eseri göstermedi. Çünkü biraz önce onun sesini uzaktan uzağa işiterek geleceğini ümit ettiği gibi, böyle birden bire içeri girmeye ellerinden tutmaya başka kimsenin cesaret edemeyeceğini de biliyordu. Ellerinden tutulduğunu görünce:

- Ve aleykesselâm, ya emîrel müminin ve rahmetullah, dedi:

Kendini artık gizleyemeyeceğini anlayan halife:

- Ve aleykesselâm şeyh efendi! Ne haldesin, iyi misin? dedi.

- Allâh'a hamd olsun, çok iyiyim. Keşfimin doğru çıkmasından dolayı çok mutluyum. Hilâfet makamında şevketmeâb efendimizin bulunması beni bir kat daha gururlandırdı. Fakat vaktiyle efendimize bir söz söylemiştim. Şimdi acaba hatırlayabiliyorlar mı?

- Ne söylediyse hepsini hatırlıyorum. Bir harfini bile unutmadım. Galiba hilâfetimin etrafını kuşatan karanlıktan söz etmek istiyorsun, değil mi?

- Evet, onu arzetmek istiyorum. Bunları ortaya çıkmadan önce keşfetmiştim. Şimdi her halde gerçekleşmiştir. Fakat bunu neden hâlâ benden gizliyorsunuz?

- Şeyh efendi! Gizlemiyorum.Hatta şimdi sırf bunun için geldim. Fakat ilk önce şunu öğrenmek istiyorum: Karanlıktan maksadın ne?

- Şevketmeâb! Beni imtihan mı etmek istiyorsunuz? Karanlıktan maksadım; rakipleriniz ve hilâfetinize göz diken insanların var-

lığıdır. Rakiplerin bazıları Hicaz'da, bazıları Horasan'da, bazıları da Medine'de bulunuyor. Hatta bazıları da sarayınızda ikamet ediyor. Sizinle birlikte yiyip içerek vakit geçiriyor.

Salih'in bu sözleri, Mansur'un düşüncelerine denk düştü. Çünkü Mansur, Hicazdaki Alevilerin rekabetinden korkuyor, diğer taraftan Ebû Müslim'in Horasan'da bir isyan çıkarmasından endişe ediyordu. Çünkü Ebû Müslim olağanüstü nüfuz sahibiydi. İsterse bütün Horasan'ı ayaklandırsın, hilâfetin başka bir hanedana geçmesini sağlayabilirdi. Ayrıca kendisiyle birlikte oturup kalkan amcalarıyla onların çocuklarının rakabetinden de endişe ediyordu. Dolayısıyla Salih'in bu konudaki ikaz edici sözlerini işitince onun kerametine bir kat daha inanmaya başladı:

- Evet, dediklerin doğrudur. Bana en yakın bulunanlarda (yani amcalarımda) bile bir rekabet durumu görüyorum, dedi.

- Fakat şevketmeâb! O kan dökücü İranlı, düşmanların en dehşetlisidir. Bunu, hiçbir zaman aklınızdan çıkarmayınız.

- Ebû Müslim'i kast ediyorsun, değil mi?

- Evet, efendim! En dehşetli düşmanınız odur. Bu adamın yıldızı o kadar parlak ki, isterse taşları bile ayaklandırsın. Şeytanlarla savaşa girerse, onları mutlaka mağlûp eder. Durum böyle olunca en korkunç düşmanın bu olduğu anlaşılıyor. Fakat görüyorum ki, sizin yıldızınız, onun yıldızından daha yüksek.

Şeyh efendi! Bu İranlı hakkında bütün düşüncelerimi size söyleyeyim. Rahmetli kardeşimle Seffah'ın zamanında da bu adamdan korkuyordum. Kendisini yakalayıp hapse atmasını biraderime söyledim. Kabul etmedi. Daha sonra hilâfet bana intikal edince bu adamda sadakatsizlik belirtileri gördüm. Kendisinden korkmamı gerektiren bir takım hallere ve hareketlere sahip olduğunu anladım.

Mazarratından kurtulmak için çare aradım. Bu çarenin ne olabileceğini düşünürken amcam Abdullah, hilâfeti elimden almak üzere bana isyan etti. Bunu fırsat kabul ettim. İki düşmanı birbirleriyle çarpıştırdım. Bunlardan hangisi mağlûp olursa olsun, ben bir düşmandan kurtulmuş olacaktım. Amcam, Ebû Müslim'in önünden firar etti. Ordusunda bulunan bütün ganimet malları Ebû Müslim'in eline geçti. Ebû Müslim'e haber gönderdim. Ganimet mallarını istedin. Ebû Müslim, buna kızmış: "Ben neyim? Flân miyim ki bu malları benden istesin?" demiş. Hatta gönderdiğim adamın verdiği

bilgiye göre, bana söğüp saymış. Bu adamın böyle cesaretli hareket ettiğini görünce, Horasan'a gidip isyan çıkarmasından korktum. Kendisi daha El-Cezire'deyken ona haber gönderdim. Şam ve Mısır valiliklerine tayin ettiğimi bildirdim. Yanıma gelmesini istedim. Buna cevap olmak üzere, benden korktuğunu gösteren şu mektubu yazıp gönderdi:

"Etnîrû'l- Mü'minin efendimizin ne kadar düşmanı varsa, hepsi şanınun ve şevketinin karşısında perişan oldu. Sâsânî padişahlarından rivayet ediliyor ki, savaş olmadığı zamanlarda kendilerinden en çok korkulan kimseler vezirlerdir. Onun için sizden uzak kalmak, vefakârlığı candan, gönülden göstermek, emrinize itaat etmek istiyoruz. Fakat bu itaatin huzur ve sükûn içinde devam etmesi için uzaktan uzağa vuku bulması gerekiyor* Bunu kabul ederseniz, biz en sadık ve vefalı köleniz gibi oluruz. Kabul etmeyip kendi heva ve hevesinize mağlûp olursanız, hayatımı korumak için size karşı hiçbir hayıf tanımayacağım."

Başkumandanımın bu mektubunu tabî ki büyük bir üzüntü içinde okudum. Kendisine bir cevap yazdım. Evhama kapıldığını, hata ettiğini söyledim, iyi niyetimden emin olmasını bildirdim. Etikisi olmadı. Aynı durumu sürdürmede ısrar etti. Oradan kalkarak Halvan'a gitti. Bana şu mektubu yazıp gönderdi.

"Allah ın halk üzerine farz kıldığı yol dairesinde bir zatî imâm ve rehber kabul etmişim. Bu zat ilim ve irfan sahibi olduğu gibi, Peygambere olan yakınlığı ile de biliniyordu. Kur'an hükümlerini bilmedeki cehaletimden istifade ederek ve bir takım şahsi çıkarlar için o hükümleri tahrifetti. Beni gurur ve zulüm yoluna şevketti. Beni kılıç kullanan, merhameti ve şefkati tamamen unutan, mazeret kabul etmeyen, hatayı affetmeyen bir adam haline getirdi. Bütün bunları sizin hâkimiyetinizi sağlam zeminlere oturtmak için yaptım. Sonunda size kimin hizmet ettiğini anladınız. Daha sonra Cenab-ı Hakk bana tövbe ve istiğfar ilham etti. Bu tövbe üzerine günahlarımı affederse, rahmetinin ve merhametinin gereğidir. Cezalandırırsa, yaptıklarımın cezasını vermiş olur. Hâşâ, Allah kullarına zulmetmez."

Koca Emevi devletini yıkan ve bu uğurda tam altı yüz bin kişinin kanını döken Ebû Müslim, artık vicdan azabı duymaya başlamıştı. Aldandığını, zulme âlet olduğunu söylüyor, tövbe ediyor, Allâh'tan af ve merhamet diliyordu.

En büyük fetihlerde sevinmeyen, korkunç felâketler karşısında üzüntüye kapılmayan bu demir kalpli adam, bunca cana kıydıktan

sonra artık geçmişinden utanmaya başlıyordu. Çok fazla kan döküğünü kabul ediyordu.

Mansur, Ebû Müslim'in yukarıdaki ikinci mektubunu okuduktan sonra sözüne devam etti:

- Fakat bu mektupta yazılanların hepsini açıkça anlayamadım. Müneccimleri topladım. Baş kumandanımın fikni, asıl niyetini sordum. Hepsi onun hakkında iyi şeyler söylediler. "Yaptıklarından dolayı pişmanlık duyuyor, tövbe ediyor. Hakkında iyi düşünceler besler, kendisine teveccüh gösterip iltifat ederseniz size hizmette bulunur" dediler. Bunun üzerine büyük bir tereddüde düştüm. Bunların sözlerine mi inanayım, yoksa onu tevkif mi ettireyim? Bir türlü karar veremedim. Bu tereddüt içinde vakit geçirirken seni düşünüyorum, fikirlerinden istifade etmek üzere, Cenab-ı Hakk'm seni yanıma göndermesini temenni ediyordum, dedi.

Salih ise, sanki bir şey anyormuş gibi, gözlerini yere dikmiş olduğu halde Mansur'u dinliyordu. Mansur sözünü bitirince Salih başını kaldırdı ve dedi ki:

- Bu adamın tövbe ettiğini, size hizmette bulunacağını hangi müneccimler söylüyor? Şevketmeâb kalbinizin sesine kulak verirseniz, müneccimlerin saçma sapan sözlerinden, karma karışık lâflarından daha isabetli olduğunu anlarsınız. Hele onların içinde bulunan Hayım adındaki Yahûdinin sözlerine hiç mi hiç güvenilmez.

Mansur, Salih'in Hayım'ı tanınmasını garip gördü:

-Sahi, Ebû Müslim'in, iyi niyetini isbat etmek için bu müneccimin, diğer müneccimlerden daha fazla çaba harcadığını gördüm. Bu durum benim de dikkatimi çekti.

-Şurası bir gerçek ki, bu adam böyle çalışmak zorundadır Çünkü onun adamıdır. Hatta sizin hakkınızda bilgi toplamak üzere görevlendirilen bir casustur.

Mansur, sanki önünde açık>duran kitaba bakıp gaybdan haber vermeye devam eden bu şeyhin sözleri karşısında büyük bir şaşkınlığa düşmekten kendini alamadı. Zaten Mansur, gayet hilekâr bir adam olarak gördüğü bu Yahudiyi şüpheli bulmuştu.

-Bu Yahudi hakkında söylediklerin doğru olsa gerek. I liç şüphesiz yaptıklarının cezasını çekecek. Buna emin ol. Şimdi Ebû Müslim'in gerçek fikri, plânı nedir? Bana onu söyle.

- Şevketmeâb! Siz ne düşünüyorsunuz ben de aynısını düşünüyorum. Onun sağ kalması hem şahsınız, hem devletiniz için büyük bir tehlikedir. Mektubundaki o sözlere önem vermeyiniz. Yaptığı bütün zulümlerin sorumluluğunu merhum biraderinize yüklemek cür'etinde bulunuyor. Belki de bunu size karşı bir hile olarak kullanıyor. Fırsattan istifade nüfuz ve kuvvet kazanacak hemen size karşı gelecektir. O zaman pişman olacaksınız. Fakat iş işten geçmiş olacak. Sözlerinizden Ebû Müslim'i ele geçirdiğiniz anlaşılıyor. Hepsıyla yetinip onu sağ bırakmak istiyorsunuz. Tekrar ediyorum; bu adamın sağ kalması hem şahsınız, hem devletiniz için büyük bir tehlikedir. Çünkü bu adam yalnız Horasan valiliğine değil, hilâfet makamına göz dikmiş biridir.

Mansur gülererek, biraz da küçümseyerek cevap verdi:

- Bu kadar ileri gideceğini sanmıyorum. Onun soyu soppu, bu yüce makamı elde etmesine engeldir. O Arap olmayan bir âzadlıdır. Oysa hilâfet sadece Kureyşlilere mahsustur. Kureyş'in dışındakilerin halife olması mümkün değildir.

- Şevketmeâb efendimizden bir şey istirham edeceğim. Lütfen sözlerimi dinleyiniz. Çünkü ben kendiliğimden bir şey söylemiyorum. Ebû Müslim'in hilâfete göz diktiği kesindir. Bundan emin olunuz. Hilâfetin Kureyşlilere mahsus olduğunu o da biliyor. Bunun için kendisine yeni bir nesep uydurmuş. Büyük dedeniz Abbas'la aynı soydan geldiğini iddia ediyor. Ve bu durumu halka ilân ediyor.

Bu sözleri işiten Mansur, yırtıcı bir arslan gibi yerinden sıçradı, büyük bir öfkeye kapıldı.

-Bu ne cür'et!... Bu ne küstahlık!... Dediklerin çok doğru. Öyle anlaşılıyor ki halife olmayı aklma koymuş. Beni de hiçe sayıyor. Çünkü daha dün halam ile nişanlanmak için bana mektup yazıyordu. Mektubunda kendi adını, benim adımdan önce yazmak cür'etinde bulunuyordu. Evet, onun sağ kalması devletimiz için büyük bir tehlikedir. Muhakkak katledilmesi gerekir. Fakat onu iyilikle yanıma getiremiyorum. Şu anda Havlan şehrinde oturuyor. Oradan Horasan'a gitmeyi düşünüyor.

- Şevketmeâb! Onu kolayca yanınıza getirecek bir çare söyleyeyim. Kendisine bir mektup yazarsınız. Bu mektubu tatlı dilli, yetenekli birine verip gönderirsiniz. Bu adam onu güzellikle ikna eder, yanınıza gelmesini sağlar. Hakkınızda hiçbir kötülük düşünmediği-

nizi, vezir yapmak istediğini kendisine söyler. Şayet böyle tatlılıkla yola gelmez, itaat etmezse daha Halvan'da, Horasan'daki askerlerinden uzak bir yerdeyken derhal bir orduyla üzerine varacağınızı -tehdit makamında- söyler. Bunu gören Ebû Müslim, dayanamaz, yanınıza gelmek zorunda kalır.

Mansur, Salih'in sözünü keserek:

- Ben de böyle hareket etmek istiyorum.

- Emîrül Mü'minim! İkinci bir şey daha düşünüyorum. Müneccim Hayım tarafından da Ebû Müslim'e bir mektup yazdırmak, kendi mühürle mühürletmelisiniz. Mektupta ona teminatta bulunsun. Makamını yükseltmek istediğinizi yazsın. Yanınıza gelmeye davet etsin. Bu adamın dilinden yazılacak böyle bir mektubu, siz kâtiplerinizden birine yazdırınız. Sonra herifi çağırtınız. Mektubu kendisine mühürletiniz. Hayım'm mühüründe İbrahim yazısını okuyacaksınız. Bunu garip görmeyiniz. Çünkü bu adamın asıl adı budur. Bu mektubu başka bir adamla Ebû Müslim'e gönderirsiniz. Bu adam sanki özel olarak gönderilmiş gibi, mektubu götürüp versin. Bunu yaptıktan sonra diğer bir şehre gidiniz. İranlı askerlerinizi burada bırakınız. Birlikte götürmeyiniz. Çünkü bunlar belki aynı milletten olmanın verdiği duyguyla ona destek verirler. Göndereceğiniz adama, Ebû Müslim'i gideceğiniz şehre getirmesini emredersiniz. Böylece baş kumandanınız yanına gelir gelmez, hiç vakit kaybetmez, hemen idam edersiniz. Sakın sağ bırakmayınız. Ben bütün bunları kendiliğimden söylemiyorum. Gaybdan gelen ses, böyle konuşmamı emrediyor. Selâmetiniz için bunu yapmak zorundasınız.

- Çok doğru söylüyorsun. Fakat sen de benimle geleceksin. Artık senden ayn kalmak istemiyorum.

-Baş üstüne! Fakat birlikte hareket etmeden önce mukaddes bir yere bir adağım var. Gideyim, takdim edeyim. Sonra istediğiniz yere geleyim.

-Peki git. Adağımı yerine getir. Hangi şehre gitmemi uygun görüyorsun?

- En uygun yer, Medâin şehridir. Çünkü bu şehir Enbar ile I lorasana arasında orta bir noktada bulunuyor. İkincisi, İslâmiyetin başlangıç yıllarında, İranlıların İslâm askerlerine mağlûp oldukları yer burasıydı. Şimdi de Allah'ın inâyetiyle bu İranlı ordu yenilecektir.

Mansur, Salih'in sözlerini çok isabetli buldu:

-İsteğin üzerine oraya gideceğim. Sen de dönünce bana katılırsın, dedi.

Fakat aradan çok geçmeden, sahte şeyhe böyle bir izin verdiği için pişman oldu. Çünkü şeyh cezbeye kapılıp başka bir yere gittiği takdirde onu bir daha göremeyecekti. Mansur böyle sakıncalı bir durumun ortaya çıkmaması için şeyhi yalnız bırakmamaya karar verdi:

- Fakat şeyh efendi! Gözün ağrıyor. Yalnız gidemezsin yanma bir adam vereyim. Yolda sana hizmet etsin, dedi.

Salih bu teklifi kabul etmekten başka bir çare bulamadı. Gitmek için hazırlanmaya başladı. Mansur oradan çıktı, şeyh efendiye bir at ile ıki uşak verilmesi için mabeyincisine emir verdi.

Kalp Kalbe Şahittir

Salih, Gülnar'ı manastırda çok meraklı bir halde ve kendisine katılmak için son derece istekli gördüğü günden beri onu düşünüyor, yanına giderek teselli etmek istiyor, ortalık yatışana kadar manastırda kalmasını söylemek istiyordu. Zaten talihsiz kız, şayet çabuk dönmeyecek olursa, hatta halifenin sarayında olsa bile kendisine katılacağını, tehdit edercesine söylemişti. Biçâre kız manastırda kaldığı sürece kendisini bir güzel hesaba çekmiş; saf, temiz ve soylu bir aileye mensup olduğu halde, Kirmanî'nin oğlunun öldürülmesinde rol aldığı, böyle bir cinayete âlet olduğu için vicdan azabı çekmeye başlamıştı. Gece gündüz gözyaşı döküyor, günahlarını affetmesi için Allah'a yalvanyordu. Zavallı kız ağladıkça, Allâh'tan affını niyaz ettikçe ferahlıyor, büyük bir rahatlık duyuyordu.

Sanki o gaflet kendisini rûhen mahkûm ve suçlu yapmıştı. Samimi gözyaşları iç dünyasını güzelce temizliyor, ruhunu göklere yükseltiyordu. Bir nevi melekleşen zavallı kız, bu arada sevdiği insanı hatırlamaktan da kendini alamıyor, Ebû Müslim'in bunca cefadan sonra kendisini sevmeye başladığını hissediyordu. Zaten kalbine doğan bu ilhamların etkisiyle manastırda kalmaktan canı sıkılmış, bir an önce Salih'e katılmak istemişti. Halbuki Salih, bundan son derece endişe ediyordu. Çünkü Gülnar halifenin sarayına geldiği takdirde, Halit veya İbrahim kendisini görüp tanıyacaktı, Ebû Müslim'in kendisini aradığını, bunun için adam gönderilmesini söyleyeceklerdi. Gülnar da bunu öğrenir öğrenmez, sevdiği insanın hayatını kurtarmak için çalışacaktı. Eğer bu işte başarılı olursa Ebû Müslim sağ kalacak, Salih'i mutlaka öldürecek, mel'un İlariciinin bütün planları alt üst olacaktı. O halde Gülnar'ın mutlaka manastırda kalmasını istiyordu.

Mansur, şeyhten ayrıldıktan sonra gerekli mektupları yazdı. Müneccim Hayım'ı yanına çağırdı. Halifenin bu daveti, yalancı müneccimi çok endişelendirdi. Hain daima hain olur. İbrahim, Dahhak'ın halifenin sarayında keramet sahibi bir şeyh sıfatıyla bulunduğunu öğrendiği dakikadan itibaren büyük bir korkuya düşmüştü. Halife kendisini çağırınca Dahhak'ın bir fesat çıkardığına ihtimal vermeye, halifenin bir şüphe üzerine kendisini öldürmek istemesinden telâş etmeye başladı. Halife İbrahim'in, böyle bir telaşa kapıldığını hissetti:

- Hayım, korkma! Seni kötü bir maksat için çağırmadım. Abbâsiler emiri Ebû Müslim hakkında hiçbir fenalık düşünmediğimizi kendisine anlatmak için yardımda bulunmanı istiyorum. Çünkü defalarca kendisine mektup yazdık, yanımıza çağırdık. Gelmek istemedi. Halbuki bizim onu ne kadar sevdiğimizi bilirsin. Üstelik artık bu işlere tövbe etti, sonunda doğruyu buldu. Ona bir mektup yaz. Hakkında kötülük düşünmediğimizi, aksine şanını yüceltmek istediğimizi kendisine bildir. Kendisini mutlaka memnun edeceğimize dair garanti ver, dedi.

İbrahim kendisiyle Ebû Müslim arasındaki ilişkiyi ve dostluğu halifenin Salih'ten öğrendiğini, hatta mektup fikrinin de bu hilekâr Hâricinin kafasından çıktığını anlamakta gecikmedi:

-Şevketmeâb Efendimizin emri ve fermanı yanında kulunuz tarafından gönderilecek basit bir mektubun ne önemi olur, dedi.

- Herhalde menfaati vardır.

Mansur daha önce kâtibine emretmiş, iyi niyetini dile getiren, hiçbir vesveseye kapılmadan Ebû Müslim'i yanına çağıran mektubu yazdırmıştı. Mektubu İbrahim'e verdi. "Mührünü ver" dedi.

İbrahim şaşırды, fakat emre uymaktan başka bir şey yapamadı. Elini kuşağına soktu. Divitin yanından ufak bir kese çıkararak kâtibe verdi. Kâtip keseden bir yüzük çıkardı. Üzerine mürekkep sürdükten sonra mektuba bastı. Sonra mektubu Mansur'a verdi. Halife mührü okudu. Salih'in dediği gibi, mühürde İbrahim'in adı vardı. Fakat Mansur belli ettirmedi. Gülererek:

- Galiba iki isim kullanıyorsun! Hiçbir sakıncası yok, dedi. Başka bir mektubun yazılma ihtimalini düşünerek İbrahim'e iltifatta bulundu. Bununla birlikte yuzuğu tekrar sahibine vermediği gibi, Enbar'dan çıkıp kaçmaması için de etrafına casuslar yerleştirdi.

Mansur ertesi gün diğer askerleri Enbar'da bırakarak, maksadı hakkında kimseye bilgi vermeyerek bir takım adamlarını yanına aldı ve Medân'e hareket etti. Birlikte birkaç da müneccim götürdü. Orada Ebû Müslim'in cevabını bekledi. O sırada şeyhin bir an önce kendisine katılmasını istiyordu. Çünkü onun sözlerini, kendi düşüncelerine çok uygun bulmuştu.

Velâyet ve kerâmet sahibi şeyh(!) ise Mansur'dan ayrıldıktan sonra Kız Manastırına gitti. Oraya vanca yanındaki iki uşak ile atı dışarıda bıraktı, manastıra yalnız girdi. Gözünde ki mendili kaldırmış, eski dinç tavrını takınmıştı. Gülnar'ın odasına gitti. Zavallı kız gece gündüz ağlamaktan perişan olmuş, acınacak bir hale gelmişti. Yanında oturan Maşita da acılarını hafifletmeye çalışıyordu. Gülnar, Salih'i görünce ağlamaktan boğulmuş bir sesle:

- A h Salih! Bu manastırdaki hapis hayatım çok uzadı. Çıkarsam benim için daha hayırlı olacağını tahmin ediyorum. Alışılmamış hayallerin tazyikiyle eziliyorum. Ebû Müslim'in artık değiştiğini, eski halinden vazgeçtiğini sanıyorum. Çünkü rüyamda gördüm. Karşımda diz çökmüştü, ağlıyordu, yalvanyordu. Bana yaptığı kötülüklerden dolayı özür diliyordu. Salih! Anlamıyor musun, rüyada en büyük İslâm kahramanı Ebû Müslim'i karşımda diz çökmüş, ağlıyor gördüm. Yüzünden öpmek istedim. Fakat tam o anda uyandım. Hayali derhal gözlerimin önünden çekilip gitti. İşte o andan itibaren ağlıyorum. Ayrıca bundan da haz duyuyorum, dedi.

Salih, Gülnar'ın rüyasını garip gördü. Katı kalpli ve merhametsiz bir kimse olan bu adam talihsiz kızın kalbinden yükselen bu seslere kulak vermek istemedi. Ama şurası da bir gerçektir ki o zamana kadar Gülnar'dan böyle kesin ve açık bir itiraf işitmemişti. Demek ki zavallı kız artık duygularına hâkim olamıyor, iç dünyasındakileri olduğu gibi dışarı yansıtıyordu. Salih, Gülnar'ı bu halde görünce tatlı sözler söyleyerek, rüyalara inanılmaması gerektiğini belirterek onu teselli etmeye çalıştı.

Mel'un adam, Ebû Müslim'in öldürülmesi için tertiplettiği plânının en kısa zamanda başarıyla sonuçlanacağına inanıyordu. (> zamana kadar Gülnar'ın manastırda kalması kendisi için çok lüzumluuydu. Onun için büyük bir soğukkanlılıkla dedi ki:

-Hanımefendi! Manastır hayatı sizi çok evhamlandırmış. 1 >emek yalancı bir rüya için o günden beri ağlıyorsunuz. Altı yüz bin

kişinin canına kıyan o zalim henf bir anda aşk ateşiyle tutuşsun da önünüzde diz çöküp ağlasın. Ne garip bir rüya! Rüya değil, hayâl ve vehim! Hanımefendi! Ben sizi akıllı ve dirayetli biliyordum. Böyle hayâlî rüyaların etkisi altında kalacağınızı hiç tahmin etmiyordum. Hayal ürününden başka bir şey olmayan bu yalana rüyaları doğruymuş gibi kabul etmekten vazgeçiniz. Boş yere ağlamayınız. Yazıktır. Ebû Müslim'den muhabbet ve sevgi beklemek, ateşten su çıkmasını ümit etmek gibi bir şeydir. Öyle kalpsiz bir adam hiç kimseyi, hatta karısını bile sevmez. Onun pişman olduğuna, size muhabbet beslediğine nasıl inanıyorsunuz?

Gülнар bağırdı:

- Beni sevdiğini ilk önce sen söylemedin mi? Sevip sevmediğini bilmediği için bu aşkını göstermekten çekindiğini söylemedin mi? Durum bundan ibaretken onun kalpsiz bir adam olduğunu, hiç kimseyi sevmediğini şimdi nasıl söyleyebiliyorsun? Kendisini düşünüyorsam, onun beni düşündüğünü ümit ediyorsam bunu neden garip görüyorsun? Onu rüyada açık bir halde gördüm. Sanki iki ruh birbirine kaşırıyordu. Hiç şüphe etmiyorum ki o beni seviyor. Kalbimin bu kadar yanılması mümkün değildir. O şekilde rüyada görmek, kendisini bu kadar sevmek, azabını ve cefasını mutluluk kabul etmek, ne kadar fazla olursa olsun kötülüklerini iyilik saymak, bir sözü, bir iltifat ile hayat bulacağımı düşünmek... Bunların hepsi boş ve asılsız şeyler olamaz. Ebû Müslim'in tamamen kalpsiz, merhametsiz bir adam olması mümkün değildir. Bana karşı hiçbir sevgisi olmasa bile muhakkak ki az çok şefkat sahibi bir insandır. Buna eminim.

Gülнар bunları söylerken üzüntüden ağlıyor, hıçkıktan sesi kısılıyordu. Gözleri kıpkırmızı olmuştu. Maşıta onu kendine çekerek bağna bastı. Hanımını öptü, teselli etmeye çalıştı.

Salih bu manzara karşısında etkilendi. Ebû Müslim'in pişman olduğunu, artık kendisini sevdiğini söylemek istedi. Fakat sonra düşündü. Gerçeği zavallı kıza söylemek, kendi plânlarını alt üst edecekti. Dolayısıyla fikrinden vazgeçti. Dedi ki:

- Hanımefendi! Zaran yok. Merhum babanızın aziz hatırı için bütün bu hakaretleri sineye çekiyorum. Sizi ayıplamıyorum. Çünkü nasıl bir dünyada yaşadığımızı bilmiyorsunuz. Size yaptığım bütün hizmetlerin karşılığı bu mu olacaktı?

Gülнар bu sözlerden utanarak sustu. Maşıta lâfa kanştı:

- Salih! Hanımefendi çok üzgün! Kendisini mazur gör. O Yahudi, ona bu sözü söyledikten sonra, hanımefendiye büsbütün başka bir hal oldu. Mel'un herif gebereydi de, bu sözü söylemeyeydi.

- Yahudi yanlış hareket etmişse benim kabahatim ne? Size moral vermek, başannın yakın olduğunu söylemek için çöllerde bir çok zahmete ve meşakkate katlanarak buraya geldim. Beni en güzel şekilde karşılayacağınız, ne yaptığımı soracağınız yerde, öfkeyle karşılık veriyorsunuz. Her neyse... Yanınızda yiyecek bir şeyler var mı? Dünden beri ağzıma lokma girmedim.

Gülнар, bu sözler karşısında daha fazla mahcûp oldu. Maşıta yiyecek olarak ne varsa hepsini getirdi. Salih sessizce yemeğini yedi. Artık sâkinleşen Gülнар, öfkeye kapıldığı için pişman olmaya başlamıştı. Fakat mazeret beyan etmekten çekiniyordu. Çünkü kendisine beslediği duygularda değişiklik meydana gelmişti. Bilmediği bir sebepten dolayı artık ondan nefret ediyor, gözlerine baktıkça şüphe eseri görerek karşısında durmak istemiyordu. Hemen ayağa kalktı, başka bir odaya gitti. Pek yorgun, pek uykusuz gibi görünerek yatağa uzandı. Maşıta, Salih'in yanında kaldı. Hanımının hareketlerinden dolayı özür diledikten sonra ne yaptığını sordu. Salih, Gülнар'ın sözlerine üzölmüş gibi duruyordu:

- Bir daha geldiğimde sana söylerim. İster memnun olsun, ister olmasın. Ben onun iyiliği için çalışacağım. Şimdi gitmeme izin ver. Hanım ne zaman kalkarsa kendisine benden selâm söyle, dedi.

Ebû Müslim'in İdamı

Mansur ise Medâin'deki sarayına gittikten sonra Ebû Müslim'i veya ondan gelecek cevabı beklemeye koyuldu. Birkaç gün sonra Salih, Gülnar'dan duyduğu sözler üzerine Ebû Müslim'in bir an önce öldürülmesi için harekete geçti, bu maksatla halifeye iltihak etti. Hilekâr Hârici, Ebû Müslim'i öldüremezse, İranlı baş kumandan onu mutlaka öldürecekti. Dolayısıyla Ebû Müslim'in bir an önce öldürülmesini çok istiyordu. Mansur, baş kumandanın gecikmesinden dolayı büyük bir telâşa düştü. Niçin geciktiğini Salih'e sordu. Salih:

- Şevketmeâb! Merak etmeyiniz. Mutlaka gelecektir. Eğer gelmezse başka bir çare var. Onunla muhakkak gelir, dedi. Mel'un Hâricinin bu çareden maksadı, Ebû Müslim'e Gülnar'ın ağzından bir cevap yazıp göndermekten ibaretti. O zaman Ebû Müslim mutlaka gelecekti.

Fakat buna lüzum kalmadı. Zira bu tarihten iki sonra gelen müjdeci Ebû Müslim'in gelmek üzere olduğunu haber verdi. Halife, başkumandanını karşılamak için özel memurlar gönderdi. Kendisine selâm gönderdi. Koca başkumandan, halifenin kendisin yanına çağırmasından dolayı çok üzgün ve son derece endişe içindeydi. Bu selâmdan ve iltifattan biraz rahatlamış olarak, adamlarıyla birlikte Mansur'un sarayına ulaştı. Halife kendisini derhal huzuruna kabul etti. İranlı başkumandan Mansur'un yanına girdiği zaman, Salih salonun bir tarafındaki minderde oturuyordu. Ebû Müslim, halifeye yaklaşıp elini öptü. Mansur, başkumandana olağanüstü bir ilgi gösterdi. Uç gün dinlenmesini, hamama gitmesini istedi. İranlı başkumandan büyük bir memnûniyetle huzurdan çıktı. Fakat Salih telaşlandı. Çünkü bu gecikmenin, Salih'in katlini engellemesinden korkuyordu.

- Şevketmeâb! Bir an önce yerine getirilmesi gereken bir işi niçin böyle geciktiriyorsunuz? Bunun bilmediğim bir sebebi mi var?

- Şeyh efendi! Böyle yapmak gerekiyor. Hele bir kendinden emin olsun. Sonra gereğini yapanz.

Salih, Mansur'un "gereğini yapanz" sözünden endişelendi. Ebû Müslim hakkında ölümün dışında başka bir niyet mi besliyor diye korkmaya başladı.

- Şevketmeâb! Sonra ne yapacaksınız?

Hemen öldürünüz. Siz onu katletmezseniz, o sizi katleder.

Mansur gülerken cevap verdi:

- Şeyh efendi! Merak etme. Bir çalıda iki erkek arslan yaşamaz.

Mutlaka biri, diğerini öldürmelidir.

Salih, halifenin Ebû Müslim'i öldürmeye kesin kararlı olduğunu anlayınca rahatladı. Ebû Müslim ise dinlendiği bu üç günlük süre içinde ne hazinedar İbrahim'i, ne de Halid bin Bermek'i gördü. Niçin ziyarete gelmediler diye merak etmeye başladı. Üçüncü gün halifenin gönderdiği bir adam gelerek, Emir'ül Mü'mininin kendisini huzuruna davet ettiğini bildirdi. İranlı baş kumandan bazı adamlarıyla Mansur'un yanına gitti. Halife beş adam hazırlamıştı. Bunlar silâhlı olarak arkada bir yere saklanmışlardı. Mansur kendilerine gerekli talimatı vermişti. Aralığın arkasında bekleyeceklerdi. Halife ellerini birbirine vurunca hepsi birden hücum edecekler, Ebû Müslim'i öldüreceklerdi. Ebû Müslim, kapıya varınca attan indi. Bir iki dakika sonra huzura girdi. Halife derhal:

- Amcam Abdullah ile savaştığın sırada eline geçen iki kılıç ne oldu, diye sordu.

Ebû Müslim, eliyle kılıcı göstererek:

-Onlardan biri budur, dedi.

-Ver bakayım, iyi bir şey mi?

Ebû Müslim kılıcı kınından çekerek Mansur'a verdi. Mansur kılıcı alıp üzerinde oturduğu döşegün altına oturduktan sonra silâhsız ve yalnız kalan başkumandanı yaptığı kötülüklerden dolayı hesaba çekmeye başladı. Ebû Müslim de kendini savundu. Mansur daha ağır bir dille konuşmaya başladı:

-Bana mektup yazdığın zaman, kendi adını, benim adımdan önce zikreden sen değil miydin? Halamla nişanlanma, Abbâsilerin soyundan geldiğini iddia etme cür'etinde bulunmadın mı? I lain! Hayasız adam, dedi.

Bu ağır sözler, Ebû Müslim'i fena halde öfkelenmişti. Fakat İranlı baş kumandan belli etmedi, susmayı tercih etti. Kaftanının omuz taraflarını düzelterek vakit geçirdi. Mansur tekrar söze başladı.

- Bizim en samimi adamlarımızdan olan ve bu devletin kuruluşunda büyük emeği geçen Süleyman bin Kesir'i niçin öldürdün?

- Bana muhalefette bulunduğu, itaatsizlik gösterdiği için öldürme gereğini duydum.

Fakat halifenin sözleri gittikçe daha fazla şiddet kazanıyordu. Ebû Müslim artık dayanamadı:

- Size bu kadar hizmette bulunan, hanedanınıza her türlü desteği veren bir adamla böyle mi konuşmak gerekir, dedi.

Halife daha fazla öfkeleni:

- Alçak! Sen kim oluyorsun! Basit bir cariyeye bile senin yaptığın işi yapardı. Bütün yapılanlar bizim şanımıza, şerefimize bağlıydı. Sen hiçbir meziyete sahip değildin! Sana güvenseydik, hiçbir şey yapamazdık.

Başkumandan, Mansur'un kendisine kötülük yapmak istediğini anladı, yalnız olduğunu görerek, halifeye yaklaştı. Elini öpmeye, özür dilemeye başladı. Fakat Mansur, kesin kararını verdiği için tavrını hiç değiştirmede:

- Boşuna uğraşma! Ne yaparsan yap, beni karanımdan vaz geçiremezsin, dedi. Onuru ayaklar altına alınan Ebû Müslim fena halde öfkeleni. Titrek bir sesle:

- Ne olursa olsun, artık Allah'tan başka kimseden korkmuyorum, dedi.

Daha fazla hiddetlenen Mansur, ellerini birbirine vurdu. Beş silâhlı adam gizlendiği yerden çıktı. İçlerinden biri, bir kılıç darbesiyle Ebû Müslim'in kılıç askısını kopardı. Baş kumandan halifeye hitaben:

- Mü'minlerin Emîri! Beni düşmanlarınız için sağ bırakınız, dedi.

Ebû Müslim halifeye yalvarmaya, yakarmaya başladı. Fakat heyhat! Halife kesin kararını vermişti. Kılıç darbeleri Ebû Müslim'in üzerine inmeye devam ediyordu. Nihayet koca başkumandan yere yıkılıp can verdi.¹⁶

Mansur, Ebû Müslim'in yere devrildiğini görünce ayağa kalktı. Ölüp ölmediğini kontrol için cesede baktı. Ebû Müslim al kanlar içinde yuvarlanıyor, yaralı bir arslan gibi köpürerek bağıriyordu. Bu acıklı manzara karşısında damarlarının gerildiğini hisseden halife, yüzünü

başka tarafa çevirmek zorunda kaldı. Fakat tam o sırada salona bitişik bir adadan, bir ses işitildi. Kapı şiddetli bir şekilde açıldı. Son derece güzel ve kibar bir kız, başı ve yüzü açık, saçları dağınık bir halde içeri girdi. Yalvaran kollarını halifeye doğru uzatarak:

- Mü'minlerin emîri! Affınızı dilerim. Merhamet buyurunuz. Yahut ikimizi birlikte öldürünüz, dedi.

Arkasından giren bir cariyeye de aynı şekilde yalvardı.

Salih, bu seslerin Gülnar ile Maşıtaya ait olduğunu hemen anladı, büyük bir dehşete kapıldı. Damarlarındaki kanın donduğunu hissetti. İkisinin de böyle bir zamanda halifenin huzuruna gelmelerini çok şaşırıyordu. Kendini toplayarak ayağa kalktı. Kargaşa ortamında yararlanarak, kimseye hissettirmeden sıvışmak istedi. Fakat tam o sırada içeri bir adam girdi, yakasından tuttu:

-Hain dur, kaçma! Emîrî'l Mü'minin efendimizi aldattın, en büyük serdanni öldürttün. Şimdi de kaçmak istiyorsun. Hain adam, seni hiç bırakır mıyım, dedi.

Mansur, kendisinden izin almadan içeri giren bu adamların cesareti karşısında şaşırıyor, gürültü patırtı arasında şaşırıyor gibi oldu. Gelenlerin kim olduklarını, izin almadan içeri girmelerine nasıl izin verildiğini öğrenmek için kapıdaki nöbetçileri çağırarak istedi. Fakat o anda kendini yürek parçalayıcı bir manzara karşısında buldu. Gülnar, yaralı kafası - tehdit ediyormuşçasına - Mansur'a çevrilmiş olan, kanı sel gibi akan Ebû Müslim'e yaklaştı, korkunç bir manzara arz eden cesedinin yanına oturdu. "Ebû Müslim, son ışıklan da sönmek üzere olan gözlerini zavallı kıza çevirdi." Boğuk bir sesle:

- Gülnar! Beni affet, dedi. Daha fazla bir şey söyleyemedi. Çocuklar gibi hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Bu facia karşısında kendinden geçen Gülnar da bayılıp düştü.

Orada bulunanlar her şeyi unuttular. Talihsiz kızın etrafını sardılar. Yüzüne su serptiler. Gülnar ayıldığı zaman da kendini kaybetmiş bir haldeydi. Gözlerini Ebû Müslim'e dikmiş, hareketsiz bir halde duruyordu. O zamana kadar İranlı baş kumandan hayata veda etmişti. Fakat yaş dolu gözleri hâlâ kıza çevrilmiş duruyordu. (İlilnar kendini tutamadı, sevdiği adamın cansız cesedine sarıldı, elini kanma batırarak yüzüne sürmeye başladı. Sonra hıçkırığa hıçkırığa ağladı.

Bir taraftan elleriyle yüzüne vuruyor, diğer taraftan maktulünün eteklerini öpüp kokluyordu. Bu manzara karşısında yüreği parçalan mayan kimse kalmadı. Talihsiz kız büsbütün kendini kaybetti.

¹⁶ İbnül Esir ve Elfahri.

Bu durumu gören Mansur, cesedi bir kilime sarıp dışarı çıkar-maları için nöbetçilere emir verdi. Odada Gülnar ile Maşıta'dan başka kimse kalmamıştı. Mansur işi anlamak için bunları alıkoymuştu. Bed-baht kıza yaklaştı, eliyle tutarak yerden kaldırdı:

- Kızım! Bu halin nedir? Sana ne oldu?

Gülnar, biraz kendine gelir gibi oldu. Etrafa baktı. Ebû Müslim'in cesedini göremeyince ağlayarak:

- Onu nereye götürdünüz? Beni bırakınız. Veda edeyim. Yahut beni de birlikte götürünüz, dedi.

Mansur ciddi bir tavırla!

-Hanım! Seninle konuşan bir halifedir.

Gülnar hemen kendini topladı, saygılı bir vaziyet aldı. Etrafa baktı, Maşıta'yı aradı. Maşıta hâlâ Salih'in eteklerine yapışmış, sıkı sıkı tutuyordu, İbrahim de onun yakasına yapışmış, kaçmaya çalışan bu alçak Hârici'nin firanna engel oluyordu. Gülnar'a, Salih'e bağırdı:

- Salih! Sana olan güvenime böyle mi karşılık verecektin? Ebû Müslim pişman olduğunu, benimle başmak istediğini bildiren bir mektup göndermişti. Ben de bu durumu kalben hissettiğimi sana söylemiştim. Fakat sen ölüm korkusuyla bunlan benden gizledin. Daha da ileri giderek Ebû Müslüm'in kötü niyetli olduğunu, pişmanlığının sahte olduğunu ileri sürerek, halifenin onu katletmesi için, bir an bile teşvikten geri kalmadın. İşte birkaç yıl önce bana gönderdiği mektup... Yaptığı bütün bütün kötülüklerden dolayı pişman olduğunu, tövbe ettiğini açıkça gösteriyor.

Gülnar bunu söyledikten sonra, cebinden ceylan derisine yazılmış bir mektubu çıkararak Mansur'a verdi. Bu gelişmeler karşısında büyük bir şaşkınlık geçiren halife, kendisine uzatılan mektubu aldı. Fakat Yahudi İbrahim'in, sahte şeyhin yakasını bir türlü bırakmaması, kendisini daha çok şaşırttı. Elinden tuttuğu Gülnar'ı tahta oturttu. Kendisi de tahtın bir tarafına yerleşti. İbrahim'in yüzüne bağırarak:

- Be adam! Bu ne cüret! Hangi cesaretle huzurumda böyle böyle mübarek bir adamın yakasına yapışıyorsun, dedi.

- Şevketmeâb! Bu adam mübarek bir kimse değil, tam aksine dünyanın en rezil, en âdi adamlarından biridir! Bu mel'un Emirü'l Mü'minin efendimizin en büyük düşmanlarından biriyken, keramet sahibi bir şeyh kıyafetine bürünerek sizi aldattı. Ebû Müslim'in pişmanlığını ve tövbesini gizledi. Devletinizin en büyük kumanda-

nını öldürmesi için efendimizi teşvik etti. O alçakça öldürülmesi gereken bir mel'undur.

Mansur, korkunç bir rüya görüyormuş gibi büyük bir şaşkınlık duydu:

- Onu bırak. Ne demek istiyorsan açık söyle.

- Şevketmeâb! Başka biri tarafından tutulmasını emretmeden kendisini bırakamam. Kaçmasından korkarım.

Diğer taraftan Salih'e sınıksıkı sanılmış olan Reyhane:

- İbrahim, bırak, bırak! Ben tutuyorum. Kaçması imkânsız! dedi.

İbrahim Salih'i bırakarak halifenin huzurunda durdu:

- Şevketmeâb! Dindar bir insan görünümüne bürünen, bazen Salih, bazen Dahhak, bazen de keramet sahibi bir şeyh adını ve ünvanını alan bu adam, şerrinden korkulan bir Hâricidir. Ebû Müslim Merv şehrini kuşatırken bu mel'un, oraya yakın bir yere ordu kuran Şeyban'm yakınlarından biriydi. Savaşla düşmanlarına karşı koymayacağını anlayınca hile ve desise ile iş görmeye karar verdi. Bu kızcağızın Horasan Beylerinden olan babasına hizmetçi oldu. Sonra bir çok hilelere başvurdu. Düşmanlarını öldürmek için bu zavallı kızı vasıta olarak kullandı. Kız, Ebû Müslim'e kavuşmak için bunun her dediğini yaptı. Ebû Müslim'in hiçbir şeyden haberi yokken, bu hilekâr herif yalana başvurarak başkumandanın kendisini sevdiğini söyledi. Sonra işi tersine çevirerek yine baş kumandanın hiç haberi yokken, kendisini sevmekten vazgeçtiğini bildirdi. Zavallı kız ihanete uğradım diye büyük bir üzüntüye kapıldı. Hain Hârici, kendisini intikam almaya teşvik ederek alıp kaçırıldı. İntikam için fırsat beklemeye başladı. Asıl maksadı, kim olursa olsun, iş başında bulunanları idam etmektir. Çünkü bu Hâriciler, kendilerinden başka kimsenin hâkimiyetine inanmazlar. Daha sonra Ebû Müslim, bu kıza yaptığı ezadan, cefadan dolayı pişman oldu. Kendisini mazlum ve mağdur görenek acıdı. Efendimizin elinde bulunan mektup ile kulu-nuzu bu kıza aramak için gönderdi. Kendisini Kûfe'de buldum. Az kaldı, her şeyi söyleyip onu bu mel'un Hâricinin elinden kurtaracak tim. Fakat bu şer adam engel oldu. Geldiğimi öğrenir öğrenmez kıza alıp Kûfe'nin dışında bir manastıra kaçırıldı. Sonra hileyle Şevketmeâb efendimizin yanına geldi. Teveccühünüze nâil oldu. Kendini keramet sahibi bir adam diye sattı. Daha sonra şu mektubu ulaştırmak için bu kıza arayıp sorduğumu anladı. Fakat daha geçen gün keu-

dini gördüğü halde yine işi gizledi. Maksadı, Ebû Müslim'i öldürtmekti. Bu mektup ortaya çıktığı takdirde plânının bozulmasından korkuyordu. Eminim ki, Şevketmeâb Efendimiz bu mektubu okumuş olsalardı, kendi baş kumandanının canına kıymaktan vaz geçeceklerdi. Çünkü kendini devletinize gerçekten sadık ve bağlı bulacak, tövbe edip pişmanlık duyduğunu anlayacaktınız. Başkumandanın ölümüne sebep olan mektubunuza yazdığınızı gün bu Hâricinin sarayınızda bulunduğunu anlamıştım. Gülnar'ın bulunduğu yeri bu Hâriciden başka kimsenin bilmediğini anlıyordum. Fırsat bekledim. Nihayet çıkıp gittiğini haber aldım. Derhal arkasından bir uşak gönderdim. O dönmeden önce uşak geldi. Kızın nerede bulunduğunu söyledi. Üç gün önce, Ebû Müslim buraya gelince kavuşmasından dolayı memnun oldum. Sevdiği kızı getirmek, birden bire kendisiyle buluşturmak istedim. Başkumandanı ziyarete gitmedim. Hemen yola çıktım. Gülnar'ı buldum. Ebû Müslim'in mektubunu kendisine verdim. Zavallı kız sevinçten uçtu ve benimle birlikte koşup geldi. İki sevgilinin, Şevketmeâb Efendimizin lütuf yağmurları altında birbirlerine kavuşmalarını arzu ediyordum. Saraya gelince Ebû Müslim'in halifenin huzurunda bulunduğunu söylediler. Başkumandan huzurundan çıkıncaya kadar, içeri girmek için saray nazırından rica ettik. Bizi salona bitişik olan bu odaya aldılar. İşte biz burada bu zavallı maktulün çıkmasını beklerken feryadını işiterek öldürülmek üzere olduğunu anladık. Zavallı kız hemen koştu. Kendini kaybederek huzuruza girdi. Kendisine engel olamadım. Daha sonra olanları biliyorsunuz. Eğer mektubun okunmasını arzu ederseniz, Ebû Müslim hakkında söylediğim sözlerin doğru olduğunu teslim edersiniz.

Ancak Mansur, mektuba Ebû Müslim'in tövbesinde gösteren işaretler bulunacağından, adamcağızın haksız yere öldürüldüğü şayiasının her tarafa yayılacağından korkarak mektubu sakladı.

İbrahim sözünü bitirince Gülnar, Salih'in yüzüne bağıarak:

- Yazıklar olsun sana ! Demek ki beni o zamandan beri aldatıyordun! Oysa ben seni babam gibi kabul ediyordum. Meğer alçak bir Hâriciymişsin, dedi. Dişlerini sıkarak, yere bakarak ağlamaya başladı.

Salih'in eteklerini hâlâ sıkı sıkıya tutan Maşıta söze karışarak halifeye dedi ki:

- Şevketmeâb! Biraderiniz İmâm İbrahim'in katli için Meıvan'ı teşvik eden de bu adamdı. İmâmı katlettirmeye çalışırken kendini

keramet sahibi bir şeyh kılığına sokarak Hamile'de yanınıza gelmiş, sizi aldatmış. Hâlâ da aldatmaya devam ediyor. Sözlerime inanmıyorsanız emrediniz, gözlerinde ki mendili kaldırsın, kendini kör gibi göstermesi de yalandır. Bu mel'un'un gözleri sağlamdır.

Maşıta bunu söyler söylemez, Salih'in gözündeki mendili çekip çıkardı. Salih sanki Dicle'nin kenarında o güzellikleri seyrediyormuş gibi, büyük bir soğukkanlılıkla bekledi, bir ifrit gibi gözlerini açarak orada bulunanlara baktı. Mansur, bütün bu açıklamalardan son derece etkilendi, zavallı kıza çok acıdı. Fakat Ebû Müslim'in katlinden dolayı pişman olmuyordu. Sonra yüzünü çevirerek Salih'e baktı. Mel'un Hârici gayet ciddi ve soğukkanlı idi. Ağzını açıp bir şey söylemiyor, hiçbir korku ve telâş eseri göstermiyordu. Halife, kendisine isnat edilen şeylerin doğru olup olmadığını anlamak istedi. Kendisine hitaben:

- Bütün bunlara ne diyorsun?

- Hepsi doğrudur.

- Gazabımdan korkmadan bunu itiraf ediyorsun, öyle mi?

- Gazabınızdan ne diye korkacağım? Beni öldürmekten başka ne yapabilirsiniz? Ben bu zalim başkumandanı öldürtmeyi başardım ya, artık canımı alsanız da bunun hiçbir önemi yok. Çünkü istediğim oldu ve ben muradıma erdim. Fakat size bir nasihatim var. Bu Yahudiyi de öldürünüz. Çünkü bu adam büyük bir bozguncudur.

- Öldürmek, ona verilecek en hafif cezadır. O kadar çok cinayet işledi ki, bunların hepsi ayrı ayrı cezaları gerektirir.

Mansur bu sözleri söyledikten sonra Gülnar'a baktı. Zavallı kız yere bakıyor, üzgün üzgün düşünüyordu. Halife kızın gönlünü almak düşüncesiyle:

- Hanım kız! Bu caniyi sana bırakıyorum. Nasıl istiyorsan öyle idam ettireyim? Dedi.

Gülnar, yaşlı gözlerini halifeye çevirdi:

- Bu adam işkenceyle idam edilirse, sevdiğim adamın dirilme sine bir faydası olur mu? Nasıl idam edilirse edilsin. Benim için lark etmez, cevabını verdi. O zamana kadar kendine gelmiş, aklım başma toplamıştı.

Mansur zavallı kızın aklını ve dirayetini takdir ediyordu. Salih'e hitaben dedi ki:

- İşlediğin bunca cinayetin karşısında, bütün idam şekillen lı hafif kalır. Fakat ben en müthiş olanını uygulayacağım. Haccas, I ı ıı/ıı nasıl idam ettiyse ben de seni öyle idam ettireceğim.

Sonra ellerini birbirine vurdu. Gelen nöbetçilere:

-Alın şu mel'un adam! Elbiselerini soyun. Kamuş yarın. Vücudunu bu yarılmış kamuşlarla sardıktan sonra kamuşları birer birer çekiniz. Böylece bütün vücudu yaralanınca üzerine sirke ve tuz dökünüz. Müthiş acılar içinde gebersin, emrini verdi.

Nöbetçiler Salih'i oradan aldılar, denildiği gibi korkunç bir şekilde idam ettiler.

Gülнар, Salih'in böyle cezalandırılacağını duyunca müşhiş etkilendi, bütün vücudunun titrediğini hissetti.

Halife yukarıdaki emri verdikten sonra, Gülнар'a yöneldi.

-Kızım! Sen de artık üzölmeyi bırak. Demek ki kader böyleymiş. İster kendi ailemden biriymiş gibi sarayda kal, rahat et, istersen dilediğin yere git. Tamamen sana bırakıyorum.

Gülнар, halifeye teşekkür etti. Ağlayarak:

-Şevketmeâb! Cariyenizi ihya etmek istiyorsanız "Ebu Müslim'in katledildiği yere gönderiniz."

- Kızım ! Artık ağlamanın bir faydası yok. İş işten geçti. Görülecek daha çok işimiz var. İstirahat etmek için şimdilik harem dairesine gidiniz.

Gülнар ayağa kalktı. Salonun öteki ucunda Ebû Müslim'in cesedini aradı. Fakat bulamadı. Çünkü cesedi bir kilime sarıp saklamışlardı. Gülнар kanlı yüzüyle halifenin önünden geçerken ağlayarak:

-Şevketmeâb! Hiç olmazsa, cesedine saygı gösterin, dedi. Maşita'sıyla birlikte hareme geçti.

İbrahim'e gelince, Salih'in onun öldürölmesiyle ilgili sözleri halifeye tesir etmişti. Çünkü Mansur onu şüpheli bir adam olarak görmeye başlamıştı. Bu töhmet ise, katledilmesi için yeterliydi. Onu da gizlice idam ettirdi. Herif, ortadan kaybolup gitti. Ne olduğu, nasıl öldüğü anlaşılamadı. Abbâsi devletinde sırlar son derece gizli tutuluyor, kimseye bir şey söylenmiyordu.

Gülнар o geceyi sarayda ağlayarak, kötü talihinden şikâyet ederek geçirdi. Ertesi gün saraydakiler uyanınca talihsiz kızı göremediler. Nereye gittiğini öğrenemediler. Talihine küsen bu zavallı kız, artık zalim insanlardan nefret ediyordu. Maşita'sıyla birlikte manastıra çekildi. *Oyada* Küfün insaı^aTCj^'ijzalbır+fiıyat yaşadı. Daha sonraki yıllarda kendi,sifidçp,l|J(^)ir tıabor.oynamadı.